

VÖRÖSS ISTVÁN (1922 – 1947) ÖSSZES VERSE

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, 2016

VÖRÖSS ISTVÁN ÖSSZES VERSE

A bevezetőt írta és a művet összeállította:

Máté István

Szerkesztette:

Máté István

©Mocsáry Ferenc, 2016

VÖRÖSS ISTVÁN 1940. július 8-án

VÖRÖSS István (Bp., 1922. febr. 5. – Hódmezővásárhely, 1947. márc. 29.) költő, műfordító. Korán megözvegyült anyjával 1930-ban költöztek Vásárhelyre. Tízéves korától tolókocsihoz volt kötve. Tizennégy éves, amikor első verseskötete megjelent. A Bethlen Gábor Gimnáziumban 1940-ben érettségizett. Művei: Papírsárkány, Hódmezővásárhely, 1936; Üvegpohár, uo., 1937; Tű hegyén, Pápa, 1943.

Irodalom: Szathmáry Lajos, V. Pistától Vöröss Istvánig = A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium évkönyve, szerk. Grezsa Ferenc, Hódmezővásárhely, 1968, Imolya Imre bibliográfiájával; Béres Dezső, Holt zendülő, Délsziget, 1987.

(Új magyar irodalmi lexikon 3. P – Zs., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1994.)

Irodalom kiegészítése (2016 augusztusáig)

Holt zendülő: Hátramaradt versek 1943 – 1947 (szerkesztette Béres Dezső), Hódmezővásárhely, Petőfi Sándor Művelődési Központ és Bethlen Gábor Gimnázium, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzatának anyagi támogatásával, 1992.

Osztálytársai emlékeznek Vöröss Istvánra (Máté István)=In: A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Évkönyve 1997 – 2004 (megjelent: Hódmezővásárhely, 2005), 165-171.

Ez aztán felfedezés!/Vöröss István posztumusz kötete elé (Máté István)=Szegedi Szépirás, 2005. november 1, 7.

Vöröss István: Viharvető (szerkesztette Máté István), Szeged, Bába Kiadó, 2006.

Viharvető (tolnafy)=Szegedi Szépirás, 2006. január 1, 11.

„Vásárhely eddig legnagyobb költője volt”/Vöröss István most először megjelenő drámája kapcsán (Máté István)=Szeged, 2006. június, 22.

Az újabb posztumusz verseskötet elé/Vöröss István: Bronztükör (Máté István)=Szegedi Szépirás, 2007. január, 1, 4.

In memoriam – a három jó barát (Máté István)=Délvilág, 2007. március 12, 11.

Előbukkant a háborúban eltűnt kézirat/A 25 évesen elhunyt Vöröss István Bronztükör című verses regényére a könyvtáros talált rá (Szűcs Csaba)=Délvilág, 2007. április 16, 6.

Hagyomány és modernség/Vöröss István költő ébresztése (tolnafy)=Szegedi Szépirás, 2007. október 1, 16.

Vöröss István: Bronztükör (szerkesztette Máté István), Szeged, Bába Kiadó, 2008.

Bronztükör (polner)=Szegedi Szépirás, 2008. március 1, 2.

„Miért nem lettem én muzsikus?!” (Máté István)=Szegedi Szépirás, 2011. május 1, 15.

A három jó barát: Kohán György – Moldvay Győző – Vöröss István=In: Osváth László: Kötődés a szülőváros Hódmezővásárhelyhez (Interjúk, műsorok, írások, levelezések), Hódmezővásárhely, 2011, 336-356.

Vöröss István Viharvetője és a Bronztükör/Máté István tanulmánykötetei=In: Osváth László előbb idézett műve, 421-444.

Megtalált Vöröss István-kéziratok (Máté István)=In: A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Évkönyve 2005 – 2010 (megjelent: 2011) 48-56.

Holt zendülő/Vöröss István élete (Béres Dezső)=In: A hódmezővásárhelyi Szeremlei Társaság Évkönyve 2012 Helytörténeti tanulmányok (Hódmezővásárhely, 2013), 297-314.

Kötetbe zárt versek (Béres Dezső)= In: előbb idézett kiadvány 315-319.

Vöröss István élete és munkássága/Bibliográfia (Béres Dezső)=In: előbb idézett kiadvány, 320-344.

Mutató a bibliográfiához (Béres Dezső)=In: előbb idézett kiadvány, 345-347.

(A Vöröss István élete és munkássága/Bibliográfia lapjain ennél is részletesebb irodalomjegyzék található)

A verstől a Versig, a költőtől a Költőig

Szép íve lesz egy költői pályának, ha az első verstől eljutunk a nagy kezdőbetűvel méltán illethető Versig. Még szebb akkor lehet, akkor lesz, ha többes számban fogalmazhatunk, a költőtől ugyanis így érkezünk el a Költőig. A kezdő minőségjelzővel még keveset is mondunk, tehát máris kifejezőbb lesz hozzátennünk néhány szót. Mondjuk úgy, hogy a fejlődést hűen felrajzoló íve így lesz a költői pályának. Ez így jó. Ismerjük hát meg előbb költőként, aztán pedig értékeljük helyén.

Egy gyermeket annak édesanyjával együtt elhagy az édesapa. A Pest megyei Domonyból így kerülnek Hódmezővásárhelyre, ahol *Vöröss Sándor* él, a fiú nagybátyja. *Vöröss István* szűk tizenhat alkotói év alatt Vásárhelyen tesz bizonyosságot kiváló tehetségéről. Első szárnypróbálgatásai közé egy-egy rímekbe foglalt sor tartozik, s azok már 1929-től. Nem hetvenkedés, hanem inkább fellelkesülés „a Vers” megszületéséről való regélése, a néhány sornak ő ad csak jelentőséget. A költő azon a keltezés nélkül fennmaradt lapon emlékezik, mely a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium iratai között maradt fenn. A személyes hang meglehetősen profán körülményről szól. Nem másról, mint arról, hogy a gyermek egyedül maradt a szobában. Máskor is volt ez így, a mostani helyzet mégis élményt szült. „S ekkor született meg a Vers. Mindjárt négy soros strófákban – nem is tudom, hogyan lehetett: egyszerre csak megírtam, vonásnyi javítás nélkül. Ez már nem »cincogás« volt, mert címet is adtam neki (még hozzá előre; bűnöm tehát tudatossá vált!) Ez volt: Aratnak az emberek.”

Az említett papírlapra a két strófát nyomban feljegyezte és odaírta: 1931. május. A leírás dátuma lenne ez, vagy inkább a füzetbe beírás időpontja? A fő kérdés nem is ez, bár játszhatunk a gondolattal. A beírás a vélhetően „milliónyi” fecniről, noteszlapról, noteszből, amelyeken sokszor elkaparta a betűket, emiatt ez az olvashatatlan, s az lenne bizony kora bennfentesének is. Találkoztam ilyen kézírásokkal. A gyűjteményes füzetek bezzeg nem így néznek ki. A cseperedő gyermek szinte gyöngybetűkkel kezdte el a bemásolást. Nyilván nem ezekbe a füzetekbe írt először, akkor ugyanis jóval több hibát, javítást észlelhetnénk. Érdekes az is, hogy ezt az első gyűjteményes füzetbe nem elsőnek írta be, hiszen harmadikként találjuk. E füzetek verseit nem állította betűrendbe. A beírottak inkább az évek s az éveken belül a hónapok szabályos sorrendjét próbálják elénk tárni, nekünk lényegtelen adatokat is közölve, mint a pontos időt vagy akkori lakcímét.

Nyilvánvaló, hogy fel kellett ismernie valakinek, fel kellett ismerniük valakiknek *Vöröss István* tehetségét, ebből pedig az következett, hogy el is kellett azt ismerni. Vallom ezt azzal együtt, hogy minden elé oda kell gondolkunk és hinnünk a nagy kezdőbetűvel írott Valakit. Aki magát a költői tehetséget adja. Ha ugyanis az évek haladásával párhuzamosan például *Vöröss* mindjobban csiszolt és tartalmas istenes verseit olvassuk, akkor meglepődünk. Nem kellene, ha első gondolatunk jó lenne. De ahogy tegnap, úgy ma vagy holnap is átlagemberi konvenciókat kell, kellene legyőzni ehhez.

Kérdéseket teszek fel. Az első: mikor született meg a Vers? Az, ami szerintünk is annak mondható. *Vöröss* gyermeki módon, s ezért meglehetősen szubjektíven beszél erről, mi legalább kellő objektivitással bővítsük ismereteinket! Előre megmondom, hogy inkább folyamatról beszélhetünk. Még csak évet sem mernék válaszként megadni.

A második kérdés: mikor született meg a Költő?

Maga *Vöröss István*, illetve sokkal inkább meghatározó módon minden vele kapcsolatos és minden belső körből származó vélemény eléggé beszédes. Mégsem vezetett oda semmi, hogy *Vöröss* nagy költő legyen, sőt szinte ismeretlen maradt, bár nem helyi szinten. Új magyar irodalmi lexikonunk sem hagyja figyelmen kívül, egy-egy párját ritkító eszméltetés sem veszi szem elől, és mégis... Rövid élete miatt róla is csak annyit mondhatunk el, hogy egy volt a sok közül? A holnap talán adhat reményt, de az is csak akkor, ha a csend megtörik. Ennek még ma meg kell történnie, nincs mit halogatnunk tovább.

Megszületett ugyanis a Költő. A „mikor” az utókor kérdése, melynek megválaszolásához térek most már minden mondatommal.

A harmadik kérdés ez legyen: kik segítették a világra? A sorrendben, s akár egymásba olvadva is elnyert feleletek bizonyosan hasznosak lesznek mindenkinek.

Az első találkozással kezdem. *Vöröss* első kötetébe beletekintem váratlan élmény volt valamikor 2002 ősze után a Bethlen Gábor Református Gimnáziumban. Úgy inspirált a számomra ismeretlen név, a számomra ismeretlen vékony füzet, mint korábban más irodalmi név. *Vöröss* kiadatlan műveivel így fogtam szerkesztői és kiadói tevékenységbe. Nem a versekkel kezdtem, a *Viharvető* című dráma megjelentetése után

következett a vers, a *Bronztükör*. A hosszasan érlelődő azonban a mostani, az *Összes versének* kiadása. (A maga helyén és idején szólok majd a költői művek közé tartozó Bronztükörről).

Felelni próbálok most a kérdésekre, s azzal kell kezdenem, hogy Vörösst igazi és Vásárhelyen mindenképp markáns nevek minősíthették, minősítették. Felfedem őket, azután fogom folytatni az országszerte ismert, sőt az országhatáron túl is egyértelműen nagyokkal.

A költő élményeket idéző sorait a 2008-ban megjelentetett Bronztükör szerkesztőjeként annak *Ars poetica* című egységében helyeztem el. A Bronztükör ezen szerkezeti egységében van benne jóval korábbról, 1946-ból a gimnáziumban 1931-től 1941-ig magyart, latint, görögöt oktató szeretett tanár részére írt levele. A címzett *Szathmáry Lajos* volt. A serdülő Vöröss szépen „belekeveredett” a költészetbe. Az idézőjeles kifejezést kölcsönöztem, célszerűbb többet is idéznem tőle: „Most vagyok csak igazán belekeveredve, de nem mint szerelmes a leányba, hanem mint a vadász a vadba. Avagy a kettő teljesen egy? Teljesen, bizony! Enyémnek kell lennie, s mert már belevágtam körmeimet, nem is engedem el.” Ez a levél szintén a költő volt gimnáziuma Vöröss-gyűjteményében található meg. Költővé válásában Szathmáry Lajos érdeme vitathatatlan. Őt említenem először, sokadszor szinte kötelesség. Ő mindig tanítványa mellett állt, és dicsért, javított, pártfogolt, elismert még Pápáról is, amely későbbi tanári pályájának Hódmezővásárhelyt követő állomáshelye volt. A *Tű hegyén*, vagyis Vöröss harmadik rövid kötete 1943-ban így jelenhetett meg. Az ifjú halálának 25. évfordulóján, 1972. október 10-én Szathmáry maga kérdez és felel az eldöntendő kérdésre: „Ki volt ez a Vöröss István? Bizony mondom, Vásárhely eddig legnagyobb költője volt.”

A munkatársak pedig...? Az igazi költők...? Milyen hatással voltak, lehetek Vöröss Istvánra? Vöröss összes verse birtokában (kell ehhez minden, de minden) a költői hatások megállapítása, felkutatása, összegzése már a szakértők, a tanárok, a versbarátok dolga lehet. Nem állhatom meg, hogy ne előlegezzem a sorban a sokkal nagyobb, az igazán költő gondolatát: „Verset írunk – ők fogják ceruzámat...” A Dunánál soraiban névvel meg nem nevezettek fogták, foghatták úgy József Attila kezét, ahogy Vöröss Istvánnal tette a tanítvány lelkivilágát jól ismerő, hozzáértő pedagógus, Szathmáry Lajos. Messze nem hetvenkedés, még csak nem is fellelkesülés már, hanem Vöröss költői zsenitudatának karakán megfogalmazása legélesebben talán 1941-ben jelenik meg egyik verse címében és szövegében, s éppen József Attilára asszociálva: „Én, Vöröss István itt vagyok...” E „legélesebb” megnyilatkozás igazi megítélése Vöröss további verseinek vizsgálatával mégse az én dolgom legyen!

Galyasi Miklós költő, művészettörténész következzen, aki az 1936-ban nyomtatásban megjelent *Papírsarkány* után a Vidám Ifjúság lapjain 1936. december 10-én többek között ezeket írta a tizenhat éves ifjúnak: „Engem soh'sem érdekeltek művészi munkák fölötti szemlélődésemben az okok, amelyek az alkotásokat létrehozták, de érdekelnek az *eredmények*, amelyek beszélnek kérlelhetetlen pártatlansággal. Nem érdekel jelen pillanatban, hogy kifürkészhetetlen rendeltetés miatt toloszékben ülsz-e, hogy mozgási szabadságodban megakadályoz-e az erőtlen test, még az sem érdekel, hogy jóbarátomnak fogadtalak, csak az érdekel, hogy azok a sorok, amelyek a fehér papírról világítanak, költői munkák-e és mennyiben azok? Kiárad-e belőlük a hit fénye, az Istenkeresés útvesztője, a szív melegsége és a felelősségérzet egyszerű becsületessége. Nos mindezekre a kérdésekre határozottan, tétovázás nélkül igennel felelek. *Költő vagy*, a szépség keresője, a miérték vallatója – a felismerésekből levont következmények állója, viselője.”

Paku Imre hódmezővásárhelyi irodalomtörténész évekkel később, s akkor is visszafogottabban ismertette a Híd 1944. április 15-i számában Vöröss harmadik kötetét: „Vöröss István első komoly kötetének e mostanit kell tekintenünk. [...] Költő a maga módján. Öneszmélkedésen még innen jár, de erősen a maga lábán [...] tudatos, eszmélkedő poéta, aki jól ismeri feladatát, le tudja mérni tehetsége határait.”

Ha ennyi lenne minden, akkor is szép lenne. Vöröss István híre azonban túlterjed Hódmezővásárhelyen. „A Papírsarkány című kötetet fővárosi irodalmi lapok is meleg hangon bírálták meg” – ezt írja összefoglalóan a Bethlen 1936–1937-es Évkönyvének 23. lapja. S hogyne lettek volna a költővé érés folyamatának segítői azok az események, amelyeknek hírei a helyi lapokban hangot kaptak, sőt nem is csak azokban! Nem említem meg az összes Vásárhelyen túli, céloim ugyanis nem a teljesség igénye. A Napkeletre és a Pesti Hírlapra hivatkozom csak (Béres Vöröss-bibliográfiájának 9. tétele). Visszatérek a helyi Népújsághoz. Beszédesebb a cím: Budapesti kritika Vöröss István verseiről (Bibliográfia, 28.). Ez a kritika már 1938-ból való, 1937-től már Vöröss második kötete, az *Üvegphár* tanúskodik a veszendőbe nem ment talentumról. Nem mehetünk el szó nélkül amellett sem, hogy több verse elhangzott a rádióban. Nem is csak magyar hallgatóknak, hanem külön kérésre az Amerikában élő magyaroknak is. (Bibliográfia, 102, 103, 104, 114). Lehet és kell arról beszélnünk, hogy országos lapokban jelennek meg versei. Mindenképp megtiszteltetésnek veheti és veszi a tolokocsiban élő költő

a házánál megforduló *Németh László* és *Móricz Zsigmond* látogatását (Bibliográfia, 119, 134, 135, 136, 137, 138, 139). Erről még később írok pár mondatot. *Kodolányi János* is megjelenik Vásárhelyen, s hallhatja Vöröss költeményeit (Bibliográfia, 143), s a vásárhelyi *Pákozdy Ferenc* költő is szeretettel gondol Vöröss Istvánra (Bibliográfia, 213). Ha ezeket mind részletezzük, akkor végére nem jutunk. Látjuk, hogy kihagyhatatlan a kutatás forrásául szolgáló, egyedülálló Vöröss-bibliográfia, amely a hódmezővásárhelyi Szeremlei Társaság 2012-es Évkönyvében található. Egyértelműen hasznos segédanyag. Velem szemben – aki munkahelyem folytán kerültem Hódmezővásárhelyre, s ma már nem is ott élek – Béres hódmezővásárhelyi, s belemélyedt, sőt annyira belemélyedt Vöröss költészetébe, mint addig senki más. Nem kis dolog autodidakta módon alapos munkát létrehozni. A hódmezővásárhelyi Szeremlei Társaság Évkönyve 2012 (ISSN 1219-7084) nélkülözhetetlen kézikönyv lehet fontos lapjaival (297–347. o). Az igazi természetesen a kutatómunka következő fázisa lenne, igazán lényeges lehet a hivatkozott dokumentumokkal való megismerkedés. Vöröss verseinek forrásai a hódmezővásárhelyi Tornyai Múzeum, a Levéltár és zömében a Németh László Városi Könyvtár már megnevezett bibliográfiájában pontosan leírt nyomtatott anyag az újságok, lapok sűrűjében. A kéziratok, a költő saját kézzel írt versek mindegyike azonban nem kerülhet a mégoly elszánt kutató kezébe sem. Egy kéziratos gyűjtemény a Tornyai János Múzeum tulajdona, s itt vannak gépelt versek, sőt olyan levelek is, amiket költőnk egyik kedves tanárának írt. A maga dokumentumaival kimondhatatlanul fontos a központ, a volt iskola, vagyis a Bethlen, míg néhány vers a helyi levéltár iratai között van. A Németh László Városi Könyvtár tulajdonába is kerültek a szerzői jogok örököse, azaz *Mocsáry Ferenc* jóvoltából. Magántulajdonban van azonban néhány kéziratos füzet, a szerzői jogok örökösenek leányánál, *Mocsáry Mónikánál*.

Visszatérek most Vöröss költői minősítéséhez. A helyi tekintetben legjelentősebb irodalmárok, az általam idézett Galyasi, Szathmáry és Paku szavaira feltétlenül az előző sorokban említett személyek nyomták rá a pecsétet. Németh László és Móricz Zsigmond, akiknek hódmezővásárhelyi látogatása nem egyedi volt, 1939-et 1940-ben követte közös útjuk. A gimnázium Petőfi Önképzőköreinek meghívása miatt kerülhet be az utóbbi dátum a vásárhelyi irodalom jegyzőkönyvébe. A mozgáskorlátozott beteg, a Vásárhelyen élő Vöröss István nem mindennapi élményhez jut akkor, amikor a kedves Szathmáry tanár úr kíséretében kis lakásukban tiszteli meg a két híres látogató. Ennek folyománya lesz a Vörösstől Móricznak levélben mondott köszönet azzal a nyert bátorsággal, hogy a levélben verseiből is küld a nagy írónak (Bibliográfia, 188).

A költői pálya ívének felrajzolása céljából elhagyhatatlan „a Vers”, amint elhagyhatatlanok ezek a kéziratos füzetek. Messze, de messze jutott ezektől Vöröss! Ahogy messze jutott az 1932 decemberében a Vidám Ifjúságban *A kiskirály* címen megjelent első versétől, azaz az első nyomtatott verstől is, mely évből más lapban megjelentet nem ismerünk. Mennyi jelenhetett meg és mennyiről nem tudunk! Akár ez előtt is került valamely napilapba? Válasz nincs. A kiskirály című egyébként érdekes módon nem lett beírva gyűjteményes füzetébe, ha be lett volna írva, akkor csak az elsőben lehetne, hiszen abban vannak az 1931 – 1933 közöttiek.

A költő ír és ír már kora gyermekségétől. Számos verse születik, amiket egy-egy címmel kiemelt füzetben rögzít. Alapos akarok lenni, ennek ellenére nem kritikai kiadás a célom. A versbarátokra gondolok inkább, akiket megillet a versek mindegyike. Ugyanis a már joggal említett bibliográfia sem tartalmaz minden verscímet. Egy hatalmas felkiáltójel lenne itt a legalkalmasabb. Igaz, hogy eddig sem tudta senki számtalan vers címét, nemhogy ismerte volna azokat, amelyek leszármazottak révén fedeztetek fel, kerültek elő Vöröss *gyűjteményes füzeiből* vagy akár egyéb *kézírtas egyedi példányokból*. Minden illet is olvashat most ezzel az összes verssel az irodalomszerető. Természetesen a költő minden alkotását betűrendes tartalomba teszem, adatolással azonban nem fogom bővíteni a már elkészített Vöröss-bibliográfiát. Nem fogom természetesen azt sem kategorikusan kijelenteni, hogy ez új, ez eddig nem ismert vers, emez pedig eddig ismeretlen. Ez magától értődően a kritikai kiadás specialitása lenne. Ha valaki az előbbi kérdésekre kíváncsi, akkor célozza meg a Vöröss-bibliográfia elérési lehetőségét! Vagy tessék átlapozni a vásárhelyi könyvtár összes újságát, folyóiratát! Magam egészen Szegedig eljutottam, a Somogyi Károly Megyei Könyvtár sajtóanyagában is kutattam. S ahogy haladt az idő, úgy szembesültem a szerkesztőmunka kérdéseivel. Mi másra törekedhettem volna, mint arra, hogy haladjak sorban az évekkel. A probléma azonban az volt, hogy az évek itt-ott összeakaszkoznak, egymásba fogódnak, fedik egymást. Természetesnek gondoltam, hogy a kéziratos füzeteket az Összes verse elejére tegyem. A Vöröss által füzetbe nem rendezettekkel nem volt gond, mert mindegyik versét nagy precizitással datálta, s áttekintve a verseket az egyes gyűjtemények kezdő és záró dátumai meghatározhatók. Szerkesztői alapelvelem volt az is, hogy ugyanazon szövegű vers kétszer ne legyen benne az Összesben, akkor sem, ha az egyik füzetbe is beírta, és a másik füzetbe is beírta. Előfordult ilyen. Ezért észlelhető az, hogy feltűnően rövid füzetecske is van a sorban (bár eredetileg van benne vers bőségesen). Sajnos, teljesen olvashatatlan kézírással is

találkoztam, az ún. *Pepita notesz*re jellemző ez, s a külön lapos kéziratok egyikére-másikára. Ezekkel nem tudtam mit kezdeni, így nem tehettem be a gyűjteménybe. Ha töredékekre találtam, akkor azokat természetesen bevettem a kötetbe. A versek írásmódjára is odafigyeltem. Ha a kéziratokban a szerző valamilyen okkal egy-egy szót végig nagybetűvel írt, azt dőlt betűs gépeléssel jelzem. Olykor-olykor egyes strófákat érdekes módon kijebb vagy beljebb kezd. Nem tudja talán mire vélni ezt a gyanútlan szem. Nekem a kézíráshoz ragaszkodva vissza kellett adnom ezeket. A füzetek közlésével annak is szerét ejtem, hogy a bennük foglalt versek kezdő és záró évszámát a hónappal együtt rögzíthessem, amint Vöröss tette. Később ez nem fordul elő a versek mutatójában, de természetesen az egyes versek alatt ott lesz, ha ő feltüntette.

Az első füzet címe ez: *A döngicsélő méhecske* (1931. május – 1933. március). A gyermek világtól a címbe fogalom messze nem idegen, ahogy nem idegen a többi füzet címe sem. A második füzet az *Egy szál virág* (1933. április – 1934. március). A füzet kezdő verséről lehet (legyen) ez a cím, mely egyben fogódzó a szerkesztőnek. Valami okból lehagyta Vöröss a füzet elejéről a címet, holott ez az egyetlen olyan füzet, amelyben ilyen című vers található, hiszen sem az első füzetben, sem a harmadikban, sem a negyedikben nincs benne a címadó vers. A harmadik füzet címe *Virágnylás* (1934. március – 1934. augusztus), a negyedik füzeté *Mécsessel* (1934. november – 1935. május). Érdekes még az, hogy az időben következő többi kéziratot versgyűjteménynek nem adott címet. Legyenek ezek így elnevezve: [*Pepita füzet*] (1935. május – 1936. december, 1937. január – 1937. szeptember, [*Pepita notesz*] (1936. június – november)], [*Vonalas füzet*] (1937 – 1938). [*Versek levelekben*] legyen a címe annak a gyűjteménynek, amit a Tornyai János Múzeum bocsátott rendelkezésemre. A Bethlen természetrajz – földrajz tanára volt 1928-tól 1945-ig *Karády György*. Neki írta 1940–1943 közötti dátumokkal a leveleket költőnk, a név az 1941. szeptember 8-i keltezésű levélnél beazonosítható. A verseket a költő hol levelekbe írta, hol külön lapokon helyezte el sok személyes gondolattal, melyre példa az *Így szólónék...* című ezen részlete: „...IV. strófájának születésekor Tanár úrnak egy kémiaórabeli szavaira gondoltam, mikor ilyeneket tetszett mondani, s amit azóta én is tapasztaltam.” Az Összesben ezt a költeményt 1939-hez sorolva a Verderits-hagyaték verseihez tettem (Bibliográfia, 112.). A záró kéziratot gyűjtemény [*Múzeumi füzet*] verseiről is szólok keveset. A kreált elnevezés a lelőhelyről beszél. (A versek 1945 – 1947 közöttiek.) Megismétlem: a szerkesztői elnevezések vagy a füzetek külső kinézetét jellemzik, vagy belső motívum miatt kapták nevüket, netán felbukkanási helyük indított arra, hogy úgy nevezzem el, ahogy. Az eddigiekből világos lehet, hogy ha szerkesztő kell ehhez a munkához, akkor a szerkesztőnek kellett ezeket kitalálnia. Valahogyan jelezniem kell, hogy ezek a versek nem magányosan voltak. Összes verse közé nem innen-onnan, nem kallódó géppapírokról, de még csak nem is kallódó kézírásokból, netán kivágott újságlapokról kerültek. Bár az előbbiekre is van példa, nem is kevés. Vöröss István összes versében – a füzeteken kívül – egy-egy költemény alatt néhol majd pontos datálással is lehet találkozni. Ezeket először maguk az egyesével szkennelt versek közölték, ezekre támaszkodtam. Ahol azonban a *Béres Dezső* által valamely évhez pontosan besorolt vers más évben vagy években ismétlődik, ott nem vehettem figyelembe annyiszor, ahányszor csak találkoztam vele. Ha Béres Dezső ugyanazt a verset besorolta x évhöz, de később y-hoz is, esetleg z-hez is, akkor állást kellett foglalnom. Ha x évben a vers alatt (olykor kivételesen a vers fölött) datálást találtam, akkor természetesen figyelembe vettem. Ha nem volt datálás, de x évhöz besorolta, akkor nem problémáztam, x évnél hagytam több verset is. S én sem írtam (írhattam) dátumot. Sok verset kaptam kölcsön leszármazottaktól, ezeket gépre vittem a gimnázium állományából előkerültekkel együtt, majd visszaadtam a tulajdonosnak. A versek szkennelésével az volt a cél, hogy a könyvtárnak is legyen, maradjon belőlük példány, s még azon gyűjtemények is meglegyenek, melyeket a könyvtár nem kapott meg (dr. Mocsáry Mónika, Múzeum, Levéltár dokumentumai). Megerősítem, hogy a szerzői jogok örököse később a nála őrzött dokumentumok tulajdonjogát átadta a hódmezővásárhelyi könyvtárnak.

Mint említettem, Béres aprólékos munkával évekre bontotta az anyagot. Amikor az egyes évekkel foglalkoztam, feltűnt, hogy számtalan vers évről évre ugyanolyan szöveggel van jelen. Ezeket szinte mikroszkóp alá kellett helyeznem. Ha pedig variánsokkal találkoztam, azokat egyeztetnem, évek szerint biztosra összeraknom, majd ebbe a rendszerbe kellett állítanom. E munkafázisokkal kerültem közelebb és közelebb a valóban „összes vershez”. A Tornyai Múzeum nem adta ki, de kérésemre készségesen szkennelte a náluk őrzött anyagot. Így tudtam Béres Dezső rendelkezésére bocsátani azokat.

Vöröss István összes versének II. szerkezeti egységébe teszem a költő életében megjelent köteteket – a címeket már leírtam. Hibám, nem hibám ... ügyeltem arra, hogy ha a tanítvány útját egyengető tanár úgy ítélte meg a tanítványánál, hogy (ismétlem) a nyomtatásban megjelent Papírsárkány (Hódmezővásárhely, 1936), majd az Üveg pohár (Hódmezővásárhely, 1938), aztán a Tű hegyén (Pápa, 1943) kötetekben úgy jelenjenek meg a

versek, ahogy, akkor nekem sem szabad bármely más esetleges változatot elővennem. A Tű hegyén kötet versei közül mégis hagytam ki, azért, s csak azért, hogy ismétlődéseket kerüljek el. A konkrétum: a *Kedves-ciklus* nyolc verse, melyeket kivettem, ezek majd a Bronztükörben lesznek jelen. A Tű hegyén kötet műfordításait azonban meghagytam, s úgy hagytam, ahogy akkor az 1943-as kötet szerkesztője gondolta (e verseket nem írhattam ezért a Vöröss Összes *Műfordítások* című szerkezeti egységébe, hogy kétszer ne szerepeltessem).

A III. szerkezeti egységbe a *költő által kiemelt verseket* helyeztem el. A *Medioevo* olasz kifejezés, magyarul középkort jelent (a gépelt lapokra nincs évszám gépelve, a szkennelés után Béres 1944-hez sorolta be, ennek indoklását nem kérdeztem). Egy-egy alcímmel egész sorozat kerül elénk. A *Tiltott versek* (1943 – 1946) érdekes csoport, jelzésértékű a kézirat piros betűs gépelése. Érdekes módon előfordul az egyrészt, hogy egy-egy címen több alcímmel ellátott egység található, másrészt megesis az is, hogy az egységet jelölő Tiltott versek címen is olvasható költemény, sőt az utóbbi címen két versegység is van. A strófák néhol be vannak számozva, azokat nem vettem figyelembe a számolásnál, de az alcímmel ellátott egységeket külön-külön versnek vettem.

A IV. szerkezeti egység címéül ezt írtam: *Kéziratok egyes példányai ismert évszámokkal*. Itt igazán nagy segítségemre voltak az egytől egyig beszkenelt példányok. Az ezeken olvasható – azaz már ahol olvasható – datálások alapján próbáltam évek szerint rendezni a költő füzeteken kívüli verseit.

Néhány elengedhetetlen szerkesztői közlést ezeknél a verseknél hangsúlyoznom szükséges, s úgy térek rá e csoportra, mellyel az egyes kéziratokat kezdem. E szakkifejezésen értem nem csak a szó szerint kézzel írtakat, hanem a néhány példányban sokszorosított dokumentumokat is, melyek sokszorosítási módja természetesen az írógépre és az esetleg használt indigóra értendő. Mindenképpen azon voltam, hogy ha ugyanazon címmel variánsokat találunk, sőt teljesen más szöveget találunk, akkor azokat is meg kell jelentetnünk. Ezért kellett szögletes zárójelek közé tennem ilyen esetekben a kezdősor, hogy disztingválni lehessen. Előfordul az is, hogy igazából ez sem segít, mert a kezdősor is egyezik. Ekkor a cím után szögletes zárójelbe tett római számmal jelzem, hogy ez más vers. Ismétlem tehát, hogy nincs tévedés. Ha a költő egy-egy szót végig nagybetűvel írt, akkor a közlési szabályok szerint dőlt betűvel átírva lehet megtalálni az Összes verse között. A versek szerzőségi problematikája számomra a velük való foglalkozás után nem problematika. Nem fogadom el azt a nézetet, hogy a versen észlelhető kézjegy megnyugtató garancia minden kérdés feloldására, mivel egy-egy kézjegy bármilyen, akármilyen okból is lemaradhat. Szubjektív alapon történő szelekcióhoz, ebből eredően elkerülhetetlen szűkítéshez vezetne, ha a hiányokra alapoznánk. Jó lenne, ha világos válasz születne egy világos kérdésre: ki az a kellő jártasságú és autentikus irodalmi szakértő, aki megteheti, de kérdezhetjük úgy is, hogy kik azok, akik esetleges kizárásokat vihetnek végbe? Még csak elképzelni sem lehet olyan szituációban, amikor e témában csak két ember jártas. Béres Dezső és jómagam, s mi sem a felső szintig. Kik végezhetnék el akkor időt és fáradságot nem kímélve a kézjegyet nem tartalmazó rengeteg vers grafológiai és szemantikai elemeinek precíz vizsgálatát? Amely vizsgálatot úgyis csak a kézzel lejegyzett dokumentumoknál lehetne alkalmazni, de ez is képtelenség egy kb. 1500-as számú állománynál. A választék bősége sem jelentheti rosta alkalmazását, mert ez elkerülhetetlenül negatív minőségi értékként bizonyulna. Más megközelítéssel: az úgymond minőségi versek kitüntető célú kiemelése is méltatlan lenne ahhoz a költőhöz, aki jó és rossz verseket egyaránt írt, ami nem is baj, hiszen ez a gyermekkor, a kamaszkor, majd az ifjúkor sajátossága. A 25 évet megélt költő természetesen sokkal több kiválót alkothatt volna, ha tovább él. Bármilyen redukálás magával a költővel szembeni visszaélés lenne, hiszen ő, az igazán illetékes nem tud beleszólni. A védjegyet ezért jelenti számomra az, hogy a szerzői jogok örököse igazolta, igazolja, hogy nála csak Vöröss István verseit találtam. Vöröss féttestvére, vagyis Mocsáry Ferenc válasakor a feleségével megosztotta az anyagot, s a nála levőt én mindig ugyanúgy találtam. A padláson tárolt dobozokat látogatásomkor hozta le. Ezt a hermetikus elkülönítettséget tapasztaltam mindannyiszor, amikor Szegedre látogattam. A másik rész a feleség halála után közös gyermekük, Mónika birtokába került. Amikor még ő is Szegeden lakott, akkor nála is azt tapasztaltam, hogy minden el volt határolva az egyéb dolgoktól. Mind őket, mind a verses regény műzsáját, az immár néhai *Hatvani Juditot* ismerve mindent hitelesnek tartok. A Bethlen anyagát személyesen ismerem, ugyanígy a többi forráshelyen található verseket. A lelőhelyeket sem kerüli el tehát a fénycsóva. Az egészhez ugyanis minden fontos.

A IV. csoportban a hódmezővásárhelyi levéltár XIV. 23-as számú, Takács Ferenc nevével fémjelzett gyűjteménye kivételes elsőbbségű, mely csoportban más névéhez a levéltárhoz hasonló módon nem tudok verseket kapcsolni. Ez 1943-tól 1945-ig tartalmaz leveleket, s bár nem ezek a kezdő évek, mégis jelentősége miatt a sor elejére helyezem. Takács Ferencről *Dömötör János*, Vöröss István egykori gimnáziumi osztálytársa beszélt nekem. 2008. július 30-án mondta: „1944-ben a Damjanich utcában laktak Vöröss Istvánék. 1944.

december 26-án náluk vacsoráztam, akkor ott volt Takács Ferenc is, aki előbb országgyűlési képviselő, később iparügyi miniszter, majd Budapesten földművelésügyi államtitkár volt.”

Az első év 1932. A kiskirály című vers egyedülként jelenik meg ebből az évből az Összesben. Lappangást nem zárok ki, de bizonyítékom nincs arra, hogy a költőnek ilyen korán más verse is napvilágot látott volna.

Amennyire lehet, a versek keletkezési éve szerint haladva néhol igen kevés, néhol sokkal több vers bukkan elő a következő évekből: 1934, 1937 – 1938. A *Messzezsengő versek* cím alatt több költemény is található, ezeket a betűrendes tartalomban a főcímen lehet megtalálni. A Vásárhelyi Ifjúság 1938-ban közölte e verseket, azzal a hibával, hogy a *Nyári vers* a II. és az V. szám alatt is megjelent, az ismétlődés nyilvánvalóan tévedés. Az Összes versébe ezért nem vettem be az V. számút. 1939-re térve, röviden szólok az ehhez az évhez elsőként betett Verderits-hagyaték összesen öt verséről. *Verderits Gyula* tanító volt, hagyatéka a Németh László Városi Könyvtár tulajdonába került (Bibliográfia, 112.). 1939-nél ez után következnek egyéb 1939-es versek. Majd az 1940-, 1941-, 1942 – 1943-, 1944-, 1945-, 1946-, 1947-es években keletkezettek.

Az V. csoportba azokat a verseket helyeztem, amelyek *ismeretlen évekből* valók. Ezeknek is két csoportjával találkoztam: ezek egyrészt a *Múzeumi gépelt lapok*, másrészt a mindenhol máshonnan előkerült *Év nélküli versek*.

A VI. csoportba a *Töredékek* kerültek. Ez a néhány vers 1939-től 1947-ig kihagyásokkal datált, az egyiküknek a címében található évszám (1943).

A VII. csoportban vannak a *Műfordítások*. 1938-tól 1945-ig találunk itt verseket kihagyásokkal, így nem tudjuk, hogy a többit mikor fordította. Néhánnyal az 1943-ban kiadott *Tű hegyén* című kötetben is találkoztam, azokat ott is hagytam, amint a II. csoportnál beszámoltam erről. A *Tű hegyén* tartalomjegyzéke mintát adott. A kevés műfordításnak műfordításként azzal is ki kell tűnnie, hogy a betűrendes tartalomban az idegen költő neve legyen elől. Ezt követi a vers címe.

A VIII. csoportba a *posztumusz kóteteket* soroltam, mint amelyek időben legközelebb vannak hozzánk. Elsőként ide tartozik a *Holt zendülő* (1992) című válogatás, melynél a korábbi kóteteknél alkalmazott elveket nem tudtam követni. Mégpedig azért nem, mert annyi sok magyarázat, igazítás kellene, olyan nagyfokú revízió szükségeltetne, hogy az a posztumusz kötet teljes kritikáját jelentené. A szövegűség helyreállítási szándéka ír felül mindent számomra, ahhoz ragaszkodom. Legjobb lesz hát e verseket a *Múzeumi füzet* egységébe visszaállítanom. A *Holt zendülő* tartalmaz ugyan korábbi, 1943-tól 1945-ig keltezett verseket is, míg a *Múzeumi füzet* csak 1945 – 1947 közöttiek, de akkor is a legjobb útnak a forráshoz visszavezető utat látom.

A második posztumusz mű a *Bronztükör* (2008), melynek szerkesztője voltam. A művet az I-től L-ig számozott fejezet összeállása után – terjedelmes volta ellenére is – egyetlen műnek tudom tekinteni a versek összeszámlálásakor is, mivel ez egy verses regény. A Budapesten 1923. január 26-án született és Cegléden 2013. december 25-én elhunyt múzsa, Hatvani Judit a *Bronztükörrel* kezdődő költői életmű előkészítő munkái során levelein keresztül tájékoztatott és személyesen beszélt nekem kettejük kapcsolatáról. A költő múzsája *Kecskés István*hoz, kollégájához ment férjhez, majd lett annak özvegye. A férje nevét viselő fiától édesanyja halála után néhány családi adatot megkaptam, de e tanulmány kereteiből ezek kiszorulnak. Mivel az Összesben szigorúan csak a versek közlése jelenhet meg, ezért a plusz ott marad a *Bronztükör* tanulmányaiban. Viszont az Összesbe is belefér, bele kell férnie a *Bronztükör Függelék*e sok-sok versének és a *Bronztükör Bevezetése* elé írt mondanókból a *Mária-versek*nek. Sorrendben a címadó mű után a *Függelék* elemei közül a *Volnék csak alma, harsogó...* című ciklus, majd a Mocsáry Mónikától kapott versek, aztán az *Akár egy kolduló barát...* című ciklus versei következnek. Ezt a csoportot a *Mária-versek* zárják. $50 + 81 + 40 + 4 = 175$ vers jelent meg a *Bronztükör* törzsanyagán kívül a 2008. évi kiadásban.

Érdekes lehet például az, hogy a *Múzeumi füzetben* vannak olyan versek, amelyek úgy jelennek meg a címmel ellátottak között, hogy csak egy szám (arab 1), majd újra címekekkel ellátott versek, valamikor később ismét csak egy szám (folytatódó számsorrendben), stb. Ebben a gyűjteményben 16, számmal kezdődő vers található. E számmal jelölteknek természetesen címet kellett adnom, s ezt a kezdősorról gondoltam, mert az mégsem lehet, hogy a betűrendes tartalomban egyes verseknél szám legyen, nem pedig cím, még ha szögletes zárójelek között is van az a cím. A vers gépelésekor azonban a költő által adott számot is legépeltem. A *Múzeumi füzetben* a *Szilánkok és csodák* összefoglaló cím. A kézirásos gyűjteményben így lett beírva: „*Szilánkok és csodák*”-ból, s ott áll a 11.-től 15.-ig terjedő néhány vers (a 16.-nál már csak a szám, vers nélkül). Ugyancsak a Tornyai Múzeumból került elő *Szilánkok és csodák* címmel gépírással 1-től 10-ig számozva egy-egy versszak. A vers így vált teljessé. Az *Őszi séták* címen szereplő vers ugyanebben a *Múzeumi füzetben* 1-től

6-ig van számozva strófaival (vagy különálló kis verseivel). Egyetlennek veszem, akár a *Szonettek a barbárhoz* címmel írt verset, melyen belül 1-3 számmal három külön értelmezhető szonettet találunk. A *Művek, oszlopok, töredékek* egyes verseit (ez is érdekes) Vöröss nem látta el számokkal.

Ha egyazon címmel, de szövegváltozattal, esetleg teljesen más fogalmazásban írt új verset költünk, akkor vagy római számot írok rögtön a cím után (főleg, ha a kezdés azonos, mert olyan is előfordul), vagy elegendő csupán a kezdősort közölnöm. Természetesen ezt is szögletes zárójelben, mint ahogy azoknak a verseknek a címét is, melyeknek Vöröss valamilyen okból címet nem adott. Ezeknél csak úgy van lehetőség előkeresésre, ha a szerkesztő ad címet a kezdősorról, ezt azonban jeleznie kell valahogy. Ebben az esetben is a szögletes zárójelet alkalmazom. Összességében azt mondhatom, hogy vannak e kötetben egyező verscímek, de mindegyiknél más-más maga a vers.

Sorra veszem végül Vöröss összes versének szerkezeti egységeit, az egységeken belüli elérést, az adott versek számát. Az összegzés két számot eredményez. Egyrészt az egy címen megjelent versek számát adtam össze, másrészt másik összegről is beszélhetünk, méghozzá arról, hogy mennyi lenne, ha minden egyes cím, főcím alatt az összes alcím versét is beleszámolnánk. Ezek összegének megállapításához azonban nem mulaszthatjuk el a problémamentesek hozzáadását sem. Mivel egyetlen verset, de még csak töredéket sem hagyok ki, ezért reális az első összeg is, de reális a második is. Minden itt van, csak értelmezés kérdése, hogy szét kell-e bontanunk az egységek címeit. Nem légből kapott egységek ezek, hiszen vagy így írta be Vöröss a füzetekbe a költeményeket, vagy így jelentek meg azok az egykorú napilapokban. A betűrendes tartalomban csak a főcímeket fogom felsorolni: I/1: Gondolatok; I/2: Katonák; I/7: Ének a hegyekről; III/2: Idő verseiből; III/2: Napkeleti versek; III/2: Tiltott versek [I.]; III/2: Tiltott versek [II.]; IV/4: Messzececsengő versek; IV/9: Három pille; IV/9: „Fák alatt, ég alatt”. Ezeket 1-1 versnek számítottam be. Ha a főcímeken belül az alcímeket is tekintetbe vettem volna, akkor az előbbi csoportokban a következő mértékben nőtt volna a versek száma: I/1: 1 helyett 4 = +3-mal nőtt volna a szám; II/2: 1 helyett 4 = + 3-mal nőtt volna; I/7: 1 helyett 3 = + 2-vel; III/2: 1 helyett 4 = + 3-mal; III/2 : 1 helyett 2 = + 1-gyel; III/2: 1 helyett 3-mal = + 2-vel; III/2: 1 helyett 2 = + 1-gyel; IV/4: 1 helyett 7 = + 6-tal; IV/9: 1 helyett 3 = + 2-vel; IV/9: 1 helyett: 33 = 32-vel. Összességében 55-tel nőtt volna (így e számsor végösszege 1561 lenne, természetesen ez esetben a többi tételnél, a nem eltérőknél szereplő számokat is hozzá kell adnunk, hogy ez az összeg kijöjjön).

Vöröss István összes versének szerkezeti egységei és az egységek oldalszámjai, valamint az egyes tételekhez kapcsolódó versek száma:

I. Kéziratok füzetekben és levelekben	42 – 382.	
1. A döngicsélő méhecske	42 – 89.	96
2. Egy szál virág	90 – 130.	75
3. Virágnylás	131 – 187.	83
4. Mécsessel	188 – 239.	37
5. [Pepita füzet]	240 – 281.	116
6. [Pepita notesz]	282.	3
7. [Vonalas füzet]	283 – 294.	26
8. [Versek levelekben]	295 – 297.	4
9. [Múzeumi füzet]	298 – 382.	194
II. A költő életében megjelent kötetek	383 – 445.	
1. Papírsárkány	383 – 390.	28
2. Üveg pohár	391 – 397.	25
3. Tű hegyén	398 – 445.	81
III. A költő által kiemelt versek	446 – 478.	
1. Medioevo	446 – 451.	17
2. Tiltott versek	452 – 478.	45

IV. Kéziratok egyes példányai ismert évszámokkal (A versek egy része megjelent újságokban, folyóiratokban, esetleg a szerző halála után némely kiadványban.)	479 – 712.	
1. [Takács-Téka]	479 – 489.	8
2. [1932]	490.	1
3. [1934]	491 – 493.	3
4. [1937 – 1938]	494 – 511.	35
5. [1939]	512 – 537.	47
6. [1940]	538 – 558.	39
7. [1941]	559 – 584.	42
8. [1942 – 1943]	585 – 639.	116
9. [1944]	640 – 673.	40
10.[1945]	674 – 708.	64
11.[1946]	709 – 710.	3
12.[1947]	711 – 712.	4
V. Kéziratok egyes példányai ismeretlen évekből	713 – 753.	
1. [Múzeumi gépelt lapok]	713 – 717.	8
2. [Év nélkül]	718 – 753.	63
VI. Töredékek	754 – 758.	16
VII. Műfordítások	759 – 762.	11
VIII. Posztumusz kötetek	763 – 896.	
1. Holt zendülő	763.	
2. Bronztükör	763 – 896.	1
(A Bronztükör fentebbi oldalszámaiban a kötetben elhelyezett Függelék + a Mária-versek teljes anyaga is benne található.)		
(Függelék)		171
(Mária-versek)		4

A fenti adatokat összeadva Vöröss István összes versének száma – a szűkebb változat szerint – 1506. E másfél ezret meghaladó mű, töredék, műfordítás rendezésénél a fő szempontom az volt, hogy a római számmal jelölt tételeknek és az arab számmal jelölt egységeknek a 42.-től a 896. oldalig a kiemelést, a versek közötti elválasztást kell szolgálniuk.

Záró mondataim előtt kénytelen vagyok még valamit elmondani, hogy ne írjak külön bevezetőt a verscímek/kezdősorok betűrendes mutatójához. Ott a cím/kezdősor után számokkal jelölöm az egységben elfoglalt helyet, majd kettőspont után az oldalszámot. Ez az utolsó szám az igazán fontos, így lesz ugyanis megkereshető minden. Vöröss István lezárt költői életművénél ez elengedhetetlen.

Befejezem azzal, hogy verseinek olvasása, használata előtt akadály nincs. A ráadás az, hogy lehet tényszerűen összegezni, elfogulatlanul értékelni. Ebből sokan profitálhatnak. A bő és alapos értékeléshez két megállapítással szolgálhatok. Az egyik: Vöröss István igazából „a verstől” jutott el, érkezett el „a Versig”. A másik: „a költő” így lett „a Költő”.

Máté István

a Bethlen Gábor Református Gimnázium volt könyvtáros tanára

VERSCÍM/KEZDŐSOR BETŰRENDEN

A Balaton	I/3: 149
A barna arcú, szép ajkú leány, ki	IV/9: 640
[A bokrok árnya össze-összeség már ...]	V/2: 718
A borzalmas rém	I/2: 102
A csepürágó panasza	IV/9: 640-642
A csolnak	I/5: 249
A csúcs felé	I/5: 270-271
A darázs	II/3: 425-426
[A déli kertből, ímhol homlokodra ...]	VIII/2: 874
[A délután úgy zsong, akár a zsoltár ...]	III/2: 452
A domb álma	I/5: 274
A fájdalom komédiája	IV/5: 515-516
[A fák álmodtak akkor ...]	VIII/2: 841
[A fák az égre sírnak ...]	VIII/2: 844
[A fák esőben áznak ...]	VIII/2: 844
A farkas nem hibás	II/3: 404
A farkasokkal ne vitázz	IV/6: 538
A fecske meg a cica	I/1: 54
A fekete és a fehér cica	I/1: 72-73
A föld	II/1: 389
A földi kincs	I/3: 137
A furulya	I/3: 175-176
A gazdátlan ház	I/3: 143-144
A gladiátor	I/4: 229-230
A gondolat	I/3: 158
[A gyöngyvirágon fény csilingel ...]	VIII/2: 852
A győzedelmes árnyék	II/2: 391
A gyűjtogató	I/3: 169
A halál kapuin innen	I/9: 363
A Halál	I/3: 142
A három ember	I/3: 168
A három király	I/2: 119-120
A havasi gyopár	I/3: 156
A haza	I/2: 122
[A hegy aljában szunnyadt a rügy ...]	IV/8: 585
A hegy	II/2: 392
A hóhér	I/3: 183-184
A Hold	I/2: 92
[A hűséget kergettem, mint a gyermek ...]	VIII/2: 876
A Jézus-kép	I/3: 176-177
[A júliusnak te adtál kalászt ...]	VIII/2: 893
A Károlyi-kastély	I/5: 260-261
[A Kedves a kertben ballagott ...]	VIII/2: 852
[A Kedvesem a kútba nézett ...]	VIII/2: 852
[A Kedvesem már alszik ...]	VIII/2: 847
[A Kedvesemnek csillag a szeme ...]	VIII/2: 846
[A kékláng holdfény lágyan ...]	I/9: 315
[A kert kinyílt az estbe ...]	VIII/2: 852
[A kertben, hol most délután ...]	VIII/2: 843
[A kertünkben majd nyílnak ...]	II/3: 428

A két zászló	I/3: 159
A kétszázadik vers	I/3: 147
[A kezekben az Isten ujja éled...]	VIII/2: 888
A Kis Virágod így üzen	IV/8: 597
A kisbaba álmában mosolyog	I/5: 264
A kiskirály	IV/2: 490
A Kitartás hegye	I/3: 144-145
A kivet macska	I/1: 59-60
A koldus pénze	I/3: 184-187
A koldus útja egy nap alatt	I/1: 70-71
A Kossuth-szobornál	I/4: 211-212
A költő a falun	IV/5: 514
A kutya bosszúja	I/3: 167
A láz beszél	IV/5: 516
A lélek éhes... ..	I/9: 364
A lelkem mély, vén, álombarna tenger	IV/9: 642-643
[A lelkét, ezt a lágy-álmú mezőt...]	I/9: 344
A lomb után	IV/9: 643
A macska álma	IV/8: 600-601
[A madarak a tenyeréből esznek...]	I/9: 319
[A magvetőnek vagyok a keze...]	IV/8: 635
A magyar föld	I/2: 112-113
A magyar vér	I/3: 155-156
A mai ember	I/4: 212
[A május ül Isten ölén...]	VIII/2: 849
A megtorlás órája közeleg... ..	I/1: 81
A megvadult számár	IV/8: 636
[A mennyből jöttem, Kedvesem...]	IV/9: 644-645
[A mennyen már bús bárányok legelnek...]	V/2: 718
A mezőn... ..	I/1: 48
A mi cicánk	I/1: 43-44
A mi Julcsánk	I/1: 44
A Mindenségéből rám néz minden ablak... ..	IV/10: 675
A mohácsi csata	I/1: 67-69
A múltkor történt... ..	I/2: 123
A nagy Farizeusok	I/5: 260
A nagy Szerep	I/5: 265
A nap a tiszta tóba néz	I/8: 295
[A nap bezárta kelyhét...]	I/9: 314
A názárethi foglya	I/7: 284-285
A nemzetőr	I/3: 141-142
A népszínművek parasztjai	IV/9: 666
[A nyár ott ringott...]	IV/6: 538
[A nyárdélután bíbor paraszáról...]	III/2: 453
[A padban mindig hátulra forogtam...]	V/2: 719
A paléi iskolára	IV/8: 627
A patak [Fodra sem mozdul, most pihen...]	I/4: 231-232
A patak [Még fodra sem mozdul, csak csendesesen pihen...]	I/5: 253
A puszta arca	I/3: 146
A rab haza	I/1: 47
A rács mögött	IV/7: 559
A régi vár	I/3: 164
A rím	I/3: 180

A rózsza	I/3: 162-164
[A rózsáskertben kerge ördög ballag...]	VIII/2: 877
[A sárga körte lángja imbolyogva...]	VI: 755
A sas halála	I/5: 280
A soroksári „tűzvész”	I/4: 238-239
[A sűrű holdfény döntött korsaja...]	V/2: 719
[A sűrű vihar háláját kibontja...]	VIII/2: 877
A szekér elindul	V/2: 719
A szél és a madarak	IV/10: 675
A szél még emlékszik reá.....	I/9: 368
A szél meséje.....	I/3: 166-167
[A szélre bíztam minden magomat...]	I/9: 349
[A szemedtől kék az ég...]	VIII/2: 854
A szfinksz.....	I/5: 261
A szikla	I/2: 123
[A szószék sűrű, faragott fa...]	I/9: 318
A tanúhoz, ki gyűlöli verseimet.....	IV/12: 711
A tehén.....	II/3: 432
[A téli alkony rád gondol s nevet...]	VIII/2: 845
A terméskő	I/3: 145
A természet fia.....	I/3: 177
A tintásüveg	I/3: 135
A töltésoldalon	I/5: 264
A tücsökprímás.....	I/1: 54-55
[A tűz dorombolt, mint egy...]	I/9: 317
A tűz	II/1: 388
A vadludak	I/3: 165
A vándor.....	I/3: 164-165
[A városban járt a Kedves...]	VIII/2: 847
A végzet szekere.....	I/3: 144
A vén harcfi.....	I/3: 135
[A vén pajtában, izzó délutánként...]	V/2: 720
A vers.....	I/3: 180
[A virágok közt futkosott az Édes...]	VIII/2: 854
[A zápor gyöngyöt gyöngyre fűz...]	VIII/2: 855
[A zápor lágyan libben...]	VIII/2: 842
Ablakból.....	I/5: 275
Add a kezedet.....	IV/5: 516
Ágyban.....	I/5: 275
Ajkán egy rajnyi fecske alszik.....	I/9: 340
Akácvirág.....	I/5: 270
Akár a bimbók!.....	I/9: 335
[Akár a harcos pusztuló csatából...]	VIII/2: 891
Akár az Isten égő csipkebokra.....	I/9: 307
Akár egy boldog kisgyerek.....	I/9: 298
[Akár egy kóbor, kolduló barát...]	VIII/2: 874
Akár egy kujon öregember.....	IV/9: 640
Akár sárkányok sűrű nyála.....	I/9: 315
Aki mer, az nyer	I/3: 170-171
[Akkor kacag rügyeket a május...]	III/2: 452
Álarc	I/5: 259
[Áldott kezekben gyöngyvirág...]	VIII/2: 853
Áldozó.....	II/3: 435-436

Alföldi vonat	IV/5: 517
Alkony	I/5: 240
Alkonyat.....	I/3: 165-166
Alkonyban, görbe bottal.....	I/9: 301
Alkonyi fellegek	II/1: 388
[Alkonyi madarak szárnya...]	VIII/2: 853
Alkonyi út, szekéren	I/9: 338
[Alkonyi, lenge tüzek...]	VIII/2: 846
Alkonnyal, barna bronzsal	IV/8: 601-602
Allah kezében.....	V/2: 718
Almák elcsorranó szagával.....	IV/9: 645
Almát szedő lány	IV/10: 675
[Álmodtam egyszer gyönyörűt...]	VIII/2: 853
[Álmok hús túllje lesimul...]	VIII/2: 853
Álmom	I/1: 79
[Álmos varangyos voltam én...]	VIII/2: 854
Álmos, kába kert.....	IV/5: 517-518
Álom	I/4: 237
[Alszik az Édes...]	IV/8: 592
Altató	I/9: 313-314
Aludj el bennem, állat	IV/10: 676
[Aludjál! Édes...]	IV/8: 592-593
[Aludjál, Édes. Drága...]	II/3: 428
Amerika	IV/7: 559-560
[Ami a szemünkben...]	IV/8: 597-598
Amíg a földön.....	I/3: 131
Amíg	IV/3: 491
[Amikor lágy szirom susog...]	VIII/2: 854
[Amikor születél...]	VIII/2: 848
[Amikor jöttél, egymagadban jöttél...]	VIII/2: 885
Amolyan születés-napi versféle.....	IV/1: 484-485
Angyal, te karddal sürgető.....	III/2: 452
[Angyalok a leányok, angyalok!...]	IV/9: 645
Anyám [Négyen, öten, öten-hatan...]	I/9: 352-353
Anyukám nevenapjára [Ahogy jártam ködös, sötét éjszakákat...]	I/5: 248-249
Anyukám nevenapjára [Pásztor vagyok letarlott mezőkön...]	I/5: 281
Anyukám.....	I/1: 44
Anny születésnapjára	IV/12: 711
Április	IV/6: 538-539
Áprilisi tréfa	II/1: 386
Apró.....	II/3: 410
Áradás	II/3: 414
Aranybozontú, poklokízű nyár	III/2: 453
Aranygolyókkal gurigáztok.....	I/8: 295-296
Aranyökör	II/3: 400-401
Aranypillangó.....	I/5: 276
Aranyszínű és derűs vers.....	I/9: 322
Aranyszőke ártány	IV/10: 674
Aranyvörös.....	IV/8: 625
Aratás.....	I/1: 49
Aratnak az emberek	I/1: 42
Arcán a napnak hév pirossa.....	I/9: 300
Arckép.....	I/5: 267

Árnyak az éjben	I/5: 265-266
Árva László	I/3: 178-179
Asszony az erkélyen	III/2: 454
Asszonyka	IV/10: 676
Asszonyok	VI: 757
Atlasz és Zeusz	I/3: 150
Atyafiság	III/2: 454
[Augusztus bíboros hava...]	VIII/2: 840
Avart égetők	IV/10: 677-678
[Az ajkad csöpp szírom csak...]	IV/8: 594
[Az ajkad szirmát szüzi rímek zsongják...]	VIII/2: 883
Az akasztottak balladája	V/2: 720-721
[Az alkony-uccán zongoraszó szállong...]	III/2: 454
Az arany és a vas	I/3: 159-160
Az arany	I/3: 156-158
Az aranylantú császár	I/7: 283
Az aranyosók éneke	I/7: 284
Az athéni király	I/2: 122-123
Az autó	IV/5: 518
Az az udvar	I/9: 360
[Az ég színével játszadoz szemed...]	VIII/2: 889
Az egek lámpásai	I/2: 101
Az egyetlen rím	I/3: 169
Az együgyű	II/1: 390
Az éhség harsogása	II/3: 431
Az Élet és a Halál találkozása	I/3: 146-147
Az élet mécsese [Óh, Uram, milyen rövid az élet!...]	I/5: 242
Az élet mécsese [Óh, Uram, milyen rövid az élet!...]	I/4: 233
[Az élet szava ajkadon...]	VIII/2: 855
[Az életem már nem enyém...]	VIII/2: 855
Az első latin óra	II/2: 393
Az első taps	I/5: 260
Az emberekkel emberül beszélj	IV/6: 539
Az én hazám	I/3: 138
Az én Nanukám	I/3: 135-136
[Az este árnyas, réveteg...]	VIII/2: 855
[Az esti erdőn bandukolt a Kedves...]	VIII/2: 844
[Az estike a szélbe leng...]	VIII/2: 856
Az fáj neki: én értem őt	I/9: 364-365
Az Idő	I/3: 158
Az igazi vers	I/5: 257
Az igazi	IV/8: 621-622
Az igazság csillaga	I/3: 141
Az igazságtalanság tengerén	I/3: 148-149
Az ihlet perce	I/5: 268
Az iskola	II/3: 431
[Az iskolában ő volt a vigyázó...]	V/2: 721
[Az Isten málnákkal kacag...]	VIII/2: 839
Az Isten mindenütt jelen van	I/2: 113-115
Az Isten piros verset ír... ..	III/2: 455
[Az Isten ujja véste tükrödet...]	VIII/2: 879
Az Isten velünk van	I/1: 73-74
Az ő nyomában	I/9: 349-350

Az ökör dicsérete	II/3: 399-400
Az örület versei.....	VI: 754
Az örület zölden lobog.....	II/3: 408
Az ösökhöz.....	I/1: 62
[Az őszi fákön kergeszívű szél fűjt...]	VIII/2: 856
[Az úccán széles nap lobog...]	VIII/2: 842
Az új földesúr.....	IV/4: 501-502
[Az úton kannásan...]	V/2: 721
Azt mondd.....	I/1: 45-46
Babérkoszorú.....	I/5: 248
Balog Miklós.....	I/4: 188-209
Bálvány-imádás.....	I/5: 256
Barackvirágok.....	I/9: 339-340
Bárány és tigris.....	I/2: 117-118
Barcalola.....	I/5: 261
Bárha kordén.....	IV/9: 646-647
Barmok.....	II/3: 411
Barna bronz.....	II/3: 415-416
[Barna fák susognak...]	VIII/2: 856
Barna szemed melegével.....	IV/6: 540
Barnuló.....	IV/8: 602
Béke.....	IV/8: 602
Béla bácsi nevenapja.....	I/1: 59
Benkő Marci.....	I/3: 138-140
[Bennem ragyogsz, mint gyémántban a fény...]	VIII/2: 876
Beszél a csönd.....	I/5: 278
Beszélgetés a nappal.....	I/2: 92-93
Beszélnek a hegyek.....	I/5: 268
Betyárhistória.....	I/4: 224-227
[Bíbor augusztus vérpiros heve...]	VIII/2: 856
Bíborló hajnal kakasokkal.....	IV/11: 709
Bíboros.....	IV/8: 622-623
Birsalma-lehű, sárga fényben.....	I/9: 309
Boldog Állat.....	V/1: 713
Boldog ország.....	IV/8: 603
Bolondok tánca.....	II/3: 410
[Bólonganak az őszi fák...]	IV/8: 598
[Borús fák barna vére...]	VIII/2: 845
Bögre.....	IV/8: 625
Bölcsességig.....	II/3: 409
Bőség [Állapotos asszony fürdik a dézsában...]	V/1: 717
Bőség [Roskadt kosarakkal jött, s a sárga...]	V/2: 721
Briliáns.....	IV/5: 518
Bronztükör.....	VIII/2: 763-837
[Bronzul a szőlő levele...]	VIII/2: 839
Búcsú [Leborult már az est...]	I/4: 221-224
Búcsú [Letelt egy év. Halvány sugára ködbe vész...]	I/5: 241
Bujdosó kuruc kesergése.....	I/3: 172-173
[Bús, tikkadt halandó...]	IV/8: 598
Búzavirág a porban.....	I/5: 265
Bűbáj halála.....	I/9: 315-316
Bűnhődés.....	I/9: 351
[Büszke márványból mintáználak, Kedves...]	VIII/2: 880

Bűvölet.....	II/3: 440-441
Cigánylány	V/2: 721-722
Cigaretta [Este hazamentél a gyárból Édesanyádhoz...]	IV/5: 519
Cigaretta [Üde, finom, mint fűszál első harmata...]	II/2: 392
Cinege.....	IV/9: 647
Csacska vers.....	IV/7: 560
Csak egy cseppet.....	I/1: 82
Család	III/2: 455
Csata	I/9: 343
Csendes esti utca.....	II/1: 384
Csendes őszi est.....	I/5: 257
Cseng a kancsó	IV/6: 540-541
Cseremiszt dal, magyar változatokkal.....	I/9: 365-367
Csihaj!.....	IV/9: 647-648
Csillag az éjben.....	I/5: 256
Csillag	I/9: 321-322
Csillagfény	II/1: 384-385
[Csillagocska a kezemben...]	VIII/2: 847
[Csillagocska bújócskál...]	VIII/2: 857
[Csillagokat kutattam én...]	VIII/2: 846
Csillagos éj.....	I/5: 246-247
[Csillansz, mint drágagyöngyök...]	II/3: 427-428
Csirkék.....	IV/8: 623-624
Csituló csönd.....	V/2: 722
Csivogatok néki dallal.....	IV/10: 678
Csobogó nap.....	IV/7: 561
Csodás Mátyás.....	II/3: 424-425
[Csókoltam a Kedves tenyerét...]	VIII/2: 850
Csonka ország.....	I/1: 59
Csonka torony.....	I/1: 52
Csontváz a tavaszi napfényben.....	I/5: 263
Csönd [Fák méléznak langyos nyugalommal a mélybe...]	II/3: 416
Csönd [Még ág se zörren, levél se moccan...]	I/5: 271
Csöpp, csivogó.....	IV/10: 678-679
[Csöppnyi kis ajkad úgy nevet...]	VIII/2: 842
Csősz.....	IV/12: 711
Csúfolódó.....	II/3: 436
Dal	I/4: 238
Dallal, derűvel	V/2: 723-724
[De nem kacérkodom veled, Halál...]	VIII/2: 887
December eleje	I/4: 221
Déli hangulat a tanteremben.....	II/1: 387
Délután – virágokkal.....	I/9: 309
Délután [A kaján torkú tányérok zománcán...]	IV/5: 519
Délután [A kert fölött a nyár dong: kába, nagy darázs...]	IV/8: 624
Délután [A Nap nehéz, aranyveretű kelyhéből...]	II/1: 387
Délután [De délután már víg az ég...]	VI: 756
Délután, tenger alatt.....	I/9: 328-329
Délutáni dívány	IV/4: 503
Délutáni konyha [A vászonfüggöny hűvösen lebeg...]	IV/6: 541
Dér	II/1: 385
[Derű ragyog a szemedben...]	VIII/2: 849
Diadalkapu	I/5: 254

Diákélet.....	I/1: 65-66
Dinnyehordó asszonyok	II/3: 422
Dinnyepiac	III/2: 455-456
Döngethetsz bátyát, kapukat... ..	IV/8: 633-634
Dúdoló	II/3: 409-410
Dúdoló, gyermeki vers.....	I/9: 336-337
Dugonics Titusz [Áll magas hegy ormán a hegy koronája...]	I/5: 244
Dugonics Titusz [Hahó, hahó! Jön a kontyos török!...]	I/3: 183
Dunához	I/2: 91-92
[Durmol a macska, brumman kinn a szél...]	IV/8: 636-637
Dühös hullámokon	I/5: 245
[E pillanatban rokkant meg a nyár...]	VIII/2: 857
E vers is erre tanít	I/9: 372
[E vers is imádság...]	VIII/2: 857
[Ebéd után a nap fortyogva forrott...]	IV/6: 541
[Ebéd után. A gőgös főzeléknek...]	IV/6: 541
Ébredés.....	II/1: 386
Ébren maradj!	III/2: 456
Édes a kóruson.....	IV/9: 648-649
Édes az alkonyban zongorázik.....	III/2: 457
Édes gyümölcsöt hoz a Tiszáról	III/2: 457
Édesanyám [Mikor hajós hánykodik dühös tengeren...]	I/5: 256
Édesanyám [Szívében csörgedez szeretet dús teje...]	I/5: 277
Édesanyám [Zöld, testes cserepek mögött égnek...]	IV/6: 542
Édesanyám neve napjára [Ki a halál partjáról elvezettél...]	IV/11: 710
Édesanyám nevenapjára [Már augusztus van, érnek a gyümölcsök...]	IV/10: 674
Édesanyám nevenapjára, 1942. augusztus 17-re.....	IV/8: 604
Édesanyám születésnapjára [Rímét öntve lágymeleg szavakba...]	IV/8: 637
Édes-Anyám születésnapjára 1946. február 7-én [Mint pásztornak télen a láng...]	IV/11: 710
Eduárd.....	I/3: 177-178
Ég alatt	IV/8: 624
Égbolt.....	I/5: 276
Egy alma hull a fáról [I.]	VI: 754
Egy alma hull a fáról [II.].....	VI: 754
Egy fecske imája.....	I/2: 98
Egy fényképre.....	I/5: 269
Egy hangya alszik	IV/6: 545
Egy hatezer éves csontváz naplója.....	I/2: 103-108
[Egy ige vagyok, mit ajkad kimondott...]	VIII/2: 857
Egy ismeretlen hősi halotthoz.....	I/5: 267
Egy jóbarátom	I/3: 169
Egy kis pehely naplója	I/2: 93-98
Egy nagy hős	I/1: 65
Egy napsugár naplója.....	I/1: 84-89
[Egy régi zene zaja zúg...]	VIII/2: 858
[Egy rügy voltam csak...]	VIII/2: 858
Egy sóhaj.....	I/2: 110-111
Egy szál virág.....	I/2: 90
[Egy verssel több lett...]	IV/9: 649
Egyenes, mint a jegenye.....	I/9: 338
Egyszerű ember	II/2: 396
Egyszerű.....	IV/6: 542
Éj az erdőben	I/4: 229

Éjféli zápor	II/1: 385
Éjjeli utazás	I/5: 281
Éjszaka rőt, piros ágyán	IV/9: 649
Eladtam a subám	I/4: 224
Elbukott angyal	I/9: 369
Elefánt	V/2: 724
Éles vetület	IV/8: 604-605
Életem elé	I/9: 363
[Elfújta a szél a napot...]	I/9: 343
Elmélkedés	I/1: 55
Elmúlni	I/3: 172
[Elnézem, ahogy lassan...]	I/9: 318
Előre elkiabálok	I/9: 359
Előre!	I/3: 137-138
Ember fölfedezése	V/2: 724-726
Emberek a pusztán	IV/4: 501
Emberek	IV/7: 561-562
Emlék, tavaszi nap	I/9: 337
[Emlékszel, Édes? Este volt...]	VIII/2: 858
[Emlékszel, Édes? Végtelen mezőkön...]	VIII/2: 858
[Emlékszel-e a fákra...]	IV/8: 591
Én mindent bírok	I/2: 118
[Én nem láttam...]	IV/8: 596
[Én úgy tekintek, Kedvesem reád már...]	VIII/2: 892
Én, Vöröss István itt vagyok	IV/7: 562
Ének a hegyekről	I/7: 285-286
Englishmann	IV/7: 563
Erdélyben idegen zászló lengedez	I/3: 145-146
Erdőben	I/2: 125
Erdővágó... ..	IV/10: 679-680
Érted meg magad	IV/6: 542-543
[Érzed-e a távolban...?]	IV/8: 587-588
Erzsébet és Ferenc napra	IV/1: 481-482
Erzsébetre	IV/1: 479-480
[És térdére vett téged is az Isten...]	VIII/2: 886
És újra ősz lesz... ..	I/5: 272
[És zsákot dobott vállamra az Isten...]	VIII/2: 886
Eső a kertben	IV/6: 543
Eső után	I/4: 239
Eső utáni nyári est	I/5: 240
Eső	I/5: 271-272
Eső, eső, eső	I/9: 304
Esős idő	IV/8: 605-606
Est, csönd, unalom	III/2: 457
Este [A csillagok kigyúlnak az égbolton...]	I/1: 43
Este [Mikor felvillannak az apró világok...]	I/2: 123
Este [Nem süt már a fényes nap...]	I/1: 72
Este a parasztok	II/2: 397
Este a tanyák közt	II/2: 394
Este a Tiszán	I/3: 136-137
Este az ablaknál	I/5: 255
Estefelé	I/1: 45
Esteli örvénylés	IV/8: 628

Esti beszélgetés.....	I/5: 279
Esti kép [Az este, mint a füst, a kertre roskad...]	IV/7: 563-564
Esti kép [Fekete fátylával integet az alkony...]	II/1: 385
[Esti szellő, libegjél...]	VIII/2: 846
Esti tea	I/7: 290
Esti varázslat	II/3: 411
Esti villámok	I/5: 264
Eszik a vénasszony	I/9: 303
Eta néném.....	I/9: 365
Évához	I/1: 49
Évforduló	I/1: 60
Évfordulóra	I/5: 245
Évszakok.....	I/1: 47
Exotikus őszi alkony.....	V/1: 714
Ez az én hazám.....	I/3: 150
[Ez hát az ucca...]	V/2: 726
1943. szeptember 9-re.....	VI: 758
Ezerszer halott vagy!.....	V/2: 726-727
[Ezüst mezőbe, aranyos ekével...]	VIII/2: 882
Ezüstkehely	I/5: 250
[Ezüstök csöppje hulldos...]	VIII/2: 859
Fáim alatt	I/9: 306
Fák.....	IV/7: 564
Fák alatt a fűge füsttel.....	IV/649-650
„Fák alatt, ég alatt”	IV/9: 666-673
[Fákat bölintő kora reggel...]	I/9: 338
Fáklya	I/5: 240
Falusi pap.....	I/7: 293
Falusi villa.....	IV/5: 512-513
Farkasok [Megcsinálták két rossz fogamat...]	IV/7: 564-565
Farkasok [Mi vagyunk az erdő népe...]	II/3: 420-421
Fecske és november	I/9: 317
Fegyverem.....	IV/8: 633
Fegyveres	II/3: 400
Fehér kenyéren, barna boron... ..	IV/9: 650
Fekete apácák	IV/5: 519-520
Fekete vers	IV/6: 543-544
Fekete versek I. Az utolsó vacsora.....	IV/5: 520-521
[Fékezd meg a zendülő vihart...]	VIII/2: 848
Feléleszttem a tüzet.....	II/1: 388
[Felhő borong homlokomon...]	VIII/2: 859
Felhők és hernyók.....	I/9: 334
[Felhővel sírom...]	IV/8: 598
Félig-meddig ódai iramat... ..	IV/5: 485-486
Feltűnésre vágyók.....	I/6: 282
Ferenc napra	IV/1: 482-483
Fiatal állat.....	IV/7: 565
Fiatal erdő	IV/4: 503
Filléres gyors.....	I/2: 116
Fiú a szekéren.....	II/1: 384
Fogad zárd össze.....	I/9: 370
Fohász	I/1: 71
Fonnyad a virág... ..	I/2: 103

Forduló.....	I/9: 333
Föloldom az Istent	IV/7: 565-569
Förgetegből volt a kontya.....	III/2: 458
Friss feleség.....	V/2: 727-728
[Friss, sűrűpelyhű hó esett...]	VIII/2: 841
Furcsa kalap	I/5: 269
Futás zivatar előtt.....	IV/10: 680
Futok Előled	IV/10: 680
[Futottál a pillangó után...]	VIII/2: 859
Fürdőszoba	IV/4: 503-504
Fütyörésznek	IV/8: 606
Füvek	II/3: 423-424
[Füveket öntözött a Kedves...]	VIII/2: 859
Füvekkel suttogom.....	III/2: 458-459
Galambok udvara.....	I/9: 354-355
Gályán.....	II/5: 255
Gályarab.....	I/5: 262
Géraldy, Paul: A „Toi et moi” c. kötetből	VII: 759
Gladiatores	I/4: 231
Golgota után	I/7: 288
Golgotha után	I/5: 266
Gondolatok.....	I/1: 63
Gondold meg!.....	IV/7: 570
[Gondolj rám...]	IV/8: 590
Görögös korsók	V/2: 728
Guriga	I/2: 118-119
Gyalog lábbal	III/2: 459-460
Gyalognép.....	II/3: 398
[Gyarló Igazság, ám csak botladozzál...]	VIII/2: 888
Gyerekek	II/3: 399
Gyöngy rügyecske	IV/8: 631
[Gyöngyök, ha pörögnek...]	VIII/2: 849
Györe bátyós bajsza alól	III/2: 460-461
Győzelem	IV/7: 570
Gyufák	IV/6: 544
Gyuri felelete.....	I/1: 74-75
Gyuri hőstette.....	I/1: 77-79
Gyümölcsök [I.].....	IV/7: 570
Gyümölcsök [II.]	IV/7: 570
Gyümölcsös [A kertben a lanyha árnyak...]	IV/5: 521
[Ha a virág beszélne...]	VIII/2: 860
Ha én verset írok.....	I/1: 42
[Ha gyümölcsöm a te ajkadnak érik...]	I/9: 339
[Ha majd vigyorgó...]	IV/8: 599
[Ha meghalok, a Kedves elsirat...]	VIII/2: 887
[Ha párom lesz és majd öt gyerek...]	VIII/2: 880
[Ha pintyöke lennél...]	VIII/2: 840
Háború verseiből.....	IV/9: 650-652
Haditánc	II/3: 441-442
[Hajad fűrtjében déli rózsák ringott...]	VIII/2: 875
[Hajadban a tavasz lobog...]	VIII/2: 860
Hajadban erdők selyme alszik	I/9: 310
[Hajadból rózsák illata lobog...]	VIII/2: 875

Hajdútánc	IV/7: 570-571
Hajnal.....	I/1: 80
Hajnali pirulás	I/9: 348
[Hajnali réten járt a Kedves...]	VIII/2: 860
[Hajnali szélben leng a hajad...]	VIII/2: 841
[Hajnali virágok esőznek...]	VIII/2: 860
[Hajnali, illatos erdő...]	VIII/2: 843
Hajó a tengeren.....	I/2: 90
[Hajolj a szívemre...]	IV/8: 593
[Hajukat igazgatják a fák...]	VIII/2: 861
Halál útja.....	I/4: 214
Halálhír [Csendes nyár halálán őszi fonnyadáskor...]	I/5: 249
Halálhír [Nap nap után, mindig egy szomorú hír...]	I/4: 233
Haláltánc	VI: 758
Haldoklik a máglya.....	I/5: 272
Haldoklik a nyár	I/3: 181
Haldokló mező	I/4: 213-214
Halk délután	I/9: 349
Halk, titkos furulyaszó.....	I/5: 266
[Halkan dúdolgat kint a szél...]	VIII/2: 861
[Hallgat az ég, hallgat...]	IV/10: 707
Halott az úton	IV/4: 496
Halottaskocsi	I/5: 277
Halottöltöztetők	IV/5: 521
Hangulat.....	II/1: 383
Hangverseny.....	IV/5: 521-522
Hangyatozás.....	IV/8: 622
Haragos.....	II/3: 425
Harangoznak.....	I/2: 115
Harangszó után	I/5: 258-259
Harmat	IV/8: 606
Három katona.....	I/9: 364
Három pille.....	IV/9: 652-653
Harsogó.....	II/3: 418-419
Hát mikor virrad már.....	I/4: 232
Havas este	I/5: 275-276
Hazajövet a kocsmából.....	I/3: 153-155
Hazám.....	IV/8: 606-607
Hazám, hazám	I/1: 80-81
Hazug cigányasszony.....	I/4: 216-218
Hazugság nélkül	I/9: 368
Hegedűszó.....	IV/10: 681
Hegyek alján.....	IV/8: 607
[Hegyen mentem...]	VIII/2: 861
Heine, Heinrich: „Buch der Lieder” 9. számú dal.....	VII: 759
[Hétéves csöppség...]	IV/8: 586-587
Hév délután kutyámmal	IV/10: 681
Hiába menekülsz.....	IV/5: 513-514
Hiszem [Hiszem, hogy visszaadod Magyarországot...]	I/1: 50
Hiszem! [Hiszem, hogy nem zokog többé a Kárpát...]	I/3: 169-170
[Hiszen Isten minden szívben...]	IV/8: 585
Hit.....	I/2: 116
Hogy készül a vers.....	I/2: 109

Hogy művet, csoda-dolgát végezz	IV/1: 483
[Hogy örüljön a Kedvesem...]	VIII/2: 861
Hol a barna arcú s barna mosolyú lány	I/9: 300
[Hol fürge lábbal siettél...]	VIII/2: 862
[Holdas az ajkad, Édes...]	VIII/2: 862
Holt zendülő	I/9: 358
Hordozod te is	I/9: 362
Hova nézel, mondd, hova?	I/9: 308
Hozzád beszélek	IV/7: 571
Hozzád fordulok	I/1: 51
Hő, vérmes nyár	V/2: 728
Hős katonák	I/1: 51
Hőség	I/9: 345
Hősi halál	I/5: 246
Hulló levél	I/5: 259
Hunyó nap után	IV/6: 545-546
Hunyó nappal	IV/4: 500
Hunyó pásztortűz	I/5: 252-253
Húsvéti szonett	IV/4: 497
Húsvéti vers	IV/4: 496
Húszéves, halott katona	I/7: 289-290
XXIII. szonett	IV/8: 587
[Hús este van...]	IV/8: 586
[Hús őszi-esti égre...]	VIII/2: 862
[Hús tükre előtt állt a Kedves...]	VIII/2: 845
Hús üvegek ragyogása	IV/6: 546
Hús, mint a hajnali szél	I/9: 329
[Hús, szálló pihe hulldosott...]	VIII/2: 841
[Húséges jobbágy voltam én, Igazság...]	VIII/2: 885
[Hüvöslehu az Isten szőleje...]	VIII/2: 890
Ibolya	IV/8: 637-638
Idegen macska	V/2: 728-729
Idő pillérei	IV/6: 546
Idő verseiből	III/2: 461-462
Ifjúság	II/2: 391
Igézet	V/2: 729-730
Így játszik vélem	I/9: 362
Így oktattál	I/9: 311-312
Így szólnék	IV/5: 515
Ilyenkor tavasszal	I/2: 90-91
Ima [Eljött a reggel, a harmatos reggel...]	I/3: 150-151
Ima [Óh, én Istenem, mennyei Atyám...]	I/1: 62
Immár a hordók, pincék torka mély	I/9: 311
Imre király s László herceg	I/2: 119
Irigység	I/1: 76
[Írom verseimet...]	VIII/2: 862
Írott kövek	II/3: 417
Iskolafolyosó reggel	II/2: 393
Isten [Mi lenne, ha Isten...]	I/1: 50
Isten [Nem vagy villámok öregapja...]	IV/9: 653
Isten [Talán magadnak fájtál...]	IV/8: 607-608
Isten és asszony	I/9: 353-354
Isten és csiga	IV/10: 681

Isten hajóján	V/2: 730
Isten így szórt szélbe minket.....	III/2: 462-465
Isten keze	I/1: 69-70
Isten nyelve hegyén	IV/9: 653
Isten, jószágos Tanítóm	III/2: 465
Isten, ragyogó Kedvesem	IV/10: 706
Isteni pásztor	I/9: 337-338
Itt a tatár!.....	I/3: 151-153
Jaajj, jajj!.....	IV/8: 608-609
Jaj a papnak, kit.	I/9: 343
[jaj, hogy rebbentsek . . .].....	VI: 756
Jaj, merre mennem?!	IV/8: 634-635
Jammes, Francis: Sakkparaszt	II/3: 444
Januári nap	IV/8: 623
Játék a tavaszi léggel	I/9: 340-342
Játék siratása.....	V/2: 731
Játék, januári holddal.	V/2: 730-731
Jegenye, fázó jegenye	IV/10: 681-682
Jegenyék.....	I/9: 346
Jégtörő.....	II/3: 421
Jenő bácsi	I/1: 53
Jézus katonája.....	I/3: 182-183
Jó szó a kutyámnak	IV/8: 609
Jó volna lenni	V/2: 731
Jókedvem van!.....	I/2: 118
Jóska bácsi.....	I/1: 46
Jó a számum!	I/2: 118
Jöjj Jézus, égi sártörő!	IV/9: 654-656
Jön a vonat	IV/5: 522-523
Júdás [Csörren a pénz, a harminc ezüst. . .].....	I/3: 173-174
Júdás [Megcsördül a pénz, megcsördül a vérdíj. . .]	I/5: 245-246
Júniusi séta	II/3: 418
Juszkának [I.]	IV/4: 509
Juszkának [II.]	IV/4: 509
Juszkának [III.].....	IV/4: 509
Juszkának [IV.].....	IV/4: 510
Juszkának [V.].....	IV/4: 510
Juszkának [VI.].....	IV/4: 510-511
Juszkának [VII.]	IV/4: 511
Juszkának [VIII.]	IV/4: 511
Kába darazsak mennydörgő dala	V/2: 732
[Kacag az Édes. . .]	VIII/2: 863
Kacagj, bohóc!.....	I/5: 251
Kacagó néger.....	IV/6: 547
Kakas a rozsban	I/9: 335
Kaland a speizban	I/2: 102
Kamra	II/3: 407
Karácsonyfa.....	I/2: 120
Karácsonyfa, karácsonyfa!	I/2: 120
Karácsonyi vers [Az ablak forró fényverés. . .]	IV/5: 523
Karácsonyi vers [Szúrj rideg vasrúdba hús acélkarókat. . .]	V/2: 732-733
Karaván.....	IV/6: 547-548
Karcsi.....	I/1: 58

Kárognak a kürtök	IV/4: 504
Kárpáti szél	I/2: 113
Kárpátokhoz	I/2: 91
Katonák	I/2: 124
Kecske	IV/8: 610
[Kedves, a kertben járt az ősz...]	VIII/2: 844
[Kedvesem almákat evett...]	VIII/2: 863
Kegyelem	I/4: 234
Kék köténye mennyel ringott	IV/9: 656
Keményen, mint a mag	I/9: 332
Kert [Ámuló szelecske fűjdogál...]	IV/8: 626
Kertész	IV/10: 682
Kései sarj	I/9: 353
Későn kel a Nap	IV/5: 523
Két legény jött keletről	IV/5: 524
Két vén diák	II/2: 396-397
Kétszeres aratás	I/4: 219-220
Ketten mentek az esti uccán	V/2: 733-734
Ketten szántanak	V/2: 734-735
Ki érti a könyvek lelkét	IV/8: 634
Ki hosszú csókokat ivott	III/2: 465-466
Kicsike	II/3: 412-413
Kígyóméreg	V/2: 735
Kihívás, acsargó Gonoszhoz	IV/10: 682-683
Kilenc csöbör	IV/8: 632-633
[Kinyílt bimbós, fűrge ajkad, Édes...]	VIII/2: 863
[Kinyitott könyv az életem...]	VIII/2: 850
Királyleány kis jobbágya	IV/9: 656
Kis cica	II/2: 391
Kis gyermek, hulló levelek közt	II/1: 388
Kiscicák a szürkületben	I/5: 279
Kismacska szonettje	IV/6: 548
Kismacska	IV/5: 524
Kisváros	IV/5: 525
Kitárom a kaput	V/2: 735
[Kócos hajunk lobog, lobog...]	VIII/2: 863
Koldus az utcán	I/5: 261
Koldus	I/5: 275
Komédia	II/2: 391-392
Kopog a szél	IV/10: 683
Kopott délután	II/1: 383
Korkép	I/5: 262
[Kóró maradtam volna nélküled...]	VIII/2: 882
Koskenniemi: Egyedül	I/9: 365
Kossuth halála	I/3: 142
Költő és kagyló	IV/10: 683
Költs sás alatt a barna vadkacsákkal	IV/10: 683-684
[Könnyű ruhád rebben, ragyog...]	IV/8: 586
Könyörgés a harcért	V/2: 735-736
Könyörgés	I/1: 71-72
Kripta	II/1: 383-384
Krisztus a fálun	IV/4: 504-505
Kubikolva	V/2: 736

Kutya [Rézörves nyakad s nyurga, büszke tested...]	IV/6: 548-549
Kutya [Sompolyoghatsz vak szérűskerteken...]	II/3: 401
Kutyák elébe.....	I/9: 358
Kutya-macska barátság.....	I/2: 120-121
Küllők között.....	IV/8: 610
Külvárosi este.....	IV/8: 626
Külvárosi karácsonyeste.....	IV/5: 525
[Lágy búzák álma zizzen a hajadban...]	VIII/2: 891
Lágy, ragyogó tó.....	I/9: 328
[Lágy, selymes álmokat aludj...]	VIII/2: 864
Lágyan.....	II/3: 413
Lamartine, Alphonse de: Könyörgés.....	VII: 759-760
Lámpagyújtogató.....	I/5: 274
Lámpánál.....	II/1: 384
Lámpás.....	I/9: 358
Láncon, a kutyákkal.....	V/2: 736-738
Lángok, aranyvörösben.....	I/9: 328-330
Lány, reggeli úton.....	I/9: 350-351
Láp és holdvilág.....	IV/10: 685
Lapdám, kacagva szállasz.....	IV/9: 657
[Lásd, úgy vagyunk mi, Édes...]	VIII/2: 864
[Látod, Édes, szívünkben...]	VIII/2: 864
[Látod, ha szoborba vés...]	IV/8: 588
Látomás [Ég már Baál oltárán az áldozati tűz...]	I/5: 254-255
Látomás [Meztelen futott a lány a mezőn...]	I/9: 346
Láttuk a jamboree filmet!.....	I/2: 124
Lavór az udvaron.....	II/3: 412
Lázak piros dalával.....	IV/10: 685
Lefutott a csillag.....	II/1: 389
Légy megfontolt.....	IV/6: 549-550
Lélektelenül.....	I/9: 357-358
Lenn a Bácskánál.....	I/3: 171
Lenyeltem a darazsat!.....	I/2: 100
Lépcsőház.....	VI: 754-755
Léppel s vesszővel.....	IV/10: 685-686
Letarolt mezőkön.....	IV/4: 495
Letűnt csillag.....	I/5: 249-250
Letűnt napok, letűnt századok.....	I/5: 243
Levél keringél: hullong az idő.....	I/9: 307-308
[Levél vagyok, rámtűz a nap...]	VIII/2: 864
Levél.....	I/1: 63-64
Levelek meséje.....	IV/7: 571-572
Liliencron, Detlev von: Acheroni borzongás.....	VII: 760
Lombok susogják.....	I/9: 355
Lovak.....	IV/7: 572-573
Ma még nincs.....	I/2: 93
Ma se jöttél.....	I/9: 301-302
Macska [A nap, mint vézna tócsa...]	IV/5: 526
Macska [Puha mancsa belefeszült...]	V/2: 753
Madame.....	IV/9: 657-658
[Madár rebbent a fára...]	VIII/2: 843
Madár-ének.....	I/3: 155
[Madárral, dallal, buggyanón...]	VIII/2: 842

Magadra maradtál.....	IV/10: 686
Magam hegyében.....	IV/8: 611
Magam vagyok.....	I/7: 286-287
Magam.....	IV/6: 550-551
Magány.....	IV/9: 659
Magára ismer s megszeret.....	I/9: 367
Magyar vagyok!.....	I/3: 143
Magyar zászlót lenget a szél.....	I/1: 52-53
Magyarnak lenni büszkeség.....	I/2: 123
Magyarok.....	I/2: 126
Magyarország [Magyarország a világnak ékes koronája...]	I/1: 48
Magyarország [Mennyi a szépség! Mily pazar a pompa!...]	I/2: 122
Magyarország [Mi az, hol szebben dalol a madár?...]	I/1: 57
Magyarország [Mindég dicsőséget arattál...]	I/1: 57
Magyarország [Neveltél, ím, tejeiddel...]	IV/8: 611
Majd csöndre csilló csönd felel.....	I/9: 320
Majd elbújdokol.....	I/9: 356
Majd ha a poklon.....	IV/10: 686-687
Majd ha nagy leszek.....	I/2: 111-112
[Majd megérleled ölednek gyümölcsét...]	I/9: 345
Majd télen, mikor alkonyul november.....	I/9: 300
Majd tükröt emel.....	I/9: 356
Májusi ájtatosság.....	I/9: 346
Májusi vers.....	V/1: 713-714
Május-látó.....	I/9: 324
Málnás.....	II/3: 417
Mámor.....	IV/5: 526
Már alkonyul.....	IV/10: 687
[Már bársony este barnáll...]	VIII/2: 865
Már elosont a kígyó.....	I/9: 302
Már értem őket.....	I/9: 344
Már lassan lüktet.....	IV/10: 687
[Már órák óta gyér eső szital...]	VI: 757
Már visszajönnél.....	I/9: 329
Mára elég volt.....	IV/7: 573
Maradj a porban.....	I/7: 286
[Maradj itt, Édes!...]	IV/8: 590
Március [Mi urunk a március...]	II/3: 424
Március [Téli est halmozta lompos, bús unalmunk...]	II/2: 394
Március 15.....	I/3: 131
Márciusi füz.....	IV/5: 526-527
Margarétás.....	IV/10: 688
[Márványosormú, tiszta lépcsők...]	VIII/2: 865
Mátyás, a varjú.....	II/3: 405-406
Mázsás köveket.....	IV/10: 688
Mécses van.....	I/5: 241
Mécsessel.....	I/5: 251
Medioevo.....	III/1: 446-451
Medve, bronz-avarú erdön.....	I/9: 327-328
[Megbolondultak a madarak...]	VI: 757
Megjött a Herceg.....	IV/5: 527
Megölték.....	IV/8: 627-628
Megrepedt a lant.....	I/3: 179-180

Méhes.....	V/2: 738-739
[Meleg vagy, mint a barna nyár...]	VIII/2: 865
Mélybehulló	IV/8: 611-613
Mélyebbre fuss... ..	V/2: 739
Mennyei vadászat	I/9: 339
Mennyi vers, mennyi szépség	I/9: 359
Méricskéd aranymérlegen... ..	IV/9: 659-660
Mérleg.....	I/9: 317
[Mert hittem balgán...]	V/2: 739
[Mesebeli csodaréten...]	VIII/2: 865
Mesebeli királyfi.....	IV/1: 486-489
[Mesékkal teli hajnal...]	VIII/2: 866
Messze magamtól	III/2: 466
Messzecsengő versek	IV/4: 498-500
Messzeség	IV/8: 613
[Messzi mezőkön járt a Kedvesem...]	VIII/2: 847
Messzi sereget [Fű kiserken, mint a dárda...]	II/3: 407-408
Messzi sereget [Mint árokparton bús paraszt...]	I/8: 295
Meyer, Conrad Ferdinand: Az útipohár.....	VII: 760
Meztelen, mint a kard.....	I/9: 347
Mi a nap?.....	I/2: 90
Mi élni akarunk!	I/2: 125
Mi lobog Kárpátok ormán?	I/2: 116-117
Mielőtt Isten megérkezik.....	IV/10: 688
Miért?!	I/3: 161
[Mikor a <i>Kedves</i> mosolyog...]	IV/8: 594-595
[Mikor a <i>Kedves</i> ...]	VI: 755
[Mikor a tavasz született...]	VIII/2: 866
[Mikor az Isten ébredszik, <i>Kedves</i> ...]	VIII/2: 892
Mikor belép a szobába	I/9: 318
[Mikor egy bimbó megghasad...]	VIII/2: 848
[Mikor horgonyaim szakadtak...]	IV/10: 689
[Mikor mosolyogsz...]	IV/8: 599
Mikor szabad volt a magyar... ..	I/1: 50
Mily hév tüzelte.....	V/2: 740
Mily kék egek hulláma lesz a sírod... ..	I/9: 370
Mín töpreng.....	II/3: 403
Minden – semmi.....	I/9: 344
[Minden szavamnak...]	IV/8: 592
Mindhalálig.....	I/9: 362
Mint a fecske... ..	IV/9: 660
Mint a gyermek.....	I/9: 347
Mint a kígyó... ..	IV/10: 689-690
Mint a nyár... ..	IV/10: 708
Mint a ringyó... ..	IV/10: 690
Mint a vadak... ..	IV/8: 613-614
Mint a vadorzó.....	II/3: 402
Mint a varjak.....	IV/8: 614
[Mint aki sűrű, sárga mézre éhes...]	V/2: 740
Mint aki testál, hagyatkozik	III/2: 467
Mint akibe a kígyó foga mart	I/9: 302
Mint áldott anyaföld.....	V/2: 740
[Mint asszony, hogyha ballag barna kertben...]	VIII/2: 889

Mint az aranyágú vessző	I/9: 298
Mint bálványt	I/9: 372
Mint barát, rossz szőrcsuhában	IV/9: 660-661
[Mint búvó tanyák...]	I/9: 319
[Mint cinke lelke: dal vagy, Kedvesem...]	VIII/2: 893
Mint csiga, oly csipkés mosolya	I/9: 334
Mint csősz a fát, a földet	I/9: 345
Mint derengő alkonyok íze	I/9: 334
Mint dübörgő dob	I/9: 328
Mint eszelős az egyetlen ígét.....	V/2: 741
[Mint fiúcska, ki őszavarban lépve...]	III/2: 467
[Mint fürj, ha zeng a rozsban...]	VIII/2: 840
[Mint füst a gyöngyház hajnalon].....	I/9: 324
Mint hányinger, mit szörnyű részeg érez.....	I/9: 363
Mint hegedűről.....	I/9: 347-348
[Mint hús üvegek...]	IV/8: 595-596
Mint ijedt vitéz.....	I/9: 362
[Mint kisgyerek, ha rétre menni készül...]	VIII/2: 883
[Mint korsóból a lanyha tej...]	V/2: 741
Mint lázasnak a korsó hús vize.....	I/9: 345-346
Mint martalóc.....	III/2: 467-468
[Mint nyíló, kék egekbe...]	IV/8: 589
Mint ódon tükör.....	I/9: 323
Mint rab, vasbilincsben	IV/10: 690
Mint rossz kalmár.....	V/2: 741-742
[Mint rügy, ha rengve buggyan...]	II/3: 429
[Mint sarjú füvek selyme...]	VIII/2: 866
Mint sebből a vér	I/9: 321
Mint tajték s hab.....	I/9: 357
Mint télestén, ha függönyös szobából.....	I/9: 323
Mint téli szobák alkonyi homálya.....	I/9: 299
Mint üzött vad.....	I/9: 353
Mint vadgalambok	I/9: 339
[Mint versek bokrán szüzi rím pirosa...]	VIII/2: 884
Mint zárt redőnyű, nyárvégi szobában.....	I/9: 348
Mint zongoraszó	V/1: 717
Mit hoz a holnap?	I/2: 92
Mit írok én...?!	I/4: 213
Mit susog a szellő?.....	I/1: 75
Mit szeretnék?	I/1: 42
Miután elment a hajó	I/9: 371
Modern vers	IV/7: 573-574
Mohácsi temető	I/3: 137
Mondd, mily mezőkön	I/9: 303
Monoton	II/3: 404-405
„...morituri te salutant!”	I/5: 242-243
Mosolyogtam a bölceket.....	IV/5: 527-528
Mosónő	IV/8: 626-627
[Most messze van tőlem az Édes...]	VIII/2: 848
[Most <i>Néked</i> üzenek...]	IV/8: 591
Mozdony	I/5: 273
Mozdulatlan.....	IV/5: 528
Mujkó, egy kis veréb története	I/1: 64-65

Munkásleány	IV/8: 631
Munkások a tetőn	IV/8: 614
Munkástelep	IV/6: 551-552
Must	I/5: 279
Művek, oszlopok, töredékek	I/9: 373-375
[Nagy az Isten nagyságában ...]	VI: 756
Nagy, barna bérház	IV/5: 528-529
Nagyapám [Amíg élt, nem tudom milyen volt...]	IV/7: 574
Nagyapám [Én nem ismertem, amíg élt...]	IV/7: 574-575
Nagyapám [Én nem szeretem a nagyapámat...]	II/3: 432-433
Nagyhirű emberre	I/9: 371
Nanámhoz	I/1: 45
Nanukám nevenapjára	IV/4: 501
Napkeleti versek	III/2: 468
Napos udvar	IV/6: 553
Napsütős [A fák közt széles nap nevet...]	I/9: 299
Napsütős [Süssél, jó nap, kisüssél...]	IV/8: 615
Napsütős [Szép az élet, ha süt a nap...]	IV/10: 691-692
Ne bánts a madarat	I/1: 61
Ne félj, szívem!	I/9: 305
Ne féljen, sógor, visszaesszük!	I/2: 100-101
XLI. szonett [Mint vénember, ki hűs templomban bókol...]	III/2: 469
XLII. szonett [A nyár oly szőke, akár a hajad...]	III/2: 469
XLIII. szonett [Kerestelek én fűben és virágban...]	III/2: 469-470
XLIV. szonett [Mint eszelős, ki magában motyog...]	III/2: 470
XLV. szonett [Forgattam tüzes kancsódat, Isten...]	III/2: 470
XLVI. szonett [Boldog vagyok, mint ősszel a mező...]	III/2: 470-471
XLVII. szonett [Mint képmásával a szelíd tükör...]	III/2: 471
[Ne zengj, te vers...]	IV/8: 588-589
Nehéz az ébredés	I/5: 267-268
Neked beszélek	IV/7: 575
[Neked, nekem hoztam őket...]	II/3: 427
[Nem adok <i>Neked</i> ...]	IV/8: 588
Nem elég	I/9: 371
[Nem harsonáz...]	IV/8: 595
Nem jöttél	IV/10: 692-693
Nem lehet	IV/8: 615
Nem tudhatod	I/1: 58
Nem tudom én... ..	I/1: 81-82
Néma tragédia	I/5: 252
Némberek	IV/8: 615-616
Néni	IV/8: 625
Nénjéhez	I/1: 43
Népkerti padon, este	II/1: 387
Neve napjára	IV/4: 511
Neved napjára	I/1: 63
Nevelj magadnak	IV/10: 693
Ne vess!	I/4: 215
Nézd, Uram, égis nő a konkoly... ..	I/5: 273
Nézek a napba	IV/7: 575
Nézelődő	II/3: 406-407
[Nézi a holdat az Édes...]	II/3: 429-430
[Nézz a szemembe, Édes...]	VIII/2: 866

[Nézzél rám...]	IV/8: 590
Nézzétek	I/1: 42
Nincs irgalom	IV/10: 674
Nincsen tovább!	IV/9: 661-662
Novemberi ballada	I/7: 284
Novemberi dermedt világ	I/4: 215-216
Nyalánk Peti tudományos előadása	I/2: 99
Nyár búcsúja	I/4: 212-213
Nyár	I/1: 48
Nyár, színház, páholy	I/9: 355
Nyárfasor	I/9: 348
Nyári éj	I/5: 242
Nyári fürdő	V/2: 742
Nyári kívánság	I/5: 266
Nyári kút	IV/6: 553
Nyári tájkép	I/2: 99
Nyári zivatar	I/5: 241
Nyárutó	I/5: 281
Nyavalyádra már	V/2: 742-743
Nyílj szét föld, – takarj el	I/9: 370
Nyirkos a föld	IV/3: 491-492
Nyisd ki Isten kapudat	I/9: 312
Nyomdász	IV/4: 508
Nyögdel a lomb	I/9: 337
Nyújtózom	IV/5: 529
[Ó, akkor mindig azt az uccát bújtam...]	III/2: 471
Ó, asszonyi száj, szerelem bora...	I/9: 369
[Ó, hitvány pompa, csilló, cifra szépség...]	VIII/2: 881
Ó, Istenem	I/9: 307
[Ó, Kedvesem, már rég szívemben hordlak...]	VIII/2: 878
[Ó, Kedvesem, nincsen nálad csodásabb...]	VIII/2: 884
[Ó, olyan pihés ez a csönd...]	VIII/2: 867
[Ó, Te vagy a nyár gyereke...]	VIII/2: 840
[Ó, Tiéd vagyok, Kedvesem...]	VIII/2: 867
[Ódon szobában csipkefüggöny...]	VIII/2: 850
Óh, Uram	I/1: 46
Okosok	IV/7: 576
Október, barna táj	I/9: 312-313
Október, vén juhász	IV/9: 662
Októberi csönd	I/9: 360-361
Októberi éjjel	II/1: 386
Oldozó	II/3: 438-440
Ólomkatonák [A gyerekek az asztalnál ülnek...]	I/1: 60
Ólomkatonák [Mi az?! Ez szeretni való talán!...]	I/2: 124
Oltár a pusztán	IV/5: 529-530
Olvad a hó	II/2: 393-394
Olvasol	IV/5: 530-531
[Oly árva az üres pohárnak...]	VIII/2: 850
Oly jó a versben élni	I/3: 181
Ordast hordoz ölében	I/9: 336
[Oroszlán voltam, bús és mormogós...]	VIII/2: 867
Ovidius száműzetése	II/2: 393
Ölve, megölve	IV/9: 662

Ördög szerenádjá	II/3: 434-435
Ördögöktől békességet	IV/10: 693
Öreg fa	I/5: 278
Öreg gyerekek	II/2: 397
Öregasszony éleszti a tüzet.....	IV/6: 553-554
Öregasszonyok [Rólatok szóljon e vers. Öregasszonyok...]	IV/7: 576-577
Öregasszonyok [Szívüket áhítat harmatába mártják...]	II/2: 397
Öregek a verőfényben	II/1: 386
Öregek.....	II/2: 397
Öregember a reggeli utcán	I/5: 274-275
Öregember.....	IV/7: 577-578
Öregúr	I/5: 267
Örök Törvény	V/2: 743
Örökmécs	I/5: 263
Örökre must.....	IV/5: 531
[Öröktől voltál, mint a föld...]	VIII/2: 867
Örsikék, Ferencek	IV/1: 480
Ősember a kelő Naphoz	I/5: 273-274
Ősz a Tiszán	I/7: 283
Ősz felé	I/1: 50
Ősz közeledtén	II/1: 389
Őszi álom	I/4: 209-210
Őszi ég	V/2: 743
Őszi ének.....	IV/3: 492-493
Őszi képek.....	I/4: 214-215
Őszi légy	IV/7: 578-579
Őszi levél	I/6: 282
Őszi séták.....	I/9: 376-377
Őszi vetés	I/5: 258
Őszibarack.....	IV/4: 505
Ősszel.....	I/1: 47-48
Pali ébredése.....	I/1: 55-57
Pálinka dicsérete.....	IV/9: 663
Pályafutás	I/4: 212
Papírsárkány.....	II/1: 389
Papok pincéje	IV/4: 494
Papok sarja	IV/4: 497
Papok	II/3: 442-443
Paraszthitvallás.....	I/7: 283
Paraszi ballada.....	I/7: 287
Parázs a hamu alatt	IV/4: 495-496
Parton, a füzekkel	I/9: 303-304
Pasztell a kertről	IV/7: 579
Pásztorok esti éneke.....	I/7: 288-289
Pásztorok.....	I/7: 288
[Pattog a tűz, úgy muzsikál...]	VIII/2: 868
Pereg a dob.....	I/1: 82-83
Peti álmodozásai a tanulásról	I/2: 101
Petőfi.....	I/1: 43
Pihegés.....	IV/6: 554
Pihenni tér a nap... [Pihenni tér a nap, a porlepte vitéz...]	I/5: 243
Pihenni tér a nap...[Pihenni tér a nap. Nagy munkájában...]	I/2: 110
Pillanat előtt	I/9: 311

Pillangóhoz.....	I/1: 77
Pince	II/3: 416
Pipázom	V/2: 744
Piros cseresznyék mosolyával.....	III/2: 471-472
Piros kakas, aranyos reggelen.....	I/9: 308
Piros lányok, piros nappal... ..	IV/8: 616-617
Piros, kék, fekete	III/2: 472-473
[Pitty, patty! – csöppecske pendül...]	VIII/2: 868
Pléhvödör	II/3: 411
Pogány csöbör	IV/7: 579-580
Pogány szertartás	I/9: 378
Pogány vigasság	IV/8: 617-618
Pokolbeli tölcser	I/9: 324-326
Pokoli s szörnyű.....	IV/9: 663-664
Polgár.....	V/2: 744-745
[Pörgő, színarany reggel...]	I/9: 314
Pörnyetánc.....	I/8: 296-297
Proletárok.....	II/3: 405
Prológus	I/7: 292
Pusztuló, szép világ.....	I/5: 262
Puttonyok roskadt szürete	I/9: 332
Püspök.....	IV/8: 618
Rabszolga.....	II/2: 395
Rabszolgák énekelnek.....	IV/4: 505-506
Rádiószó mellett	I/4: 213
Ragyogás.....	IV/6: 554
Ragyogó lépcsők.....	II/3: 415
Ragyogó üszkők	II/3: 412
Rákóczi	I/2: 121
[Rámkomorulnak a szegények...]	II/3: 398
Reggel	IV/5: 531-532
Reggel, rózsák pirosában.....	I/9: 298
[Reggel. A mennynek rózsaszínje...]	V/2: 745
Reggeli ima, vén könyvek modorában.....	IV/10: 708
Reggeli lámpa.....	IV/4: 506
Reggeli	IV/6: 555
Reggeli, zöldben	IV/8: 638
Régi altatódal.....	I/5: 268
Régi emlék	I/1: 81
Régi óra.....	I/1: 60
Régi vár.....	I/1: 49
Rémület.....	IV/6: 555
Részeg ember	I/3: 132-133
Rettenet	IV/8: 630
Réveteg	IV/7: 580
Révület és Félelem.....	IV/10: 694
Rézből villó fényoroszlán.....	I/9: 318-319
Rigóval s holdvilággal	I/9: 322
Rika nevére ver a szívem	I/9: 320-321
Rikám és a nyár	IV/10: 694
Rímes játék töredéke.....	I/9: 330
Ring, mint a buborék.....	I/9: 344
Róka az erdőn.....	I/7: 290

Róma.....	IV/4: 494-495
Ramage d' oiseaux	IV/10: 694-698
Római költő.....	I/7: 291
Romok.....	I/1: 52
Ropogós volt, mint a kövér fű	III/2: 473
[Roskadt, nagykormú éjen...]	VIII/2: 868
Rossz leányok.....	IV/8: 632
Rossz öregember.....	IV/6: 555-556
Rossz szomszédok	I/4: 234-237
Rózsa, vérbarna levelekkel.....	III/2: 473-474
[Rózsák feje lehajlik...]	VIII/2: 868
[Rózsák, hogyha nyílnak...]	VIII/2: 869
Rózsákat gyűjt csokorba.....	I/9: 310
[Rózsát tűzött a hajába a Kedves...]	VIII/2: 839
Rozstábla, késő alkonyatban.....	I/9: 335
Rózsegyűjtők	I/7: 292-293
Rózsét gyűjtött.....	IV/10: 698
Rügyek szívével.....	IV/10: 707-708
Rügyellő.....	II/3: 420
[S a Picinknek majd...]	IV/8: 591
[S a szobánk olyan...]	IV/8: 595
S az orvos azt mondja: vége.....	V/2: 745
Saláta, zöld levelekkel.....	IV/9: 665
Sándor bácsi nevenapjára [A szeretetnek éles vésője...]	I/4: 233-234
Sándor bácsi nevenapjára [A te nevednapod ünnep nekem...]	I/3: 131
Sándor bácsi nevenapjára [Sándor bácsi, mit mondjak neked...]	I/2: 112
Sándor bácsi	I/1: 45
Sára fölkölti az alvó madarakat	I/9: 333
Sára, gyermekkel	I/9: 326
[Sárkányokkal nem félek...]	IV/8: 587
Sással, náddal, holdvilággal.....	V/2: 745-747
Sátán	II/3: 437-438
Savanyú borral.....	IV/10: 698
Se barát, se szerető, se rokon.....	I/9: 361
[sejtelmes, mint a szőke szél...]	VI: 757
[Selymes az ajkad, Édes...]	VIII/2: 851
Shakespeare: XVIII.....	II/3: 444
Shakespeare: LXXI.....	II/3: 445
Shakespeare: LXXIII.....	II/3: 445
Shakespeare: LXXIV.....	II/3: 445
Shakespeare, William CVI. szonettje.....	VII: 760
Sietős útas	I/9: 359
Sikoly.....	I/9: 368
Sírásó	IV/4: 506
Sóhaj a télben	I/4: 230-231
Sóhaj.....	I/1: 46-47
Sorok mögött.....	IV/8: 628-629
Sors könyve.....	I/5: 270
Spleen	I/7: 291-292
Sün koma	I/3: 133-134
Sün.....	II/3: 422-423
Szabad ég alatt.....	I/1: 83-84
Szabadság.....	I/2: 116

Szabadságot adjál, hatalmas nagy Isten.....	I/1: 66-67
Szabó István bélyegkereskedése.....	I/2: 102-103
Szabóműhely.....	II/1: 390
Szálloda.....	IV/5: 532
Szalmaszálvitéz éneke.....	II/3: 426-427
Számvetés.....	I/9: 319-320
Szántóvető.....	II/2: 395
Szatíra a teás hölgyről.....	IV/5: 532-533
Szavak emberei.....	II/1: 388-389
Szédület.....	IV/8: 630
[Szédült szitakötő e reggel, Édes...]	VIII/2: 869
Szegény ember egy cukrosbolt előtt.....	I/5: 276-277
Szegény magyarok.....	I/1: 50-51
Szél és sirály [Az őszi szél e zúgó tengerár...]	IV/10: 699
Szél és sirály [Ó, roskadt nyarak!...]	IV/10: 699
Széllél, alkonyi fészével.....	III/2: 474
Szembenállós.....	II/3: 433
Szeme kék, mint a május.....	I/9: 310
[Szemedbe fények gyűlnek...]	VIII/2: 869
Szén.....	I/5: 263
Szénás szekér.....	IV/5: 533
Szent László legendák.....	I/3: 134-135
Szent Péter paizsa.....	I/2: 109-110
Szenzáció.....	IV/7: 580-581
[Szép látomás vagy, tán nem is valóság...]	VIII/2: 890
Szép.....	II/3: 434
Szép, fényes délelőtt.....	IV/8: 639
Szépség, te sújtó somfabot.....	I/9: 326-327
Szeptember bajsza bor csorog.....	V/2: 747
Szerelem, víg gyermek, kékszemű!.....	IV/9: 665
Szerény kis vacsora.....	I/1: 52
Szeretet.....	I/1: 75-76
[Szeretlek a szívemmel...]	IV/8: 589
Szerzetes.....	II/2: 394-395
Szerzetesek.....	IV/6: 556
Szigorú ősz.....	IV/8: 639
Sziklák között.....	I/5: 272
Szilánkok és csodák.....	I/9: 379-382
Szilvafák a kertben.....	IV/10: 699
Szilveszterkor.....	I/4: 228-229
Színjáték után.....	I/5: 251-252
Szintelen lelkek.....	II/2: 396
[Szirmok derűs esője hulldos...]	VIII/2: 869
[Szirmok haván gyöngy harmatok...]	VIII/2: 870
[Sziromból van az a május...]	VIII/2: 845
[Szívedben bontja szárnyát...]	VIII/2: 870
[Szívedben rózsák lelke...]	VIII/2: 870
[Szívemben rügyek illata...]	VIII/2: 849
[Szívemmel szeretnék takarni...]	IV/8: 593
Szolga.....	II/2: 394
Szomorú-búsongó vers.....	I/9: 330-331
Szonett a szép borbélylányról.....	I/9: 351
Szonett, emberről és bogárról.....	III/2: 474

Szonett, háborúban	IV/12: 712
Szonett, régi karácsonyestről.....	IV/5: 533
Szonettek a barbárhoz	I/9: 378-379
Szonettek macskáról	III/2: 474-475
Szuronyos jóság.....	IV/7: 581
Születésed napjára	I/2: 99
Szüretre várok.....	I/7: 289
Szűz Mária második verse, melyet a költő... ..	VIII/2: 895-896
Tájék	II/3: 413
Takarodó	I/9: 343
Tanár úr nevenapjára.....	I/3: 138
Tanár úrhoz [Búcsúzkodik az osztály. Köztük én is itt vagyok...]	I/2: 98
Tanár úrhoz [Lényemre oly nagy bú nehezedik...]	I/3: 140
[Táncol az <i>Édes</i> ...]	IV/8: 599-600
Táncolunk a táncolókkal	IV/7: 581
Tanyai tanító.....	II/2: 395-396
Tanyák, vak napon.....	I/9: 335
Tanyán a kutyákkal.....	V/1: 714-717
Tarajos sziklák.....	IV/10: 700
Tavaszi [A rügyező fa mily szép látvány...]	I/1: 61
Tavaszi [Tavaszi szellő fűjdogál...]	I/1: 53
[Tavaszi lágysejtem éje volt...]	VIII/2: 870
[Tavaszi kén járnok még...]	IV/8: 600
Tavaszihoz.....	I/2: 109
Tavaszi városszéle	IV/10: 700-701
Távol	I/1: 61-62
Te bolond csalogány	IV/8: 635
[Te lettél immár kincsem, aranyom...]	VIII/2: 878
[Te vagy a nyár gyereke...]	IV/8: 600
Te volnál a bor és a kenyér.....	I/9: 314-315
Tedd magom tenmagaddá	I/9: 356
[Tegnap <i>Neked</i> muzsikáltam...]	IV/8: 593-594
Tejespohár.....	II/3: 430
Tél a szőlőshegyen.....	I/7: 285
Tél apóhoz.....	I/2: 109
Tél szonettje [I.].....	IV/6: 556-557
Tél szonettje [II.]	IV/6: 557
Tél.....	I/2: 121
[Téli nincsenek csillagok...]	VIII/2: 871
Téli	I/1: 48-49
Téli állomás.....	I/7: 290-291
Temetésre.....	IV/10: 701
Temetőcsősz	I/5: 280
Templomból jött, lobogó fényben.....	I/9: 309
Tenger és pásztora	I/9: 333
Tenger fenekén	IV/6: 557-558
[Tenger mélyéről hoztam e szonettet...]	VIII/2: 881
Tennyson, Alfred: A koldusleány.....	VII: 761
Tennyson, Alfred: Vers (A The Princess-ből	VII/ 761
[Tenyeremen tartalak...]	VIII/2: 851
Terelő.....	II/3: 419-420
Teremtés hajnalai.....	I/9: 382
Tervezgetünk.....	I/5: 247

[Tévedt, ijedt csönd béget...]	VIII/2: 871
Tiltott versek [I.]	III/2: 475-476
Tiltott versek [II.]	III/2: 476-478
Tiszteletre méltó úrihölgy	IV/5: 533-534
Titok	I/9: 355
Tizenkét harsona verse	IV/10: 701-703
[Topánkád libben a fűben]	VIII/2: 843
„Töredékes arcképcsarnok”	I/9: 301
Töredékes arcképcsarnok	V/2: 747-749
Török és csapók közt	V/2: 749
Tréfás-szomorú vers	IV/10: 707
Tres Horatii	I/3: 174-175
Turulmadárhoz	I/1: 76-77
Tű hegyén	II/3: 419
Tücsök-muzsika	V/1: 713
[Tükörbe néztünk...]	VIII/2: 871
Tükre minden harmat	I/9: 323
Tündérország	I/1: 57
Tündökölt	IV/8: 618-619
Tűzbe bámulva	I/5: 274
Ucca tavasszal	IV/10: 703
Úgy csorrantam	I/9: 347
[Úgy jöttél, mint a selymesléptű álom...]	VIII/2: 879
Új Hegybeszéd	IV/5: 534-535
Új Karácsony	IV/4: 502
Ulászló király	I/3: 141
Úsznak a fellegek	I/6: 282
„Utazás a holdba”	I/2: 127-128
Utolsó sugár	I/4: 210
Úttalan utak	V/2: 749-750
Uzsonna	IV/7: 582
Üdeség	V/2: 750
Ünnepély után	IV/5: 512
Üres pipával	IV/10: 704
Ürge úrfi	I/2: 126-127
Üveg pohár	II/2: 392
Üvölt a farkasokkal	IV/4: 506-507
Üzenet jött Erdélyből	I/2: 117
Üzent a tavasz	I/5: 262-263
Vácon jártam...	I/3: 161-162
Vad vizek sodrában	I/5: 244-245
Vagyok a zsellér elporló keze	V/2: 750-751
Vajon	I/2: 125-126
Valaki zörgetett	I/2: 127
Valamerre	I/7: 293-294
Valamit	IV/7: 582
Valóság határán	IV/6: 558
[Van jó pipám...]	IV/9: 665
Varjak, villogó télidőben	I/9: 332
Várom az avart	I/3: 148
Városvégi bolt	IV/5: 535
Váróterem	IV/4: 507-508
Vasárnap a cselédek	I/5: 270

Vasárnap	IV/10: 704-705
Vaskor	IV/8: 619
Vasvirradat	IV/8: 619-620
Végző fokon	I/9: 364
Végtelen: bús októberi ég	I/9: 369
Végtelenség	V/1: 714
Végzetes szerződés	IV/4: 227-228
Vén Európa	IV/8: 620-621
Vén kínai bölcs: a perc	IV/5: 535-536
Veranda	V/2: 751
Veréb a háztetőn	I/5: 278
Véreb	II/3: 402
Verlaine, Paul: Bűvös éj	II/3: 443-444
Verlaine, Paul: Fekete álom	VII: 762
Verlaine, Paul: Oly kék az ég	VII: 762
Verlaine, Paul: Őszi sanzon	II/3: 443
Verlaine, Paul: Az asszony és a macska	VII: 761-762
Vers a VIII. ügyosztály előre mozdítóiról	V/2: 751-752
Vers Francois Villon mesterhez, ki született 1431-ben	IV/5: 536-537
Vers Kaszap Istvánhoz	VI: 758
Vers Máriához, melyet a költő – régi mesterek módján, nagy bajában <i>Néki</i> mond el [I.]	VIII/2: 894
Vers Máriához, melyet a költő – régi mesterek módján – nagy bajában <i>Néki</i> mond el [II.]	VIII/2: 894-895
Vers Máriához, melyet a költő – régi mesterek zengésével – nagy bajában mond Neki	VIII/2: 894
Vers vonóra és viharra	IV/9: 665-666
Vers, régi modorban	I/9: 305
[Vers, röpjölj...]	IV/8: 596
Veszélyes utazás	I/9: 356-357
Vetés	I/5: 276
Vétkeimmel verlek	IV/10: 706
Vigasztalás a kicsinek	IV/7: 582-583
Vigyázz...!	I/2: 126
Vihar [Felhők gyülekeznek az égen...]	I/1: 77
Vihar [Kint véres öklével csapkod a fergeteg...]	I/5: 265
Vihar [Rekkenő meleg van...]	I/1: 53
Vihar után jó a szivárvány	I/2: 101
Vihar után	I/1: 72
Viharkor a szél	I/5: 271
Világos	IV/8: 621
Villám előtt [Árammal duzzadt levegő; telített...]	IV/8: 621
Villám előtt [Babonás, baljós esti fények...]	I/9: 351
Villám és vihar	I/9: 306
Villám, fekete lobbanás	I/9: 299
Villanás	IV/8: 630-631
Virág	I/3: 131
Viseld, hogy elviselhesd	I/9: 361
Vissza az ősi földet	I/1: 66
[Visszhang vagyok csak...]	VIII/2: 871
Visszhang	I/9: 348
Vita a halállal	I/7: 287-288
[Vitorláit bontja az ég...]	VIII/2: 872
Vívódás	I/5: 247-248
Vizet hordó	IV/10: 706
Vízivers	IV/8: 629

[Volnék csak alma, harsogó...]	VIII/2: 839
Vonaton.....	II/3: 433
Vörös moha.....	IV/7: 583
...Z.....	I/2: 128-130
Zengenek a lépcsők.....	IV/7: 584
Zöld ligetből.....	I/5: 253-254
Zöldell a lomb.....	I/3: 172
Zsír.....	IV/7: 584
Zsonglőr.....	I/2: 128

I.

KÉZIRATOK FÜZETEKBE ÉS LEVELEKBEN

I/1

A DÖNGICSÉLŐ MÉHECSKE

Mit szeretnék?

Szeretném, ha Magyarország újra szabad lenne,
S újra magyarok lakhatnának benne.
Menjen ki az a sok idegen, ki eddig földjét lepte,
Ne engedjük, hogy a gyalázat ellepje.

Menjen ki az a rengeteg ellenség,
Hogy a gyalázatot itten ne terjesszék,
Menjenek ki, de rögtön,
Ne legyenek a mi szent földünkön.

A jó Istent imáimban arra kérem,
Engedje megérni nékem,
Hogy a futó ellenséget nézzem,
És a magyarok szabadságát érezzem.
1931. május

Nézzétek

Nézzétek a búzatermő földeket,
S a soha nem csüggedő magyar szíveket.
Kik bíznak, hogy Magyarország nem lesz mindig rab,
S ezt kiáltják buzgó szívvel, ez így nem maradhat.

Kérlek Istent, hogy adja vissza a magyarok hazáját,
Az erdős vidékek gyönyörű szép táját.
És én hiszem, hogy Isten nem hagyja elveszni,
Magyar földön nem szabad, nem szabad idegennek lenni.
1931. május

Aratnak az emberek

Aratnak az emberek,
Lányok és legények.
Énekelve, dalolva,
De nem a napot lopva.

Nézik is megvan a kemény munkájuk,
Sokszor az éj sötétedik rájuk.
Peng a kasza, mintha lelke volna.
Ilyen a magyarnak az aratója.
1931. május

Ha én verset írok

Egészen jó verset én nem írhatok,
Mert Petőfi nem vagyok.
De ha gyakorolom magam, kérem,
Írhatok még nagyon szépen. 1931. május

Nénjéhez

Rólad is verset írok, Nénje.
Béla bácsi aztán megnézzze!
Láttalak én tegnap hátizsákkal,
Amint a kanálison mentetek által.

Szinte daloltál kedvedben,
Hogy nem voltál víg, az lehetetlen.
Hallottam, hogy sörözni voltatok,
Remélem jól mulattatok?

Az Isten adjon neked jó kedvet,
Hogy azt a sok rosszat mind elfelejtsed.
Szenvedtél már te eleget,
Egy kis vígság nállad is elférhet.

1931. május

Este

A csillagok kigyúlnak az égbolton,
Este van már, ha mondom.
Gyere haza, kis Mariska,
Otthon vár rád Pali, Pista.

Otthon vár rád a vacsora,
Ugye korog a gyomrocská?
Hazamegy a kis Mariska,
Örül otthon Pali, s Pista.

Előbb játszanak egy kicsit,
De később mindenki elfoglalja az asztalnál a helyit.
Mégvacsorál a Mariska, s utána lefekszik,
S a puha ágyban szépen, s lassan elalszik.

1931. június

Petőfi

Nagy hős volt Petőfi,
Emlékét a magyar szívében őrzi.
A segesvári csatában esett el,
Szíve telve volt hazaszeretettel.

Honszerető szívét ellenség átszúrta,
Bús, rab magyar földet hantoltak rája.
De emlék élni, mindaddig élni fog,
Míg e haza földjén magyar szív dobog.

1931. június

A mi cicánk

A mi cicánk fekete,
Játszik örömmel megtelve.
A sötétségben csak a szeme villog,
Örömmel mikor ránézek alig bírok.

Játszik mindig kedvtelve,
Egész nap én vagyok mellette.
Mindjárt dorombol, ha simogatom,
Óh, kicsi cicám, azt mondogatom.

Festeni való az a cica,
Akárki bátran lepingálhatja.
Az udvaron hancúrozik,
S napra fekszik, ha jól lakik.

1931. június

A mi Julcsánk

Képzeltetek el egy szép magyar menyecskét,
Bizony sokan le is festhetnék.
De nemcsak hogy szép,
Van valami, várjatok még.
Mi ez? Ez a jóság,
Mit Isten mindenkinek ad.

De sok ember nem használja jóságát,
S az éhezőknek egy falatot sem ad.
No, de ne beszéljünk erről a szomorú dologról,
Hanem inkább meséljünk a Julcsáról.
Víg, nótás kedvvel dolgozik,
Nótája most is ide hallatszik.

Néha megüti a bütykit,
De a dalolással legyőzi mérgét.
Most nevet a versemre,
Én meg örülök kedvemre.
Majd kimegy a konyhába,
S kezd egy-egy víg heje-huja nótába.

Bizony sok ember tanulhatna tőlle,
Minden gondját, baját elűzi egykettőre.
Nem bánkodik hetekig bajon, szenvedésen,
Legyen – úgy mondja – ahogy akarta az Isten.
Ezért szeretem én őt,
Mert szép nótáival dicséri a teremőt.

1931. június

Anyukám

Szomorkodik az Any, hogy nem írok róla verset,
De egyszerre nem írhatok hetet.
No, sebj, kezd örülni, lám,
Mert látja, hogy fia versíráshoz készülődik már.

Nahát, képzeltetek el egy fekete hajú nénit,
Beszédét még a cicák is megértik.
El sem tudja képzelni senki, hogy szeretem én őt
Kicsi koromban is, és ha leszek felnőtt.

Ő is szeret engemet,
Hogy nem szeretet, az nem is lehetett.
Jóságát én meg is hálálom,
Nem adom őt semmi áron!

1931. június

Sándor bácsi

Sándor bácsi egy aranyos ember,
Hozzá hasonlót senki nem lel.
Olyan aranyosan néz rám a szemével,
Meg-megsimogat a két kezével.

Én is nagyon szeretem,
Örömet szerzek neki, ha tehetem.
Most is örömet szerzek neki a versemmel,
Hozzá látok a versíráshoz nagy kedvemmel.

Alig várom, hogy dél legyen,
Hogy őt összepusziljam, megöleljem.
Izgatva várom, hogy a vers jó-e,
Kijavítani hogy lehetne?

Úgy szeretem, akár Anyukámat
Az én aranyos Sándor bátyámat.
Ő is szeret engemet,
Azt hiszem ebben nem tévedek.

1931. június

Estefelé

Hegyek mögé bújt a nap,
A nyáj lassan, lassan hazafelé halad,
Hazaérnek, bemennek a jászolba,
Majd elmerülnek a mély álomba.

Harangozás hallatszik,
A faluban mindenki alszik.
Mindenki alszik a csendes vidéken,
Csak a hatalmas Isten van ébren.

1931. június

Nanámhoz

Van nekem egy aranyos nagymamám,
Kit én egyszerűen úgy szólítok, hogy: Nanám.
Hogy mennyire szeretem őt, ki sem mondhatnám,
A világ minden kincséért oda nem adnám.

Ő is szeret engem,
Azt szokta mondani: óh, kicsi lelkem.
Alig várom, hogy július legyen,
Hogy engem ismét ölébe vegyen.

1931. június

Azt mondod...

Azt mondod, Nanám, hogy nem írok rollad verset,
Úgy akartam, hogy a könyvemben megleljed.
Én már régen írtam rólad verset,
Azt bizony megnézheted...

Szakács bácsihoz is akarok verset írni,
De egyszerre nem lehet mindenkit kielégíteni.
A kuglit nagyon szépen köszönöm,
Ki is próbáltam rögtön.

Szakács bácsinak a cukrát nagyon szépen köszönöm,
Hamar végzek vele, ilyen az ösztönöm.
Most pedig ide figyelj, Nanám.
Miért? Elmondhatnám.

Kinyomják a versemet kötetbe,
Mivel te Nanám vagy, ingyen kapsz belőle.
Csókol fiad, Pista,
Ki neked e kicsi verset írta.

1931. június

Jóska bácsi

Van nekem egy kedves cimborám,
Az én aranyos Jóska bátyám.
Alig várom, hogy eljöjjön,
Legszebb időmet vele töltöm.

Szeretnék nagy koromban én is olyan lenni,
Mindenkivel csak jót tenni.
Ő tanított meg a versírásra,
Azért a jó Isten őt meg is áldja.

Jóska bácsit az Isten sokáig éltesse,
Hogy Pista cimboráját továbbra is szeresse.
Az Isten áldja meg tettét,
Hogy mindenfelé csak szeressék.

1931. június

Óh, Uram

Óh, Uram, ne hagyd elveszni Magyarországot,
Mily nyomorban van, Te látod.
Menjen ki az a sok idegen,
Hazánk földjén ne legyen.

Óh, Uram, Istenem,
Őrző szemed mindég Magyarországon legyen,
Ne legyen ily nagy nyomorba,
Hisz le vagyunk tiporva.

Óh, Uram, hallgasd meg kicsi imámat,
Add vissza gyönyörű hazámat.
Mi lesz velünk, ha felnövünk?
Mi is idegen földre menjünk?!

Gondolj, Istenem a fiatalságra,
Azok is jussanak szomorú rabságra?
Óh, Uram, ez így nem lehet,
Minden magyar várja a Te jóságos ítéleted.

1931. június

Sóhaj...

Add vissza a gyönyörű vidékeket,
Melyben mindig csak magyarok éltek.
Mindég szabad magyar lakta,
Ellenségnek oda nem adta volna.

És most ellenség váratlanul elvette.
Ezreivel a magyar földet ellepte.
Majd megvasádt minden magyarnak a szíve,
Mikor látták, hogy Magyarországnak így lett vége.
1931. június

A rab haza

Add vissza a szép tájakat,
Mit őseink a magyarnak átadtak.
Nem gondolták, hogy egykor ellenség lakja,
Árpád ezt nekünk nem azért adta.

Azért adta, hogy mindig magyar lakja,
Ellenségnek vére árán se adja.
Magyarország sokszor volt rab,
Lehet most már mindég szabad.

1931. június

Évszakok

Tavasszal rügyeznek a fák,
Az ember ilyenkor sok vidámságot lát.
A csiga is kijön a házából,
Biztos ő is érez valamit a nyárból.

Nyáron süt a nap,
Virágok illatoznak.
Levél lesz a rügyből,
Mindenkinek elege van a hosszú télből.

Ősszel a levelek lehullanak,
Dalos madarak mind elnémulnak.
Kopár már a mező,
Nincs rajta legelő.

Télen hull a puha hó,
Vígán csúszik a szánkó.
Havasak a fák, havasak a házak,
Olyanok, mintha cukorral hintve volnának.

1931. június

Ősszel

Őszi szelek visítanak, fűjnek,
Falevelek mind lehullanak.
Vándormadarak elmennek,
Fecskék, pacsirták már nem csicseregnek.

Oly szomorú, s csendes minden,
Nyilló virág már nincsen.
Kopár a mező,
Nincs rajta egy zöld fű.

Minden szomorú a hervadt lomb alatt,
Mindenki nyarat sirat.
Hová lett a szorgalmas méhecske?
Ki nyáron át a mézet gyűjtötte.

Verebek csipognak a fa ágán,
Ők is nyarat siratnak tán?
Nincs levél a fán már,
Elmúlt a nyár, elmúlt a nyár.

1931. június

Nyár

Újra itt a szép, meleg nyár,
Nem késett, megérkezett már.
Élénkülni kezd az eddig kopár mező,
Pillangók játszanak a verőfényben, a vidámság egyre nő.

Visszajött a dallos madár, vissza a fecske,
Hálát ad a jó Istennek csicseregve.
A virág közt méh gyűjti a mézet,
Élénk a mező, zsong a szép élet.

1931. június

A mezőn...

A zöld fű közt pipacsok nyílnak,
Virágok illatoznak, virágok virulnak.
Messze látszik templomtornya a falunak,
Éppen delet harangoznak.

Pacsirta énekel a verőfényben,
Pillangók kergetőznek a levegőben.
De este elnyugszik az élet,
Csak néha bogolyhuhogás zavará meg.

1931. június

Magyarország

Magyarország a világnak ékes koronája,
Minden magyar büszke lehet rája.
Búzatermő földjére,
Erős, bátor népére.

És ha most a jelenben rab,
A jövőben már szabad.
Mert a magyar a rabságot nem tűri,
Ellenségét előbb-utóbb legyőzi.

1931. június

Téli

Fúj a szél, esik a hó,
Kint az utszán csilingel egy szánkó.
Szánkón ül egy subás ember,
Mormogja magában: itt a december.

Az utszán pajkos gyerekek játszanak,
Egy hóembert formálnak.
Tesznek rá egy kalapot,
Reá kerül egy kabát is, egy kopott.

Estefelé kezd már lenni,
Télapó kezd süvíteni.
Ám a gyerekek otthon már az ágyba,
S nevetve gondolnak a téli éjszakára.

1931. június

Évához

Van nekem egy játszótársam,
Alig várom, hogy őt lássam.
Mert én hozzá sokszor nem mehetek,
Inkább ő keres fel engemet.

Játszunk sokat együtt,
Mindég csak a jó játékot keressük.
Ha meguntuk a játékot, felülünk a hintára,
Hipp-hopp, füttyülünk az egész világra.

Majd utána a homokban játszunk,
Homokvárra homokbombát dobálunk.
Búcsúzkodunk, Éva elkísér hazáig,
Virágot szedünk majdnem odáig.

1931. június

Aratás

Meleg nap süt az aratókra,
Érik már az Isten áldása.
Hullik a kalász a sarló alatt,
S a keresztek egyre szaporodnak.

S mint hullik a kalász a sarló alatt,
Az idő gyorsan robog, gyorsan szalad.
S delet harangoznak a templomban,
Éhes aratók ebédelnek nyomban.

Mikor elvégezték ebédjüket,
Isten nevében munkához kezdenek.
Este pedig hazatérnek,
Fáradt aratók lepihennek.

1931. június

Régi vár

Régi vár áll,
Régen van már.
Hős harcosai már meghaltak,
A várért mindég hősiesen harcoltak.

Hívta a haza őket a vár védelmére,
Mindnek elfolyt a piros vére.
Most ott áll a haza emlékére,
Régi hős fejedelmek emlékezetére.

1931. június

Hiszem

Hiszem, hogy visszaadod Magyarországot,
Azt a sok magyar várost.
Pozsony, Ipoly, Késmárk, Kassa,
Hiszem, hogy Isten mind, mind visszaadja.

Hiszem, hogy visszaadod a magyar földet,
Melyre ellenségek ezekkel törtek.
Messze, hol rab magyarok laknak újra felzendülnek a magyar nóták,
S mindenütt az „Isten áldd meg a magyart” dalolhassák.
1931. június

Isten

Mi lenne, ha Isten nem lenne velünk?
Nem lenne mindennapi kenyerünk vagy reggelünk.
Őneki mi hálával tartozunk,
Ezért mindig az igaz úton haladjunk.
1931. június

Mikor szabad volt a magyar...

Mikor szabad volt a magyar nem kellett félni,
Lehetett mindenütt magyar éneket énekelni.
És most sok helyen beszélni sem szabad magyarul,
Rab magyarok szíve összeszorul.

De bíznak, remélnek,
S nem csüggednek.
S a virágos mezőn újra zeng a magyar nóta,
S a magyarnak eztán örök lesz a szabadsága.
1931. június

Ősz felé

Sárgulnak már a levelek,
Fákon gyülekeznek a verebek.
Hullnak, hullnak a sárga levelek,
Sírnak, süvítene az őszi szelek.

Oly szomorú minden,
Csak sárga levél van, zöld nincsen.
A mező is csendes, kopár,
Itt az ősz, elmúlt a nyár.
1931. július

Szegény magyarok...

Szegény magyar nép sohse hitte volna,
Hogy hazáját ellenség újra elrabolja.
A háborúban is legtöbbször mi győztünk,
Ki gondolta, hogy újra rabok leszünk.

Istenem, segítsd meg a magyarokat,
Add vissza az ő hazájukat.
Elégeld meg e tengernyi szenvedést,
Vegyen már örömben is részt.

Ha volna pénzem, tehetném,
A magyarokat magam megsegítném.
S mert ehhez kicsi vagyok,
Uram, hozzád fohászkodok.

1931. július

Hozzád fordulok

Hozzád fordulok, Istenem,
Ha Te nem segísz a magyarokon ki segítsen?
Te látod mily nyomorba vannak,
Uram, add hogy így ne maradjanak.

Hazánkból sokat elvettek,
Ily nyomorba azért értek.
Kérünk Téged segíts a magyarokon,
Ne uralkodjanak ellenségek hazánkon.

1931. július

Hős katonák

Ostromolta a várat az ellenség,
S már majdnem bevették.
A vár lassan megingott...persze,
Annyi ágyúgolyót lőtt az ellenség, mint a csillagok rengetege.

Ekkor tanácsra ültek a várbeliek,
Hogy az ellent hogy támadják meg.
Végre valamennyien megegyeztek abba,
Megtámadják őket a várból kirohanva.

Abba kezdtek remélni a magyarok,
Hogy hős ember a kapitányuk.
Hogy a legbátrabbakkal hátba támadja az ellenséget,
S az a hősiesség láttára elfut, mert megijed.

Ezután a kapitány maroknyi sereggel
Az ellenséget hátba kapta halálmegvetéssel.
Az ellenség meg volt lepve,
Volt is okuk, majd be voltak kerítve.

Azután védekezni próbált egy darabig,
De látta minden védekezés hiába itt.
Mert a magyarok el valának szánva,
Módfelette volt a magyarok bátorsága.

Azért hát sarkon fordult az ellenség,
Mert már sokan halálukat lelték.
Tudták, hogy szégyen a futás,
De menekvés nem volt más.

Futott utána a maroknyi csapat,
De nem tudta elfogni azokat.
Mert azok oly hamar elillanának,
Mintha benzinből volnának.

Azért hát visszatért a kapitány derék csapatával,
Ott fogadták őket százszoros hurrával.
Így mentette meg a kapitány a várat,
Az ostromló sereg pedig elhordta irháját. 1931. július

Romok

Romok látszanak a földben,
Vár volt az régen.
Közötte egy-egy csontváz tűnik fel,
Hogy harcoltak régen hazaszeretettel.

Életüket feláldozták,
Hősöknek ma már csak csontvázát látják.
Épségben van még egy torony,
Az ellenséget ott figyelték egykoron.

Romok, romok, régi romok,
A várért harcoltak egykor hős magyarok.
Ma már csak romja van meg,
Vár volt az, s az ellenség ostromától rom lett.
1931. július

Csonka torony

Amott messze áll egy torony,
Már régóta rom.
Harcosai rég meghaltak,
Mind dicső álmot alszanak.

Egy zászlót tartanak még romjai,
Sokat harcoltak érte harcosai.
Látszik rajt' a küzdelem,
Hogy harcoltak érte kevesen.

Hányan haltak meg a zászlóért,
Hogy újra a szabadságot hirdesse.
A zászló áll, mint a kővár,
Hirdeti: lesz még magyar nyár.
1931. július

Szerény kis vacsora

Szép borongós délután összegyűltek a vendégek,
S kedélyesen beszélgettek.
Teltek-múltak az órák,
S hozták a vacsorát.

Vacsorához ültek,
S vígan beszélgettek.
Végül pedig boroztak,
S kértek, hogy e vacsoráról egy verset írjak.

Itt a versem,
Kérésüket megtettem.
Nem valami szép,
De kisfiútól mit kívánnak még?
1931. július

Magyar zászlót lenget a szél

Magyar zászlót lenget a szél,
Dicső múltról mesél.
A magyarok nem voltak rabok,
Szabadok voltak, szabadok.

Mindég dicsőséget arattak,
Rengett a föld, amerre jártak.
Utolsó csepp vérükig védték a hazát,
Ellenségnek oda nem adták.

A zászlót mily dicsőn lengeti a szél,
Hős, bátor magyarokról mesél.
Lengedezzel, magyar zászló, s hirdesd,
Magyarország rab nem sokáig lesz.

1931. július

Jenő bácsi

Összegyűltünk itt e kedves estén,
Öröm ül minden ember lelkén.
Szerény kis verset mondok én el,
Fogadják el jó szívvel.

Jenő bácsit az Isten sokáig éltesse,
Hogy mindenki szeresse.
Az Isten adjon rá sok-sok áldást,
Ezt kívánom én, nem mást.

1931. július

Tavaszi

Tavaszi szellő fűjdogál,
Nemsokára itt a nyár.
Mily szépen nyílnak a virágok, s lombosodnak a fák,
S gyönyörrel szívom a virágok illatát.

Végre elmúlt a zord, hideg tél,
Minden, minden életre kél.
Pacsirták szállnak a szántóföld felett,
Virágról virágra pillangók repkednek.

1931. július

Vihar

Rekkenő meleg van,
A nap tüze szinte kibírhatatlan.
Úgy délután fele,
Az ég felhőkkel telis-tele.

Hirtelen elsötétül az ég,
Az eső szakad, mintha dézsából öntenék.
Villámok cikáznak egyre
Mindenkinek otthona fele.

Később minden elcsöndesül,
Minden ember ennek örül.
Az eső is abbahagy,
S újra süt a meleg nap.

1931. augusztus

A fecske meg a cica

Van nekünk egy fekete cicánk,
Mindég örömmel néz ránk.
Elmúlt a tél, jött a tavasz,
S fecskefészek készült az eresz alatt.

A fészekbe belefészkelte egy fecske,
Kicsinyeit nagyon féltette.
A cicánktól féltek legjobban,
Mert madár s cica soh' sincs jó barátságban.

Ezért az egyik az antennán figyelt,
S ha a cica jött, rögtön adott jelt.
Ekkor a másik elrepült,
S öt-hat társával előkerült.

S cicát kergetni kezdték,
Majdnem, majdnem megcsípték.
A cica egy párszor utánnuk kapott,
De mikor meg akarták csipni tovább futott.

De egyszer mi lett,
A fészekből a fecskefiókák eltűntek.
Valami macska fölfalta,
S házunkat a fecske örökre elhagyta.

1931. augusztus

A tücsökprímás

Jól figyeljete, gyerekek,
A tücsökről mesélek nektek.
Lássuk előbb tücsök komát,
Éppen tisztogatja a vonóját.

Vígan áll a lyuk előtt,
Este ő tartja muzsikával a mezőt.
Kicsi a lyuk, de neki mégis palota,
Egész nap muzsikál dalolva.

De azért mindig kész a prücsök ugrásra,
Mert könnyen bekaphatja kakas koma.
De a télről se gondoskodik,
Majd csak lesz valahogy: így okoskodik.

A tél beköszönt,
Fű, fa, virág fehér ruhát ölt.
Bizony a tücsöknek muzsikálni nincs kedve,
Bekopogtat a hangyánál félve.

Jó napot – szól a hangya,
Mit hoztál – mondja.
Látom, szomszéd – szól a tücsök, s fél –
A nyáron annyi ételmet gyűjtöttél.

Adjál egy keveset, meghálálom,
Duplán visszafizetem a jövő nyáron.
Hát a te szerzeményed hová lett? –
Szólt a hangya, a tücsök szemébe nézett.

Az enyém, az enyém – hebegte,
S szemét a földre sütötte,
Hát bizony én nem is gyűjtöttem,
Egész nyáron át hegedültem.

Szóval te nem tettél eledelt félre,
Nem gondoltál a zord, hideg télre?
Tudod, szomszéd, így áll a dolog,
Élelmet én néked nem adhatok.

Igaz, hogy nyáron át gyűjtöttem szorgalmasan,
De annyi nincs, hogy elosztogassam.
Te is olyan vagy, mint azok az emberek,
Kik nem dolgoznak, csak mindég henyélnek.

Nem szólt egy szót se a tücsök koma,
Ám a hangya tovább folytatta:
Szégyellheted magad, te lusta, te naplopó,
Dolgozni nem, csak henyélni jó.

De azért csak adok valamit neked,
Mert az előbb csak megijesztettelek.
Eleségem van bőven, az Istennek hála,
Csomagolj hát bele az üres tarisznyába.

Egy jó tanáccsal szolgálhatok néked,
Ne szégyenkezz többet az eleség végett.
Ne henyélj hát többet, dolgozzál már te is,
Meglátod, az az ennivaló sokkal jobban esik.

Igazad van, szomszéd, eztán nem henyélek,
A jövő nyáron én már derék tücsök leszek.
Szavamat én meg is tartom,
Jóságod én meghálálom!

1931. augusztus

Elmélkedés

Azon gondolkozom el,
Hogy a szép nyarat zord tél váltja fel.
A szép nyár elmúlik,
Fa levele mind lehullik.

Istenem, az élet is elmúlik,
Mint a fa levele elfonnyad, lehullik.
Szomorúan nézem a sárguló leveleket,
Vajon a mi elmúlásunk is ilyen lehet?

Istenem, mi is elmúlunk, mint a falevél?
Mi tavasszal új életre kél?
Oly sokszor gondolkozok el azon, Istenem,
Hogy ha meghalok a másvilágon mi lesz velem?

1931. augusztus

Pali ébredése

„Pali, hét óra,
Öltözz s menj iskolába!”
„Brrrr...de fázok...igazán,
Csak egy csöppet alhatnám.”

„Egy-kettő, öltözz s gyorsan kelj fel,
Megmondom a papának, hogy még most is fekszel.”
„Jaj, inkább felkelek,
S amit mondasz mindent megteszek.”

„Na, most már mosdjál,
S aztán jó volna, ha tanulnál.”
„Juj...ez a víz nagyon hideg,
Mama! Ebben mosdani sem lehet.”

A másik szobában zaj:
„Pali, mosdjál hát hamar,
Látod a papa felébredt,
Siess, tanuld a leckédet.”

A szobából az apja kiszól:
„Pali! Te még most se mosdol?!
Jaj, ha a nadrágszíjjal kimegyek,
Az mindjárt érintkezésbe lép veled.”

Pali ijedten: „Jaj, már mosdok.”
Hozzáfog, prüszköl, hápog.
Apa: „Te, mire kimegyek,
Hát tanulva lássalak tégedet.”

Pali aztán így szól,
Hogy ő bizony nem tanul,
Mert a tanrendje elveszett.
Apa mondja: „Keresd meg.”

Pali buzgón keresi a tanrendet,
De mintha nem találná úgy tesz.
Később kijön a szobából a papa,
Nagyon nagy a haragja.

„Nohát majd én is veled keresek,
S ha hazudtál, nagyon megverlek.”
Alig nyílt fel a láda fedele,
Már is szemébe ötlött a Pali tanrendje.

Pali a zavarában hebeg, habog:
„Vajon ki tette oda?” – így dadog.
„Te, csirkefogó, hát ki tette oda?!
Csak nem járnak szellemek a szobába?!”

„Megnyugtatlak, magad dugtad el a tanrendet,
No, de ezért délben majd elverlek.
A múlt évben is négyesed lett,
Bukdácsoltál te már eleget.”

„Igen, a tanár úr pikkel rám,
Nem hiszi el talán?”
Majd azután így szól:
„Kérdezze meg a tanár úrtól.”

Majd hirtelen abbahagyja,
S azután így folytatja:
„Ja! Be-be-beteg a tanár úr,
Kímélje magát a fáradtságtól.”

„Már nem vagyok semmire kíváncsi,
Tessék az iskolába sétálni,
De délben pogányul elverlek,
S azt bizony nem köszönöd meg.”

Pali siet az utcára.
„Csakhogy kint vagyok végre valahára.
Délben a papa a verést úgyis elfelejti.”
S az iskola irányába kezd menni.

1931. augusztus

Magyarország

Mindég dicsőséget arattál,
Te szép, magyar hazám.
Hogy egykor rab leszel,
Arra nem is gondoltál.

Pedig meg kellett történni e szomorú rabságnak,
S ellenségünk véget vetett a szép szabadságnak.
S téged, szép hazám széjjel szakítottak,
És a te szent testeden el is osztzkodtak.

S e szomorú hazában most itt vagyunk,
S ha rajtunk Isten sem segít, elpusztulunk.
És én hiszem, hogy nem engedi a jó Isten,
Hogy Magyarország elvessen.

1931. augusztus

Tündérország

A fákon aranymadarak szállnak,
A réten ezüstkaszával kaszálnak,
Drágakőből van a virág.
Talán ez a Tündérország.

Drágakőből van itt minden,
Arany, ezüst bárka úszik a vízen,
Tiszta aranyból vannak a fák.
Talán ez a Tündérország.

Édes vize a pataknak,
S a levegőben aranylepkék szállnak.
Mindenki csodát lát.
Mégis ez a Tündérország.

1931. augusztus

Magyarország

Mi az, hol szebben dalol a madár?
Hol jobb, szebb a nyár.
Hol édes vize van a pataknak,
S a fák szép regét susognak.

Mi az, hol minden szebb?
Erősek, bátrak az emberek.
S ha talán nem tudnád,
E szép vidék Magyarország.

1931. augusztus

Karcsi

Tintáért küldték Karcsit,
Ment érte, sietett is kicsit.
Útközben így gondolkozott lelke:
„Mi lenne? Ha a tinta helyett cukrot venne.”

S mondja a boltosnak:
„Nekem cukrot adjanak.”
Cukorral a kezében
Az útszán sétál szépen.

Gondolja: „Mit csinálnak majd velem otthon,
Biztos nem lesz jó dolgom.”
A cukor is elfogyott,
De Karcsi haza nem jutott.

Mégis haza kell menni,
De gondolatát nem tudja megtenni.
Fél, hogy otthon kikap,
S inkább az útszán marad.

Alkonyodik, lassan este lesz,
Karcsi félve, remegve mégis hazamegy.
Félve teszi kezét a kilincsre,
Gondolja: „Kinyissam-e, vagy ne?”

Kinyílik a kapu,
A zajra előrohan apja, anyja.
„Hát a tinta hol van?
Add csak elő nyomban!”

Se a tintát, se a pénzt nem hozta vissza,
No, de erre elpüfölte az apja.
Kitudódott végre, hogy Karcsi cukrot vett,
Cukrot vett a tinta helyett.

„Kellett neked cukorka?”
Püföli az apja, anyja.
Elpüfölte ám Karcsit alaposan az apja,
Biz’ olyat nem kapott születése óta.

Sivalkodik Karcsi, s hebeg.
Mondja: „Többet rossz nem leszek.”
Szavát tényleg megtartotta,
S tintát vett, ha azért küldték a boltba.

1931. augusztus

Nem tudhatod

A másik perc mit hoz nem tudhatod,
Vígsgót-e? Vagy bánatot?
Mi öröm neked ma,
Gyászt hozhat esetleg holnapra.

Ha lefekszel este,
Nem tudhatod mit hoz holnap a sors keze.
S ami meg van írva neked,
Azt soha ki nem kerülheted.

1931. augusztus

Béla bácsi nevenapja

Sok szépet nem tudok mondani,
Virágot vagy ajándékot nem tudok én hozni.
Csak azt mondom el, mit szívem rejteget,
A jó Isten segítsen titeket.

Sok jó egészséggel, jó kedvvel, örömmel,
Szívetekben sok-sok szeretettel.
Boldogság járja házatok,
Semmiben ne legyen hiányotok.

Még egyet kérek,
Ne haragudjatok érte.
Számomra egy helyet
Kérek szívetekbe.

1932. április 28.

Csonka ország

Mindenhol csonka vármegyék,
Területünket igazságtalanul elvették.
A magyar mindég szabadságot ismert,
Magyart rabiga igen ritkán terhelt.

És a sors most mit hozott,
Csonkaságot, szomorú rabságot.
S ha szabadsága már nem lehet,
Pusztuljon el, haljon meg e nemzet.

1932. április

A kiverő macska

Egy téli délután hideg volt, a szél tombolt,
Hullott a hó, minden fehér volt.
Én az ablakon át az időt néztem,
És az ablakból egy macskát észrevettem.

Fázott, didergett szegény,
S ott gubbasztott a kerítés tetején.
Aztán szóltam Anyukámnak,
Hogy adjon enni annak a macskának.

Anyukám, mikor kiment hogy megnézzé,
Akkor látta, hogy mennyire el van verve szegényke.
Piszkos volt, el volt hanyagolva,
Még hozzá el is volt ütte fél oldala.

Mi aztán pártfogásba vettük,
S amit a mi cicánk meghagyott, vele megetettük.
Azóta szépül a cica,
Gondozva van, nincs elhanyagolva.

Ha ránézek erre a cicára,
Kinek akaratlanul én lettem gazdája,
Elszorulva gondolok arra:
Hány ember van, kinek hasonló a sorsa.

Mily boldogok lennének azok a szegények,
Ha valaki megszánná, segítené őket.
Jó Istenünk is az égben
Örömmel látná a szeretetet az emberek szívébe.
1932. december

Évforduló

Nem is tudom, hogy kezdjem a versem,
Hogy jó kívánságot senki sem veszítsen.
Jó kívánságban mindenki részesüljön,
Jenő bácsi, Anyu néni, meg a kis barátnőm.

Ez az év boldogabb legyen, mint a többi,
Nyugodalmat, békességet ne zavarja semmi.
Semmiben sem legyen szükségetek,
Éljetek meg sok-sok boldog évet.
1932.

Ólomkatonák

A gyerekek az asztalnál ülnek,
S unalmukban beszélgetnek.
Ekkor az egyik felkiált:
„Mit unatkozunk? Hozzuk elő az ólomkatonát.”

Előhozzák az ólomkatonákat,
S a kockából építenek egy nagy várat.
A katonákat beállítják a várba,
S belekezdték az ostromba.

Beszakad a várfal egy ágyúgolyótól,
Azaz egy jókora kavicstól.
Lassankint összedől a vár,
S a katonákra leskelődik a halál.

A csata vége az lett,
Hogy Misi elpityeredett,
Mert legyőzte őtet Bandi,
Ki próbálja is vigasztalni.

De aztán mégis kibékültek,
S újra jó barátok lettek.
S aztán lefeküdtek puha kiságyukba,
S a katonákkal elrepültek Álmodó országába.
1932.

Régi óra

Régi óra, de sokat tudnál mondani,
Végszót, szomorúságot tudnál te olvasni.
Elmondanád, hogy a magyar nem volt rab,
Szabad volt, igazi szabad.

Magyarországból nem hiányzott semmi,
És most csonkaságát minden hirdeti.
De mivel te, óra, nem tudsz beszélni,
A szabadság óráját nem tudod hirdetni.
1932. május

Tavas

A rügyező fa mily szép látvány
A hosszú, dermedt tél után.
Mintha minden fagyos álomból ébredne,
Minden életre kel a kikeletre.

A virágok újra illatoznak,
A levegőben madarak dalolnak.
Örömmel tele az ember szíve.
Ki gondol már ilyenkor a télre.

Télen elképzelni sem tudtam már,
Hogy milyen is volt a napsütéses nyár.
Mikor hó van mindenütt,
Nem tudtam, hogy milyen lehet, mikor a nap rám süt.

Magyarország is ily dermedt álomban van, mint a fű, fa,
De majd eljön az ítélet napja.
Magyarország egész lesz, mint régen,
S felébred mindenki a kikelet tüzében.
1932. május

Ne bánts

Ne bánts a madarat, Isten teremtménye,
Ő is éppúgy érez, mint te.
És nem gondolsz arra, mikor a madarat fészkéből kiveszed,
Hisz éppúgy elrabolhatnának téged.

Gondold meg mielőtt a madarat elvinnéd,
Te lennél úgy, anyád könnyen elfeledné?
És anyád mindég várhatna
Úgy, mint az a madárka.

Azért hát ne bánts a madarat,
Ő pusztítja el a kártékony bogarakat.
Inkább nyújts védelmet nekik,
Meglátod, dalukat néked megköszönik.
1932. május

Távo

Óh, mily nehéz távo
A kedves, meleg szülői háztól.
Az ember ilyenkor tudja meg,
Hogy az a ház csupa szeretet.

Óh, mily nehéz távo
A segítő anyai kartól.
Mi mindenben megsegít,
Bajt, szenvedést egyaránt enyhít.

Óh, mily nehéz távo
A vigasztaló anyai szótól.
Kinek egyetlen szava
Vigaszt oszt a nyomorba.

Óh, nélkülözni nem lehet
Az anyai szeretetet.
Az ember ilyenkor tudja meg,
Hogy az anya csupa szeretet.

1932. június

Ima

Óh, én Istenem, mennyei Atyám,
Nagyon kérlek mindig vigyázz rám.
Mindég világosítsd meg utamat,
Hogy mindenkor megértsem szavadat.

S ha arra az útra térnék, mely rosszra vezet,
Nyújtsd akkor felém segítő kezedet.
És segíts ki. Ne engedd,
Hogy abban a lelki sötétségben elvessek.

S azt a gyönyörű utat mutasd meg,
Amely a lelki tisztaság felé vezet.
Hol fekete nem található,
A jóstól minden fehér, mint a hó.

Oda, oda vágyom én, Istenem,
Hol jószág van, de gonosz nincsen.
És add meg, add meg Azt nekem,
Hogy azt a gyönyörű, tiszta utat elérhessem.

1932. július

Az őszökhöz

Óh, jertek vissza Árpád harcossai,
Attilának fényes csillagai.
Nézzétek! Nézzétek e csonka országot,
Látjátok a szenvedést, a nyomorúságot?

Idegenek lakják földünknek nagy részét,
Nyúzzák, sanyargatják Árpádnak a népét.
Hisz a magyart nem látták összekötve láncsal,
Mindég szabadsággal, ép Magyarországgal.

És most...kimondani nem lehet,
Rozsdás lánc alatt szenved e nemzet.
Hol hajdan kardjaink villogtak
Most a gyaur rablók ottan vigyorognak.

Mert ők megraboltak minket,
Nem győzelemmel vették el földeinket.
Mert ők raboltak, gyilkoltak,
Könnyű volt így győzni a gyauroknak.

Azért hát jertek vissza, jertek,
Segítsetek a tieiteknek.
Ne engedjétek, hogy így megalázzanak,
Vessünk véget ennek a rabságnak.

S mint hajdan legyünk újra szabadok,
Mert e meggyalázást már nem bírjuk.
Vegyük elő a régi, dicső kardot,
S szerezzük vissza nagy Magyarországot. 1932. augusztus

Nevéd napjára

Nem tudok neked sem sokat mondani,
Ajándékot úgy, mint másnak, neked sem tudok hozni.
Mindég öröm övezzen,
Bú, s bánat mindég távol legyen.

Boldogságból vedd ki az részed,
Nyugodt, csendes legyen mindég a te éted.
Egy kívánság van még számodra,
Nagyon sokszor legyen még Ilonka napja.

1932. augusztus

Gondolatok

Élet

Mi az élet? Szenvedés, tengernyi baj,
Másutt öröm, boldogság, vidám kacaj.
Ennyiből áll az egész élet,
Örömök, bajok, szenvedések.

Csüggedés

Mi a csüggedés? Csupán ennyi,
Az ember azt hiszi,
Hogy el van veszve végkép.
S sutba veti minden reménységét.

Egy pillanat

Óh, mily hamar elrepül egy pillanat,
S utána csak a boldog emlék marad.
És sokszor több boldogságot ad egy pillanat,
Mint amennyit egy óra adhat.

Mi szükséges az emberi élethez?

Az emberi élethez melyik nem szükséges,
Boldogságok-e vagy szenvedések?
Mindegyik szükséges az emberi élethez,
Mert e nélkül az az élet meg nem élhet.

1932. augusztus

Levél

Édes, Aranyos Nanukám

Megkaptam a csomagot,
A hajót, s a rengeteg cukrot.
Megköszönöm nagyon szépen,
Hogy ennyi mindent küldtél nekem.

A hajóval órákig is eljátszok,
Olykor matróz vagy kapitány vagyok.
Játszom tengeri ütközetet,
Vagy adom a vesztes felet.

Szóval, eljátszom vele,
S észre nem veszem, hogy itt az este
És a hős kapitányt bedugják az ágyba,
S elrepülök az álmok országába.

Nem történt nálunk semmi sem,
Folyik az élet csendesen.
Hát te, Nanukám, hogy vagy?
Eteted-e a galambokat?

Mit csinálsz a csöndes estéken,
Írd meg mindazt énnekem.
Nagyon sokat gondolok rád,
Milliószor csókol szerető unokád.

1932. augusztus

Mujkó, egy kis veréb története

Egyszer egy kis verebet hoztak nékem,
Hogy adjam a macskának eledelképpen.
Ám én nem tettem meg e gonoszságot,
S gondjaimba vettem a remegő jószágot.

Kicsiny dobozból néki ágyat készítettem,
Apró kis rongyokkal jól ki is béleltem.
S a kis madarat abba fektettem,
Mindég simogattam, becézgettem.

Így telt el egy pár nap,
S megjött a kedve a kicsiny madárnak.
A dobozban izgett-mozgott,
S szárnyával ide-oda csapkodott.

Gondoltam, hogy emészti a honvágy,
Meg akarja nézni a régi hajlékát.
S fogtam a madarat, hogy eleresszem,
Menjen csak – gondoltam – ne keseregjen.

Menjél csak, kis barátunk,
Ha visszajössz szívesen látunk.
S a kis madár szárnyra kapott,
Dicsérve a szabadságot.

Utána egyszer amint a kertben voltam,
Ismerős csicsergést hallottam.
Nagyot dobbant a szívem:
Nem az én madaram csicsereg itten?

De nem volt időm a gondolkodásra,
Mert egy madár szállott a vállamra.
Hisz ez az én kedves madaram –
Kiáltottam. Enni és inni adtam neki nyomban.

Óh, hogy mennyire megörültem,
Hát mégsem hagyott el engem.
Leírni azt nem lehet,
Mily öröm fogott el engemet.

De azóta a madár mindég elrepül,
S ha megéhezik, mindjárt haza kerül.
Az orgonabokorra felrepül,
Piskótát eszik a kezemből.

A madár azóta kedvence lett a háznak,
Mindenki kedvét keresi a kicsiny madárnak.
Házunknak egészen tagja lett,
S mindég vidáman csicsereg.

1932. augusztus

Egy nagy hős

Amott a várnak közös sírjában van egy csontváz,
Hogy mily nagy úr volt, nem gondolják.
Azt gondolják, mint a többi olyan,
Csöppet sem veszik komolyan.

Pedig, ha tudnák, hogy kicsoda,
Előtte mindenki a földig hajolna.
Mert hajdan szavára figyeltek ezren,
Minden kívánságát teljesítették menten.

Mert aki most csontváz, hatalmas király volt,
Előtte mindenki a földig hajolt.
Kincses zsákja volt néki rengeteg,
De szívében még több a honszeretet.

Éppúgy harcolt a csatában, mikor csata volt,
Mint ahogy az utolsó közlegény harcolt.
Bátran, hősen nem fél a veszélytől,
Így esett el körülvéve ellenségtől.

A katonái is hiába küzdöttek,
Aki nem került fogságba az elesett.
A katonák a csata után, mikor összeszedték a halottakat,
Nem találták meg az ő hős királyukat.

Később a várat újra visszavették,
De jó királyukat, bizony meg nem lelték.
Senki sem tudja megmondani, hogy hol a király,
Csak az, aki nem tud beszélni, a néma vár.

1932. augusztus

Diákélet

Megy a diák iskolába,
Vállán van a tarisznyája.
Amint az iskolához közelebb ér,
Fogy a bátorsága, mindjobban fél.

Azért mert a latint nem tanulta meg,
Gondolom, csigázni jobban szeretett.
Amint tegnap hazaért sutba vágta a könyvit,
Szaladt ki az utcára, kereste a barátait.

Minthogy azok nem valának ott,
Utánuk tovább is kutatott.
Minden házba benyitott,
De nem voltak sehol azok.

Így a leckét csakhamar elfelejtette,
S a drága időt mind elfecsérelte.
Mikor hazaért tanulni nem lehetett,
Mert alighogy hazaért beesteledett.

Most már tudjuk annak az okát,
Mi fogyasztotta el Miska bátorságát.
Mert így hívták azt a huncut gyereket,
Ki tanulni nem, csak játszani szeretett.

Mikor a kapuhoz odaért Miska,
A kaput félénken kinyitja.
Gondolja: legjobb lenne visszamenni,
Nem a padban drukkolni, remegni.

Máskor vígan jött az iskolába,
De most nagy a szomorúsága.
A csöngetést remegve várja,
Jaj, csak elmaradna a latin óra.

Telt-múlt az idő,
Csöngettek, s a tanár jő.
Először a számtan óra jött,
El is telt általános drukkok között.

Azután következik a latin óra,
Erre gondol Miska borzongva.
Ha lefelelt a latinból az egyik,
Miska azt gondolta, hogy most ő következik.

Jól számított, felszólítottak,
Mivel nem tudott, beírták a szekundát.
Tanuljatok belőle, gyerekek,
Mindég, mindenkoron eljő a kötelességetek.

1932. október

Vissza az ősi földet

Vissza az ősi földet,
Mely most rabigában senyved.
Miénk volt az mindig,
Az is lesz halálunkig.

Nem engedjük, hogy ellenségek bitorolják,
Ősi földünket széjjel szabdalják.
Nem, azt a földet nem engedjük,
Amíg élünk, amíg halunk, mindég védjük.

Amíg e világon magyarnak a szíve-
Kötelessége, hogy e földet visszakövetelje,
Követelje, harcoljon is érte,
S e földet ne engedje ellenség kezébe.

1932. december

Szabadságot adjál, hatalmas nagy Isten

Hatalmas nagy Isten, adjál szabadságot,
Szabadságot, s egész országot.
Szent földünkről kergesd el ellenségeinket,
Szép hazánkba vezess vissza minket.

Ne engedd, hogy földünket ellenségek lakják,
Árpád nem azért adta e gyönyörű hazát.
Hisz hajdan dicsőségünk mindég teljes vala,
Hogy rabok leszünk, ugyan ki gondolta.

Hajdan dicsőségünk mindég a felhőkig szállott,
S ím most hirtelen a porba lehullott.
Rátapostak, letiporták,
Dicsőségünk szép csillagát.

De azért mi reménykedünk,
Reménykedünk, s nem csüggedünk.
Mert ha igazság e világon nincsen,
Akkor megtaláljuk azt a magas mennyeiben.

1932. december

A mohácsi csata

Miért olyan szomorú a tavaszi ég?
Miért nem szállongnak madarak és lepkék?
Nem táncoltatja sugarait a nap a bársonyos mezőn,
Most vígság sehol se lőn.

Ezeröttszázhuszonhat van mostan,
Vészesen harangoznak a templomokban.
Jön Szolimán rettentő hadával,
Magyart akar pusztítani tűzzel-vassal.

Ám a magyar se rest,
Hadat toboroz egyenest.
Véres kardot hordoznak az országban,
Háborúra készülődnek lázasan.

A zászló alá vajmi kevesen gyűltek,
De mégis elindult a kicsi sereg.
A katonákban a harci kedv tombolt,
Mindenki csak győzelemre gondolt.

Szinte látták a török futását,
Amint sietve viszi az irháját.
S mint hull le Szolimánnak a feje,
Ezért volt a magyaroknak jó kedve.

Mohács felé indult a sereg,
A sereg vezetője Tomory érsek lett.
Lassanként a sereg huszonnyolcezerre rugott,
Mert a főurak serege is oda csatlakozott.

Így érkeztek Mohácsra,
Ahol a sereget már a török várta.
Zápolya seregére vártak mostan,
Azt hitték, hogy megérkezik nyomban.

De hiába várták, meg nem érkezett,
Ez el is szomorította a magyar sereget.
De nem sokáig szomorkodtak rajta,
Mert mindenki a csata napját várta.

Sürgették a vezéreket a harcra,
Hogy hagy kapjon ki az átkozott pogánya.
Ellenállni nem lehetett
Ennek a nagy harci kedvnek.

Készülődtek, fegyvert fentek a harcra,
Pedig nem a töröknek lett kudarca.
Teltek a napjai augusztusnak,
Másnap huszonkilencet írtak.

Keresték a törököt a főurak,
Vajon merre is lappanghat?
Nem látták a láthatáron sehol,
Pedig ott lappangott a dombok közt valahol.

Később vette észre Tomori...hogy,
Hogy a dombok alatt egy fényes sáv csillog.
Aztán látta Tomori azt,
Hogy az dárdája a török lovasoknak.

Hármezer török lovas húzódott ott,
Az képezte azt a fényes sávot.
„Rajta, fiúk, rajta,
Hallgasson el az átkozott kontyossa.

Hogy mi módon, azt tudjátok,
A nyakukat levágjátok.”
Az egész had elindult erre,
Hogy koppintana a török körmére.

Rohantak a magyarok, mint a sebes szélvész,
A török meg futott, mintha ördögök üznék.
Elragadta a királyt az ütköző sereg,
Mint az örvény az embereket.

Hirtelen szétvált az üldözöttek tömege,
S a magyarokra meredt háromszáz ágyú csöve.
Azaz csak egy pillanatig meredtek a magyarokra,
S aztán bömböltek golyóbist okádva.

Nem lehetett már látni az üldözőket,
Inkább szétroncsolt testeket.
A sors kereke most fordult egyet,
Az üldözöttek üzték az üldözőket.

Menekültek a magyarok, de kevesen,
A török pedig üzte őket hevesen.
Hátrahagyván a főúri halottakat,
Kik ott egymás mellett nyugodtak.

Bár béke idején sose fértek össze,
Egymás mellé fektette őket az Isten keze.
S hátrahagyván még egy csomó halottat,
Kik mindég igaz hősök voltak.

Zápolya János pedig
Szegeden hallgatta hona enyészetit.
Valami ok miatt késlekedett,
Vagy szándékosan tette ezt?

Hirtelen zápor véget vetett a harcnak,
S nem nagy öröme a gaz kontyosoknak.
Mert ezalatt a magyarok elmenekülének,
S utána a törökök hiába törtettek.

A patakok megáradtak az eső miatt,
Ezért a Csele ere is megdagadt.
Át kellett ugrani a patakon,
Mert a törökök ott lesznek a nyakukon.

Át akarta a patakot ugratni Lajos király,
Mert a törökök mindjárt itt lesznek a partnál.
De a másik partra át nem jutott,
Mert lova a partról a vízbe bukott.

Mivel testét nehéz páncél fődte,
A víz őtet elfődte.
Ki akarták őtet menteni a vitézek,
De a török a nyakukon termett.

Így alig menekültek meg páran,
Mert üldözőik voltak százan.
Így végződött a csata,
Mely rossz végű volt a magyarra.

Szolimán pedig Budára vonult be,
Mátyás király egykori székhelyére.
Gőgös büszkeség töltötte el szívét,
Hogy elfoglalta a magyarok ősi székhelyét.

Rabló katonái a gazdag városban
Minden aranyat összeszedtek nyomban.
Aztán nőket, gyerekeket
Rabszolgává tettek.

Elvesztették a csatát a magyarok,
De ez még nagyobb baj, hogy elveszett a királyuk.
Csak később találták meg,
De életre nem kelhetett.

Azért volt oly gyászos akkoron minden,
Azért volt oly szomorúság a természetben,
Mert elveszett a nagy csata,
S el a magyarok királya.

1932. december

Isten keze

Isten keze, óh milyen nagy,
Mint vezeti az égen a csillagokat,
És nem esnek le a magas mennyből a földre,
Ez mind az ő kezének a műve.

Az égen mint vezeti a napot is,
Ebben is az Ő keze látszik.
Az Ő hatalmas keze,
Mely oly sok áldást hozott az emberekre.

Mint teremtette a fákat, füveket,
Mint formálta porból az embereket.
Ő tart bennünk életet,
Ő adta a mi lelkünket.

Ő adja meg mindennapi kenyerünket,
Ő segíti mindég az embereket.
Hisz látjátok, hogy Ő ad nekünk mindent,
Azért hát szeressük az Istent.

1933. január 1.

A koldus útja egy nap alatt

Az utcán egy öreg bácsika baktat,
Épp az egyik ajtónál kopogtat.
A kapu nagy nehezen kinyílik,
S a kapuból egy ember feje látszik.

„Mit keres itt!? Menjen a pokolba!
Takarodj innen, te átkozott koldussa.”
„Az Isten nevében egy darab kenyeret –
Szólt a koldus – szánjon meg engemet.”

„Menj már, te gaz ember a pokolba!”
Szól az ember, s a kaput becsapja.
Megy tovább a koldus nagyon szomorúan,
S megáll egy másik háznak kapujában.

Már a keze a kapu kilincsén,
Mikor villám cikázott át az elméjén.
„Hisz itt egyszer engem már elkergettek,
Ide már én be nem mehetek.”

Másik házba megy most már,
És most ez előtt is megáll.
A kaput itt kinyitja,
S belép a szép kapualjba.

Egy ember jön ki a zajra,
De az nem rivall rá a koldusra:
„Na, várjon csak itten – szól hozzá szelíden –
Mindjárt jövök, felőle nyugodt legyen.”

A koldusnak oly jól esett
Ez a kicsi kis szeretet.
Az ember újra megjelent az ajtóban
És így szólt a koldushoz jó kedvvel és vígan:

„Várjon csak nyugodtan, bácsika,
Az eledett a feleségem mindjárt hozza.”
Csakugyan egy kevés idő múlva
Egy asszony jelent meg az ajtóba.

„Na, tessék, bácsika” – szólt lány hangján,
A koldust szinte álomban ringatván.
És kenyeret meg szalonnát, jókora darabot
A koldusnak a markába nyomott.

A koldus örömmel tette a tarisznyába,
S imígy kezdett a mondókába:
„Adjon az Isten ezerannyit maguknak,
Kik a szegénynek ennyi mindent adnak.”

S azután a nagy kaput kinyitván
Eltávozott, hálálkodván.
Már vagy három házzal tovább mehetett,
Oda azért nem ment, mert már kikergették őtet.

Így menne ez a végtelenségig,
Ha mindent leírnék itt.
Mert az egyik háznál szívesen látják,
A másiknál elzavarják.

Nem szabadna elzavarni őket,
Mert ha van adni a szegényeknek,
Igen, adni kell a szegényeknek,
Mert ez kedves az Istennek.

1933. január 1.

Fohász

Jó Istenünk, szent Atyánk,
Tefeléd száll hő imánk:
Add vissza szép hazánkat,
Vedd le a rabtartó láncokat.

Vedd le, tépd szét a bilincseket,
Ne szenvedjen többet ez a magyar nemzet.
A rabságból már elég,
Ne hagyd elveszni Árpád nemzetét.

Hisz hajdan dicső volt a sorsunk,
Akkor mi mindég szabadok voltunk.
Levertük az ellenséget,
Ők minket mindig rettegtek.

Add vissza újra hírnevünket,
És újra rettegjenek minket.
Dicsőséget mi arassunk újra,
S legyen szabadság Nagy Magyarországba.

1933. január

Könyörgés

Isten, ki fenn vagy az égben
Ki mindent meglátsz a te gyermekedben,
Te füledet hajtsd le hozzám,
Hallgasd meg az én kicsi imám.

Kérlek Téged, hogy mindég jót tegyek,
Azért a gonoszt hozzám sose engedd.
A jóság legyen mellettem,
Kérlek, tedd meg ezt nekem.

A tanulásban is segíts meg,
Rossz tanuló sose legyek.
Mindég teljesítsem kötelességem,
Óh, tedd meg ezt is énnekem.

Munkáimba is segíts meg,
Rosszat vele sose tegyek.
Számomra még egyet kérek,
Hogy mindég, mindenkoron Téged dicsérjelek.

Anyukámra is terjedjen ki áldó kezed,
Óh, mindig megsegítsed.
Hisz oly nagy a hatalmad,
Segítsed meg anyukámat.

1933. január

Este

Nem süt már a fényes nap,
Itt az est, az alkonyat.
Alkony borul a tájra,
Sötétség füre és virágra.

A szép virágok nem látszanak,
A mezőn gyermekek sem játszanak.
A mezőn zsvaj nem hallatszik,
Most mindenki fedél alatt nyugszik.

Csak néha éjjeli bogarak
Zavarják a csendes birodalmat.
De majd az éjt napsugár töré meg,
S újra kezdődik a munka és az élet.

1933. január

Vihar után

A villámok elnémulnak,
Csatornái az égnek bezárulnak.
A felhők sem rohannak oly sebesen
A még homályos tavaszi égen.

Amott meg szivárvány látszik,
Sárgába, kékbe, rózsaszínbe játszik.
Az eget is körülveszi,
Mint koszorú, úgy övezi.

A haragos felhők körülötte
Elsimulnak mind egyszerre.
Aztán végképp elcsöndesül minden
És kisüt a nap a tavaszi égen.

1933. január 24.

A fekete és a fehér cica

A már megverselt cica
A fehérrel nincs jó barátságba.
A fehérre mindég morgott,
Na, de kezdjük előlről a dolgot.

Egyszer egy szép napon, mikor távol voltam,
Anyukám levelét a kezemhez kaptam.
Felbontottam a levelet,
S olvastam az otthoni híreket.
Olvastam a levélben... hogy
Egy fehér cicát ajándékba kapok.

No, hiszen mondani sem kell, hogy mennyire örültem,
Az ebédnél az izgalomtól csak keveset ettem.
Lázás örömben telt el a nap,
Alig vártam, hogy hazautazhassak.

No, de aztán mikor az idő eljött,
Le sem lehet írni azt a nagy örömet.
Az ebédből újra csak keveset ettem,
Mindég csak a fehér cica járt az én eszemben.
Végre aztán felültünk a vonatra,
S mint a sebes szélvész úgy rohantunk haza.

Első dolgom azt volt, mikor hazaértem,
Hogy a fehér cicát azonnal megnézzem.
A cica nekem nagyon tetszett,
Olyan volt, mint egy pajkos gyerek.

Akármi esett a keze ügyébe,
Mindjárt játszani kezdett vele.
Erősen ütötte, karmolta, pofozta,
S mire elvettük össze volt harapva.
Ilyen pajkos volt az a kis cica,
Mindenki szerette az egész házba.

Csak a régi cica nem szerette,
Mindég morgott rája, sohasem kedvelte.
Ha közeledett hozzá a fehér cica,
Reája fűjt morogva.

A fehér cica nagyot nézett,
Kereste a szeretetet.
Mi aztán pótoltuk a szeretetet,
De neki a „mucur” szeretete kellett.
Barátságba most sincsenek,
S egymásra mindég neheztelnek.

De a tálból mindég együtt esznek,
Egymásra olykor sose neheztelnek.
S ha majd eloszlik mind a köd,
Fognak ők még játszani örömek között.

1933. január

Az Isten velünk van

Előre ifjak, öregek,
Isten veletek van.
Mitől se féljetelek.
A hüvelyből ki a kardot,
Teremtsünk hát szabadságot!

Áldó keze az Istennek
Nincsen távol,
Csak veletek.
Veletek van, véd titeket.
Vegyük hát vissza földjeinket!

Szabadítsuk azokat meg,
Kik rabláncok alatt,
Idegenben senyvednek.
Tűzzük ki a szabadság zászlaját,
Pengetve a dicsőség lantját.

1933. január

Gyuri felelete

A tízpercnél vége. Csöngetnek,
A gyerekek a helyükre mennek.
Latin óra következik,
Sok gyereknek ez nem tetszik.

Különösen egy pufók arcú gyerek
Még a hallatára is megremeg.
Minek hímezzem-hámozzam a dolgot,
A latinból Gyuri egy huncut szót se tudott.

Az a magyarázata ennek az esetnek,
Gyuri a latint akarva nem tanulta meg.
Belép a tanár úr az osztályterembe,
Gyuri nézi ötlet félve és remegve.

Aztán a mindennapi ceremónia következett,
Majd a tanár úr a katedrára lépett.
A hiányzókat mind beírta,
Betegségük tudakolta.

Az óráját az asztalra tette,
Noteszét is elővette.
A diákok szorongva néztek a tanárra:
„Vajon ki felel szekundára?”

Végre a tanár úr felszólított egy gyereket,
S tőle egy pár latin szavat kért.
Aztán megkérdezett legalább még hármat,
S egyenkint írta be a nagy szekundákat.

Aztán felszólították Gyurkát:
„Latinul a túlköt hogy hívják?”
Recsegett a tanár hangja,
Gyuri felállt némán hallgatva.

„Do” – mondta dadogva,
Aztán hallatszott a tanár úr hangja:
„Do – az nem azt jelenti,
Ez nem tudás, hanem semmi.”

„Do – azt jelenti, hogy: ad,
De én latinul kérdeztem a szarvat.
Na, hát akkor azt mondd meg:
Mit jelent magyarul, hogy: „sed?”

„Hát, hogy valaki szed”.
Erre a tanár úr haragra gerjed.
„Na, még egyet kérdezek tőled,
Ha nem tudod, szekunda lesz.

Hogy van latinul, hogy: „van”
Mondjad csak meg nyomban”
„Hát úgy van, hogy: „este” –
De szól a tanár úr méreggel eltelve:

„Este van a te fejedbe –
Szól most hozzá, már nevetve –
A világon minden diák tudja,
Hogy az „est” másképp ki se mondja.

S el nem marad a szekunda,
De most aztán bújj a padba.”
Gyuri aztán megfogadta,
Hogy leckéjét megtanulja.

1933. január

Mit susog a szellő?

A nyári szellő mit susog vajon,
Dallosmadár mit csicsereg
A virágos ágon?
Mit susognak a levelek,
Tán valamit tervezgetnek?

Eh, hát tőlük kérdezem meg,
Hogy mit susognak,
Mit terveznek.
A nyári szellő azt mondja,
Azt a csicsergő pacsirta.

„Szép hazánkat elveszni ne hagyjuk,
Földjeinket, bérceinket
Ellenségnek ne adjuk.
Szabadság zászlaját tűzzük ki,
Legyenek szabadok Kárpát népei.”

1933. február

Szeretet

„Tudod, hogy mi a szeretet?
Az élteti az embereket.
Az élteti, az táplálja,
Imádságába foglalja.”

„Mint a malmot a víz hajtja,
Az embereket az gyógyítja.
Sok ember, ha a szeretetet nem találja,
Akár szívesen indul a halálba.”

„Szórakoztathatják az emberek,
Mit ér, ha nincs bennük szeretet?
Mit ér, ha hízelkedés az egész?
S nem kapja meg szíve szeretetét.”

„Olyan mintha nem kapna ételt az ember,
S lassan ernyedve sorvadna el.
Vagy ha rajta késsel mély sebet ejtenek,
Azt mind meggyógyítja a szeretet.”

„Mint csodás orvosság meggyógyítja,
Ha az ember a szeretetet megkapja.
Magába szívja, mint üde levegőt,
S meggyógyít minden szenvedőt.”

„S mint a növénynek a víz szükséges,
S mit a víz tart és éltet,
Ha nem kapja meg a várt napsugarat,
Szára elsárgul, lehajlik, elfonnyad.”

„Minden élőlénynek szükséges a szeretet,
A nélkül az meg nem élhet.
Isten tartsd össze az embereket,
S szívünkbe adjál igaz szeretetet.”

1933. február

Irigység

Az irigység tudod-e mi?
Az nem szokta az embereket éltetni.
Erőszakkal az ember szívébe magát befészkei,
Sárga színével a szívet előzönlí.

Mint a kígyó megmérgezi,
S a szívet rosszá teszi.
S mint egy romlott záptojás,
Száz közé teszik, megromlik mind a száz.

A szívnek a rosszat súgja
És sokszor az meghallgatja.
S mint a sátán, mikor munkáját végezte,
Vigyorog, meg van elégedve.

Azután a szívet hatalmába ejti,
S mindég csak a rosszat súgja, mondja neki,
S jaj annak, ki hatalmába esik,
Mert az örökre elkárhozik.

Azért ne hallgassatok az irigységre,
Ki rá hallgat, el van veszve.
Úzzétek el, a jót keressétek,
S csak az Istent dicsérjétek.

1933. február

Turulmadárhoz

Turulmadár, hej, turulmadár,
De rég virult ránk magyar nyár.
Búslakodunk, szomorkodunk,
Óh, mily nehéz a rabságunk!

Földjeinket elrabolták,
Dicsőségünk letiporták.
Elveszett a szép Kárpátunk,
Óh, mily nehéz a rabságunk!

Kezeinken rabbilincs van,
Ellenségek laknak országunkban.
Lerombolták dicső várunk,
Óh, mily nehéz a rabságunk!

Turulmadár, esdve kérünk tégedet,
Add vissza nekünk szép földjeinket.
Legyen szabad az egész Kárpátok,
Mi pedig ne legyünk soha többé rabok!
1933. február

Vihar

Felhők gyülekeznek az égen,
Az pedig úszik nagy feketeségben.
Mintha ráncolná komor homlokát,
Majd megnyitá az egek csatornáját.

A földre hangos koppanással verődik,
Amott meg egy villám cikázik.
A vörös csík ott marad,
De aztán eltűnik, mint egy pillanat.

Utána egy nagy dördület,
Mely megrázza az egész eget.
Mintha mondaná: „Jaj nektek,
Ha tovább bűnöztök csöpp, kis emberek.”

De aztán mintha már nem haragudna,
Az ég csatornáit lassan elzárhatja.
Aztán minden elnémul csendesen,
Csak a szivárvány látszik a tavaszi égen.
1933. február

Pillangóhoz

Látod, te kis pille milyen jó tenéked,
Ahol te akarod, ott éled az élted.
Ahol te akarod, ottan szállasz le,
S tíz hazád is lehet teneked egyszerre.

Mindenütt megtalálod a te eleséged,
Óh, kicsi pillangó, mily szép a te élted.
De látod, kis pillangó, nekünk egy hazánk van,
Az is szenved mostan szomorú rabságban.

Rabságban áll országunk nagy része,
Rozsdás bilincsel le van lakatolva népünknek a keze.
De várj csak, kis pille,
A tiedhez hasonló lesz magyaroknak élte.
1933. február

Gyuri hőstette

Erdélyben történt ez az eset,
Mikor az oláhok Erdélybe betörttek.
Az oláhság munkája mindenütt meglátszott,
Minden magyar ember vértől áztatott.

Mindent lerombolt, amit csak tehetett,
Látni lehetett az útszán szétroncsolt testeket.
Nahát ebben az időben kellett volna
Levelet vinni Bemnek táborába.

A székelők egytől-egyig oroszlánok voltak,
De ezt megtenni biz nem bátorkodtak.
De ekkor jelentkezett egy,
Kit társai Gyurinak neveztek.

Pedig komoly nevet érdemelt ám volna,
De hogy mit fog tenni, ugyan ki gondolta?
S imígy a mondókájába kezdett:
„Kapitány úr, elviszem azt a levelet.”

„Te vinnéd el, fiam?” – szóla a kapitány,
S bizalmatlanság tükrözik az arcán.
„Kapitány úr, én elviszem,
Egy halálom, egy életem.”

„Elviszem, ha életem is az ára,
S a levél mára ott lesz Bemnek táborába.
Kapitány úr, bizza csak reám,
Ennyit csak érdemel szegény magyar hazám?”

A kapitány most már biztatón mosolygott,
S Gyurinak ily szavakat mondott:
„Jól van, fiam, bátor vagy, azt látom,
Azért a levelet neked oda adom.”

„De vigyázz magadra, arra kérlek téged,
S Bemnek táborába juttasd a levelet.”
A kapitánynak Gyuri örömmel tisztelgett,
S levéllel a kezében az ajtón kilépett.

Elkeserítették a füstölgő romok,
S magába imígy gondolkozott:
„Akármi történjék, elviszem a levelet
Táborába a hős és a vitéz Bemnek.”

Erdőn keresztül vitt a Gyuri útja,
Hogy elvigye a levelet Bemnek táborába.
Az erdőben már egy órája mehetett,
Mikor füle meghallott egy gyenge neszt.

Nagyot dobbant a szíve Gyurinak,
Ugyan kivel viaskodhat?
Na, hiszen várnia sokáig nem kellett,
Mert két hatalmas oláh csak előtte termett.

Nem hiába volt oroszlán Gyurka,
Kardot rántott az egyik oláhra.
Az oláh jól védte ám magát,
De hát ki tudta legyőzni Gyurinak a kardját.

Az oláhnak a fejére rácsapott,
S az azonnal a fübe harapott.
Ám a másik Gyurkára rontott,
S néki ily szavakat mondott:

„Na, te kutya magyar, most fűbe harapsz,
S nem használod többé ocsmány kardodat..”
Gyuri felé sújtott hatalmas villával,
Az pedig védte magát kardjával.

S belédöfő kardját a hencegő oláhba,
Mely azonnal lába elé hulla.
Ám egy sebet ki nem védhetett,
Mely most már erősen sajogni kezdett.

Majd vértől ázott kardját megtörülé,
S elindula a végcélja felé.
Már a végén lehetett az erdőnek,
Mikor szeme előtt minden fátyolos lett.

Aztán erősen kezdett csengeni a füle,
S mint egy részeg ember úgy ment düllöngedzve.
Bem táborába volt, csak arra emlékezett,
Hogy Bem tábornoknak nyújtá a levelet.

Kórházba került azután a Gyurka,
S a kórházi ágyat két hónapig nyomta.
Ám ő nem bánta, hogy eztet megtette:
„Szegény hazám ezt megérdemelte.”

S hogyha társi kérdezték mindég csak azt mondta,
S ezért dicsérte az ő kapitánya:
„Mindég hősök, bátrak legyetek,
S hazátokér mindent megtegyetek.”

1933. február

Álmom

Óh, de kár, hogy felébredtem,
Pedig mily szépet álmodtam.
Álmodni mért nem hagytatok?
Senkitől háborgatottan.

Szép hazámat egészében láttam,
Zászlók lobogtak mindenütt.
Vígsga volt a Kárpátokban,
S rabságban élt társinkat szívünkre öleltük.

Mintha a nap is mosolygott volna,
Mosolygott volna, majd kacagva aztán
A mi szép Kárpátunkra,
Hogy nincs többé szomorúság e magyar hazán.

A fák is Istennek imákat rebegtek,
Mintha megköszönték volna,
Hogy oly sok áldást, jólétet
Hozott a magyarra.

Óh, de szeretném...ha
Teljesülne álmom.
S szabadság köszöntne a magyarra,
S boldogság lenne egész nagy hazánkon.

1933. február

Hajnal

Pirkad. A nap mutatni kezdi magát,
Itt-ott madár csicsergi imáját.
Óh, mily felséges zene,
Örül, ha hallja ezt az ember lelke.

Rohamosan kezd minden élénkülni,
Amott meg egy madár imáját csicsergi.
Amott ketten imájuk csicsergik,
Istennek jóságát egyre hirdetik.

Amott meg szorgalmas fecske
Fáradozik, hogy fészket felépítse.
Munkáját szemléli, aztán megpihen,
De hamarosan elrepül új rögért íziben.

Kicsinyei számára csinálja a fészket,
Puha legyen, hogyha majd kikelnek.
A pelyheket egyre hordja,
Ebbe segít az ő párja.

A bogarak is mind felkelnek,
Eleséget keresgetnek.
Majd felharsan a harsona,
A kakasnak érces hangja.

Erre már az emberek
Ébredezni kezdenek.
Mert akinek van kakasa,
Annál nem talál szórát a házba.

Szedelőznek, felöltöznek,
S munkájukhoz kezdenek.
A kakas pedig hirdeti mindenkinek:
„Itt a reggel, munkához kezdjétek.”

1933. február

Hazám, hazám...

Hazám, hazám, édes hazám,
Meddig élsz még Kálvárián?
Ellenségtől meddig szenvedsz,
Meddig gyalázzák szent tested?

Ellenségeink meddig lesznek rajtad,
Téged, édes hazám, meddig bitorolnak?
Raboltak, mint a betörő,
Ki a házhoz orozva jó.

A népek mily igazságtalanok voltak,
Hogy engedett rabolni a gyauroknak.
Isten! Isten! Hozzád kiált e haza,
Ne legyen lakhelye a Kálvária!

Számos bányánk elveszett,
Isten meddig szenved még e nemzet?
Elvették szép határainkat,
Amit a magyarok vérükkel foglaltak.

Isten, égbe kiáltanak a tettek,
Büntesd meg érte ellenségeinket!
Vagy hogyha már nem várhatunk segítséget,
Akkor tépd össze a magyar szíveket!
1933. február

Régi emlék

Régi emlék, gyere vissza,
Hozz szabadságot a magyarra.
Szabadságot hozzál, szabadságot,
Hozd meg az éltető orvosságot.

Zavard el a rabló keselyűket,
Hazájába vezesd vissza ezt a magyar népet.
Vezesd vissza, vezesd vissza,
Szabadsággal telt legyen magyarok országa.

Hisz könnyű a rabló keselyűknek
Bilincset vinni egy magyar védtelennek.
Összetörni minden magyar szívet,
Legyilkolni védteleneket.

Eltiltani minden magyar szavat,
Összetörni hős hazafiakat.
Ez az ő munkájuk, mást csinálni nem tudnak,
Csak összetörni mindenét e népnek, a magyarnak.

De magyarok, figyeljete csak,
Ilyen tett megtorlás nélkül nem maradhat.
Figyeljete csak, magyar emberek,
A megtorlás órája már közeleg!

1933. március

A megtorlás órája közeleg

A megtorlás órája már közeleg,
Remegjete ti, gyaur ellenségek.
Megtorlás nélkül nem maradnak tetteitek.
Vigyázzatok! Isten keze suhog felettetek.

Le fog sújtani, vigyázzatok,
S rátok hull majd ezernyi sok átok.
Vigyázzatok, vigyázzatok ellenségek,
A megtorlás órája már közeleg.

1933. március

Nem tudom én...

Nem tudom én, de úgy érzem,
Magyar hazám szabad lészen.
Szabad lészen egészében,
Nem tudom én, de úgy érzem.

Pedig tévedni ritkán szoktam,
Azért hát szabadság lesz szép hazánkban.
A zászlót mintha már lengedezni látnám
A Kárpátoknak hatalmas nagy ormán.

Az osztrákok is mintha szaladnának,
S szabadsága egyre nőne szép magyar hazámnak.
A Dráva vidékét is szabadulni látám,
Fut belőle a szerb mindahány.

Hát aztán a kakastollas csehek,
Azok ugyan csak szedelőznek.
S utánuk vonul be
Magyarország dicső serege.

Fölöttük égi angyalok
Mutatják nagy Magyarországot.
Majd leborul az egész sereg,
S Istennek imákat rebegnek.

Majd megszólal a harsona,
S jó a szabadságnak angyala.
Majd kiterjeszti hirtelen kezét,
S áldólag mondja: „Legyen szabad ez a nép.”

A jó Isten is mintha helyeslőn intene,
Mintha tetszett volna neki az angyal beszéde.
S Magyarország szabad lett hirtelen,
Hamarosan az is lesz, hiába, én úgy érzem.

1933. március

Csak egy cseppet...

Az igazság vizéből csak egy cseppet
Adjál szívébe ellenségeinknek,
Hogy lássák meg mit tettetek,
A magyarnak mennyire vétkeztek.

Csak egy cseppet adjál nekik,
Hogy lássák mily nagyok bűneik.
Lássák meg, hogy mily nehéz a rabság.
Óh, add meg nekik, hogy megtudják.

Megtudják és meglássák,
Mi az a leigázás.
Mi az, ha egy népnek elveszik mindenit.
Óh, kérlek mutasd meg ezt nekik.

Nekünk pedig add vissza gyönyörű hazánkat.
Add vissza a régi igaz határokat.
Legyen újra szabad nagy Magyarország,
Igazságát lássa az egész nagy világ.

1933. március

Pereg a dob

Dob pereg, dob pereg,
Rohamra indul a hős sereg.
„Előre” – mindegyik harsogja.
„Legyen szabad a haza.”

Pereg a dob, egyre pereg,
Egyre harcol a hős sereg.
Ágyú süvít, bánják is azt:
„Vegyük vissza szép hazánkat.”

A sapkát szemökre húzzák mélyen,
Elkeseredés a szívükben.
Tombol bennök a féktelen harag:
„Vegyük vissza szép hazánkat.”

A halállal nem törődnek:
„Ugyan, mi az egy honvédnek?”
Nem honvéd akkor a honvéd,
Ha hazájáért nem kész adni életét.

Mennek, mint a fergeteg,
Mi elragadja az embereket.
Ha mellette társa kiontja a vérét,
Elbúcsúzik tőle s előre szegzi fegyverét.

Ilyen féktelen dühnél nem lehet
Ellenállni az embernek.
Az ellenség hadsora egyszerre csak meging,
Örmrivalgásokba törnek ki hős honvédeink.

Már teljes a győzelmük,
De mekkora az örömük.
Egyre kiabálják harsogva:
„Legyen szabad a haza.”

1933. március

Szabad ég alatt

E földön szebben dalol a pacsirta,
Sokkal ragyogóbb a napnak sugara.
A madár is vígabban énekel,
S a mező telve van ragyogó lepkékkel.

A fünek is élénkebb a színe,
Ezernyi kis virág illatozik benne.
A méh is vígabban dudorász,
Nem oly mérges a csúnya darázs.

A patak vize is szebben csobog,
Büszkébben úsznak a csolnakok.
Az emberek is kevélyek, vígak,
A kutyák is vígabban ugatnak.

Hol vagyok hogy ilyen víg minden?
Hogy oly nagy a vígság a természetben.
Szabad föld ez, igazi szabad,
Hol emberek élvezik szabad voltukat.

De a rabföldön, hej!
Nem nyílnak a virágok ezrével.
Ha nyílnak is a virágok,
Hamarosan elfonnyad az ő gyenge száruk.

Ha nyílna is, az emberek
Nékik cseppet sem örülnének.
Mert rabföldön az emberek
Szomorúak, nem jó kedvűek.

Szomorúan énekel a madár,
A mező sem zöld, mindenütt kopár.
A patak vize haragosan megdagadt,
Megláncolt emberrel úszik a csolnak.

Talán rabló ez az ember?
Hogy össze van kötve rozsdás bilincessel?
Óh, nem az, he hidjed el,
Az egy szegény magyar ember.

Kérdezed: „Ugyan miért kötözték meg?
Talán gyilkolta az embereket?”
„Óh, ez az ember nem tett semmit se,
Csak nem nyugodott bele ebbe a békébe.”

De én hiszem, hogy nemsokára
Szabad lesz a magyar haza.
Szabadság lesz mindenütt,
S annak levegőjét belélegezhetjük.

1933. március

Egy napsugár naplója

Én még nagyon fiatal vagyok,
Mert engem fontak legkésőbb az angyalok.
Miből lettem? Ugye, azt kérdezed?
Megtudod, ha ismered az égi selymet.

Az égi selyem egy vékony fonálka,
Amit megsodor ezernyi angyalka.
Nahát, így születtem meg,
Hogy hasznára legyek a űz embereknek.

De minthogy már megemlítettem,
Nem engedtek le a földre, mert későn születtem.
Kértem ugyan a fő angyalokat,
De azok hajlíthatatlanok maradtak.

Nahát elhatároztam magamat,
Hogy megkérem fő-főjét az angyaloknak.
Már szaladtam nagy sebesen,
S felbuktam egy mennyei pehelyben.

De aztán most jött ám a haddelhadd,
Kidűtöttem a mennyei havat.
Erre az angyalok mind összeszaladtak,
S engem ugyancsak elagyabugyáltak.

Büntetésül az ebédnél tortát nem kaptam,
S ebédidő alatt egyre csak búsultam.
Node eljött a délután,
S én már ott voltam az angyal lakásán.

Akárhogy akartam, ő sem engedett el,
No, gondoltam, beszélek a jó Istennel.
Nem is tudom hogy hogy, de ott voltam előtte,
Jóságosan mosolygott mind a két szeme.

Már kéresemmel elő akartam hozakodni,
De Ő mondta: „Tudom, mit akarsz mondani,
S megteszem azt az örömet,
Hogy a földre leengedlek.”

A jótettet rögtön megköszöntem,
S elszaladtam, hogy mindent feldűtöttem.
Én aztat már nem bántam,
Hisz délután lent leszek a nagyvilágban.

Most ebédhez csöngettek,
Futottak is az angyalgerekek.
Annyira benne voltam a lázas sietségben,
Hogy a levest a ruhámra dűtöttem.

A mennyei szakácsné mérges lett,
S a tortát nem ehettem meg.
Utána a szobámba szaladtam,
Mert nem mehettem a földre piszkos ruhában.

Aztán magamra vettem a tiszta ruhát,
S elbúcsúzkodtak töllem az angyalkák.
Majd ráültem egy felhőre,
S ereszkedtünk lefele.

Hirtelen lenéztem a földre,
S apró valamiket vettem észre,
A felhőkocsis azt mondta,
Hogy az az embereknek a háza.

De most kezdett eszembe jutni,
Hogy nekem a naphoz kell menni.
Mert én nem érek semmit egyedül,
Nem érek semmit társak nélkül.

Most már mentünk a naphoz.
Éppen vígan mosolygott.
Mert nem vig ám ő mindig,
Sokszor nagyon haragszik.

Végre elértünk a naphoz,
Éppen ő is sugarakat fonott.
Köszöntem neki illedelmesen,
S letelepedtem egy felhő ölében.

A nap bácsi akkor azt mondta,
Hogy engemet felfogadna.
Hogy minek fogadna fel, azt kérdeztem,
Ő azt mondta, hogy csibéket kell etetnem.

Én mondtam, hogy szeretném megismerni a világot,
De ő hamar elhallgattatott.
Akkor azt kérdezte, hogy
Vajon mennyi idős vagyok?

Én megmondtam az igazat,
Hogy még csak pár hét nyomja vállamat.
A fejét helyeslően bólogatta,
S azt mondta, hogy menjek a dolgomra.

Hamarosan elsiettem,
S a mennyei csibéket mind megettettem.
Hogy milyenek azok a mennyei csibék?
Azokon mind aranyosak a pihék.

Mennyei búzát adtam nekik,
Mert azt ők nagyon szeretik.
Csak azt az egy dolgot sajnáltam,
Hogy nem lehetek lenni a nagy világban.

Másnap a nap apó mutatni kezdte magát,
Azt mondta, hogy megmutatja az ő birodalmát.
Ennek nagyon megörültem,
S az új ruhámat felvettem.

A mennyei utakon elindultunk,
S a birodalom kapujához hamar eljutottunk.
Az apó a kaput hamar kinyitotta,
S szemembe ötlött az ő birodalma.

Aztán egy ládához vezetett,
Abban voltak az őszi szelek.
Aztán megkérdeztem tőle,
Mért önálló van télapónak szele.

„Mert az öreg télapó elment, kisfiam,
Azért téged helyettesé avatlak nyomban.
De aztán az őszi szelet nehogy akkor nyissad ki,
Mikor minden elkezd virágozni.”

„Mert akkor neked jaj lesz,
Ha kiengeded valamelyik szelet.
Ma még etesd meg a csibéket,
S holnap elfoglalhatod a helyed.”

Rettentő örömmel távoztam,
S helyemet már elfoglaltam hajnalban.
Minden jól ment egy pár napig,
De hajh! Bennem kíváncsiság lakik.

Egy szép napon távol volt nap apó,
S a kíváncsiság az oldalamat fúrta, mint a fűrő.
A ládához osontam óvatosan, lassan,
S a ládát hamar felnyitottam.

Huh! Azt a kutya-fáját.
Hogy ontotta az a szelek minden fajtáját.
Ekkor, óh, sietve jött nap apó,
Arcán a harag látható.

„Látod, te csúnya napsugár,
Alig vagy itt pár napja...s már
Kiengedted az őszi szelet,
Isten, mit csinálnak majd az emberek?”

Se szó, se beszéd, galléron ragadott,
S egy közel lévő felhőre dobott.
Egy darabig sírtam magamban,
De aztán a kocsisnak odaszóltam:

„Az idő lakása tudja hol van?
Vezessen csak oda nyomban!”
A kocsis a felhőt megindította,
S már előttünk volt az idő lakása.

Kopogtattam az ajtón,
Majd szólt az idő biztatón:
„Gyere csak beljebb, napsugárka,
Én nem mehetek ki, el vagyok foglalta.”

Bejebb mentem a hatalmas szobába,
S egy széken ült idő apóka.
Valamivel babrálgatott,
S magába számolgatott.

Itt is szépen köszöntem,
Hogy mit csinál, azt kérdeztem.
„Azt csinálom, hogy mikor legyen este,
S mikor köszöntsön ránk Isten reggele.”

„Ezt a nagy órát – s rámutatott a falra –
Fel kell húzni minden órába.
Sem hamarabb, vagy később nem szabad,
Mert akkor rugója elszakad.”

Talán mondani sem kell ezt,
Hogy megszerettem ezt a mesterséget.
Kérésemet előadtam nyomban,
Az apó rám nézett nagyon mosolygóan.

„Nem hiszem, hogy azokat kezelni tudod,
Nem nagy a te pontosságod.
Mert ahhoz nagy pontosság kell,
Mert nem jár akkor a munka eredménnyel.”

„De én elvállalom, idő apóka,
Nekem nem nehéz a munka.”
Idő apó felelete így hangzott:
„Na, nem bánom, megpróbálhatod.”

Mennyire megörültem, ki sem lehet mondani,
Szerettem volna nagyot ugrani.
És másnap már ott voltam
A hatalmas nagy szobában.

Itt minden egy hétig ment jól,
Itt nem lett bajom a kíváncsiságtól.
Hanem, édes Istenem! Miért is történt meg?
Hogy a mennyei mezőn egy bárány legelgetett.

Aranyszőrű bárány volt igazán,
És én ezen nagyon csodálkozám.
S csodák csodája, ahogy buk fencezett
Belőlle egy kicsi virág lett.

Aztán még egyet ugrott buk fencezve,
S újra bárány lett belőlle.
De örömöm nem tartott sokáig,
Mert felém láttam szaladni az öreg idő bácsit.

„Mit csináltál te rakoncátlan?
Hogy nem tudod megcsinálni, azt gondoltam nyomban.
Na, még egyszer megbocsátok,
S neked új munkát adok.”

„Neked a dolgod csak az lesz,
Hogy este a világra borítsad a fekete leplet.
Neked nappal nincsen dolgod semmi sem,
Járhatsz és kelhetsz e széles mennyekben.”

A hírnek kétszeresen örültem,
Mert így a világot is megismerhetem.
És mikor az idő elérkezett
Szaporán vittem a földre a fekete leplet.

De először meg akartam nézni a földet,
S benne a furcsa embereket.
A kocsisnak megmondtam ezt,
Hogy engem a lepellel várjon meg.

Gondoltam, majd később borítom rá a világra,
Addig szétnézek a nagy furcsaságba.
A felhőkocsimról leszálltam,
S benne voltam az ismeretlen világban.

Az emberek engem nem láthattak meg,
Mert a jó Isten úgy teremtet engemet.
Egy ház mellett mentem el hirtelen,
Mikor a kíváncsiság fűrni kezdett engem.

Ugyan – gondoltam – milyen lehet az a ház,
Ahol a furcsa, ismeretlen ember tanyáz.
S bár idő apó megparancsolta azt,
Hogy valamelyik házba bekukucskáljak.

De a kíváncsiság győzött bennem,
S benéztem az ablakon hirtelen.
De ezt a tettet hamar megbántam,
Mert ily hangok hallatszottak a házban:

„Jaj, anyám, jöjjön csak hamar,
Az egész szoba tele van napsugárral.”
Az egész ház felriadt erre,
És én futottam hátra sem nézve.

Egy másik háznál állottam meg,
Ahol imígy beszélgettek:
„Én nem tudom, apjuk, pedig már nyolc óra,
És még egyre süt a napnak sugara.”

„Én nem tudom, mi lesz velünk,
Ha nem lesz éjünk, csak reggelünk.”
És nekem csak most jutott eszembe,
Hogy még mindig a kocsiba van az éjnek leple.

Mint a szélvész, úgy rohantam a kocsinhoz,
És annak kocsisa éppen hortyogott.
Felráztam, mire a kocsit megindította,
S előttünk volt a mennyek országa.

A kapunál már idő apó várt,
S engem alaposan elagyabugyált.
Majd ezeket a szavakat mondta:
„Nekem nem kell hanyag napsugárka.”

S hozzátette haragosan:
„Szemem elől távozzál el nyomban.”
Újra beleültem a felhőkocsiba,
Az pedig robogott a földnek irányába.

Közben találkoztunk szél apóval,
Ám ő így szólt dérről és dúrral:
„A földre bizony le nem szállsz,
Mert megint galibát csinálsz.”

„Menj, nekem mindegy, hogy hova,
Csak le ne szállj a nagy világba.”
Akkor azt gondoltam, „hogy
Szent Péternek a szolgálatába állok.

Hamarosan felkerestem,
S illendően köszöntem.
Szent Péter meghallgatta kérésemet,
S adott rá ilyen feleletet:

„Nekem most nincs szükségem szolgára,
De menj el a mennyei fonógyárba,
Ahol fonják a napsugarat,
Ott biztosan felfogadnak.”

A tanácsot megköszöntem,
Hamarosan a fonoda előtt teremtem.
Ott nagyba szőtték a napsugarat,
S közzéjük beírtam én is magamat.

Minek mondjam hosszan a dolgot,
Azóta én meggondolt vagyok.
S azóta sodrom a sok égi selymet,
Amiből egykor szőtték engemet.

1933. március

I/2

EGY SZÁL VIRÁG

Egy szál virág

Mennyi árnyalat, mennyi üdeség,
Mily finomak a szirmok, s levélkék.
Milyen kevély, milyen üde, büszke,
Mily szabályos a csöpp kis levele.

Virágot adnak a nagy hősnek is,
Mikor haza győzelemmel érkezik.
S mindenki örömmel fogadja,
Hiszen a virág őt felvidítja.

1933. április

Mi a nap?

Talán óriási gömb, melyet
Az égre visz egy óriás gyerek.
Vagy valami földön túli lény?
Mi eltűnik éjnek idején?

Munkáját rendesen végzi mindig,
Korán felkel, sohasem késik.
Vagy egy szikra a végtelenségből,
Mely mindennap az égre jó föl?

Vagy egy izzó parázs talán?
Mely mindég fut az égnek pályáján?
Fejemben van számtalan gondolat,
Mi a csodálatos, izzó nap?

1933. április

Hajó a tengeren

Kibontott vitorlával, küzdve a veszéllyel siet,
Megy, megy, hogy ő arasson győzelmet a tenger felett.
Küzdve egyre villámmal, haragos viharral,
Megy, megy reménységgel és kibontott vitorlával.

Megy bátran, reménységgel, hogy létéért megküzdjön, ha kell,
Megy nem törődni a haragos tengerrel.
Megküzdve a haragos tenger csínjával - bínjával,
Megy, megy reménységgel és kibontott vitorlával.

Előttük már a szárazföld zöldellő határa,
S a hajó, ha megtörten, de mégis célhoz juthat.
S közülük senki sem tudja, hogy mikor kell
Megküzdeni újra a haragos tengerrel.

1933. április

Ilyenkor tavasszal

Ilyenkor tavasszal nyílnak a virágok,
Fák rügyeznek és lombosodnak egyre,
Szebbek és hosszabbak lesznek a napok,
S tavaszi napsugár süt az emberekre.

Csillog a füveken, virágokon táncol,
Sugárát ráveti a pajkos lepkékre,
Amott meg gólyák vannak. A füzestől távol
Némelyik olykor felszáll kelepelve.

Méhecskék zsongnak az odvas fa körül,
Szorgalmasan gyűjtik a jó édes mézet.
Amott meg a füzes mellett Miska örül
Egy nagy szép, tarka, elfogott lepkének.

Boldogan szalad vele, hamar eltűnik.
Egy gyerek a víz mellett libákat legeltet,
A másik pedig éppen a tóban fürdik,
Egy nagy kutya van a ruhája mellett.

Megszólal a harang ebédre
És mindenki kezd hazafelé menni.
Kiürül a mező egyszerre,
Bizony, így tavasszal így szokott az lenni.

1933. április

Kárpátokhoz

Mennyi büszkeség, ti hatalmas hegyek,
Alattad patakok csillognak.
Szépségedet megcsodálják az egek,
Vetélytársa vagy a csillagoknak.

Mint ledönthetetlen ércapu álltál,
Nem rendítettek meg a csapások.
Hazámra őrzőangyalként vigyáztál,
Ércapu voltál hazámnak, Kárpátok.

Csak most estél el a túlerő miatt,
S te ellenség kezébe jutottál.
De ne félj, visszavesszük szabadságodat,
S magyar nóta zeng majd szikláidnál.

1933. április

Dunához

„Hazám legnagyobb folyója, miért vagy oly komor?
Viharok bántják tán szép arcodat olykor, olykor?
Vagy a sok villám vakítja el szép szemedet?
Mondd meg, mi rontotta el mindég sugárzó kedvedet?”

„Miért kérdezed, magyar fiú, hogy szomorú mért vagyok?
Avagy te nem tudod, hogy miért búsulok?
Tudd hát, hogy szemeimből miért omolnak a könnyek,
Megmondom neked, Te elmondhatod mindenkinek.”

„Először is szemeimből azért ömölnek a könnyek,
Siratom a Tátrát, s a szép magyar Felvidéket.
Másodszor pedig a drága Erdélyért búsulok,
Mily szomorúak lehetnek benne a magyar rabok.”

„Harmadszor. Felém a szép, búzatermő Bácska integet,
Kér, hogy oldjam fel a sok-sok rabtartó kötelet.
A Rajnának szép vidéke is hozzám esdve szól:
„Szabadíts meg Duna-testvér az osztrákoktól!”

„S nem tudom megszabadítani. Bár mindég vár.
Hogy arcom sötét, ugye nem csodálkozol rajta már?”
- „Ne keseredj el, szép, hatalmas, hömpölygő Duna,
Lesz még mindegy testvérednek igaz szabadsága.”
1933. április

A Hold

Egyszer volt egy királylány a végtelenségben.
Magát szépen felcicomázva lépkedett kevélyen.
Ennek a királylánynak a dolga az lett volna,
Hogy szép virágokat hullasson a rónaságra.

Hogy a puszta ne legyen kietlen és kopár,
Szép legyen a puszta, ne kerülje el a madár.
Hogy madárka csicseregjen a rónaság felett.
Hanem a királylánynak a dolog másképp tetszett.

Nem gondolt ő arra, hogy kopár lesz a nagy puszta,
Nem gondolt másra csak az új virágruhájára.
Hanem a jó Isten a dolgot annyiba nem hagyta,
Hisz a mező felruházását ő megparancsolta.

A kevély királylányra súlyos betegséget adott,
Súlyosat, mert nem teljesítette a parancsot.
S meghalt a királylány, a kevély királylány.
Azóta ott van az egeknek magas boltozatán.

Az Úr Isten a királylányt megsajnálta,
Megbocsátotta bűneit és feltámasztotta.
Aztán azt rendelte reá büntetésképpen:
Nem lehet többé a földön, csak a magas égen.

És a rendeltetése azután az lett odafenn,
Hogy általa legyen világosság a nagy földeken.
De azóta az Úrnak parancsát mindég megtartja,
Világosságot bocsát a földre Napnak leánya.

1933. április

Mit hoz a holnap?

Mit hoz a holnap vajon? Boldogságot, szabadságot?
Mit hoz?! Nehéz életet, avagy szomorúbb rabságot?
Vagy majd végigszántja kaszáját a földeken a zord Halál?
Vagy reggelre egész országgal egy boldogabb élet vár?

Mi lesz holnapra?! Mi lesz holnapra?! Vajon milyen élet?!
Vajon milyen sors fogja köszöntni az embereket?
Kérdés lesznek-e holnapra fényes csillagok!?
Emberek! Mit hoz a holnap!? És mit a holnapok?!

1933. április

Beszélgetés a nappal

„Nem fáradtál még el hosszú utadban?
Hisz te régen járod az eget lankadatlan.
Sok millió éve járod már az eget,
És nem pihentetted meg fáradt testedet.”

„Mondd meg, hogy munkádban elfáradtál-e?
Majd, ha kimerülsz, a földre nem esel-e le?
Azért, ha neked mindég víg az arcod,
Hátha fáradságod rejtteni akarod?”

- Ne félj attól, fiú, hogy elfárad karom,
A földet melegíteni sokáig fogom.
Kezeim majd feltámadáskor engednek,
Akkor majd én hosszasan megpihenek.”

„Addig ne féljete, hogy elfárad kezem,
Mert a fáradságot sehol sem érzem.
Addig kitartón erősen munkálkodok,
A szántóföldeknek napsütést adok.”

„Beszéded elhiszem, örülök is néki,
Mert fáradt testtel nehéz munkát végezni.
Süssél tovább is a halvány arcokra,
Hatalmas Istennek áldott napsugara.”

1933. május

Ma még nincs...

Ma még nincsen szabadság,
De holnap eljőhet.
Tegnap még nem volt virág,
S ím ma megérkezett!

Tegnap a nap nem sütött,
És pillangók nem voltak.
S ím! Ma örömök között
Ide s tova szállanak.

Tegnap nem volt madárdal,
Hangtalan volt a mező.
Ma azzal ébredt a hajnal,
Madár van sok, csicsergő.

Tegnap öröm sehol sem volt,
Senkinek sem volt kedve.
Mindenütt ború honolt.
Ma? A kedv megjött egyszerre.

Azért ha valami késik,
Nem kell mindjárt csüggedni.
Mert az mindig megérkezik,
És a szabadság is meg fog érkezni.

1933. május

Egy kis pehely naplója

„Úgy történt a dolog, mikor szárnyra kaptam,
Tyúkanyó a kútnál kapargált javában.
Akkor jött a kertészék nagyon rossz Miskája,
A kapargáló tyúkanyót oldalba rúgta.”

„Én jó tyúkanyótól mindjárt elszakadtam,
Vitt, vitt a szél, és én fent voltam a magasban.
Szél úrfi igazán javából süvített,
S engem mindig vitt, feljebb, feljebb, feljebb.”

„Valami tíz méter magasságban lehettem,
A nap nagyon nagynak látszott már felettem.
Mikor messze megláttam egyik testvéremet,
S ím! Szél úrfi összehozott bennünket!”

„A találkozásnak nagyon megörültem,
Hogy is ne, hiszen segítőtársat leltem!
Hogy hogy került fel hozzám ő is elmondotta,
Akkor mikor tyúkanyót a Miska megrúgta.”

„Szelek szárnyán egyre tovább repültünk,
A nap egy óra járásnyira lehetett felettünk.
Már nagyon melegünk kezdett lenni,
S Szél úrfi még nem szűnt meg feljebb menni.”

„A nyelvünk kiszáradt, beszélni nem tudtunk,
De ekkor egy hegy orma elé jutottunk.
Mondtam neki, hogy itt jól megkapaszkodjunk,
S akkor a földön tovább sétálhatunk.”

„Nosza! Megkapaszkodtunk a hegyen hirtelen!
És széjjelnéztünk az ismeretlen vidéken.
Társam azt mondta, hogy induljunk el jobbra,
Én azt tanácsoltam, hogy kanyarodjunk balra.”

„Szépen, lassan ballagtunk le, egyre lefele,
Ha visszanéztünk, nem láttunk a hegytetőre.
A nap már lemenőben volt a kék égen,
Mi még egyre ballagtunk ezen a vidéken.”

„Éhesek voltunk. A gyomrunk korgott szaporán,
És ennivaló nem termett se fűn, se fán.
Ez a furcsa vidék nagyon-nagyon kopár volt,
És rajta még a csúf bagoly sem rikácsolt.”

„Ekkor a társam egy nyílást vett észre
A sűrű erdő legeslegmélyébe.
Amint odamentünk, láttuk, hogy az egy ösvény,
Valami házba vagy barlangba vezetvén.”

„Mindketten rettentően fel voltunk izgatva,
Hová vezet ez az ösvény? Miféle házba?
Végre is az ösvényen csak elindultunk
Egymás kezét fogva, nehogy bajba jussunk.”

„Már egy tíz perce mehettünk az ösvényen,
Mikor nagy hirtelen így szólt a testvérem:
„Várjál! Ne menj tovább! Álljál csak meg nyomban!
Itt valami nagy palota vagy ... ház van!”

„Megálltunk. A nagy valamit megnéztem
Hosszasan, sokáig: „Ez ház.” – kijelentettem.
Most az volt a kérdés, hogy hogy menjünk be
Ebbe a nagy furcsa ismeretlenségbe?”

„Végre is a ház falán felkapaszkodtunk,
S a nagy-nagy ablakoknak peremére jutottunk.
De most aztán az volt a kérdés, hogy hogy jutunk be?
Beleférünk-e az ablakrepedésbe?”

„Sikerült! Belemásztunk a repedésbe,
Fogtuk magunkat és másztunk egyre lefele.
Hirtelen a repedés végére értünk,
S a fal mellett a szobába beestünk.”

„Bent a szoba mélyén egy öreg bácsi ült,
Észrevette, hogy a szobába mi került.
„Mari” – szólt később – „söpörje ki a szemetet!”
És óh! A szörnyeteg ki is söpört minket!”

És óh! Kidobott a nagy-nagy szemétdombra,
Ahová az előbb a kenyérhajat dobta.
Így azután bő eledelhez jutottunk,
Bárha nem volt hozzá túl nagy gusztusunk.”

„Nem tehattunk mást, udvaron kellett aludni,
És ez kedélyünkre nem is tudott hatni.
De hát ím így rendelte a sors könyve el,
Hogy csak aludjunk el a sok-sok szeméttel.”

„Hanem éjfél tájban zörgésképpen riasztott fel,
Ezt mindjárt közöltem az én testvéremmel.
Amint megnéztük, hogy ki csinálta a zajt,
Hát észrevettük a betörőt, a tolvajt.”

„Az embert akarta kirabolni biztosan.
Az ő megmentésén tanácskoztunk nyomban.
Megegyeztünk. Rászállunk a rabló szemére,
Majd meg fog lepődni adta gazembere!”

„Cselekedtünk. Szépen sompolyogva utána mentünk.
Örömünkben majdnem, hogy táncra nem perdült.”
Most hirtelen eljött a cselekvés ideje,
Mert a tolvaj az ajtót feszíteni kezdte.”

„Hirtelen rászállottunk a szemére
Úgy, hogy nem látott vele semmit egyszerre.
Node ez kicsi zaj nélkül nem járt,
Láttuk megjelenni a házigazdát mindjárt.”

„És milyen rettentően meg volt ijedve,
Mikor az adta gazembert észrevette.
De aztán minket is hamarosan észrevett,
Azután mondott forró, hálás köszönetet.”

„Később azután lett egy nagy-nagy lakoma,
Majd a házigazdánk ezeket mondotta:
„Ti most bátran megmentettetek engemet,
Ezért én most adok valamit tinektek.”

„S minket bevezetett egy nagy-nagy szobába,
Ahol kis lovacsák voltak garmadába.
Majd egy kicsit később így szólt hozzánk egyszerre:
„Ebből adok tinektek. Vegyetek belőle!”

„Ezen lovaknak jó tulajdonsági vannak.
Megcsinálják azt, amit gazdái akarnak.
Ha azt akarjátok, hogy repüljön veletek,
Szóljatok nekik, engedelmeskedik nektek.”

„Ezek a lovak nem fáradnak el soha,
S ez – úgy – hiszem leszen néktek hasznokra.
Ezek akik sohasem pihegnek,
Ezek fáradság nélkül mérföldeket mennek.”

„Magas hegyen, szakadék felett nem szédülnek,
Nem hiába mondom, hasznokra lesz tinektek.
Most pedig búcsúzkodjunk, mert búcsúzni kell,
Ti pedig menjete Isten segítségével!”

„S ezután barátságosan kaput nyitott,
Engemet a jósága nagyon meghatott,
És a testvérem is imígy gondolkozhatott,
Mert szeméből nagy könnyeket morzsolgatott.”

„Azután felültünk kicsi lovainkra,
S haladtunk az úton lassan bandukolva.
Nem tudtuk, hogy merre menjünk, merre haladjunk.
De íme! Ekkor megszólalt a kicsi ló alattunk.”

„Én megmondom néktek, hogy merre menjünk,
Megmondom azt is, hogy este hol pihenjünk.”
Ekkor a testvérem leugrott az útra,
S így szólt a lovacskákhöz kiabálva:”

„Köszönöm, lovacska, nagyon szépen köszönöm,
Megsegítem testvéred is, ha veszélyben lőn.”
Szólt a lovacska: „Térjünk rá a cselekvésre,
Térjünk rá, hogy hová szálljunk mi estére?”

„Hopp! Az egyik barátomhoz megyünk éjszakára el,
Ő miértünk mindent megtesz, mi csak tőle tel.
Akkor hát szaporán fel a hátamra! Induljunk!
Hogy estére már a barátomnál aludhassunk.”

„Föltünk a lovainkra, hogy szaporán induljunk
Abban a tudatban, hogy estére jó helyen alszunk.
De másképp történt. Egy erdön keresztül vitt utunk,
Mikor egy nagy bokor felől csörtetést hallottunk.”

„Egy rabló cserebogár volt, aki a zajt csinálta,
Az volt a szándéka, hogy lovainkat ellopja.
Nosza, mi futásnak eredtünk azonnal lovunkkal,
A cserebogár pedig üldözött szárnycsattogással.”

„Mi kicsi lovainkkal nagyon nagy előnyt nyertünk,
S a cserebogár már messzire maradt mögöttünk.
De ezzel a veszedelem még nem volt befejezve,
Sok kalandon mentünk át addig, míg az est eljőve.”

„Mert alighogy a cserebogártól megszabadultunk,
Hát egy nagyon haragos darázs törtetett utánunk.
Nagy fullánkja volt. Ettől már igazán megijedtünk,
De nagyszerű lovainkkal szinte csak repültünk.”

„Csak a földön voltunk és mégis repülésnek látszott.
Most láttuk meg, hogy mit adott, milyen ajándékot.
De most aztán igazán repülni is kellett,
Mert a csúnya darázs igen vészesen közeledett!”

„De a mi lovaink sem voltak ám valami restek,
Mint a nyíl a levegőben úgy mentek, repültek.
Végre a darázs is ott maradt mögöttünk. Elfáradt,
Bizonyosan nem látott még ilyen csuda lovakat.”

„A nap bebújt a hegyek mögé. Alkonyodni kezdett,
Aztán egy kevés idő múlva beesteledett.
A nagy sötétségben nem láttuk, hogy merre menjünk,
Nem volt semmi, ahová lefeküdjünk, lepihenjünk.”

„De ekkor az egyik kis lovacska azt mondotta,
Hogy: „Menjünk balra, ott ráakadunk valami kunyhóra.”
A tanácsot meghallgattuk, elindultunk balra,
És mentünk bandukolva a sötét éjszakába.”

„Az éjszakában bandukolni nem volt kellemes,
Legalább az én számomra nem, sőt félelmetes.
Hogyne! Minden bokorból ellenség támadhatott,
És ez igazán nem keltett valami jó hangulatot.”

„Már a sűrű erdőnek elértük a szélét,
De nem láttunk sem házat, sem semmi kunyhófélét.”
„A kunyhók hol vannak?” – kérdeztem a lovacskákat.
Mondták: „Még egy erdőn kell keresztül vágni magunkat.”

„A másik erdőnek is az elejéhez értünk,
A hold barátságosan mosolygott felettünk.
Az erdőnek a szélét elértük tíz perc múlva,
Itt már ránk mosolygott sok-sok barátságos kunyhócska.”

„Egy kunyhó ajtaján szerencsésen besurrantunk,
S a kenyereskosárba gyorsan be is bújunk.
Fáradtak voltunk, hamarosan elaludtunk,
S ahogy egy kis pehely szokott úgy hortyogtunk.”

„Azon az éjjelen nagyon-nagyon szépet álmodtam,
Azt álmodtam, hogy fent voltam a gyönyörű Holdban.
Hanem éjfél tájban hangos zörgés riasztott fel,
Hanem ezt nem is kellett közölni a testvéremmel.”

„Mert a rettentő dübörgésre ő is felébredt,
A lovacskáink is rögtön felébredtek.
Ekkor az egyik kicsi lovacska így szólt egyszerre:
„Ezt a ládát – én mondom – lépcsőn gurítják befele.”

„Tényleg. Lépcsőn gurították a nagy ládát befele,
És mi most már igazán el voltunk veszve.
De azért tanácskozni bölcsen összeültünk,
Hogy ebből a csávából vajon hogy meneküljünk?”

„Élelem az bőven volt a nagy kenyérlárában,
De azért mégis benne voltunk a csáva javában.
Hah! Hanem lássuk csak, hogy milyen a szerencse!
Egy kis rés volt bevágva a láda tetejébe!”

„Le sem lehet írni, hogy mennyire megörültünk,
S a kenyérlárában mindnyájan táncra perdültünk.
De munkára föl! Belekapaszkodtunk a résbe,
Egy ugrás, és mi leestünk a pince közepére.”

„Ámde most még hátra volt a legnagyobb feladat,
Vajon hogy másszuk meg a meredek falakat?
Nem is gondoltam, hogy ezen ilyen könnyen segítünk,
Hát egyszerűen lovaink hátára felültünk.”

„És velük szaporán a nagy ablakhoz repültünk,
Az üvegen keresztültörni már könnyű volt nekünk!
Most újra felültünk lovainknak a nyergébe,
És szépen, lassan leszállottunk az udvarra, a földre.”

„Búcsút sem mondtunk az „igen szíves házigazdának”
És búcsút meg köszönetet a kenyeres ládának.
Örültünk, hogy végre ezt a házat elhagyhatjuk
És hogy a fényes égi napot ismét megláthatjuk.”

„Édes gazdám, most már jó lenne elindulni,
Jó lenne délebedre a barátomnál lenni.
Hogy hogyan értünk a házhoz, azt nem is írom le,
Mert az út közben rendkívüli nem történt semmi se.”

„De a barátja házánál igen nagy öröm várt,
Mert hiszen ő már egy egész világot bejárt.
Kalandomról írt könyvet – mint ő mondja – kiadja,
De mivel ő nem tud írni, velem megírhatja.”

„A könyvemnek íme elértük a végét,
S most leírom két sorban a befejezését.
De nem írhatok többet, vegyétek ezt is szívesen,
Mert mire készen lett, belefárad a kezem.”

1933. június

Egy fecske imája

Csicseri, csicseri. Jó reggelt, emberek!
Felkelt már a nap, hát ti is keljetek!
Most pedig fohászt mondok tehozzád, Istenem.
Segítsél meg a mai napon is engem!

Csicseri, csicseri. Munkám jól végeztem,
Kérlek, hogy adj rá sok áldást, én Istenem.
És add, hogy e napot sikerrel végezzem,
S újra áldhassalak a jövő reggelen.

1933. június

Tanár úrhoz

Búcsúzkodik az osztály. Közöttük én is itt vagyok.
Kopár lesz az iskola, üresek a padok.
De a mi szívünk irántad sohasem lesz kopár,
Hiába lesz itt a madárdalos tiszta nyár!

A sok fáradságot köszönjük mindnyájan szépen,
Ezért a fáradságért hála virágzik mindenki szívében.
Most már elérkezett az idő, búcsúzkodunk,
Isten veled két hónapra, szeretett tanárunk!

1933. június

Születésed napjára

A jó Isten nagyon sokáig éltesen, apukám,
És még sokszor köszönthesselek születésed napján.
És mindig minden jóból vegyed ki a részedet,
A jó Isten adjon neked sok, sok örömet!

A boldogságból is jusson sok neked,
Hiszen a boldogságot nagyon megérdemled,
Anyukám is, te is nagyon sokat szenvedtetek,
Kívánom, hogy a jó Isten adjon össze titeket!
1933. június

Nyalánk Peti tudományos előadása

Minden gyümölcsnek van vonzóereje,
Akkor, mikor ott van a fa tetejébe.
Legnagyobb a piros cseresznyének van,
De a vonzóerő legnagyobb a tilosban.

A körtének is van némi vonzóereje,
Ennél különböző az ember ízlése.
Egyszer egy napon a tilosban jártam,
Később egy körtefát szemem előtt láttam.

Bátran néztem, mert vonzereje kevés van,
És lehet az akármelyik tilosban.
De engem mégis a fára vonzott fel,
Majd a zsebem tele raktam körtével.

De a szomszéd bácsi csakhamar meglátott,
És óh! Szörnyűség! Már hozta a virgácsot!
S engem meglátogattak a virgácsok,
Azóta a vonzerővel hadilábon állok!
1933. június

Nyári tájkép

Tüzel a nap az aranyos kalászra,
Napsugártól meleg az egész nagy róna.
S a szép, kék, tiszta, felhőtlen égen
Báránylehők úsznak a nap hevében.

Amott egy falu húzódik szerényen meg,
Fölötte milliónyi madárka csicsereg.
A falunak nem látni a sok lakosát,
A mezőn aratják az Isten áldását.

Ott meglátni a pajkos délibábokat,
Felfordítják a nyájt, meg a csikósokat.
A gólyamadár is megszólal nagy későn,
És büszkén ül trónusán, a háztetőn.

Alkonyodni kezd. Sötétté válik a táj.
A hegyoldalról bandukolva jön a nyáj.
A nap sem tüzel már olyan hevesen,
Majd kigyulladnak a csillagok az égen.
1933. július

Lenyeltem a darazsat!

Egyszer egy szép napon a kádban fürödtem,
S tarka pillangók szállongtak felettem.
S ekkor hirtelen nagy ijedelmemre
Három, négy haragos darazsat vettem észre.

Megijedtem. A hideg végigfutott rajtam,
Mert a darázzsal nem vagyok jó barátságban.
A dolgot ugyan minek nyújtsam hosszúra,
Hát nem megcsípett az átkozott darazsa?

Persze, ez kiabálás nélkül nem ment végbe,
A szemtelen darázs berepült a gégémbe.
Na, ezután lett erre nagy ijedelem!
És az egész ház kiszaladt nagy hirtelen.

Még likőrt is kaptam a pecsenye után,
De a húshoz nem volt gusztusom igazán.
A hús biz nem feküdte meg a gyomromat,
De volt benne tanulság: „Ne kiabálj sokat!”
1933. július

Ne féljen, sógor, visszaesszük!

A sógort meghívták egy nagy vacsorára.
Nosza az ünneplőt felkapta magára.
Oly hegyesen állt szépen lekent bajusza,
Nem hazudok, törnek is beillett volna.

És ragyogó csizmáját aki megnézte,
Hát azt rögtön az ájulás környékezte.
Így aztán lassan felkészülődött szépen,
Hogy majd mindenki megnézzé az estebéden!

Aztán vette a kalapját meg a botját,
Majd még egyszer megnézte csizmáját.
A kapun kilépett kacskaringós jókedvvel,
Aztán elindult, nem törődve senkivel.

Elérkezett a házhoz, hol a lakoma volt,
Pihegett egy kicsit, mert eléggé loholt.
A padlót dőngetve a kapun belépett,
Hagy hallják meg a vendégek, hogy ki érkezett!

Hát a terítés készülöben volt éppen,
A sógor meg helyet foglalt egy karosszékekben.
Aztán hozták tálcán az estebédet,
A sógor alig tudta tartani az örömet.

Túrós csusza az ő kedvenc eledele,
S a nagy tál azzal volt színültig tele!
A sógor két villával is evett volna,
De hiába! Kettőt nem tettek az asztalra!

Ez a háziasszonynak úgy látszik, tetszett,
Mert a sógorhoz imígy beszélni kezdett:
„Csak egyen, kedves sógor, szedje szaporán,
Úgyis visszaesszük a kend disznótorán!”

Mire a sógor ijedten reánézett,
Meghökkenhetett, mert nem adott feleletet.
Majd pedig letette a villát és a kést.
„Azt már nem!” – mondta és abbahagyta az evést.
1933. július

Peti álmodozásai a tanulásról

Mindenesetre a legjobb az volna,
Ha a föld színén sem lenne iskola.
Ha mégis van, s miatta szenvedni kell,
Akkor tanuljunk valami jó csellel.

Például lehetne a morze jelekkel,
Hogyha nagyon nagy baj van a leckével.
Csak ez mégsem alkalmas erre a célra,
Mert ezt a tanár úr is könnyen meghallhatja.

De akkor nagyon sok lenne a rováson,
Intő, szekunda, más egyéb és pofon.
Aztán gondoltam a papirosokra,
Ráírni a leckét s bedobni a padba.

Ez meg azért nem alkalmas e célra,
Mert a tanár úr könnyen megláthatja.
De a világon minden nagyon jó volna,
Ha nem volna, nem lenne iskola!

1933. július

Az egek lámpásai

Egek lámpásai, fényes csillagok,
Egyre ragyogjatok, ragyogjatok.
Oszlassa fel a bűt, szomorúságot,
Oszlassa fel a ti ragyogástok.

Elég volt a bű, elég volt az átok,
Vidítson fel a ti ragyogástok.
Csillogjatok e szent magyar földre,
Ragyogjatok a szegény árva népre.

1933. augusztus

Vihar után jó a szivárvány...

Vihar után jó a szivárvány,
Előtte az ég fekete, sötét,
De utána az ég boltozatán
Szivárvány hirdeti a békét.

E földön is most dúl a vihar,
Csonkaság van a magyar hazán.
Rabságban él a legtöbb magyar,
De vihar után jó a szivárvány!

1933. augusztus

Kaland a speizban

Hogy hogy történt a dolog, azt pontosan nem tudom,
Csak arra emlékszem, hogy megláttam a lekvárt a polcon.
Nagy kedvem kerekedett egy kicsit enni belőle.
Gyorsan fogtam magamat, s fölálltam egy nagy székre.

Kacsingatott rám a lekvár, de biz' Isten úgy volt,
Hogy a másik sarokban csöndben egy baracklekvár kuksolt.
Most hirtelen nem tudtam, hogy melyikből egyem,
És ez a gondolkodás volt szörnyűséges végzetem.
Ahogy gondolkozva a baracklekvár felé hajoltam,
A nagy súlytól a szék lába eltört alattam.
És én tökfilkó, meg voltam ijedve, ijedségembe
Nem belekapaszkodtam a szegény lekvárosüvegbe?!

És az a szentelen, kegyetlen, ha csak leesett volna,
De nem így történt. Ráesett az én becses orromra!
Onnan pedig tovább, zuhanva a földre leesett,
Szegény baracklekváros üveg megérte a végzetet.

Én utána, nem szégyenlem, a földre leestem,
Még azt sem szégyellem, hogy magam rettentőn megütöttem.
Tovább az esetet nem mondom, nem untatlak vele,
Mert mindenki tudja, hogy lekvárcsenésnek mi a vége.

1933. augusztus

A borzalmas rém

Egyszer egy sötét este a kamrába kellett menni,
És szörnyűség! Gyertyát magammal nem lehetett vinni.
Mégis, hiába, el kellett menni, ha fogvacogva bár,
Pedig a kamrában biztos ott volt a hétfülű tatár!

Végre odaértem. Az ajtót nem tudtam betenni jól,
Nem tudtam, mert féltem, remegtem a hétfülű tatártól!
És igazam volt. Az asztalon pislogott a tatár,
Villogott a szeme az ablak gyér világánál.

De erőt vettem magamon, az asztalhoz odamentem,
Elszántan, mégha mindjárt megesz, avagy felfal engem!
Lehajoltam, vacogtam egész testemben remegve.
Megnéztem. Elnevettem magam. Mi volt? Egy felvágott dinnye!...

1933. augusztus

Szabó István bélyegkereskedése

Kicsi bolt, de mégis sok hatalom van benne,
Tudniillik minden széke le van enyvezve.
Láthatatlan enyv, de mégis ragadós nagyon,
Ha akarunk menni, ott ragadunk a padon.

Vesszük a bélyeget, vesszük nagyon sokat,
Csak a pénztárcánk nem bírja az ily pangásokat.
A bélyegeknak meg nagy a vonzóereje,
Az embernek mindig utána megy a keze.

És ebben segítenek a bélyegfüzetek,
Mindig egyre többen, többen elibünk teremnek.
És a boltból nem jövünk ki bárhogya akarunk,
És nagyon sokszor egy óráig is ott maradunk!
1933. augusztus

Fonnyad a virág...

Egyre jobban fonnyad a virág,
Tegnap még övé volt a világ.
Ma? Elkerüli minden lepke,
Nem száll fölé a zsongó méhecske.

Tegnap még tied volt a világ,
S neked pompázott a virág.
Tegnap előtted minden arany volt,
A napsugár is neked táncolt.

Ma a pacsirta dala sem kedves,
Az élet oly nehéz, oly terhes.
Csúnyává fajult el a napsugár,
A repkedő pillangó sem szép már.

Az ég, ami napsugárban úszik,
Már nyirkos ködfelhőnek látszik.
Csúnya, lucskos lett az egész világ,
Hervad a virág, hervad a virág...
1933. augusztus

Egy hatezer éves csontváz naplója

Hahaha! – Hát ti azt hiszitek, hogy csontváz voltam mindig?
Láttam én is a napot, amint az ég tengerében fürdik!
Egy kicsi sárkunyhóban láttam meg a szép napvilágot,
De később az apám a vadászatra is megtanított.

Tán azt hiszitek én nem éltem át gyönyörű napokat?!
Tán nem éltem bele magam abba, hogy úzzem a vadat?!
Aztán szép reggeleken kimentünk a patak partjára,
A nagy tavon táncolt a napnak milliányi sugara.

Aztán ezernyi madárnak a csicsergését hallgattuk,
Óh, mennyire kedves volt, szép volt az ő daluk!
S e gyönyörű, szép, szabad életet úgy megzavarta
Apám és hős társainak nagy mamutvadászata.

Már ifjú voltam. A vadászatra hát magukkal vittek,
Elvittek, hogy nekik abban a nehéz munkájukban én is segíthessek.
Apám és társai is nagy köveket összeszedtek,
Olyat, amivel errefelé mamutot köveznek.

Gyorsan vágatva hamarosan elértük az erdőszélet,
Itt megálltunk mindnyájan, mert a mamut csak erre jöhetett.
Várakozni nem kellett sokáig. A mamut megjött nemsokára,
Az őserdő nagy tisztásán meglátszott a lába nyoma!

A mamut felismerte, hogy mi nem vagyunk jó szándékkal,
Verni kezdte a földet hatalmas ijesztő ormányával.
De majd egy velőt rázót bögött, vészjóslóan, komoran,
Aztán felkavarva a földet nekünk rontott nyomban.

De apám társai nem voltak restek. Kőzapor fogadta.
A mamut tovább jött rohamra, bár megsebesült az ormánya.
Eztán nem a védekezés, hanem a menekülés volt hátra,
Vissza-visszamenni a csendes, nyugodt, békéd magányba.

Ám a hatalmas mamut fel volt rettentőn dühösítve,
Bőgve utánunk szaladt ormányát ütésre emelve!
És lecsapott az ormány! Hiába volt menekülésünk.
Gyorsan hátra néztem. Apám holtteste maradt mögöttünk!

A második hatalmas nagy csapás engemet talált el!
Amint még körülnéztem a környezetem tele volt holttesttel.
Majd utána beleestem a nagy mély kábultságba,
Mire mifelénk azt mondják az emberek, hogy meg van halva.

Nagyon sokáig feküdtem a nagy vértócsában,
Mikor észrevettem, hogy emberek jönnek lóhalálában.
Hozzám jöttek. Megnéztek. Látták, hogy meg vagyok halva.
Aztán megfogtak szépen és nyögve felvették a vállukra.

Ti, modern emberek, hogy milyen a halál, azt nem tudjátok,
Én elmondom néktek nagyon szívesen, hát csak hallgassátok.
Mikor a nagy mamut csapása után lélegzetem elfűlt,
Utána szemeimre átlátszó ködfátyol borult.

Mikor a két ember felemelt, hogy otthonomba vigyen,
Homályosabb lett a látásom és zúgni kezdett a fejem.
Otthonomból aztán az emberek a nagy temetőbe vittek,
És egy nagy, mély gödörbe késeimmel együtt betettek.

Ételeket tettek mellém. Majd utána egy korsó vizet,
És azután kezdték rám hantolni a puha, fekete földet.
Le sem lehet írni, mily borzalmas, mikor az ember hallja,
Hogy a halott temető a sírra a földet egyre dobálja.

Mily őrjisztó, mikor az ember meg egyre hiába,
Az embernek a fekete földbe fül minden kiáltása.
Nem tudják azok, kik a tiszta, szabad levegőt lélegzik,
Nem tudják mi, hogy a föld az emberre egyre nehezedik!

Később csodálkozásomra a helyt, hogy megfűltam volna,
A csendet, a levegőtleniséget a testem megszokta.
Pedig nagyon sok viszontagságon mentem keresztül azóta,
Azóta, mióta betettek e csendes sírboltba.

Egyszer víz tört be hozzám, maga előtt mindent rombolva,
Máskor földrengés a békés nyugalmat megzavarta.
Mert olykor, mikor az ezer évek múlnak egyre rombolva,
Akkor nagyon csendesnek mondható az ember sírboltja.

Lehet benne nyugodni csendben, senkitől háborgatottan,
Az ember úgy érzi magát benne, mint egy Paradicsomban.
Úgy kétezer évvel később arra riadtam fel,
Hogy énrólam a földet lapátolják nagy erővel!

Nagyon megijedtem. Ki meri bolygatni e nyugalmat?!
Ki meri bolygatni, amit nekem az emberek adtak?!
Kik azok?! Talán szellemei a dühös ádáz napnak?!
Vagy a hold szellemei talán a földre vinni akarnak?!

Vagy tán az az isten jött el értem, kit rosszul faragtam?
Pedig hát ezzel neki semmi rosszat nem akartam!
Óh, hát mért nincs itt az az isten, kit szépen faragtam,
Az előtt most letérdelnék, hogy magamért imádkozzam.

Pedig hát az rossz isten, bár szépen van faragva.
Az rossz. Mert megengedte, hogy betegyenek e sírboltba!
De kik kapargálják a földet? Kik azok? Kik lehetnek?!
Vagy talán azok a bösz három fejű hatalmas istenek?!

Egész biztosan ők, mert nagyon haragszanak énreám,
Biztos azért, mert nem volt béka a kétfejű oltárán.
Melyik isten az?! Melyik szellem?! Ki az?! Ki lehet?!
Mért háborgatnak a bösz haragos istenek engemet?!

Hogy nem vittem özpecsenyét? Tán azzal vétettem nekik?
De hisz úgy tudom, hogy ők a kígyót és a békát eszik?!
Vagy talán az a három szemű, sas fejű isten lehet?!
De mégsem lehet az, mert nagyon szereti az embereket!

Egyre jobban fogyott a föld, egyre jobban fogyott rólam,
Még volt annyi erő bennem, hogy a következőt halljam:
Hallja, professzor úr! Ebben a sírban egy korsó van!
E furcsa szavak hallatán gondolkodóba estem nyomban.

Először is az a furcsa szó, hogy „professzor” mit jelenthet?
Ah, már tudom! Bizonyosan egy új isten nevet!
Most hirtelen az istenek csodája történt meg velem!
Mintha szemüregeimben ott lett volna mind a két szemem!

Hah! A vérszomjas istenek borzalmasat követtek el!
Az egész sírom körül, körül volt emberekkel!
Óh, de nem olyanok, mint amilyen én magam vagyok!
Valami valamibe volt csavarva mind a két lábuk!

Aztán mindegyik bőrnek a széle ki volt lyukasztva,
És azon keresztül valami kötél volt áthúzogatva.
Valami ismeretlen valamibe voltak öltözve,
Aztán mindegyiknek valami rongyba volt beburkolva a feje.

Soknak a szeméhez valami átlátszó volt erősítve,
Ez egészen bizonyos, hogy nem volt más, mint a pótszeme.
Mikor aztán gondosan lekapargálták a földet,
Fogták azt a nagy valamit és ott hagytak engemet.

Ahogy lassankint az ismeretlen helyen körülnéztem,
Legnagyobb örömömre társaim feküdtek körülöttem!
Már fel akartam ugrani, hogy rögtön hozzájuk fussak,
De lábaim nem engedelmeskedtek. Visszatartottak!

Kezeim próbáltam emelni. Azok szintén úgy tettek.
Ez most már arra készítetett, hogy alaposan körülnézzek.
Óh, szörnyűség! Az istenek újabb csapása talált rám!
Testemről a húst, bárhogyan nézem, nem találám!

Óh, azok az istenek miért mértek rám ilyen csapást?!
Hiszen mióta sírba tettek jó a csapás, nem érzek mást!
Hová lettek dagadó izmaid? Mit érek én most már?!
Hisz énám boldogság sehol e világon nem vár!

Lassankint, ha nem is akartam, belenyugodtam sorsomba.
Legyen meg a bős három fejűek akarata!
De hamarosan az a furcsa idő is érkezett,
Mit a „professzor úr” délutánnak nevezett.

Akkor aztán jöttek a „modern” emberek hosszú sorokban,
Engem megnéztek. De mi nézni való van rajtam?!
Én is ember vagyok! Ember vagyok! Nem holmi csodabogár!
Meg ha izmaim látták volna, de így mit érek már!

Én is házban laktam. Futottam, vadásztam, ettem, ittam,
A szép sárkunyhóban, amit magam csináltam, abban laktam!
Ám igaz, hogy tinéktek magas fényes a házatok,
De mégis, mit csodáltok rajtam?! Hisz én is ember vagyok!

Nekem is volt apám. Nagyobb, hatalmasabb, mint tinéktek,
És akkor is a szép kék légben madarak csicseregtek.
Síromhoz jöttek. Hozzám ütődtek körmök és karmok.
Pedig – mondom – úgy, mint ti, én is nagyon csiklandós vagyok!

Megszólalt a „professzor úr”: minden lépéssel vigyázni kell!
Zsarnok kinzóim a csiklandozással akkor hagytak fel.
Persze akkor ők azt hitték, nem éltem, meghaltam,
De amint láthatjátok, még élek és naplót is írhattam.

Ám egyszer csak valami nagy valami jött száguldozva,
És száguldozva, rohanva jött, pedig senki sem hívta!
Tán valami emberevő szörnyeteg?! Megborzadtam.
Félelmem, midőn a következőt láttam, eloszlott nyomban.

A rémes szörnyetegből emberek szálltak ki nagyon sokan,
És hála az isteneknek semmi bajuk nem történt a szörnyeteg gyomrában.
Ő közöttük volt egy kisfiú, és ki nem tudott menni,
És most már kezdem lassan a moderneket megszeretni.

Aztán a kisfiút széken elvitték távolabbra tőlem,
De nem oly messzire, hogy körvonalait ki ne vehessem.
Előbb azt hittem, hogy ő nem olyan, mint a többi, nem kíváncsi,
De ezt a kijelentésemet már szeretném visszavonni.

Majd megmérte a sírokat. Nézte szegény társaimat,
És most már nagyon mérgesnek éreztem magamat!
Hát még nem elég, hogy engem megmértetek, megfogtatok?!
És még szegény társaimat nyugodni sem hagyjátok?!

Majd megmérte a korsókat, mindegyikre megjegyzést tett,
Aztán innen is, onnan is valamit mindig kérdezett.
Nézte, hogy társainkat ládába hogy csomagolják be,
És sírás nélkül nézte végig mindezt, adta kegyetlenje!

Szegény társaimtól aztán hozzám hozták egyenesen,
És aztán úgy, mint a többi, újra megnézett engem.
Csodálkozott rajta, hogy hat darab edény van mellettem,
Kár volt csodálkozni rajta, hisz én mindezt tehettem.

Az a gyerek úgy látszik, sokkal kíváncsibb volt, mint a többi,
Mert hamarosan kezdték az én síromhoz közelebb hozni.
A „professzor úr” ládát hozatott két markos legénnyel,
Amint felnyitották, ő szemlélte látható örömmel.

Az ezernyi nagy csapások közt újra nagy öröm várt rám,
A nagy ládában az én mécesemet megpillantám!
Magam gyűjtöttem az anyagot hozzá, magam formáltam,
És a sírban nem gondoltam rá, hogy újra meglássam.

És ő ezt is megcsodálta, megnézte ujjongó örömmel,
De mért van mindez? Ha a napisten elbújik, világítani kell!
A „professzor úr” egyre adogatta neki a holmikat,
Hirtelen a nagy ládában meglátám a kanalamat.

A ládában megláték egy kést is, de ez nem volt az enyém,
De ennek nem is örültem, a más tulajdona lévén.
Azt is megfogta, megnézte, a szeme majdnem kiesett,
Pedig hát biztosan a „professzor úr” is ilyenrel evett!

Aztán előkerült a nagy agancs, amit magam lőttem,
Le sem lehet írni, hogy neki mennyire megörültem!
Aztán lassan előkerültek a kicsi játékszerek,
És még azt is megcsodálták a szörnyeteg emberek!

Megcsodálták a baltámat is, ami nem volt rossz, egész jó,
Ezt én csináltam, rajta legalább van csodálni való!
Remekművem az, mert hiszen az egész család megcsodálta,
Illendő hát, hogy a modern ember is jól megcsodálja!

Megnézték a tümet is. Bár megszárnák a kezüket vele!
Szeretném, ha ez a kívánságom be is teljesedne.
Elővették az istennőt is, mielőtt mi előtt imádkoztam,
Ez az a nagyon rossz istennő, mit rosszul faragtam.

Ezt nem sajnálom, bár megszorították erősen.
Ő rossz. Mert engedte, hogy a mamut megtaposson engem.
A ládát becsukták. A vállukra kapták a legények,
Majd lassan oszladozni kezdtek a kíváncsi emberek.

Majd hirtelen óriási zúgásra lettem figyelmes.
Mikor felnéztem, láttam, hogy a légben egy nagy madár repdes.
De mégsem az volt. Amint szemem kimeresztve megnéztem,
Hogy a szárnya nem toll, azt észrevettem.

A színe a többi madártól erősen különbözik.
Amint kíváncsian megnéztem, láttam, hogy erősen fénylik.
Isten nem lehet. Biztos szörny, mert azok szoktak repülni.
Amint néztem a modernnek egy csöppet sem látszottak félni.

Aztán elszállt a szörnyeteg, elszállt irtózatosan zúgva,
Vele együtt eltűnt a büszke ragyogása, csillogása.
Aztán a fiúk a szörnyeteg gyomrába beszálltak,
Aztán nagy hirtelen, gyorsan a szörnyeteggel elvágattak.

A „professzor úr” és a többiek hozzám jöttek egyenesen,
Aztán sírommal együtt egy ládába gyömöszöltek engem.
Annyit még láttam, hogy a nagy szörnyetegbe tettek,
Olyan formába, amiben a fiúk jöttek.

Le sem lehet írni mennyire, mily nagyon megrémültem,
Az a kegyetlen szörnyeteg bizonyosan felfal engem.
De ebben csalódtam. Mert mikor a két markos legény letett,
A kegyetlen szörnyeteg senki közülünk meg nem evett.

Most itt megláttam, hogy a szörnyeteget hogy indítják el,
Az egyik ember babrálni kezdett egy kicsi kerékkel.
De a kocsiban nagyon sok furcsaságot észrevettem,
Ezeket tinéktek, modernnek rögtön el is mesélem.

Például – mondjátok meg nékem – ,hogy az mi lehetett,
Amelyiken az egyik „modern” időközönként kinézett.
Még több furcsaság van, de nem akarom leírni,
Mert ha én nem, akkor ti sem tudjátok kitalálni.

Majd később valami óriási ház elé érkeztünk.
Ezt én is tudom, hogy mi, mert foglalkoztam házépítéssel.
Ha nem is olyan nagyot építettünk, mint ti, modernnek,
De azért az alakjáról valahogy reá ismerek.

És a kegyetlen szörnyetegből a nagy házba vittek be,
Onnan pedig vállukon bevittek egy nagy terembe.
Ott pedig vigyázva levették testemről a földet,
Aztán szépen, vigyázva egy nagy szekrénybe állva betettek.

A nagy-nagy ismeretlen teremben a sötét éjszakát,
Igazán mondom, egy csöppet sem jóízűen aludtam át.
Ti azt hiszitek, hogy aludni nem tudok, mert csontváz vagyok,
Hát megmondom, hogy tudok aludni, legalább tudjátok.

Másnap délután látogatók jöttek a „múzeumba”,
Most már tudom, hogy a modern ezt a nagy házat így hívja.
És, óh, azok a kíváncsiak jobban csodálkoztak
Annál is, mint ahogy titeket csodálkozni láttalak!

Az egyik megszólalt: Íme egy csontváz, mi hat ezer éves,
A másikhoz fordult: Mondd, nem csodálatos, nem érdekes?
Most jutott eszembe, hogy hat ezer év nyomja a vállam,
S ez óriási idő dacára jól érzem magam.

Hat ezer év, hat ezer év, mily hosszú, mily nagy idő,
Mikor a boldogító feltámadás oly rohanva jó.
És én mondom, igaza van e csontváznak, igaza van,
Igaza van, hogy mily nagy idő hat ezer év e világban.

Mikor még nem voltak nemzetek, nem volt korunk, nem volt hazánk,
Mikor nyomorúságos kunyhóba mosolygott a nap ránk,
Mikor mindenütt az erő volt a legeslegfőbb törvény,
Magának erőszakossággal utat törvén.

Nem voltak honfiak, nem voltak népek, nem voltak magyarok,
Nem volt szent és imádott szemük előtt a hazájuk!
De szóljon a csontváz. A naplót úgyis ő akarja írni,
Nekem hát nincsen semmi közöm munkájába beleszólni.

Most már jó dolgom van. Nem bánom, ha csodámra járnak,
Csodálkozzanak rajtam. Hisz a modernnek ilyet még sohasem láttak.
És azóta itt vagyok e hatalmas nagy „múzeumba”
És várom, hogy kik megnézték, mellém kerüljenek a polcra.

1933. szeptember

Tél apóhoz

Tél apó, elég volt már, nem gondolod?
A hátunk már eleget borzongott.
Eleget esett már a fehér hó,
S a földön sokszor volt hótakaró.

Igaz, hogy ezzel jót tettél az embereknek,
De azért mi mégsem kívánunk téged.
A ródli is sokat csúszott már,
Akar jönni a tavasz és a nyár.

Az emberek már elég házat söpörtek,
Kérges lett a kezük szegényeknek.
Sokat fázott a gyerekeknek a kezük,
Vonuljanak nyugalomba a kesztyűk.

Azért ne búsulj, lesz még idő rá,
Mikor a földet újra hó takará.
De azért most vidd el az irhádát,
S jövőre újra átveheted fehér birodalmad.
1933. március

Tavaszhoz

Szép tavasz, gyere már, siess,
Nálunk kikelet mikor lesz.
Éledjen újra minden,
Minden, minden a kikeletben.

A fák rügyezzenek újra,
Csicseregjen újra a sok dallos madárka.
Mosolyogjon ránk a tavaszi nap,
Éledjenek újra a bogarak.

Zsongjon újra a szorgalmas méhecske,
Szorgalmasan edelt gyűjtve.
Tavasz, tavasz, várunk tégedet,
Várjuk az éltető kikeletet.

1933. március

Hogy készül a vers

Megvan a fejemben egy jó gondolat,
Megvan. Megfogtam.
Előveszem noteszomat,
S papírra vetem nyomban.

1933. március

Szent Péter paizsa

Egyszer Szent Péter az Úrtól kapott
Egy erős, nagy paizsot.
Nosza, megörült neki,
Hogy lesz mivel védekezni!

S bár ereje mindig teljes vala,
A paizst azért mindig magával hordta.
Történt egyszer hogy és nem:
Szent Péter sétált az égen.

A paizs most is vele vala,
De most nem volt karjára akasztva.
Erősen figyelt valamit,
S ekkor történt a nagy baj itt.

Egy madár rászállt a vállára,
Tovább merészkedett. Rászállt a paizsra.
Szent Péter haragra gerjedt,
Megfordult, hogy elkergetse a verebet.

Nosza, a paizs mindjárt leesett,
S Szent Péter utána biz' hiába nézett.
De a földön neki nagyon megörültek,
Mert a paizson hegyek emelkedtek.

Az eséstől a paizs megrepedt,
S a repedésen folyók keletkeztek.
Aztán előzőnlé az egészet,
Az egészet a magyar nemzet.

Hát elveszhet egy ilyen ország, nemzet?!
Mi Szent Péter paizsából lett?
Nem. Élni fog magyarok országa,
S nem veszhet el soha, soha, soha.

1933. március

Pihenni tér a nap...

Pihenni tér a nap.
Nagy munkájában kifáradt.
Az este jó felemelt fejjel,
S átveszi birodalmát csendes örömmel.

Jön az éj utána.
Sötétséget borít füre és virágra.
Az emberi élet is pihenni tér,
Békességet keres a sok gyötrelmér.

Tegnap még játszottál vígan.
Ifjú vér pezsgett karjaidban.
De, hej a holnap!
Véget vet ifjúságodnak!

S fonnyad egyre életednek gyökere.
Jön a halál feléd integetve.
S összezúzza földi testedet,
Pihenni tér a test, a halál közeleg.

1933. március

Egy sóhaj

Mennyi bú s öröm van benne,
S egy sóhaj azt kiadja egyszerre.
Búját a napoknak, heteknek,
Minden baját az embernek.

Akkor is könnyebbülten sóhajt fel,
Ha munkája járt eredménnyel.
S az örömet mind kiadja egyszerre,
De most már csak öröm van benne.

1933. március

Majd ha nagy leszek
(Énekli egy kisfiú)

Majd ha nagy leszek,
Úgy van, bizony, úgy van ám!
Növekedek szaporán.
Elmondom, hogy mi leszek,
Hogyha nagyon nagy leszek.

Hogyha majd nagy leszek
Egy nagy házat veszek.
Cukorból lesz abban az ablak,
S limonádét ontnak ott a szökőkutak.
Mert szökőkút is lesz ott ám!
Úgy van, bizony, úgy van ám!

Marcipánból lesznek a fák,
Édes mézből lesz a virág.
Aranymadár fog majd benne szállni,
S annak énekét lehet majd hallgatni.
Mert madárka is lesz ott ám!
Úgy van, bizony, úgy van ám!

Jaj, de jó, hogy jön Anyukám,
Mert őneki is elmondom ám!
Anyukám, tudod-e,
Hogy szökőkút is lesz a kertbe?
Szökőkút is lesz ott ám!
Úgy van, bizony, úgy van ám!

S limonádét fog ontani mindig.
Ugye az majd neked is emlék?
Jaj! Azt mondod, hogy nem lehet
Megcsinálni azt a kertet?
De én megcsinálom szaporán.
Úgy van, bizony, úgy van ám!

Mért nem lehet olyan kutat
Csinálni, és madarat?
Mert a jó Isten teremti azt?
De én szeretnék olyan madarat!
Szeretnék szökőkutat!
Marcipántól érő fákat!

Még, ha pénzt adok, akkor sem lehet?
Megcsinálni a kertet s ezeket?
Mert két fillérem van nekem,
Akkor kaptam, mikor az orvosságot bevettem.
Még azt mondják, hogy e pénz kevés,
S nem hallgathatom a madár énekét?

Óh...hát...hát mégse lehet
Megvenni azt a kertet?
Nem baj, ha nem lehet,
De én csak meglátom azt a kertet,
Mert mindenkitől megkérdem ám!
Úgy lesz, bizony, Anyukám!

Vagy ha úgy sem lehet,
Akkor nagyot merészelek.
Tudod-e mit csinállok, Anyukám?
Délutánra lent leszek a szomszéd bácsi udvarán.
Az udvarán, hahaha! Fent leszek egy almafán,
Mert jó alma terem ott, Anyukám!

1933. március

Sándor bácsi neve napjára

Sándor bácsi, mit mondjak neked,
Azt úgyis tudod, hogy szeretlek.
Vagy adjak ibolyát, ami most nyílani kezd?
De hisz ez se meglepetés neked.

De én a verset ám nem azért kezdtem,
Hogy ezt neked mind elmeséljem.
Azért kezdtem én a verset,
Hogy felköszöntselek tégedet.

Most magadban mondod: „Ebugattát!
Mikor kezdted a mondókát!”
Kezdem már, s beszédem
Kívánom, hogy úgy legyen.

Éljél boldogan, sokáig nagyon.
S a jókedv nálad lakozzon.
A boldogság is nálad lakozzon,
Csak azt ismerd az egész világon.

Hogy nem hoztam virágot, ugye az baj nem lesz,
Ugye, nem lesz az baj teneked?
S áldó keze a jó Istennek
Sokszor megáldjon tégedet.

1933. március

A magyar föld

Hortobágy, Te dicső rónaság,
Téged az Isten is örömmel lát.
Örömmel hallja a kereplő golyákat,
Örömmel látja a nagy síkságodat.

Örömmel látja a nagy csodákat,
Örömmel látja a délibábodat.
S ki egyszer meglátja vidékedet,
Szívébe zár örökre tégedet.

A kalásztermő rónaság az Alföld,
Mit a magyar őseitől örökölt.
Sok szépet minek mondani róla,
Elég az, hogy Árpád foglalta.

Balaton, te tükre vagy hazámnak,
Ki meglát téged, megismeri hazámat.
Ha a visszhangod valaki meghallja,
Azt mondja: „Szép ez a magyar haza.”

Erdély, szép hazámnak kincse,
Fenyveseknek viruló vidéke.
Ki téged meglát egyszer,
Az soha nem hagyhat el.

Nem lehet felsorolni a szépségeket,
Mert mindenütt szemünkbe ötlenek.
S a jó Isten e földet azért teremtette,
Hogy csak boldogság lakozzon benne!

1933. március

Kárpáti szél...

Mért sívít oly búsan, oly szomorúan e szél?
Szép regéket, szép meséket most nem mesél.
Nem pajkos most. Én már csak megkérdem tőle,
Jókedvét, pajkosságát ugyan mi vette?

„A nyáj kolompol szép Kárpátoknak alján,
Csendül a dal, nóta juhász furulyáján.
És úszik a nap a kék ég tengerében,
Hej, de ez a világ mégsem olyan, mint régen!”

„Rab földön kolompol a nyáj, rab földön bandukol,
A juhásznak furulyája is rab földön szól.
Rab földön úszik a nap az ég tengerében,
És ez meglátszik az egész természetben.”

„De én bízom benne, hogy jó a föltámadás
És vele együtt jó a béke-aratás.
Óh, mily szomorú, óh, mily bánatos a szava,
Milliónyi magyarnak keserű sóhaja.”

1933. október

Az Isten mindenütt jelen van

János uram módos gazda,
Van neki ökre, juha.
Minden, minden, ami földi,
De semmi, ami az égi.

Vézna koldus, karja nincsen,
Nem okoz puhulást szívében.
Szívét semmi sem indítja arra,
Neki szépen madár sem csicsereg.

Nem látja Isten kezét sehol,
Nem érti a madár mit dalol.
Nem érti meg az imájukat,
Nem látja Istent, Ki életet ad.

Nem látja az Isten arcát
Az egekben. Se munkáját
Az embereken. Úgy él, mint a tudatlan ember,
Aki nagyon hinne, de nem mer.

Úgy van ő is. Hinné az Istent,
Hinné ő, hogy mindent megteremt.
Szívében bizalmatlanság él,
Imádná, de nem meri, fél.

De egyszer csak egy nagy csoda történt.
Harangoztak. Ő indult tüstént.
Nem a rétre, hogy a munkát nézze,
Hogy otthon legyen délebedre.

De nem. A templomba vitt útja
Áhítatosan. Főt hajtva.
Ámul-bámul a nagy néptömeg,
Faluba csodák történtenek.

Majd vette útját hazafele,
Hogy otthon legyen délebedre.
Azóta kedvére van minden,
„Nincs boldogság, ha Isten nincsen.”

2. rész

Nagyon nagy a tenger haragja,
Mutatja, mily nagy a hatalma.
Hajóval kedvükre játszanak,
Az égen villámok cikáznak.

Szelíd tengeren nagy úr: hajó.
Most játékszernek is jó.
Szelíden hullámoknak felette
Az uralkodásra nincs kedve.

És a hullámoknak legvadabbja
A hajót a magasba dobja.
Az erőtlén. Most nagyon gyenge,
Ellene vaj' mit is tehetne?

Vészesen hull a hajó alá,
Biztonságát már nem találá.
S a tenger egykori ura
Ernyedten dől a hullámokra.

Mindenki csónakba vette magát,
Nem azért, hogy megmentve podgyászát,
Nem azt, hanem az életet,
Hagyni, hagyni a földieket!

Hajó, hajó! Futva közeleg,
Meg vannak mentve az emberek!
Mindég van segítség a bajban.
Bizonyítja: az Isten jelen van.

3. rész

Csattog a kard, durrog a puska,
Rohan előre a magyar baka.
Bátran, halálmegvetéssel.
Körülvéve az ellenséggel.

A tisztek is. Előre, bátran,
Mert kell bátorság e munkában!
Golyó süvít. Egy megtántorog.
Kiálnak a kemény alakok.

„Elesett. Már mindennek vége!”
Futnak. Ki-ki ott van mellette.
De hallga csak. Halkan megszólal
Lehelettel, nem is szóval:

„Élek.” Szó, és mégis mit adott,
Nagy-nagy erőt és bátorságot.
Bizonyosság van e kis példában:
„Az Isten mindenütt jelen van.”

Befejezés

Az Isten mindenütt jelen van,
Viskóban avagy palotában.
Nem nézi, hogy ez-az hol történt,
Ha megérdemlik, segít tüstént.
Nem fontosak neki az emberek,
De annál inkább a lelkek.
Bátran mondom a világban:
Az Isten mindenütt jelen van.”

1933. november

Harangoznak

Harangoznak. Messzire elhallszik,
Mindenki fut, kivéve aki alszik.
Harangoznának a béke templomában,
Futna mindenki sebes iramban.

Még az is oda futna, aki alszik,
Mert annak hangja a szívbe mászik.
Hallaná süket is szívéen keresztül,
Mert békeérzet mindenkiben ül.

A templomban már harangoznak. Hallga,
Óh, mily lágy, mily gyönyörű a hangja.
„Bimm, bamm, bimm, bamm, hallgassátok, emberek,
Hallgassátok csak, és ne öljetek!”

„Ne legyen ez a föld rablótanya,
Legyen a hatalmas Istennek országa.
Ne öljetek. Gondoljátok meg jól,
Az Isten és a béke hangja szól.”

Fussunk, fussunk abba a templomba,
Fussunk, hisz ott szól a béke harangja.
Ez a templom nem aranyos épület,
Hanem a szívben lakozó szeretet.

1933. november

Szabadság

Szent oltár előtt valaki ezt-azt kéri,
Azt, hatalmas Isten, Te megadod néki.
Búsul hazánk a szabadságnak híján,
Azért könyörgünk hazánk szent oltárán.
Dörög az ég, de mindig mi felettünk
Senki, akkor Te törődj, Isten mivelünk.
Ám most eloltottuk a szent szabadságot,
Gyulladni nem fog, csak akkor, ha Te mondd.
1933. november

Filléres gyors

Egész nap az újságot bújom,
Megeszem egy perc alatt.
A filléres gyors vajon
Vásárhelyre mikor juthat?

Én mondom: ördögös masina,
Hallgasd meg tanácsomat.
Kapt a világot a nyakadba,
És hozza az én Nanukámat.
1933. november

Hit

Poros országúton öreg ember baktat,
És két oldalán a göröngyös útnak
Bogáncsok és számárkenyerek virulnak.

Göröngyös az országút, göröngyös nagyon,
Barátságos falú ház sehol sem látszik,
Hívogató harangszó sehol sem hallszik.

De az öreg megy, megy rendületlenül,
Mert tudja, hogy egy gyönyörű ország várja.
És ez az ország az Isten országa.

Az út minékünk is göröngyös nagyon,
Tán göröngyösebb, mint az öreg embernek,
De kik oda bejutnak, mind felüdülnek.
1933. november

Mi lobog Kárpátok ormán?

Mi lobog Kárpátok ormán?
Valami hajlékony fa tán?
Első színe piros...gyönyörű...!
A harmadik? Épp ilyen a fű.

A második most bukkant elő.
Fehér...mily szembe ötlő!
De hiszen ez...Istenem...
Ami ott lobog, mi legyen?!

Magyar...magyar zászló az ott!
A szélben mily büszkén lobog!
E szín az aranynál többet ér!
Lobban a piros...majd a fehér...

Nézzük messzebb vaj' mi történik?
De hol! E tréfát kik üzik!?
Amott is magyar zászló lobog.
Telis-tele vannak a csúcsok!

Telis-tele. Egytől-egyig.
De...de...énnekem úgy rémlik...
Magyaroknak villog a kardjuk!
Masíroznak. Föld reng alattuk.

És egyre mennek messzebbre,
Csak kiáltásuk hallik ide.
Aztán lassan eltűnnek,
De a zászlók még mindig lengnek.

A zászló magja a seregnek,
Mellé a katonák eljönnek.
De a magját senki, senki
Soha onnan ki nem veheti.

1933. november

Üzenet jött Erdélyből

Futár jött Erdélyből. Poros, fáradt,
De az arcáról öröm áradt.
Levelet szorongat. Pecséteset,
És olvasom az üzenetet:

„Ne féltsetek. Mi sem félünk már,
Már az igazság napja vár.
Feljött az égre Igazság napja,
Süt már ránk annak áldott sugara.”

1933. november

Bárány és tigris

Vad tigris mellett egy bárány,
Akiben nincs semmi ármány,
Kinek jószágot sugároz szeme.
A másiknak kezén ember vére.

Tudja, hogy amaz ártatlan,
De nem meri kiáltani bátran.
Nem mondja az igazságot,
Megszégyeníti a világot.

Mily borzalmas érzés lehet
Kimondni az ítéletet,
És olyanra, Aki ártatlan,
Nem volt dolga semmi rosszban.

Kimondja parancsoló szavát
Azért, hogy mentse hivatalát.
Majd keresztet tesznek vállára.
Indul a menet a Golgothára...

Hat esztendő...mily rövid idő,
Ez Pilátusnak is rövid lő.
Sőt! Csak egy pillanatnak tetszett,
Mert állásából elküldetett.

Borús reggel. Csúnya az idő.
A házból búsan Pilátus jó.
Keserűség a szívében,
Éles tör bűnös kezében.

Villan a tör. Összeesik.
Szívéből vér sűrűn patakzik.
Szó hagyja el száját bánkódón:
„Bocsáss meg, Jézusom...Jézusom.”

1933. november

Jó a számum!

Nyugodt, egyhangú homoktenger
A szél híján mukkanni sem mer.
Felbukkan egy békés karaván,
A homoktenger semmit sem bán.

Lanyha szél árad a sivatagon,
Bezzeg most már ugrál virgoncon.
Sőt már veszélyesen, borzasztón
Mutatja: Nála van a hatalom.

Eltörpülnek rögtön az emberek
És mukkanni most ők nem mernek.
De jó Isten, a legfőbb hatalom,
Simít egyet a forró homokon.

Életünkben sok számum fordul elő,
És ez sokszor igen veszélyes lő.
De ott van Isten, az oltalom.
Isten, Ki a legfőbb hatalom.

1933. november

Jókedvem van!

Jókedvem van! Felfordítom a világot!
Annak meg a tetejébe tótágast állok.
A nagy jókedvem kifejezni nem tudom,
Meglássátok a bőrömből egyszer kibújom!

1933. november

Én mindent bírok

„Én mindent bírok” – mondta egy ember.
„Nekem szemembe nézni senki sem mer.
És midőn kiejtette ezeket,
Akkor bírta a legkevesebbet.

1933. november

Guriga

Van iskolánkban egy gyerek,
Csúfnevet adtunk neki.
Tudni illik, mit nem szeret,
Ki-ki gurinak nevezi.

Bosszankodik is érte.
Néha olyan, mint a pulyka,
Keze szorul ökölbe,
És a haját cibálja.

Kit megfog, annak Isten –
Biz' mondom, irgalmas legyen.
E nevet – bárhogynem szereti –
Haláláig annak fogjuk hívni.

1933. november

Imre király s László herceg

Nagy a király búbanata,
Nincs már néki katonája.
Elpártolt mind valahány,
Elpártolt a sok hitvány.

Azok is, kik megmaradtak
Gyáva futást tanácsolnak.
Vége, vége a trónnak!
Vége a kincsnek, aranynak.

De gondol egyet a király,
Elmúlik a sok viszály!
Isten kegyelme kell hozzá,
Mi tervét végrehajtaná.

Fegyvereit letevén sorba,
Csuklyát borít vállaira.
Ellentáborba visz útja,
Ámul kevés katonája.

De ő nyugodt fölöttébb,
Nem látszik rajta ijedtség.
És szól – érve a táborba:
„Ki emelé kezét a királyra!?”

És senki sem emelé,
Bántni senki sem meré.
Sátorból kihozza öccsét,
Elhagyja ámuló népét.

Csodálkoznak a katonák.
A király feleletet ad:
„Kinek segít az Isten,
Terhére a munka nincsen.”

1933. december

A három király

A háznál a csillag megáll,
Ott van Jézus a jászolnál.
Adnak neki sok aranyat,
Odaadják bizalmukat.

Bizalmukat és hitüket,
Összes lelki kincseiket.
De ez nem vesze kárba,
Mert Jézus vígan fogadja.

Bölcs királyok, meghaltatok,
Meghaltatok, elmúltatok.
De szívetek Jézusé,
S az megmarad örökké.

1933. december

Karácsonyfa

Óh, mily sudár az alakja,
Rengeteg cukor van rajta.
Állnak rajta pici gyertyák,
A sötétséget világíták.

Csillognak, villognak a díszek,
Az angyalhajak lebegnek.
S zöld a színe a fának,
Színe magyar igazságnak.

Jusson erről az eszünkbe,
Ez a magyar igazság színe!
És érte harcra is keljünk,
Jusson eszünkbe mindig nekünk!

Állnak rajta pici gyertyák,
A sötétséget világíták.
Ez a reménytelenség,
A fény az éltető reménység.

Jusson mindig az eszünkbe,
Harcolni nem lehet csüggedve!
Ha eljössz, karácsony ünnepe,
Juttasd ezt mindig az eszünkbe!

1933. december

Karácsonyfa, karácsonyfa!

Karácsonyfa, mily szépen állsz,
Minket, embereket csodálsz.
Gazdag háznál örülnek neked,
És csodálják a szépségedet.

És nem is gondolnak másra,
Csak karácsonyra, karácsonyra.
Nem gondolnak a szegényre,
Amint nyomorog éhezve.

Mikor gyújtjátok a gyertyát,
Gondoljátok: Kik nem gyújthatják.
Ha ültök karácsony ünnepet,
Ne feledjétek a szegényeket.

1933. december

Kutya-macska barátság

Van egy cicánk. Fehér szőrű.
Meg egy másik. Éj sötétű.
Egy kutya is elfér a háznál,
De ne kezdjük a hátuljánál!

Betévedt a fehér cica,
Betévedt a mi kapunkba.
Na, persze mi ott nem hagytuk,
Hajlékunkba befogadtuk.

Igen, de a fekete cica
Görbén nézett a macskára.
Még ha csak görbén nézett volna,
Ütötte, karmolta, pofozta.

És a napok teltek, múltak,
A cicák még össze nem szoktak.
És kis kutya került a házba,
„Mucurnak” elállt szeme, szája!

A fehér cica rögtön kapott,
A kutyával megbarátkozott.
És csodálkozik a világ.
Ím: a kutya-macska barátság.

1933. december

Tél

Hol van a napsugár?
Hol vagy üde nyár?
Hol a játszi lepkék?
Hol dongó méhecskék?

Csak a havat látom,
Madárdalt nem hallom.
Nem látszik zöld szín se,
Váltva van fehérre.

Mindenütt fehér,
A hótömeg nem fér.
Befagyva a patak,
Csendesen hallgat.

Mily rossz megszokni,
Mily rossz elhinni:
Hol van a napsugár?
Hol vagy üde nyár?

1934. január

Rákóczi

Meghaltál. De lelked velünk van,
Kezed segített minden bajban.
Szód bátorságot öntött belénk,
És ha velünk voltál, nem félénk.

Rossz megszokni, mint a telet,
Nem vagy itt...De látunk tégedet!
Látunk a lelki szemeinkkel,
És látunk, érzünk a szívünkkel.

Tárogató szól. Rád gondolunk.
Veled érzünk, gondolkozunk.
Te itt vagy. Csak nem a tested,
Velünk van a te nemes szíved.

1934. január

Magyarország

Mennyi a szépség! Mily pazar a pompa!
Aranyba játszik a nap sugara.
Gyönyörködöm minden lépten-nyomon,
A tájak szépségén csodálkozom.
Ragyog, csillog, tündököl minden itt.
Oh! Itt a virág is szebben virít!
Rakoncátlan kis hegyi patakok,
Szerfözlött szépek, gyönyörűek vagytok.
Ám jöttek ellenségek hazánkba,
Gyúljon hát ki az igazság lángja!

1934. január

A haza

Mit értesz vajon e szó alatt?
A tűzhelyt, az otthonodat?
Igaz, azt is értheted alatta,
De mégis mást mond az ember szója.

Valahogy az otthon, az otthon.
Különbözik ettől a szép hon.
A honvéd megvédi a hazát,
Megvédi tűzhelyét, az otthonát.

Tehát a tűzhelyét, az otthonát.
Összefoglalva az egész hazát.
Mit értesz most már haza szó alatt?
Az életed, az otthonodat.

1934. január

Az athéni király

Nagy gondban van Athénnek királya,
Miként s hogy dől el ország sorsa?
Mert azt mondta a jós: „Vigyázzatok,
Ha a királyt a harcban látjátok!
Meg ne öljétek Athén királyát!
Mert nem veszitek be magas várát!”
E pár szó a király fülébe juték,
Hazafias lelke így gondolkozék:
„Ha meghalok, a hazáért teszem,
Segíts meg tervemben, óh, Istenem!”

És nemes szavait a tett követé,
Az ellen mindig harcolók közt lelé.
De nem leghátul! Legeslegelől,
Az ellen kardjától jobbra-balra dől.
De bántani nem merte senki sem,
Athén kellett volna nekik szörnyen!
Athéni király cselhez folyamodék,
Felveszi egy favágó köpenyét.
Az ellenséghez megy egyenesen,
Aztán leül az őrtűzhöz szépen.
És az ellenséget gúnyolni kezdi:
„Nem tudtátok Athént még bevenni?”
Nosza úgy lett, mint ahogy ő akarta,
Összekaptak, mint koncon a kutya.
A király fogja nehéz baltáját,

S agyonüti az egyik katonát.
Az ellenséges katonák nem restek,
Vagy hárman-négyen is neki estek,
Nem is védekezett. Úgyis ezt akarta,
S beledőlt az éles kardokba.
Istenem, ha minden magyar ilyen lenne!...
Hazánk rabságban tovább is sínylődne?

1934. január

Magyarnak lenni büszkeség...

Magyarnak lenni büszkeség,
E hazában lakni büszkeség.
Büszke lehet a magyar rája,
Hogy ő Árpádnak a sarja.

Büszke lehet a magyar rája,
Itt lakhat Magyarországba',
Mi oly sok vértől áztatott.
Nem dicsőség ez? Mondjátok?

Ha rabláncba is törték e népet,
Büszke vagyok: magyar lehetek.
Ezt súgja minden. Ezt az ég.
Magyarnak lenni büszkeség.

1934. január

A múltkor történt...

A múltkor történt, nem is olyan régen,
Fát hallottam beszélni emberi nyelven!
„Ne hagyjátok hazátokat! – mondta a fa, –
Ha hagyjátok, szegény volna a magyarra.”

Csodálkoztam nagyon mikor meghallottam,
Álmodtam-e? Azt ki még most sem találtam.
Nem tudom, hogy e dolog vajon mi lehet...?
Vagy...a bennem lakozó honszeretet?

1934. január

Este

Mikor felvillannak az apró világok,
E kicsiségen sokszor elgondolkodok:
Mostan sötétség borul a hazánkra,
Mikor villan már fel az igazság lángja?

1934. január

A szikla

„Zátonyra futott a hajó! Zátonyra!”
Félelem ömlik az utasokba.
Mi lehet, ami e nagy kárt csinálta?
Egy kicsi, éles szikladarabka.

Bizonyítja e kicsi történet,
Kicsiben is mily nagy erő rejphet.
Istenigéből is elég kicsi,
Érzésünket meg tudja változtatni.

1934. január

Ólomkatonák

Mi az?! Ez szeretni való talán!?
Mit nevettek az ólomkatonán?!
Vajon tán ők nem védik a hazát?
Ne szeressétek az ólomkatonát!

Mikor „rohamra!” csendül fel hirtelen,
Hogy ég a tűz mind a két szemükben!
Ne szeressétek az ólomkatonát!
Ha játékban is, de védik a hazát!

1934. január

Katonák

Őrmester úr...

Kiporolta a nadrágom, azt a kiralejzumát,
Nem tisztítottam „tekintetes Ráró” lovát.
Gondoltam magamba’ ezt vajon minek csinálja?
Hiszen ő se volt különb legény baka korába.

Baka vagyok...

Baka vagyok, nem délceg huszár,
Őrmester úr mindennap bezár.
Ha nem is enyém pacsirta dala,
Enyém vagy Te, szép magyar haza.

Kész a zupa...

Kész van már a forró zupa,
Egyél, egyél, magyar baka.
Edd meg, mert ha ezt nem teszed,
Őrmester úr esz meg téged.

Komisz kenyér...

Mi az?! Tán nem ízlik, pajtás?
Hiába is...nincsen más!
Mert mindjárt jön a rosszabb,
Őrmester úr, az komiszabb.

1934. január

Láttuk a jamboree filmet! (Magyar dolgozatom)

Zeng a kürt, betölti a levegőt,
Mosolygó nap fogadja az ébredőt.
Mint a zengő méhkas, olyan a tábor,
Senki sem iszonyodik a munkától.
Jönnek idegenek nagyon sokan,
Magyar fiúk ott teremnek nyomban.
Ki milyen nemzetiségű, nem nézik,
A testvériség győzedelmeskedik.
Mi mindent csináltok, írni nem lehet,
Vígat, hazafiasat és szépet.
Mint szerették egymást a cserkészek,
Egybefolytak a zászlók és a szívek.

1934. február

Mi élni akarunk!

Mi, magyarok élni, élni akarunk,
Van honszeretős szívünk, erős karunk.
Van vérünk és osztjuk azt is, ha kell,
De nem csüggedt, bátor magyar szívekkel.

Mi élni akarunk! Élni hív a világ,
S reánk vár egy gyönyörű, szép ország!
Zászlónk hanyatlik alább, s egyre alább.
Fel kell emelni! Hagy lássa meg a világ!

Lássa meg, lássa meg, hogy van még magyar,
Ki élni szeretne, ki élni akar!
Van vérünk és ontjuk azt is, ha kell,
De nem csüggedt, bátor magyar szívekkel.

1934. február

Erdőben

Zizeg a levél, meg-megrezzen.
Őzikék tűnnek fel csendesen.
Nagy szemű, kevély, szép állatok,
Eltörik egy-egy gally alattok.

Fülelnek, ellenséget sejtnek,
Pedig nincsenek közel ellenségek.
Amott meg kismadár énekel,
Hangja tele van istendicsérettel.

Bár nem tudja, hogy Isten ki lehet,
Dicséri a szép természetet.
A patakban a nap nézi magát,
Szemlélve dicső fénykoronáját.

A kígyó is sziszeg nagy haraggal.
-Vigyázz, te kis madár! Rosszat forral!
Éljen! Felemeli szárnyát
És...repüléssel megmenti magát.

A kígyó mérges. Nyelvét kinyújtja,
Biztos a madarat csúfolja.
De az nem bánja. Ugrál boldogan,
Csak a szíve ver gyorsabban.

Elcsendesedik lassan minden,
Kismadár, őz már nincsen ébren.
A nap is lenyugszik lassan, lassan,
Nem nézi magát a patakban.

1934. február

Vajon...

Vajon hány csillag lehet az égen?
Amint ragyognak tündökölve szépen.
Vajon...hány csepp víz folyt a Dunán le?
Hány liter víz lehet e víztömegbe?

Vajon...hány aranyat rejt a föld mélye?
Hány hajó lehet tenger mélységébe?
Most jön mi először kérte a vért:
Hányan haltak meg e szép magyar honért?
1934. február

Magyarok

Két nap s két éjjel ropogott a puska,
Hiába, nem hagyja magát a muszka!
Tartja magát rendületlenül, erősen,
Nem engedne talán egy fél világért sem.

Eredmény nincsen. Hiába folyik a vér,
Mindkét fél igényeket követel és kér.
Lassan közeledik karácsony ünnepe,
Nő a szibériai hó tömege.

Katonáknak jő az emlékezetébe;
Karácsony. Hisz ez a szeretet ünnepe!
És száll a fohász az ég felé, szalad, - - -
„Katona, ne ölj! Ma ölni nem szabad!”

Ezt súgta, mondta minden ember lelke,
S ezt minden magyar ember megértette.
Aznapi nem lőttek semmiből semmit se,
Hiszen karácsony a szeretet ünnepe!
1934. február

Vigyázz...!

Vigyázz...ha jön a vonat!
Leszedheti karodat.
Vigyázz...ha látsz veszett ebet!
Megmarcangolhat tégedet!

Vigyázz...(ha) kezébe kést veszel!
Késsel játszani nem kell!
Vigyázz...ha jó a kísértés!
Ez téged rablóvá tesz!

1934. február

Ürge úrfi

A szabó felé vitt éppen az útja,
Készen van-e már az új kabátja?
A kabátja pontosan készen volt,
Most tehát a lakomára loholt.

Ürgefí mondták a lakoma hírét,
Három tücsök szolgáltatja a zenét!
Illendő, hogy ő is megjelenjen,
Mint előkelő ürgeidegen!

Hol is lesz? majdnem elfelejtette!
Kutya, macska teremtetten!
Nehezen az ürgelyukhoz elért,
Hol a portástól bebocsájtást kért.

Ahol az ürgecselédek éppen
Rakták fel a terítéket szépen.
Mikor már mindennel elkészültek,
Hozták a vacsorát a cselédek.

Ürge úrfi eldicsekedett vele,
Hogy víz nem megy a köpenyébe bele!
Merthogy ennyiért, ennyiért vette!
És mi fontosabb..már ki is fizette!

Mert bizony hát, így-úgy! Az ő apja!
Nincs a vagyonának semmi híja!
De zaj zavarta meg a társaságot!
Egy ürge hangosan kiáltott:

„Meneküljön mindenki! Ott az ember!
Látjátok-e?! Most éppen vizet mer”
Ő példával járt elő. A legjobbal,
Futott kifele sebbel-lobbal.

De ürge úrfit a víz nyakon érte!
Az ember még bocsánatát se kérte!
És amivel legjobban dicsekedett,
A köpenye? Elázott. Csupa víz lett.

1934. február

Valaki zörgetett...

Valaki zörgetett a ház ajtaján,
Egy szegény, éhes, rongyos koldus talán?
Kit üldöz a sors. Száműzöttje annak,
És ki ha meghal, meg nem is siratnak.

Mennynek kapuján valaki kopogtat,
Szívszorongva várja, be hogyan juthat?
Most kapja a megérdemelt jutalmat,
Mennyországot, vagy gyötrelmes kínokat?

Szívünk ajtaján valaki kopogtat,
Kéri a befelé vezető utat.
Ezt nem lehet nézni közönyös szemmel,
Nem lehet elküldni, befogadni kell.

1934. március

„Utazás a holdba”

Pintér gazdához elment a sógor,
Ritkán szokott menni, csak olykor-olykor.
De most valami fontos hírt hozhat,
Koptatja szaporán a csizmasarkat.

A sógor nehezen széket húz,
Nézi Pintér gazda, mint a hiúz.
Szól a sógor fanyarodott hangon:
„Mi az? Talán alkalmatlankodom?”

-„Beszéljen. Kenden legyen a beszény.
Kend többet lát, mint magamfajta legény.”
A sógort biztatni cseppet sem kellett,
A beszéd tőle szaporán eredett.

„Tudja, kend, olvastam az újságba,
Hogy fölalták Ángélus országba
Egy olyan nagy ördögös masinát,
Mivel az ember nagyon messzire lát.”

Szól a gazda, oda nem figyelve:
„Úgyan, azzal ne törődjön az elme.
Inkább azt nézze a figyelmével,
Hogy az élet a földből lassan kikel.”

„Utazás a holdba az egész,
Az ember figyelme pocsékba vész.
De ez már nem lesz utazás a holdba,
Jöjjön, sógor, kend is a kocsmába!”

1934. március

Zsonglőr

Kapkodja a palackokat
És hozzá jókedvet mutat.
Gyomra korog az is meglehet.
Értsd meg! A közönség nevet!

Mert mostan legfontosabb az,
Legyen kedv, ne legyen panasz.
Mutass minél szilajabb kedvet!
Értsd meg! A közönség nevet!

Amint azt a sok palackot,
Úgy kapkodja a balsorsot.
Zsonglőr! Ne figyeld ezeket!
Értsd meg! A közönség nevet!

1934. március

...Z...

Én csak hebehurgya gyerek vagyok,
Mert én mindig olyanokat csinállok,
Mi következtében hajam tépem,
Ilyen a versekkel való esetem.

A verses füzetből pár lap volt hátra csak,
Eszembe jött, hogy tartalmat csináljak.
És én megcsináltam a tartalmat,
Amivel kordába fogtam magamat.

Mivel csak z betűnek hagytam helyet,
Így verset írnom csak z-vel lehet.
De mivel z-vel írni már nem tudok,
A világgal ily módon kifogok.

Madridban várnak a torreádorok,
Éljent zúg ezer lelkesedő torok.
Egyiket a bika megöli olykor,
Sebaj! Arra való a torreádor!

Párizsban a fényes francia urak
A hotelokban egyre mulatoznak.
Künn a rendőr áll az utcasarkon,
Már vagy egy órája lehet a poszton.

Berlinben hadgyakorlat készülöben,
Tüzes német nép fegyvert forgat szépen.
Gyakorlatoznak, csillog sisakuk,
Mintha félne, úgy reng a föld alattuk.

Csehszlovákiában hosszú tótok,
Szabadságot, kikeletet vártok.
Tátra ormán mikor lesz magyar zászló?
Mikor tapossa majd földed magyar ló?

Lengyelország szabadságának örül,
Nem fél már a nagy orosz medvétül.
Szívébe szép virágot ültetett,
Szívében virul a hazaszeretet.

Oroszországban éljent zúg sok torok,
Dübörögve vonulnak fel a traktorok.
Dörrenés hangzik az ágyútorkokból,
Oroszország fenytve a világhoz szól.

Szép Erdélyben a szegény székelyek
Mindig nyomorúságot éreznek.
Emberi oltalmuk, hatalmuk nincsen,
De van más, hatalmas ez az Isten.

Vaskapunál haragos a Duna,
Mert idegen földön kell folynia.
Az ég is olyan szürke, olyan felhős,
Mert sírban nyugszik minden magyar hős.

Afrikában fekete négerrek
Ugyancsak furcsa táncot lejteneik.
Ordít az oroszlán sötét éjszakán,
Rég nem evett, emberhúst, vért kíván.

Angliában a fényes hajóhadak
A nagy tengeren gyakorlatoznak.
Bent, mint a víz, a pezsgő úgy folyik,
Talán még a kutya is pezsgőt iszik.

Norvégiában egy kopár szigeten
Öregember halászik csendesen.
Hazamegy midőn munkájával végzett,
Újra kezdődik az egyhangú élet.

Felkelő nap fiai örvendeznek,
Tüntetve hadgyakorlatot rendeznek.
Hátha háborút kezd az orosz medve?
Mert mostanában nincs nagy kedve.

Kínában fürge kínai kulik
A kétkerekű kordékat cipelik.
Szorgalmasan végzik munkájukat,
Míg rájuk nem jön a sötét alkonyat.

Harcias indiánok Indiában
Odatévedt idegent megeszik nyomban.
Mert különböző az ember ízlése,
Nekik emberhús kitűnő csemege.

Mekka. Előtte a kockatoronynak
Ezres csoportokban tolonganak.
Ha valaki munkáját jól végezte,
Azt mondja: „Ezt a kockatorony tette.”

Chicagóban unatkozni lehet,
Nem hall az ember érdekes híreket.
De az igaz, hogy a háta megett
Egy csomó rendőr gengsztereket kerget.

Hazánkban sírva vigad a magyar,
Sír, bár lehet, hogy szeretni akar.
Mert nem mutathat semmi örömet,
Csonka hazában vigadni nem lehet.

1934. március

I/3 **VIRÁGNYÍLÁS**

Március 15.

Ez a szám milyen szépen cseng.
Rajta milliónyi magyar mereng.
Mily büszke, kihívó a hangja,
Magyaroknak lélek-harangja.

Hányan haltak meg e népért?
Hányan ontottak ezért vért?
Hányan tűrtek gyalázatot?
Útést, mit a poroszló adott.

Nincs szám, mi kifejezni képes.
De szívünk mégis örömtől repes,
Ha eljő szabadság szent napja,
Magyaroknak lélek-harangja.
1934. március 15.

Amíg e földön...

Amíg e földön dobban magyar szív,
És e nép hazájához lesz hív,
Addig lesz nekünk kikelet,
Elmúlunk, elvesznünk nem lehet.
1934. március

Virág

Mennyi árnyalat és üdeség!
Mi gyöngék a szép kis levélkék!
Mindenki örömmel fogadja,
Így lelke virágát mutatja.
1934. márc.

Sándor bácsi nevenapjára

A te nevednapod ünnep nekem,
Ünneplőbe öltöztetem lelkem.
Ha nem is ünnep ez a naptárba,
Belém piros betűvel van nyomtatva.

A betűk lángbetűk, lángbetűk azok,
Mely mint oltáron a tűz, mindig égni fog.
És nem fog az elhamvadni sohasem,
Égni lobogni fog minden időben.

Sokáig éltessen a jó Isten,
Gondod, vagy bajod sohasem legyen.
Legyen szívednek örök lakosa,
Örök lakosa, az Isten áldása.
1934. márc.

Részeg ember

Mit mondtok? Részeg vagyok talán?!
Akkor nem terem gyümölcs a fán!
Az a két üveg ártott volna meg?
Ha ha! Mi az egy részeg embernek?
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

A pince levegője megártott?
Utána a sógor borba mártott!
Hogy ártott volna az nekem meg?
A pince hideg, de a bor meleg!
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Mit nem beszélnek az emberek,
Nyelvük mint az orsó úgy pereg.
Vajon mi különös lehet abba',
Hogy víz helyett, bor van a kancsómba'.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Mondják, orrom piros paprika,
És, hogy ez is a bornak az átka.
Pirosságáért nem szidom magam,
Sötétben világítja az utam.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Hogy haza mindig négykézláb megyek.
Mert fejem oly nehéz mint a hegyek.
Ezt is az teszi, és sohse igyak,
Főm nehéz, s két litert ittam meg csak.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Gyerünk a szobába csendesen,
Jaj! Csak senki fel ne ébredjen!
Ez a kulcs mindig elszalad tőlem,
Nem engedi, hogy megfogja kezem.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Ez az ajtó is, folyton nyikorog,
De én bemenni csendben akarok!
Mert ha zaj lesz! Lesz akkor „ne mulass”!
Lesz alkalmad, hogy az ágy alá bújhass!
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Az ajtó betéve. De a villany!
Szent Kleofás! Az nagyot csattan!
Nem baj! Sötétben feküszöm le,
Nem megyek a pokol fenekére.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Hm. Mintha reszketne kezem,
Pedig a részegséget nem érzem.
Fejem morog. Pedig nem akarom,
És ólomsúlyú mindkét karom!
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Fene ez a suszter köve,
Cipőm mintha oda lenne nőve.
Lenn! De a padló magához húzza,
És nagyot esik rája koppanva.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

De hál' Istennek! Meg van minden,
De az ágy elugrik előlem!
Ebből baj lesz! Óh szent Kleofás!
De a másik szobában hortyogás.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

De aludni! Aludni igazán!
Mert várnak a kocsmában délután.
De akkor bort nem csak ott iszok!
Úgy bizony. Abból haza is hozok!
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Csak az álom nem jön olyan könnyen,
Nem lehet vásárolni pénzen!
Bezzeg ha lenne itt jó borocska!
Menne az alvás mint a karika!
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Te holdvilág, mit báméskodol?!
Ugye pajtás te is bort iszol?
Tudom. Hiába is tagadod,
Neked is fénylő, piros az orrod.
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

De ni! Egészen hajnalodik már!
Az ablak előtt röpköd a madár.
Torkom száraz. Olajozni kéne,
De nem lehet. Künn van Sára néne!
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!

Torkom száraz! Hej de rozsdás!
Itt csak békanyál van nincsen más!
Hej ha a Tisza borrá válnék!...
Kiinni egymagam odaállnék!...
- Ha ha! Azt mondják részeg vagyok!
1934. márc.

Sün koma

A tájra lassan alkony borul,
Jönnek a bogarak otthonukrul,
Sün koma is éhezett eleget,
Szaporán zsákmány után lépkedett.

Hogynem: elé vetődik a primás!
Kérdi a sün: „Hogy aludtál pajtás?”
Az nem felelt. Gyorsan elfutott,
Nyakába kapván a világot.

Sün koma a fejét megvakarta,
Pedig ő a tücsök húst akarta.
Búsan tovább cammogott azután,
Hogy valamicskét csak talál tán?

Vadászata jó eredménnyel járt.
Elfogott egy pár nagyobb bogárt.
Tehát gyorsan lakmározni kezdett,
Hasát simogatva vígan evett.

De mégis bosszankodott rajta,
Hogy úgy becsapta egy tücsök fajta.
Tücsök komát újra meglátta.
De magát gyorsan házába fúrta.

Mérgesen mondta sün koma: „Nahát!
Nem tudtam megfogni tücsök komát!”
Nagy mérgesen haza ódalgott,
A primással álmodva elaludt.

1934. márc.

Szent László legendák

László, vitézivel szemlére indult.
Nemes szívében méltó harag dúlt.
Sokáig mehettek. De szól egy vitéz:
„Utánunk ezernyi kunnak szeme néz!”

Lett a vitézek közt ijedelem,
Mert a kunok voltak úgy párezren!
László megnyugtatta őket nyomban:
„Ne féljete, Isten veletek van!”

De ők elszaladtak a kunok elől,
László nem tágitott az ellenségtől.
Mikorra odaért kunok ereje,
Porba hullt akkorra pár kunnak feje.

De László is megsokallta a dolgot,
Iziben meneküléshez fogott.
De a kunok sem voltak ám restek!
Vagy úgy százan is utána estek.

Izzadó lovával hegynek vágatott,
Hátha így elhagyja a kun csapatot?
Hiába. Azok elfogták majdnem,
De megrepedt a hegy nagyhirtelen!

Ők nem tarthatták vissza lovaikat,
S a mélységben lelték halálukat.
Lovának látszik nyoma, mint ment vágatva.
Tordaiak büszkék is e nyomra!

A kunok betörték Magyarországra,
Raboltak, öltek városról városra.
De jött László az ő hős seregével,
Kiverte a kunt erős kezével.

De egy kun vitéz így gondolkozott:
„Kifognak üzni.” s egy lányt fogott.
Vágatott nehogy László utólérje!
Mert tudta, hogy porba hull hitvány feje!

Jól gondolkozott. László észrevette,
S lovát vágatásra serkentette.
Hamar utólérte a kun vitézt,
Az hiába alkalmazott minden észet...

Mert László kardja csak egyet sújtott,
S a kun vitéz feje a porba hullott.
László vére kicseppent a talajra,
Azóta virít szent László rózsája.
1934. márc.

A vén harcfi

Öreg ember már. De a szeme tüzes,
Ha a levegőben trombitaszó repdes.
A nagy tüzes nap is mosolyog rája,
Büszke is erre Kossuth katonája.
„Hej Kossuth! Hej Kossuth hős édesapánk!
Jóságos szemed mikor mosolyg már ránk?
Óh nézz le onnan a magas egekből!...
Nézd, hogy hazánkra mily sok bitorló tör!”

„Óh nézzed, nézzed ezer éves hazánk!...
Ne feledd soha fiaid Kossuth apánk!”
A harcfi nyugodt most már az imától,
De szívében még Kossuth tárogató szól.
1934. ápr.

A tintásüveg

Kékes színű finom Anthrecen tinta,
A boltos legalább is ezeket mondta.
Kezébe fogva vitte egy gyerek szépen,
Akkor kelt el egy másik üveg is éppen.

Emez gazdag házba került írás végett.
Szegény házba a másik, kit ez lenézett.
Mert mivel, hogy az nem volt finom tinta,
S a gyerek egyszerűen kezébe csapta.

Az Anthrecenből a tinta kifogyott,
Hamarosan a szemétdombra jutott.
A silány tintásüveg a háznak éke,
A fiúnak ez az apai emléke.

1934. ápr.

Az én Nanukám

Ismerek egy „kis öreg asszony”-t magas Budán,
Óh, hogy mosolyog mind a két szeme reám.
És ott fenn a várban, magas Budában,
Neki egy fehér galambsereglete van.

A galambok minden reggel Hozzá mennek,
És ott szaporán eleséget keresgetnek.
Van nekik minden. A kosarak telis-tele,
A galambkirály is jóllakhatna vele!

Ott is van azt hiszem. Meghallotta a hírét,
Mert nem terem nekik olyat a virágos rét!
Egyszer csak egy nap, egy borús reggelen,
Jött egy beteg galamb leverten éhesen.

És támasztani kellett, hogy ne düljön el,
De a „kis öreg asszony” megtette jószívvel
Vitte neki a piskótát, kalácsot,
Bizony a kis galamb ilyet sohse látott!

S a kis galamb napról-napra erősödött,
Később magától röpködött a többi között.
Óh volt Öneki más játszótársa is,
Egy piroshátú bogárka és egy légy hamis.

Egy sötét este mikor az ablaknál ült
Ölébe egy piroshátú bogárka röpült.
Egy ruhadarabra málna-szörpöt cseppentett,
Mit azonnal a kis bogár elébe tett.

A kis bogárka rögtön evéshez látott,
Csápjával szívni kezdte a ruhadarabot.
S miután eresztett jó nagy pocakot,
Elégedetten, jóllakva tovább mászott.

Később társul fogadott egy kis legyet,
És így ketten ettek a lámpafény mellett.
Ám de egyszer csak egy szép tavaszi napon,
Izgatottság vett erőt mind a két bogáron.

Kirepültek a szabadságba nagy örömmel,
Azóta lámpafényben enni nem jöttek el.
Óh! Hogy szeretem e „kis öreg asszony”-t én ám!
Mert Ő az én aranyos, drága Nanukám.
1934. ápr.

Este a Tiszán

A fekete lepellel gyorsan jön az est,
Lassan bandukolva jön, nem hiába rest.
És fekete, sötét lesz a tiszta víz,
A háta hajót vagy gőzcsonakot nem visz.

Csendesen imbolyognak a halászbárkák,
Mint korom-fekete éjben a báránykák.
Jönnek csillagok. Előbb egyik majd a másik,
Csillogó fénykévéjük messzire ellátszik.

A parton a sötét fűzfák őrt állanak,
Éber őrei a sötét éjszakának.
Lombjai között nem pihen fáradt madár,
Fészkükben vannak azok egytől-egyig már.

Majd feljön a hold is. Mosolyogva néz szét,
S nézi a Tisza e nagy víztömegét.
Igen. Mert most ő az úr a tüzes nap helyett,
Lakásul most ő bírhatja a magas eget.

Ha elfárad ráfekhet szép felhő-ágyára,
Hisz reggelre úgyis mosolygó nap várja.
Az éjben rikácsolva a nagy bagoly szól,
Jó messzire vetődött el a vártoronytól.

A faluban kis lámpák a fényt szórják szét,
S csak ez árulja el a falu helyét.
S lassan, lassan elcsendesedik minden.
Mosolygó arccal alszik a hold egy felhőben.
1934. ápr.

A földi kincs

Nem ér semmit sem a földi kincs,
Ha szívünkben Isten kincse nincs.
Mert a kincsnek változik az ára,
De az égi gyarapszik javunkra.
1934. ápr.

Mohácsi temető

Temető itt minden. Minden véres,
Mezeje felett halál-madár repdes.
A napnak is sötét ábrázatja,
Ha az arcát Mohács, Feléd mutatja.

A virágidra méhek nem szállanak,
Virágid alatt hősök nyugszanak.
S az emberek sem boldogok itt,
Tudják, hogy itt halál-virág virít.

Az éj kendőbe temeti arcát,
Mintha sírna az egész éjjel át.
S ha leesik az ég harmatja,
A viruló virágot elfonnyasztja.

A harmatból fekete bánat készül,
Ami az emberi lelkekre ül.
Ég sem kíméli Mohácsot,
Egyre ontja a keserű harmatot.

És mikor megkondul templom harangja,
Eszünkbe jut őseink haragja.
Fekete ruhás Mohács és a mátká
Az ősapáinknak rettentő átka!
1934. ápr.

Előre!

Ez a jelszavunk. Nem lehet más,
Ezt mondja a rügyfakadás,
Ezt mondjátok ti égi testek,
Kik mindig csak előre mentek.

Ha az idő búban is halad,
Magyarnak hátrálni nem szabad.
A magyar csak előre mehet,
Véresek leszünk jóllehet.

De nem szabad hátrálni nekünk,
Hisz azért magyar a nevünk!
Belénk Isten írta lángbetűkkel,
Ezt a magyarnak követni kell!

1934. ápr.

Az én hazám

A Kárpátok mint egy koszorú koszorúzzák,
A szelek meséjüket őshazánkról mondják.
S belsejében a fenyő-rengetegnek,
Álombeli Hunor, Magor szarvasokat üznek.

Kis hegyipatakok meghúzódnak szépen,
A szép, kék eget látod mindegyik tükrében.
S a zöld réten szelíd juhnyáj bandukol,
A juhász furulyája oly keseregve szól.

Jön a délibáb mikor a nap hevesen tűz,
Pajkos valami ez, mert mindig tréfát űz.
Felfordít ő mindent. Élőt vagy elevent,
Tíz méter magasságban lebeg a juhász fent.

Látsz közel egy kutat. Az ember oly jót inna,
De sokszor biz' fél napig is mehetsz utána.
De ha én itt mindent, mindent felsorolnék,
Talán egy emberöltő se lenne rá elég.

1934. máj.

Tanár úr nevenapjára

Nagy ünnepünk van. Ünnepet ülünk,
Mily jó érzés fogja el a mi szívünk.
Itt van szeretett tanárunk nevenapja,
Örömet ül iskolánk apraja, nagyja.

Tárjuk Tanár urunk elé a legszebb kincseket,
Legyen látható a hála, szeretet.
Mi, szívünkben mindig virítani fog,
Szeretet lángja bennünk majd mindig lobog.

Tanár urat sokáig éltesse az Isten,
Gond, baj helyett mindig csak öröme legyen.
Adjon a Sors nekem sok ilyen alkalmat,
Hogy köszönthessem szeretett tanár urat.

1934. máj.

Benkő Marci

Süt, süt a nap a nagy földtengerre,
Állatok legelnek arra, erre.
A falu képzeletileg látszik,
De lehet, hogy a délibáb tréfázik.

De magával mintha lovast is hozna,
Benkő Marci ez, más, hogy is volna?
Kevélyen ül a hatalmas lovon,
Száz forintért vette a vásáron!

De rettentő vad az ábrázatja,
Megijedne biztosan az apja.
„A betyárok elhajtották a gulyát,
Dejszen egy ott is hagyta a fogát.”

„De a többi meglógott a nyájjal,
Mit csináljak bátya, szolgáljon tanáccsal!”
Az öreg fejét vakarva így szólott:
„Dejszen édes fiam az a te dolgod.”

„Ha tanács nélkül nem akarsz elmenni,
Rendőrségen kell a dolgot bejelentni.”
– „Rendőrség, rendőrség azt bizony bánom,
Mert én is feküdtem a kemény padon.”

„De nem ilyen tanácsot kértem én bátya,
A rendőrséget nem szeretem látja.
Hanem arra kérnék én tanácsot,
Hogy foghatnánk el a betyárságot?”

– „Ehhez hozzászólni nem tudok fiam,
Mert nem akarom, hogy legyen bajom.”
– „Na, akkor Isten áldja kendeiket!
Majd elfogom intézni az ügyemet!”

– „Marci!? Állj! Embert akarsz ölni tudom!”
– „Hagyja el bátya, az az én dolgom!”
Azután nézte nézte egy darabig.
Látta, hogy a zaja is alig hallik.

Lassan, lassan készült az ebéde,
„Hej Benkő Marci, nem lesz így jó vége!”
Leült a tűzhöz. Jóízűen evett,
Elmélázva nézte a tiszta eget... –

Marci vad haraggal nyargalt a lovon,
Volt is kicsi oka, hogy haragudjon.
Ha megtudja az uraság! Lesz akkor!
Nem leszel Marci akkor többet pásztor!

„A tolvajt száz közül is megtalálom,
Hej az üstökét de megcibálom!”
Az urasághoz ment egyenesen,
De nem vidáman, megtörve csendesen.

„Rossz hírrel jövök nagyságos uram...
Elhajtották betyárok a nyájam.”
– „Mi történt te svindler, te gazember!?”
Na! Beszélj hát te kutya! Beszélj mer’!”

– „Hirtelen leptek meg a gaz betyárok,
De mégis ott maradt egy cimborájok.”
– „Hallottam. Szóval a nyáj odavan?!
Rendben van. De te is mehetsz nyomban!”

„De ha az egyiket közülük elfogod,
Nálam újra vár rád a hivatalod.”
Marci leforrázva ment kifelé:
„Te kutya betyár kerülj a kezembe!” –

De nem volt a városban nyugvása,
Hátha a betyárt a réten meglássa?
Este volt. Erősen sötétedett már,
De'iszen ilyenkor kószál a betyár!

Felvette fokosát. Jó súlyos volt.
Embervért biz' elég gyakran kóstolt.
Csárdába ment, mert a bor meleg,
Mikor egy gyanús alakot látott meg.

A méntolvajt ismerte benne fel:
„Kutya betyár! Innen épen nem mégy el!”
De szól az alig hallható hangon:
„Ne ölj meg, vár otthon a családom.”

Marci gondolkodik egy jódarabig,
Szól, de a szava alig hallatszik:
„Igaz elfog veszni a hivatalom,
De menj békével, nem ütlek agyon.”
1934. június

Tanár úrhoz

Lényemre oly nagy bú nehezedik,
Búcsúzás órája közeledik.
Sötét, fekete gyászruhás alak,
Gyászoljatok ti is, iskola falak!
Gyászoljatok hát, mert gyászolni kell,
Nem lehet itt elmenni könnyen.
Nem lehet elmenni, óh nem szabad!
Mert máskülönben szívünk megszakad.
Ha a búcsú nem is örökre tart,
Visszajövünk, ha megérjük az avart,
De mégis, kifejezni nem lehet,
Jórészt itt töltöttük a vadon telet,
Itt talált ránk a pajkos napsugár,
Itt kacsintott ránk daloló madár,
Tanár úr is itt bajlódott velünk,
Azért kedves minden darab nekünk.
Gyászolj hát te is, vén iskola csengő,
Legyen ma hangod tiszta, esengő!
Hogy mind itt legyünk ha hull a levél,
Együtt találjon bennünket a tél.
Köszönjük tanár úr fáradozását,
Fa ez, mely mindenkor gyümölcsöt ad.
De öröm is van, mert azzal válunk:
Két hónap múlva újra találkozunk.
1934. jún.

Az Igazság csillaga

Jöttek ellenségeink, porba tiporták
A magyar Igazságnak fénylő csillagát.
És poros lett a csillag, porréteg fedí,
A rabló ellenség már el is feledi
Az Igazságnak csillagát. Az porban van.
Ítélet időig nem kerül ki onnan!
De hiába van por alatt, hogy ne látsszon,
Mert a csillag fénye áttör a talajon,
És ontja a fényét. Láthatja a világ:
Íme él, nem halt a magyar Igazság!
1934. jún.

Ulászló király

Nagyon nagy az öröme a magyaroknak,
Újabb nagy területeket hódítottak.
Négy nagy seregét győzte le a töröknek,
A kontyosok tőlünk ugyan csak özönlenek.

A harcot a hős Hunyadi nem hagyja abban
Egyre nyomulnak Szófia városába.
Ulászló a győzelemtől ittasultan,
A törököt üzni akarja nyomban.

Mindenki azt mondta: A törököt üzni kell,
Így a vereséget majd nem felejtí el.
Non bene cognatis – mondja hős Hunyadi,
Quia sic, nos fueramus devicti.

És hallgat a király habár kelletlen.
Esküvel megerősítették mind a ketten.
Ám Ulászló a bőrében sehogy sem fér,
Az eskü alól a pápától felmentést kér.

A pápa meg is adta, hogy is ne adná,
Vonult hát a sereg Várna városa alá.
A török készülve várta a sereget,
Elpáholta ugyancsak, mert hogy esküt szegett.

Szétfutott a sereg, a fele elhullott,
És Ulászló a király maga is halott.
És egy csomó hullának a tetejében
Maga az esküt szegő király is ott pihen.
1934. jún.

A nemzetőr

Vékony legény volt. Üres a feje,
Egy ócska kardja volt, más semmije.
De a kard nélkül élni nem tudott,
Bár az örömet sohasem hozott.

Nem amulett volt. Azt nem szerette.
Mégis a kard mindig ott volt mellette.
Mikor a szabadságharc kiütött,
Található volt honvédek között.

Az üresfejű szíve tele lett,
Lobogott benne a hazaszeretet.
Egy sötét éjszakán puska dörrent,
A bösz kozák század rohamra ment.

A honfik gyorsan puskához kapnak,
Melege is lett ám az oroszoknak!
Majd egy orosz fegyver újra dörren,
Magyar földre hős magyar vére cseppen.

A nemzetőr a szívéhez kapott,
S mire a földre ért, már halott.
Másnap a nap halovány, nem tüzes,
Holtat gyászolt, kinek csak feje volt üres.
1934. jún.

A Halál

Csuklyáját vállára vetve jön szaporán,
A két révedező szemét meresztve rám.
Félelmes kaszóját a vállára tette,
A sok ember-vértől már egész fekete.

Rémítő vigyorgás ül az ábrázatán,
Vagy talán nevet az új áldozat láttán?
Keze a kasza nyelén remegve babrál,
Aztán gyorsan, hirtelen egyenesen megáll.
Mély hangon szól: „Elérkezett az utolsó órád,
Jer közelebb, kaszám hagy emeljem reád!”
És felkapja a kaszóját nagy hirtelen,
Gyorsan lesújt vele, és érzem, hogy végem.
1934. július

Kossuth halála

A ragyogó nap elhalványodott,
Hallgat a fán madár, nem énekel ott.
Nem énekel ott, gubbaszt csendesen.
Dermedtségét nem zavarja senkisé.

A virág fonnyadt. Fejét lehajtottta,
Holtan fekszik játszi lepke alatta.
Mily rémesen zúg-búg a szellő, a szél,
Vígág helyett szomorúságról beszél.

Az egész természet szomorú dermedt,
Most nem vígágra, csak búra termett.
S a gyászról szájról-szájra fut:
„Nincs szabadságangyal, nincs Kossuth!”
1934. július

Magyar vagyok!

Kimondom e szót, bár tudom mily nehéz,
Mily nehéz munka a teljesítés.
Ha kimondom, nekem nem csak mondni kell,
Nekem élni kell a teljesítéssel.
Mert csak úgy leszek, úgy vagyok magyar
Még a sír is, el csakis úgy takar:
Ha megteszem, mit magyarnak tenni kell,
Öntözöm hazám földjét a véremmel.

Ezt zúgja a Duna, Hargita, mind, mind,
A Kárpát is olyan kérlelőleg tekint:
„Magyar lehetsz, neked annak lenni kell,
De csak úgy, ha élsz a teljesítéssel.”
Mert csak úgy leszek, úgy vagyok magyar,
Még a sír is, el csakis úgy takar:
Ha megteszem, mit magyarnak tenni kell,
Öntözöm hazám földjét a véremmel.

És ha viszem a szent zászlót előre,
Bércre, völgyre, síkra, hegytetőre,
Lássa meg a világ, lássa, mint lobog,
Hazánkat nem dönthetik meg a poklok!
Mert csak úgy leszek, úgy vagyok magyar,
Még a sír is, el csakis úgy takar:
Ha megteszem, mit magyarnak tenni kell,
Öntözöm hazám földjét a véremmel.

S küzdni, küzdni az Igazságért,
Nem sajnálni tőle fáradtságot, vért,
Honért meghalni szent dolog mindenkor,
Nem lepheti el soha semmi konkoly.
Mert csak úgy leszek, úgy vagyok magyar,
Még a sír is, el csakis úgy takar:
Ha megteszem, mit magyarnak tenni kell,
Öntözöm hazám földjét a véremmel.

1934. július

A gazdátlan ház

Kidült-bedült falú a ház,
Falai közt senki se tanyáz.
A kéménye is csupa rom,
Feketéllik rajt' a korom.

Eresze alatt árva fészek,
Lakói elrepültenek.
A tetőn árva macska nyávog,
Félfülű, a szemén hályog.

A kertben a gaz szépen virul,
A kert nem látható a gatzúl.
Lent, hátul, a kert végiben
Törött fülű bögre pihen.

A kút is magába mered,
Nem merítnek belőle vizet.
Békák vannak benne sokan.
Szellő a kert felett átsuhan.

Megrázzák fejüket a vén fák,
Holt levelüket lehullatják.
Dél van. A harang megszólal,
S elrepül a szél a hanggal.

1934. július

A végzet szekere

Egy hegyen két ló fut eszeveszetten,
Kocsit húznak mindketten, egyesülten.
És robognak akadályt nem ismerve,
Habár szájukat a hab már kiverte.

A kocsin kétségbeesett ember ül,
És fejről a vér szinte dül.
S csapzott haját lengeti a szél,
Hosszú, lengő haján piroslik a vér.

Szakadék felé repül a szekér.
Az ember imádkozik. Életet kér.
A szekér már a szakadék szélén áll,
És ott lent áll fenségesen a Halál.

Unottan nézi mint zuhan a szekér,
Mint keveredik össze a hús és vér.
Majd vállára veszi a nehéz kaszát,
Megtörölvén az izzadt homlokát.

1934. július

A Kitartás hegye

A rongyos, véres magyar ember
Mindig, mindig csak zord telet ért,
E dacára folyton ontotta
A sok piros, drága magyar vért.

S a sok drága magyar vértől
A hó itt is-ott is piros lett.
Oly sok vér omlott ki a földre,
Hogy a hó csak éppen fehérlett.

S álmában angyal jelent meg
A bús, csüggedő magyar előtt.
És csengő angyali szavakkal
Biztatta a megtört csüggedőt.

„Van orvosság mitől meggyógyulsz,
Távol, ott hol nem jár a madár.
És nincsen növény sem élőlény,
S kopár az egész, nagy határ.”

„A síkon egy hegy emelkedik,
Amely nagyon kopár, meredek.
Az emberek szenvedései,
Nyomor, s Bú onnan erednek.”

„Ezt kell neked megmászni, magyar,
Ezt a kopár, meredek hegyet.
De a hegynek a legtetéjében
Örökké virul a kikelet.”

Másnap felkelt a véres magyar,
Nincs semmiféle fegyver vele.
De ő nem félt. Hogy is félt volna,
Ha Isten vele, ki ellene?

S megy egyre a kopár síkon,
Lassan elért a zord hegy elé.
S a hegy lábánál térdelve
Szemeit az égre emelé.

„Hatalmas Isten, egek Ura,
Ki bírod az egész világot,
Ki Te szolgálod minden, minden
Baját, szenvedését meglátod.”

Adjál nekem erőt, kitartást,
Adj nekem, adj nekem, óh kérlek.
Hogy e szent Kitartás hegyére
A Te szent neveddel felérjek.”

S erősen megfogta botját,
S kitartással ment egyre föl.
Mosolyogva és biztatóan
Tekintett rá a nap az égből.

Ment előre szakadékok közt.
Felért. Cafat volt ruhája.
Az alulról nézett zord hegyen
Örök kikelet várt reája.

1934. július

A terméskő

Egy hegyen izmos ember áll,
Terméskő fekszik lábánál.
Gördíteni akarja nagy hévvel,
Megmarkolja két kezével.

És erőlködik... Izzad már,
De a kő mozdulatlanul áll.
„Akarom!” – kiáltja végül,
A kő mégsem mozdul helyéből.

És az ember újra megszólal,
Nem mérgesen, szelíd szóval:
„Amint akarod Istenem.”
S a kő legördült hirtelen.

1934. július

Erdélyben idegen zászló lengedez...

Erdélyben idegen zászló lengedez,
Óh mily sok magyarnak szívébe nyilall ez!
Háromszínű helyett más zászló van ott,
Székelyek hazája új zászlót kapott!

Új zászlót, mely gonoszsággal van tele.
Újat, a tiszta magyar zászló helyébe!
De hisz ezen könnyen segíteni lehet.
Tegyük annak helyébe a mienket!
1934. július

A puszta arca

A puszta arca sötét, árnyas már,
Mert a délután sötét estét vár.
Csendesednek az emberek, állatok,
Bágyadt sugarakat vet a nap rájuk.

Keserű mosollyal tűnik el végül,
Utolsó sugárt vet az ég végébül.
A láthatáron a búza-tengerből
Csak egy-egy riadt madár száll föl.

Bezzeg a mocsárnál hangos az élet!
A békák szakadatlan brekegnek.
Esti szellő fuvall a mocsáron át,
Szomorúan zizzen itt-ott meg a nád.

Felüti fejét a sün ijedten,
A zizzenésre felébredt menten.
A mocsár mellett a jegenyefák
Lombos fejeiket bólongatják.

A füben tücsök ciripel nyugodtan,
Senki se zavarja most őt ottan.
A mocsárhoz közel fehér csárda van,
Víg betyárok mulatnak ott sokan.

Gyenge-lángú mécses ég a csárdában,
Bóbiskol s unatkozik magában.
Az asztalnál feltúrt ingű betyár ül,
A cigány a fülébe hegedül.

És kigyúlt már az ég csillagzatja,
Egész sötét a puszta ábrázatja.
A betyárok kimulatták magukat,
Csak a kutya ugatja a holdat.

1934. július

Az Élet és a Halál találkozása

Az Élet a mord Halállal találkozott,
S mindketten vitába eredtek legott.
Nagy hévvel egyre bizonygatja a Halál,
Hogy ő nélküle a világ fönn nem áll.

Csengő szavakkal bizonygatta az Élet,
Ha csak Halál volna, nem lenne kikelet.
Az egész világ egy nagy temető lenne,
Csak csupa holt-testek feküdnének benne.

Nem csicseregne többet daloló madár,
És nem hozna bársonyos fűvet a nyár.
S az egész világ hóval lenne tele,
Örökké uralkodna a Halál tele.

Erre a zord Halál morgott valamit,
Észrevette, hogy igazság is van itt.
Majd azután felkiáltott boldogan:
„Nézz csak oda Élet! Kik jönnek ottan?”

Kik jöttek, egy öreg és egy ifjú lehettek,
A Halál gyorsan elébük sietett.
„Na, hogy s mint tetszik az élet emberek?
Ne féljetez tőlem. Hát beszéljetez.”

És szóra emeli száját az öreg:
„Én már e világba' sehogy se férek meg!
Csúnyának tűnik fel előttem minden,
Nincs senki, ki ezen halállal segítsen.”

Kiáltott a Halál szinte tébolyodtan,
S az öreget levágta legottan.
Erre az ifjú rémülten felkiáltott:
„Ne ölj meg Halál! Én élni akarok!”

A Halálhoz fordult az Élet csendesén:
„Váljunk hát el egymástól békességesen.
Neked is, és nekem is igazam van,
Mindkettőnkre szükség van a világban.”
1934. júl.

A kétszázadik vers

Kétszáz verset írtam
Véres magyar ég alatt.
És az idő mindig
Csak viharban haladt.
Dörögtek, cikáztak
Felettünk a villámok.
S a magyaroknak
Rémes volt az álmuk.

Az álomba annyira
Beleélték magukat,
Hogy rossz-álmoknak hiszik
Csonka hazájukat.

Mert nem is lehet igaz,
Csak álom az egész,
Hogy oly pusztítva, rombolva
Zúdult ránk a nagy vész.

És magyar győzelmi
Harsonák közepett
Szabad Magyarországon
Írjam a más kétszáz verset.
1934. júl.

Várom az avart

Szép vagy, szép vagy, te napsugaras nyár,
Mikor csiripel milliónyi madár.
Mikor a mező bársonyos és zöld,
Milliónyi virágot ont magából a föld.

De mégis az avart jobban szeretem,
A sárguló ősz kedvesebb nekem.
Valahogy jobban hasonlít hozzánk,
Mikor az elmúlás fátyola borul ránk.

Mint a levél, elsárgulunk lassan,
A madár még dalol, de már halkan.
S azután elfonnyad az életünk,
Megszakad minden, mi kedves volt nekünk.

Azért szeretem én az avart,
Mert mikor sokáig a téllal eltart,
Jön utána újra a dalos-nyár,
S a réten újra madár dall vár.

Várlak ősz, várlak sárguló avar,
Mikor a szellő holt levelet kavar.
Azért szeretem a holt madarat:
Mert utána megbecsüljük a nyarat.
1934. júl.

Az igazságtalanság tengerén

Az igazságtalanság
Beláthatatlan tengerén
Sötét kormos éjjel van,
Átláthatatlanul feketén.

És e nagy szennyes víznek
A legeslegtetején
Kis világosság látszik,
Hogy szinte csak lidérc-fény.

Kis parányi csolnak az,
És mécs-világ az a fény.
S magyar csolnak imbolyog
A világ e rút tengerén.

Az imbolygó csolnakban
Véres, csonka magyar ül.
Az éj s a nagy tenger
Társai köröskörül.

Evező nélkül úszik
Össze-vissza a tengeren.
Nincs senki, aki segítne
A csonka magyar emberen.

Nincs senki, ki erősen
Mégfogná az evezőket.
S biztos révbe vezetné
Épen mindkettőjüket.

Hogy is mondhatok ilyet,
Hogy velük senki sincsen.
Ott van Ő az egekben,
A hatalmas nagy Isten.

És az igazság napját
Hamar felderíteti.
A tenger a sugarával
Színültig telis-teli.

S a koromsötét éj
Mint jött, eltűnt hirtelen.
S a most már ép magyart
Nem bántja többé senkisé.

1934. júl.

A Balaton

Hazánknak egy gyönyörűszép tükre,
Ki meglátja magába zárja örökre.
Vitorlás úszik a rengeteg vízen,
Körül tündérek táncolnak csendesen.

Vidám napsugár-tündérek azok,
Ficáncolnak a halak alattok.
Itt is, ott is csupa fehér vitorla!
Kékbe játszik a távol hegyek orma.

Mintha egyesülni vágyna az éggel,
Egyesülni az ő kékségével.
A nap a vízre két hegy közt mosolyog
És nézi, mint úsznak a csolnakok.

De sötétté válik arca csakhamar,
Látja, hogy kitörőben van a vihar.
Lebukik rémülten a hegyek közzé,
Megfogadván, hogy ma nem jön elő többé.

Sötét felhők gyülekeznek az égen,
Viharra vártak ezek már régen.
Az Isten haragjához lesz hasonló,
Íme, már lövi is nyilát Apolló.

Vörös csík szalad az égen végig,
Az ember azt hiszi sebe van, vérzik.
Dörgés hallatszik a seb helyéről,
Isteni szó, az Olympus tetejéről.

És tombol, pusztít a rémítő vihar.
Temető lesz a Balaton csakhamar.
Vidám emberek odavesztenek,
Az istenek jobb életre intenek.

Csúf redők húzódnak az ábrázatán.
A rosszallás kifejezése ez tán?
Nem Balaton most már, az nem marad,
Hanem féktelen, olthatatlan harag.

1934. júl.

Ez az én hazám

Magas bércek ősi szép hazája,
Talán az Isten is mosolygott rája.
Tetszhetett neki e nagy hegytömeg,
Melyet évezredek se dönthetnek meg.
Ez Magyarország, ez az én hazám,
Ahol a szemfedő fog borulni rám.

S az Alföld, a végtelen sík tenger,
Hol az ember szólni is alig mer.
Szemben a pusztával, s Istennel
Az ember porszemnyinek tűnik fel.
Ez Magyarország, ez az én hazám,
Ahol a szemfedő fog borulni rám.

Folyók folyója, a Duna itt csobog,
Ezüst hangon csilingelnek a habok.
S új mesét mond mindennap, mindenkinek,
Kik a halk, csendes szavára figyelnek.
Ez Magyarország, ez az én hazám,
Ahol a szemfedő fog borulni rám.

Áldott nép lakja ezt az áldott földet,
Kik nem romboltak, csak építettek,
S ki most is csak építeni akar,
E nép neve az oly dicső magyar.
Ez Magyarország, ez az én hazám,
Ahol a szemfedő fog borulni rám.

1934. júl.

Atlasz és Zeusz

- „Pusztulj hát akkor nyomorultul el!”
- „Kiáltott Zeusz Atlasznak böszülten.
Ha igazságod tovább is hirdeted,
Villámaimmal leütlek menten!”

- „Kár mérgeledődnöd” – dörgött néma Atlasz-
„Mert nem a legmagasabb hegy Olympus.
Minek is mérgeledől továbbra?
Lásd már be végre igazságom Zeusz.”

- „Nincs! Nincs! Hát azért sincsen igazad!
És te féreg feleselni mersz még!?
Az istenek hatalmas királyának,
Kinek lakhelye az Olympus, az ég!”

Ezen szavak után a bösz Zeusz
Kiáltott még valamit vad haraggal,
Aztán pedig tehetetlen dühében
Lesújtott a földre villámival.

1934. júl.

Ima

Eljött a reggel, a harmatos reggel,
Tele van a világ madárénekekkel.
A fekete éj újra eltávozott,
A Te jóságos kezed újra reggelt hozott.

Köszönöm mindezt Istenem neked,
Nem érdemeltem ki e reggelt jóllehet,
De a Te jó szíved határtalan mindig,
Láthatom újra a napot mint fürdik

A szép, kék ég tengerében örömmel.
Hallhatom, hogy a madár mint énekel.
Hogy a nap füre, virágra mint nevet,
És dicsérhetem a Te jóságos neved.
1934. júl.

Itt a tatár!

Lanyha szellő, nyári szellő
Suhan a bokrok közül elő.
Meglegyinti a nap arcát
Pajkosan.
És a vén nap elfogadja
Mosolygósan.

És tovább a búzatengert,
A sok piros arcú embert
Simítja szellő-kezeivel
Kedvével.
Az erdő felett átsuhan
Nagy hévvel.

A madarak szárnya alá csap,
Mosolygóan nézi őt a nap.
„Csak szép élet van! Nincsen más!
Ugye pajtás!”
Hamar felel a nap: „Úgy van
Te hékás!”

„Te vén nap, kiszolgált katona,
Tudod e, hogy mi történt ma?
Találkoztam tónál szállva el
Egy emberrel.
Halat fogott hálóval kézben
Nagy örömmel.”

„Nem sokáig tartott öröme,
Hamar sírvafakadt ökelme.
Amibe a hal volt fogva,
Arra biz' én!
Fújtam egyet, s nem volt háló
A kezén!”

„Hiába nézett biz a vízbe,
A háló nem került kezébe.
Nem került a háló kezébe,
Nem is fog.
Azóta már a tó fenekén
Szépen forog!”

Megintette kezével a nap:
„Ki rosszat csinál, csak rosszat kap!”
A szellő erre megcsúfolta
Nyelvével.
Szamárfület mutatott neki
Kezével.

S tovább libben szellő szárnyán,
Megpihenve a fák árnyán.
Csapongva elérte a határt.
Ott rémülten,
Mint aki borzasztót lát, megállt
Hirtelen.

Szellő lába nem mozdult tovább,
Nem ment se előbbre, se hátrább.
Borzasztót, tatárokat látott!
Aztán legott
Szárnyra kapott. Hamar elérte
A falut.

És sikította: „Jön a tatár!
Feketéllik tőlük a határ!
Nem hazudok most az egyszer.
Amerre lát,
Minden ember!
Mentse magát!”

Ránevettek az emberek:
„Neked hinni sohse lehet.
Szád mindig eljár. Nem lehet még
Itt a tatár!”
- „Nem lehet itt?! Már ott is van
Nyakatoknál!”

A faluban volt már a tatár,
Elnémult a daloló madár.
A falu temploma is hamar
Elnémult.
Vörös lángok serege az ég
Felé nyúlt.

Égett a falu. És jajgatás
Volt hallható, és semmi más.
Utolsót kondult a harang
Vészesen.
És a templom aláomlott
Csendesen.

A templom lelke kondult egyet
Mielőtt elérte a végzet.
És így a falu lélek nélkül
Maradott.
A faluban pedig a halál
Aratott.

Aratott vészes kaszájával,
Nem törődve anyák jajával,
Mikor gyermekük feje a
Porba hullt.
Nem tehetett róla, vérre
Szomjas volt.

Amit ő véletlen meghagyott,
A nagy, piros vérpatakot
A föld mohón szívta magába.
E nedvért
Soká várt, azért itta mohón
Az ember vért.

Piros lett egész teste végül
A jóllakott halál kegyébül.
Az egész falu csupa, csupa
Rommá lett,
Csak némely ház mutatott büszkén
Véres üszköket.

A szellő rémülten menekült.
Ha elfáradt, még csak le sem ült.
Azóta mindig mondogatja:
„Itt a tatár,
Nem hazudok. Feketéllik
Tőlük a határ!”

Nevetnek már rá az emberek:
„Te bohó szellő, az nem lehet!
Rég elmúlt az az idő már,
Mikor tatár
Otthonotok feldúlta, rég
Elmúlt az már.”

A szellő őket nem hallgatja,
Fáradatlanul mondogatja,
Nehogy valami baj történjen:
„Itt a tatár!
Nem hazudok. Feketéllik
Tőlük a határ!”

1934. júl.

Hazajövet a korcsmából...

E dolognál csak azt kell megjegyeznem,
Hogy a korcsmából haza nem magamtól jöttem.
A korcsmába hirtelen csak azt éreztem,
Hogy a korcsmáros lába nyomát érzi testem.
A korcsmából hazajövet így történt a
Dolog.
Az érintkezési hely még most is nagyon
Sajog.

De hiszen a rúgással segített rajtam,
Nem kellett a menéssel fárasztani magam.
Az ajtótól az árokig rúgott engem,
S elmerült az árokvízben kezem, fejem.
S a lucskos árokvíztől a szájam dugig
Tele lett.
De legalább ezért az „italért” fizetni
Nem kellett.

Elterültem én a vízben mint egy béka.
Fel se vettem. Megszokott ez esni néha.
De olyan sok ital lehetett már bennem,
Hogy morgás is fáradtságot okozott nekem.
Elmélázva néztem kalapom mint úszik
A vízben.
És lassanként árokvízzel, hogy telik meg
Szépen.

Az árokvízben egyszer arra eszméltem,
Mit szól e dologhoz szerelmes hitvesem?
Mit szól hozzá? Majd mondok neki valamit.
Szerencsére szívéhez szépen simul a hit.
Oly hiszékeny, hogy elhiszi...hogy...mosakodni
Mentem!
És, hogy azért vagyok csuromvizes, mert csap volt
Mellettem!

És ha alszik...Elvégre nem kell tudnia,
Hogy milyen kulimászba pottyantam én ma.
De hallgass csak! Mintha lépteiket hallanék!
Pedig én innen ma reggelig ki nem mék!
Hamarosan előtűntek az alakok a
Sötétből.
Azt vettem észre, hogy az árokból rendőrök
Vesznek föl!

Hiába beszéltem. Hiába mondtam nekik,
Hogy az árokban feküdni nagyon jól esik...
Mély álmomból ijedten arra ébredtem,
Hogy csupa tisztaság mellettem, felettem.
Akkor eszméltem fel rá, hogy ágyban vagyok...és
Otthon!
Jaj, csak az eszem kereke nagyon, de nagyon
Forogjon!

És még nagyobb szörnyűség! Vaj’ ki ült mellettem?
Mellettem ült a szerelmes hitvesem!
„A strandon voltam...” – mondtam neki hadarva,
De hiszékenység helyett komolyra vált arca.
– „Mindent, de mindent tudok” – szólt hozzám
Hűvösen.
De én hűvösség helyett éreztem magam
Melegen.

És hiába mondtam, hogy fürödni voltam
És azért esett „hiba” a ruházatomban.
Hiába volt minden. A patália kitört,
Felettünk a derűs égbolt hamar megtört.
Hacsak még
Megtört volna! De tányérokka volt tele
A lég!

Repült felém a sok tányér szidalom,
Széttört edények heverték az asztalon.
De még az a legjobb, hogy én szét nem törtem,
És ezt csakis az Istennek köszönhetem.
A korcsmából hazajövet így történt a
Dolog.
A tányérokka a helye még most is nagyon
Sajog.

1934. júl.

Madár-ének

Szép zöld erdő felett
Virul pajkos kikelet.
Az erdőnél körös-körül
Zöld, bársonyos fű terül.

Az erdő mellett kicsi patak csörgedez,
A tekintete a távolba meredez.
És csupa kristály-tiszta neki a vize,
Öröm inni ottan! Kitűnő az íze!

A fűvön gulya legelész,
A juhász szét örömmel néz.
Lehet is nagy öröme,
Én csicseregtem fölöttem!

Elénekeltem neki a legszebb dalokat,
Hallgatta is eleinte jó sokat.
Aztán letelepedett egy fa tövében,
Mosolygós ábrázattal el is aludt szépen.

Halkan emeltem fel szárnyam,
Hogy álmát meg ne zavarjam.
Tovább szálltam hirtelen,
Búza-tenger elé értem.

A búzánál egy kicsit meg is pihentem,
Hogy pihentessem kicsit elfáradt testem.
Aztán megszólalt a harang is csendesen:
„Megérkezett már a dél, itten van, itten!”

1934. júl.

A magyar vér

Egy viharos éjjelen a világ
Fagyos, dermedt, mély álomba esett.
És e fagyos, dermedt, mély álomban
Mozdulatlan aludt minden nemzet.

A viharos éjszakában csak a
Botra támaszkodó magyar állott.
Szomorúan nézte a pusztító,
Emberre szomjazó dermedt álmot.

Felébredtek hamar az álomból
A világon lévő összes nemzetek,
De szíveikben az ébredés óta
A gonoszság és irigység éltek.

Irigyelték a magyar embertől
A házat és a rongyos viskóját,
Az életét és csonka-hazáját,
Mi csak mindig szomorúságot ad.

A gaz, kincsre vágyó ellenségek
Összebeszéltek azután egyszer.
Éles tört döftek beléje, és ott
Összeesett a szegény magyar ember.

És a magyar forró, meleg vére
Így kiömlött a havas talajra.
Az ő véréből van a világban
A havas tél helyett tavasz, s nyár újra.
1934. júl.

A havasi gyopár

A bérce felvidéken, ott...ott fenn
Havasi gyopár van a hegytetőn.
A virág a kelyhét lehajtotta,
Hős magyar vér piroslik alatta.

Fonnyad a virág, fonnyad erősen,
Csak vér van körülötte, víz nincsen.
És az éltető nedvet nem ihatja,
Hős magyar vér piroslik alatta.

Egyszer észrevette magát a virág,
Van víz mivel dúsíthatja szárát.
A vért az igazság napja felszárította,
Magyar vér helyett víz van alatta.

1934. júl.

Az arany

A folyó mentin rozoga viskó áll,
Haragos habok táncolnak lábánál.
Kincsre vágyó ember lakja a házat,
Akit már hatszor tíz esztendő áztat.

Kegyetlenül bánt vele a Sors keze,
Ha pénze is volt, mégis elment mindene.
S ha jött a remény színes képekben,
Ha használni akarta, elúszott menten.

Ruházata ócska, nagyon régi már,
A ruhája szabót áhítozva vár.
Jobb lábujja kisandít a cipőből,
A ball cipő orra ágaskodva áll föl.

A haja zilált. Össze van kuszálva,
A fésűt már hetek óta nem látta.
A szakála őszül már, egészen deres,
Gazdájával együtt koporsót keres.

A házban a lámpa lustán bóbiskol,
Széken ül a gazda messze az asztaltól.
Újság-olvasásából hang riasztja fel:
„Mi az koma, hát már be se’ eresztel?”

Hirtelen, gyorsan felugrott a gazda,
Homlokán elsimult a sok rossz barázda.
Kinyílt az ajtó. Ember lépett a házba,
Köszönt a gazdának, kezét sűrűn rázva.

– „Hát hogy s mint éldegélsz, öreg koma?
Odakinn’ az idő ugyancsak mostoha!
Kinn’ a vihar teljes erőből tombol,
Vészelt lehetne adni a toronyból!”

– „Nem bánt engem a vihar! – szólott a gazda –
De a vállalkozásnak nincs semmi haszna!”
– „Az ám!” – szólt fejére ütve a másik –
„Mily feledékeny vagyok, ugyancsak látszik!”

„Óriási dolog történt, te öreg!
A szájunkat örökre édesíti meg.
Csillogó arany rejlik a folyóba’,
Mosták is azt ki, de csak hébe-hóba.”

„Belőle itt is, ott is csipegettek,
De számunkra a víz még sokat rejteget!
Ha szép idő lesz holnap, nem lesz vihar,
Lássunk hozzá kisedni, de jó hamar!”

„Mert felszippantják a kincset orrunk elől,
S magas reményünk így újra összedől.”
A gazdának ettől elállt szeme, szája,
Mint egy vért szopó tigris úgy nézett rája.

S felugrott meggörbítve tíz ujját,
És ott összetépte menten a barátját.
Reszkette ezt dadogta magában: „Szamár,
Hogy élvezed a kincsed levét most már?”

S felkacagott azután örülten:
„Enyém a te részed is, enyém minden!
Én eszem meg a húst is, a levét is én,
Mert te a levét se’ eheted meg, szegény!”

A halottat bedobta a folyóba,
Gyorsan elmerült a vészes habokba’.
Lefeküdt, mintha semmi se’ történt volna,
Még a szokottnál is nyugodtabb volt álma.

Egy hatalmas alak jelent meg álmában,
Kísértetnek nézett a fehér ruhában.
Ujját fenyegetőleg emelte fel:
„Vigyázz! Ily módon a pokolba jutsz el!”

„Hagyd az aranyakat. Hagyd a folyó-mélyen,
Arany helyett az ember Istennek éljen!”
S eltűnt hirtelen, mint volt a jövet,
De a gazda örültül felnevetett:

– „Éljek Isten-igével? De nincs Isten!
Nincs Isten! Nekem az arany az Istenem!”
És másnap a gazda folyó mellett ült,
A keze a vízbe fel és lemerült.

De egyszer csak hirtelen felordított,
A keze szinte ontotta a lángot.
Megátkozta az aranyt a látogató,
A gazda helyén csak hamu volt látható.
1934. júl.

A gondolat

Zúg, zakatol a gép az agyban,
Kerék forog sebes iramban.
S villám cikázik egy pillanat:
És megszületett a gondolat.
1934. júl.

Az Idő

A virgonc Időből öreg ember lett,
Háta meggörbült, haja megfehéredett,
A nagy szakállát is kiverte a dér,
Hosszú nagy szakállá deres és fehér.

Egy hosszú, görcsös botot erősen markol,
Régen vágta még, a Paradicsomból.
Ifjú volt még akkor, serdülő gyerek,
Jobb lelkűek voltak még az emberek.

Hejh, azóta vállát sok millió év nyomja!
Mehetne már ő is örök nyugalomba.
Most fáradatlanul járja az eget,
Régi pajtásinak búsán integet.

A sír felé megy Isten parancsára,
Megpihenni örök, békés nyugovóra.
Közeledik a tátongó sír elé,
Amelyben örök pihenését lelé.

Villám sújt az égből, alá villám sújt,
S az öreg Idő a földre borult.
Felpördült egyet, hörög vészesen,
Karolva a földet, leomlik csendesen.

A villámlik, morajlik a menny, az ég,
Eljött az utolsó ítélet, a vég.
S hull az emberi test, az ember vére
Az ősz Idő vértől piros testére.
1934. júl.

A két zászló

Vén zászló áll a vár fokán,
A szél által büszkén lengedez.
Másik is áll, de az mostohán,
Magyar az első, török emez.

A két zászló áll kevélyen.
Egyik zászló se akarja,
Hogy másikkal beszéljen, mert
Övéinek erős volt karja.

Ámde ledönti a várat
Az Idő erős vaskeze.
És ledönti a zászlókat,
S keverednek szépen össze.

Az évek gyorsan robognak,
Robognak, vágtnak, eltelnek.
A zászlók a völgyben alszanak,
És egymás mellett pihennek.

Csendesen, nyugodtan pihennek
És várják a világ végét,
Hogy majd akkor felkeljenek
Zengve hazájuk dicsőségét.

1934. júl.

Az arany és a vas

A porba hullott a csengő arany,
Minek bírásáért meghaltak sokan.
Szintén a porban volt egy vasdarab,
Az aranynál porba esett – hamarabb.

Így összezsindültek mind a ketten,
De az arany felkiáltott ijedten:
„Egek Ura! Egy vas mellé kerültem!
Ezt a szörnyűséget meg hogy érhetem?”

Ámde megszólalt a vas szelíden:
„Ne ijedezz! Hagy mondjam el életem.
Egy hegy alatt kopár föld sötétjében
Éltem le az egyhangú életem.”

„Az az, csak éltem volna életem,
De az emberek eljöttek érettem.
De elvesztettek, hála Istennek,
S így újra nyugodtan élhetek.”

„Szebb az enyém!” – az arany így szólt –
„A hegyben valóságos palotánk volt!
A tieddel aztán a sorsom egyezik,
De mégis, alacsonyabbak vagytok tik.”

„Nekem a színem is szebb, mint a tied,
És te életed egyhangúlag éled.
Ha majd ékszer leszek... Bezzeg én!...
Mily leszek az ékszerdoboz fenekén!...”

„És jobb esetben mi lesz tebelőled?
Eke? Amivel szántsod majd a földet?
Piszkos leszel végül. Piszkos egészen,
Látod, hogy mennyivel szebb az életem?”

– „Igen. Leszek az. Nincs ennél szebb más!
Én általam kel ki aranyos kalász.
Általam lesz belőle búzatenger,
Általam bír majd kenyeret sok ember.”

„A tiednél szebb lesz életem,
És a biztatás jobban tetszik nekem.
És mi leszel te? Egy hitvány ékszer?
Mit egy év múlva megunnak ezerszer?”

„Ha megunnak vajon mi lesz véled?
Az életed ékszerésznél éled.
De ha én széttörök százszor, ezerszer,
Mégis fel tud használni az ember.”

„Megolvasztanak és kard lesz belőlem,
Amivel a szent szabadságot védem.
Hát most beszélj, te kényeztetett eb,
Szebb e az enyémnél hitvány életed?!”

„De nézz csak oda, ott egy kovács ember jön,
Az igazságot szolgál mindkettőnkön.
És meglátjuk melyikőnk hasznosabb,
Melyikőnk’ veszi fel hamarabb?”

A kovács felkiáltott az úton:
„Ejha! Jó szerencsém van, ha mondom!
Vas van az úton! Még pedig javából!
Gyere csak, koma ki az út porából!”

S gyorsan zsebre tette a vasat,
De utána majd’, hogy esett hanyatt.
„Mi van még az úton?! Szent Kleofás!
Csillogó arany-darab az, mi más!”

Megállt az arany előtt hamarosan:
„Már biz’ én e vasat nem loptam,
De az már mégis lopásnak tűnnék fel,
Hogyha ezt is magammal vinném el.”

„Isten uccse! A vas elég nekem!
Ezt viszem el, nem vagyok telhetetlen.
Ebből meg...? Ebből csinállok ekét,
Ne legyen kopár, viduljon a rét.”

A falu felé vette útját aztán,
Otthagyván az aranyt az út porán.
S pipát vett elő a zsebéből,
Dudorászva fújta a füstöt föl.

1934. júl.

Miért?!

Felsorolni e sok miértet,
Felsorolni őket nem lehet.
Mert ilyeneket
Gyakran ad az élet.

De bennem van egy égető miért:
Mért ontottunk oly sok magyar vért?
Mért nem bírja Kárpát
A szabadságát?

Erdélyben más zászló mért lengedez.
A magyar életet mért felez
A Búval, Nyomorra,
Az ő társaival?

Erdélyben mért szomorú minden?
Mért véres a nap az égen?
És miért komor
Ott az ég mindenkor?

Mikor lesz ezekre felelet?
Mikor vár minket szabad élet?
S vajon a Kárpát
A szabadságát

Joggal élvezni mikor tudja?
És a magyaroknak az útja
Mikor lesz sima?
S nyugodt az álma?

S mikor látogat hozzánk el
Szabadság-angyal, kikelettel?
Nálunk mikor lehet
Örökre kikelet?

S a szabadság fája alatt
Mikor lelünk zöldellő nyarat?
Árnyékot, enyhet,
Örök szabad életet?

1934. júl.

Vácon jártam...

Vácon jártam, de nem a kedvemből,
Vácra biz' engem csendőrök vittek föl.
Közre fogott engem a két alak,
És egy sötét kocsiba dugtanak.
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény!

És vajon miért dugtak a kocsiba?
Hogy tyúkot loptam, az volt a hiba!
Hát úgy bizony! Egy kis rongyos tyúkért,
Ami másnap már reggelt meg se ért!
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény!

Csakhogy mikor történt a tyúklopás?
Vagy öt éve, ez itt a bibás!
Akkor azért kaptam vagy egy hetet,
De kiszabadulni könnyen lehetett.
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény!

S hogy kiszabadultam a dutyiból,
Dutyiba dugni akartak újból.
De én biz' kiszimatoltam a dolgot,
Őszentségem hamar kereket oldott.
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény.

Mért volt a bírónak aranyórája?
Az én szemem kacsintgatott rája.
Egy éjjel az ablakon betottyantam,
S az órát zsebre dugtam ott nyomban.
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény.

S később a kezemhez ragadt minden,
Mi megtetszett, menten magammal vittem.
És hogy történt a dolog, hogy nem,
Zsaruk rohantak rám egyszer hirtelen!
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény.

Aztán dutyiba dugtak egyenesen,
A zsandárok dutyiba dugtak engem.
S azóta a kemény padon ülök,
Kint meleg van, legalább így hűsölök.
Hejh, Vácon jártam, Vácon jártam én,
De biz' Vácon nem voltam nagy legény.

1934. júl.

A rózsza

A magas mennyekben az égen fenn
Angyalokkal körül vetetve
Ül az Úr aranyos széken.

S előjárul az egyik angyal,
Az Úrhoz szépen előjárul.
Csillog haja, mely tele van arannyal.

„Felséges Isten, jóságos Atyám,
Egy kérésem volna, nagy kérés.
Nagyon kérlek, hogy hallgass hát reám.”

-„Teljesítem szolgám a kérésed,
Mondjad hát el gyorsan, bátoran,
Akármilyen lesz, teljesítem néked.”

-„Köszönöm, köszönöm Istenem,
És mondom hát el akkor az én
Nehéz, de szerintem szép kérésem.”

Küldj, óh a földre egy szép rózsafát,
Egy szépet, sudárat és magasat,
Ami vérpiros virágokat ád.”

„S küldj mellé egy embert, Istenem,
És semmi gondja, bántódása
Ne legyen az egész életben.”

De élete csak oly hosszú legyen,
Hogy mire egy szál rózsza elhervad,
Ő is örökre lepihenjen.”

„De élete csak rózsás legyen.
Ez volt az én nagy, nagy kérésem,
Teremtő Uram, óh én Istenem.”

Az Úr ezután felelet helyett
Villámokat küldött, de a földön,
Lenn a földön megszületett egy élet.

Nem gyerekként. Huszonötévesnek már
Lenn a földön úgy s akkor pompázott
A szép bársonyos, madárdalos nyár.

S lenn az ifjú élte életét
A szép virágzó tiszta nyárba
Szemét örömmel jártatta szét.

S a rózsafa is virult szépen,
Igazi királyi helye volt a
Nagy lugasos, gyönyörűszip kertben.

Ámde az idő az ősze fordult
És a nagy kertben, az úccán,
Mindenütt viharos, őszi szél dúlt.

S a rózsza szirmai lehulltak.
Bíbor-vörös virágfejei
Búsan, halálra készen konyultak.

Az ifjú is hirtelen összeesett,
Ott hagyván a sárga, kopár földön
A most már nagyon összetört testet.

Az angyal-had örömet ül az égen,
S az ifjú lelke is velük
Az angyalok közt szállong már régen.

Odamegy hozzá az Úr nyájasan:
„Nem bánkódtál az igen rövid,
De igen szép életed miatt, fiam?”

„Óh nem, Uram” – az ifjú így felel.
Soha se’ áldhattál volna meg
Ennél szebb és gondtalanabb étellel.”

Az Úr hallgat, erre most nem felel,
De szól később az angyaloknak:
„Őt újra a földre küldjétek el!”

„De most” – az Úr így folytatja,
Ne legyen könnyű az élete.
Rögös, göröngyös legyen az útja!”

Másodszor is az ifjú lelkesül,
De boldogság helyett életébe
Mindig akadály, szenvedés gördül.

S midőn az életét elvégezte
Felkerült a mennyországba újra,
És az Úr állt mosolyogva mellette.

„Hát ez az élet hogy tetszett, fiam?
Beszélj hát nyugodtan, bátoran,
Hogy a válaszodat meghalljam.”

„Ilyen jót nem adhattál volna nekem,
Ez volt a legeslegboldogabb,
Legesleggyönyörűbb, legszebb életem.”
1934. júl.

A régi vár

A vidéken az esti szellő átsuhan,
A zöldellő dombon egy régi vár van.
Búsan mered a bástya a távolba,
Mintha a távolba az ellenség volna.

Unottan ásítznak a lőrések,
Rajtuk keresztül már régen nem lőttek.
A zászló, mely büszkén lobogott mindig,
Lent a várudvarban összetörve fekszik.

S a börtön, lent a föld alatt mélyen
Összeláncolt rabokat nem őriz régen.
Az erkélyen mulatozó urak helyett
Rikácsoló bagoly bírja a fészket.

Az egész vár csupa kihalt és csendes.
Néha tornyából fel csak bagoly repdes.
S a várra ráborul a kihalt éjszaka,
Aztán elhal végül a bagoly zaja.
1934. júl.

A vándor

Egy odvas, nagy fatörésnél pihen
A fáradt, éhes vándor betegen.
Kezéből kiesett a furulyája,
Meleg sugarakat küld a nap rája.

Szemére húzta karimás kalapját,
Így legalább hát gyenge enyhet ad.
Ki van szakadva a ruhája, rongyos.
Feslik ruhája, mit eső, vihar mos.

S lábai alá cipő helyett
Valahonnan útilaput helyezett.
Szemei előtt feltűnik az otthon,
Mit könnyelműen elhagyott egykoron.

Feltűnik szemei előtt az udvar,
A pad, mit nap elől árnyas fa takar.
Aztán az ajtó, a házhoz vezetve,
Mire anyja a ruhákat tette.

És aztán tovább, beljebb a konyha,
Hol a jókat lenyelte suttyomba'.
Bal felől az ajtó, a szoba ajtaja,
Mindenféle vésés látható rajta.

Éles bicskával ő vésegetett ott,
Az ajtóba mondásokat faragott.
Eszébe jut egy, peregnék könnyei,
S le, záporosóként hullanak neki.

S a sírástól elaludt a vándor,
De álmában is otthonára gondol.
S a vándor naptól piros arcát
A szellő szelíden legyinti át.

1934. júl.

A vadludak

A levegőben, közte a felhőknek
A vadludak a légben előretörnek.
Erős, nagy szárnycsapásaik alatt
A levegő ernyedten meghasad.

A v alaknak a legvégiben
Két vadlúd veszekszik nagy hevesen.
S hátraszól a vezér vadlúd nyelven:
„Ti veszekedők, hallgassatok menten!”

A vadludak erre elhallgatnak,
De szívükben gyűlölet, harag dúlnak.
És zöld mezőre szállnak a ludak,
Megpihenni zöld mezőre szállnak.

Az erdőből puskával a vállán
Feléjük siet a vadász szaporán.
Lekapja puskáját, a puska dörren,
S a két lúd leomlik csendesen.

1934. júl.

Alkonyat

Lebukott a nap, le a föld széléről,
Bágyadt sugarakat küld a földre föl.
Később elfoglalja a nap helyét
Az alkony, sötétséget terjesztve szét.

A hömpölygő folyón, a hegy lábánál
Árva halász-bárka mozdulatlan áll.
Ki van kötve. Csendes a nyugvása,
Néha imbolygatja a víz ringása.

Bágyadtan nézi a hegy az arcát
Folyó tükrében, miben mindent meglát.
A túlsó parton állnak lombos fák.
Elmélázva a folyót vizsgálják.

Távolabb, a virágoknak közte
Út kanyarog, a faluhoz vezetve.
Mellette egy csőszház csendesen hallgat.
Szeliden körülfonja az alkonyat.

A kondát hajtják messze a falutól,
A kolompjuk halkan, csendesen szól.
Rétről az útra aratók vágnak át,
Jönnek vállukra téve a kaszát.

Megkondul a harang a templomban,
Csendesen hirdeti, hogy már este van.
Majd a fehérházas kis faluba'
Itt is, ott is felgyullad a lámpa.

1934. júl.

A szél meséje

Egy falusi házban a rokka előtt
Öregasszony ül, unokája nézi őt.
Az unokája kezét összetéve
Néz az öregasszony ráncos kezére.

„Most mért nem mesél, édes nagymamám?
Még tegnapelőtt se' mesélt semmit, lám!
Meséljen hát valami szép tündérmesét,
Mint legutoljára, hogy lett arany a rét?”

„Akármit, nagyanyó, akármit, nem bánom,
Nagyanyóéi legszebbek a világon.”
Sóhajt az anyó, abbahagyván a fonást:
„Mesélek, gyermekem, nem tündérmesét, mást.”

Erre a korhadtsámlit figyelni kezdett,
Hogy a nagyanyó vajon mit mesélhet?
A macska dorombolni kezdett a széken,
S a székre letelepedett szépen.

És a muskátlis cserép az ablakon
Szintén magába meredt hallgatagon.
Az unoka is csendesen hallgatott,
Az egész szobában csönd, csöndesség volt ott.

„A szabadságharckor történt a dolog,
Fáj a szívem, ha rá visszagondolok.
De elmondom azért unokám neked,
Hallgass hát ide és szépen figyeljed.”

„A nagyapád is katona lett, honvéd,
Hiába ontottam könnyeim özönét,
Elvitték mégis, háborúba vitték el.
Azt mondták: „A hazának katona kell.”

„Utána egy párszor írt még levelet,
Hogy jól van, utána aggódó ne legyek,
Hogy az ellenség felett győznek mindig,
Hogy a győzelmet haza mindig ők viszik.”

„S aztán nem kaptam tőle levelet,
Nem kaptam tőle aztán soha többet.
Egy este nagyon bánkódtam magamban,
És bánatomban mit tehettem: fontam.”

„Akkor ablakom alá jött a szél,
Hallgatóztam és hallottam, hogy beszél.
S remegve hallottam a beszédet:
„Nagyapó elesett, nagyapó elesett.”

„Itt a mese vége. Nem is mese ez,
A szívemben tőle fájdalom repes.”
A vén nap az ablakon bekacsintott,
Egy öreget, unokát talált sírva ott.
1934. júl.

A kutya bosszúja

„Nesze, te rongyos! Ez megint kijár!
Tán a múltkorit elfelejtetted már?”
A korbácsot újra felemeli,
Lecsapván a fejére sújt neki.
Véres a kutya, egész véres már,
A korbács nyoma véres csíkban áll.
Zuhog az ütés, mígnem elfárad,
S utána lerogyik az állat.
Nyalja nyelvével a korbács helyét
Bosszútelt szemeivel nézve szét.
És a kúthoz támaszkodik végül,
Hogy sajgó sebe így talán lehül.
Elaludt, fejét köre téve föl,
Csak a vér szivárgott a sebéből...

Ráborult a házra az éjszaka.
Egyedül a kutya volt éhen, maga,
Kútnál volt előre nyújtva állát,
A fejét meg egy téglán vetve át.
Múlik az idő. A kapu zörren,
A kutya ásít egyet csendesen.
S aztán jobban, nyújtózva egyet,
Egészen a földre telepedett.
És zörren a kapu, zörren tovább,
A kutya fülelve két alakot lát.
Zörren a kapu, nyílik csendesen,
Emberek jöttek, egymás mellett, ketten.
Felállt a kutya ásítva, álmosan,
Vidáman szaladt feléjük boldogan.
S gyorsan nyalni kezdte a kezüket,
Farkcsóválással üdvözölve őket.
És a két idegen tovább surran,
Megállnak a szoba ajtajában.
Nyitva a szobaajtó, nyitva van,
S a két ember továbbmegy nyomban.
A kutya leült, végezvén a dologát,
Csendesen nézte a hold világát.
Elnyújtózott, ásított is egyet,
S elaludt, takarva a földet.

1934. júl.

A három ember

Egymással három ember találkozott,
Huszonöt, ötven, hetvenöt évesek
Voltak azok.

Legelsőnek beszélt az életről
A huszonötéves, száját szóra
Emelvén föl.

„Nekem tetszik a világ, az élet,
Ti tán azt mondjátok, hogy nincs igazam,
Jóllehet.”

„Nem sikerül valami? Nem bánkódok,
Megújult erővel, újult hittel
Újhoz fogok.”

„És ha az se’ sikerül? Üsse kő!
Kitartással, munkával száz olyan
Kerül elő.”

„Szerintem nincs csúnya az életben,
Ez életemben minden, de minden
Kedves nekem.”

„Szembenézek a zúgó fergeteggel,
Még a nyomort is arcul ütöm kezemmel,
Hogyha kell.”

„Számomra nincsen más, csak kikelet,
Bú helyett örömmel van tele az
Egész élet.”

Az ötvenéves sóhajtott egyet:
„Biz’ mondom neked, hogy egészen úgy
Csak nem lehet.”

„De majd, ha arcul üt a Sors egy párszor,
Lefogadom, hogy majd egész másképp
Gondolkozol.”

„S hiába állsz erővel a síkon,
Meglátod, hogy a Sors vasmarkával
Rögtön lenyom.”

„Ám most legyen meg a boldog hited,
A Sors az igazságom megmutatja
Majd neked.”

Szólott az agg: „Egyedüli reményem,
Aki engem sohasem hagyott cserben,
Az Isten.”

„De az egeknek az Ura az Isten
Megsegít minden, minden ádáz vihar
Fereteg ellen.”

1934. júl.

Az egyetlen rím

Két szó van a világon, mi mással nem egyezik,
Ha elveszük a másikat, csonka lesz az egyik:
Van egy fa, amely a népeknek hús árnyékot ad,
S ennek a fának a neve, az oly szent: szabadság.
1934. júl.

Egy jóbarátom

Egyik jóbarátom a fehér papír,
Aki minden rosszasággal elbír.
Nem hozza ki sodrából semmi sem,
Megtűri rosszaságimat csendesen.
1934. júl.

A gyújtogató

Egy nádfedelű kis paraszt-háznál
Gyanús kinézésű, rongyos ember áll.
Zsebébe dugva mind a két kezét,
Lehunyt szemmel néz a vidéken szét.

A keze azt a pénzt érinti meg,
Amiért ma itt tűzkakas lebeg.
Szavát megbélyegezte esküvel,
Hogy saját szülőházát gyújtja fel.

Kergetőzik agyában a gondolat,
Korommá tenni e fehér falat?
És azért a rongyos, véres pénzért
Ontsa ő a vért, a szülői vért?

De gondol egyet. A gyufa sercen,
Az ég felé vörös kakas reppen.
Azután vár még egy pár pillanatig,
És a vörös lángnyelvekbe ugrik.
1934. júl.

Hiszem!

Hiszem, hogy nem zokog többé a Kárpát.
Örökre bírhatja fénylő szabadságát,
S a rengeteg fenyevesei fölé
Halálmadár nem száll soha, soha többé.
Hiszem és mindig hiszem,
Ezt kell nekem hinnem,
Azért magyar a nevem.

És a bérces, szép felvidéken
Dicső magyar zászló leng mint régen.
És a magyar ember a rabság helyett
Örökké csak szabadságot élvezhet.
Hiszem és mindig hiszem,
Ezt kell nekem hinnem,
Azért magyar a nevem.

S nyugaton osztrák nóta ne zengjen,
Magyar zászló lengjen síkságon és bérceken.
És a Himnusznak égbetörő hangját
Repítse a szél hegyen és völgyön át.
Hiszem és mindig hiszem,
Ezt kell nekem hinnem,
Azért magyar a nevem.

Lenn az Adria kék habruhájánál,
Ahol egy pár hajó elmélázva áll,
Repüljön fel idegen zászló helyett
Magyar, hirdetve örök dicsőséget.
Hiszem és mindig hiszem,
Ezt kell nekem hinnem,
Azért magyar a nevem.

1934. júl.

Aki mer, az nyer

A szomszéd kerítésénél Miska így elmélkedett,
Szemével szinte felfalván
A mosolygó gyümölcsöket.

Majd szemét a kerítésre veti,
Hogy ép nadrággal eljut-e
A piros gyümölcsök felé?

Megköpte a kezét. Hozzáfogott.
Aztán egy ócska téglára
Mindkét lábával lépett legott.

Kapaszkodott följebb, mint macska a fán
A kerítés teteje felé
Igyekezett hát szaporán.

Fenn volt már a kerítés végében.
A kertben nem volt senki sem,
Nagy szerencséjére éppen.

Aztán onnan a falra lendült át
Egy veszedelmes vékony ágon
Erőlködve tartva fenn magát.

Az ágon boldog kéjjel lovagolt
Tagadhatatlan, biz' Isten
Csudajó, pompás kedve volt.

Végül is mindkét zsebe tele lett,
A gyomra is jó nagyra nőtt,
A gyümölcsből oly sokat evett.

Az időt elérkezettnek látta,
Hogy ehhez képest biztos talaj,
Azaz föld lehessen alatta.

És cihelődött menni lefele,
Mikor nagy ijedelmére
Ezeket hallotta füle:

„Azt a rézfánfűtyülő kiskésít!
Jössz te le onnan, koma?!
Szemem láttára mit csinálsz itt?”

És nagy haraggal bösz szomszéd uram
Az ágon lógó „madár” felé
Szaladott szuszogva nyomban.

És az ágon lógó szegény „madár”
Szorongva leste, hogy vajon
Rá miféle dolog vár?

Megtudta gazduram jóvoltából.
Belátta hamar, mikor pipát
Húzott a csizmaszárból.

Azután jött a többi, jött az ütés.
Miska kilencvenet számolt meg.
Semmi, csekélység az egész.

„A mondásnak igaza van, jóllehet –
Nyögte Miska – én is nyertem,
De csak botütéseket.”

1934. júl.

Lenn a Bácskánál...

Lenn a Bácskánál a nap könnyeket hullat,
Izzó, véres könnyeket,
Amelyeket senkinek felszárítani
Soha, soha nem lehet.
De egy vigasza van az öreg napnak,
Reménye, vigasza van.
Minek dicsőséges eljöveteleért
Égbe kiálltnak sokan:
Revízió!

Lenn a Bácskánál a Dunának habjai
Sírnak, keseregnek,
S csolnakból a Duna hatalmas ölén
Nem száll fel az ének.
A vidám magyar ének helyett jajgatás
Száll fel az ég felé,
De a magyar jajai közt ezt kiálltja még,
Hogy az ég is reng belé:
Revízió!

Lenn a Bácskánál a búzatengernél
Nyomorúságos ház van.
Benn a szobában véres magyar család
Könnyeket ont ottan.
Az ágyban csendesen haldoklik az apa,
Majd felugrik hirtelen.
S midőn az ágyba visszahanyatlik,
Ezt súgja csendesen:
Revízió!

1934. júl.

Elmúlni...

Elmúlni, meghalni, semmivé lenni,
Legyen a testünkből semmi, semmi.
Legyen belőle homok, por, vagy föld,
Mi télen magára fehér ruhát ölt.

Eh! Nem kívánom ezeket nekem!
Buborékként szétpattanni életem,
Éljük le az életünk fonálát,
Éljük az életet, mit Isten ad.

1934. aug.

Zöldell a lomb...

Zöldell a lomb, virít a virág,
A kék eget napsugár töri át.
Pajkos lepke csapong jobbra, balra,
Virágra száll, ha ezt megunja.

Dalol a madár, dalol, dalol.
Fű dugja ki fejét a föld alól.
S csupa, csupa virág a rét,
Millió virág illatát ontja szét.

Virít, pompázik, ujjong minden,
Lüktet az élet az életben.
De jó a tél, jó a zordon tél,
Hidegségről, nagy hóról beszél.

Mögötte felcsillan a kikelet,
Ontva magából az életet...
A mi életünk is vidáman lüktet,
Az életkedv átszűri a lelket.

De jó a tél, jó a zordon tél,
Elmúlásról, halálról beszél.
Mögötte nevet a feltámadás,
Az új élet, tavasz, rügyfakadás.

1934. aug.

Bujdosó kuruc kesergése

Amerre járok fekete az ég.
A nap se piros, homályos, sötét.
Mintha rám akarna dőlni a mennybolt,
Ami régen mindig megértőm volt.

Amerre járok elhervad a fű.
Helyette férgek bukkannak elő.
És a virág elhervad kezemtől,
És ernyedten kihull a földjéből.

Amerre járok madár nem dalol,
Messze elvetődnek alakomtól.
Pillangó se száll a közelembe,
Riadtan repül tova minden lepke.

Amerre járok emberek nincsenek,
Letérnek az útról, szembe nem jönnek.
Félnek Rákóczi katonájától,
Akit a sors oly nagyon korbácsol.

Amerre járok, ahova betérek,
Félénken éjjeli szállást kérek,
Elküldnek. Nyugvásom az erdőben van,
Embertől, világtól elhagyottan.

1934. aug.

Júdás

Csörren a pénz, a harminc ezüst,
„Jézus, e rút tettemért meg ne üss!”
Csörren a pénz Júdás kezében,
A lánccsörgés is ilyen éppen.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Gyorsan szeméhez emeli kezét,
Hogy ne nézzen a vidéken szét.
Ne lássa Jézust a kereszttel,
Amint a Golgothára mennek fel.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Lassan, bandukolva megy Júdás,
Szeme előtt Jézus van, semmi más.
S megy Júdás, megy ingadozva,
Az ezüstnek rettentő a súlya.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

S fut már Júdás, fut, egyre fut,
Rohanva tűnik előtte az út.
Zörög az ezüst összeverődve,
Kiált is Júdás, rémkép előtte.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

„Meddig tart e csörgés! – kiált végül –
Ha van Isten, segít egekből.
Az égbe így kiáltott fel Júdás,
S megrázta testét a zokogás.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Rohan Júdás, háza elé rohan.
Ott legalább nyugalma van.
Megy a kapu elé, rohan, rohan,
Jajgat a pénz a ruhájában.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

„Az örületbe kerget e csörgés,
Nem lenne jobb enyhülésnek egy kés?!
Megőrjít e csörgés! Meg egészen!
Így mindig Jézus van előttem!”
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

S leül Júdás, leül pihenni,
Egy kicsit nyugalomban lenni.
De a véres pénz újra megcsörren,
És sír, jajgat Júdásnak zsebében.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Esteledik, sötét lesz a határ,
Madárfészek fáradt madarat vár.
Nyugovása csak Júdásnak nincsen,
Zörg az ezüst, zörg nagy kíméletlen.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Sír Júdás, sír a mécsesfénynél,
Epedve várja a nap mikor kél.
Minden mozgásra, minden mozdulatra
Megcsörren az arany újra, újra.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Érkezik az epedve várt reggel,
Fel a nap mosolyogva kel.
Júdás is talpon van, talpon van már,
Rohan ki a házból mint egy madár.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

„A főpapokhoz!” – oda is rohan,
Ajtó előtt vannak, ott vannak sokan.
Megáll Júdás, remegve megáll,
Megáll a főpapok lábainál.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

„Gonosz az én cselekedetem,
Pokol lesz érte jutalmul nekem.
Engedjétek Jézust szabadon,
Engedjétek, bűnöm megbántam nagyon.”
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

És dobta a pénzt a lábaikhoz:
„Itt a pénz, ami kárhozatot hoz!
Itt a pénz, itt a Mester ára,
Engedjétek végre valahára.”
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Szólt az egyik: „Megvan a vásár,
A megbánás csak hiába már.”
És szedte a pénzt fel a földről,
S szedte, szedte a kezébe föl.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

Felkiáltott Júdás rémülten,
És el kezdett szaladni menten.
Hallotta még a levegőn keresztül,
Amint az egyik a pénzt szedi föl.
Csörren az ezüst, csörren, csörren.

1934. augusztus

Tres Horatii

Büszkén áll a síkon a két nagy sereg,
Róma azt hiszi, hogy Albát veri meg.
Csillan a vért, a napfényben csillan,
A napfénytől vad paripa torpan.

A római sereg arcvonalanál
A három Horatius büszkén áll.
Kard a kezükben, villogó acél,
Szemük előtt lebeg a magasztos cél.

A lusiatusok...hármán vannak,
Nagy mesterei ők is a kardnak.
A vitézek száján ül a megvetés,
Harcba szállni mindhárom bármikor kész.

„Age!” – hangzik a vezényszó ércesen,
Ugrik a három vitéz hirtelen.
És villan a kard, az acél csattan,
Egy Horatius elesik holtan.

De nagy vadul visszavág a másik,
Az ellenfél arcán hosszú vércsík látszik.
Tovább villannak szilajon a kardok,
Csörgésüktől reng a föld alattuk.

Új halott a rómaiak közül,
Másik Horatius a földre dül.
Oroszlánként ordít a harmadik,
Kiáltása messzire elhallik.

„Esküszöm, nem maradok életben!
Kardomtól a pokolba mentek menten!”
Újra kiált: „Romulus segítsen!”
Új lusiatus van sebesülten.

Majd a harmadik. Sebesülve mind.
A római rájuk izzóan tekint.
És suhant a karddal, suhant egyre,
Hős honfivér buggyan ki a gyepre...

Győzött Róma! Győzött az akarat,
Szent dolog ez. Dicsőséget arat.
Óh Róma! Fiaidra büszke legyél,
Az ő vérük mind, mind piros hősi vér.

Amely hogyha a földre kibuggyan,
Viruló virág lesz nyomban ottan.
És a hős vérből hős honfi támad,
Új dicsőségére a hazának.

1934. augusztus

A furulya

„Elérkezett a születésnapod,
Ajándékul tőlem csak ezt kapod.”
Szólt az apa fiához imigyen,
És egy sípot adott neki szépen.

„Jól vigyázz, fiú e furulyára,
Ha elveszted, nagy lesz annak ára.
Enyém volt ez. Én hoztam Erdélyből.
Belőle Erdély keserve száll föl.”

„Benne van a fenyvesek meséje,
A székelkeknek örök víg kedéye,
Keserve is...a szomorúsága,
Vigyázz fiam...nagyon vigyázz rája.”

„Vigyázok rá – a fiú így felel –
Ez a síp mindig jó kezeket lel.”
S gyönyörrel fújt a fiú bele,
Felszállt belőle angyali zene.

Az apa szól összeráncolt szemmel:
„E síppal egy nagy dolgot tenni kell.
Beteg az uraság, nagyon beteg,
Nem tudják gyógyítani az emberek.

S ha talán... – ne várj kincsre, fiam!
A kincs nem itt, hanem a mennyben van.
A síp hangjával gyógyítsd meg, menj el,
Menj el Istenbe vetett hiteddel.”

S elment a fiú nagy léptekkel,
Gyorsan sietett az urasághoz fel.
S a furulyát elővette,
Ámuló szolgák voltak mellette.

Megszólalt a síp Erdély keservével,
Rá a beteg csodálkozva ült fel.
Majd megszólalt tenger vidámsággal:
„Ilyen a tavasz, a piros hajnal.”

Aztán felült a beteg az ágyban,
A homloka nem égett már nagy lázban.
Ő pedig csak fújta a furulyát,
Minden derűjét abba adta át.

Ámde egyszer elfehérült arca,
Holtan bukott a fényes padlóra.
Oly lélekkel fújta a furulyát,
Hogy a sípnak a lelkét adta át.

1934. augusztus

A Jézus-kép

Régi, régi kép van a falon.
Hej! Régen festették már nagyon!
Régen festette már
A festő a koszorút,
Amint fájdalmas arcán
Körbe és körbe fut.

Régen festette a piros vért,
Amely kicsordult a szent hitért.
Régen festette már
Az összetört kezét
És a rongyos, piszkos
Rút hóhérkötelet...

Zörög a kapu. Koldus zörgeti,
Sápadtság ül az arcán neki.
És a vén koldusnak
Szava hallatszik. Ima.
S könnyörögve szól:
„Semmit nem ettem ma.”

S pénzzel távozik a koldus.
A szíve örömtől, hittől dús.
És a Jézus-képnek
Fájdalom-telt arca
Oly hamar, oly hirtelen
Derült a mosolyra.

1934. augusztus

A természet fia

Most is, mint régebben éppen
Fekszik egy bokor tövében.
Hullnak a levelek, hullnak
A természet fiának
Az arcára.

Betakarják a levelek,
Sárga takarót képeznek,
S a takaró alatt
Élvezi az álmokat
A fiú.

Végig fúj a tájon a szél,
A hervadásról beszél.
Hervadásról, fonnyadásról,
És, hogy többet nem is szól
A madár.

Felül a fiú hirtelen,
Néz ijedten a vidéken.
Aztán sírásra fakadt,
Ömlöttek mint a patak
Könnyei.

Síratta a nyárt, az anyját,
Mi mindig napsugarat ad.
S tőle kellett válni el!
S csak egyre törtek fel
Könnyei.

Szívéhez kapott hirtelen,
A földre omlott véresen.
De boldogan ment a halálba,
Mert a halálba megtalálta
Az anyját.

1934. augusztus

Eduárd

Eduárd király ad nagyban parancsokat:
„Legyenek a gazok bitófa alatt!
Bitófát hát mind, mind valamennyit,
Kötél nekik utat a pokolba nyit.”

„A gaz, alávaló felségsértők,
Engem, Eduárdot zsarnoknak mondtak ők!
De nem baj, nem baj, készen áll a kötél,
Öt perc múlva már közülük egy se' él.”

S Eduárdhoz a lord nagy félénken szól:
„Irtózom már, Eduárd a vérpadtól.
Véres az ország, honfivértől véres,
Nyugalom ez országban sohasem lesz.”

Eduárd agyában villant a gondolat,
Látta függni a lordot bitó alatt.
De mosoly ült szájára beszéd helyett,
S a lordra kárörvendően nézett.

Dörgött az ég, az eső esett kint,
Eduárd kifelé oly félénken tekint.
Aztán kiküldte a lordot gyorsan,
Leült az asztalhoz nagy fázósan.

S félt, remegett a zsarnok Eduárd,
Remegve nézte a hömpölygő vízárt.
„Minden villám nekem szól, mind nekem,
Amiért oly csúnyán élem életem.”

S a zsarnok Eduárd a szoba mélyen
A két kezét összetette szépen.
Kinn is, benn is koppanás hallatszott,
Az eső esett, benn Eduárd zokogott.
1934. augusztus

Árva László

A hatalmas bakó köpi a markát,
Szemét a néptömegem emelvén át,
S megtalálja Lászlót az emelvényen,
Mintha keresne valamit az égen.

És ott áll már Hunyadi a vérpadon,
Sápadt az arca, beesett nagyon.
De büszkén, kevélyen tartja a fejét,
A zúgó néptömegem nézve szét.

Emeli a hóhér a nehéz pallost,
Drága Hunyadi-vér kiomlik most!
De nem! A bakó hiába csapott,
Hunyadi feje a nyakán van, ott.

Aztán újra sújt kétszer a bakó,
S Hunyadi feje a nyakán látható.
S megáll a bakó verejtékesen.
„Üsd! Üsd hát! Élni nem hagyom mégsem!”

Kiáltott a király, piros lett arca,
S mérgesen nézett a vérpadra.
Negyedszer is újra sújt a hóhér,
S kiomlott a földre hős Hunyadi-vér...

Este van, este. Sötét, kormos éjjel,
Ragyognak a csillagok szanaszéjjel.
Az ágyban fekszik Árva László király,
Ijedten néz a mécs gyér világánál.

„Milyen ez az ágy?!... Véres nagyon, nagyon!
Hunyadi-vér...! Benne nem alhatom!”
„Csak káprázik, uram a te szemed,
A kivégzés izgató volt neked.”

„Hunyadi néz be ablakomon!
Óh mily fenyegető az arca, nagyon!
Az arcán vér...! Piros Hunyadi-vér van!
Csukd be! Csukd be az ablakot nyomban!”

„Csak a kaján hold az, László király...uram...
Ablakod alatt annak világa van.”
De nem hiszi László, az ágyból felkel,
Kirohan udvarra nagy sebbel.

Ki az udvarra, a vérpadhoz rohan,
Hunyadi kiomlott vére ott van.
S László itt is Hunyadit látja,
Amint fejét a bárd alá adja.

S megy tovább a sötét udvaron,
Megy magába meredve, hallgatagon.
S László királynak azon az éjjelen
Mindenütt csak Hunyadi volt jelen.
1934. augusztus

Megrepedt a lant

Megrepedt már a fűrge húrú lant,
Falhoz vetve van, ott nyugszik alatt.
Megrepedt a húrja, ketté repedt,
Nem zeng már soha többé éneket.

Süket a lant, a rímre nem hallgat,
A fal mellett már örökre alhat.
Hiába cseng a rím, hiába zenél,
A fűrge húrú lant halott, nem él.

Árva a lant, nem érinti a kés,
Néha ránéznek, ennyi az egész.
Csendes a szoba is, hallgat, hallgat,
És nem zeng vissza a fal dalokat.

A gazdája is szomorú, árva,
Búsan néz a megrepedt lantjára.
Kezében azóta nem sercen a toll,
A lelke is hallgat és nem dalol.

Csak fájdalom, fájdalom mindenütt,
A fájdalom ércesen a szívre üt.
A szív a fájdalomra visszacsendül,
Csak az árva lant hallgat végtelenül.

Egy sötét, koromfekete éjszakán
Repedt a költő szíve a lant után.
A szobában halott költő, halott lant
Feküdt egymást átölelve alatt.
1934. augusztus

A vers

„Egy verset írni, melyben az élet cseng!”,
A költő a Sorshoz imígy eseng.
Egy verset írni, mit a szív vére hajt,
És csak csupa életkedv látsszon rajt’.”

És a Sors hozzá imígyen szólott:
„Van olyan, mivel ezt megírhatod.
A szíved vére. Abba mártsd tollad,
A szíved vére gyönyörű verset ad.”

S a költő gyorsan kapott a szón,
A tolla után nyúlt, remegve, mohón.
Aztán egy perc elmúlása után
Keresztülment a toll a szív burkolatán.

Mint a tördőfés fájt nagyon, nagyon,
De a költő nem bánkódott azon.
Sercent a toll és jött a gondolat,
Kiürült a toll pillanat alatt.

Másodszor is...vérrel tele újra
Boldogan vet rímet a papírra.
Harmadszor is...ez szinte égetett,
De a költő nem bánta ezeket.

Futott, futott a toll a papíron,
Sietett, vágatott, nagyon, nagyon.
És gyorsan készült a vers, lüktetett,
A költő áldotta az életet.

Kész lett a vers! Kész lett a költemény!
Övezte az élet és csupa fény.
Csak a költő volt sápadt, nagyon, nagyon,
Mozdulatlan, színtelen feküdt a padlón.

A szája körül játszadozott mosoly
Csak néha volt görcsös, torzó olykor.
Majd meghalt. Elszállt belőle az élet.
Csak a vers ragyogott mindenkinek.
1934. augusztus

A rím

Pajkosan összeverődő habok,
Amely csengve, csilingelve csobog.
Amely csupa szín és csupa öröm,
S kacagva néz rájuk az ég fönn.
A rímben nincsen más csak kikelet,
A rím nem ismeri a zord telet.
1934. augusztus

Haldoklik a nyár...

Haldoklik a nyár, a pajkos nyár,
Az ősz hűvös szelet lehelt rá már.
Még virít a zöld réten a virág,
S a réten füillat csapong át.
De már szomorúan zengi a madár:
Haldoklik a nyár, haldoklik a nyár...

Még a réten vígan van az élet,
Dalol, énekel a kikelet.
De a hangja egyre, egyre halkul,
Nem lehet értni az ősz szavától.
De már szomorúan zengi a madár:
Haldoklik a nyár, haldoklik a nyár...

Még a hegytetőn víg nóta zeng,
De az erdő már búsan mereng,
A már elhaló levelei fölött
A sárgulás nagyon bántja őt.
De már szomorúan zengi a madár:
Haldoklik a nyár, haldoklik a nyár...

A fecske is dalol, dalol még,
És kedvtelve nézi őt az ég.
Nem tudjuk a fecske miről dalol,
Sárga ősrről és levélhullásról.
De már szomorúan zengi a madár:
Haldoklik a nyár, haldoklik a nyár...

Még jókedvűek az emberek,
De bennük titkos sejtelem remeg,
A levélhullásról, sárga ősrről,
S a titkos sejtelem egyre tör föl.
De már szomorúan zengi a madár:
Haldoklik a nyár, haldoklik a nyár...

Haldoklik a nyár, a pajkos nyár,
Az ősz hűvös szelet lehelt rá már.
Még virít a zöld réten a virág,
S a réten füillat csapong át.
De már szomorúan zengi a madár:
Haldoklik a nyár, haldoklik a nyár...

1934. augusztus

Oly jó a versben élni...

Oly jó a versben élni,
Nincs jobb nála semmi, semmi.
A vers egy külön világ,
Amiben az ember
Mindent, mindent szebben lát.

1934. augusztus

Jézus katonája

Jézus katonája, annak mondja magát,
De nem daliás; hajlott, görbe a hát.
Mundérja hol van? Mundérja ócska ruha,
Már nagyon akarna lejönni róla.
De ő büszke, mert Jézus katonája,
S Jézust, a Hadvezért szolgálja.

Deres a haja. Fehér nagyon, nagyon,
A Halál lehelete van már a hajon.
S hol a fegyvere? Fegyvere biblia,
Nem is volt ennél jobb fegyvere soha.
Mindig magánál hordja, nála van mindig,
Legjobb, s legerősebb fegyvere a hit.

Megkondul a templom ó harangja,
Messze, messze elszárnyal a hangja.
Jézus katonája kapja a bibliát,
S siet, siet a néptömegén át,
S a templom rozoga kapuja előtt
Alázatosan meghajtja a deres főt.

S elfoglalja helyét az első padon,
Régen azon a helyen ül ő már nagyon.
Azután áhítatosan figyel, figyel,
Könyörgését küldi az Istenhez fel.
S imádkozik. A szája meg-megremeg,
Szívében a hit újjultan fogamzik meg.

Furcsa érzése kerekedett hirtelen,
Látta maga előtt az egek Urát lenn.
És csak mosolygott rá az Úristen,
Ily jó érzés nem szállt szívébe régen.
Most haragudni nem tudott senkire sem,
Megbocsájtott mindenkinek szívesen.

És majd azután így szólt hozzá az Úr:
„El fogsz távozni e világi partról.”
És összeesett Jézus katonája,
Örök sötétség, halál borult rája,
Csak a lelke fénylett, ragyogott, tündökölt,
Arra nem boríthatott fátylat a föld.

Jézus katonája meghalt a csatában,
Mert a földön örökös háború van,
Isten és a földi gonoszság között.
Ki e háborúban Istenhez költözött,
Ujjongjon, nevéssen, ne sírjon az,
Mert a száját nem hagyja el többé panasz.

És Jézus katonája most boldogan
Istennel és Jézussal mindig együtt van.
Jézus katonája ujj fegyvert, ujj mundért
Kapott a mennyben törhetetlen hitéért...
Mert az, aki a mennyekbe szállhat fel,
Együtt van Jézussal, a nagy Hadvezérrel.

És Jézus nem fukar. A nagy Hadvezér
Új mundért ad mindenkinek a hitért.
Újat és fényeset, tisztát, ragyogót,
Amilyen a földön neki sohasem volt.
És Jézus katonái nagyon boldogak,
Amilyen boldogak a földön soh'sem voltak.
1934. augusztus

Dugonics Titusz

Hahó, hahó! Jön a kontyos török!
Lábaik alatt a föld dübörög.
Jönnek megölni a „kutya gyaurt”,
Ki szemükbe oly sok paprikát fujt.

Hahó, hahó! Jön a kontyos török!
Lábuk alatt a föld nem dübörög.
Mert a magyarok kiálltnak: „Jézus!”
Kutya, kontyos pogány, csak fuss, fuss!

De jön a török, jön nagy szilajon,
Nem akar magyart látni hazánkon...!
Neki a falnak! Neki a falnak!
A falhoz létrákat támasztanak.

Özönlik rá hada a kontyosoknak,
A kontyosok a létrákon futnak.
Kezek, lábak jelennek a falon,
A kontyos pogány igyekszik nagyon!

Igyekezz, pogány! Csak törjed magad!
A várfalon úgyis hagyod a fogad!
És igyekszik is újult erővel,
S törnek a kontyosok fel, egyre fel.

S csattan a kard, villan az acél,
A másiktól egyik fél se' fél.
Fenn van egy török, fenn a várfokon,
A zászlót kitűzni igyekszik nagyon.

De hirtelen ott terem egy vitéz,
A gyaur pogányra szikrázva néz.
Birkózni kezd. De erős a pogány.
A gyaur pogány nem hagyja magát ám!

Hirtelen gondol egyet a magyar,
Átkarolja a törököt hamar.
Még egyszer mérgesen néz a pogányra,
S magával a mélységbe rántja.
1934. augusztus

A hóhér

Elpártolt a király sok embere,
Elszéledtek, ki arra, ki erre.
A hóhér volt hű egyes egyedül,
Kinek bárdjától ember vére dül.

S nagyon csodálkozik a király,
Hogy a hóhér ott áll lábainál.
„Hát hű te maradtál egyedül csak,
Mit mondjak? Hogyan magasztaljalak?”

És a hóhér mosolygott kajánul,
Rémült a király a mosolyától.
„Itt maradtam – a hóhér így felel –
Azért, hogy pokolba küldjelek el.”
1934. augusztus

A koldus pénze

Lent a folyópartnál
Rozoga viskó áll.
Majdnem érik a habok,
Rémületesen csobog
A szennyves víz.

Lent a folyópartnál
Egy asszony vár és vár.
Néz, néz a falu felé,
Hogy nem jön-e elé
A hitvese.

Csobog a víz, csobog,
Beszélnek a habok.
„Jön. Jön. Itt lesz mindjárt.
Ő is epedve várt
Már tégedet.”

Feltűnik az alakja,
Sír a cipő alatta.
Sír, sír és kesereg.
Nagyon megunta, meg
A gazdáját.

A koldus fáradtan
A szalmára dül nyomban,
Sápadt nagyon az arca.
Készül a nagy harcra
A Halállal.

És keresni kezdett.
A zsebéből elővett
Egy csillogó aranyat,
Amely gyilkos sugarat
Szórt maga körül.

Szólt elhaló hangon:
„Vigyázz e pénzre nagyon...
Hogy miért...? Hogy miért...?
Ne is kérdd...ne kérdd
Azt tőlem.”

Ez volt utolsó szava,
És sápadt arcára
A nap utoljára sütött.
A koldus elköltözött
Szebb világba.

Az asszony egy darabig
Sírt, aztán elhallik,
El, sirása is el.
Csak a hab csapkodott fel
A viskóig.

Arcára mosoly ült,
Kajánul nézett körül
Néha a halottra.
Közönyösen hallotta,
Mint csobog a víz.

Az arany után kapott,
Amit a kihúlt halott
Tartott a kezében.
Elvette tőle szépen,
És nevetett.

A nevetés torzzá lett,
De azért nevetett,
Potyogtak könnyei.
A földre hulltak neki
Nagy koppanással.

Eltette az aranyat,
Mi a gyilkos sugarat
Ontotta, ontotta.
És sehogy sem volt nyugta
Az asszonynak.

Fénylett zsebén keresztül,
És fénylett veszettül.
Halvány fény derengett
Rongyos zsebe mellett,
Az aranytól.

Hozzákapott hirtelen.
A szalmazsák mélyen
Volt az arany most már,
De minden fáradtság kár
Volt érte.

Szalmazsákon keresztül
Tör, és fel egyre tör
Az arany gyilkos sugára,
Fényt terjesztve a szobára.
Vakító fényt.

„Mit csináljak ez arannyal?
Hisz az ember meghal
E vakító fénytől,
Amely mindig föl és föl
Tör szakadatlan.”

„Jobb, ha túlados rajta.”
És a városba hajtja
Az óriás rémület.
És siet, egyre siet
Rémülten.

Cipót vett a pénzen.
Aztán nagy hirtelen
Hazafelé sietett,
Hogy a sötét estet
Megelőzze.

Megszegte a cipót.
A színe hófehér volt,
De az ízét nem állhatta,
Ette, de hiába,
Sehogy se' bírta.

Éhes volt nagyon pedig,
De mindig és mindig
A cipó keserűbb lett,
Ha hozzá enni kezdett
Remegő kézzel.

S eldobta végül,
Majd az ablakhoz ült.
A folyó háborgott,
S nem volt nyugta ott
Egy habnak se'.

Koldus jött az ablak alá,
S alig, alig hallá
Könyörgő beszédét.
De nem várta a végét,
Szólt mérgesen:

„Mint te, az vagyok, koldus.
Nesze, de most aztán fuss!”
Repült cipó kifele,
A koldus kezébe
Egyenesen.

És a koldus nyomban
A háznak ajtajában
Menedéket keresett
És csendesen kezdett
Vígan enni.

És a koldusasszony
Nem tudta, ámuljon,
Avagy mérgeskedjen,
Hogy a koldus jóízűen
Lakmározott.

És nézte, nézte csak.
Elfutotta a harag:
„Te, piszok, rongyos koldus!
Most aztán igazán fuss!
A kenyeret...!”

Nem kellett mondni tovább,
Mert a mérges szavát
A koldus megértette,
S gyorsan elejtette
A fél cipót.

A másik nagy hirtelen
A szoba mélyiben
Újra ette a cipót,
De most is keserű volt
Nagyon az íze.

És eldobta újra
A folyó menti útra,
Ahol befedte a por,
És a szürke portól
Nem is volt látható...

Meghasadt a kék ég
És üde lett a lég.
A pirosposzsgás hajnal
Együtt a vén nappal
Csak nevetett.

A madár is megjelent,
Csapongott az égen fent.
A madarak imáját
A szél hegyen-völgyön át
Vitte, vitte.

A madarak imája
A házra száll rája.
A rozoga házra száll,
De a rozoga háznál
Nem örülnek.

I/4 MÉCSESSEL

Balog Miklós
Első ének

A bérces Erdélyben a zordon rengeteg
Sziklatestével egy házat őrizett meg.
Régi volt a ház. A régiektől maradt,
Sok, sok száz év mosta e fehér falakat.
De áll a fehér ház, áll rendületlenül,
Tapodtat se mozdult el régi helyébül.
Pedig a vészidő döngette ugyancsak,
De csapásai alatt álltak a falak.

Fehér fogakkal nevettek a falak:
„Jól van, vészidő! Döngessed, döngesd csak!”
A vészidő végül is megunta a dolgot,
Csapot, meg papot és házat otthagyt.
De visszakiáltott még a hegy lábánál:
„Megállj csak, te vén ház! Majd eljő a halál!”
Megborzongtak a falak e szóra,
Rémséges volt nekik az utolsó óra.

De ellene tenni semmit sem lehetett,
Le kell szakítani halálnak az életet.
A falak aztán belenyugodtak végül,
Nem görnyedtek többet e szónak terhétül.
A fehér házat a vadszőlő belepte,
Nyughelyet lelt rajta minden tarka lepke.
A szőlő szelíden befonta a házat,
Mint két édes testvér olyan volt a látszat.

A szőlő közt a falon ablakmélyedés,
Ablakszemével a szép nagyszobába néz.
A háznak háta mögött, lenn az udvaron
A fák titokzatosan zúgtak, búgtak nagyon.
A fák lombjai közt pacsirta énekel,
Sem a kutya, sem a macska nem üzi el.
Nyughelyük van ott. Akár palotájuk,
Aranyos nyilakkal tüzel a nap rájuk.

Meleg nyíllal, sugarával tüzel le a nyár,
Pedig a nap feje deressé is vált már.
És mindig gyengébb-gyengébb sugárral tüzel,
Nem szolgál már nekik oly erős meleggel.
De nem bántja őket, hogy a nap gyengébb lett,
Táncol, és nagy vígan van bennük az élet.
Dicsérik az Istent, végzik munkájukat,
Míg rájuk nem sötétedik az alkonyat.

Az alkonyt nem szeretik e kismadarak,
Sötét szárnyi alatt nehezen maradnak.
De most nincs este. A nap javában tüzel,
A sápadt arcokat pirosság váltja fel.
Itten az udvaron, ahol a madár dalol,
S mosolygó virág bukkan a fű alól.
Egy kis gyermek játszik a tarka lepkékkel,
Vékony cérnahangon szépen énekel.

A vígan játszó lepke, s a kisgyermek
Egymást a maga nyelvén értette meg.
És ha megunta a játszást a lepkékkel,
Bolyongni a kert fái közé ment el.
Neki támaszkodott a fa derekának,
Ott, hol a virágok mosolyogva állnak.
Figyelte a fákat. És hallgatni kezdett,
Mert szoktak neki mondni a fák meséket.

Majd a fa zöld lombjai susogni kezdtek,
Mondtak a fiúnak gyönyörű meséket.
Mondtak a fiúnak vígat és szomorút,
Mondtak sok szépet, ami az eszükből fut.
Ámulva hallgatta őket a fiú,
Piros volt az arca, mint amit erős szél fű.
Kipirult arccal lelkesülve nézett szét,
És hallgatta ámulva a fák meséjét:

Ott hol a föld találkozik az éggel
Egy hatalmas hegy, kék égbe nyúlik fel.
Végül is a hegy fenséges kéksége
Veszett el az ég kék rengetegébe.
Gyakran bántották a felhők a hegyet,
És ennek folytán a hegynél egy tó lett.
Benne gyakran nézte a hegy zordon arcát,
Hogy zordon arcán ugyan vajon mit lát?

Gyakran lett arca a hegynek sötétebb,
Midőn szemével a patakba nézett.
Egy eltorzult dühös arcot látott ott,
Saját arcát, azaz a hegyormot.
Mégis a zordon hegy sziklalábánál
Egy fehér ház meghúzódva ottan áll.
A fehér háznak ember lakója van,
Egy deres ember bír szép lakást ottan.

Hisz gyönyörű kilátása van neki,
Patakot is, a hegyet is nézheti.
Az ember itt Istennel találkozhat,
Vár hát Istentől nagy istenoltalmat.
Az ember nem zúgolódik ez ellen,
Kötelességének tartja, hogy így éljen.
Minden reggel örülve boldogan kel,
Kel is, fekszik is, hazával, Istennel.

Ez életet ellenség megzavarta,
Féktelen düh, ütni akarás rajta.
És féktelen dühvel a síkot lepte el,
Tört vett az ember, küzdni ellenséggel.
Ért az ellen az ember háza elé,
Hol eddig ő a nyugodalmát lelé.
Bezzeg mostan hol van a nyugalom?!
Örjítő bögs hat fülébe nagyon.

A vén nap már éppen lenyugvóban volt,
Pár óra múlva feljött volna a hold.
Kiáltozva a házból kiszaladt,
Ott hagyván a házat, négy fehér falat.
És jobbra, balra csak szúrt a vészes tör,
Pengéjével emberi életre tör.
Rég ivott már izzón piros embervért,
Éhes szája piros vért hiába kért.

De most már itt van, itt van az alkalom,
Szomjúságát csillapíthatja nagyon.
De az idő csak mindenkinek lejár,
Inog a hős, mint kivágott tölgyfa szál.
Nagy reccsenéssel a barna földre dőlt,
Kiömlő vérét mohón itta a föld.
Mily üdítő volt számára ez az ital,
Boldog lett tőle, nagyon boldog hamar.

Hisz nagyon ritkán jutott ő ilyesmihez,
Mint fuldokló lény, mi levegőt éhes.
A nap arca volt erősen vérpiros,
Mint ember arca, mit harag lángja mos.
Aztán aranyos, meleg nyilaival
Körülfonta a hős fejét ott hamar.
Mint glória volt az aranyos napfény.
Dicső korona a nagy hős fején.

Ez volt jutalma, és nagyobb jutalmat
Maga az Isten is nehezen adhat.
Tanulj ebből: Szabadságért halni meg
Legnagyobb érdem minden, minden felett.
Csak mindig, mindig szabadságért élni
Nincsen nála szebb dolog semmi, semmi.
Hallgassál reám, mindig ezeket tedd,
Boldog lesz, magasztos a te életed.

Ezt suttogta a fa levelével,
Hogy a gyermek lelkébe is jusson fel.
S kipirultan hallgatott a gyermek,
A mesét lelkesülve értette meg.
Megfogamzott benne, mint egy mustármag,
Minek ágai az egekbe nyílnak.
E fát letörni nehezen lehetett,
A fák szava belé olyan magot tett.

Ma még csak cserje, kicsi, silány cserje,
Nincsen semmihez nagyobb ereje,
Ámde holnap már fog az égig nőni,
És nem törheti most már le semmi, semmi.
És hogy a fának meséjét hálálja,
A fa köré fonódott mind a két karja.
Úgy volt sokáig. Sokáig úgy maradt,
Ölelte csendesen a faderekat.

Mily jó barátok! A fa és a gyermek
Egymás nyelvét nagyszerűen érti meg.
Két gyermek kezét levette a fáról,
S hogy az öreg fa nem mesélt újból,
Fejét a fa mohos ölébe hajtva
Lehunyta szemeit édes álomra.
Feje felett csendesen suhant a szél,
Nehogy felébressze, talán attól fél?

Vigyázva ugrált. Hát attól félt bizony,
Azért óvatoskodott olyan nagyon.
A madár is abbahagyta dalát mindjárt,
A felébredésig csendesen várt.
S ha felébredt vidám szökkenéssel
Az ezüst színű halastóhoz ment el.
A halakat órákig is elnézte,
Nézte, nézte, ez volt a kedvtelése.

A nap elérte az égnek közepét,
S onnan nézett még a világba szét.
Szemét hunyorgatta a nap ugyancsak,
Szeméről ömlöttek vidám sugarak.
S így nőtt fel szeretetben a kisgyermek,
Kit akkor Balogh Miklósnak neveztek.
És a szabadságnak elvetett magja
Növekedett benne nagy óriásra.

Második ének

Nem beteg az idő lova, mert rohan,
Egy új évnek immár közepén van.
A vén idő erősen ül a lovon,
Lengő haja a szélben lobog nagyon.
Hosszú lengő haja egész fekete,
Bár némelyiket fehérre festette
Hatalmas, erős kezével az Isten,
Figyelmeztetvén őt, hogy lejár minden.

A szép nyárból fakó, borongós ősz lett,
Kavar az őszi szél sárga levelet.
Fonnyadnak a fák, hullnak a levelek,
S beteggé, halottá az öregek.
Mint a falevél, elsárgulnak, halnak,
Búcsút mondnak ősznek és világnak.
Az életnek, ami hervadni kezdett,
S nyűggé, s teherré lett az élet.

Mert az nagy teher, hogyha élni ősz kell,
Élni e világba' sok holt levéllel.
S rémesnek, sárgának látni az ősz
A levélhullás s a haldoklás közt.
Óh, mily jó is most mennyországba menni,
Hol az életet nem zavarja semmi.
Mily jó a fáknak! Elmúlnak az őszből,
Év múlva új tavaszban ébrednek föl.

De ezekkel egy rossz hír is érkezett:
Gyűjt a pogány óriás sereget.
Hazánkat elpusztítani akarja,
Úgy gondolja elég erős a karja.
Őn a véres kard. Allatvértül véres.
Hamarosan véres embervértül lesz.
Balogh Miklósék házában mécses ég,
Riadtan oszlik tova a sötétség.

Büszke volt Balogh Miklós a fiára
Míg kicsi volt, de most nagy boldogsága!
Nagy már a gyermeke, nem is gyermek már,
Erős keze az apja kardjára vár.
Az apja, már mivelhogy az ősz megjött,
Kezd múlni lassú fonnyadások között.
Szeme boldogan csüng az ősi kardon.
„Enyém volt ez, fiam, hát neked adom.”

Veszi a szögről. Mielőtt átadja
Egy csókot lehel csatajárt kardjára.
Motyog magában. Szeme telve könnyel,
Mintha régi barátjától válna el.
Fátyolos szeme már csillog ifjúsán,
Fátyolos szemében milliónyi láng van.
„Jól vigyázz e kardra” – a szava csak ennyi,
Utána hallgatás, semmi, nagy semmi.

De ez a szó is inkább kérlelés volt,
Csak kérelt az öreg, nem parancsolt.
De még ezzel nem volt megelégedett,
Lassú tüzes szóval beszélni kezdett:
„Az apámtól kaptam én ezt a kardot,
Amit még neki is az apja adott.
Sok csatát járt ez a kard őszereinte,
Éles pengéje azért oly fekete.

Sok embervérbe kóstolt ez már bele,
Sokszor volt rászúrva vad török feje.
Ehh! Nem akarok beszélni hosszasan,
Lehelet bennem a koporsóig van.
Jön a török is...Szükség van a kardra,
Neked adom, az Isten is akarja.”
Így szólt az öreg. Rezdült ősz szakállá,
Amin a halál lehelete állá.

Nem szólott többet, hallgatással beért,
De magában könyörgött a fiáért.
Ősz édesanyja, mint a nyárfalevél,
Ami egy órjás kitörő vihart fél
Sírt, zokogott, s magához ölelte,
Bánatos, megtört volt nagyon a lelke.
„Nem engedlek el! Hogy is engednék?!”
Ha ezt megteszem, nincsen bennem lélek!

Nincsen bennem akkor anyai szeretet,
Nem engedlek, fiam! Nem engedhetlek!
Ellenség nyilába miért is mennél?
Mért folyjon szívedből hősi ifjú vér?!
Mért rohanjanak véres testeden át
Fújó, habozó, szilaj paripák?!
Nem engedlek, miként elsodort levél
A fától, éntőlem oly távol essél!

Avagy nincsen hasonló gyermeki szeretet,
Hogy a jajgatásomat nem érti meg?
Vagy akarva befogod mindkét füled?
Hogy a panaszaimat ne értse meg?
De fiam vagy, tehát van szíved, lelked
És síró szavaim meg mégsem érted?
Ha van is, nem törődök beszédeddel,
Szülői házadtól nem engedlek el!”

Megfontolt beszéddel szólott az öreg:
„Lelked vonaglását megértem én, meg.
De szabadságért áldozni életet
Mindenekfelett a legeslegszebb tett.
Csak menj el, fiam, el az öreg háztól,
Hol gyermekévidnek muzsikája szól.
Csak menj el küzdeni a szabadságért,
Nem sajnálni semmit, nem sajnálni vért.

S te meg – szólott az anyához – nyugodj meg,
Találj nyugovást meggyötört szívednek.
Ha hazajön, s eloltva mécsesem,
Ne ejtsél értem egyetlen könnyet sem.
De én tudom, hogy addig ki nem alszik,
Míg nem látja fiának dicsőségét.
Feküdj le, fiam, lefeküdnöd lehet,
Kísérjen Isten, magas ég veled!”

Lefeküdt Miklós, lefeküdt az ágyba,
E fehér párnákat utolszor látja.
Mert kiszámíthatatlan a sors keze,
Véli az ember, hogy mostan van messze.
És a közepén eme gondolatnak,
Csapnak lefele a vaserős ujjak.
Sötétség van. Az ágyban Miklós fekszik,
Pihentetni mostan elgyötört testit.

Ébren. Fejében számtalan gondolat,
Nyüzsögnek nagyon az agyburka alatt.
Milyen lesz majd ottan? Milyen lesz vajon?
Fog-e sok honfivér folyni ott nagyon?
És a halál könyörtelen kaszája
Nem-e borít majd sötétséget rája?
Ha talán nem borít is. Hátha majd itt
Holttá meredve látja a szüleit?

De mi! A gondolkozást mi zavarja?
Kinek nyúlik öfeléje a karja?
S honnan hallatszik fojtott zokogás?
Mi emberi szívet megmarkolva ráz.
Ki hajlik fölé? Zokogva ki hajlik?
Ki simítgatja most erős kezit?
Tudja már, hogy a látogató ki az,
Mért ömlik szájáról zokogó panasz.

Az anyja kelt fel pelyhes ágyából,
Édesanyja az, aki hozzá így szól:
„Elszakad mégis, elszakad a levél!
Elsodorja tőlem könnyörtelen szél!”
Nem szólott többet. Elcsuklott a hangja,
Leszállt Miklósról édesanyja karja.
Kiáltott Miklós: „Istenem, Istenem!
Hálátlan vagyok...Szabadságért teszem!”

Az álom befogta Miklósnak a szemét,
S meglátta Miklós álmok mezejét.
Nyugtalan volt az álma neki nagyon,
Csak mozgolódott álmában az ágyon.
Előre megint egy fehér kar nyúlik,
Simogatja a fiának a szemit,
Mert ki is lenne más, mint édesanyja?
Órjas fájdalom nyugton nem hagyja.

Óh, holnap harcmezőre indul fia!
Délceg termetét talán nem is látja!
Talán nem mondja majd senki ezután:
„Óh, én drága, aranyos édesanyám!”
Talán ellenségnek martaléka lesz,
Délceg termete elcsúfított, véres.
Lezárja száját a halál örökre,
Tán elköltözik fényesebb mezőkre?

Szabadságért tenni ezt szent dolog,
De mikor az anyai szív úgy sajog!
Nem törődik semmivel, semmit se' lát,
Csak vérben fetrengve a szülött fiát.
Ti, emberek milyen kegyetlenek vagytok!
Az anya keservét fel nem fogjátok.
Menjen a gyermek. Rendeli a haza...
Óh, de hátha többé nem is jó haza!

S epedő anyai karom helyett
Talán a zordon halál öleli meg!
De az az ölelés halálos nagyon,
Nem él az többé ezen a világon!
Így kesergett nagyon Miklósnak az anyja,
S nem apadott bújának az árja.
A sötétben az anya, s a gyötrelem
Harcoltak egymással, nagyon keservesen.

Harmadik ének

„Ég veled, Isten veled szülői ház!
Hol gyermekévimnek emléke tanyáz.
Isten veled kert! Isten veled lugas!
Meséiddel mostan csendesen hallgass.
Majd visszajövök, ha úgy lesz igazán,
Ha veszedelemtől szabadul hazám.”
S felpakolt rögtön szilaj lovára,
Ami a szélvészhez hasonlóképp jára.

Messze van Erdélytől Buda határa,
Pakolhat az ember fel a hátára.
Hogy jó épségben jusson Budára fel,
Erőben, és nem elcsigázott testtel.
De Miklós lovának nem kellett egy hét,
Hogy elérhesse Budának a szélét.
Mert szilaj lova ugyancsak vágatott,
Nem sajnált semmit, semmi fáradtságot.

Budára ért Miklós. Beért Budára,
Hol a seregnek színe-java áll.
És zúgott, kiabált nagyon a sereg,
Eljött ki-ki a törököt verni meg.
Kitöltni minden bosszút a törökön,
Ki izzó vassal hazájuk ellen jön.
„Megállj, gaz török! Lehűtjük buzgalmad!
Fogadnak fele is minálunk marad!”

Csodálták Miklós daliás termetét,
Okosságát, mi arcán sugárzott szét.
Miklós nem vette magába ezeket,
A seregre csendesen nézegetett...
Duna habjai nagy erővel törtek
Előre, s visszhangoztak a szirtek.
A Nap erővel tűzelt a Dunára
Az ég közepéről, ahol most jára.

A Duna partján erős falak álltak,
Védelmesői Nándorfehérvárnak.
A parton egypár kis csónak állott csak,
Köröztük a habok egyre locsogtak.
Nyílik a várkapu órjas dőrejjel,
A katonáknak a várudvart tárja fel.
Bent van a sereg, már bent van a várba',
Mostan a további parancsot várja.

S hogy nem jött parancs Miklós a lovat
Vitte istállóba, úgy nyugton marad.
Mivelhogy nem volt semmiféle dolga,
Szétnéz itten, magába' ezt gondolta.
Hejh, de boldog volt Miklósnak a szíve!
Örült biz' nagyon, hogy elkerült ide.
„Hunyadi, Hunyadi, dicső vezérem,
Hejh, de nagyon magasztos vagy énnékem!”

Nem mondott többet, de magában érzett
Hunyadi iránt őrjás tiszteletet.
Csudálta Hunyadi oly nagy jószágát,
Ami az emberbe szeretetet ád.
Csudálta Hunyadi erős termetét,
Kezét, mi ártatlannak sohase vét.
Pedig még csak egyszer látta Hunyadit,
És szívébe milyen szeretetet nyit!

Pedig csak egyszer, még egyszer látta őt,
Szilaj lován ülve, vitézi között.
„Öh, ha csak egyszer megmondhatnám neked,
Mennyire virul bennem a szeretet.
Hogy’ szeretnék néha megölelni!
Most csak ez a vágyam, más semmi, semmi.
A szememben rajtad ezernyi érem,
Áldlak, tisztellek, daliás vezérem!”

Így beszélt, s igaz volt gondolata,
Miként egy kristályból készült palota.
Bolyongott Miklós, bolyongott a várban,
Nem volt jobb, mivel időt töltsön mostan.
S hogy bolyongott, zajra lett figyelmes,
Találgatta Miklós, hogy vajon mily lesz ez?
Egy nagy csődület volt a várpiacon,
Az lármázott hát olyan nagyon, nagyon.

Nem tudta, hogy e zajt mire is vélje,
Fúródott a tömegnek beléje.
A piac közepén egy vitéz állott,
Büszkén és nagyon hencegve állott ő ott.
Körötte vagy tízen, fetrengve vérben,
Véresek nagyon, legyőzve egészen.
Megtört arccal, dühtől eltorzulva
Néznek a másik villogó kardjára.

Gyűlölik, merthogy az győzte le őket,
A szívükben azért lángoló gyűlölet.
Nem mind gyűlöli, csak az, aki még él,
Ezeknek száma nem több az ötnél.
-„Mi lenne más ez, mint párviadal?!” -
Dühtől piros arccal ott terem hamar.
-„Vezessétek elő szép szilaj lovam!
Felabrakolva az istállóban van.”

A szavára ugranak a vitézek,
Ezt teljesíteni mindnyájan készek.
Haragos volt Miklós, szép arca piros,
Daliássá tette e pirosság most.
S míg vezették lovát elő hamar,
Tudakozódott vérpiros arccal.
„Miért van, miért van ez a csődület,
Amiért arcom haragtól dúlott lett?”

Nem hozta ki sodrából semmi sem,
De most reszketett egész testében.
Nem mástól, dühtől volt e reszketés,
A féktelen dühtől volt csak az egész.
-„Hogy miért van ez? Nagy sora van annak!
Dali vitézek halva azért vannak.
Látod azt a vitézt? Cseh a fajtája,
Hogy a menydörgős ég szakadna reája!”

Így szólt egy bajnok, kihez Miklós fordult,
Annak szívében is hasonló harag dúlt.
Újra nyílt szája. Beszélni kezdett,
S így folytatá tovább a beszédet:
„Látod a tíz vitézt vérben fetrengve?
Ez is cseh munkája, mind ő tette.
S vérüket mohón issza be a föld,
E tett megtorlásért, bosszúért üvölt!”

Miklós szívében bátorságot érzett,
Jobban szemügyre vette hát a csehet.
Erős volt. Minden porcikája izom,
Duzzadt az izom a két erős karon.
Nézte a szemét. Hejh, a szeme milyen!
Tenger fondorlat két ravasz szemében.
Kezek érintették Miklósnak a vállát,
Nem nézett nagyon, csak úgy a vállán át.

Egy öreg szólt hozzá remegő szókkal:
„Ne menj ki, fiam, nehogy kimenj azzal!
Leszakítja az szép ifjú életed.
Ne menj ki, fiam, mert akkor jaj neked!”
Rezdült szakállá. Könny csillant szemében.
Ilyen a drágagyöngy, az is ilyen éppen.
-„Köszönöm intelmét, de bús Hunyadi,
Nem bírom látni, nem bírom hagyni!”

-„Csak menj ki, fiam, becsület van benned,
Megérdemled te a vitézi címet.
Menjél ki, fiam, védeni fog Isten,
Hatalmas jobbja ott lesz közeledben,
S hatalmas az, Aki téged megvéd!
– Nyújtotta kezét – kívánok szerencsét.”
A cseh vitéznek szóra nyílt szája:
„Ez hát a magyarok híres hazája?

Ez hát a magyarok oroszláni népe?
Nem mernek kijönni kardom elébe?
Jó, hát megyek, ha végezve van dolgom,
De a magyarokban csalódtam nagyon!”
Lódobogás hallott Miklós fülébe,
Szép szilaj lovát vezették elébe.
Ráugrott Miklós, a páncélt felvette,
Jól állott neki, beleillett teste.

S élére lovagolt a seregnek,
Piros szájából ily szavak eredtek:
„Előbbi szavad ismételd újra csak.
Hogy kinek-minek? Hát csak jómagamnak!”
-„Hát megismétlem én nagyon szívesen,
Hogy nekem kijönni nem mer senki sem.”
-„Nem mer senki sem? A fajtád mindenit!
A csillagos eget látod mindjárt majd itt!”

Megütötte a pajzst lándzsahegyével,
Az ütéseket tudja-e fogni fel?
Jó erős volt a pajzs. Erős volt minden.
A kardja is. Csillámlott kezében.
Közelebb ment a csehhez egy lépéssel,
Kinyújtott karral érhetne volna el.
-„Kimegyek, te vitéz, kimegyek veled,
Hogy megváltoztassam véleményedet.”

Hogy a cseh megnézte az ellenfelet,
Bensőjében félni, remegni kezdett.
Miklós érzett magában harci kedvet.
Mit csináljon mást? Hunyadira nézett.
Az meg mosolygott buzgó vitézére,
Hejh, e mosolytól forrott Miklós vére!
Annak mosolya erőt adott bele,
Olyat, amivel mindent elvisele.

Negyedik ének

A hosszú, mély hallgatás után végre
Hetykén, de remegve megszólalt a cseh:
„Most néztem meg, hogy szembe kivel állok,
Ki szorongat fényesre csiszolt kardot.
De biz’ sebet rajtam vele nem ejthet,
Ha egyáltalában lesz is ütközet.
Visszaengedlek hát, vissza én téged,
Sok-sok évet kell még megérni néked!

Hogy harcba szállni méltó légy velem,
Mert harc most lesz, nem is lesz küzdelem.
Menjél csak haza. Vár még anyád öle,
Húzódkodjál szépen, húzódkodj bele!”
Nem bírta Miklós e gúnyos szavakat,
Kiáltott, bár először torkán akadt
A szó. S arcára pirosság ömlött,
Hogy az ellenfele így gúnyolta őt.

-„Hát miért küldesz engem oly készséggel
Anyám ölébe visszamenni, el?
Úgy látszik, félsz, s remegnek csontjaid,
Azért küldözgetsz oly készséggel annyit.
Nem szavakkal szokott beszélni a magyar!
A sérelmekkel szemben a kardjával!”
S Miklós lopva Hunyadira nézett,
Hátha nem kedveli ezt a beszédet?

Ámde Hunyadi helyeslően intett,
Miklós szívébe ez bátorságot tett.
A cseh is próbálta a fegyvereit,
Hogy a másik testén vajon sebet ejt?
Amikor elkészült, fennhangon szólott:
„Ha annyira akarod a halálod,
Üsse a kő! Múljal ki a kezemtől,
Megteszem, nekem semmibe se’ kerül.”

- „Sokba kerül az!” – mond fogai között,
Amíg ő is a harcra cihelődött.
S készen voltak végre mind a ketten,
Lángoló tűz égett a szemeikben.
Miklós ellenfele egy ideig várt,
Úgy látszik, nem akart támadni mindjárt.
Miklós ellenfele meguntta eztet,
Izgult, s lován mozgolódni kezdett.

S végül is támadott ellenfele,
Órjas erővel vágatott előre.
Maga előtt tartva éles dárdáját
– Haragtól pirosan – lóva nyakán át.
Miklós kardjával villogva vágott,
S ha talál, kő kövön nem marad ott!
Elrántotta a karját, de hiába’
Miklós most már rásújtott karjára.

A kezéből majdnem kiesett a kard,
Amivel Miklósra sújtani akart.
Most Miklós ellenfele mérgessé vált,
Nem tartott maga előtt semmi szabályt.
Eszeveszetten vagdalódzni kezdett,
Mért Miklós kardjára nagy ütéseket.
De hiába volt, hiába volt minden,
Miklóssal szemben nem ért kard kezében.

Idegpattanásig figyelt a tömeg,
Hogy a viadalt vaj’ melyik nyeri meg?
De Miklósnak diadala mindjárt
Biztossá s tisztán láthatóvá vált:
Olyan ütést mért a cseh paizsára,
Hogy annak letört egy kis darabkája.
Egy másik szúrása cseh szíve felé,
S Miklós kardja sívítva szállt belé.

Egy másik ütés a cseh sisakjára,
Pillanat múlva az is vérben állta.
Dőlt a lóról az élettelen tömeg,
Hatalmas testével ledőlt a földnek.
Láttad a kitörni akaró vihart?
Amit a nyárnak pajkossága zavart?
Oly hévvel kiáltott fel a nagy tömeg,
Hogy a cseh Miklós által döntetett meg.

Aztán futottak az élettelenhez,
Hogy hátha benne egy csöppnyi élet lesz?
De nem volt abban egy fikarcnyi élet,
Egy pillanat alatt a halálé lett.
Éljeneztek. Most mennydörgés-szerű lett.
Rózsás volt Miklósnak mostan az élet!
Aztán szédülten szállt le a lováról,
Sok barátja hozzá kipirultan szól:

„Gratulálok, Miklós őszintén neked,
Fényes volt, dicső volt vitézi tettered!”
- „Megbosszultam bajtársaim halálát,
Kötelességem ez, ne is mondd tovább.
Csak annak örülök igazán, nagyon,
Hunyadiban ismét lakozik vigalom.”
S kürt harsant fel szemletartás végett,
Hunyadi jött vizsgálni a sereget.

Mennyi ifjú fogott ott kifent acélt,
Mivel egy szabad hazát megvédni vélt.
Piros volt arcuk, ha látták Hunyadit,
Akit őelibük szilaj lova vitt.
Hunyadi szeme Miklóstra tévedett,
Majd hosszasan és lopva elnézte őtet.
De jó, hogy Miklós ezeket nem látta,
Égő piros lett volna biztos arca...-

Ötödik ének

Ott lenn a vár alatt egy ádáz csapat
Ver nagy robajjal lakásnak sátorokat.
Mások fegyverüket élesítették,
Élesre, hegyesre tenni az élet.
Némította e zajt ágyúk bömbölése,
A vár felé irányítva mind vége.
Azok károkat nem tettek a várban,
Erőtlenül hullottak le mindnyájan.

Ostoba török! Kár a fáradságod!
Itt hagyod a fogad, hamar belátod!
Feltéve, ha belátni lesz idejed,
Bajos dolog lesz, mert itt hagyod fejed.
De hát a török az olyan nemzedék,
Nem hallgatja a beszédnek elejét,
Se' a végét, s csak akkor kérdezi
- „Hogy is volt?” – mikor vérzik feje neki.

De hát a töröknek ez privát ügye,
Hogy az okos szót nem veszi fülibe.
De a magyarok közt olyan is akadt,
Ki nem kedvelte az ágyúszavakat.
Merthogy az egyik Miklósnak így szólott:
„Nézd már, pajtás, hogy bömbölnek azok ott!”
- „Óh, te kóficrágó, rézfán füttyölő!” ...
Miklósból ily szavak kerültek elő.

„Ejh, te nyúzott béka, hát magyar vagy te!
Hogy ilyen nyávogás úgy megijeszte!
Ha rálépsz egy macska farkára: nyávog,
Azért szállnak felénk most az ágyúgolyók.
Azt mondom – kőficrágó mivoltodat –
A félelemtől türtőztessed magad!”
– „Jól mondod, fiam.” – így szólott egy öreg,
Kit Miklós szava bólintásra bírt meg.

„Úgy látom, fiam bátor a te szíved,
Nem is kell, hogy a kardod a kezébe vedd.
Pusztá kézzel is megölhetsz egy gyaurt,
Aki hazánknak e szent földjére túrt.
Hős leszel, fiam, hogyha így folytatod,
Dicső, hírneves lesz vitézi kardod.
Igazat beszélek, most is vitéz vagy,
Erőd, honszereteted óriási nagy.

Én is így kezdtem ezt, így kezdtem én, fiam,
Mióta fehér szakállam, hajam van,
A kard a kezemben azóta pihen,
De meglátod, fiam, hogy’ forog itten!
Azért hoztam ide vén csontjaimat,
Hogy harcoljak. S hogyha itt is marad,
Nem bánom őket, nem bánom életem,
Hogy a hazáért holtá is lettem.”

Szeme patakjából két könnycsepp gördült,
S leesvén mohón itta be a föld.
Szólni akart újra, de nem szólhatott,
Mert Miklós mellett egy vitéz termett ott.
„Hunyadi hív, a hős vezérünk, bajtárs,
Ismeri rólad, hogy te jó gyorsan jársz,
Meghát azt is, hogy kardod jól kezeled.
Én elkísérlek, hát hagy megyek veled.”

Miklós elpirult, de nem a szégyentől,
A büszkeség lángja tört arcába föl.
E láng megvilágította érzetét,
Hófehér, be nem mocskolt dali lelkét.
Aztán meg az is, hogy csak őrá bízzák
Ezt a küldetést, Hunyadi parancsát.
Ahogy ketten mentek át az udvaron,
Egypár magyar vitéz elámult nagyon.

Úgy látszik ismerték azt az apródot,
Ki Miklóshoz küldetés miatt szólott.
Gondolkozott Miklós, mint gondolkozott,
Észre sem vett egy óriási kaput,
Csak az apród szava jutott fülébe:
„Állj meg, Miklós, itt van utunknak vége.”
Dobbant Miklós szíve, egy nagyot ütött,
Isten, kicsoda, micsoda várja őt!?

Talán Hunyadi, talán egyik tisztje,
Az szól majd hozzá, az beszél majd vele.
Kinyílt a kapu az apród kezétől,
Folyosó tárult szemük előtt föl.
Fényes folyosó, kövekkel kirakva,
S büszkén lépdelt Miklós lába rajta.
Mentek a kövön. Kopogott erősen,
Miklós szívénel nem erőbben!

Miklós előtt egy másik ajtó tűnt fel,
Erős pántokkal, félrőfös kilinccsel.
Nem merte tenni kezét a kapura,
Azért az apród kinyitotta újra.
Uram, Istenem! Miklós majd elszédült,
S elkezdett forogni vele a föld.
Merthogy Hunyadi volt a szobába',
S ráesett a lámpa gyér világa.

Tisztelgett Miklós, mert ez a tisztesség,
Hát jól van, jól van, könnyen is ment ez még!
Hanem Hunyadi hozzá szólni kezdett,
S így húzta fonalát a beszédnek:
„Mivel a múltkor kitüntetted magad,
S a kardod neked tiszteletet ad,
Velem szemben is ad tiszteletet,
Egy fontos küldetést adok most neked.

Amott lenn a gyauroknál van egy bég,
Azt a gyaurt Abdinak keresztelték.
Annak az Abdinak a sátorában
Reám nézve egy fontos haditerv van.
Azt hozd el, de nézz körül először,
Mind a két szemed ugyancsak nyissad föl.
Mert a törökök éberek ám nagyon,
És hogyha elfognak, lesz ám siralom!

De a törököt küldd a másvilágra,
Hogy e magyar földet többé ne lássa!
Ismerlek téged, ismerem a lelked,
Hogy a gyaurt nem hátulról ölöd meg.
S nem álmában, becsületes harcban,
Az Istennel hát indulj, fiam mostan.”
Tisztelgett Miklós. A lába remegett,
Látott szeme előtt foszlott képeket:

Látta az anyját két karját kitérve,
Amint a halálnak útját elállja.
Látta az apját zokogva és sírva,
Látta mindkettőt beszállani a sírba.
Aztán másik kép. Látta önnönmagát
Egy nagy, háborgó, vad folyón úszni át.
Minek egyik része mennyország, pokol,
Itt angyalok, ott rémes üstben víz forr.

A pokol felé vitte az áradat,
Pokolba menni hálátlanság miatt.
De egy láthatatlan kéz a kék egekből
Oda a mennyországba rántotta föl.
Míg rántották föl, látta a világot,
Hejh, a földön de sok örömet látott!
Látta a dicső Hunyadi seregét,
Amint ő a pogányokat veri szét.

Gondolkozott még, de azt vette észre,
Hogy ott van a várkapu közelébe'.
Ki akart menni, de lándzsák villantak,
Az örök tisztelegtek most Miklósnak.
Nyitották a kaput az örök csendben,
Nyílását meg ne hallja egy török sem!
S átlépett a kapun Miklós lába,
Beleindult a sötét éjszakába... -

Az éjszakának sötét honából
Elő-elővillant egy-egy kis sátor.
Egytől-egyig török sátorok azok,
Sok, csatára készülők török van ott.
A törökök nagy izgalomban vannak,
S unják vitézségit a magyar honnak.
S tudták, hogy rajtunk könnyen kifogni
E föld kerekén nem tud senki, senki.

A sátorok közt elszórtan örök álltak,
S kémlelték titkát az éjszakának.
Hátha valami nagy dolgot rejteget?
Támadni akaró magyar sereget.
Ezért fülelt az ór az éjszakába,
S hogy nem volt semmi mécsnek világa.
Nagy sötétség borította az eget,
Sűrű volt, szinte harapni lehetett.

Ám nem félt az ór, de mégis félelem
Szállott szívébe markolva hirtelen.
Tudta régen, hogy hős ez a magyar nép,
Erős a lába, mindig szilárdan lép.
Most benne furcsa érzés kerekedett,
Halálról, rémről gondolkozni kezdett.
S úgy érezte, hogy meg fog halni ma,
Befogadja őt pokol vagy menny hona.

S másra gondolni hiába akart,
Csak azok termettek elibe hamar.
Azért az éjszakába nem is figyelt,
Csak állott, állott mozdulatlanul, mert
Ha az éjszakába figyelni próbált,
A rémek előtte termettek mindjárt.
Az éjbe néha-néha figyelt olykor,
Úgy tetszett mintha megmozdult vón' egy szobor.

Hatodik ének

Miklós a tábor felé közeledett,
Megszokta már a koromsötétséget.
Nytította szemit. Sok veszély volt itten!
Hátha vad török van a közeliben?
Tán másik percben kés szorul beléje,
Hogy élete virágját letépje?
De elűzte ezen sötét árnyakat,
Ez árnyaktól hamar mentesen maradt.

S nem hallatszott az éjben semmi más,
Mint vén fáktól eredő lombusogás.
Hejh, de milyen volt most Miklósnak lelke!?
A fáknak szavát most nem is értette.
Elvadult lelke most a gyilkolástól,
Halálérzet benne marcangolva szól.
Kés a kezében törököt ölni kell,
Ölni kell embert a villogó késsel.

Ment előre Miklós, ment, ment előre,
Fák közt a cserjéket át meg áttörve.
Megvérezte a kezét túske, tövis,
De csak ment előre. Bánta ő azt is!
Kezétől minden folyondár szétszakadt,
Míg egyszer közel látta a sátrakat.
S lassabbra fogta hát a lépését,
Erősebben, hiúzabban nézett szét.

Hirtelen nagyot dobbant a szíve,
Egy embert látott – hátáról – közelibe.
Elíbe ugrott a töröknek gyorsan,
Tartván kést kezében – villogott ottan. –
Halk hangon szólt: „No, kontyos, véd magad hát,
Vagy ha remegel, vigyed el az irhád!”
De biz’ a töröknek nem volt ideje,
Miklós tőre markolatig szállt bele.

Pirosra festette vére a földet,
Mi vértől már oly sokszor öntöztetett.
Miklós szíve, hejh most de furcsán ütött!
Most ölt meg legelőször egy törököt.
Nem is törököt. Csak egy embert ölt meg,
Nincsen itt szerepe most a neveknek.
Megborzongott: „Aki öl, csak gyilkos az!”
Azért szállott el tőle ez a panasz.

„Nem vagyok rá méltó arra, hogy éljek,
Bírn kéne mostan pokolsötétségnek.
Nem vágyok az anyám karjára,
Mi homlokomhoz simogatva jára.
Nem vagyok méltó, hogy e földön éljek,
Minek vagyok itt gyilkoló főregnek?
Saját kezemmel életet törtem meg,
Nem én adtam, mégis elvettem eztet!”

De bensőjében mintha pendült vón' húr,
Hejh, hogy égett Miklós ettől a húrtúl.
Izzva, világosítva ez pendült meg:
„Térjél útjára a kötelességnek!”
A gondolkozásból felrázta magát,
Lépett egy nagyot a holt törökön át.
Már dühöngött benne újra gyűlölet,
A sajnálkozása hamar halva lett.

Nagy keresés után talált a sátorra,
Úgy gondolta, hogy Abdié ez volna...
Nehéz selyempárnákon aludt a bég,
Az álmok birodalmába szárnyalt rég.
S bár kinn kajánul nevetett a hold,
A sátorban mégis koromsötét volt.
De mégis mintha világosság volna,
Messziről világlott Abdi bég orra...

S ahol az ágyat vélte az ember,
Morgás, hortyogás tört a magasba fel.
Míg lelke álmországban repesve szállt,
Addig idelent az orra trombitált.
S egy szélroham a sátrat megrázta,
Látszott egy árnyak a beosonása.
Sötét volt az árny, aztán fűjt egy nagyot,
Fújása után morgást is hallatott.

„A te hortyogásod vezetett ide,
Becses tokmányodnak a közelibe.
Az trombitált már fülembe messziről,
Csuda, hogy ezzel társid nem vered föl.”
És süket csendesség volt egy ideig,
Lehetett hallani árny lehelését.
Aztán nevetés. Csiklandozástól eredt,
Majd halálhörgés fagyasztja az eret.

S utána sóhajtás nagy hosszasan:
„Jó egek Ura, csak hogy már vége van!”
Miklós volt az előbb sátorba jövő,
Annak alakja villant most elő.
S hamar kereséshez látott ottan,
S Abdi bég párnáit széthányta nyomban.
De biz' a tervet sehol sem találta,
S hiába volt Miklós bosszúsága.

S egyet fűjni végül is csak leült,
Ámde amire ült, véres volt a föld,
S felugrott Miklós. Ámde mit látott?
A vérben úszva szelencét látott ott.
Hogy a szelence fedelét nyitotta,
Egy fehér pergament húzódott abba'.
Majd megnézte Miklós mosolygós arccal,
Becsukta fedelét, eltette azzal.

De, Istenem, mi csillog a sötétben?
Vaj' mi csillogott vakító fehéren.
Felvette hát, de a keze remegett,
S az arca is halottsápadttá lett.
S nem akart hinni Miklós magának,
Zúgó gondolatok agyába vágtak:
„Drága gyémánt ez, valódi gyémánt ez,
Lángoló tűzű, mennybéli fényes!”

Miklós bensőjében az ármány szólott:
„Buta ember, a kincseket ne hagyd ott!
Gazdagság kapuja előtted tárva,
Besétálhatsz azon fényes világba.
Itt az alkalom, a gazdag alkalom,
Halandó ember, gazdag leszel nagyon.”
Megrezzent a mérleg, a felé hajlott,
Hogy a csillogó kincset nem hagyja ott.

Nyúlt a kincs után kezét görbítve,
Arca majd' lángolt, mikor tette zsebre.
De hirtelen húzta a kezét elő:
„Forró nagyon! Éget ez a kő!
Gyilkolás helyett lopáshoz is kezdtem,
Nem is csuda, ha rossz lesz életem!
S Hunyadi engem nem lopni küldött,
S nem teljesítettem, gyaláztam őt!”

De biztat, hogy csak fellobbanás volt ez,
Életem azért rosszabbá csak nem lesz?”
Így furdalja soká a lelkiismeret,
Végül is eldobta a drágakövet.
Majd a sátorban szétnézett még egyszer,
Aztán kiment az éjbe halk lépéssel.
Hűs szellő csapta meg kipirult arcát,
Át meg átfonta daliás alakját.

Hűvös volt az éj, ámde mégsem hideg,
Fák lehelete szagossá tette meg.
Miklós csak szívta az üde levegőt,
Testben, lélekben felfrissítette őt.
A gyilkolás, mi árnyként ült az agyán,
Hogy kiment az éjbe, elmúlt azután.
De a visszatérés már veszélyes volt,
Tán észrevették, hogy a török megholt.

Azért hát kardját görcsösen markolta,
Öt véres ujját szorongatva rajta.
Arca piros volt, akárcsak öt ujjá,
Amivel most éles kardját szorítja.
Néha megállt a sötét éjszakába',
S engedte, hogy a szél is át meg átjárja.
Hűsítve egy kicsit vérpiros arcát
Füillattal, mit rónáról hozott át.

A levegő úgy hatott rá, mint balzsam,
Ámde ekkor a sötét éjszakában
Szeme kapujába gyenge fény hatolt,
Így hát a várunknak közelében volt.
És hogy belül volt a várnak kapuján,
Tanácsház felé vette útját aztán.
Mert a tanácsházban mécses égett még,
Fekete szárnyán elrepült a sötétség.

Hogy elért a háznak ajtajába
Mintha megrogyant volna mindkét lába.
De kinyílt az ajtó szinte magától,
Mécsfény szűrődött ki a nagyszobából.
És hogy bement Miklós, mindent elmondott,
Abdival, törökkel való dolgot.
Hunyadi szemében villant nagy öröm,
Buzgó vitézének így felelt rögtön:

„Szépen végezted a dolgodat, fiam,
Tisztelet irántad most még nagyobb van.
Vitézi tetted meg hát hadd hálálom,
Fogadd el tőlem őszinte kézszorításom.”
S Miklósnak elfehérült az arca,
Hunyadi erős kezét megcsókolta.
S midőn bezárult mögötte az ajtó,
Hunyadi arcán mosoly volt látható.

Hetedik ének

A nap vérpiros lován az égen járt,
S elérte az ég közepét mindjárt.
És hogy az ég közepe felé haladt,
Vetett a várra véres napnyilakat.
Vérzett a nap szíve, hogy oly sok vér hullt,
A vérfolyóba sok élet belefűlt.
Hogy nem volt más a vár, mint egy kőhalom,
S összelövdözve az is nagyon.

Miklós sátrában ült gondolataival,
De az ágyúdörgés felzavarta hamar.
S felkapta hát vértől rozsdás kardját,
Ami ma még nagyobb vértömeget lát.
S a fekete vért róla kaparta,
Ami pedig nem csekélyen állt rajta.
A kardjáról eszébe jutott az apja,
Hogy él-e, hal-e? Vagy...talán siratja.?

Nem bírt szabadulni gondolataitól,
Mindjárt előtte lettek azok újból.
Képzeletben fülébe ordították:
„Nem siratja apja hálátlan fiát!”
– „El kell mennem!” – így szólt marcangolt lelke,
Mi a gyötrődésben nagy kínját lelte.
De eszébe jutott Miklósnak az ima,
Mert biz’ nem is nagyon jutott ehhez ma.

És lassan imára nyílt a szája,
Küldte fohászat az egek honába:
„Világ Teremtője, nagykezü Isten,
Nagy-nagy gyötrődés van az én szívemben.
Vágyok gondúzó atyai kezedre,
Magas egekből énhozzám nyújtsad le.
Emelj föl e porból, emelj föl, óh kérlek,
Lássam glóriáját Isten, fejednek.

De gyarló nagyon az emberi lélek,
Elpusztulok, ha nem emelsz fel, félek.
Nyújtsad ki felém, Atyám, védő kezéd,
Védd meg szüleimnek az életemet!”
És hogy elvégezte Miklós az imát,
Ment a sátorból szétnézni legalább.
Falnál a sáncokon álltak katonák,
Véres fegyvereiket tisztogatták.

Beszéltek ahhoz, mintha szót értene,
Hullott reájuk a beszéd özöne... -
Történet műzsája vésd föl e napot
Az egekre. Hogy tündököljön az ott.
A magyar szívekbe vésd be e nevet,
Ami a világnak dicsősége lett:
Hunyadi – s az ott minden időben
Örök fényt terjesztve lángoljon, égjen... -

A várkapu magából vihart ontott,
Éles kardú, hős magyar lovasságot.
„Jézus” kiáltás elnyelte az „Allah”-t,
Tisztán, érthetően csak a „Jézus” maradt.
A lovasok közt Miklós is ott vágat,
Jó, éles kardjával csinálván utat.
De a beszédre ideje csak maradt,
Kiált a töröknek gúnyosan szavakat:

„Mi trüsszentünk egyet! Beledögöltök!
Nem tud feltámasztani maga az ördög!
Te, kutya pogány! Mért jöttél hazánkba?!

Szegény fejed azt hamar megbánja!”
Gyorsan abbahagyta. Villant a kardja,
Török esett el, a földre omolva.
Mintha maga Isten jelent volna meg,
Úgy hatott Miklós a törököknek.

Azért hát vele végezni akartak,
S véget akartak vetni a kardnak.
Vagy húszan rohantak Miklós lovára,
E rohanásnak öt török lett ára.
De végül is ő csak a földre esett,
Kardforgatással vélvén menedéket.
S próbált felkelni, de nem sikerült,
Mintha száz karral tartotta vón' a föld.

S gondolta Miklós, itt a végóra!
Halálsejtelem váltott a valóra!
„Nem! – kiáltott fel – meghalnom nem szabad!
Szüleim élnek! Nem hagyom azokat!”
Órjas erővel felugrott a földről,
Tán vagy három törököt így dűtve föl.
Osztott kardjával sok halálos sebet,
Habár maga is több sebből vérezett.

„Csak végre jönné valami segítség!
Egy kis segítségért de sokat adnék!”
Hullott a török egyre a kezétül,
Vívott, de egyre reménytelenebbül.
De egyszer csak – nagy csodálkozására –
Megingett a török hadtestnek a sora.
S magával ragadta volna Miklóst,
Hacsak nem harcolt volna igazán most.

A törökök sorát egész áttörte,
Rohant – most már bajtársival előre... –
S a diadalmas csata lezajlott,
Volt a török részről rengeteg halott.
A vitézeket idézték a piacra,
Örömtől büszke volt mindegyik arca.
S Hunyadi ottan Miklóshoz lépett:
„Balogh Miklós tiszté kineveztetett!”

Nem bírt szólni Miklós a boldogságtól,
Hála és öröm sugárzott arcáról.
S csak ennyit szólott halkan: „Köszönöm...”
Könny jelent meg szemében: az öröm.
Elérte a magas égnek közepét,
S innen nézett a vitézekre szét.
És hűs szellő suhant a vidéken át,
Szelíden simítva Miklósnak az arcát...

1934. november

Őszi álom

Midőn a meggyötört vén fák
Lehullatták levelüket,
S egykor régen zöld fejük
Tépetté, remegővé lett.

Midőn az emberi lélek
Ledobta a nyár emlékét,
Ami napsugaras ruhát
Olyan büszkén viselte még.

És ezek után láttam én,
Tán valóság, tán álom...
Láttam feküdni a nyarat
Pihenve ráncos, gyűrött ágyon.

Aztán utolsót hördülni
Láttam a meggyötört nyarat.
Nagyot sóhajtott...azután
Sápadtan, holtan ott maradt.

És csak nevetett az ősz ott,
Ámbár hullatott könnyeket
A sápadt s halott nyárra
Sírva és nevetve nézett.

S aztán, mintha valami
Befogta vón' szemeimet.
Az ősz és a vén nyár helyén
Sötétség és semmiség lett.

Az azután marcangoló,
Süvítő szelet éreztem.
Óh milyen borzalmas volt ez
A síró őszi szél nekem.

De utána madárdal és
Vidám, éltető napsugár
Honolt a mogorva ősznek
Sárga levelű helyén már...

Szép álom. Gyönyörű álom!
De kár, hogy álom az egész,
Mert hiába e szép álom
Az ősznek valójába vész.

1934. november

Utolsó sugár

November van, és sárga november.
A nap a földre nézni alig mer,
Mert ha kidugja az égből fejét,
Hogy napsugarakat küldjön ide szét

E haldokló világtól megijed,
A felhők között keres menedéket.
De ma mégis kidugta az arcát,
Küldött egy pár sugarat felhőkön át.

Egy pár bágyadt, színtelen sugarat,
De a föld tőle csak hideg maradt.
Pillanatra csalódásba esett,
Zsibbadt tagjaival feszülni kezdett.

A sugár eltűnt a felhők között,
Nem tartott a sugárral a mező...
Óh, te vén nap, mért dugtad arcodat,
Az ősz szívünkben fagyosabb maradt.

1934. november

A Kossuth-szobornál

Süvölt az őszi szél,
Megtépi a fákat,
Mit hideg őszi köd
Permetezve áztat.
A kopasztott fákon
Árva madársereg.
A ködös világba
Beléje csicsereg.
S csak még itt nyílnak virágok,
A ködnek súlyát sem bánják azok.

Süvölt az őszi szél
És esőt permetez
Fűre és virágra
Nehézkedik most ez.
És a szobor körül,
Hogy a park húzódik,
Sárgára fonnyasztja
Füveket szél itt.
S csak még itt nyílnak virágok,
A ködnek súlyát sem bánják azok.

Szemben a szoborral
Épp zajong a piac.
Ez nem különös, mert
Mindig csak zajos az.
De az ősznek szele
Ide is besüvölt,
Fázósan rándul meg
A szél alatt a föld.
S csak még itt nyílnak virágok,
A ködnek súlyát sem bánják azok.

A városházának
Órája nem látszik.
Borította a köd
Reá fehér szárnyit.
És fenn az erkélyen
Egyhangúan jár az ór.
Negyven lépés egy perc,
Negyven lépés minden kör.
S csak még itt nyílnak virágok,
A ködnek súlyát sem bánják azok.

Mért nyíl' e sok virág
A Kossuth-szobornál?
Ha őszi párás köd
Még reája is száll.
Míg máshol a virág
Mostan csak elfonnyad,
Itt semmi őszi szél
Nem dönti azokat.
S csak még itt nyílnak virágok,
A ködnek súlyát sem bánják azok.

Süvölt az őszi szél,
Megtépi a fákat,
Mit hideg őszi köd
Permetezve áztat.
A kopasztott fákon
Árva madársereg.
A ködös világba
Beléje csicsereg.
S csak még itt nyílnak virágok,
A ködnek súlyát sem bánják azok.

1934. november

A mai ember

Robotol, robotol a gép, mert ez
Parancs. S ha nem csinálja, nem lesz
Olaj, mivel testét táplálja,
S ha nincs olaj, a halál várja.
Borít egy nagy örök sötét leplet,
S akkor nem lesz gép, nem lesz élet.
Ha nem lesz gép, nem lesz élet, akkor
Nem lesz robot. Ettől a világtól
Távolodik, ahol nyugszanak a
Gépek. És ahol nyugodni is fog maga.
Nem gondolni erre, csak valóra!
Csak várni, várni, amíg az óra
Utolsót üt és eljő a halál.
Megáll az élet, s a gép leáll.

1934. november

Pályafutás

Hagyjátok el e szót: pályafutás.
Van helyette jobb, van helyette más.
Pályafutás? De jó lenne az még!
Ma – vélem – vánszorogni is elég!

1934. november

Nyár búcsúja

Elmegyek, mert a testem s a lelkem
Fáradt. Elmegyek, mert el kell mennem.
Mert vetve van a hideg, s nyirkos
Ágyam. Amit az ősznek könnye mos.
Bár borzadok, hogyha erre gondol
A meggyötört lelkem. S e szótól
Sápadt arcom még sápadtabbá lesz.
Elgyöngült, ráncos, s piros véres
A kezem. Mi napsugárt hintett a
Zöldülni kezdő rétre, rónára.
A barna, drága földet itt hagyom
Hosszú időn át. Hogy' fáj nagyon
Testem, lelkem, ha erre gondolok!
Mert ám ez a búcsú olyan dolog,
Mikor az ember fájva válik el
A hazájától meggyötört szívvel.
Mert ez a vén föld az én otthonom!
Hol vidám sugaraim egykoron
Víg kedvvel cirógatták a mezőt.
Az túrte. Mikor a füvek között

Bogár mászott, s tücsök ciripelt.
És mikor még a hajnalt és a reggelt
Párás őszi köd nem borította.
Most gondterhes emberek alatta
Az ősz súlyával járnak, s kelnek.
Mert érzik már ők nagyon az ősznek
A nagy súlyát, s rémességét,
Mi szívükben tépve omlik szét,
Mint az én szívemben. De búcsúzik.
Hátam mögött az ősz. Fenyegetve ott
Áll. Félig úgyis távozva vagyok már,
Ne sírjatok. Hadd búcsúzzon a nyár.

1934. november

Rádiószó mellett

Szép nyugodt őszi estén,
Amikor a szél nem sívít,
Elhallgatom rádióba
A zenének hangjait.

S a belőle kitörő
Zenének a hangjainál
Lelkem őrá szárnyat öltve
Repesve az egekbe száll.

S csak hiába hívom vissza,
Visszahívni csak nem lehet,
Mert a zene a virág, a
Zene, a zene az élet.

1934. november

Mit írok én...?!

Mit írok én sápadt, színtelen verseket,
Mikor azoknak megmaradni nem lehet.
Mert fellángol csak, s azután elhamvad,
S szétszórja feledés a szürke hamvakat.

A zene, a zene felséges szárnyival
A kéklő s magas egekbe felszárnal.
S nem borít reá fátylat a feledés,
Sötét fátyla alatt nem hal meg, el nem vész.

Míg a vers, mint szárnysegett szürke madár
Eltiporva feledést, s elmúlást vár...
Mit írok én sápadt, színtelen verseket,
Mikor azoknak megmaradni nem lehet.

1934. november

Haldokló mező

Hogy az ősz üres paripán
Dühöngve végig vágatott,
Lovának patkója nyomán
Holt fűszálak maradtak ott.

S ezt a rémes vágatást
A vén föld is megérezte.
Kékké repedezetté vált
Didergő, kopár földteste.

A rétnék csillagszeme
A patak most nem hullámszik.
Csak néha cibálja az ősz
Ruhájának kék fodrait.

És az ősz erősen fújja
A rétnék a deres fejét.
Sárga, holt leveleket
Fújva a rét arcára szét.

A rét e csintalanságot
A mord ősztől nem tűri meg.
S haragja képéül
Megmozdulnak a távol hegyek.

1934. november

Halál útja

Az elmúlás göröngyös útjánál
Vállra vett kaszával ment a halál.
S ment büszkén az úton nézve szét,
Hol vehetné öldöklés elejét?

Ábrázata vigyorg. Rém vigyorgás.
Vigyorgása szívet, s lelket ráz.
Óh, jaj nekem! A szeme rám tévedt,
Fürkész szeme rajtam keres révet.

Szúrós a szem. Szúrós a tekintet,
Szívembe, óh mily félelmet hintett!
De közönyösen futja az útját,
Csúf holttesteken lépve néha át.

De szeme csak mindig rajtam marad,
Nem lehet letéríteni azokat.
S végül útját lassabban futja.
Óh, jaj nekem! Felém visz az útja!...

1934. november

Őszi képek

A hegyek bérckoszorúján,
Amit még büszkén tartanak,
Töviskoszorúval pihen
Bágyadtan, megtörten a Nap.

S bár a hegyek fején
A vén Nap fáradtan pihen,
A hegy fehér takaróját
Nem tudja elűzni mégsem.

A hegyrepedések között
A zord Szél szilaj paripán
Csak végigvágat örültül
Rövid perc rövid perc után.

És az ősznek lehelete
A fehér, párás köd eljön,
Hömpölyögve fehérségével
Bércen, völgyön és hegytetőn.

Azután recsegő hangján
Énekelni kezd a zord szél,
És recsegő énekétől
Zöld, mohos fa többé nem él.

Az erdőben a fák között
Kopácsolgat rekedt harkály.
Megáll. Megpihen. Majd újra
Az őszbe belekalapál.

1934. november

Ne vess!

A porond külső vidám világában,
De belől örök fájdalom között
Ugrál, nevet a bohóc, mert parancs.
A közönség tapsolja, szereti őt.
Lehet, hogy bensője belől véres.
A közönség nevet, te is ne vess!

Vigadjál, vigadjál, csak bohóckodj,
Ne bánjad most korgó gyomrodat.
Ha ma éhezel, úgyis csak mindegy,
Tán még holnap is üresen marad.
Ne bánd hát, ha gyomrod korgóbb lesz.
A közönség nevet, te is ne vess!

És hogyha a vén idő kivágja
A korhadt és kiszolgált bensődet,
S eltávozóban lesz belőled
A nevetés, a bohóckodás, élet,
Arcodat fordítsd a közönséghez,
És ha nevet, akkor te is ne vess!

1934. november

Novemberi dermedt világ

Az ősznek rekedt hírnöke a szél
Az ablak alatt sivitva beszél.
Meg-megrázza az ablaktáblákat,
Amit hideg őszi eső áztat.
A mennynek ősziért való könnye ez,
Ami ott künn az utcán permetez.
De furcsa világ van most odakint,
Ha az ember félretekint.

Az ősz hírnöke torz pofájú szél
Mostan igazán világában él!
Rázza a fát, a korhadt fatörzset,
Sárga paripán levelet kerget.
Felszakítja a járdáról a port,
Mit előbb sárga paripán tiport.
Fenn az égen vad felhők rohannak
– Sodortatva – fölötte a világnak.

Be az ablakot! Kinn nagyon hideg.
Fehér köd hidegebbé tette meg.
Jobb a szobában, hol ropog a tűz,
Hunyó parázsszemmel a földre tűz.
Ülni a széken a kályha mellett,
Minek parazsa kezét melenget.
Gondolni vissza. Hogy is volt akkor?
Midőn az életet nem fedte a por.

Hogy' is volt akkor régi világba',
Hogy boldogságot semmi sem állta.
Gondolni a napsugaras nyárra,
Istenem, milyen hamar lejára!
S a madarak éneke helyett
Jajgatás, sírás, levélhullás lett.
De a gondolkozásból felzavar
A vénséges hideg ősz, az avar.

1934. november

Hazug cigányasszony

I.

Öreganyó ül rozoga széken,
Kezében fonással ül már régen.
Erős télkor mi mást is csináljon?
Ha a szeme nem lát túl a havon.

Hiába van ókularé rajta,
Nincsen annak egy fikarcnyi hamva!
Elég, ha vele a kötést látja,
Szemeit nem is használja másra.

Mi másra is? Újságot nem olvas,
Nem érdekli őt egyáltalán az.
Széles világba' vaj' mi történik?
Hogy ki vesztette el az életit?

Csak egy érdekelné, a gyermeke,
De a sors messzire elvetette!
Orosz puskák közé Szibériába!
Hol örök havat tapos a lába.

Hír nincs róla, nem írhat levelet,
Régen nem jött már onnan üzenet.
Hogy él-e, hal-e, tudni nem lehet,
Messze sodorta a szél a levelet!

Elsodorta szerető karoktól,
Elsodorta az anyai háztól.
Erre gondol, erre gondol sírva,
Elviszi e gondolat a sírba!

Megöli őt a gond, a gyötrelem,
Megöli e két haragos elem.
Pedig azok gyakran látogatják
Az élettengerben küzdő anyát.

Letette a kötést. Sötét van már,
A Nap az ágyában pihenést vár.
Kinn az utcán a zaj is elült,
A világ arca most feketét ölt.

S a ködös homályban egyenkint
Gyúlnak meg az ívlámpák odakint.
Csendesség honol mostan az utcán
Napi küzdelem, fáradtság után.

Hóban siető láb ropogása
Néha hallatszik be a szobába.
Dolga ilyenkor senkinek sincsen,
Elvégezte mind azt nappal régen.

Ropogás hazamenőktől ered,
De gyéren látni nagyon ezeket.
Bent is csend van, csak az óra ketyeg,
Jelzi haladását az időnek.

Néha reccsen egy-egy bútordarab,
S azután csend, süket csend marad.
Ilyenkor az ember szabadon lehet,
Idézheti a régmúlt időket.

Feledés-szél elvitte azokat,
Emlékük csak gondolatban marad.
De a gondolat világa színes,
A régmúlt kép szinte valóvá lesz.

Feledés-szél elhajtja azokat,
S ilyenkor rémülten felriad
Az ember. Mert a színes gondolat
Elrepült, s csak a való maradt.

A rémes és szívbe markoló,
Emberi szívet gyötrő rém való.
Világosságot! Rémes a sötét!
Fokozza az embernek félelmét.

Jó volt, míg a gondolat múltba vitt,
De a való a rémes szárnyait –
Óh, igen – már kiterjesztve tartja,
Sújtásra készen fekete karja!

Világosságot! Világosságot!
Emberek, a lelkembe gyújtsatok!
Rém a sötét! A bizalmatlanság
Anyai szívembe nyilallva vág.

Kel az anyó remegő tagokkal,
A rozoga székről felkel hamar.
Gyufa reccsen. Meggyullad a lámpa,
Terjeng a szélben a világa.

Hát így most már jobb. Világosság van,
Terjeng a fény széjjel a szobában.
Az anyó feje asztalra csuklik,
S álomországban találja lelkét.

II.

Sívít a szél, véres hót kavar,
Őrjöngve sívít, dühöng zivatar.
S a szél szinte vág, olyan hideg,
Sűrű köd hidegebbé tette meg.

Dühöng a világ, haragszik Isten,
Nincsen irgalom, nincsen kegyelem!
Pokol a földön, igazi pokol,
A tél hangján – szívet fagyasztva – szól.

Dühöng, dühöng, fát tép ki tövestül,
Tépett törzsétől messzire repül.
Őrült a világ, őrült fergeteg,
A faóriásokat dönti meg.

De hiába dühöng a zivatar,
Az Istennel is dacol a magyar!
Hol legjobban dühöng a fergeteg,
Falábát egy őrház vetette meg.

S előtte látni egy honvédet,
Kiért az anyó könnyeket ejtett.
S hiába dühöng a zivatar,
Csak azzal is dacol ő, mert magyar!

III.

A szobában, hol az anyó kuporog,
Kártyát keverve cigányasszony áll ott.
S az anyó áhítattal hallgat,
Elnézi a nyűtt kártyalapokat.

Az mondja meg a hírt a fiáról,
A cigányasszony mondja meg abból.
Keveri a kártyát cigányasszony,
Látja az időt, hogy most már szóljon:

„Itt az első lap, azt jelenti ez,
A maga fia nagyon boldog lesz.
A boldogságát semmi nem állja,
Ad az Úristen sok áldást rája.”

„Haza fog jönni, nem is oly soká,
Aztán lesz itthon nagyon boldoggá.”
Aztán egy ideig csendesen maradt,
Összecsapta a kártyalapokat.

IV.

Elült a vihar, csak az őr halott,
Vérben fekszik az őrház előtt ott.
Mohón issza a hó be a vérit,
Jó nagy darabon pirossá válik...

1934. november

Kétszeres aratás

Távol, hol az ég
Földdel összeér,
A határuknál
Aranyos
Kalásszal a tér.

S hűvös szellő
Hullámoztatja
A búzatengert.
A szélnek
A hűvös karja

Megrendíti
A kalászokat,
Ami már sárga
S drága
Terméseket ad.

Vágják a kalászt
Szorgalmas kezek.
Kaszásnak fénye
Csillan a
Hő napfényben meg.

Elöl a gazda
Széles mosollyal.
Megelégedve
Magának
Egyszer így szólal:

„Szép, szép a munka,
Szépen is halad.
Gyorsan kötik már
Az arany-
Drága magvakat!”

Jobban süt a nap
Az aratókra,
Mintha csakis ez
Volna a
Munkája, dolga...

Milyen fergeteg
Jön a határról?
Mily hang hallatszik
Ordítva,
Böggve szájukról?

Az a gomolyag
Vad tatár horda.
Tudj' Isten mily szél,
Mi őket
Most erre hordta.

Szinte szikrázik
Lovuk patája.
Arany nyilakkal
Tüzel az
Öreg nap rája.

Most vette észre
Arató sereg,
Hogy nyári léget
Milyen zaj,
Mily hang tölté meg.

Jön a vad pogány,
Nagy vágtatva jön.
Robogva lovon
A drága
Magyar göröngyön.

Nem is menekül,
Nincsen menekvés.
Menekvés útja
Úgyis csak
A halálba vész.

Utolsó fohászt
Küldnek oda föl...
S mosolygóbban
Süt rájuk
A Nap az égből.

Más pillanatban
Villan a dárda,
Egy magyar testét
Véresen,
Gyorsan átjárta.

A halál hamar
Aratott éltet.
Magyarok élte
Aratva,
Learatva lett.

S a nagy Halál
Örülve nézett szét.
S nézte a sok
Aratott
Emberi kévét.

És amott távol
A búza égett.
Soroknál a sok
Tengernyi
Aratott élet.

1934. november

December eleje

Óh, te elcsúfult, rút világ,
Az ősznek igája alatt
Az ember borzadva látja
Sebhelyes, sárga arcodat.

A régi, vidám és piros,
Víg arcod vajon hová lett?
Hová szállott el belőled
A napsugár és az élet?...

A sötét, nyirkos világba
Midőn fordítám arcomat.
Sötétség felé fordulva
Rémülten, sápadtan maradt.

Egy árny suhant át az éjben,
Hófehér szakállú ember.
Rémülten sóhajtottam.
Ő volt! Rémséges December.

1934. december

Búcsú

Leborult már az est,
Mint valami fátyol.
S e fátylon keresztül
Nem lehet látni jól.
S épp most csúszott le
A nap a hegyekről,
Utolsó sugarat
Küldve világba föl.

S utána, mintha
Vérzett volna az ég.
Csak szétömlött rajta
Rémséges véresség.
És folyt egyre a vér...
Folyt az erdő fele,
S pár perc múlva már
Színültig volt vele.

Csak vérzett az erdő,
Seb nélkül vérezett,
De nem látott rajta
Senki sem egy sebet.
S végül is a vér
Végül is lecsurgott,
Nem hagyva maga után
Semmiféle nyomot.

Most az erdő vére
Eltűnt egy pillanat,
S az erdő még most
Sötétebben maradt.
S csak rémségesen
Terjengett a sötét,
Völgybe s erdőbe
Lassan terjengve szét.

Most meg lanyha szellő
Csapott az erdőn át.
Magával vivén a
Holt füvek illatát.
Csend volt az erdőben,
Hang csak néha hallszott,
Egy-egy riadt állat
Zavart nyugodtságot.

Az erdő mellett egy
Kis pihegő folyó
Hús habjai között
Menedéket lelni jó.
A folyónak partján
Öreg fűzfák állnak.
Éber őrei ők
Sötét alkonyatnak.

Megrázza a szellő
Zölde lombjaikat.
Rázza egy darabig,
Aztán csendben marad.
Óh, fenséges alkony,
Mint bámullak téged!
S híven kísérem
Élted, lüktetésed.

S milyen jó lenni
Hús szárnyaid alatt.
Mint bámullak téged,
Fenséges alkonyat!
Lenn a völgyben, ahol
Sűrű a sötétség
Egy kicsike kis fény
Ott most remegve ég.

Düledező házból
Ered a fényesség.
Düledező házban
Kicsi mécsvilág ég.
Megvilágítja a
Háznak a falait,
Amibe repedést
Az idő és szű nyit.

S rongálja minden
A négy kopár falat.
Tova a vakolat
Víg szél hátán szalad.
A völgyben csak ez itt
Az egyedüli ház,
Falai közt mégis
De sok ember tanyáz!

Egy család lakik ott,
Számos tagú család.
Elvesztette pénzét,
S minden vagyonát.
S eljöttek ide
Gondot felejteni,
S gondüző talán
Nincs jobb nála semmi.

Mert találkozhat itt
A nagy természettel
– A karját kitarva –
Elcsigázott ember.
Kipihen magát
A természet ölén,
S gyötrelem helyett
Lángol benne majd fény..

És belől a házban
Egy hegedű jajdul.
Remegnek a falak
E szomorú jajtul.
Pelyhes gyerek az még,
Ki vonóját fogja,
Húzza a hegedűt
Magához a karja.

S csak húzza egyre,
Mintha azt akarná,
Szívének búja a
Vonóra szálljon rá.
„Isten, el kell mennem!”
Csak így sóhajt végül.
Rozzant asztalra megy
Hegedű, kezétül.

Jó távol áll tőle
Az ősz édesanyja,
De titkos sóhaját
Mégis csak meghallja.
De nem akar szólni,
Szíve majd megreped,
Midőn látja állni
Némán a gyereket.

S künn pedig egyre
Nagyobb a sötétség.
Benn is. Gyenge mécses
Szinte hiába ég.
Megrázza az ajtót
Egy heves szélroham,
Rázza egy ideig,
Aztán tova rohan...

Sötét az éjszaka,
Még mécsvilág sem ég.
Éli birodalmát
Kéjjel a sötétség.
Csend van. De hirtelen
A kis folyón által
Az éjszakába egy
Hegedűszó nyilall.

1934. december

Eladtam a subám...

Eladtam a subám szegedi vásáron,
Mert növekedőben volt az adósságom.
Megnézte a zsidó, s kótyavetyélte,
Egy árva tíz pengőt adott csak érte.

Mit csináljak én most árva tíz pengővel,
Adósságom tornyát úgysem éri fel.
És így nincsen subám, de van adósságom,
Ám én emezt se' meg amazt se' bánom.

Pohárt a kezembe, hogy buba ne essek.
Tudom, rövid időn belül vígan leszek.
A subám miatt én hogy' is esnék buba,
A szegény embernek minek is a suba?...

1934. december

Betyárhistória

Sötét az éj. Végítélet éjszakája,
Semmilyen fény az égből nem hatol rája.
A hold elülve fekete felhők között,
Szürke felhő-ruha eltakarja őt.

Hideg az éj. Csikorgó északi szél
A pusztába néha bele-belebeszél.
A hervadt füvek közt végig korbácsol,
S sárgává lesznek azok korbácsától.

Rémes az éj. Sötét, kósza árnyak ingnak
Rémes birodalmában az éjszakának.
Titokzatos hangok, sötét, kósza árnyak
Az éjszakában csak végig-végig járnak.

Mint a lidércfény sötét éjszakába,
Villant fel parányi lámpának világa.
Kis húnýószemű fény volt, mi villant meg,
Nehéz észrevenni azt emberi szemnek.

Könnyű kitalálni, egy csárda van arra,
Azért villant fel lámpa gyenge világa.
És e lámpának gyulladására mintha
Csak megmozdult volna az egész nagy puszta.

Lassú imbolygással arra egy árny tartott,
Az útjába véve a gyenge világot.
Kissé görnyedve, tigris óvatossággal
Vágott az idegen pusztaságon által.

Kezében görcsösen fokost szorongatva
A csárda ajtóba vezetett az útja.
S előre lábával egy nagyot rúgott,
Célozva lábával a kocsmajót.

Nagyot recsegett a korhadt faalkotmány,
Hiába a rúgás, senki se' jött ki ám.
Egy másik nagy rúgás. Az ajtó megreccsen,
Rövid idő múlva ott van a betyár benn.

„Hé, kocsmáros, rozoga csárdában itt,
A tisztességes embert be sem engedik?
Hortobágytól eddig koptattam a lábam,
Engedj be hát! Lábam félig elkopva van!”

Így szólott, aztán feleletet se' várva
Nagy halkan belépett a dohos kocsmaiba.
S a csárdában csak egy öreg betyár ült,
Csak ő volt a csárdában – vendég – egyedül.

És hogy most látta jönni a fiatal betyárt,
Szóra nyílt az öreg betyár szája mindjárt:
”Hová tartasz, jó földi? Talán messziről
Vezetett az utad e rút vidékre föl?”

„Hogy rút vidék? Hát az rá is illik nagyon,
Nem nagyon található erre a nyugalom.
Hortobágytól eddig négy zsaru üldözött
Éjjel és fényes nappal rettegés között.

S itt most eltűntem a szemeik elől,
De nem tudom, hogyha fáradt testem ledől,
Nem kell-e sietve menekülni nekem,
Gyáván elfutni s megmentni életem.”

A betyár most így végezve a beszédet
Az öreg mellé egy székre telepedett.
Ekkor a csárdába egy másik ajtón át
Lépett a gazda, gyorsan szedve a lábát.

Öt borosüveget tartva a kezében,
Tette az asztalra csörgés nélkül szépen.
És aztán csendesén, a beszédet várva,
Egy halk mozdulattal leült a lócára.

No iszen hát soká nem késett a beszéd,
Kezdi a vén betyár a beszéd elejét:
„Hát nem kell azért így gondolkoznod, fiam,
E csárdában nekünk drága nyugalom van.

„Olyat mondok, amiért a szájad
Beszédre mindig óvatosan használd!
– S ezzel dobantott egyet a padlóra –
Itt van a betyárok titkos lejárója!”

„Ezt én csináltattam! – így szól a kocsmáros,
A büszkeségtől arca halványan piros –
Én csináltam ezt, s vele sok életet
Mentettem meg így én, hogyha csak lehetett!

De nem járnak erre zsaruk mostanában,
Más ügybe dugták orrukat mindnyájan.
Hortobágyi gazda gyilkosát keresik,
Annak vette el egy betyár életit.”

De a fiatal betyárnak piros arca
Falfehérségévé váltott e szavakra.
„Zsaruk keresnek. A gyilkos én vagyok! Az!
Azért hagyta el szájam akkoron panasz!

Hortobágytól eddig üldözött négy csendőr.
A négy csendőr, kocsmáros úr, életemre tör!”
„Négy csendőr üldöz téged, fiatal gyerek?!”
Hisz a kezekben a fokos tán még nem remeg?

De hisz titkos ajtó...Az a te mentséged,
Ítéletnapig nem találunk ott téged.
S lebújnak oda ketten, bátyámuram,
Maguknak ott óriás biztonságuk van!”

„Sokan áldották azt már!...” – „Az is meglehet.”
Ez volt a vén betyár szájából felelet.
„No, de hagyjuk ezt! Az ily beszéd káros.
Igyék inkább kend bort” – így szól a kocsmáros.

Majd hosszú és kínos csend volt egy ideig,
Nem kezdte egyik se’ a maga beszédit.
Csak a csillagos éjbe néztek kifele,
Mert az ég csillagokkal volt szórva tele.

Millió kis csillag sziporkázva égett,
Hogy szinte halvány kékké téve az eget.
A felhők közül mégis előbújt a hold,
Bár az ég szaggatott felhőkkel tele volt.

„Mit hallgassunk?” – szól a kocsmáros végül is.
„Mit rontja el a kedvünk búbeli tövis?”
De biz’ a beszéd csak nehezen indult meg,
A nyelveik nagyon nehezen peregtek.

És inkább csak bámulták a kályha tüzeit,
Ami hőtengert öntött a csárdában szét.
Kezükben a borral telt poharak meg-meg
Csak fojtottan és fátyolosan csendültek.

Rozzant széken ülve a fiatal betyár
Gondolataival magában maradt már.
Az öregebb s a kocsmáros halk beszéddel
A kályhához húzódva kezdtek beszélni el.

A beszélgetés hosszú ideig tartott,
De lódobogás zavarta a nyugodtságot.
A lódobogásra a merengéséből
Villámként ugrott a fiatal betyár föl.

S az öreg betyár is fokost ragadva,
Elvadított arccal ugrott az ajtóba.
Csak ennyi volt a szava: „Itt lesznek mindjárt.”
Aztán elhallgatott, és a szája nem járt.

Csak a kocsmáros szólt: „Berki komisszórús!
Találkozni vele betyárnak jó kóros!”
-„Berki komisszórús?! Régi ellenségem,
Vagy én ölöm meg, vagy...ki kell vele mennem!”

Rekedt hangon így szólt a fiatal betyár,
És kiugrott sebesebben a villámnál.
S rekedt ordítás hallatszott az éjben,
Vadállatiasan, rémségesen.

Utána lövés és egy hangos kiáltás,
Aztán csend, néma csendesség, semmi más.
És a gyér fényű lámpánál a kocsmába’
Két öreg holtfehéren meredt egymásra.

1934. december

Végzetes szerződés

Ember: Milyen csúf a világ!
Öröm sehol semmi,
Hogy kín és gyötirelem
E világban lenni.
Unom már e szürke
Egyhangú napokat,
Ami a lelkembe
Elkeseredést ad.
Mondják, hogy a tövis
Szép rózsát is terem.
Én e kettő közül
A tövist ismerem.
Nincs semmi értelme
Az én életemnek,
Jobb szeretném már, ha
Halál érlelné meg.

Sátán: Hallottam jajszódat,
Hoztam segítséget,
Szívemnek egy vágya,
Megsegíteni téged.
Megmutatom neked
Az élet szépségét,
Megmutatom neked,
Mily gyönyörű a lét.
Nagyszerű szerződést
Ajánlok tenéked,
Szerződés fejében
Enyém a te élted.
Az élet szépségét
Megmutatom neked,
De a végzetével
Élted kezembe tedd.

Ember: Óh, állok elébe!...
Nagyszerű szerződés!
És annak az ára?...
Potomság az egész!

Sátán: Na, most vonul végig
Az élet előtted.
Figyeld boldogságát,
Értelmét nézzed!

.....
Elvonult előtted
Az élet szépsége,
S lepergett a film,
A képeknek már vége.
Csak te vagy, buta rém',
Te vagy buta ember,
Ha rád sújt a csapás,
Kezed moccanni sem mer.
A helyt, hogy felfognád
Az ő csapásait,
Jelenése beléd
Máris félelmet nyit.
De most emlékezzél
Ama szerződésre,
Készülj a halálra!
Életednek vége!

1934. december

Szilveszterkor

A lámpa lassú pislogással ég,
Kósza árnyak ingnak a falon.
A szobában terjeng a sötétség,
Vele karöltve méla nyugalom.

Halotti a csend, csak néha reccsen
Egy-egy ódon, régi bútordarab,
Csak ez csinál zajt a szobában benn,
Azután újra süket csend marad.

Némán hallgatni, hallgatni mily jó,
Csak hallgatni bele a semmibe...
Pedig e szobában itt most milljó
Lény, gondolat nyüzsgő talán ki-be.

A múlt és a jövő küszködik most
Halálos, rettentő öleléssel,
Fogva kezeikben éles pallost,
Azzal egymás életét oltni el.

Vajon melyiké lesz a győzelem?...
Keserves múlt, szebb jövő, jó remény?...
Vaj' melyik győz e szürke éjjelen?...
Szebb jövőt, jó reményt gondolom én.

Az ember mindig csak vágy, remél
Szebb jövőt...De e vágy mostan igaz!
Gondolom e szent, utolsó éjjelnél,
Hogy nem fog megcsalni minket az.

Nem döntheti a szürke porba,
Nem döntheti le magas reményünk!
Nem döntheti le porba tiporva,
Hogy az élet tengerébe essünk.

Nem! Nem! Mert van Isten, van Szeretet!
Van magasztos isteni belátás.
Nem! Nem! Csalódni nekünk nem lehet,
Jó év jöhet, béke és semmi más.

Csend, csend van. A szobában semmi hang.
Kinn pedig lóg az esőnek lába.
Aztán halkán csendül a harang
Csendes szilveszteri éjszakába....

1934. szilveszter

Éj az erdőben

Vakítón csillogó, fehér
Szép hópalást terül széjjel.
A fák koronáján megült a dér.
Nyugodt, csendes téli éjjel...
Magas fenyőfák,
Fekete örök...
Róluk széjjel a dér görög
Egy-egy szellő-sóhajtásra.

Az ég felé mutatnak, mint
Hideg, halott, merev kezek...
És a hold rájuk bágyadtan tekint
Felhőparipát ülve meg.
A kandi holdnak
Bágyadt sugára
Vetődik felhők arcára,
Amik csendesen pihegnek.

Az égnek a kék tengerén
Húnyószemű kis csillagok.
Mint sötét éjszakában lidércfény,
Húnyó szemük fel-fellobog.
Levél se' rezzen...
Süket, néma csend...
Éj csendet, nyugalmat teremt.
Alszik az erdő. Nincs benne élet.

1935. január

A gladiátor

Itt heverek a fórumnak porán
Véresen, piszkosan.
Földről a halál mosolyog rám
Üveges szemével.
Szívem táján szép piros forrás van,
És vérem' a föld mohón issza fel.
Tudom, hogy reám csak a halál vár.
Ave caesar, ave, ave caesar!

Rabszolga voltam, s te mondád, császár,
Ha e karddal győzők,
A kegyelmedből rám szabadság vár.
Te mondád, te, nekem,
És most majd eltakar a sárga rög,
El lesz temetve ifjú életem!
Leszakítva, lábadhoz téve már.
Ave caesar, ave, ave caesar!

Van szíved, császár, ifjú életet
Úgy kedvből letépni?
Van szíved? Van-e, császár, teneked?!
Virág voltam, zárva bár,
És most mi vagyok?! Egy roncs és semmi.
Egy roncs, amire szemfedő vár.
Istenítlek, ez a szokás már:
Ave caesar, ave, ave caesar!

Arcodba szeretném vágni, császár,
E kiomlott sok vért!...
Omlik a kéve...és törik a szár...
Igen, már érzem...
Itt van már ő. Itt! A halál kísért!
Érzem mellettem!
Csontos keze egy fényes kaput tár...
Ave caesar, ave, ave caesar!

1935. január

Sóhaj a télben

Lebukott a nap vérpiros fővel
És bágyadt napnyilakat küldve fel.
Végképp elmerült az ég tengerében.
Munkája kész, átjárta az eget.
Most már édes nyugalom integet...
És elmerült a bágyadt nap szépen.

Eltűnt utolsó fénye a napnak,
Sivító szelek csak lábra kapnak.
Megremeg a föld, tépése alatt
Meg-megremeg, amint rajt' végig kotor
Iszonyú erővel olykor, olykor
És arcba csapja a jeges havat.

Az utcán egy pár siető ember.
Kimerészkedni most senki sem mer.
Mert egy szívet szomorító látvány
Dermedt, halálos álmú, fehér tél,
És hogyha erre gondol, alig él
Az ember. Az üdvös, zöld nyár után.

Hol vagy, te zöld nyár, mező és berek,
A tél miatt rád alig ismerek.
Patakod halott. A vize jeges
Oldalán egy pár megdermedt bokor.
Szárjaira fagyva hó és a por.
Oltalmat rajta madár nem keres.

Óh, rád gondolni csupa fájdalom,
Nem vigasztal engem, de fáj dalom.
Nem bírok rád gondolni, üde nyár...
Üvöltve ront szél az ablak alatt,
Meg-megzörrenti az ablakokat.
Nyárra gondolni? Fehér hó szítál...

1935. január

Gladiatores

Rómának kék ege alatt
Halad szürke, bágyadt csoport.
Mind szomorú fővel halad,
Lépésük felveri a port.
Mindegyiken páncél feszül
És éles kard a kezében.
Szomorú arc köröskörül,
Halálra készülnek éppen.

Van köztük pár közömbös arc
Halálfélelmet takarva.
De meglátszik a belső harc,
Ha majd nyúl a halál karja.
Hejh, de szívesen mennének
Mindnyájan úgy a halálhoz:
Zengne róluk hősi ének,
Ámde ez a halál mit hoz?

Hogyha majd elvégez velük
Ellenséges, véres dárda,
Szemétdombra kerül testük,
Hogyha az élet megjárta.
S mért küzdenek? Szent érdekért?
Hogy a csőcselék ne vessen!
Azért ontnak ők hősi vért,
S azért végzik oly röviden.

Előre! A fórumon már
Nagyon zajong a csőcselék.
Hangos kiáltásokkal vár.
Egy küzdelem, s mára elég.
Előre hát! Ha meghaltok,
Ha nem is sirat senki sem,
Ha majd a földre omoltok,
A császár mosolyg kegyesen...

1935. február

A patak

Fodra sem mozdul. Most pihen
Fü-bársonyozta erdő öliben.
Mint egy szép sima, nagy tükör.
Felhők ringnak a nyugodt vizén,
A felhőkre vetődik fény,
A nap küld sugarakat oda föl.

És vakítón törik meg
A nap sugara tükrén a víznek.
Most szellő kerekedik föl,
Csak olyan bohókás, meleg szellő,
A bokrok közül jött elő.
De jaj! Hiába! Eltört a tükör!

1935. március

Hát mikor virrad már...

Hát mikor virrad már fel igazán
A Nap e meggyötört magyar hazán?!
Jóllehet fenn van az égen a nap,
De semmit, semmit sem sejtünk róla.
Vetve rá a viszálynak fátyola,
És nem jutnak hozzánk a sugarak.
S mi didergünk örök civódásban,
Fénylő nap felettünk hiába van.

Virulna a fa épen, erőben
És nagyra nőne a drága földben.
Mi életerőt, kedvet sugároz.
Mit csak neki ajándékozott Isten.
S hozzá hasonló több is, az nincsen.
És ekkor egy kis féreg jó a fához,
Rágni kezdi undok fogaival,
S az életerős fa kidől hamar.

Mint oroszá, puszták vad királya,
Mi a puszták viharát kiállja,
S nincs vetélytársa állatok között,
Mind bámulja őt remegő szemmel,
S ellent mondani neki egyik sem mer.
S ekkor egy kis tüske megsebzí őt,
S a tüske bomlaszt, a tüske éget,
Ő elpusztul, mint nyomorult féreg.

Hatalmas nép, harcok legendása,
Sohasem volt neki hervadása.
Harcot ismert és csak szabadságot,
Lánc nem csörgött sohasem a kezén,
Lelkében Isten neve és szent fény.
A dicső kardja szikrázva vágott.
Csak most fetreng lenn a sárga porba',
A viszály öli, az gyilkolja.

Te vagy ez, magyar, te vagy mind, mind ez,
Mivel benned átkos viszály repes.
Az csapkod ott fekete szárnyival,
Kegyetlen és romboló ököllel.
És szíved munkáját rombolja el,
Utálatos hangja beléd nyilall.
De addig igazság napja nem jön föl,
Míg azt ki nem téped a szívedből.

1935. március

Halálhír

Nap nap után, mindig egy szomorú hír,
Egy-egy öregembert fogadott be a sír.
A fiatal szeme gyorsan átfut rajta,
Másra kalandozik róla gondolatja.
De az öregeknek szívébe markol az,
Szomorú sóhajtás reájuk a válasz.
Lelkükben a félelem húrját üti meg:
Betelt, elvégzetett, az idő közeleg...

1935. március

Az élet mécsese

Óh, Uram milyen rövid az élet,
Mint mécsvilágnak a lobbanása.
Alighogy a kis szikra meggyullad,
A nagy sírt meg már a halál ássa.
S csak folyton vétkezünk itt a földön,
De ha majd jön ott fenn az Ítélet!...
És ott fenn, fenn a nagy Bíró előtt
Beszámol majd a megpihent lélek...

Óh, milyen nehéz lesz e számadás!
Mire használtad a talentumot,
Jóra, rosszra? Elpocsékolta-e,
Amit neked az Úr Isten adott?...
Hogyha meg lehetne állítani
Ezt a rohanó Életszekeret,
Mi az Úr parancsára bölcsőtől
A koporsóig gyorsan megeredt.

Nem lehet. Csak közelg a szakadék,
Csak közelg feltartóztathatatlanul,
Hol a dicsón szárnyra kapott élet
Szárnyszegettként a sárga porba hull.
Mért bocsájtottál akkor Úr Isten
Az utunkra egy fénylő mécsessel,
Ha nem hagyod ott mindig fényleni,
És eloltod nagy Isten-kezeddel?...

1935. március

Sándor bácsi nevenapjára

A szeretetnek éles vésője
Láng-betűkkel nevet vésett belém.
És soha el nem hamvadó tűzként
Ott lángol az szívemnek legmélyén
A szent dolgok között.

A föld összedől, az ég meghasad,
És szétteríti leplét a halál.
Azt a nevet még az sem dönti meg,
Izzó láng-betűkkel akkor is áll
Szívemnek oltárán.

És te ne higgyed, hogy ez az oltár
Megtagadja majd a te nevedet.
Amit te oly bőven öntesz oda,
Az táplálja e tüzt, a szeretet
Éltető olajként.

Hát én mit kívánjak? Jólétet és
Szívet éltető boldogságot.
Hatalmas Istennek a kezéből
Hintett üde, gyönyörű virágot
Szíved oltárára.

1935. március

Kegyelem

Áll a gyilkos nagy sötéten,
A lelkiismeretfurdalásnak a húrja
Remegve nyilall át a szívében.
Szól a bíró: „Halált érdemelnél,
De nálam készen áll a kegyelem.
Az életedet nem én adtam, így
Büntetésed örök fogság legyen.

– ”Óh, kegyetlen egy ítélet,
Hát mit ér örökös láncra fűzve
A babérkoszorús üde élet?!
Mit ér a madár börtönbe zárva,
Hogyha szegve van mind a két szárnya?
Jobb ítélet lett volna az, hogyha
Borult volna rám a halál árnya.”

1935. március

Rossz szomszédok

A falunak vége mellett
Lát az ember két nagy telket.
Két nagy telket módos házzal,
Elválasztva magas fallal.
Szinte olyan hosszan megy fel,
Találkozik az egekkel.

Ha nem lenne,
Isten uccse!
A két barát, a két szomszéd
Kikaparná egymás szemét!
Rájuk gúnynev a barátok,
Harag náluk ősi átok.
Mert, ha János a Pál orrát
Meglátja, prüszzent akkorát,
Hogy a ház is belezördül,
Az akácfa földig görbül,
Ami Jánosnak udvarát
Díszíti már éveken át.

De a falnak, hála Isten'
Ilyen dolog most már nincsen.
Mert a falon nem látni át,
Eltakarja mindnek arcát.
Sőt, amikor Pál lépése
Döng a falnak közelébe',

János netán,
Ha udvarán
Egy nagy fa alatt bóbiskol,
Eme zajra gyorsan iszkol.
És mikor biztos afelől,
Hogy Pál van a házon belől,

Csak akkor mer
Halk lépéssel
Kertbe menni óvatosan,
Elaludni fa árnyában.

Ámde egyszer
Halkan ment el
A Pál a kerítés mellett.
Szegény feje mit sem sejtett,
Hogy a János édesdeden
Szunyókál egy buta széken.
De János még álmában se,
Hogy a bős Pálnak lépése
A fal mellett
Dönget, dönget.
Máskülönben
Mind a ketten
Gyorsan menekültek volna
Futva, rohanva a házba.

Hogyan történt és hogyan nem,
Egész biztos ilyenképpen:
Jánosnak piros orrára
Egy nagy, szemtelen légy szálla.
Ez nem elég,
De a csúf légy
Csendben tisztálkodni kezdett,
Óvatosan téve eztet.
Ám János csiklandós orra
Berendezve ily modorra
Nem volt jóakarattal se',
S mivel a légy viszkettette,
Megvakarni oda kapott
És azt a viszketős pontot
Megvakarta órjas hévvel
Gyömöszölte mindkét kézzel.

A Pál pedig éppen akkor
Kezdett csúszni le egy fáról.
Felmászva oda az okkal,
Hogy gyümölcsöt hoz azonnal.
S véletlenből
Onnan föntről
Másik udvarba pillantott
És meglátva a Jánost ott
Arca fehér lett, mint a fal
És gőzerővel azonnal
A fáról lemászni kezdett,
Felhasználva lábat, kezét.

És a János meg nagy lustán
A magasba pillant aztán
És felugrik, mint a villám.
Csak a jámbor légy az orrán
Ekkor talált legjobb helyet,
S egyáltalán nem sietett.

Egy pillanatig mind bámul
E szokatlan nagy látványtul.
Pál fönn a fán kapaszkodván,
János a nagy léggel orrán.
Majd mindkettő rémes hanggal
A házába fut azonnal.
Majd mindkettő a házban benn
Dühöng a csúf törtéteken.
János magából kikelve,
Ezt nem hagyni, az az elve.
Akár vérrel, akár bottal
Megbosszulni ezt azonnal.
Egy jó jut is az eszébe,
Fel is derül mindjárt képe.
Hogy' megijeszti majd a Pált!
Olyan bagót még nem pipált!...
Kísértetnek felöltözik...
Esze mondja majd a többit!
És hogy János nemes ember,
Nem késlekedik a tettel.
Aznap éjjel!...Így gondolja,
Tizenkettőt üt az óra.
Benn lesz majd Pálnak házában
Fehér kísértet gúnyában.

És mikor a falióra
Elütött a nyugovóra,
Hős János barátunk felkel
Egy hófehér köpönyeggel,
És a köpenyt
Szobában bent
A vállára terítve
Kilépett a sötét éjbe.

A küszöböt alig lépi,
Mintha az rémlene néki,
Hogy a kertben
Vele szemben
Egy hasonló alak lépdel
Hófehér nagy köpönyeggel.

A kényszerből lett kísértet,
János gyanúsan ümget.
Vele szemben
Hasonképpen
A másik is csak köhintget,
Lassabbra fogva a léptet.
Míg végül is csak egészen
Áll az udvar közepében.
Ámde János nagy bátoran
A kísértet felé rohan,
Mivel – gondolja – biztosan
A ruha alatt gaz Pál van.
És két öklét felemelve
Rásújtott a kísértetre.

És az eme bánásmódtul
Fájdalmasan fel is jajdul.
-„Nem lopni jöttem, gazd’uram!
Istenre, kemény ökle van!”

És a János meghökkenve
Mered rá a kísértetre.
Lerántja róla a leplet,
Hogy az alatt mi rejtőzhet.
És, hogy szemibe néz neki,
Tolvaj cigányt felismeri.
Erre pedig mást mit tegyen,
Házába oson csendesen.
Másik pedig örül nagyon,
Hogy így átlábolt a dolgon.

x x x

És azóta János pedig
Azon gyakran elmélkedik,
Hogy érdemes volt-e neki
Azt a falat emeltetni...

1935. március

Álom

Ólmos lábbal lépdelenek a percek,
És a válluk mázsás súlyokat hord.
Az időnek egyhangú folyása
Lemosta már róluk, le a bóbort.

Csak a szürke valójukban állnak,
Bensőjük már semmit se rejteget.
Nem hoznak már soha, soha többé
A vidám percek vidám percekét.

Nem bontogatja már ki arannyal-
szótt és a könnyű, színes szárnyait.
Az eddig vidám és gazdag percek
Lassanként csak álommá válnak itt.

1935. április

Dal

Hitetlenül csóváltam a fejem.
A tél vihara zúgott. Nem hittem.
Itt van a nyár. – Hát volt valaha nyár,
Volt valaha harmat és napsugár?
S íme, mégis való lett az álom.
Az álom, melyet oly homály fedett.
Hinni kell. Fejem hiába csóválom.
Élet, sugár száll a fejünk felett.

Itt van a nyár. Mégis elhinni kell.
Napsugár köszönt be minden reggel,
S a rét a tél után zöld ruhát ölt
És üde esőtől liheg a föld.
Hát nyár van. Újra. Mint régen, olyan.
Mint régen, napsugaras, üde nyár.
Nem csóválom fejem oly komolyan,
Nem hitetlenkedem, és hiszem már!

1935. április

A soroksári „tűzvész”

Híres egy város Soroksár, mert még ottan
Bátor legényekből tűzoltóság is van.
Egy szép kocsit csináltattak közkölségen,
Nincsen annak párja a széles vidéken!

És a soroksári ember már azóta
Más falubélivel nem igen áll szóba.
És ha szóba áll is, akkor is félvállról,
Soroksári ember másképpen nem is szól.

De biz’ a kocsit meg hiába csinálták,
Nem vették biz’ annak egy fikarcnyi hasznát.
Tűzvész-féle ottan nem is történt semmi,
Pedig ha kocsí van, már annak kéne lenni.

És a kocsí pedig a megőrzés végett
A bírói háznál talált menedéket.
Hogy az ott nem hajtott semmiféle hasznót,
Bíró abban víz helyett burgonyát tartott.

xxxx

Történt egyszer, hogy az udvar közepében
Bíró uram édesen szundított éppen.
Nem lévén semmi, de semmiféle dolga,
Elszundít egy kicsit – imígyen gondolta.

De édes álmából nagy láрма verte fel,
Kisbíró kiabált sápadózó képpel:
„Ég a Kisék háza óriás lángokkal!
Oltani hamar, mert még leég azonnal!”

Mint hogyha sünre ült volna bíró uram,
Oly nagy hirtelen ugrott ő fel nyomban.
– „Óh, szent Habakuk! Hisz’ a kocsí fele
– Hogyha tán nem több – krumplival van tele.”

„Kaszára, kapára! Krumplit hányjátok ki,
Bolond gyorsasággal dolgozzon mindenki!”
Tán ő is kapott vón’ kaszára, kapára,
Hogyha ezt megengedte volna a hája.

A derék legények hamar hozzáláttak
A kocsiból a krumpli kihányásának.
Hamar készen lettek. Vízrel megtöltötték,
Aztán meg hajtottak oda, hol a ház ég.

És pedig a nagy ház égett ám csúnyául,
Vörös lángnyelvek csaptak fel falárul.
Nosza, nyomni kezdték tartályból a vizet,
De az ki magából semmit sem engedett.

És hiába láttak hozzá már vagy tízen,
Nem jött ki abból egy csöpp víz se! Nem és nem.
A ház meg ez alatt a földig leégett,
Siránkozására az összegyűlt népnek.

xxxx

És bíró uram otthon rém okos arccal
Megnézte a kocsit. Ugyan hol is a baj?
És amint rém okos arccal megnézte...hát
Csőbe szorulva talált egy nagy burgonyát.

1935. április

Eső után

Bíbort ecsetel a Nap hunyó sugara
Sötét árnyaktól rejtelmes erdő felé.
Bíborvörös színtől égő az ég alja,
Mintha markolatig tört döftek vón’ belé.

Oszladozó felhőktől szaggatott égen
Mint reménynek sugára a csapás után.
Isteni hid húzódik hétféle színében,
A mennyei diadalkapu: szivárvány.

Üde éltető esőtől liheg a föld,
Telt tüdővel szívja annak illatát.
Esőtől feléledve új, zöld ruhát ölt,
Friss fűszagot lengetve a levegőn át.

Lágyan langyos szellő az ég kék arcáról
Szelíden könnyes és bágyadt felhőket űz.
Lebukik a Nap a föld karimájáról
És bágyadt sugárral még egyszer visszatűz...

1935. május

I/5 [PEPITA FÜZET]

Eső utáni nyári est

Bíbort ecsetel a Nap hunyó sugara
Sötét árnyaktól rejtelmes erdő felé.
Bíborvörös színtől véres az ég alja,
Mintha markolatig tört döftek von' belé.

Omladozó felhőktől szaggatott égen,
Mint reménynek sugára a csapás után
Isteni híd húzódik hétféle színben:
A mennyei diadalkapu: szivárvány.

Üde, éltető esőtől liheg a föld,
Telt tüdővel szívja annak illatát,
Esőtől felébredve új, zöld ruhát ölt,
Friss fűszagot lengetve a levegőn át.

Lágyan langyos szellő az ég kék arcáról
Szelíden könnyes és bágyadt felhőket űz.
Lebukik a nap a föld karimájáról
És bágyadt sugárral még egyszer visszatűz...
1935. május

Alkony

Lágy szelek törnek az ég kárpitja mögül
Szelíden simítva a bársonyos fűvet.
Az égnek az alján a Nap fáradtan ül
Csendes, nyugodt felhők véres feje felett.

Sötét árnyat vetnek a fák maguk elé,
Lombkoronájuk közt végig szisszen a szél.
Egyre csúszik a Nap az ég alja felé,
Lángkoronáján a tűz kialudt, nem él.

És szürke lesz az égnek kék arca hamar.
Felhők takarják el a síró szemét.
És közben az est boszorkány-üstöt kavar,
Könnyű ködöket küldve a mezőre szét.

Elült a zaj. Elpihent. Csend, csend, néma csend,
Mintha megnémult volna az egész világ.
Ott fenn a légből egy fáradt madár kereng,
Keresve csendes, nyugodt, békés otthonát...
1935. május

Fáklya

Fáklya, Uram az élet, egy fáklya,
Amit a Te lángeszed tűzre gyújt.
Hatalmas ívben lobban fel lángja,
S után mindjárt már a földre hull.

De jól van ez így. Jól rendelted el,
Eloltja e fáklyát a kezed.
Ha meggyújtottad azt láng-eszeddel,
Jogod van rá, hogy életét elvedd. 1935. június

Mécses van...

Mécses van a szívedbe állítva, Ember,
El-elhunyó, meg fellobbanó tűzzel.
Hogy lángja mikor tör fel, nem tudhatod,
Hogy tán alszik-e, vagy magasra csap fel ott.
S te ennek dacára mégis dicsekedel,
S szívedben e tűz tán épp' akkor alszik el...
1935. június

Búcsú

Letelt egy év. Halvány sugára ködbe vész,
S arany fátyolt borít reá a feledés.
És egy lépéssel újra a fejünk felett
Tovább hajtotta az idő a szekeret.
Búcsúzni kell, de e búcsú ne legyen az,
Ne legyen miatta keserű panasz.

S hiába ül szorongó érzés szívemen,
Nem búcsúzni jöttünk, úgy tűnik nekem.
És habár a sors mostan elválni hív,
Mégsem szakadunk el: mert összetart a szív.
És hogy a sors egy évi szép emlékeket
Csak úgy összetörjön-zúzzon, az nem lehet.

Váljunk hát. Mindenkit elsodor a vihar,
Könyörtelenül azt is, ki válni nem akar.
S majd mikor a levél holtan hull a fáról,
Repeső szívekkel találkozunk akkor.
És ha most bár fájó szívvel is válunk,
Akkor viszontlátjuk szeretett tanárunk!
1935. június 15.

Nyári zivatar

Borús felhők gyűltek össze az ég arcán,
Elzárva az utat a nap-nyilak elől.
Borús fellegekből nagy felhő lett aztán
És itt is, ott is langyos szél szakadt föl.

Meleg eső folyt az ég arcáról csendesen,
Mint drága és éltető égi harmat.
Kövér cseppek koppantak az ereszen,
S gyémánt cseppel szórta be az ablakokat.

A föld mohón itta az éltető nedvet,
És minden csepp nyomán új élet szállt belé.
Az ég harmatjától kapott élet-kedvet,
És hymnust zengedezett a felhők felé.
Felhő szíve megszakadt. Elzárta könnyét
És a szivárványos nyári égbolton fent
– Kibújva a felhőpalást alól – ismét
A vígan mosolygó nap ott fent megjelent.
1935. június

Az élet mécsese

Óh, Uram milyen rövid az élet!
Mint mécs-világnak a lobbanása.
Alig, hogy a kis szikra tüzzé lett,
A nagy sírt meg már a halál ássa!
Mint sötét éjszakán mécsvilág lobban,
S pirosuló lángja az ég felé nyúl...
Szárnyszegett madárként földre hull nyomban,
A sötétben elvész nyomtalanul.

Kezünkben alig kap lángra e mécses
– Meg sem nézheti az emberi szem –
Vörös tüze gyorsan sötétté lesz,
És eltűnik nyomtalan, hirtelen...
Mért is küldtél utunkra, Istenem
Vörös tűzü lángoló mécsessel,
Ha nem hagyod azt égni szüntelen,
Hanem eloltod Isten kezeddél!...

1935. június

Nyári éj

Elhalt az estharang mélabús csengése.
Belesírt az éjbe oly érzőn, oly fájón...
És fentről az égről a csillagok fénye
Végig világított a beborult tájon.

Lustán imbolygatta fák lombjait a szél,
És lent a földön árnyak mozdultak meg.
Lustán imbolyogtak a hold gyér fényénél,
Mint megannyi sötét hazajáró lélek.

Csendes mozdulatlan álltak a felhők fent
– Arcukra vetődött hold halvány sugára –
Csendes, méla arcuk meg csak akkor rebbent,
Hogyha levél zörrent szél fuvallatjára.

Gyéren pislogtak már fáradt csillag-szemek,
Fényes, kékes tűzük imbolygó fénné lett...
És a nagy, süket csendet csak az törte meg,
Ha egy halott levél halkán földre esett...

1935. június

„...morituri te salutant!”

Rómának kék ege alatt
Halad szürke, bágyadt csoport.
Mind szomorú fővel halad,
Lépésük felveri a port.
Mindegyiken közömbös arc,
Halálfélelmet takarva,
De meglátszik a belső harc,
Ha majd nyúl a halál karja.

Mért küzdenek? Szent érdekért?
Hogy a csőcselék nevessen!
Azért ontanak hősi vért,
Azért végzik ily röviden!
Hejh, de szívesen mennének
Ők úgy a hősi halálhoz:
Zengne róluk hősi ének...
Amde ez a halál mit hoz?!

Nem nyújt babért, dicsőséget,
Nem szerez babérkoszorút,
Mi birtoka perzsel, éget,
S minek lángja az égig fut...
Hogyha majd elvégez velük
Ellenséges, véres dárda,
Szemétdombra kerül testük,
Ha az élet végigjárta.

Előre! A fórumon már
Nagyon zajong a csőcselék!
Millió kíváncsi szem vár.
Egy küzdelem, s mára elég:
Előre hát! Ne bánjátok,
Ha nem sirat meg senki sem,
Ha majd halál borul rátok,
A császár mosolyg kegyesen...
1935. július

Pihenni tér a nap

Pihenni tér a nap, a porlepte vitéz,
Nagy lustán vánszorog az ég véres alján.
Kisírt szemével még egyszer visszanez,
S halott testével sírba borul aztán...
Pihenni tér a lét, tüze gyéren ég már,
A test már nem test, csupán derengő lélek,
Kinyújtott kezével közeleg a halál...
S dermesztő fagyot fúj az élet tüzének.

Tegnap a testen az élet tüze fénylett,
Ma már rajta halál sötét árnya dereng.
És ma már a test halálfészekké lett,
Bomlik benne a Mű, bomlik rajta a Rend...
Pihenni tér a test, a nagy Mű összedőlt,
Könyörgő kezébe beléhull a bér...
A sötét határon feltűnik egy új föld,
És a fáradt robotos biztos révbe ér...
1935. július

Letűnt napok, letűnt századok

Letűnt a nap, elaludt a fáklya,
Eloltva hever a feledésnek ölén,
De újult erővel tör fel majd a lángja
A feltámadásnak dicső reggelén.

Letűnt a század, a hírnév porba hull,
A magyar dicsőség tüze elhamvadott.
És hol a hírnévre sötét fátyol borul,
Magyar dicsőség?...Eloltva fekszik ott... 1935. július

Dugonics Titusz

Áll magas hegy ormán a hegy koronája,
Áll magas hegy ormán büszke Eger vára.
A Nap nyugvó keze fejére tüzet vet
Millió napsugárból font
Ékes drágakövet.

Lent pedig ostromra készül török sereg,
Fegyverrel a várfal alá özönlenek.
Itt-ott eldördül az ágyúk öblös szája,
Dobálva mázsás köveket
A várra reája.

Lajtorját, létrát a falhoz támasztanak,
Gyorsan a fokaira lépnek azoknak.
Előkerül övből kard meg jatagán,
És dühösen ott vívnak a
Lajtorjának fokán.

Magyarok sem restek, előkerül szablya,
A törökök fejét villámgyorsan szabja.
Némelyet meg súlyos fokos kólint fejbe,
Harcolni – úgy hiszem, hogy már –
Nem igen lesz kedve.

Némelyik leütve a mélységbe zuhan,
Hogy kínos halállal megbűnhődjön ottan.
De egy török mégis a várfalra hágott,
Büszkén tartva a kezében
Egy lófarkos zászlót.

Mintha földből nőne, ott terem egy vitéz.
Villámló szemekkel a pogányra néz.
– „Nem tűzöd azt te ki!” – dörgő hangon kiált,
És megragadja a pogányt,
Adni neki halált.

De kardja sujtása megtört annak pajzsán,
Elvadultan, dühhel tovább vínak aztán.
És küzdenek hosszan, már mindenik fáradt,
Lassabban és gyengén fogják
Már mind a szablyákat.

Hirtelen a magyar eldobja szablyáját,
Megkapja most amazt a derekán át.
Villámló szemekkel ránéz a pogányra,
A feneketlen mélységbe
Magával lerántja.

1935. július

Vad vizek sodrában

Vad vizek sodrában iramlík az élet,
Mint a fekete szakított szilaj, tüzes mén.
Csak sodorja az ár céltalanul
Vad vizek sodrának dühös tengerén,
Míg végre fáradtan örvénybe hull.
De ez kínos út a Mennyország.

Csendes vizek lágy, hűvös hullámpárnáin
Aranyladikban csendesen úszik a Lét.
Körötte az ég: tündéri fátyol,
Zöld babérkoszorú övezi fejét.
– Isteni szózat hallatszik távol –
Vad vizek sodráért ez a jutalom.

1935. július

Dühös hullámokon...

Dühös hullámokon úszik hajónk, Uram,
Kókadtt vitorlával, megtépett reménnyel,
Leütötték hírnevünk egéről
Dicső csillagunkat
Sötét, borús éjjel.

Erős sziklavárunk, a hit is dűledez.
Megtépte már vihar, megtépte szenvedés,
Es Uram, ha Te sem nyújtod kezed,
Néped kis hajója
A tengerbe vész.

Nyújtsd ki, Uram kezed, hatalmas Jobbodat,
Legyél a számunkra az Isteni Vezér,
Vezérelj kicsiny hajónkat addig,
Amíg e szegény nép
Biztos révbe ér.

1935. július

Évfordulóra

Ismét eltűnt egy év életünk folyamán,
Derengő árnyéka félénken kísér
Fáradt testével ezüstös gályáján
Pihenni, aztán csendes, nyugodt révbe tér.

S mi csak állunk. Szívünkben néma fájdalom
Nehéz csengésű gyászharangot kongat.
Hangja szárnyalása végigfut húrokon,
Fájdalommal tölti be Szív-templomunkat.

Eltűnt ez év, és kezdődik a másik,
Kel fel új élettel bíboros hajnalán.
A sötét égaljról fénykévéje látszik.

Mit kívánjak most e forduló küszöbén?
Hatalmas Istennek kezével aratott
Boldog életet, kedvet, s vigasságot.

1935. július 25.

Júdás

Megcsördül a pénz, megcsördül a vérdíj,
Ott van már az arany Júdásnak kezében.
Remegő kezekkel söpri a zsebébe.
– Lánc-csörgés is ilyen éppen! –
Halott fehérre lesz képe.

– „Óh, tüzes az arany! Égeti a szívem!”
Mond Júdás, és odakap a szívéhez –
„Vegyétek hát vissza! Nekem nem kell, nem kell,
Véres, szennyes, átkos pénz ez,
Cselekedtem örült fejjel!”

– „PéNZ tiéd, Jézus miénk” ...így a felelet,
És rá bólogatás a papok sorából.
– „Jézus tietek, enyém a bűnnek súlya!...”
Míg végre egy főpap így szól:
– „Am mi nem tehetünk róla...”

Végre sarkon fordul, görnyedve lép tovább.
Zsebében az arany csörren minden lépten.
Minden zörrenésre Júdás fel-felkiált,
És még görnyedtebben mégyen,
Hően kívánva a halált.

– „Meddig tart e csörgés?! Ha van Isten, segít.”
– Kiáltott Júdás esdeklőn nézve szét –
„Hisz ez örült kint neki meg kell látnia”
...Az Úr rá pillantást se vét,
Függ kínos keresztfán fia...

Rohan most már haza, hátha nyugtot talál.
Otthon a mécsesét félénken gyújtja meg.
Sötét már a táj, sötét már a határ.
Fenn már égnek csillagszemek,
És a hold is kandikál.

Egyedül marad most kínzó vádjaival,
Lelke daemonának rémes húrja pendül.
Az egész lelke roncs, romba döntve áll,
Míg lelke sötétségéből
Mégfogamzik lassan a Halál...
1935. augusztus

Hősi halál

Midőn a harcmezőn összeomlik a hős
És szívéből útra kis vörös patak tér,
Tiszteljétek, csodáljátok:
Ez a hősi vér.

Midőn a kenyérmező küzdelmes terén
A fáradt Robotos haldokolva megáll.
Igaz könnyet ejtsetek, mert:
Ez hősi halál.

1935. augusztus

Csillagos éj

Ezüst sugarakkal
Cirógatják már a
Csillagok a fák fejét.
Ezüst fénnel töltött
Kékes istenszemek
Derengnek szerte szét.

Ezüst színnel festett
Ezüst gályák úsznak
Az ég hűvös folyamán.
Csillag-fényből szövött
Könnyű fátyol terül
A gálya-nyom után.

Lusta, szénné égett
Lomha árnyak ingnak
Néha-néha fák tövén.
Harmatdús és könnyű
Fűszálak remegnek,
Mint csillagon a fény.

Bódult szendergéssel
Alszik a tótükör.
Az est rá fátylat vetett.
Hűvös tószemében
Látni lehet a kék
Csillagmécseseket.

Nagy, néma táborát
Már felüté a csend.
Minden néma, süket...
S a vén fák fürösztik
Langyos csillagfénnel
Vén, öreg fejüket...

1935. augusztus

Tervezgetünk

Nap nap után fonjuk színes álomváron
Csalfa sugárból álmainknak fonalát.
Nyárt látunk előre borongós avaron,
Reménysugárt vetünk dermedt teleken át.

Pedig kaján pofával a hátunk megett
Válra vett kaszával a halál ottan áll.
Nem kell más neki csak egy fagyos lehelet,
S szakadtan omlik szét színes álomfonál...

1935. augusztus

Vívódás

Uram, mért adtál életet, ha elveszed?
Meggyújtod a szikrát agyadnak tűzével,
Majd a saját munkád lerombolja kezed
És a teremő kéz enyészetbe vezet.
Az a kéz, mely életre vitte ki,
Az az agy, mi lelket adott neki,
Az, nagyszerű munkája ellen kél?
Én Uram, Istenem, hát
Miért is teremtetél?

Miért leheltél hát a lelkünkbe lelket,
Miért pazaroltál reá fáradságot,
Ha művednek örökké élni nem lehet
És ön-ön kezdeddel azt egyszer letéped?
E rövid létben úgyis az osztályrész
Csak szenvedés, mindig csak szenvedés!
S az élet is oly hamar véget ér!...
Én Uram, Istenem hát
Miért is teremtetél?

Azért, hogy itt megtudjuk, hogy az élet jaj.
Hogy küzdelem, hogy hajsza, kétségbeesés.
Hogy száz helyen siralom, s csak egyen kacaj,
Hogy nem Paradicsom, hanem küzdelem, zaj,
Mibe haldoklók hörgése vegyül
Száz ellenséggel küzdve egyedül!...
S aztán rövid élet a munkabér!...
Én Uram, Istenem, hát
Miért is teremtetél?

Hogy...megtudjuk, hogy ez a pálya a robot
És csak Fönn vár reánk a jutalom?
És, hogy e rögzös út, mibe éltünk fogott
Sima, könnyű útban folytatódni fog ott?
Azért élünk hát így, itt a föld porán,
Hogy vágni tudjunk jobb haza után,
Ahol majd ki fog járni illő bér.
Én Uram, Istenem, hát
Tudod mért teremtetél!

1935. augusztus

Anyukám nevenapjára

Ahogy jártam ködös, sötét éjszakákat
– Sűrű volt az éj, semmi fáklyafény,
Sötét árnyak ingtak a fák tövén –
Ahogy – mondom – jártam e sötét éjszakát,
Annak sötétségét fény hatotta át.
Magas lángú pásztortűz volt,
A tüze annak lobogott.
Soha el nem égő fából
A szeretet rakta ott.

Megilletődve álltam bűvös fényinél,
Testem, lelkem szint' égette melege,
Tűzénél felhevült hálám ege.
Milyen tűz lehet az, ahol én megálltam,
Ahol annyi fényt, meleget találtam?
A te szeretetteddel rakott
Szent, vörös lángú máglyatűz,
Ami meleget lehelve
Szívem oltárára tűz.

E tűznél megilletődve kívánok most
Isten hatalmas kezeiből hullt
Nem hervadó boldogságkoszorút.
Az élted pedig könnyű, sima út legyen,
Előtte akadály ne álljon semmi sem.
És mint az útnak két szélén
Nyiladoz sok ezer virág,
Az életutadon hosszan
Úgy nyíljon a boldogság.
1935. augusztus 18.

Halálhír

Csendes nyár halálán őszi fonnyadáskor
Gyakran végigszárnyal egy-egy szomorú hír:
Egy ősz öregember vált meg e világtól,
Egy ősz öregembert fogadott be a sír.

A fiatal szeme könnyen átfut rajta,
Hiszen előtte még csak az élet lebeg.
Távozó öreg a fejét rá lehajtja,
Tudja: minden múlik, az idő közeleg...
1935. augusztus

A csolnak

Egy kicsi csolnakon úszik az élet,
Mely minden vihart megérez hamar,
És mint dühös hullám
Csendes kikötőből
Gyakran haragos tengerre zavar.

Egy kicsi csolnakon úszik az élet,
S ha csendes is a víz, derült az ég,
Nem tudni: haragos
Habok mikor vágják
Sziklára, hogy darabokra törjék?...
1935. augusztus

Letűnt csillag

Hová tűntél dicsőségünk
Fényben tündöklő csillaga?...
Sehol sem látszol az égen,
Csend honol, rémes éjszaka.
Árva magyarok oly régen
Várjuk feltörő fényed már,
De nem derül sehol az ég,
Ködös és felhős a határ.
S itt lent a sötét éjszakán
Rémes égi vihar tombol,
S halljuk a gyalázat dalát
Száznyi kísértet-torokból.

Hová tűntél dicsőségünk
Fényben tündöklő csillaga?
Mért nem ível fel az égre
Csillagodnak fényes sugara?
Hogy felkiáltnánk ujjongva,
Száműzött, tépett magyarok,
Hogy meglátnánk a gyalázatot,
Amint utánunk sompolyog.
S gonosz álmunkból riadva
Lábbal tipornánk fejére,
Hogy a földön folyhatna ki
Gyalázatos undok vére!
És a karddal a kezünkben
Lehetnénk újra daliák,
És koszorús fejünk előtt
Zászlót hajtana a világ...

Hová tűntél dicsőségünk
Fényben tündöklő csillaga?!
Hisz' sokszor volt már a magyar
Bizonytalanságban maga.
Sokszor voltunk megláncolva,
S kezünk bilincsben rothadott,
De letört bilincseinkkel
Vertük agyon a zsarnokot!
Voltunk már kétszer halottak,
Kétszer nyelt el a sír öle,
És tatár, török kezeiktől
Egész ország szédült bele.
Harmadnapra jött az élet,
És sírből a halott kikelt,
S a gaz sírásók szívébe
Döftük egyenest a fegyvert.
Voltunk... - az ég tudja, mi nem!
Voltunk föld, ami nem terem.
Konkolyt hintettek a földbe
És – megtermett a győzelem!

Kelj fel, kelj fel dicsőségünk
Fényben tündöklő csillaga!...
S gyalázattal mocskolt tested
Törölje le az Úr Isten maga!

1935. augusztus

Ezüstkehely

– „Ezüstkehelyben, aranyból való tálcán
Nyújtom hozzád, Ember, ez italt.
Íze méz, színe aranylik sárgán,
Fogadd e nektárt,
A gyönyörbe hajt!”

– Távozz Sátán! Italod méz, de kárhozat!
Fapohárban hozom az enyémet.
Íze keserű, de, Ember, fogadd!
Én adom, Jézus.
S díj: örök élet!”

1935. augusztus

Kacagj, bohóc!

Kacagj, bohóc, nevetess, nevens, nevens!
Vágjál vidám pofát, ha vérzik is belül,
Szíveddel ne törődj, a fájdalom elül!
Igaz, hogy az ára marcangolt lélek lesz...
– Ha vérző szívvel is bár, azért csak nevens!

Kacagj, bohóc, nevetess, nevens, nevens!
Úzz tréfát a búból, bármilyen szent is az.
Fájdalmadból nőljön kedv, haljon bele panasz,
Amivel együtt a lelked is belevesz...
– Ha vérző szívvel is bár, azért csak nevens!

Kacagj, bohóc, nevetess, nevens, nevens!
A fájdalmadat mutatni, óh nem szabad!
Lelked halálával együtt az is apad,
S midőn a test meghal, akkor az is elvesz...
– Ha vérző szívvel is bár, azért csak nevens!

Kacagj, bohóc, nevetess, nevens, nevens!
Csak midőn már a szád nevetni képtelen,
S hátad megett áll már a halál sötéten
Nevetők fülébe akkor ordíts nagyot:
– Nyomorult bohóc, de én is ember vagyok!
1935. szeptember

Mécsessel...

Mécsessel járunk e földi pályán,
Hogy göröngyös utunkat világítsa meg.
De e mécsesnek lángja kezünkben
Gyakran oly halvány.
Gyakran réveteg.

Mécsessel járunk e földi pályán,
S ha mécsesünk lángja világos is, nem rossz.
Gyakran üti ki fáradt kezünkből
E mécsst a Sátán,
Mammon, a Gonosz.
1935.szeptember

Színjáték után

Vége a színjátéknak a nyár színpadán.
Legördül a függöny: párás őszi köd.
Szép képek, Isten veletek!
Íme már napsugaras fejetek fölött
Az ősznek bárdja ott lebeg.

Vége a szerepnek, vége a játéknak,
Másik kezdődik majd, egy másik színpadon,
Borús, komor tragédia.
És óh az siralmas lesz, siralmas nagyon,
Mít a szemnek kell látnia.

Meg kell látni, hogy' lesz a nyárból ködös ősz,
Hogy' változik át az életből halál,
S hol a rét zöld színben állott
Ott a virág helyett már csak hervadás áll,
S minden néma, hideg, halott.

Adjál erőt Isten e tragédiához,
Mit az ősz alá sötét köddel ecsetelt.
Adj nekünk reményt utána,
Hogy amikor e sötét dráma letelt
Gondolni tudjunk új nyárra!
1935. szeptember

Néma tragédia

Már hullatják a fák ezüst levelüket,
Reszketős üstökük megcibálja a szél.
Már nehéz őszi felhők szállnak a rét felett,
Halotti leple a sok ezüst levél.
Telt lila felhők hullatják könnyeiket,
Fehér ködfoszlányoktól rongyos a határ.
Vékony ökörnál leng a fák feje felett,
Míg megakadva a fák bütykére leszáll.

Csendes didergéssel hullámszik a tó meg,
Szél fuvalatjára gyenge bokor rezzen.
Méla őszi nótát dúdolnak a szelek,
Míg elülnek véres esti szürkületben.
Néma alkonyatkor aláhull csendesen
Az ősz véres napsugárból szőtt függönye,
És a függöny legördültekor rémesen
E néma drámába az ősz ordít bele.
1935. szeptember

Hunyó pásztortűz

Pislog pásztortűzünk sötét éjszakában,
Gyalázat szelétől fényes lángja hamvad.
Szórja szét a sötét éjszakába a szél
Egy nagy ország halott tűzéről a hamvat.
Dermedt tűzénél vértelen arcok,
Enyhet kereső dolgozó kezek...
Alszik a tűz. A halvány üszkőkön
Élet jele át csak néha remeg.

Pislog pásztortűzünk...Nincs erő, akarat,
Kihalt már s szívekből a honszerelem!...
A dús virágzó kertben most már csak nagyrészt
Tespedés konkolya, hervadt virág terem.
Dicsőségünknek harmatos hegyét
Mit véres kézzel századok emeltek,
Ármányba mártott gaz fegyverekkel
Egy lator, semmi nép döntötte meg!...

Pislog pásztortüzünk, és hunyó tűzénél
Sírba száll a hősök, daliák nemzete...
Gyalázatából szótt fekete lepellel
A zord enyészet már ott lebeg felette.
A dicső kardja rozsdában hever,
Nem lehet azt eltemetni vele.
De szemfedőjének – kéretlenül –
Előáll csak fekete szégyene...

Pislog pásztortüzünk, s nem jó a Messiás,
Ki összeállítaná a szent romokat,
S a szent romokra állva vádat emelne:
„Magyar, a vészeknek te vagy oka, magad!”
S piros orcával, erős karokkal
Mennénk a vérszből csinálni hazát,
És fényes nevünknek dicsőségét
Szárnyalná a hír a világon át...

Nem jó a Messiás, nem ébred a magyar,
Csak nézi a pusztulást riadt szemekkel.
Sötét éjszakában él már olyan régen,
És nem meri hinni, hogy lesz valaha reggel.
Pislog pásztortüzünk, fénye halvány,
Kialvóban utolsó szikrája.
Oly sötét éj ez, oly rémes éj ez,
Egy haldokló ország éjszakája!...
1935. szeptember

A patak

Még fodra sem mozdul, csak csendesesen pihen.
Hőpárnákat ágyazott a Nap reája,
S csendesesen folyik szét kék habos ruhája,
Már hervadozó mezőnek hús öliben.

Árnyat vetnek a fák a tónak habjára,
Reszketős fejükkal hűsítik csendesesen,
S nézik méla arcuk hűvös tó tükrében,
Hol vakítón törik meg a nap sugára.

De most víg szellő sóhajt egyet pajkosan
És a tótükör felé gyorsan elrohan,
Véve útját a már hervadt bokrok felől.

És vidáman a tó tükrére leszáll,
Mint virágos ágon a dalos madár,
De óh jaj, eltört a sima tótükör!
1935. szeptember

Zöld ligetből...

Zöld ligetből indul az élet útjára.
Kezdetén az út kies, lágy szellő fuval.
Elbágyasztja a napnak tüzes sugára,
Csak fut, fut öntudatlan
Boldogságba tárt karokkal.

De futás közben göröngyös lesz az út.
A zöld liget helyett már fél hervadás áll.
Leüti fejről a Sors a koszorút,
S messze a láthatáron
Ottan áll már a halál.

Megállna most már rémulten, de nem lehet.
A lábai viszik már, bár erőtlenséggel.
Végzet szelétől hajtva teszi a lépkeket,
Míg végre a jéghideg
Enyészet karjába dül.

1935. szeptember

Diadalkapu

Áll már az Ősz diadalkapuja
Keserű vádaknak fekete kövén,
Véres napsugárból szőtt fátyollal
Dísz áll ott a sok megtépett álom, remény.
És hátul gyászfüggönynek állanak
Hangtalan vádak és elejtett sóhajok,
Zord őszi ködben összetört remény-hajók.

Az égről tépik az ős-legendák
A nyár azúrkék drága selyem-függönyét,
S bemocskolják szürke őszi köddel
Dicső álmainknak bíborvörös egét.
Tépik már a fákról nagy bőszen
Haragos kezekkel zöldes ruhájukat,
S üvöltve rohan por a lábaik alatt.

Nyár csendjébe durván beledúdol
Monoton hangjával a bamba őszi szél,
S halotti éneke szavára
Fáradt táncba kezd a sok elsárgult levél.
És a langy, csendes nyári légbe
Haldokló színek hörgése beleüvölt,
S rémes hangjaikra megvonaglik a föld.

Ólmos őszi eső ostorozza
A föld didergő, fázós, vonagló testét,
S a fáknak reszketős fejről
Százával üti a holt leveleket szét.
Hallga: újra rémes dal üvölt.
Száznyi széltorok kezd újra bőszen éneket.
Hirdeti: meghalt a nyár, ősz megérkezett.

1935. szeptember

Látomás

Ég már Baál oltárán az áldozati tűz,
Véres lángjaival nyaldossa az eget.
Vöröslő lángja sápadt arcokra tűz,
Vöröslő lángja az éjbe integet.

Véssett kehelyből loccsan üszkeikre a vér.
Sistereg a tűz. Felcsapnak véres lángnyelvek.
Sűrű köd kel a parázsról, fojtó, fehér,
S a Baál papjai némán integetnek.

Büszkén trónol a Baál a véres trónusán.
– Némán ásítanak halálos ágyúcsövek –
Viharfelhők szállnak a béke égboltján,
És mocskolják be azt avatatlan kezek.
1935. szeptember

Gályán

Szín vesztett néma árnyak, remények
Úsznak csendes, halotti gályán.
Hűs szárnya se' rebben a szélnek,
Csak úszik a gálya kéklő, csalfa
Remény-hegyek után.

Verte vad vihar, tépte a zápor,
Villámstor osztogatott halált.
Örvénylő vízre tévedt százszor,
És szép álmot, kék remény-hegyeket,
Azt sehol sem talált.

Ússz reménynek színes hajója
Elérhetetlen álmaid után.
S ha nem találsz „igaz” valóra,
A bölcs halálnak jéghideg karja
Egyszer megszán talán...
1935. szeptember

Este az ablaknál

Ülök ablaknál, némán bámulok
A sötét, borongós felhők felé.
Alkony keze ezer jó illatot,
Harmat esőcseppet hintett belé.

A Nap lement tüzes szekéren,
Ég aljáról szellő-sóhaj fakad.
Szél szárnya csattog enyhe őszi légben,
Megcibálva a vén falombokat.

Ülök ablaknál, némán merengek,
Fejemre ezer gondolat leszáll.
Világ oly most, mint kialvó lélek,
Midőn mint alkony reppen rá halál.

Rémes az alkony, de remény rezeg,
Hogy feljön újra majd a napsugár.
Rémes az elmúlás, és lelkemnek
Sötétje reá választ nem talál.

Ülök ablaknál, némán bámulok
A sötét, borongós felhők felé.
Alkony keze ezer jó illatot,
Harmat esőcseppet hintett belé.
1935. október

Csillag az éjben

Néha lüktető, lázas egünkre
– Miben létünk vakon bolyongva jár –
Csak felvetődik délibáb-szülte
Igazt ígérő csalfa szép sugár.

S megyünk öröm hangjával ajkunkon
Kékes fényű csillagsugár után.
S midőn vergődünk töretlen úton,
Akkor fénye elvész az ég boltján.

S lecsüggedve ifjúból öreggé
– Midőn eltűnt a kékes égi fény –
Bensőleg, szívben omolva röggé,
Bámulunk Való rémes tengerén...
1935. október

Édesanyám

Mikor hajós hánykódik dühös tengeren,
Sodorva egyik habról másik hab után,
A segítő kéz, aki néki megjelen,
Olyan, mint nekem, áldott kéz; édesanyám!

Ha voltam hő napsugártól égő mező,
Hol mindent letarolt a Nap lángkaszája,
Eljött a pusztára az enyhítő szél: ő,
S nyíltott újra lelkemnek ezer virága.

Ha estem betegségnek szennyes vizébe
És őrzöngve, tombolva vitt a bösz ár ott,
S elém vigyorgott a halál bamba képe,
Ő volt, ő volt a kéz, amely kiragadott.

Lehettem bizonytalanság nagy tengerén,
Nyújthatott ezer rém felém csontváz-kezet,
A poklok kapujában sem ingok meg én,
Ő a csillag, a kéz, amely tovább vezet!
1935. október

Bálvány-imádás

De sokan imádunk arany-isteneket,
Színekbe burkolt Mammon-szobrokat,
Kívül mind hangzatos névvel díszeleg,
De belül csak az
Üres való marad.

Csak amikor már hosszú imádás után
Lekopott róluk minden dísz és szín,
Mikor megtudjuk mit rejt a bálvány,
Akkor zokogunk
Lelkünk roncsain...
1935. október

Csendes őszi est

A Nap lement violaszín égi pályán,
Csend honol, csak a szél játszik könyörtelen,
Szomorú dalokat sápadt lomb-fejekén.

Az alkony lebbent már hervadt fészkére,
Terítve széjjel sötét bágyadtság-lepelt,
Hajlongásra készítve sok reszketős fa-fejt.

Szelíden borzolja a lágy őszi szellő
A rét rozsdavörös lombtakaróját,
Gondúzózul fújva méla őszi nótát.

Ezüst őszi felhő hullatja gyászkönnyét,
A táj végére lebbentve fehér függönyt,
Felszabadítva ezer jóillatözönt.

Bánatos, szürke felhő fátyolt lebegtet
Sápadt csillagszemek előtt a langyos szél,
Míg gyémántharmat-hullásra nyugodni tér.

Álmodozó Hold arany sugaraival
Fűrösztetik magukat gyémántos fűszálak,
S csendes szélrezgésben lassú táncot járnak.

Szomorún temetik hervadó levelek
Mellőlük holtan lehullt társaikat,
Hogy véres halállal ők is elhulljanak.

Csend van, de benne némán haldokol, hörög
A szín, a kedv, a lüktető derűs élet,
Ami egyszerre hirtelen semmivé lett.

Csend van. Dermedten gubbaszt madár a fán,
– Kékes égi mécsek fénye szítálva hull –
S a csendbe beléhörg az ősz orcátlanul.

Csend van, csend van, és óh örjítő a csend!
A halottas ágyán vonaglik a zöld nyár,
Búcsút int a kedv, éltető napsugár!...

...A Nap lement violaszín égi pályán.
Lebukott holtan, véresen, vészesen,
S elkezdí a szél egy méla éneken...

1935. október

Az igazi vers

Ne várd, hogy igazi villám lesz az,
Mi percekgig kavarg, míg sújtna szét.
Igaz villám derült égből sújt hirtelen
Hordva magán Istennek romboló kezét.

Ne hidd, hogy az igazi vers lesz az,
Mi az agyban kavarog szüntelen.
Az igaz vers, mint égi kristály pattan ki
Kegyes ajándékként, tisztán és szűzien.

1935. október

Babérkoszorú

Zajong a nép a küzdelem helyén,
Öröm-mámora tetőfokra száll.
Merev mosollyal a győztes gladiátor
Kardjának éles, villámló hegyén
Egy élő szívbe repült a halál.

Lényére rárebbent a Büszkeség,
Szemében az Öröm vadul nevet,
Piros arcára a nagy, üres Gőg kiült,
S a nép ezer szeme nagy tűzben ég,
S kiáltoz felé örök hírnevet.

Az élet útján vad küzdelemben
Törtet a Robotos csak magában.
Sorssal őrjítő kínokkal birokra kel,
S ha egyszer győz az étellel szemben,
Nem kap babért a nagy forgatagban.

De ha a harcban elvesz véresen,
S halálmadár rebben tört szívére,
A kenyeret kereső vad küzdelemben
Bukását nem veszi észre senki sem,
Elenyész a zajban halálhörgése.
1935. október

Őszi vetés

Felszántom lelkem földjét és belévetem
Földszagú ekén a megnyugvás magjait.
Pihenjen el benne nyár-émlék csendesén,
S a belé vetett őszi mag
Tavasza talán szép virágot nyit.

Lelkem könnyeivel majd szépen öntözöm,
S minden melegségét lövelem feléje,
Hogy majd az újra beköszöntő ködözön,
A merevarcú csalódás
Könyörtelen karja majd letépje.
1935. november

Harangszó után

A szél altató nótáját dúdolja már.
A csend tejét öntik láthatatlan kezek.
A légből a nyár megfagyott sóhaja száll,
S ezüstösöt sírnak halvány csillagszemek.

...Istenem, így száll majd ifjúságom is el,
Elfonnyadt virágként a földre hull sután.
Éj lesz a hajnalból, mi ragyogott fénnel,
S némán bámulunk, mint csalfa álom után.

S hiába nyújtom ki utána a kezem,
Mint színes délibáb, a semmiségbe tűn.
Nem jön meg hajnalba szakadó reggelem,
És én...és én a földre omlok kishitűn.

És mondjátok: óh, te sóhajtozol, kinek
Most hasad még ifjúság bíbor hajnala.
De én már láttam végét a nap fényinek,
Tudom, hogy nappalra zuhan az éjszaka.

Tudom, hogy az arany kedv vont a ifjúság
Halálra ért öregség karjába szédül.
Tudom, hogy a véresen égő mécsvilág
Hamuvá omlik az Örök tél kezétől...

A szél altató nótáját dúdolja már,
Úditó szép álomba bódul a világ,
Rohanó életet a csend lágy karja vár,
Míg elül, mint halál ölén az ifjúság...
1935. november

Hulló levél

A fáról aranylevél ölembe zizzen,
Egy memento, egy élet, mi megdermedett.
Felveszem csendesen. Némán, hosszan nézem,
Amint őszi szélről kezemben megremeg.

Olyan vagy te őszi halvány aranylevél,
Mint itt e robotban vergődő életünk.
A zöld fáról téged is lesodort a szél,
Életfáról mi is halálba dermedünk.

A fa, melyről elszakadtál rügybe fakad,
Az élet kivirul, lesz újra harmatos.
Csak óh te, árva levél anyádtól szakadt
Neked nem virul új élet; porrá omolsz.

Az élet fájáról kis életünk lehull,
S reánk dermed a ködös ős hona.
– A fát ne féltsd, tavaszra az újra virul –
De mi, elhullt levél nem éledünk soha!...

A vértelen levélt csendesen felveszem,
A dérszakállú ős tovább hát hadd vigye.
Némán bámulok rá; elengedi kezem,
S a jajgató szél gyorsan elrohan vele...
1935. december

Álarc

Dühös mellveréssel dicsérjük az Istent,
Fennszóval ordítjuk: Keresztény vagyok!
...És lenn a szív mélyén Sátán-szenny fed mindent,
S az Isten-plántálta szeretet megfagyott...

S mikor majd az álarc halál ölébe hull,
És a lélek tovább semmit sem rejteget,
– „Istentagadó, pogány voltál – szól az Úr –
Vegyed el hát a méltó büntetésedet!”
1935. december

Az első taps

A lámpák már izzó fényfolyót ontanak,
Harangszót hömpölyget az esteli szellő.
Bekopog az ablakon az éjfél,
S csendesen tovahalad.

Már az utolsó rím pereg a versorsón,
Majd lehull az is, mint egy aranyfonál.
Egy pillanatra a csend szeme rebben;
S felzúg a taps viharzón.

...És egy kis diák szívéen ujjong az öröm,
Reárebben ezüst boldogság-madár.
S bent a szívében száz hála-csengő
Zeng: köszönöm, köszönöm...

1935. december

A nagy Farizeusok

Mellverő Krisztusok most de sokan vannak,
Farizeuskodva hordanak bibliát
És sápítózva mondják el,
Hogy milyen ocsmány, Istentagadó a világ.

Telt szájjal beszélnek keresztről, Jézusról,
Remegő szájakkal Golgothát idéznek,
S kenetteljes Krisztus-szemmel
Farizeuskodva az egekbe néznek.

– „Nem kell a pénz, az üdvösség az égben van!”
Fennszóval, bibliát rázva így beszélnek,
S közben remegő kezekkel
Kapnak utána az elgurult fillérnek.

– „Emelten túrd a szenvedést! – predikálnak –
Krisztusba híve szegd fel büszkén a fejed!”
És ők nyomorult féregként
Esnek össze, ha rájuk zuhan a kereszt.

– „A haláltól ne félj! Ha tiszta a lelked,
Mégvéd téged erős várad, a Krisztusod!”
S ha feléjük megy a halál,
Féregként esnek el szegény kis krisztusok...

1935. december

A Károlyi-kastély

Pókháló-lepte omladó kastély falán
Jajgatva kúszik fölfelé a szél,
És bent a porladó ház udvarán
Recsegve hajlik a téli levél...
– Valahol már láttam, valahol már láttam!

Némán bámul a földre a rácsos ablak,
Zörrentik üvegét kósza szelek.
Jeges ruhában fáznak a falak,
És én emlékeimben keresek.
– Hol láttam ezt, Uram Istenem és mikor?

Mintha évszázados álomba süllyednék:
Tán én voltam akkor is más alakban,
Talán onnan maradt meg az emlék,
Ki tudja? A lélek halhatatlan.
– Csendben bámulok, s a hó lassan szítál...
1936. január

Barcalola

Hús ég alatt ezüst vízen
Úszik csolnakunk csendesen.

Langyos, kék esőt hintenek
A reszkető égi szemek.

Felhő-bárák úsznak mélán
Az ég kristály-vizű taván.

Bársonyos csend köröskörül,
Csak a halk evező merül.

Úszik csolnakunk csendesen
Hús ég alatt, ezüst vízen.
1936. január

Koldus az utcán

Csillagszórogató alkonyatban
Meghúzódva dohos kapualjban
Áll a koldus, öreg koldus.

Megtépett, szakadt ruha a lelke,
S fillér-kérő, kerges, öreg keze.
Vállán nehéz szégyen-kereszt.

Apadó tó a szeme világa,
S vén, erőtlén rogyadozó lába
A révész, mi halálba visz.

S élte küzdelmes viharja után
Megpihen majd léte túlsó partján.
Öreg koldus, fáradt koldus...

1936. január

A szfinksz

Évszázadokat őrző néma bámulással
Mélázik a szfinksz a sivatag ölén.
Őt cirógatja először a hajnal,
S nála búcsúzkodik a sápadt napfény.

Csendesen nézi a sürgő életet,
Sok ismerős arcra bukkan. Réges-régen
Császári trónon ülve látta ezt,
Amazt meg durva rabtartók kezében.

Mind ismerősek ezredek kódéből,
Csak az arc változott, a lélek az maradt,
(Tán szolga viseli most fáraó lelkét)
S mázsás léptekkel csak az idő haladt.
1936. február

Pusztuló, szép világ

Isten veled, régi, derűs magyar világ,
Mérőföldes léptekkel elűznek a gépek.
A selymes földön már nem nyílik a virág,
S a pacsirtadaltos tiszta égre
Szennyes füstöt fújnak a nagy gyárkémények.

Muskátlis ablakú kis fehér házakra
Ezután majd komor kötőmbők merednek,
S durva léptekkel a nagyvárosi láрма,
A sikongó jazz összerombolja
Derűs tisztaságú templomát a csendnek.

Új nemzedék lép a régiek helyébe,
S az majd megtagadja a magvető apát.
S kikben homályos lesz a szülőház képe,
S az akácillatos falusi csendbe
Belédöbben egy új, zajos, modern világ...
1936. február

Gályarab

Penészszagú, régi bibliát lapozok,
Kopottak, dohosak az elszürkült lapok,
Száz évek táncolnak a szemeim előtt.

Egy ősem lapozta ezt legutójjára.
Vigaszt merített, s indult a gályára
Hitvallást tenni Krisztusi lélekkel.

Nem jött vissza többet. Ott maradt a gályán,
Ott halt meg valahol Dalmácia táján,
De itt maradt a biblia, itt maradt a hit!
1936. február

Korkép

Vagyunk: az Édenből kidobottak,
Vagyunk szürkék, hitben megkopottak.
Vágyók délibábos álmok után,
Céltalan bolyongók
Éltünk rögzös útján.

Hitünkben vagyunk farizeuskodók,
Szájunkon ott ég a Júdási csók.
Éltünk zaj, hol csendet nem találunk,
És kereszt-letétel
Hangtalan halálunk.
1936. február

Üzent a tavasz

A nagy ablak tárva.
Nyújtózkodnak a vén, sápadt, dohos falak.
S a bölcs, öreg gimnázium
Borzongva issza a napsugarat.

Üde, csiklandozó
Illatok dús raja surran a termen át,
S a Nap szelíd kézzel szórja
Milljonyi piros,táncoló nyilát.

Vidám dall buggyan ki
A természet dalos, napsugaras száján.
Döcögő, tavaszi szekér
Zörög az út locsogó csatakján.

Beüzent a tavasz.
A szürke padokon lágy napsugár táncol.
És az öreg gimnázium
Ujjongva szippant a napsugárból.

1936. március

Örökmécs

A lélek örökmécs.
Vigyázd, ápold, gondozd híven,
Ha lángja halvány lesz mocsaras utakon.
Vigyázz, az éjből nem vezet ki senki sem.
A lélek örökmécs.
Vigyázz, ha fénye halványul,
Mert a nagy Átadáskor majd tiszta fényét
Tőled kéri számon a nagy Bíró, az Úr...
1936. március

Szén

Évmilliók követe. Fekete, kemény
Milliók mélyéből hoz homályos titkokat.
Ős idők szunnyadnak fekete köpenyén,
S dalolnak zöldellő, illatos erdőről,
Napnyíltól aranylő, zengő ég alatt.

Dermedt testén még az erdő halk szava él,
A madárdaltól vígan csengő ősi rét,
S a tűz kíváncsi, száz ágú nyelvénél
Zokogva mesél egy ősi világról,
S dúdolja búsan a holt erdő énekét.
1936. március

Csontváz a tavaszi napfényben

Áll mozdulatlan, mereven,
Szeme valahol az ablakon túl kószál.
Virágillattal behintett tanteremben
A csontváz a tavasznak diszőrséget áll.

Szellő illatos fátyola
Arcot bizsergetve a terembe surran,
Kipirult, felhevült arcok közt száll tova,
Kintről beszűrődő, vidám, zúgó zajban.

Hófehér virágsüveggel
A szabadból a fák beintnek csendesen,
S arany napfénytől szédült kába fejjel
Nevet a csontváz a zúgó tanteremben.
1936. április

A töltésoldalon

Víg kedvvel orgonál
A táviródróton ezer kézzel a szél.
Napfénytől aranyló, napfénytől csillogó
A póznákon futó fehér, erős acél.

Újuló étellel
Piheg a tavaszi esők után a rét,
S hűvös, fűillatú lehetét a szél
Langyos és bársonyos szárnya hordozza szét.

Ismét él hát a rét!
Hús, arany kelyhéből a glóriás élet
Reá loccsantotta dicső élet-vizét,
Örök remekművét az Isten kezének.

Ismét él hát a rét!
Bölcső ring a behantolt koporsó felett,
S a vén, csontos halál gyermekké változva
Koszorús fejével áldja az életet.

Ismét él hát a rét!
Feltámadás, élet, erő mindenfelé.
S a befutó vonat éles szuszogása
Élet-harsonaként vág a csendbe belé.
1936. április

Esti villámok

Csak a halkuló mennydörgés
Tompá hangja vág a csendbe bele,
Utána pedig láthatatlan égi kéz
Ezüstporral hinti az ég alját tele.

Égben születik a villám.
Felível fényesen, s aztán a földre fut.
S a földön születik az élet. Nem ragyog,
És mégis a nyirkos föld lesz a végső út.
1936. május

A kishaba álmában mosolyog

Bársonyos, gyöngé ágyadon
Csöpp kicsi száddal mit mosolyogsz vajon?
Jársz-e édes álmok néma, nagy tengerén,
Csendesen suhanó fehér tündérhajón?

Aranyos égi réteken
Kacagva tán angyalokkal játszadozol,
S a játék hevében szép égi rétekről
Reppen talán szádra a halovány mosoly?

Földön van a tested, s mégis
Nem vétkes világból, égből jön mosolyod.
Bársonyos kis ágyán, piros kis szájával,
Pici síró csöppség vajon mit mosolyog?
1936. május

A nagy Szerep

Szereplők vagyunk éltünk színpadán,
Ahová a nagy Rendező szólít.
Felgördül a függöny, és azután
Mindenki játssza kiírt játékait.

Egyiknek fényes, fontos szerep jut,
Királyi trón, földi Paradicsom.
A másiknak nehéz, göröngyös út,
Aggasztó álmok kemény ágyakon.

De akármilyen is a nagy Szerep,
Akár Paradicsom, akár a Pokol.
Ne bizakodj, ember, nem tudhatod,
Befejezésként a gong mikor szól.

1936. május

Búzavirág a porban

Kint a rét harmatszönyegén
Dús király volt, most bús, eltévedt idegen.
Részvétlen nézői a szürke kőházak
Bámulják komoran, nagy némán, hidegen.

Idegessé, siető lábak
Taposnak mellette az út szürke porán.
Gondolkozó szemek elnéznek felette,
S ő áll eltaposva a porban, mostohán.

És én kiáltni szeretnék:
Szürke éltetekbe kedvet hozni néktek.
Bejött hozzátok a virág, s midőn halott,
Szívtelen köszöbök még rá sem néztek!

1936. május

Vihar

Kint véres öklével csapkod a fergeteg,
Viharparipája a felhőkön rohan.
Dühöng, dühöng! Rongyos, megtépett fellegek
Rohannak rémülten, szédítő magasan.

Én félve hallgatom a vihar énekét,
S lehajtom a sötét szobában a fejem.
És ő, a kisbaba vidáman nézve szét
A zúgó viharba kikacag csendesen...

Árnyak az éjben

Néha az emberi lélek
Sötét börtönében boldogságot várnak,
S vándorútra kelnek élettelen árnyak,
Igazit keresve a való között,
Csendes révet, nyugodt, halk kikötőt.

Járnak lassan, öntudatlan,
Mint fekete, borús ruhát öltött lelkek,
De békét és csendet sehol sem lelnek,
S céltalan út göröngyei után
Visszatérnek börtönükbe némán.

1936. június

Halk, titkos furulyaszó

Halk, titkos furulyaszó sikong
Dél tikkadt csendjében messze, messze, messze.
Valahol fújja bús valaki.
Száll a furulyaszó a hőségbe veszve.

Halk, titkos furulyaszó sikong,
Mintha ezer évből lopná a hangokat.
Mintha egy bús ősmagyar fújná.
A vad, kesergő dal lelkemen borzongat.

Halk, titkos furulyaszó sikong.
Hallottam a hangját, igen, ismerem én.
Úgy érzem ezeréves vagyok,
És véres kardú, bús, vad, ősmagyar legény.

1936. június

Nyári kívánság

Szél langyos szárnya se lebben.
Ülök némán, tikkadt, hangtalan melegben.
Tombol, tombol a vad pokol.

Fojtó acélszikrát lehel
A falak tűztorka álmos fejemre fel.
S rám rakja bilincset a hő.

Nincs gondolat, nincs akarat,
A Nap lángkaszája most mindent learat.
Minden szintelen és üres.

Egy, csak egyetlen a vágy:
Hűvös kis szobában fehér, kis, tiszta ágy,
S azon hosszú, nagy nyugalom...

1936. június

Golgotha után

Hányszor Pilátushoz visszük, vad pogányok
Lélekből fakadó szent érzéseinket,
S vad torokkal zúgjuk:
„Feszítsd meg, feszítsd meg!”

Csak mikor már vértől piroslik a kereszt,
S a Golgothán dül a vihar bösz kezekkel.
Akkor szólunk bölcsen:
„Isten volt ez ember.”

1936. június

Egy ismeretlen hősi halotthoz

Hosszú veszteséglajstromban
Húzódik meg neved egyszerűn, szerényen.
Kis Mihály gyalogos. Egy a miljók közül.
Szürkén öntött neved hosszan, hosszan nézem.

Még azt sem tudom terólad,
Halni az a bolond golyó mikor hívott.
Mégis úgy szeretném tudni, hogy merre van,
Csendes-e, nyugodt-e ismeretlen sírod?

Mentél, ugye te is bízva,
Hit-magot elvetve remélve, remélve,
Mentél, ugye te is fénnel és virággal,
S virág nélkül értél homályba, sötétbe.

Nem vagy énnekem semmim se,
Közös vér nem láncol össze örök frigyül.
S mondd, hogy mért sajnállak, rég elporladt vitéz,
Kis Mihály gyalogos, egy a miljók közül...

1936. június

Öregúr

Itt jön szemben apró, sietős léptekkel,
Botját idegesen rángatja kezében.
Kicsi szeme szúrós, rajta örök homály,
Haja kócos, zilált és fehér egészen.
Szája merev, szótlan, bezárt és szigorú,
Nézése céltalan bolyong a köveken.
Nem figyel, nem hall, lát, csak megy, megy, mint egy gép.
Régi ismerősöm szegény öreg nekem.

Most is – tán századszor – csak megáll előttem,
S megkérdi remegve, ismertem-e fiát.
Egy gimnáziumba járhatott énvelem,
S ő volt a legjobb, legkitűnőbb diák.
És elmondja sírva – nem tudom hányadszor –
Torokgyík elvitte, s felzokog hangosan.
(Ugye, hogy ismertem, legjobb tanuló volt)
S választ se' várva gyors léptekkel elrohan.

1936. június

Nehéz az ébredés

Rózsaszín álomból vad haraggal kerget
A kegyetlen való örvényes vizekre.
Összezúzza vadul az álmot, a csendet,
S szennyet, piszkot, sarat dobál a szemembe.

Istenem, Istenem, hová lett az álom,
Hová lett az álom harmata, derűje,
Hiába keresem, sehol sem találom,
Úz vadul a való, porba, zajba, tűzbe.

Jaj, de másnak láttam az embert ott, Uram.
Belől is olyannak, mint kívül hirdeti.
Nem hittem, hogy bent árny és csak kívül arany,
S most látom: a piszkot csalóka máz fedi.

Most, csak most eszmélek riadtan, ijedten,
A templomban hányszor képmutatók állnak.
Csak foszló álmok kép lelkünkben az Isten,
S ég helyette kormos mécsze a Sátánnak.

Nehéz az ébredés, sajog, fáj, Istenem.
Riadtan néz szemem szét a mocskon, sáron.
És magamban százszor újra megkérdem:
Miért kell ébredni, mért nem végig álom?...
1936. július

Az ihlet perce

Ujjaim között a ceruza remeg,
Nem látott tájakon kalandoz a szemem.
Bárkás vagyok színes, dús kincsű tengeren,
Csak hálóm vetem ki, s gazdag a zsákmány.

Lágy, súrlódó zajjal seper kint a cseléd,
Észreveszi kintről lázas remegésem.
Benéz; kendős fejét benyújtja egészen,
– Bolond ez a gyerek – és seper tovább.
1936. július

Beszélnék a hegyek

– „Tanyánk az ég hűse, s mi vén, víg gyerekek
Villámos felhőkből vetünk aláink ágyat.
Pajtásunk a szélvész, a tűz, a fergeteg,
Dalolunk együtt, míg duhaj szánk elfárad.”

– „S látod, pajtás mégis ott lent az a fereg,
Az ember, kit egy halk sóhajunk elseper,
Ki alig született; s elviszik az évek,
Mennydörgő szájunkkal mégis vitára kel.”

– „Megrabolja kincsünk orozva, tolvajul,
Koldussá tesz, kifoszt, igába tör sorba’.
S mi tűrünk. A térdünk parancsszóra hajol,
Node kacagj, pajtás, ez a világ sorja!...”
1936. július

Régi altatódal

Régi altatódal zümmög a fülemben,
Régi altatódal... Valahogy idegen...
Lemosták a színét róla már az évek,
Égő lángnyomokat nem hagy a szívemen.

Nem értem már a dalt, nem értem, nem érzem,
Durvává gyalulta az idő a fülem.
Kis ruhám kinőttem, ágyamban nem ferek,
Elűzte dallamát az idő belőlem.

Régi altatódal, zümmögve és lágyan
Emlék-szedezgetni hiába hí engem.
Kinőttem a ruhám, ágyamba nem ferek,
Nyomot nem hágy bennem: idegen, idegen...
1936. július

Furcsa kalap

Furcsa kis kalap áll csendben a fogason,
Az előbb tette le fehér öregasszony.
Félénk, furcsa kalap. Gazdája is ilyen.

A kalap oldalán színes lepkeszárnyak,
Amint részegülten repülésre várnak.
Szegény öreg pedig, te csak tipegve jársz.

Rejtett reménységgel azt gondolod talán,
Színes szárnyú lepke kalapod oldalán
Visszahozza régen eltűnt ifjúságod?...

1936. augusztus

Arckép

Reggeltől estig irodában ül,
Reggeltől estig kivon, szoroz, számol.
Ilyenkor még nevét se tudja,
Zúgó robotgép lett az agyából.

Helyette vég nélküli számsorok
Számokkal teleírt fehér lapok.
Csak rója a sorokat, robotol,
S nem veszi észre a futó napot.

Istene nincs, tisztelni nem ér rá,
Csak főnöke van, az előtt hajol,
Barátságos arcfintorítások
Akkor is, ha vérből fakad a mosoly.

Szórakozni nem jár – Hja, a munka!... –
Számára nincs egy percnyi pihenés.
Pedig az orvos nyaralást ajánlt.
Szomorú mosoly... - Hja, a fizetés!...

Az étkezése sovány és kevés,
Pedig több kellene. – Ja, nem telik!... –
S este, ha fáradtan dől az ágyra,
Számsorokkal telve hajtja le fejét.

1936. augusztus

Egy fényképre

Úgy álltál a bűvös egyszemű gép elé,
Mintha a tengerek, hegyek nehéz ólma
Egyedül csak a te vállaidon volna,
És hogyha te kidőlsz, veled oszlop dől el.

Pedig csak por vagy, mint mi, s nem hegyóriás.
Olyan nótát táncolsz, melyet a szél dúdol.
S ha az lefúj poros, rögös életútról,
Elmos teljesen az idő, a vad folyam.

1936. augusztus

Sors könyve

Mindenkié másképpen van írva.
Egyikét fekete tussal rótták,
Rózsaszín tintával a másik sorsát.

Az egyik könyv kopott, szakadozott.
A sorai kuszáltak és ferdék,
Láthatatlan kezek összekeverték.

Másikon a lapok tiszták, simák,
Sorai kacagatók, nem zordak.
Vállukon játszi szivárványt hordnak.

Egyik rövid, színtelen kis írás,
Mindennapi együgyű történet.
Másik harcos dal, vitézi ének.

Egy-egy nap egy lapot hajt fel belőle,
S mi sokszor kacagva, sokszor sírva
Megyünk az úton – ahogy' meg van írva!
1936. augusztus

Vasárnap a cselédek

Hétköznapiok terhét mára lerázzák,
Hétköznapiokból mára kiesnek.
Letépi munkájuk nyűtt ruháját.
Hajrá! Most nekik virulnak a percek.

Hajrá, mindent, mindent elfelejteni,
Kitörölni bentről a tegnapot,
A poros szobát, ne maradjon semmi.
Nem fontos, ki voltam, csak az: vagyok!
1936. augusztus

Akácvirág

Messze, messze a szél már ködrongyot lebegtet,
S az ősz bús vihara a szívünkbe szállott.
Lassan sápadtakká válnak a levelek,
S egy haldokló akácon
Nyár szeszélyes keze csünget egy virágot.

Illata dús, mint a többié májuskor,
Habvirágán remeg harmat kristály lelke.
Nézem, nézem merengőn
A rajta csillogó harmatot, s nem tudom,
Mért érzem úgy, mintha a nyár könnye lenne?...
1936. augusztus

A csúcs felé

Lelkünk hiú vásznán élénk veti képét
Fehér, hóval hintett, égbe szökő orom.
Remegő inakkal törtetünk előre
Lábainkra húzott szakadó bocskoron.

Ezerszer elesünk, felkelünk ezerszer,
Ordítva, hörögve, vér folyóban úszva.
Bőszén elgáncsolva az előttünk futót,
Törtetünk fel, fel, fel a szent, büszke csúcsra.

Jég veri arcunkat, tüske tépi ruhánk,
Ember közt vág ösvényt zúgó hógörgeteg.
S szakadékba döntve akkor is a hegyre
Szállnak fel a végső, riadt tekintetek.

1936. augusztus

Viharkor a szél

Az ég arca sötétkékre dőbben,
Halálukat érzik, s jajgatnak az ágak.
Szörös kezével szél kotor a felhőkben,
Sötét paripáján égő dühhel vágat.

Vadul rázza, cibálja sörényét,
Acél sarkantyúját oldalába vágja,
Két kezével égő lángcsóvákat vet szét,
S földre esik a ló patkója szikrája.

Leugrik a lóról, földre pattan,
Bömbölő szavát a légbe önti széjjel.
Kiengedi kedvét rengető szavakban,
Majd az ajtót rágja gyermeki kedéllyel.

Az ablakhoz ugrik; bedörömböl
A faleveleket az üvegéhez vágja.
Aztán egyet gondol; felugrik a földről
Lobogó sörényű tűzparipájára.

1936. augusztus

Csönd

Még ág se zörren, levél se moccan,
Illatfátyolával csiklandoz a reggel.
Kéményfüst nem úszik a tiszta magosban,
Párnás az ég fehér föllegekkel.

Zagyva szavakkal a zaj nem lüktet,
Tejet csorgat a csend a világ érébe,
Bársony párnájával betömi fülünket,
S nyomán nyugalom lesz, s béke, béke...

1936. augusztus

Eső

Az óra lelke bús egyhangúan perceg,
Vállukon mázsákkal baktatnak a percek.

Az ablakra sötét, nehéz ború lebben,
Könnyet hullat az ég szürke fellegekben.

Esőtől csillognak fázó falevelek,
Köddé válik a föld ajkán a lehelet.

Nyirkos szél kóvályog kint az ablak alatt,
Didergő testével támasztja a falat.

Az utcán emberek; fázók, sietősek,
Gyülemllett vizébe hágnak az esőnek.

S a bádogcsatorna dübörögve ontja
Szennyes vizét bőszen háborgó árokba.
1936. augusztus

És újra ősz lesz...

És újra ősz lesz.
Beköszöntenek a szürke esték,
Szürke esték, didergők, fázósak.
Nem lesz szín semmi, napsugaras festék,
S a percek csak rabolnak, nem hoznak.

És újra ősz lesz,
Hideg ősz, a vad tél bús futárja.
Agyunk már a tüzelőre gondol,
Szemünk csak néz a halott világba.
S remegve álmodunk ködről, hóról...
1936. augusztus

Haldoklik a máglya

Sivár valónk sötét éjjelében
Sápad, sárgul, haldoklik a máglya.
Sírva, nyögve üszkösödnek a fák,
Beteg a tűz, nem csap fel a lángja.

Pedig a csikorgó hóban, fagyban,
Itt találtunk fényt, világosságot.
Sebzett szívünkre csodabalsamot,
Hogyha lábunk vad tövisbe hágott.

Jaj, de a szereteterdő fáit
Kiirtja a gyűlölet baltája.
Elalszik a tűz, s hiába minden jaj,
S tört szívvel bámulunk a nagy éjszakába.
1936. szeptember

Sziklák között

Emberi küzdelmünk nehéz sziklahegyén
Gördült ugye, ember, vad kő ösvényedre?
Vak dühvel kezdted el az útról lelökni
Ordítva, hörögve, neki tüzesedve.

De a szikla csak állt dacosan, konokul,
Mosolyogva nézte dühös kínlódásod.
Hiába hörögted: akarom, akarom,
Nem mozdult, nem gördült, s az utadban állott.

Azután az erőd gyengeséggé vénült,
Bús parázssá hamvadt ifjú tüzed fénye.
Szavad más lett: amint akarod, Istenem,
S szelíd szódra a kő legördült a mélybe.
1936. szeptember

Nézd, Uram, égis nő a konkoly...

Színeken fürdött hús termő reggel
Búzáét vetettél Isten, kezekkel.
Küldtél aztán reá meleg sugarat,
Kalászt érlelő langyos harmatot,
De búzáé közt konkoly is sarjadott.

Konkoly kevés volt, több a tiszta mag,
S Te engedted, hogy csak viruljanak,
Aratáskor majd az aranykalászt,
A tiszta magot csűrődbe rakod.
Tűzbe a konkolyt, s az elhamvad ott.

De a konkoly már felnőtt az égis,
Sugaraid a kalászt nem érik.
Senyved a búzáé és virul a gaz,
S félek, mire földed lekaszálod,
Konkolyból fog állni aratásod...

1936. szeptember

Mozdony

– „Dübörögve csattog hosszú futópályám
Földrengető, nehéz, robogó léptemen.
Kilométereket fal fel acél gyomrom,
Rohanok, rohanok, s enyém a végtelen!”

– „Bensőmben láng tombol és fehér gőz reszket,
Féktelen vad erő repeszti a bordám.
Hej, gyáva ember, ha utamba állna,
Vért csapolnék rajta, magammal sodornám!”

– „S akaratom mégsem az enyém, rab vagyok,
Mögöttem a zsarnok irányító kezek,
S te sem vagy úr, ember, bár pályádon rohansz,
Csak arra mégy, merre élted sinje vezet”.

1936. szeptember

Ősember a kelő Naphoz

Leborulok színed előtt, óh Fény!
Mert te vagy a hatalom, az Élet,
Aki nyomorult kis sárkunyhómra
Hintesz meleg, aranyos festéket.

Mert te vagy, akitől meleg a föld,
Bizony kezed által termők a mezők,
A folyók, patakok, hegyek, síkok,
Te adsz tagjainkba izmot, erőt.

Fényes arcodat látom mindenütt,
Merre csak eltekint főlő szemem.
Te mosolyogsz le az égről reánk,
Te képed ring az ezüst vizeken.

Te vagy a győzhetetlen Hatalom,
Én még meg sem születtem, s voltál,
S ha összeaszok, mint beteg gyümölcs,
Te fényed világít majd síromnál.

Te vagy az örökké feltámadó,
Ha az est nyirkos sírodba temet,
Győzől a Borzalmason, nem, mint mi,
Másnapra kelve ránk nevet szemed.

Kelj fel, óh kelj fel ma is sírodból,
Bíbor ruhád vállaidra vedd fel.
Ölelj át éltető, melengető,
Bűvös, teremő Istenkezedd.

1936. szeptember

A domb álma

Szeretnék lenni hegy, büszke tető, havas
Viharral dacoló, szilaj akár a vas.
Égbe törő csúccsal túl földi dolgokon
S a felhők kék koszorúja
Övezné homlokom.

És vagyok szürke domb, a földből nőtt, gazos.
Fakó ruhám a por, mit a szél szárnya mos,
És égbe tekintő epedő nézéssel
Bámulom a csúcsot, amint
A felhőkben vész el.

1936. október

Tűzbe bámulva

Fehér haját már bontja künn a téli est,
S a bús háztetőkön friss gyémántpor ragyog.
A tömzsi kémények már füstöt lehelnek,
S vörösen izzanak a könnyes ablakok.

Jó most mozdulatlan a kályhánál ülni,
S a parázsba nézni bámuló lélekkel,
S hallgatni borzongva amint künn az utcán
Elrekedt torokkal a vad szél énekel.

1936. november

Lámpagyújtogató

Az est leszállt az út gödrös mezejére.
Az alattomos szél kószál a köveken,
S baktat az utcán a fekete ember
Rúddal a vállán, nesztelen.

S kérges keze által egy pillanat alatt
Bűvös fénny szökik a bús, fekete tájra,
Mint a sápadt arcra beborult esten
A pipa híg aranylángja.

1936. november

Öregember a reggeli utcán

A téli égbolt még dermedt, lila.
A vad, zsarnok szél még csak félig él.
Bús öregember baktat az utcán,
Szakállán a vénség, s a téli dér.

Üres kannáját most viszi tejért,
S hideg szobájába ha visszatér,
Három bús barát reggelizik majd
Megszokottan: ő, a bánat és a tél.

1936. november

Ágyban

A lámpa dús fénye kiapadt a falon,
Mint véres szeme vak, töpörödött vénnek.
Szétfolynak a fekete árnyak, mint hólé,
Mikor csókolgatják a tavaszi fények.

Fülembe ólmot önt szelíden az éjjel,
Fekete fátyollal borítja be szemem,
S nehéz léptekkel jön a kábító álom,
Mint a tavaszi ár, és elrohan velem.

1936. december

Koldus

Áll riadtan kint az utcasarkon
Kifosztottan, árván, mint a téli fák.
Nem várja otthon meleg szeretet,
Pattogó tűz, vidám, derűs világ.

Szegény, szegény öreg! A természet
Tavaszra a fáknak dús lombot ad,
Neked, bús világba dobottnak
Talán megássa csendes sírodat!

1936. december

Ablakból

A háztetőkre ráfagyott a dér,
Szürke füst száll fel az égre lomhán.
Halk zúgással zeng az acél-orgona:
A szél üzen a távíró drótján.

Felhőágyban haldoklik fent a szél,
Ködruhában vacognak a házak,
A fák, az emberek, s nem is tudják:
Miért is állnak, mire is várnak?

1937. január

Havas este

A hosszú árnyak mind megnyúltak a havon,
A kertbe toppan halk lábaival az est.
Ideges ujjakkal verdesi ablakom
A zordon szél.

A mord öreg, a Tél fekszik a házakon,
Köd-pipából füstöt fűjdogál az égre,
S toldott-foldott sötét subája: unalom
Reánk borul.

Halkan kúszik a hold az égbolt peremén,
Mint eltévedt vándor, mint idegen utas.
A gyenge lámpafény, mint utolsó remény
Süt a hóra.

1937. január

Aranypillangó

Kékszemű ég s a vén, bölcs nyári nap alatt
Fűszeres illatú perzselő réteken
Az aranypillangó még csapong énvelem.

De tudom: száz lépés s elhalványul a Nap,
A sok víg nyári szín mind szürkévé fakul,
S az égből hűs őszi eső harmatja hull.

S az aranypillangó csapongva tovaszáll,
Csillogó szárnyát se' látja már a szemem,
Csak hímpora ragyog még ráncos kezemen.

1937. február

Égbolt

Gyermeklelkű, tiszta, derűs az ég.
Kacagó kék, s rajta nincsen folt, semmi se',
Úgy ömlik rá a fény, mint gyümölcsre szirup,
S kéksége átlátszó, mint patak mély vize.

Kipárnázták vattás fellegekkel,
S egy-egy felhő olyan, mint a fűzfa barka.
Tán Isten lelkének darabja most ez ég,
Mely erőtlén, gyenge fejünket takarja.

1937. március

Vetés

Esőszagú, erős fekete ugarba
De szép, de szép lehet vetni tiszta magot,
S szelídség tejében fürdött igaz szívvel
Kérni reá napfényt, éltető harmatot.

De szép, de szép eszmét, gondolatot vetni,
S várni reá napfényt, miért szívünk reszket,
S de szép magjainkért az aratás helyett
Vállainkra venni a nehéz keresztet.

Szegény szántóvető – vajon mi a célom,
Markomban búza van vagy konkoly serege?
Vetésem van, vajon aratásom lesz-e,
S termékeny talajba, kő közé vetek-e?

1937. március

Szegény ember egy cukros bolt előtt

Ott álltál a dús kirakat előtt kábán,
S a fényes üvegre nyomtad sápadt arcod.
Az útca vad zaja, mint hétfejű sárkány
A füledbe bömbölt, s melletted kavargott.

Az úton hangtalan suhantak az autók,
Selyemharisnyák, lakkcipők, parfümillat.
Te csak álltál csöndben, s nem nyitottak ajtót,
Hogy elébed hozzák vágyát álmaidnak.

Jó ember! A sorsod csak ütötte tested,
Arcod, lelked, kezéd mindig ostorozták.
Szeretet lágysága arcodra nem festett
Még soha egyetlen színes öröm-rózsát.

Áldott légy, jó ember! Kezével az Isten
Hajtsa el rólad a gondoknak borúját.
Fedje be rongyaid, s életedre hintsen
Áldást és a béke mennyi porcukrát!...

1937. április

Édesanyám

Szívében csörgedez szeretet dús teje,
Karjában simogat a lágyság bársonya.
Szemében égnek a melengető tüzek,
Melyek nem hülnek ki zsarátnokká soha.

Fiatal hajtás, én, a zúgó fák között,
Fiatal hajtás, én, a szívéből nőttem.
Nem ösmerem a vad vihar sújtó öklét,
Aggódó két karja ottan van fölöttem.

S hogyha az egekből a napsugár hullott,
Hogy csak engem érjen, mindég félreállott.
S ha a nap nyilától kiégett a mező,
Számomra ott is lelt mindég egy virágot.

Szívében csörgedez szeretet dús teje,
Karjában simogat a lágyság bársonya.
Szemébe égnek a melengető tüzek,
Melyek nem hülnek ki zsarátnokká soha.

1937. május

Halottaskocsi

Szelíd hangú, tréfás, dús, tavaszi nap volt,
Nevetgélünk, bohó, gondtalan koldusok.
Aranypénzt szórt közénk a gazdag úr: a nap,
Kacagva szedtük, és mindenkinek jutott.

Hogy arcunkról egyszer eltűnik az öröm,
Szemünkből a fény, nem gondolt rá senki sem.
Kacagtunk, kacagtunk, s közben az útra tért
Egy halottaskocsi, sötéten, csöndesen.

Mindenki riadtan más utcába futott,
S az út, mint király előtt kitisztult hirtelen.
S a halottaskocsi tán rajtunk mulatva
Döcögve tűnt tovább a fakó köveken.

1937. június

Öreg fa

Áll az esőszagú, nehéz, ősi földben,
Mint barázdás arcú, kérges kezű paraszt.
Rügy nem fakad rajta, tavasszal a földre
Bódító illatú virágot nem havaz.

Napfényben fürdik, mint az álmodó Tiszán
Sötét testű, vas izmú parasztlegények.
Áll merengve s korhadtt törzse várja
Csattogó ütését kidöntő fejszének.

1937. június

Veréb a háztetőn

Az alkony rózsákat festett az égre már
Az esti szél dúdolta énekét,
S a kormos háztetőre szállt pihegve le
Egy messziről jött szürke kisveréb.

Esőtől friss égaljon haldokolt a Nap,
S a tetőn szétömlött piros bora.
S csoda történt, a kisveréb dús király lett,
Vállán napfény bársonyos bíbora.

Egy a mi sorsunk, te, elfáradt kisveréb:
Néha csapongó fény karjába tévedünk.
Letörjük magunkról szűk szobák bilincset,
– Eltűn a napfény, s újra hív szürke életünk.

Vad szellé durvult a lágy esteli szellő,
S fejem lehúzza sötét gondolat.
És mire felnézek, a háztető üres,
S árnyat vetnek a komor házfalak.

1937. június

Beszél a csönd

„Ne vágyj el innen messze, messze,
Felhőkbe nyúló, büszke, kék hegyekbe.
Ne vágyj el innen, gyengék szárnyaid,
Álmodd a béke áldott álmait.

Ne vágyj el innen, itt a zaj halott,
Itt békén zengheted csöndes dalod.
Harcok, csaták vasökle nem dobol,
Itt arany színű csöndkirály honol.

Ne vágj el innen, ne csábítson el
Vérszínű borral telt nehéz kehely.
Itt van az álmok fehér kenyere,
A béke szívre csorgó langy teje.

Ne vágyj el balgán! Ne törd bilincsedet,
Várd, míg az idő hava halkan betemet.
S aztán, mint kandalló kihunyó parazsa,
Hajtsd le a hamuba erőtlén fejedet...”

1937. június

Kiscicák a szürkületben

A kertben szétszóródott már az est hamuja,
S szürke küszöbön játszadoz két vidám kiscica.
Nem aggatott reájuk sötét gond nehéz batyut,
Öröm üde szökőárja bennük kacagva fut.

Esti szél ömlik el fehér, lágy tejként mindenre,
Puha sarukban lépked az alkonyat nesztelen.
Vén emberként szürkülő bús, beteg világ,
S örömtől duzzadó, hancúrozó, bolond cicák.

De künn lassan, lágyan szálló, szürke hamu helyett
Korom fedi be a bús, reszkető fa-fejeket.
Zajok vidám patakja is elapad csendesen,
S mint dühös, vén kandúr kószál az est a köveken.

Lépte lomha, tekintete vészt jósló és sötét.
Járkál lassan, s minden lépése a szívekbe lép
És sűrű est-tintás küszöbön remegő cicák
Szeme néz az éjbe, mint annyi sárga, pici láng.
1937. július

Must

(Egy leérettségizett ifjúhoz)

Kék hegyek fürtjét leszüretelted,
Forrongó mustja szívedben erjed.
Száz út visszhangzza dacos léptedet,
Az Élet kapuját ököllel döngeted.

Harcos vitéz vagy, büszke dalia,
Száguldó élet száguldó fia.
Nyiladnak húrja vas, izmodban az erő,
Előtted fehér, magas hegytető.

Indulj ifjú sasként! Nehéz öklödet
Acélozza meg zúgó fürgeteg.
Isten élezze meg kardod hegyét,
Forrj, ifjú must, s az Isten bora légy!
1937. július

Esti beszélgetés

Jó leülni hamuszín est-szárnyak alá,
Süppedő, ringató, nyugodt karszék-ölbe,
És felnyújtni Istennek lágy szíveinket,
Hogy képére szobrot formáljon belőle.

Arcunkra a hunyó lámpa aranyport szór,
Látatlan kéz lelkünk' hús ezüstbe mártja.
Füldünk, gond-korbáctól véres rabszolgák,
Halkan folyó szavak ringó, lágy tavába'.

Csönd van. Béke áldott, dús vetése sárgáll.
Szemünk a pislogó lámpamécsbe réved,
Amely ég szótlanul, s a sötétbe olvad
Meggékélten, csöndben, miként az élet.

1937. július 18.

A sas halála

Tegnap még úr volt büszke bérceken
És gőgjétől bódultan, részegen
Szelte a levegőt félő fejünk felett.

S karmától – mit úgy féltek a mit úgy féltek a mezők –
A Halál ma kilopta az erőt,
S szeméből elkopott a gőg, a dőlyf, a dac.

Megrabolt kényúr, gyenge koldus vagy csak.
Kincseid letépték, kifosztottak,
Egy csomó toll vagy és rothadó hústömeg.

Mert születésben s végben testvérek vagyunk,
Mit közé rak a lét, az csupán ósdi máz,
Amellyet végül úgyis itthagynak.

1937. augusztus

Temetőcsősz

Régóta böngésztük már a sírok erdejét
Virágillattal hintett temetőben szerteszét.
Megálltunk sok horpadt, gazlepte halomnál,
És hazakészültünk. Egész este volt már.

A napfény özöne előmlött az égen,
Miként mámoros, bíborszínű bor,
Mely egy nótás legény poharából kifolyt.
Fürödtünk illatok langyos özönében.

És a kapunál meghúzódva szerényen
Fehér kis ház állott a nagy fák tövében,
S szénaszagú udvar sötét mélyéből
Ránk köszönt két apró, piros arcú gyerek.

Bent a házban lakik egy dolgos kis család,
Amely gondozza a hantok garmadát.
Halottak porába magot vet és arat,
S fehér cipóból jut nekik ízes falat.

Köröttük porladó és halott emberek,
És a fehér házban benn két kacagó gyerek.
Ez dús kincsű királyok birodalma itt,
Nem érzik az Élet lüktető harcait.

Itt nincs versenyfutás aljas önértékért,
Itt áldott föld ad kalászt és kenyért.
Arcukon a küzdés sós könnye nem pereg,
Itt csöndesek, itt jók az emberek.

Az árnyas lombokat elhagytuk már régen,
Mikor a futó úttestről visszánéztem,
S zöld bokrok között – a kis házból – messze benn
Vidám láng füstje szállt az égre csöndesen.

1937. augusztus

Anyukám nevenapjára

Pásztor vagyok letarlott mezőkön,
Őszes hajú, ráncos kezű legény.
Ballagok mihaszna, görcsös bottal
Az őszi rétek szürke szőnyegén.

Kopasz erdőkön ordít a farkas,
S éles fogú szél együtt jár velem.
Felettem hollók fekete hada,
S megragadom mihaszna fegyverem.

Ilyenkor azután máglyát rakok
Fákból, melyre mindre rá van írva neved.
És kiterítem subám csöndesen
Én, fáradt pásztor melléheverek.

És felnézek a csillagos égre,
S halkan, csöndben imát mormolok:
Élted hosszú legyen, mint az ég két vége,
S boldogságod annyi, mint rajta csillagok!...

1937. augusztus

Nyárutó

Szüette kapuban vénember ül,
Pislogó szemű, vaksi, fogatlan.
Testét sárgán szikrázó napfény veri,
Ég az utca, mint vereslő katlan.

Csontos kezére rászáradt a bőr,
Csontos keze a térdén kotorász.
Fogatlan ínye hang nélkül mozog,
S nem tudni: ima vagy káromkodás.

Régen learatta elvetett kalászát,
Borát az Élet vízre váltotta.
Ő csak ül a füledt kapualjban,
S hunyorogva bámul a tűnő napokba.

1937. augusztus

Éjjeli utazás

(Egy – a gondok elől Pestre menekülő – embertársamnak)

Bekönyököltél az estbe-tárt ablakon
Halkan, mint az est midőn kertünkbe lépett,
S mint messziről jött, elfáradt folyóvíz,
Csöndben, csobogva megindult beszéded.

S lopva, miként tolvaj, elnéztelek hosszan,
Néztem mély ráncait két árva kezednek.
Megfürödtem szemed szomorú tavában,
Melyben mindég álmot és reményt temetnek.

S láttalak, miként jövőbe néző táltos,
Hogy szurtos kupéban komoran, sötétén,
Mellre hajtott fejjel rohan, rohan veled
A futó vonat a reménytelen éjben.

1937. szeptember 1.

I/6 [PEPITA NOTESZ]

Feltűnésre vágyók

Ismeretlenség szürke köntösét
Szövik reájuk egyhangú napok.
Nem veszi észre senki a gúnyát,
Se hangos szavukat: én is vagyok!

Óh, milyen remegve áhítozzák
Feltűnés nagy, rikító bíborát.
Büszke lábbal felhágni a dombra,
Felszegett fővel haladni tovább.

Hogy meglássák: én több vagyok, mint ti,
Nekem nem névtelen a temetőm.
Én a dicső magasságban állok
Tifelettetek, a büszke tetőn!...

De csak bolondos álom az egész,
Mely képzelet szalmatüzén hevül.
Hideg láng látszik, halott hamuja sír
Hang s jaj nélkül, szürkén, névtelenül...

augusztus 2.

Őszi levél

Nyári tűzben lángolnak a fák.
Zöld fák legyezője húsít fejem felett.
Tombol az élet, tombol a szín,
S a magasban látok egy halott levelet.

Szél sóhaja letöri az ágról,
Hörgő zizzenéssel esik le a földre.
Mint vad, örök figyelmeztető,
Visszatérő ősz, s a halál üzenete.

augusztus 4.

Úsznak a fellegek

Álomra bódultan úsznak fent a felhők,
Ki tudja, hogy merre szállnak, honnan jöttek.
Most büszkén rohannak tengertől tengerig,
S egy perc múlva utuk tán viharban tör meg.

Egyik percben még a Nap tűzében égnek,
Emelt vállaikra tűz palástját öltik.
S egy pillanat múlva ölmos, sújtott fejjel
Esnek a magasból le a sötét Földre.

augusztus 11.

I/7 [VONALAS FÜZET]

Ősz a Tiszán

Mint a tükör előtt a vén kisasszonyok
úgy nézik magukat a vízben a füzek.
S a fanyarkedvű, vén pásztor az ősz,
bús felhőben rakott csípős füstű tüzet.

A fák arany haját már fésüli a szél
és árva fejükre alázat pora hull.
S egy vén halász, mint a Styx vizén Cháron
kiköt a parton, némán, szótlanul...

1937. október

Paraszthitvallás

Az én imám, Uram, nem a hegyek szava.
Az én imám csöndes, egyszerű. Istenem.
Mint a hófehérben álmodó halk mezők,
Mint kelő nap tüze a barna réteken.

Az én imám: nem ég felé emelt kezek,
Csak ekevas mellett szótalan baktatás.
Kérges kézből dermedt földekre magvetés.
Csak napfény mézétől csorgó arany kalász.

Az én hitem, Uram, nem üvöltő torok.
Bizonygató kézzel én mellet nem verek,
De alkonyba mártott úton, hazafelé
Kínos keresztednél föveget emelek.

Nem lármától zajos út visz Hozzád, Uram,
Bús csöndes ösvényen bandukolok Feléd,
S Te kezedbe veszel, mint árva kis bogárt,
S én érzem szerető tenyered melegét...

1937. október

Az aranylantú császár

Kezemben mélyszavú, ezüsthagú lantom.
Rózsafüzér hűse övezi homlokom.
Elöttem lángol a büszke város: Róma,
S a nép jajgat, zokog a kormos romokon.

Lantomon kékormú Olympus hangja sír,
Száguldó titánok énekét zengem én.
Én, szürke szavaknak isteni kovácsa,
Szilárd kezű hajós a vihar tengerén.

Én az isteneknek tűz borából ittam,
Egy harmat csorgató, lázas, bús éjjelen
Megloptam féltve őrzött szőlőskertjüket
És azóta tüzes láva a vérem énnékem.

Köröttem dül a rótt szakállú szörny: a tűz.
Ökle nyomán serken a vér, a jaj, a kín.
S én pengetem vörös hajú titánok dalát
Mélyen zengő lantom, isteni húrjain...

1937. nov.

Novemberi ballada

Olyan az ég most, mint kék ruhás kisgyerek,
Aki nyirkos, csúf, szürke festékbe esett.
S mint lándzsák, lázasan dobogó kis szívét
Átszúrták a kémények, a kegyetlenek.

Kopott fővegű vén, ősz ül a háztetőn.
Megrepedt pipából fojtó füstöt pipál.
Kutyája szél, szolgája csönd és unalom.
S mint agyonvert ember alszik az őszi táj.
1937. nov.

Az aranymosók éneke

Csak állunk a vízben, dérben, sárban, fagyban,
Örökös munkában, mindég, szakadatlan.
Nyári nap tűzében, őszi dércsípésben
A két árva kezünk, jaj, sohasem tétlen!

Az erdőknek szíve, jaj, nem nekünk dobban,
Kik élünk a sárban, jajban, elhagyottan.
Dús nyári napoknak lángja hozzánk nem ér
Nekünk csak a kínból jutott barna kenyér.

Mi csak dalát halljuk a mások szívének,
Lelkünk árva földjén nem terem az ének.
Ezer gaz kötéllel lábunk, kezünk kötve
Mások javáért itt senyvedünk örökre!

S jaj, közben a parton az erdő megfakul,
Karunkból az erő, ím, elszökik gazul,
Leszakad rólunk mind, mi kincsünk volt régen,
S mi állunk riadtan a csípős őszi szélben.
1937. nov.

A názárethi foglya

Az ősapám még bús, dacos magyar volt
Pogány urakkal borozó barát
Én a fejemet már nem szegem az égnek
Iszom az alázat színtelen, híg borát.

Az ősapámnak vad, acél ökle volt
Szemében villámlott fadöntő fergeteg
Az én két kezem már csak imára termett
S hangom nem lázadó, szellőnél csendesebb.

Az ősapám még hófehér paripát
Áldozott Hadúrnak hús erdők mélyiben
S a Názáreti ácsolt, bús keresztjén
Vérzik el szó nélkül az én árva szívem.

Az ősapámnak sok, sáppadt aranya volt,
Néki termett a rét, folyók ezüst vize
Az én lelkemben a hit halvány mécsese
Derengő, gyenge fény, s aztán más semmise.

Az ősapám nimfák, faunok énekét
Hallgatta még holdfénytől ezüstös erdön,
Az én lelkemben hosszútornyú és sötét
Téli templomok csöndje hallgat didergőn.

Meghalok. Hívnak szikárnyakú erdők
Mézet csorgató fák, arany habú tavak.
Meghalok, s a lelkem visszaszáll hozzájuk
Kínos, drága láncok hiában tartanak.

1937. nov.

Tél a szőlőshegyen

Arany dárdájával szíven döfte az ősz
És a nyár bíbor vére elfolyt csöndesen
Mégfagyott álmokkal, elszürkült színekkel
Most már csukott ajkú tél honol a hegyen.

Szüretelők piros ajkáról az ének
Bogyborgó patakja is régen elapadt
Lábak nyomán most már nem huppan a föld
S a komorarcú fák szó nélkül állanak.

De bent a présházban, lezárt ajtók mögött
Szent kádakban tüzes, dús must buzogva forr
S tavaszra itt ezüst öröm patak árad
S nem bűg sötét dalú, gyászos halotti tor.

S rubin szájjal életet csókol a földre
S az dalolni fog mint részeges, víg bolond
Érlelődik a kék égben a dús áldás
S a holt hegyen kacagva pattan majd a lomb!

1937. nov.

Ének a hegyekről

I. Hegyipásztor

Ott lenn a völgyben minden láb a sárba lép,
Únott esőben mállik a kedv, föld, vakolat,
Én itt hallgatom a hegy dobbanó szívét
S acélkék légbe zengem dalomat.

Ott lenn a völgyben jaj hörög az ajkakon
Kezet kötél vág, átkos lánc csörög
Itt tiszta, szűz egeknek fénye van
Minden szent rendíthetetlen s örök.

Ott lenn a völgyön bűz, füst, piszok, vér
Bús rabszobák poshadó szalma-ágy
Itt, mint Krisztus lelke, büntelen, dús kenyér
És harmatcsókolta fü, puha, csuda-lágy!

Ott lenn a földön sötét temetők
Alattomos sáppadt könyörtelen halál
Itt fönt sáros láb nem taposta szent mezők
S ha meghalunk, lelkünk a kristály-égbe száll!

II.

Szürke ember

Itt járt a bérceken, aranyló nap alatt
Fejét rubinnal szórta be az est
S szürke szíve mégis büszke maradt.

Itt járt a bérceken, megállt a szirteken
Fülébe dübörgő szélvészeken zenéltek
S ő mégis maradt mi volt: színtelen.

A hegyek láztól lihegő ajka
Fülébe zengett ős-himnuszokat
De a szíve sohsem fakadt dalra.

Hőfödte csúcsok vitáztak körötte
Egymás között súlyos titkokat cseréltek
De a szavukból semmit se értett.

Itt járt a bérceken, aranyló nap alatt,
Fejét rubinnal szórta be az est
S szürke szíve mégis szürke maradt.

III.

Hazafelé

Még jóillatot pihegnek a fenyvesek
Még édes, üdítő a szamóca íze
De jönnek a napok; döcögő szekerek
S elragad bömbölve a sorsom árvize.

S lesz majd újra sok nap: elmúló, szótalán,
Haldokló szó, elomló szív, pizsok,
Értelmetlen élet, színtelen, sótalán
S barna föld, melyből a fejfám majd nőni fog.
1937. nov.

Maradj a porban

Ne vágyd az istenek aranyos serlegét
Ne csábítson fejük rózsza-koronája
Jobban illik sápadt, lázas homlokodhoz
A szenvedés halvány, bágyadt glóriája.

Ne kívánd kóstolni gazdagok kalácsát
Jó néked életed egyszerű cipója
Jó néked a sorsod színtelen köntöse
S hajtsd le árva fejed, le a puha porba.
1937. nov.

Magam vagyok

Nézd, Uram itt a kezem, két karom
De eke nem járta, elhagyott ugaron
Ezerszám nő a gaz.

Nézd, Uram, itt a két kezem: vetek
De holdtalan éjszakán csaholó ebek
Vad tánca jár a réteken.

Nézd, Uram, itt a fáklyám, hogy lobog!
De sötét éjszakán üvöltő démonok
S mit ér az árva láng?

Nézd, Uram, kezemben a bor s kenyér
De igém senki szívéhez sem ér
Az Élet tombolva kacag.

Számban templomok visszhangos szava
De csengve reng a mámor pohara
S megreped halkan a Hité.

Nézd, Uram, Feléd vinném életem
De duhajkedvű csoport ront nekem
És durván megtapos.

1937. dec.

Paraszi ballada

Jaj, Uram, ma elszakadt a hálóm
Folyó testébe én már nem dobom
Harmattól nedves füre elterülök
S lecsukott szemmel, tétlen álmodom.

Jaj, Uram, ma elcsorbult a fejszém
Mohos erdőkbe én már nem viszem
Tüzet szítok, s bámulok a lángba
Velem lesz a csend s más senki sem.

Jaj, Uram, a két kezem ólom lett
Hiába várnak dús, súlyos kalászkok
Én megszegem most maradék cipómat
Kezem leengedem s arassanak mások.

Jaj, Uram, ma elveszett a szívem
Fáradt fejem hajtom porladó rögökre
Ajkam összezárom; szememet lehunyom
S megrepedt lélekkel elalszom örökre...

1937. dec.

Vita a halállal

„Jaj, könyörülj Nagyúr, nézd, magvető voltam
Napfényes reggelen, mindég magot szórtam.”
„Akár rongyos koldus, királyfia volnál
Nem leszel külön a szürke, puha pornál...”

„Halálos szirttetőn állottam a vártát
S bolond szívem gyilkos lándzsák átaljárták.”
„Bús téli alkonyon öregségbe törten
Lázás, forró szíved elpihen a földben.”

„Dacos, gögös kézzel nem verem a mellem
Szájam védő szóra sohase emeltem!”
„Hogyha szelídszavú több sem volna nálad
Puha sárral a föld csak betömi szájad.”

„Csillogó aranypénz nem sürgött kezemben
Fényes paloták mellett szó nélkül mentem.”
„Hogyha a testedért aranyhegyet adnál
Itt e földön épen, úgysem maradhatnál.”

„Jaj, nézd gyöngé vagyok, szívem elvesztettem
Sárga, pusztító ár, rohanj el mellettem!”
„Akár árva fűszál, vagy kőszikla volnál
Nem leszel külön a szürke, puha pornál!”
1937. dec.

Golgota után

Amióta vére elfolyt a kereszten
Azóta lelkünkben valami kiesett.
Azóta az esték nem olyan színesek
S elomlanak szürkén, a porba esetten.

Mióta feje lehanyatlott csöndesen
És kezét átjárták a kegyetlen szögek
Azóta itt a szó halálánál csöndesebb
S néha visszhang kondul a messze hegyekben.

Azóta arcunkban sápadtabb már a vér,
Sötét vihar ágyán hánykódik a tenger
És kihullt kezünkben a hal s az öt kenyér.

Azóta hamuval beszórt fejvel járunk
Azóta szorongóbb, rémesebb az álmunk
Hogy ott fönt a hegyen meghalt az Ember...
1937. december

Pásztorok

(A Vásárhelyi Ifjúság karácsonyi számába)

Szívünk hozzuk Uram, a tisztát, büntelent
Dús tejből készült sajtot, hófehért
Mely puha és lágy mint a béke, mint a csend.

Nézd, hoztunk bárányt, szelídet, mocsoktalant
Bundája sima, bársonyos, fehér
Mint a Te nézésed, a mennyből jött galamb.

Égbenőtt hegyekről hoztuk el mind Neked
Hol harmat mossa lelkünket fehérre,
S cserébe add nekünk, Uram a szívedet.
1937. dec.

Pásztorok esti éneke

Este lépett már a hegytetőkre,
Pernye hull az égből, sűrű, kormozó.
Parázs már a tűz, amit szítottunk,
S lelkünk patakjából nem buzog a szó.

Jó most így ülni és fáradt szívünket
Kitenni ezüst, hulló csillagfényre.
S égi fények záporában fürdve
Lelkünk megmosdatni tiszta hófehérre.

Elapadt bennünk vágyak árvize,
Szívünkben most az egész világ elfér.
Jó most fehér tejként csobogó szavakkal
Ezt a szót mormogni: testvér, testvér, testvér...

Süppedő subára reáheveredni,
S megnyugodott szívvel új hajnalra várva,
Páztortűz utolsó bús lobbanásával
Zuhanni álmodó, süket éjszakába...

1938. január 9.

Szüretre várok

Dús búzaföldemen aranyló keresztek,
Kék szőlőshegyemen duzzadó gerezdek,
Fejem fölött áldástól terhes nyári ég.

Kristály forrásaim pohárra várnak,
Üdítőül nyárban megszomjazott szájnak,
Bor után józan, higgadt, hűs italnak.

Két markom vár az elvetendő magra,
Esőtől dús földem forró nyári napra.
S várnak fejszére gyantaszagú erdők.

Szájamban áldott szóvetések érnek,
Szívemben tiszta májusok zenélnek.
Szüretre várok, szüretre várok.

Várok a pohárra, melybe a must csorran
A hálóra, mely elmerül a folyóban.
Mohos törzsű fákat kidöntő fejszére.

Dús búzaföldemen aranyló keresztek,
Kék szőlőshegyemen duzzadó gerezdek,
Szüretre várok. Szüretre várok.

1938. január

Húszéves, halott katona

Magot vetettem és mézes álmot szőttem
Fekete földű, roskadó mezőben.

Napfény-verte, súlyos, dús kalászt arattam,
Piros szám zengett víg szüretelő hadban.

Vasizmok dagadtak sötét kezeimben,
Olyan voltam, mint egy ifjú görög isten.

Erembe magammal forró lávát hoztam,
De lüktető szívvel mégsem lázadoztam.

Hajnali égboltok alatt jártam csöndben,
S hulló harmatokban halkán megfürödtem.

És trombitaszóra bús bánat-paripán
Elmentem vonuló, víg katonák után.

Dobogó szívem ad golyó elé tettem,
S mosolygós arccal alszom némán, csendben.

Felettem osonó éjek és hajnalok,
Ősz, tavasz, kacagás, hörgő sírás, jajok.

Itt lent csukott ajkú, néma halott tábor,
És piros rózsza nőtt a szívem porából...

1938. január 10.

Róka az erdőn

Csönd ült az erdőn, végtelen, süket.
A felhők – ezüsttel telehintett vatták –
Enyhén kavargó széllel ringattatták
Rózsaszín és habkönnyű testüket.

Álltak a fák, mint lecövekelt tábor,
Mint kérges kezű, marcona vitézek
És a föld itta a csorgó, sárga mézet
Az ég józan fényű, ónos kancsójából.

S ekkor a holdfényes tisztásra lépett
– Hosszú éjszakákon osonva tekergő –
Bundás ravaszdi, s fölfigyelt rá az erdő.

Szájában sötét, rablott húsdarab,
Bundáján fekete, mély tűzű vércsepp.
Várt. Aztán sunyi pofával elhaladt.

1938. február

Esti tea

Az ablakon az este árnya ing,
A porba hulltak lázas szárnyaink.

Bús pislogással újra lámpa ég,
S csészémbe önti arany tengerét.

Úgy rezeg a tükrén a kicsi fény,
Mint sápadt csillag esti tó vizén.

Langyos a tea, langyos és fanyar,
A kanál benne hiába kavár.

Csak kóstolom s nincs íze semmi sem,
Bánat tövisén vergődik szívem.

S elködlő szemmel hosszan bámulom
Himbálódzó árnyékom a falon.

1938. február

Téli állomás

A táviródrót halkan orgonál,
A télbe sír a dérlepte acél:
Halott mezőknek most izen a tél.

A töltésparton szótlán áll a fa.
A síneken a tél fagyott hava.
S a távolba álmódva kanyarog.

Az őrház a köd fátyolába vesz,
Hamvas tetővel némán révedez;
Piros zászlócskák lángja sem lobog.

De érzem, dermedt sínen valahol
Egy diadalmas mozdony zakatol.
Bömbölve zeng a duzzadó kazán.

Minden ablakán friss virágfüzér,
Nyomában pázsitot sarjad az út,
Amint a pezsgő földön futva fut.

Tavasznapi aranypénzét csörgeti,
S mint dús király szórja a kincseket,
S szívem néki piros zászlóval integet...

1938. február 20.

Római költő

Ma föllobban bennem holt városok parázsa,
Ma megejtett ezer arcú, sok szobru Róma
És pergamen színű redős tógák varázsa,
S Vénusz templomának nehéz, illatos füstje.

Római ég alatt, jaj, miért nem születtem,
Hol ruhámra esne a bölcs olajfák árnya,
Mért kell élnem modern, bús esti szürkületben,
S elepednem kiszáradt antik kutak előtt.

Ezüst lanton ott mért nem zenghettem éneket,
Ódon ház erkélyén, koszorús poéta,
Violaszín este, mikor olyan az ég,
Mint átlátszó porcelán, s félünk, hogy megreped.

S az esteli szellő lágy selymébe takarna,
S égő rubin borral locsolnám szám rubinját
És felém nyúlna sarjadó ritmusok karja,
Vállamra hullna tiszta láz bíbor köntöse.

Serlegem a rabszolga töltögetné borral,
Lelkemből a versek drágagyöngye pörögne,
És diktálnék lüktető hexametereket
Kék szemű, szomorú, rab, görnyedő görögnek.

1938. február

Spleen

Ma hömpölyögjön szavam méltóságosan,
Mint áldozat gomolygó, kesernyész füstje.
A nap korsója mára megrepedt
S szívemben a fájdalom ezüstje.

Ma szívem vére égő nyári napban
Eltikkadt folyónál folyjon csendesebben.
Cseppenjen fülembe némaság óloma,

Míg kedvem elvérzik mély, fekete sebben.
Volnék most enyhén villogó páncélú,
Lándzsát tartó, bús, merengő várúr.
Méla esti kürtszó szavára tán testem
Ledobnám a bástya komorló tornyárul.

Vagy tán arany színű mérget csepegtetnék
Nehéz, vörös ború, csengő serlegembe.
Vagy forró fürdővízben szívem zsinórát
Elmetszené hideg, vad borotvapenge.

1938. március

Prológus

(Cserkészünnep keretében tartandó estélyre)

Az utcára az est dús hamuja lebben,
S a merengő, bágyadt, esti szürkületben
Úgy csillog a halvány állólámpák fénye,
Mint királynő drága, csillogó nyakéke.
Itt e teremben is lámpák fénye villan,
Bő záporozással felgyullad a villany
S fényesőt gyűjt össze királyi aranyból,
Mely szívünkre hull, mint tapadó aranypor.
Szívünkben is lágyság enyhe paraszából
Melengető pásztortűz lángja világol.
A fáját termette harmatos, víg berek,
Mit langyos esővel locsoltak az egek.
A napsugár meg lágy porcukorral hintett
És belé ültetett ég s föld minden kincset.
S hogy megnőtt az erdő, levágtuk a fáját
S tűzéből fakadó bíboros szikráját
Hadd szórjuk itt most szét, s azok szálló szárnyán
Költözzön a szívbe öröm, dal, szivárvány,
Langyos, meleg tejként buzogó melegség
Édes íze cukrozza meg ezt az estét.
Kicsi talán a tűz, de a lángja tiszta,
A fája szelídség lágy olaját itta,
S szeretnénk, hogyha e szívből fakadt játék
Mindenki lelkében dús örömmé válne.

1938. március

Rőzsegyűjtők

A hajnal korsójából méze nem pereg,
S mi már baktatunk a hóillatú erdőn,
Rőzsegyűjtő, hajlott hátú vénemberek.

Üstökét az erdő most rázza komorlón,
S mi csak járunk borongó, homályos mélyiben,
Mint károgó varjak szürke őszi tarlón.

Fukar kezekkel csak rőzsét dob didergő
Testünknek terített, kincses asztaláról
A gögös nagy király, a jégszívű erdő.

S mi csak hajlunk, kezünkben zörren a rőzse
S gyűlik hátunkra halk téli estéken
Kunyhóink pislogó lángú ösmerőse.

És csak gyűjtjük, szedjük, gondbatyúval halkan
A nagy király hitvány, megvetett morzsáit
Téli, jéggé fagyott, zizegő avarban.

1938. március

Falusi pap

Miért nem lettem én falusi pap?

Sárga, dús kalászu, álmodó, veszendő
Forró pusztá karján, hófehér faluban
Örök mosolygású, csöndes tisztelendő.

Tiszta-ízű vasárnap reggelen
Mentem volna méla templomba már korán
Harangszó szavára, csattos imakönyvvel
Harmat-verte virágos fák során.
Szájamban az igék mustja erjedt volna,
S zengő szám elnyelné a templom mély hűse,
Míg számon Jánosok, Mihályok, Eszterek
Áhítatos szeme merengően csüggne.
Prédikálnék súlyos, dús latin igékkal,
Mint az Isten karja, úgy tartna a szószék,
De langyos estéken pár szótlán baráttal
Öblös, nagy kupákban az Úrral boroznék.

Lelkemben szelídség kék virága nyílna
És termene vigasz ízesítő sója,
És áldást hintenék bárányra, farkasra,
Kőre meg virágra, kalácsra, cipóra.
Forró nyár elején kalászát szentelném
Áldott Nap tűzében érlődő mezőknek,
S fanyar ködű őszkor keresztem emelném
Ezüst hajú, sápadt, szótlán költözőknek.

Így pörgetném csöndben életem fonalát
Halk, kongó napokban színes üvegorsón.
Vetnék a Mába, míg egyszer egy tölgyfa
Tövében letenné a Holnap koporsóm.

1938. március

Valamerre

El kéne szökni ma e nap elől,
Hogy szürke csendnek álmos karja tart.
Kilépni lassan ringó szekereből,
Mert a lelkem halálra marja majd.

Jó volna valamerre szállni most
Ikárusz szárnyon, ködös nap alatt,
Rétek, rőzse-füstű tanyák fölött
Szállni, merre az út pora szalad.

Üres batyuval és tele szívvel
(Jaj, valamerre szökni kéne most)
Jaj, szállni, szökni kéne valamerre
Aranytrónusú Napkirály elé
Fényes lándzsáját, hogy testembe verje.
Holdas úton, hajnali ösvényen
Csak valamerre szállni kéne most.

I/8
[VERSEK LEVELEKBEN]

A nap a tiszta tóba néz

Kormoz a füst, mert fekete.
S a gyufa lángja hetyke tűz.
A nap a tiszta tóba néz,
a szél lenge felleget űz.

A pihe könnyedén lebeg.
Piros sebecske vérezik.
Fát dönt a fejsze: éle van,
s a farkas öl, mert éhezik.

A dárda szúr, mert hegye van.
Méhecskék lábán drága méz.
A bölcs ajkán aranylakat.
S a nap a tiszta tóba néz.

1940.

Messzi sereget

Mint árokparton bús paraszt,
meghajszolt, jogból kivetett,
ügyelem sandán összehúzott
szemmel a messzi sereget.

Messzi sereg, de távoli,
s ma őriz még s megcsúfol a vas,
de hajnalonként remegő
fényekkel lángol a havas;

fenyők sudara dárda mind,
– szó készülődik torkomon,
ma még csak halkán suttogom,
holnap harsogva harsogom,

mint rég várt, messzi seregek,
vonuló, hófehér sorok,
kivont szívükkel mennek át
boldog szívünkön, boldog angyalok.

Aranygolyókkal gurigáztok

Mózesi táblát cipeltek a hegyre,
az Úristennel szépen paroláztok;
bukdácsoltok törvényeitekben:
aranygolyókkal gurigáztok.

Hidakat vertek az Óceánra,
s a pocsolyákba mégis belefűltok.
Homlokotokon koszorú van,
arcaitokon hullafoltok.

Templomtornyokat húztok magosra,
szentkönyvekből lesitek a hitet,
s egymás szép, szőke gyermekfejét
kaviccsal mégis beveritek.

Álmokat álmodtok a valóba,
s a macskaarcú halállal cicáztok.
Bukdácsoltok törvényeitekben;
aranygolyókkal gurigáztok.

1940. március 6.

Pörnyetánc

Lobban a láng, leng a pörnye,
mérges a tűz s lázas is,
szegényember a parázson
kapkodja a lábait.
Nem is selyem, nem is bársony,
nem kuncogó, kacagó,
csak dülöngve, megszedülve
tüzek felett brummogó.

Nincs kedve a dúdoláshoz,
üvöltésre ideje,
ki a tüzek felett táncol,
táncol szíve, tüdeje,
melle zilál, de a csúfos
láng rikolt: még nem elég,
parazsakon ugrálónak
bokáznia kell, mert megég.

Vállas medvéim, mosolyints hát,
el ne hagyjad magadat,
forró parázs viháncolva
vallatja a talpadat.
Életed is vallat egyre:
merre-merre, jó vitéz,
jobbra, balra, földbe, égbe?
De a parázs mind sütős.

Súlyos kérdés, mérges élű,
tudást is kell tudni ahhoz,
paráztáncról szegődjél-e
örök bérre ordasokhoz?
Sírásoknak, dögevőknek
add el lelked, hogyha kéri,
parazsakon táncolóknak
hosszú út a bölcsességig.

Hű okosság, józan fényű
gyémánt-arany foglalat,
de a sorsod egyre faggat,
s a parázs a talp alatt.
Nincsen irtás, nincsen árok,
nincs amerre menekülj,
ha elfáradsz, jogod van rá,
hogy a lángba beledülj.

Mikor aztán ez az illem, -
hullott tested megmered,
dönts: Istennek vagy ördögnek
ajánlod-e lelkedet.
Szárnya alá fogja szépen
s viszi is már, akié lett,
csontjaidat lent a földben
dicsérik a szelíd férgek.

IMÚZEUMI FÜZETI**Mint az aranyágú vessző**

Olyan vagy, mint az aranyágú vessző,
 zömök tőkéje bornak és mesének.
 Szerelmem ősz nap, fűrtödet fűrösztő;
 érett idők csókjával áld meg téged.
 És kád a lelkem, dús borok bő kádja,
 hol öbleimben csobban majd a csókod.
 Csókod a kádak széles szája várja,
 mert a heves nyár már füledbe sugott.
 Érik az idő, barnul. Te is érj meg!
 Már gyűlnek súlyos bogyódba a mézek,
 arany-augusztus ágaidon átcsap; -
 vén őszi nap, meleg sugárral nézlek,
 te, forró bora a szelíd Igének,
 te, hús kortya e megtikkadt Világnak!
 1945.

Akár egy boldog kisgyerek

Akár egy boldog kisgyerek,
 kit édesanyja fürdet
 a roskadt teknő bő, meleg
 ölében s míg röpülnek

a szikrás, csilló gyöngyszemek,
 a víz kacagni sürget,
 oly lágy habokkal bizsereg,
 oly dús párákkal füled; -

így vágyik ő is egy szívet,
 hogy mint meleg vizekben,
 csobogtassa, fűrössze meg
 a boldog szeretetben,
 mint egy kacagó gyereket,
 ki semmitől se retten.

1945.

Reggel, rózsák pirosában

Hogy fölnyitod a Bibliádat,
 egy víg rigó fűtlyent utánad.
 Hogy az Igékbe belekezel,
 három nyárfá bólog rá, Kedves.
 Hogy ajkad megrebben betűzve,
 akkor borul egy rózsza tűzbe.
 S hogy az első lapot behajtod,
 egy rózsatőből kilenc hajt ott.
 Mire a böngészést bevégezed:
 bíborból lobbant lángok néznek.

1945.

Villám, fekete lobbanás

Villám; fekete lobbanás.
Szalad a lusta-léptű éj.
Meg-megvillantja lángfogát
a sárga fény, s egy-egy kevély
felhő loholva áll odább.

Mint bús hajó a tarjagos,
orkánzó hullámok hegyén,
úgy hánytorog, úgy imbolyog
a kert a záporban: szegény
fuldokló, kit a mély befog.

Még föllendül egy jegenye,
mint rossz árbócok törött csúcsa.
De már az örvény vén öle
megragadja, és vonja, húzza
a mélybe, mely szín-fekete.

1945.

Mint téli szobák alkonyi homálya

Mint téli szobák alkonyi homálya,
hús havak lelke s láng a te neved!
Mint mikor bús dalt dúdol bent a kályha,
s kintről a lilás, fagyos táj nevet;
a ropogós hó, melynek kékes árnya,
mint ódon mesék vén lehe, remeg,
s rőt folyó zsenge függöny bársonyán, ha
a tűz fénye csúf nyelvet öltöget.
Ily kék a csönd. A pilledő sötétben
jőszagú almák illanak merengve;
pörccen az óra, jár az inga lengve;
téged nézlek, hogy mesét mondasz éppen
a kisfiunknak. S lám csak, lángok nyelve,
s kék havak fénye imbolyog szemében!

1945.

Napsütős

A fák közt széles nap nevet,
szeméből is a nap nevet.
Az égen lány madársereg.
Szívéből is fölcsicsereg.

A fűvön harmat gyöngye ring,
csillantja ő is gyöngyeit.
Oly hűs a reggel, kék az ég!
Elrebegem az Úr nevét.
A fák közt széles nap nevet,
szívéből is a nap nevet;
a kacagó-friss föld felett
száz kelő madár csicsereg!

1945.

Arcán a napnak hév pirossa

Arcán a napnak hév pirossa,
barna haján kalászkok érnek,
szívét egy fecske dalba fogja,
szemén az ég mind hűsebb, mélyebb,
s hol a rozsdálló lombok égnek
a tőkén, lángokként lobogva:
lágys kosarába két kezének
csipkés levelek kincsét rakja,
s oly szelíden simítja őket,
hogymegcsillan lelkem, mint az ég,
mely a magasban egyre hűsebb
fényekkel ragyogja szemét.

1945.

Majd télen, mikor alkonyul november

Majd télen, mikor alkonyul november,
s a bűvő úccán deres hó ropog,
hogym bent az ember borongva mereng el,
sápadt arcára rőt fényt vet lobot;
majd télen, kedves, vén, fázó szívemmel
ajkad nyarára gyakran gondolok,
míg bög a hév láng, mint két szerelem ver,
míg zúg a szél a kéményen, s dohog;
és az úccán a tél, e jeges tenger
árnyak iszapján csusszan, imbolyog;
én rád érzek s a rétre, hol füvekkel
szemed lágys mennye barnán csillogott,
s úgy nevetett, mint a nyár, szájad égve!
S úgy süttött, mint a hó, lelked fehérje...

1945.

Hol a barna arcú s barna mosolyú lány

Hol a barna arcú s barna mosolyú lány
dalolva jött a fák alól rakott
kosarával a kert kanyargó útján,
s almák pírjával ajkán ballagott;
lásd, Kedves, ott most fagyos hó ragyog.

Ha most menne a kertbe, ó, hogym fázna!
Hogym tépné a szél! Könnyű kis ruhája
hogym lobogna, mint orkán-verte pille!
Hogym lúdbőrzene meleg karja, melle.
Mily szedres-kékre rémülne a szája.

Üres kosárral jönne vissza s búsan.
Csöpp nyomot vésne lépése a hóban,
amint riadva kapkodná a lábát.
Fölötte varjak halotti danája
örvénylene, és szállna, szállna, szállna
a koppasztott fák végtelen során át.

1945.

Alkonyban, görbe bottal

Az úccán már a vén és rest sötétség
hajlott-hátú görbe botokkal botorkál,
és oly fáradt, hogy alig-alig néz szét,
de meg-megpihen minden rőt bokornál.
Ballagnék én is fáradozva, resten,
mint csöndes agg, kit bölcsessége búsít.
Meg-megkoppan gondolatom az estben,
mint göbös bot, mely olykor félreecsúszik.

Szép, borús est van! A homály oly sűrű,
mint öblös üveg torkában a méz.
Gurul a hold, mint egy elárvult gyűrű;
ráncos orcája messze, messze néz.
Ballagok halkan. Botom meg-megkoppan.
De gyatra gondom rossz göbe e bot.
Holt kígyók háta meredez a botban.
De ügye, botom, megyünk valahogy?

S fölnézek az égre, e tág mezőre
s érzem, botorkál ott is valaki.
Egy-egy csillagot pöccint néha félre
s lépéseit szívemben hallani.
Sűrű a homály, édes is és sűrű.
Botorkálok a dióbarna estben.
Gurul a hold, ez az elárvult gyűrű,
s vélem ballag az est, e vers, s az Isten.
1945.

„Töredékes arcképcsarnok”

Bő ölű, nagy mellű, friss parasztmenyecske.
Két karja cipók sütős melege.
Dévaj legényekkel alszik minden este,
s hús éjjeken száz csillag hál vele.
Mint érett mező, oly forró a teste,
mint ordas éhe, oly vágyó öle!
Ki belé hullna önmagát keresve,
száraz pokol odvába fülne be.

Egy csuhás látta s rá hülled: te céda!
Hogy ifjú élte vén bűnöknek préda,
s üvöltene, ha végét sejtene!

A másik este arra járt a Költő,
s az tudta bizton: áldott anyaföld ő,
mely szülni akar, bárki vet belé.
1945.

Ma se jöttél

Ma se jöttél el. Nézem a mécsest,
hogy milyen árván, félve hunyorog.
Korsóim lelke mind a semmié lett;
tört poharakban megkottyant borok.
Hogy jajgat a szél kint, amíg a véres
lomboknak rozsdás láncain forog!
Hogy jajdul, Kedves, minden, ami érez!
S fájni miért is vagyunk botorok?

Ma se jöttél el. Jégfehér egemre
víg szíved napja ma se ragyogott.
Erdő a lelkem, üzött vagyok benne,
borús betyár, ki bújva kujtorog.
Hogy bőg a szél kint! Mintha lélek lenne.
Akárha magam: fázó kárhozott.
Rőt lángot vet a mécs a dermedt csendre.
Ma se jöttél el. Egyedül vagyok.

1945.

Mint akibe a kígyó foga mart

Mint akibe a kígyó foga mart,
mint kire erdön sújtott rönk zuhant,
mint kibe tövig szaladt be a kard;
emlékem csak új villámot fogan,
ha néha-néha szívem rád-sóhajt.

Mint tűz, ha házon üszköt feketül,
mint kormos úccák ásító sora,
mint kinek álmán lidérc nehezül,
s úgy érzi: nem ébred föl már soha:
úgy bolygok veled s mégis egyedül.

Mint akibe a kígyó foga mart,
nem a kígyó vagy már, csak a marás,
mint szív, amelyben megtörött a kard,
nem a seb vagy már, csak a forradás.
De megráz gyakran emléked, a láz.

1945.

Már elosont a kígyó

Már elosont a kígyó, mint a gyík,
holott kezemre ejtette parázs
szerelme csókját! Ím, már ott kúszik
a bokrok alján. De e forradás,
szegény szívem, mily lassan gyógyul itt!

Már fű se moccan meg utána, fű se!
A bokrok közt egy illanó csapás.
Nem akart talán úgy megmarni mégse,
de kígyó, hát kenyerere a marás.
El kellett volna loholnom előle.

Már elosont a kígyó, mint a gyík.
Galambom ott motoz a bokorban.
Karcsú lábát lágy ágak remegik,
amint szökellve ugrándozik: sorban,
zöld vesszőkön felém közeledik.

1945.

Eszik a vénasszony

A függönyön túl, hol hasadt résen át
látni a gunnyadt, árnyékos szobát,
s hol a bársonyos omlások mögött
megunt órák vén dongója dönög;
az ablaknál, csillogó élű késsel
diót majszol az öregasszony, mézzel,
s lágy cipót is rácsál s hozzá késsel cirmos
menyecske-képű, ifjú almát hámoz.
Kint az úccán már deres este nyűgöl,
libák totyognak; kisfiú a füből
most tápászkodik. Hajtja a libákat.
Bent az öregasszony eszik, egyre rág csak,
csillog-villog kése, orra alatt bajsza
mohón mozog, mintha egy egéré volna.
Pákosztos és falánk, óriás egéré!
Aki étekéül életünket kérné.
Eszik a vénasszony. Mozog, jár a bajsza,
morzsál a lágy cipó, csillan a méz rajta,
ropog a rossz dió, harsonáz az alma,
ahogy ifjú ízét a vénség befalja.
Csillog, villog a kés, mintha szurony volna,
mintha ártatlanok vére hullna róla,
mint hogyha szegénység, háború se volna,
mintha a szegények szívében kotorna!
Eszik a vénség. A kisfiú bebámul,
két kerek szemében csodák tükre tárul.
Nyelne, úgy harapna! Ámde száját tát csak.
Totyognak a libák. Milyen messze járnak!
Eszik a vénasszony, villogdál a kése.
Beleolvad lassan az is a sötétbe.

1945.

Mondd, mily mezőkön

Mondd, mily mezőkön jársz, mikor szemembe
pillantásod egy-egy lágy saruja lép?
Mily felhőt ringatsz, látván: szemtől szembe,
mint rendelésre, haladok feléd?
Ismersz te engem? Tudod, honnan jöttem?
Ismersz te engem? Merre megyek, érzed?
Látod a lángot, a tűz-orkánt mögöttem?
Törötten is elfogadsz egésznek?
Könyvek és kövek a két kezemben,
bimbók és rügyek a két kezeden.
Vezet már, vezet az angyal engem,
vezet minket! Könnyben, könnyörületben.

1945.

Parton, a fűzekkel

Itt görnyedtek a vén fűzek a mélybe.
Itt fordult épp a sárgálló folyó.
Tükrén megtört az alkonyi nap fénye.
Itt tátogott a dús halak kövérje,
mert kásás volt a víz itt s kotyogó.

Itt ültem én, és bámultam a partra.
A túlsó parti erdő sűrűjébe,
hol fákat vert az est, e barna balta
s csillanván éle, tompán villant rajta
a nyugovó nap acélos-kék vére.

Itt vacogtam én fázva rá az őszre.
Itt csapott meg a szeptember lehe,
bár égett még a nyár, mint gyújtott rózse,
és nem köd volt a hús gyümölcsök csőszé;
de megborzongtam velőmig bele.

S most itt gunnyadnak a fűzek a mélybe.
Aranyvörös az erdő. Rozsdafolt
a nyárfacsoport túlnani sötétje.
Meg-meglendül még némelyik a szélre,
de mindről látni már, hogy sárga holt.

Lábam alatt a forduló folyó.
Kottyannak lent a tarajos habok.
Gurul a nap, e halvány kőgolyó;
még fáradt kézzel utána kapok.
De sír már a szél, egyedül vagyok.

S merengő fűzek bámulnak a mélybe,
hideg szememben megcsillan a víz.
Meg-megmoccannék, mint a nyárfa, félve,
s behullok, zizge lomb, a szélbe,
a vízbe, amely visz, visz, tova visz.

1945.

Eső, eső, eső

A szürke ég esőt és őszt szítál,
szítás esőt, mely fáradt, árva pára,
s úgy hull a vén fák megmeredt nyakára,
mint kőckötél, mit kába szél cibál.
Emlék a nyárnak már a drága láza.
S úgy bennem sír e búsult őszi táj,
és lelke tája ó, ma fájva fáj,
mert nyár volt és az őszben nincs hazája.

Sivár az úcca. Lánc csörgetve száll a
holt lomb, mint lélek, mely kísértni jár;
sivár az ég: egy-egy fázó madár
húz rajta át, mint bennem gondok árnya.
Ó, Király voltam én, ifjú Király,
de Kinek megnőtt bánata szakállá!...
S hült országát is alig-alig látja
könnyeitől, mely szeméből szítál.

1945.

Vers, régi modorban

Bizony, fiam, a halál partjain jártál,
mert életedet oly nagyon akartad!
Bizony, fiam, mind e halálos parton járkál,
aki fél halni és élni akar csak.
Mert hamarabb jön el azokért a halál,
kik előle cikkes-cakkos úton futnak.
És hálója azokra hamarabb talál.
S bizony, azok bizton késébe buknak.

Ki haláltól retteg, nem méltó az élni,
mert csak hűnyó élte elhűnyását féli;
ki haláltól nem fél, nem fog az már félni,
halálban is élte örökségét éli;
ki haláltól nem fél, élni fog az, élni,
rosszak holta árán új létet cserélni;
nem esik azon seb sárkányfogak mérgén!
Kicsi unokái hancúroznak térdén.

1945.

Ne félj, szívem!

Csak várj szívem, csak várj, csitulj szívem!
Hogy kénes felhőt, lángot is okád?
Ne retentsen meg téged semmi sem.
Tudom én már, hogy mit ér a világ.
Csak várj szívem, csak várj, csitulj, bolond!
Hogy korbácsokkal ütleget? Ne bánd!
Tudom én már, hogy lehullik a lomb,
s hogy pánt a világ, csupán csak a pánt.

Csak várj szívem, csak várj szívem, ne szánd,
hogy szavad, karod köti a kötél,
hogy kése ott jár életed iránt.
Forog az élet s forgandó a mély.
Csak várj szívem, csak várj. Hát hadd röhögjön,
hogy mily nagy ő s mily kicsiny vagy szívem!
Győztél már többen, győzni fogsz még többen;
nem rontja rossz, ki rosszban nem hiszen.

Ne félj, szívem. Oly kicsi a világ.
De akkora lesz, mekkora hited.
Nézd, hogy törnek mind derékba a fák!
Hogy élednek a megtiport fűvek.
Csitulj szívem, csitulj. De várj, de várj!
Félrefordul egy percre ő is egyszer!
S te rajta leszel máris a nyakán,
gyilkos fogaddal, éhes körmeiddel.

1945.

Villám és vihar

Pálinkát ittam, és most hánytorog
a durva szesznek lusta gőze bennem.
Pálinkát ittam, s érzem, hogy dadog
valaki bennem s őt mondja a nyelvem.
Nem én beszélek, de ki szól helyettem?
Mily zsarnoknak lett nyergelt lova, nyelvem?
Ki helyett beszél e hév pálinka bennem?
Mily istenért kellett szeszekkel telnem?

Pálinkát ittam. Vihart és epét!
És napot ettem, villámot is ettem.
Kié a pokol, amely bennem ég?
Kié az angyal, ki itt szálldos felettem?
Ki az, ki gyöplőim engedi? A Sátán?
Ki az, ki kantárom szorítja? Az Isten?
Ki az, ki nyargal paripáim hátán?
Ki az, ki súgdos mind a két fülemben?

Ki az, ki felhőkkel gomolyog szívemben?
Ki az, ki sugárból kívét hány szememben?
Ki az, ki belőlről dőngeti a mellem?
Ki az, ki kívülről úgy riogat engem?
Ki ivott? Én ittam? Kiért, és kit ittam?
Ki dadog? Én szólok? Ki helyett beszélek?
Örvény-e, tenger-e, mely csapdos alattam?
Gyehenna, pokol-e éget? Vagy a Lélek?

1945.

Fáim alatt

...Mert mindig mondtam: várj, minden megéri,
gyermeki kézzel gyümölcsöt ne szakassz,
ha cirmos almád még ágán fehérlik.
Az ősz takarít csűrbe, nem a tavasz.
Ha vágyad vág, ha álmod futni sürget,
csak várj te lassan; majd megéri egyszer!
Majd jó az ősz, almáid érve csüngnek,
s te csügghetsz rajtuk pirosuló szemekkel.
Így mondtam mindig. Kezemben a késem,
s nem nyitogattam sose bimbót véle.
Ringtak almáim a tavaszi szélben;
ringatott almáim megérő reménye.
Csak vártam, vártam! S szóltam a szívemnek:
csitulj, bolond, hisz mindenik megéri!...
Egy reggel aztán mind összeérve töppedt.
Kósza szelek sirták bánatom égis.

1945.

Akár az Isten égő csipkebokra

Akár az Isten égő csipkebokra,
láng a te lelked. Igék lázvörösse.
Az Úr ölt benned lángnyelvet lobogva,
mert láng vagy, de a lelked lángja csipke.
Ha lelkem olykor telek fagya fogja,
s csilló bánatok terhe sújt deresre;
e láng, amely az Istent rám ropogja,
s belőled árad Ő belém, repesve.
Mint egy Mózes, a hegyre mentem éppen,
az Úr törvényét, hogy táblákra véssem,
s hogy omló népem Igék köve kösse;
az oszladozó, száladozó homályban
te voltál, kiből az Istent megláttam,
– te láng-bokor! – arcom fényben fürösztve.
1945.

Ó, Istenem

Ó, Istenem, a Te szemed
oly kék, akár a május!
Csalj hát ki néki rügyeket
és barkát is, virágost!

Ó, Istenem, a Te kezéd
oly lágy, oly puhaságos!
Vess párnát néki, selymeset
s szemére színes álmot!

Ó, Istenem, a Te szíved,
mint csobogó források!
Ha szomjazik, ha megeped,
itasd meg kisleányod!

Ó, Istenem, a Te igéd,
mint színméz, lángsuporban!
Csorrants hát néki inni még,
ha ajka csókba csorran!

Hisz' Istenem, a Te szemed
oly kék, akár a május!
Bonts hát belőle rügyeket,
s e rügyekből virágot!

1945.

Levél keringél; hullong az idő

Tévedt lepkék: hogy száll a kerge lomb
a vén fák fölött, rozsdavörösen!
Pilledt pille: hogy borzong, hogy borong
dús leveled közt, Kedves, a szívem.
A nyár titkát már tudják mind a nyárfák,
gubbadt varjakban didereg az ősz.
A gyümölcsöt roskadt szakajtók várják.
Kertek alján a búsult-bajszú csősz.

Megért az idő. Mint az alma, koppan.
Sárgás húsából szétfroccsen a mag.
Megértél Kedves e derűs napokban,
e hűvös őszben. Nyújtsd ide magad.
Levél keringél, hull a nyár avarja;
levél keringél, hullong az idő.
A rossz réteket lassan betakarja
a köd, akár egy foltos szemfödő.

1945.

Hova nézel, mondd, hova?

Hova nézel, mondd, hova nézel,
Kedves?
Szívedben mily madárnak lenge
Szárnya repdes?
Piros madárnak ragyogó-kék
szárnya.
Piros madár piros szívedbe
zárva.

Hová merengsz, hova merengsz el,
Kedves?
Mily dalt dalol e szelíd madár
a szívednek?
Mily dalt dalol, míg tünde szárnya
repdes?
S dalolsz-e néki néha-néha
Kedves?

Piros madár. Keringve, ringva
szálldos
a mély vízen, hol sárga napnak
fénye áldoz.
Piros madár. Piros. A szárnya
gyöngye.
Lel-e szívemben, mondd, ó lel-e
gyöngyre?

1945.

Piros kakas, aranyos reggelen

Sátán kutyája, kétség, ne ugass!
Dalolj Istennek cinkéje, szívem.
Virulj reményem, zöldelő lugas
ó, harsanj hitem, te piros kakas.
Kukorékolj ez arany reggelen!

Voltam már mélyben úgy igaz.
Voltam már mélyek éjje én.
De mindig szólt ama piros kakas,
de mindig zöldelt ama hús lugas,
s lohadt a láng a Rossz reves kezén.

Ó, kukoríts hát, te piros kakas,
piros kakas, te harsant harsona!
Fújjon az Isten zengő ajaka,
az Isten ajka, mely az egy igaz!
Piros hitem te hév, piros kakas.

1945.

Templomból jött, lobogó fényben

Hűs boltok alól, templomból jött ki éppen.
Két liliom nyitott a két szemében.
S mert az úccán rozsdálló fényben gázolt:
lány lányok lehe csapott ki hajából.
Mint gyöngye levél, úgy ringott még a lelke.
A lombról harmatok lelke figyelte.
Egy buggyant gyöngyben fölcsillant nevetve,
s dalba fogott két zsenge-szájú fecske,
s míg daloltak, a derűs Isten titkát
az ő csacsogó ajkairól itták.

1945.

Délután – virágokkal

Bölcs délután. A sárga nap
darázssal dűnnyög kábítón.
Fejed alá téve karod,
elaludtál a pázsiton.
A kertben, hol még az imént
cseresznyét ettünk pajkosul
egymás kezéből. S most imé,
alszol, rád árnyak dúsa hull.
Melletted ülök a fűvön
egy könnyű ingben. Nevetek
érett mosollyal. S lassúdan
lány virágokat tépkedek.
Szűz virágokat, pöttyike
szirmok szívét és réveteg
kezem halkan telehinti
az arcodat, a szemedet,
gyöngy vállaidat, hajadat,
hajad lány selymét, csöppke szád
vére is hull egy szírom.
Piros virágra rőt virág.
Bennem meg vidor kedv pezseg:
mikor fölébreds, drága;
nyíló szemed hogy' ránevet
a sok kinyílt virágra!

1945.

Birsalma-lehű, sárga fényben

Birsalma-lehű, sárga fényben,
kígyózöld bokrok közt halad.
Barnacsipkékű, rőtes lomb alatt
merengek én s fordulva nézem,
selyem hajába mint harap
a fűrés-élű fény, s hogy a
láng olyan, mint sárkányok foga;
hogy olyan, mint a csipkés, hűs lomb éppen,
s e kígyózöld bokrok, mik közt elhalad
egy olvadt-torkú nyárral a szemében.

1945.

Szeme kék, mint a május

Egy piros pofon égető csalánja
csípi arcát. Még pityereg,
könnyét szipogja. De már szántva-szántja
belől egy véres fürgeteg,
egy orkán-torkú bömbölés. Akárha
vihar volna: kívülről is remeg.
Nézem a kékszemű gyereket.
Ha most egy sárkány beleszállna,
lángot fújna és kénkövet,
templomot döntene s hegyeket.

1945.

Rózsákat gyűjt csokorba...

Cseveg az olló, csitt! cseveg,
hullik a drága rózsza.
Az alkonyat: csilló üveg.
Már harmatosak a füvek.

Cseveg az olló, csitt! csacsog.
Tövük között a Kedves
sudár derékkal ringadoz.
Ajka is rózsaillesztos.

Hallgat az olló. Fölragyog
szarván a hold aranyja.
A Kedves dúdol, hajladoz.
Hajában villó csillagok.

1945.

Hajadban erdők selyme alszik

Hajadban erdők selyme alszik,
egy csókomra fölébred.
Szavadban méhek szárnya rajzik,
és pörgő, vidám mézek.

Karodban ágak ifja hajlik,
homlokod mögött rétek
lágyműve, csillaga halkít
rímekké szép meséket.

Szeretlek, mint fészket a fecske,
szeretlek, mint hús tavat a Nap,
mint a dalt a madarak;

s szívedben az a züm-züm tüzezske,
mely lángokat vet s halk árnyakat;
enyém volt – s tiéd marad.

1945.

Immár a hordók, pincék torka mély

A fák között már úgy sziszeg a szél,
akár egy árva, elátkozott lélek.
Immár a hordók, pincék torka mély,
immár a hős nyár üszke is elégett.
Most jól teszi, ha borzong, aki fél,
most aludjon el, aki még remélhet.
Vén, kormos mécsek kanóca az éj.
A jegenye a mennyekkel beszélget.

Szép szerelem, már nem rikkant rigó,
ó, csacsi csók, már nem susog a lomb!
A sárga dombon sárguló bitó:
egy tarlott fa a tünt időn borong.
Ó, hova is lett szívedet nyitó
hús csókjaimnak kerge méze, mondd?
A felhőkből az őszre sandító
Isten szemére ködök rongya zsong.

A fák között már láncon jár a szél,
a rozsdá-verte vas vakon csörög.
A lankán, mint a láp, fortyog a mély,
és véres színű párákat hörög.
Jég szántsa hátát annak, aki fél;
áll a bitó a roskadt domb fölött.
Majd betakarja a hullát az éj,
a szél, az ősz s a halál, mely örök.

1945.

Pillanat előtt

Nagyon is szép vagy: sok a fegyvered.
Túlon szeretlek: védtelen vagyok!
E két törödet akkor döfheted
belém, amikor éppen akarod.

Volnál csúnyább, vagy ez a szerelem
ne lenne ily angyalarcú szívemben!
Egy fegyver volna mindjárt már velem,
s hű fegyverem de híven védne engem!

Tudnám: szeretsz-e? S ne csak azt: szeretlek.
Tudnám: piroslik rajtad is e seb,
hol rózsá-töröm vethetném szívednek.
Fogságom is így volna édesebb.

De csönd ragyog a szádon és szemedben,
és nekem nincs egy árva fegyverem!
A némaságba szívem belerezzem;
most, most fogsz döfni, s végezel velem...

1945.

Így oktattál

Annyiszor elbuktam, annyszor fölemeltél!
Gyöngyvirágokkal, korbácsoddal vertél?
Mindegy! Engem neveltél!

Ó, számtalanszor, amikor híven daloltam,
kemény vas-ostorod éreztem a dalban.
De úgyis fiad voltam.

Ó, hányszor is ütöttél épp akkor a számra,
mikor szomjas lelkem a szájad kívánta.
Eb, aki bánja, szánja!

Mert bárhogyan is buktam, mindig fölemeltél,
bánataimban is dalaiddal vertél,
s engem neveltél! Engem neveltél.

1945.

Nyisd ki Isten kapudat

Nyisd ki vén, barna kapuidat, Isten,
nyisd ki kapuidnak konok zárát,
és úgy segítsél, lelked úgy segítsen,
hogy életemnek ne halálom adja árát,

de örökös szerelmed földerítsen
s leszvedve lelkem sok kerti s vadvirágát,
még hűs szirmokkal töltsd meg e földön itt lenn
szerelmemet, e karcsú-torkú vázát;

nehogy a sárkány, ki kénes, ronda füstben
lelkem egén néha vijjogva száll át;
hasító karmú markába kerítsen,

s Te meg se szagolhasd, finom orrú Isten
éltem virágainak illat-álmát,
e lány illatot, mely öröktől fogva várt Rád.

1945.

Október, barna táj

A rozsban sárga szél sziszeg,
mint kígyóban a lélek.
Füst lobbantja el a tüzet,
az éjszaka mind mélyebb.
A szőlődombon szűk csapás
vezet a fázó tő közt.
Megroppantja rossz derekát
a csősz s borozva őrköd.

Mint billingek közt, ha szegény
parasztok hada hajlad:
áthúznak a rét híg egén
kárvallott, barna varjak.
Az erdő alatt már fanyar
somok bús bokra gubbad.
Még meg-megzizzen az avar,
de dala is lelappad.

Bokrok közt, hol úgy ég az est,
akár haldokló láza:
egy-egy kújtorgó róka les,
s lohol is tova fázva.
Csalitban, hol a pinty dalolt,
hol hév augusztus égett;
a piros csók is megfagyott,
a piros csók se éget.

Billeg a vén csósz, sántikál,
bor-csöppent még a bajsza.
Az erdő térdig vérben áll,
lombját is vérbe hajtja.
Szomorkodik a rozs, sziszeg,
elrévedez a nyárra.
Belé is vet az est tüzet;
s ropogni kezd a szára.

1945.

Altató

Te lomb, szelíden súgj már,
ne süss úgy hold ezüstje,
hús árnyékban a kútnál,
halkan csobogj, vízecské;-
nehogy egy nesz is durván,
mint kandí rög, megüsse,
nehogy szemét kinyissa,
majd félősen lesüsse.

Ó, csacska tücsök, vonjál
vonódra lágyabb selymet,
pintyőke, te se zsongjál,
de lelkét énekeljed;-
már ő a kék tavon jár,
hol vízirózsa kelyhek
rebegnek illatozva,
mint tünde-szirmú lelkek.

Te zsenge fű, nyugodj már,
légy holdsütötte pázsit,
rózsák lehe, csobogjál,
hol csönd csöpp ajka ásít;-
nehogy fölriadjon, bár
egy árva szemhúnyásig,
ki égig érő fűben
most angyalokkal játszik.

Ó, menny, te gyöngé bölcső,
légy csillagokkal ringó,
te szellő, föl ne költsd őt,
loppal hasadj ki, bimbó;-
már őt ezüsttel pörge
úton viszi egy hintó,
két fülébe dönögve
zümmög egy arany dongó.

Gyümölcs, te ott az ágon,
várj hajnalig, ne ess még,
simulj a fübe, lábnyom,
csitt, ti fióka fecskék;-
nehogy álmának bársony
fátyolán folt is essék,
nehogy a tünde álom
vázája megrepedjék.

Hisz' ő már kék mezőben,
csiklandó bolyhú fűben
fut, nevet pihegősen,
lelkén dalokkal hűsen;-
s hajába épp most tűz ki
egy mesepiros bimbót,
szalad, de egyre űzi
az aranyszárnyú dongó;----

ó, lomb, pihegve súgj hát,
vizecske, meg se csobbanj,
csend, csókold meg az ajkát,
harmat, csillantsd a lombban,
pókháló – lelke rajzát
vondd ki a csillagokban
ó, finom újjú Isten
s vigyázd virágnál jobban.

1945.

[A nap bezárta kelyhét...]

1.) A nap bezárta kelyhét,
a rózsza épp most nyílt ki,
a szellő elhever még,
gyöngy fátyolát elejti;

ím, Sára jár a lágyan
elomló kertben, késő
harmatok a hajában,
s egy korállfényű fész.

[Pörgő, színarany reggel...]

2.) Pörgő, színaranyú reggel.
Csilló a táj, mint tiszta méz.
Buggyanó, súlyos gyöngyszemekkel
gőzöl a roskadt kerítés.

Már kék az ég: ezüst kerettel
villó tükör. Ím, belenéz
a lomb, mit lágy harmat lepett el.
S a lomb is nevétől nehéz.

Te volnál a bor és a kenyér

Te volnál pedig a bor és kenyér,
te volnál gyatra mécsemben a bél,
te volnál, ha majd zúg a sanda tél,
a durmoló láng, meg a lágy fedél.

Te volnál pedig korsóban a víz,
te volnál hús hajnalon a csíz,
te volnál számon a mézes esti íz,
midőn az álom hullámolva visz.

De sötét van és árnyam egyre űz,
de sötét van s hangod sem csöngettyűz;
fagyok kék fénycsík homlokomra tűz,
s csak ropogok, mint rossz rózsán a tűz.
1945.

[A kékláng holdfény lágyan...]

3.) A kékláng holdfény lágyan tündökölt
az úton, mint egy susogó mese.
Holt lombok árnyán pilledt már a föld,
mint hóba, hullt a lépések nesze.

A tél szaga ím, megcsapott a sarkon.
Himbálva járt a faágak köze.
Égett a hold az égen; szürke tarlón.
S süttött a lelke havas hűvöse.

Akár sárkányok sűrű nyála

Akár sárkányok sűrű nyála,
nyúlik a ragadós eső.
Kiül bokorra, fázó fára
e gomba-kalapú idő.

Az ég meredt, borzongó tócsa.
Beléhullt rossz rézpénz, a nap.
Lobog a vénlány füvek kóca.
A vak szél bokájukba kap.

Az úcca ült-folyók sekélye,
még ember-habokkal kotyog.
Zöldes sugarak tengve, félve
csapnak belé, mint szigonyok.

Alkonykor felhők füstölögnek,
moccanatlan a méla ár.
Villan a víz. Ó, soha többet
nem nyit itt tavasz rügye már.

1945.

Búbáj halála

1.)

Barna paraszti bimbó volt ő,
kékszemű bimbó, pötty, piros,
harmatok terhén meghajolt tő,
bő tő, mely rózsát ringadoz.
Hét éves voltam, hét éves volt,
és vittek tavaszi habok.
Galga fölött a lágy, szíves hold
sarjú meséssel suttogott.

S mert minden bűbáj meghal egyszer
s tündérek lelke csak szirom,
e barna rózsa úgy veszett el
egy széttört tükrű hajnalon.
Mert minden bűbáj meghal egyszer,
s a boldogság csak fuvalom,
s a rózsa rontott levelekkel
ott hever a rőt avaron.

2.)

És nyári szárnyú pille volt ő,
oly tarka, akár a mesék.
Egy virág csukott kelyhén ült ő,
s bezárta szárnyai ívét.
Sohase szállott még kezemre,
s csak néztem, néztem, néztem én.
Úgy kalimpált a szívem zengve,
mint haldoklóban a remény.

S mert minden bűbáj meghal egyszer,
s pillék élte egy pillanat,
e pille is úgy repesett el,
hogymég hímpora sem maradt.
Mert minden bűbáj meghal egyszer
s lepke a szépség lelke csak,
s mi lepke-szárnyú emlékekkel
járunk a szürke ég alatt.

3.)

És májusi hegedű volt ő,
karcsú rózsafákról való.
Négy hús aranyhúron dalolt ő,
piros szíve volt a vonó.
Az ezüst színű éjszakában
a szerelemről hegedült,
csillagok nyíltak a hajában,
s vállára galamb települt.

S mert minden bűbáj meghal egyszer,
s minden aranyhúr elszakad,
e hegedű is úgy repedt el
egy rontó pillanat alatt.
Mert minden bűbáj meghal egyszer,
s a hegedű csak fadarab,
s a fák alá vén, rút erekkel
halott levelek hullanak.

4.)

A bűbáj mindig meghal egyszer,
s a tündér lelke csak szirom,
de őszi dér hull nagy szemekkel
s a boldogság egy fuvalom;
minden szűz bimbó így veszett el,
mert a varázs csak perc, tudom,
és minden bűbáj meghal egyszer
egy zokogó-bús alkonyon.

1945.

Fecske és november

Szeretlek én, mint fészket a fecske,
mint pufók gyermek a hasadt cipőt.
Szeretlek én, mint gyöngyöt a szüzecske,
mint lágy-ezüstű hálóját a pók.

Szeretlek én, mint bús felhőt a nyárfa,
mint júliusi, dús esőt a föld.
Szeretlek én, mint búzát a kalásza,
mint augusztust az érlődő gyümölcs.

Szeretlek én, mint aluvó az álmat,
mint pillangót a bologó bokor.
Szeretlek én, mint víg rózsét a lángok,
mint súlyos-fényű poharat a bor.

Volnál a méz zendülő méhkasomban,
kis kertemben a zsíros televény.
Csillannék rád, mint hús aranyok, nyomban,
s gyökerem szívedig ereszteném.

De lomb hulldos, és szállong az idő,
mint fa rebbenti rossz lepkék raját.
A giz-gaz erdő ágboga beszél,
s lelkem belepik zöld és kék mohák.
1945.

[A tűz dorombolt, mint egy...]

4.)

A tűz dorombolt, mint egy barna kandúr,
kényes kandúr, ki rőt torokkal ásít.
Csillagok gyúltak a halk ablakon túl,
kék volt az ég, akár megdermedt pázsit.

Mint ódon mesék öreg bíbora:
vén paraszak lobogtak. S lágy hajára
úgy hullt a lángok álom-zápóra,
akár nevének durmolása: Sára.

Mérleg

Ímé a mérleg: te és a világ.
Itt hős szíved, ott hús agyad.
A rend tornyokból néz le rád:
a mérleg egyik ága vagy.
Bárhogy is forgatod magad.

Feszülsz? Dacolsz? A két kar nem remeg,
mert minden erőd csak annyi,
amennyi te vagy. Egyre megy.
Meg sem tudod moccantani,
bár meggebedj, e mérleget.

Mert ez a mérleg: te és a világ.
Súly vagy ugyan, - s ő a nehezebb.
A rend tornyokból néz le rád:
te remeghetsz, ő nem remeg.
S vért, velőt mér és hegyeket. 1945.

[Elnézem, ahogy lassan...]

5.)

Elnézem, ahogy lassan kötöget.
Ahogy a lámpa pislá, bársony árnya
úgy röpdös meleg homloka felett,
mint esti madár csöndbe-ernyedő szárnya.

Vén bútorban pörccögve fűr egy rossz szű,
pilled a lámpa, pilléd egyre fogyva;
kettyen az óra s a sok megnyúlt, hosszú
árnyból kihajt a csönd bólogó bokra.

Mikor belép a szobába

Ahogy belép a szobába,
pipiskedni kezd a lámpa
bársony lángja nehézkesen,
hogy a szemébe nézhessen.
A vén tükör villó-kéken
kelletődik a sötétben,
s föl-fölragyogdál esengve:
lássa meg már magát benne!
A fészű meg mintha szólna,
hogy a haját majd kibontja,
s ha kibontva majd megúnja:
véle fonja össze újra!
Karjára, meg derekára
áhítoz a pihe-párna,
a rossz zsámoly nyöszörögve
lábai elé feküdne.
De hogy belép a szobába,
semmi szót se szól a szája,
pedig tükör, párna, zsámoly
boldog lenne egy szavától.

1945.

[A szószék sűrű, faragott fa...]

6.)

A szószék sűrű, faragott fa,
ódon mívű, akár neve.
A tömzsi templomablakokra
áradva hull a nap heve.

A padon öreg Bibliákat
motoz egy súlyos fuvalom.
Mint lelke könyvén, hogyha áthat
a sejtelem, egy-egy lapon.

Rézből villó fényoroszlán

Este, hogy az ágyába fekszik,
mielőtt elaludna még:
csúszkálni, mászni kezd, úgy tetszik,
lucskos talpait a sötét.
Este, hogy az ágyába fekszik,
a plafonon nagy lámpa ég,
s a lámpa rézgombjáról rámereszt
egy fényoroszlán a szemét.

Egy rézből villó fenyoroszlán,
fényekbe villó sárgaréz.
Sörényes feje nyugszik talpán,
vörös szeme szemébe néz.
Este, mikor a fény már halvány,
az oroszlán szemébe néz.
Neki pilled az ima ajkán.
A fenyoroszlán tiszta réz.

Pilled a pille-ima ajkán.
A fenyoroszlán hév, nehéz.
Sörényes feje nyugszik talpán.
S ő tudja már: ugrásra kész.
Este, mikor a fény már halvány,
s lucskos lábain csúszkál a sötét;
a rézből villó fenyoroszlán
fölveti néha rőt fejét.

Este, mikor a fény már halvány,
s a lámpa gombja tiszta réz,
az oroszlán meg-megmoccan a talpán,
s szemébe néz. Szemébe néz.

1945.

[Mint bűvó tanyák...]

7.)

Mint bűvó tanyák bágyadt lámpafénye,
ha imbolyogva járkál a havon;
úgy süt neved lelkem csilló derére,
e kék homályú, fázó alkonyon.

Erdők alján ordít az ordas éhe,
a lámpa lángja bólog a fagyon.
A vándor most ért épp a ház elébe,
a téli mennybolt ráragyog vakon.

[A madarak a tenyeréből esznek...]

8.)

A madarak a tenyeréből esznek,
a vállára a pintyökék szállnak,
szeme tükre a hajnali tüzeknek,
haja fészke az alkonyi fáknak;

fűvön a harmatok reá rebegnek,
mosolyában nyarak gyümölcsre válnak;
bölcséje lesz ő egy síró gyereknek,
s ringatója egy fáradt nagyvilágnak.

Számvetés

Számot vetettem, hát szomorú vagyok.
A mérleg karja meg se billen.
A lelkemen lágy, csillanó fagyok.
Amott az ördög, itt az Isten.
Már nem borongat tövised, jövődö,
a jövődö imé, szívemben.
Leány, lehullott rólad a kendő.
A pusztá test nem izgat engem.

Számot vetettem, ím hát bölcs vagyok már,
s a bölcsesség fájó nyugalom.
Hullám voltam, meg se csobbanok már;
megcsillanok a hűvös havon.
Lendül az inga, az ó idő halad.
A mérleg karja meg se billen.
Állok a földön és az ég alatt.
Emitt az ördög, ott az Isten.

1945.

Majd csöndre csilló csönd felel

Az ajkamon aranylakat.
Majd kinyitja egy pillanat.

Egy villanó perc, amikor
a lomb alól a fűj kiszól.

Egy késő alkony, ha a fák
alá nap ejti aranyát.

Egy szempár, mely majd megremeg,
és benne felhők, tengerek.

Egy mozdulatlan pillanat
majd kinyitja az ajkamat.
Két karom akkor átölel,
s a csöndre csilló csönd felel.

1945.

Rika nevére ver a szívem

Hívság itt minden kívüled,
Rika!
Isten két tükre a szemed,
Rika!
Mít is láthatnék kívüled,
Rika?
Gennyet, szennyet és szemetet,
Rika.

Ó, mert a világ sár csupán,
Rika!
Úgy vágyom tükreid után,
Rika!
Mert e világ csak sár csupán,
Rika!
Hol vak mámor dőzsöl bután,
Rika.

Olcsó vásár és hiúság,
Rika.
Vedeljük a halál borát,
Rika.
Olcsó vásár e hiúság,
Rika.
De lelked hajló május-ág,
Rika!

De szájad érő, hús gyümölcs,
Rika!
És állad halma lanka völgy,
Rika!
De szájad érő, hús gyümölcs,
Rika!
És szerelmed lágy anyaföld,
Rika!

Temess magadba, magodat,
Rika!
Hagy feküdjek lombod alatt,
Rika!
Temess magadba, magodat,
Rika.
Majd lelkem rád ragyog: a Nap,
Rika.

Hívság itt minden kívüled,
Rika.
Barmok, bogarak, emberek,
Rika.
Hívság itt minden kívüled,
Rika.
Megfagyok, hogyha nem szeretsz,
Rika.

1946.

Mint sebből a vér

Mint megszúrt sebből a meleg,
piros vér oly lágyan buzog
szívemből te szelíd neved.

Nincs éjjelem, nincs nappalom,
mint ki templomban térdepel:
a te neved hajtogatom.

Mint megszúrt sebből a meleg,
piros vér oly lágyan buzog
szívemből te szelíd neved.

Mondd, mi lesz, ha elvérezek?...

1946.

Csillag

A fáradt este resten ballag.
Csillag, csacsogó kis csillag,
hol vagy?

Halott rigók már szót se szólnak.
Ezüst pára, köd a holnap,
csillag.

Engem a gondok anyja dajkál,
ide nyújtja száraz ajkát.
Hol vagy?

Remeg a rossz bölcső, úgy remeg!
Tűnő fátylak a hold megett,
csillag!

Csak pille volt, lásd, pille a nyár!
Subás, öreg csósz a homály.
Hol vagy?

Fagyott ágakon fagyott rigók.
Szövi-e jövőnk az a pók?
Csillag!

A kert alján már este ballag,
s te, csillag, csacsi kis csillag,
hol vagy?

1946.

Aranyszínű és derűs vers

Szerelmed oly dús, mint rakott kosár,
amelyben almák, körték száza roskad.
De aranyszájjal csókolt meg a nyár,
és dajkád volt száz hévvel viharos nap.
Bő kosarad ó, Kedves, hozva hozzad,
mert áldott nyarad úgy szívembe fáj!
Ahogy a fények lángként záporoznak
hajadba, melyből mézek mérge száll.
Pintyőkék sügtak hajnal a füledbe,
még derekadon füvek sóhaja.
Fejed fölött egy hímes szárnyú lepke.
Ó, jer hát, Kedves, ne siess tova;
nekem is két rigó pittyegte még
hajnalban, hogy tán szeretsz kicsikét.

1946.

Rigóval s holdvilággal

Kertedben, esti fák között
a párás, lágy hold rád sütött.

S hogy loppal lebegtél tovább:
arany lett dús hajkoronád.

A bokroknál, füvek alól
egy rigó reád csivitolt.

S bár lépted messze elhaladt,
e dal a szívedben maradt.

Vissza már sűgő, selymesen
hűs fűvön jöttél, Kedvesem.

S rá sem gondoltál, hogy Ki volt
a víg rigó s a kandi hold.

1946.

Mint ódon tükör

Mint ódon tükrök drága s aranymíves
dús kerete: ő bronzbarna haja
úgy öleli lágy arcát, lelke híves
tükkrét, melyen az Isten sóhaja.
Az Úr sóhaja, Ki egy nyíló, színes
estén őbenne nézte a tova-
úszó felhőket az égen, s ez íves
tükrről kicsillan ím most mosolya.
E csodás este rám révül gyakorta.
Sziklás, vak tenger. A messze csúcsok orma
sötét. Az Úr arcában sárga fények.
Az ég aljában véres, sárkány-forma
felhők. Az Úr a tükröt tartja. Én meg
köddé oszlok szét, ahogy belenézek.
1946.

Mint télestén, ha függönyös szobából...

Mint télestén, ha függönyös szobából
halk zongoraszó langy teje csorog
az úccára, hol bús fák árnya lából
a holt homályban, s deres hó ropog;
így lelke lanyha zongora-szavától
szívemben én Istenre bólogok,
mint fagyos úccán a bolyongó vándor,
kit jégvihar vert, fürgeteg dobott.
Ó, hűs muzsika tündér illata,
mint ó fiókból illó drága párlat!
Te hangod már hallottam valaha.
Egy régi estén, meséknél csodásabb
alkonyon, mikor két gyermek-szememben,
mint piros bimbó, pattant ki az Isten.
1946.

Tükre minden harmat

Látod?
A piros kakas az aransárga dombon
most emelinti csőrét.

Szüzen hasadt hajnali virágok
borulnak máris lábaid elé.

S nézd csak!
A csilló-villó harmatok,
mint tükrök, mutatják alattad.

Nevetsz most, Kedves engem.
De lásd, én már tudom hajnal óta,
hogy te ragyogsz a fűvön minden gyöngyben.
1946.

Május-látó

Te rüggyel rogyant drága fa,
te május-látó fölleg,
te tenger kagyló-moraja,
te tündért-villó csillag!
Te égbenyúló jegenye,
te fűvön ringó harmat,
te piros-szívű cinege,
te Isten-egű gyermek!

Ó, sarjadjál, miként a fű,
gyöngyözzél, mint a zápor,
ó, zendülj, mint a hegedű,
ki hűs dalokra éber!
Ó, susogj reám, mint a nád,
zsongj meséssel szívemben,
ó, bújj meg bennem, mint tanyák
a párás alkonyatban!

1946.

[Mint füst a gyöngyház hajnalon...]

9.)

Mint füst a gyöngyház hajnalon,
mint ködbe-illó pára,
úgy borzolódik sóhajom
a házad hűs falára;

hol érett szőlő-levelek
néznek az éjszakába.
Mint ők, oly bíboran remeg
szívem szelíd magánya.

Pokolbeli tölcser

Éjfélkor, hogy a csillagok
ezüst rácsa
már tompa homállyal ragyog
a börtön-álmú világra;
éjjel, e bogos rács fölött
a fények küllős kereke
megindul, mert vígan döcög
ennen lendülő üteme; -

éjjel, ó torony ormain,
mint tengelyén,
forogni kezd az ég, amint
gyöngyházként hull le rá a fény;
éjjel, hogy rontás kuvikol,
mikor fagyott tenger az ég,
egy ütem indul valahol,
és pörög e roppant kerék; -

forog a menny, a szédület
megtántorog:
lent is pörögnek a terek,
s rajta, mint orsón, házsorok
és szökőkutak, az egész
holt város, fű és jegenye.
A torony dermedt döbbenés,
mert ő e forgás tengelye; -

csak ő nem szédül egyedül,
– színikő, szegény! –
viharok széle hegedül
forgó taraja tetején;
viharok rossz ava csapong,
forog a küllők irama,
mint szoknya, úgy pördül a lomb,
a rontás kénköves szaga; -

mint örvénytölcsér, ha veszett
sodrásba leng,
úgy orkánlik a menny kerek
korongja rengve odafent; -
e tölcsér torka végtelen,
jéggel sziporkás hideg űr,
csöve a torony oda-lenn,
min a borzongás hegedül; -

a döbbenet, mely ez iram
hűs peremén,
a tátongó űrbe zuhan
és véle minden lágy remény;
a döbbenet, mely e perem
hideg forgásán úgy süvít,
akár egy parázs gyötrelem,
mely bíbor poklokat hevít; -

mely minden gondot úgy repít
vak-szerteszét,
mint örült iramú kerék
szele rossz lomok szemetét;
amely az űrbeli, hideg
borzongás mákonyos borát
üveg lelkedbe tölti meg
e tölcsér-csőve-tornyon át; -

s hogy az orkán jobban forog,
mindig vadabb
irammal, e mákony-borok
is egyre jobban omlanak
lelkedbe, mely már hánytorog,
mert fogja rontások foga,
s mint börtön-őrző rács-sorok:
fönt rideg csillagok boga; -

s forog a tölcsér tébolya,
pörög-forog,
s te várod, mikor száll tova
a város, terek, házsorok,
s hogy téged is mikor repít
– kis rongyot – e pokolbeli,
vak tölcsér, száján át a híg,
szikrázó-fényű ürbe ki.

1946

Sára, gyermekkel

Úgy ült a sárga lámpafényben,
akár tavaszi nap alatt
egy május-látta, sarjú réten,
hol renyhe, ringó sugarak
villódzanak haján, szemében.

A gyermekre meg, kinek szöszke
haja és piros szája volt,
– arcát szemeiben fűrösztve –
félő öleléssel hajolt,
hogyan ugrált szíve, mint a szöcske.

Néztem őket. S dongó darazsát
hív szépség küldte szívemre!
Mert mosolygott ő s az anyaság
úgy hajtott ki lelkén lengve,
mint rácsok mögül egy hamvas ág.

Néztem őket. A lámpa sárga
ernyőjén egy-egy árny szaladt.
Mint madaraknak fűrge árnya,
május-csókolta ég alatt,
ha lágy szellőknek leng a szárnya.

A gyermek ült, csak ült ölében.
Kacagott, csillant, nevetett.
Ő elmerült már régen, mélyen
a jövőben. És rügyeket
láttam kinyílni a szemében.

1946.

Szépség, te sújtó somfabot

Magam tanultam meg fűtyülni,
harsogni is magam.
Nem is rigótól, fürgetegtől:
szívemből száll szavam.
Se bölcs vénnek, se vén bolondok:
Isten volt mesterem.
Bottal verte belém a tudást.
Én is így verem.

Szépség botja, csípős somfabot,
tanítás vesszeje!
Ó, hegedülj a világ hátán,
hogya jajduljon bele!
Hiszen az ember oly esendő.
Úgy tanul, ha sajog
az ütésektől szíve-lelke.
Ha sújt a somfabot!

Sújtson a szépség, vágjon, égjen,
bár sírással tele.
Úgy nem feledik, ha sokáig
piros marad helye!
Vágjon a szépség somfabotja,
csak sírjon a gyerek!
Érezze hófehér korán is
szívében a heget!

Érezze, hogy e heg nem szárad
le szívéből soha,
hogya sajnásnak új verés a
gyógyító balzsama.
Új somfavesszők gyötretése,
míg széttörik, reped.
Ha csókolva csókol újbóli
hegekre sebeket.

Érezze, hogy kinél begyógyul
e seb varas helye;
nem méltó az, hogy tovább üsse
a szépség vesszeje;
hogya Isten kezéből tanítsa
a verések sora,
a jó Mesternek verés közt is
kicsilló mosolya.

Üljön a kuckón az remegve,
avas szalmák között,
riadozzon a napok multán,
akár egy üldözött; -
majd jön a halál hada bűzös
rossz patkányaival!
S hogya nyilall majd abba a halál,
kibe szép nem nyilall!

1946.

Medve, bronz-avarú erdőn

Már mormogok csak, mint egy cammogó
vén medve, ki fanyar szederbe mart,
s az őszi erdőn ím most megrogyó,
fáradt inakkal rossz odvába tart.

Mert fázik már a nyár, akár bogya
dermedt lilája. Úgy szűkül a part
a messze ködben, mint egy elfogyó
lehelet, amit ennen lelke hajt.

Ó dézsa: nap! Még csobbanj enyhe langyot!
Még bújjatok meg, lapuló varangyok,
gyűlj föl a napban, fehér csigaház! –

Egy perc: dörmögve fordulok én vissza,
súlyos nyomom a lágy harmat beissza,
s ég mögöttem az erdő, mint a láz.

1946.

Lágy, ragyogó tó

Vízirózsák illatos pihegése,
hajnali menny hús vászna homlokod.
Mint parton, ha ág se moccan a szélbe,
kagylóid alján kék csönd imbolyog.

Csönd, mely mint kócsagtollak illegése,
lelked öblén, mint legyező, suhog.
Míg széthasad, dús pávafark, a fényre,
mely villó-tükör tavadon ragyog.

Csitt, szót se ejts! Csak csillanj, csönd patakja!
Te tavas lelked kagylókat remeg.
Gyöngyeidből Isten sejlik susogva.

Hisz' minden szó csupán a csönd salakja,
amit a mélység lelke ki-kivet.
Hát hullámoztasd hűvös csöndedet.

1946.

Mint dübörgő dob

Ne verd magad dobra, fiam! Mi vagy te,
hogyan pukkadt képű kisbíró hasán
– míg gyűl a nép a térre – lógj fityegve
száz álmosító báva délután,

mikor a bábész csöcselék sietve
– a légből a nap forró szele szánt –
követi, száját becsukni feledve
a fülledt tér ákácai iránt.

Légy pacsirta a libbent levegőben,
maradj tücsök a zizge fű alatt,
csak Isten tudjon rólad, – néha ő sem.

Este, mikor gyöngyházként omlanak
az ég fényei: szólalj, – ám lehet.
S a szélbe szórja Isten szívedet.

1946.

Délután, tenger alatt

Mint ezüsthúrú hegedű,
mint jég színű sirályok raja:
a víg füttyögés úgy repül
a délutánban tétova.

Csak én hallgatom egyedül
a kertben, hol mint szörny foga
– mely éjjel mellre települ –
fog a némaság szigonya.

Hajós voltam. Megölt. Halott.
Vén tenger alján. Mint a nyűg:
mellemen vak vízoszlopok.

S ím most zsibongva mindenütt
– mint cikázó, fehér halak –
száz hús hang hűlt szívemre üt.
1946.

Már visszajönnél...

Már visszatérnél hozzám, mint a vert eb,
ki elkészült egy langyos estelen,
s most besomfordál, mert kint rája-vertek,
s elkelne néki simító kezem.

Két szelíd kezem, mely lágyan ölelt meg,
s ellökted mégis! Nem vagy így te sem
különb másoknál: visszaűz a lelked,
mert enmagad szereted végzetesen.

Mert visszajövéen szereted magad.
Nem engem! Jössz, mert fagy künn! Idebenn,
mint hév kemence, durmol a szívem.

Szeretlek? Nem. Csak fáradt kutya vagy,
ki megjött ím, bár hűtlen elszökött.
S most ül szomorú szemeim előtt.
1946.

Hús, mint a hajnali szél...

Hús, mint a hajnali szél,
víg, mint a tavaszi nap,
mély, mint a májusi éj,
csilló, mint a fagy.

Lágy, mint a hajló ágak.
Könnyű, mint tejen a hab.
Barna, akár a bánat,
bús, mint özike-vad.

Égbe-zengő, mint a pinty,
ám búvó, mint a mályva.
Úgy rogyan rajta Isten, mint
bokron a málna.

1946.

Lángok, aranyvörösben

Roggyan a bokron a málna,
– vörös a nyár!
Vak lépcsők jég fogára
tűz a sugár.

Méregzöld lombok. Árnyuk
barna korom.
Csattan a csönd, akár bog
az oston.

Lebegve jössz a kertből
fáid alatt.
S tovavisznek a felhők,
napsugarak.

1946.

Rímes játék töredéke

– Hűs, mint a hajnali szellő,
lágý, mintha légben pihe száll,
két melle ringva szökellő
őzike-pár.
Csilló, mint üveg cipellő,
arany, mint tükrön a sugár.
Dús, mint gyümölcsöket ellő
nyári kosár.

1946.

Szomorú-búsongó vers

Úgy bukkansz ma föl az emlékezetemben
Kovács, elemistás társam, nagy, melák
pesti fiú; kövér térdeddel, kicsit pufók
arcoddal, mint valaha nyolc-kilenc éve
a vásárhelyi Népkertben, tömött bokrok mögöl.

Emlékszel? Pestről jöttél a mi iskolánkba
másodikos, szorongó elemistásnak,
ismeretlen vidékre, aranyos nyárba, cseresznyék,
körték és almák érése idején!
Egy évig ültél mögöttem, egy hosszú évig
hallgattam feleléseidet, szorongó
várakozásaidat, olvasó-könyved
halk lapozását, tollad kapargatását
írásbeli órák nagy csöndje alatt!

Emlékszel-é hát megdöbbenésemre, mikor hosszú
idő után, – nyolc, kilenc éve már bizonyára – egyszer
elém toppantál egy nyári bokorból?
Akkor már másodikos gimnázista lehettem,
latin szavak, furcsa, idegen tudományok
erjedtek a lelkemben, s téged nem láttalak már
négy nehéz éve, mert édesapád egy nyár után
visszaplántált poros, pesti elemikbe.

Lásd, ily zavarral, ily meghökkenéssel
kezelek veled most is, amikor
váratlanul elém lépsz emlékek bokraiból.
Ó, sajtó, mámoros kupákból arany borokkal
itatnak régi, bronzsínű nyaraim,
melyek már sose jönnek vissza!
Mindenik, minden fősajog most
fájdalmasan, mint mikor
megavult sebeket tisztogatnak.

Emlékszel még az eleminkre, mondd!
Emlékszel a lányokra, tanítónkra, s Samu Zsuzsikára,
ki mindnyájunk szerelme volt,
de különösképp az enyém?

Emlékszel, mondd, a délutáni énekórákra,
mikor négy szólamban is énekeltünk
és a lányok hangja szárnyalt, rebbent,
mint hajaik pillangós csokra,
a napfénybe-tárt ablakok pihegésében?
Ó, mondd, füledbe csengnek-e még zsoltáraink,
melyeket hittan óra előtt
oly hozsánnázva énekelt hatvan torok?!
Ó, látod-e a lányok révülő szemeit,
amint daloltak, – ó, hallod-e még
Zsuzsika hangját – mint én! – repesni
a zsoltárral a szikrázó egekbe?!

Gondolsz-e valaha a hév nyarakra,
mikor már tizenhét éves voltál magad is
és Vásárhelyre jöttél nyaralni?
Emlékszel-e merengő beszédeinkre
az elemiről, a tanítóról s róla?
Oly öreges emlékezéssel, akárha most csinálnánk.
Kísért-e még a rettenetes tűz pokolja,
amit veled láttam a Galamb úccában,
s fekete gerendák üszke úgy süttött,
mint a pörzsölő, vad július?

Ó, régmúlt nyarak borai!
Ó, múlt hevek hamvai.
Nincs könnyünk sírni eleget,
nincs szavunk mondva zsongani!
Lásd, szörnyű az idő! Hat acélizmú
igavonó barom nem tudja visszahozni
a tízévi bokrok kesernyés szagát
a már deresedő Népkertben, az aranyos
ősz lángtorkú villanásait, a vén csősz
bográcsa füstjét, kutyája kehes
kaffogásait, sétáló lányok
ruhái libbenését, kacagó csókok
késő pipacsait a bokrok alatt!

Lásd, nekem Édesem, múzsám van,
s Zsuzsikának most született kicsi lánya
a régi házban, a régi úccán, amerre
még elemistás lábaival járt!
Így múlik az idő. Szomorúan.
Nyarunkban már bölcs, sanda őszök.
S szavunkban, dalainkban
szigorú csőszök.

1944.

Varjak, villogó télidőben

Rekedten, borosan rikácsol
akárha pártütők hada,
s csikorog az égen a homályból
csörtető varjak csapata.
Búsult, borostás fölkelők.
Kucsmás paraszti seregek!
Köd gomolyog szemük előtt.
Hátukban égő föllegek.

1946.

Keményen, mint a mag

Ím, már elhagylak, szerelem, barátság!
Egyedül maradok, mint a mag.
Mint gyümölcs, mit száz fereg foga rág át,
míg hívságos húsa lerohad.

Volt sárga mézem, hús hamvam is nekem,
villanok ím most csontkeményen.
Magam építem, hogy húsom elvetem.
Pihenek Isten tenyerében.

Ez vagy hát. Ennek terveztél. Magnak.
Húsom múlandó tréfa volt csak.
Vess földbe, avagy tartsál meg Magadnak.
Sarjú ágaim Rád hajolnak.

1946.

Puttonyok roskadt szürete

Dús puttony a te leányságod,
mézajkú ősz bő puttonya!
Mint gyermekkel rogyásig áldott,
őszies mosolyú anya.
Darazsak! Hévíz nap! Lángvirágok!
Erdőszéli nyár alkonya...
Csorda ballag a hűs, levágott
füvön a homályban, tova.

Októberi nádas fuvalma...
Borongó békák vartyogása...
A híves gyöpön pukkadt alma, -
csupa íz s méz a nyár halása!
Hajad, mint széna selyme, gyúlad,
hogy reá tűz az esteli nap. –
Füzek beszélnek messze sűgva
a Tiszával a bíbor part alatt...

1946.

Tenger és pásztora

Mint törvénytelen, gyapjas birkanyáj,
hullámozva torlódott, dagadt
a tenger, az est tűzcsóvájánál
s bégetve szaggatta a partokat; -
fekete pásztor: elborulva állt
tagbaszakadtan egy barna, nagy
sziklaorom. És lábainál
mint tenger, hullámozott e birkahad.
1946.

Forduló

Sívó homok ez, sivatag, sivatag.
Fátlan és föllegeetlen, égett tájék.
Özönnel hull, mint kénes homok, a nap.
Vén bánatom itt az egyetlen árnyék.

De szólnék, hogy: szívem, ne hagyd magad,
berkeid zöldje bárhogyan is fáj még!
Hisz' minden élet e sivatag fája csak,
s a jó szándék csak véletlen ajándék.

Roskadj magadba. Ez hát a honod.
S ha hazád lett, hát műveld is, fiam,
a száraz homok bárhogyan is csikorog.

A parton túl, hol hűs szellő suhan,
a barna lány tán most kel vízre épp,
hogy kalászeit letegye eléd.
1946.

Sára fölkel az alvó madarakat

A zongorában madarak aludtak,
sárga sármányok, csöppnyi cinegék,
kik azonnal kandi szemet nyitottak,
hogy im, csobogni kezdték a zenét

a hűs billentyűk, melyen úgy futottak
újjai, akár sirályok a kék
tenger fölött, ha zsongva kavarognak,
míg áradt vízként hömpölyög az ég; -

víg cinkék zengtek, sármányok csivogtak
és pihegett a zene tengere,
mint hullámai örök-tavas haboknak,

hogy engem, ki a parton föld fele
kókadva ültem, orkánként ragadtak
örvényébe a villanó magasnak.
1946.

Mint derengő alkonyok íze

... - Mert minden szerelem egy ködből sejlő emlék,
vén borongások bíboros bora,
mint szomorú alkonyi égen a felhők,
ha tétovázva úsznak el tova, -
mint lombok, ha hullatják a méla árnyak enyhét,
– holt számadások föléledt tora, –
ismerős egeknek új s mégis idegen-kék
fényekkel omló gyöngyház zápora, -
halk századokból rémlő révülések,
mint kagylóban a tenger moraja,
mint hajdan aranyrámás, most kiégett
tükörből egy karcsú szűz mosolya, -
egy zsongó méhkas kába zendülése,
süllyedt város harangjának szava,
egy elporladt szem föl májusló kékje,
egy elporladt szem barna alkonya, -
üszkös erdő valaha ízelt méze,
egy kinyíló száj rég-veszett tavasza,
egy bezárt madár ijedt rebbenése,
a végtelenség fogoly madara –

illanhatsz immár, mint föld alatt a víz,
el nem hagysz immáron soha engem;
minden hullámod úgyis oda visz
a forráshoz, mely emlékszik szívemben.

1946.

Mint csiga, oly csipkés mosolya

Mint csiga, ha csúszik sarjú füveken,
– arany a nap! –
úgy hullámszik szívem selymesen
hűvös mosolyod alatt.
Mert – kacagó, fehér köveken –
nevetést fodroz a fogad,
s sóhajom haboktól vizesen
hajadba kap.

1946.

Felhők és hernyók

Mint hernyók aranyzöld levelen:
felhők haraptak a csipkés szélű napba!
Idelenn
tűzsziromai hulltát egy rózsasziratta.
Másztak a hernyók odafenn, -
e méreg-aranyú levél lassan lekonyult.
Csöndesen, tévelegen
bealkonyúlt.

1946.

Tanyák, vak napon

A sárga fényben, mint heverő barmok,
fehérszőrű, borús tanyák pihentek,
s míg a menny görbedt hátaikra hajlott,
mélán aprózták ropogós fűvét a csendnek.
Fehér tanyák a kévét hányó réten,
veszendő nyáj egy veszendő mezőben.
Az égre néztem, de mindhiába néztem.
Szikrázott fölöttem a hév nap delelőben.
1946.

Kakas a rozsban

Jár a kakas a rozsban,
taréjja égő pirossan
villog a sárga szár közt!
Akár egy sziszge-lángú tüzecke,
mit elhullatott az este,
s most libeg-lobog a tág mezőben!
1946.

Akár a bimbók!

Csigák motozzák homlokod nyugalmát.
Füvek rebegnek sóhajodban.
Aranyos melleid kicsi halmát
ím, meglesi fektedben az ég és elmosolyul.

Hónod alatt
az utolsó harmatok is legörögnek
az ásító szirmok ajkairól.
Hús hajadat
susogó szél fodrozza lágy csigákká.
Még pillanat, -
hogyan szájad is kinyíljon,
akár a bimbók!

1946.

Rozstábla, késő alkonyatban

Hánykolódik a rozs, mint egy sárga tenger,
borzolja habjait az alkonyi szél.
Még langy nap csókolja fáradt szerelemmel,
de már az árnyak suttogása mély.

Mintha parton, bús estében áll az ember,
mereng, borong – s hullámot vetni fél;
úgy állok itt tenger-csöndű szívemmel,
mint őszi fán moccanatlan levél.

A parton túl, a szüremelő alkonyatban
tanyák gubbadnak félénk ég alatt.
Csillagokat gyűjtök hát lassan magamban
a nevedből, hogy hagy ragyogjanak...
1946.

Ordast hordoz ölében

Ordast hordoz ölében ez az asszony,
mord-haragú, vicsorgó-torkú ordast,
ki tejfehér fogat csattogva forgat,
hogy hús szívekből forró vért harapjon, -

szívekből, miket bárányokként hordnak
elébe a vágy pásztorai, alkony
borús idején, hogy vak dühe lohadjon, -
ám ez ordasban örök éhség horgad!

Mint állatbőrbe bújt bosszuló angyal,
en-gazdáját is úgy marja haraggal,
s százakat fal föl, hogy ne vesszen éhen!

Ó, szüzek, kiknek ily rontás nem árthat,
mondjatok érte éneket, imákat,
s szánjátok, hiszen ordast hord ölében.
1946.

Dúdoló, gyermeki vers

Már az éj, e ködbe-hulló,
villó-tollú barna holló
a rét fölött ellebeg, -
húnyd be hát, mord fényoroszlán,
a hunyorgó lámpa gombján
véres, égő szemedet.

Lám a szél: e lomha, lusta,
lanyha-léptű sanda macska
kint mily kószán sompolyog!
Derítsd föl hát, báva kályha,
kacagóan a szobára
meleg, piros mosolyod.

Sarkok kormán ott, ti éber
árnyak, éjji feketében,
immáron aludjatok!
Sárára, ki lepve-loppal
pilledez még, jég fogakkal
rá ne vicsorogjatok!

Ám te szőnyeg enyhe bolyha,
hús meződet bújdokolja
száz kis tündér szerteszét, -
hogyan Sára is meg-meghallja
– bóbiskolva, elomolva –
lépteitek lágy neszt.

Túlsó szobán, hol fagyos, nagy
csönd ül: üssetek a roskadt
zongorán pár futamot,
s hogy a hang, mint pára, lengve
eloszlik a hideg csöndbe, -
aludjatok, víg manók!

Aztán sávos, hév, virágos
vén ernyődet bontsd ki, rácsos
lángot öltő, zsenge tűz!
Terjeszd pilledt homlokára,
mely mögött száz angyal drága
csengettyűkkel csengettyűz.

1946.

Nyögdel a lomb

Mint haldokló: nyögdel a szélben a lomb,
– mit súg vajjon?
Mit súgsz szívemnek, ó, gondok árnya, mondd,
míg hallgatom?

Mit súgsz szívemnek szél, te áradt tenger?
Habod vagyok!
Csak arra szálllok úgyis, merre engem
sodorni fogsz.

Csak arra szálllok úgyis, merre mélyed
örvénye ránt.
Ó, mit repessek, ó, mit is reméljek
más táj iránt?

Madár voltam, sok hívság volt kalickám,
– arany kalit!
Az Isten egy reggel ajtót nyitott rám,
– így vagyok itt!

Hisz' tudom már, hogy Ő e zúgó orkán,
ez őszi szél.
Ím, csapzott tollam mind Eléd hajol már,
– vegyél, vigyél.

1946.

Emlék, tavaszi nap

Mint bágyadt emlék: lágyan süt a nap,
bús emlék, amely egyre fájva szépül.
Félénken nyitnak ki a fák alatt
a füvek, a tavasz lehelletétől.
Boldog fecske, ki ím, dalolva rak
meleg fészket pihéből és szívéből!...
– Boldogtalan szív, most ne hagyd magad,
hogyan Isten benned sátrat ütni készül... -

1946.

Isteni pásztor

Bontsd ki tüzedet szívemen,
üsd föl lelkemben sátrad; -
megfáradt pásztor: melegedj
havasaimon, Istenem.

Lásd, fagyott zengés a világ,
csúcsaim orma: lélek.
Én ropogós pásztortüzem
száz piros lángját ölti Rád.

Elhullnak mind a csillagok,
mint sarjú alatt fűvek.
Éj van már. Szívem parazsa
arcodon még föl-föllobog...

1946.

Egyenes, mint a jegenye

Rőt nap égetett, hév fagy vert, fiam,
ősz reggelek merengő dere.
De ne félj! Immár szívedben komolyan
meg-megcsillan a bölcsesség jege.

Útadon, merre jöttél, búsan pergett
a szürke napok langy homokszitája.
De ne félj, immár olyan a lelked,
mint jegenyéknek zokogó sudára.

Az éj elhervad, mint a lekaszált fű,
csokorba gyűjti a csendet Isten,
s elszórja lassan a megvasadt szívű
réten, hogy mindent némaságra intsen...

1946.

Alkonyi út, szekéren

Nélküled is forog a világ! Miért
búslakodol, veszekszel?
Ugorj le róla, ha tudsz!
S ha nem tudsz, nem menekszel.

Ne hidd, hogy tengelye vagy e keréknek.
Koldús vagy rajta, nyálás,
nyammogó vén, kit fölvelt
az irgalom! Leszállhatsz...

Nézd, az alkony már lassan beborítja
a mezőket sötéten.
Pattog az ostor szíjja
a rossz, kehes gebéken.

1946.

[Fákat bólító kora reggel...]

10.)

Fákat bólító kora reggel.
Meleg az ég, mint tejen a hab.
Arany-kövé bűzaszemekkel
ernyed Isten tenyere, a nap.

Ébredtem vala gyöngy neveddel,
mint dallal serkenő madarak.
Itass meg hát hűvös vizekkel,
s arany napom, derítsd föl magad.

1946.

Mennyei vadászat

A tűzaggancsú zivatar, lásd,
most futott át az ég mezején.
Nyomában, nyílnak a tollát
igazgatva; felhő, feketén.

Rengett a menny szálfá-erdeje,
– nyíl szisszent, még egyszer fölszökött
az űzött őz lángbogú feje –
s már lehanyatlott a domb mögött.
1946.

[Ha gyümölcsöm a te ajkadnak érik...]

11.)

Ha gyümölcsöm a te ajkadnak érik,
ha csókjaidnak én vagyok szüretje,
a bárgyú kétség bárhogyán kísért is:
te kezéd nyúl majd érettem, hogy szedj le;

ha nékem nevel Isten szemsugára,
nincs kéz, amely kívülem leszakasszon,
hiszen megszűli magzatját, ha már a
méhe megfogant, kinnal is, az asszony.
1946.

Mint vadgalambok

Mint vadgalambok bús turbékolása,
ha hús estéken keseregve bűg;
úgy merengek el lelkén, hogyha tárva
lelkem fehér tanyáján a kapuk.

Mint tanya körül barna búzatábla,
melyen a langy szél bánata borong;
úgy révedek el susogó hajára
időt dajkáló, vén alkonyokon.

Mint föld fölött a hűlő ég homálya,
mint menny boltján a csillagok boga,
úgy sejlik föl elpilledt homlokára
a végtelenség hajnalcsillaga.
1946.

Barackvirágok

Remegnek a barackvirágok,
– megannyi arany csésze! –
remegnek, mert mozgatja őket
az Isten szívverése.

E fák úgy merengnek pihegve,
mint karcsú szüzleányok.
Elszállna tán mind, mint a lepke!...
De bennük súlyos álmok.

Isten álma, Ki bólogatva
pilled a föllegekben,
de mindig egy rügy pattan, hogyha
a szeme meg-megrebben.

Ó, mosolygó barackvirágok!
Napfénynek milljó csésze!...
Remegtek, mert remegve mozgat
az Isten szívverése.

1946.

Ajkán egy rajnyi fecske alszik...

Ajkán egy rajnyi fecske alszik,
– és alszik ajkukon a dal –
s e fészekaljnyi dal kirajzik,
ha barkákat bont majd a gally;

ha május kacagó szemében
víg fényt az Isten tükre vet,
ha majd bólogva kelnek éppen
tavasz öléből a füvek;

ha majd a halk hold olyan lágyan
evez az ég vizeire,
mint karcsú szűzlány sóhajában
bukdácsol egy arany pihe;

ha majd a lombok lanyha selyme
bárányfelhők arcába leng,
az ég rögökhöz térdepel le,
s arany golyó: csillan a csend;

majd dalra-éhes torkát tátja
reá egy fészekalj madár,
s fióka-fecskék csivogása
füle hús kagylóiba száll,

s úgy zsondul ott majd zengve benne,
mint fecskékkel, ha zsong az ég,
ha száz raj száll benne kerengve,
s zsibongja benne mind a nyár nevét!

1946.

Játék a tavaszi léggel

Szemtelen hegedős, arcátlan
legyecske!
Itt ülsz hát előttem kezeid
hegyezve,

dörzsölve, akárha szégyened
mosdanád,
mellyel úgy megcsúfolt a mord tél,
rossz anyád.

Rossz anyád s apád, a didergő
hidegek,
kik oly sok kínokkal gyötörték
a legyet.

Kik oly sok kínokkal gyötörték
a legyet,
míg a nap, mint avitt légycsapó,
libeggett.

A havas, a fagyos nap, e nagy
légyfogó!
Teli tál, tejfehér méreggel
ragyogó.

Teli tál, tejfehér méreggel
ragyogó;
szerelmes legyecskék elhulltán
kacagó.

Ó, tél, te jégbundás, vicsorgó
szörnyeteg!
Milyen sok kínokkal gyötörted
a legyet!

Ó, szél, te suhogó, ropogó
rémület!
Te ajkad lehelte szárnyunkra
a jeget.

A deret, e fehér, télfehér
légyhalált,
mely minket minden kis zugolyban
megtalált.

Minden kis vacogó zugban a
szabad ég
pajtája alatt, ha volt egy csöpp
hasadék,

parányi hasadék, melyen ő
bedudált,
s öntötte bömbölve, szikrázva
a halált.

Ó, tavasz, te ízek, te szagok,
kacagás!
Ó, tavasz, te szagos szirmokon
a darázs!

Ó, tavasz, te ízek kacagó
ideje!
Kinn feledt ételek kuncogó
szürete!

Bögréknek ragadós, mézédés
szélei!
Vajjal dús kenyerek végtelen
rétjei!

Cseresznyék fölhasadt, vérpiros
mosolya!
Olvasó leányok bársonyos
homloka!

Habfehér tésztáknak andító
mámora!
Zongorán billentyűk éj s napszín
fogsora!

Aranypor befűtta képeknek
üvege!
Kinyitott dobozok fölsejlő
ürege!

Nagyapó tejfehér bajszának
a hava!
Aluvó gyerekek ajkának
zamata!

Pipafüst bodorult, rossz szagú
föllege!
Alkonyok bánatos, zümmögő
kék ege!

Hajnalok üveges, verdeső
szárnyai!
Hajnalok üveges legében
szállani!

Bimbóknak harmatos szívében
fürdeni!
Napfények haragos sodrában
sürgeni!

Bóbitás virággal bólogó
rét felett
bokázva zsongani bolondos
éneket!

Sárgásan nyugovó estéktől
részegen
hosszasan szállani kanyargó
vizeken.

Vizeken, miken az alkonyat
tüze ég,
szállni, míg odvában motoz már
a sötét.

A sötét, a süket, hangtalan
éjszaka,
amelynek nincsen egy ragyogó
csillaga,

csorduló harmata, hasadó
pirosa,
libegő illata, ropogós
mosoly;

nincsenek rétjein darazsak,
jegenyék,
s csobogó, csobogó folyama
a sötét. 1946.

[Elfújta a szél a napot...]

12.)

Elfújta a szél a napot.
Csillan a hideg a kertben,
jegesen, akár megfagyott
ajkak lehe, tükörben.

Elfújta a szél a napot.
Fázó fák alatt réveteg
virágú szírom-csillagok
mormolják meleg nevedet.

1946.

Csata

Mint arany-mozsarak torkolattüze:
robban az esteli nap.
Fröccsen a tócsa locska vize,
hogy bőgve lecsap.

Roskadt, rossz viskók zsuppjai:
sárga szalmakazlak lobognak.
Öklelő dübögését hallani
messziről, buszma bivalyoknak.

Óriás melle: remeg a föld,
– a tócsa kicsap.
Rohannak a barna katonák a zöld
vonagló réten át: a nyulak.

1946.

Takarodó

Pajtás, fúvasd meg a takarodót!
A rongyos, toportyán kurucuk
bújjanak káka s nád közé!...

Pajtás, fúvasd meg a takarodót...
A dombok aljában, ímé,
megcsillannak a Valóság vértesei...

1946.

Jaj, a papnak, kit...

Jaj a papnak, kit nem ráz Isten láza,
e sorvasztó, e vörhenyes betegség,
s kinek nem lepi el lelkét s a testét
az Isten-fájás sebeinek száza.
Jaj a papnak, ki, mint a tűz, nem ég el,
és pilledez, mint aluvó zsarátnok;
ki nem vakul meg abba, amit látott,
csak babrálódik vén, avitt Igékkal.

Ó, jaj a papnak az átokból százszor,
ó, jaj a szívnek, csontnak és velőnek!
Ó, jaj, ó, jaj a meg nem remegőnek!...
Mert langyos vagy, kiköplek én a számból...

1946.

Ring, mint buborék

Ring,
mint szappanbuborék lágy szalmaszálon,
ring
Isten ajkában a lelked.
S hogy színesedik!
Hogy csillannak rajta növekedve
sárgában, tűzpirosban, zöldben
Isten gyönyörűszép tájai!

1946.

Minden – semmi

Minden forrásom elapadt,
Te csobogsz csak, Uram-Isten,
minden virágom összetöppedt,
Te nyitsz még egyedül,
minden útaim ködbe vesztek,
csak Feléd mehetek már,
minden életem elhagyott,
egyedüli Te lettél.

1946.

Már értem őket...

Mert már értem azokat, kik magukat kiherélve
mentek Utánad, ó, Végső Szerelem!
Pokolbeli kínjaikon a mennyet úgy cserélve,
hogy egy szerelmük maradt, a gyöttelelem.

Kik tudták már, hogy nem lányok öle az élet mélye,
s nem kulcsa a létnek hímek csókja sem,
de öreg titkokat őriz az Isten szeme fénye,
s hogy ott lakik Ő a szirtes hegyeken.

Hogy minden itt lenn a bűn s mocsok izamos éje,
s hogy nem él az, ki nem hal meg teljesen,
hogy édes méreg az Isten csókjainak a mérge,
s hogy megöli mind, kik követik betegen.

1946.

[A lelkét, ezt a lány-álmú mezőt...]

13.)

A lelkét, ezt a lány-álmú mezőt
ó, borzoljad meg, május hús szele.
Füvek sarjú selymével áldd meg őt,
s pipacsokat is csókoljál bele.

Egét borítsd be bárányszálakkal,
az alkonyait tilinkó szavával,
sarjú füveit gyöngy harmatszemekkel,
pipacsait az Isten mosolyával.

1946.

Mint csősz a fát, a földet

Mint csősz a fát, a földet,
a duzzadó gyümölcsöt,
úgy óvja, Isten, őt meg
Te sátoros szemöldöd.
Ó mordállyal a vállon
lépegess harmatában,
hogy csóka rá ne szálljon,
s csak mézesedjen lágyan,
hogy szél ne bodorítsa,
csak a nap pirosítsa,
az alkony, ha bezárja,
a hajnal ki-kinyissa,
hogy orv dér meg ne lepje,
csak harmat csókja, tiszta,
hogy senki el ne lopja,
s kezem majd leszakítsa.

1946.

Hőség

A csönd kolompos, méla nyája
bóklász az égett, hév mezőben.
Rest pókok úszó, lanyha nyála
teng-leng a légben révedően.

A delelő dél szikra-szárnya
meg-megvillan ím, eltűnőben.
Pipacsok kába, véres álma
bomlik ki a kergült időben.

Fehér tanyák, álomból ködlőn
pillednek még, mint hült zsarátnok.
Vén pásztor: roskadozva őrzöm
bús nyájamat, a némaságot.

1946.

[Majd megérleled ölednek gyümölcsét...]

14.)

Majd megérleled ölednek gyümölcsét,
mint megérleli gyümölcsét az ág,
és megszülsz, mint megszüli a föld s ég
hév nyarakban, az Isten szándokát.

S ha csókos szájjal révedsz el e nyárra,
ne felejtse el, hogy én vagyok e nyár,
te csókos fáid bólogó határa,
te kerted szívéen ringató határ.

1946.

Mint lázasnak a korsó hús vize...

Mint lázasnak a korsó hús vize,
az nekem a te tiszta, szép neved.
Ó, nyújtsd piros ajakad ide,
hogy lágy csókjaid meghúsiítsenek.

Dús vizekből mert Isten tégedet,
szívéből, amely forrásként buzog.
Most imé, éltem asztalára tett,
elém, kit űznek rekkenő napok.

Ne engedd hát, hogy nyálas, bamba szájak
hörpöljenek én gyöngyedűm beléd,
kik megúnnának, mire megkívánnak.

Te vagy hév lelkem hűvös üdve! Nézd,
korsód öble mily kínálva remeg,
hogyan bús szemeim rád tekintenek.
1946.

Májusi ájtatosság

Édes, fiatal, kicsi apáca,
virágok-fodra-mosolyú,
patyolat-bimbók-hamva-arcú,
haragos-cseresznyék-pirossa-szájú;
madarak hangján gügyögve jöttél
búzavirág-koszorús szűzikek seregében,
kik illatosak voltak, mint hajnali imádság:
szemeimet szemeidbe vettem, -
szemeid lesütötted,
pedig nem akartam semmi rosszat,
csak azokban is megcsodálni
a búzavirágot.

1946.

Jegenyék

Öreg jegenyék roskadt bánata
sírja tele a könnyes éjszakát.
Akár lidércek bolygó lángsora,
úgy rémlenek föl a fehér tanyák.
A rozs közt a szél suttyó kuvasza
tereli a nyár hév, nehéz szagát.
Az éjbe kémlel vakon tétova
madárijesztő: görhes szalmabáb.

Egy fáradt puli vigyázza a csöndet,
vén pásztora a hús fűvön hever.
A mennyen torlott felhők jönnek, mennek,
s a tűnő idő torkában tűnnek el.

1946.

Látomás

Meztelen futott a lány a mezőn,
íjját rávonta az alkonyi nap.
Csattant az arany vessző szisszenőn,
s rezdülve ült meg a vállá alatt.
Füzek aljára roskadt le a lány,
szőke hajából búzatábla lett,
pipacsok nyitottak melle bimbaján,
s két hónaljából susogó füvek.

1946.

Úgy csorrantam...

Úgy csorrantam ölébe,
mint langy barack a szájba.
De hiszen száj volt ő is,
az élet éhes szája.
Nevettem kandi dölyfben,
hogyanyságát megöltem.
Pedig ő ölt meg engem,
hogyan céljaként betöltem.

1946.

Meztelen, mint a kard...

Tudom Rólad, hogy penge vagy,
éles, kemény, akár a tör,
hogyan hasító kés a szavad,
mely ropogva húsomba tör; -
tudom már régen, hogy belém
döfted magad markolatig,
tudom, ha torkom hörög is,
tudom, hogy Te, hogy Te vagy itt!

Mert meztelen vagy, mint a kard,
nincs Rajtad rojt, se bojt, se dísz,
éled egyre szívembe tart,
míg elhull végső vérem is; -
mint menyasszony a vőlegényt,
úgy vonlak én szívem fele:
meghalnék én, ó, Istenem,
hogyan nem halhatnék bele...

1946.

Mint a gyermek...

Részekből raklak egészszé, akár a
kirakós játékot a gyerekek.
Építelek,
hogyan megösmerjelek.

Ezer alakban illansz előlem.
Arany madarak hátára ülsz.
Én lassan összeraklak.
Nem menekülsz.

1946.

Mint hegedűről...

Mint hegedűről a lány zeneszó,
ha rá szelíd kéz hűs vonót emel:
hajnali kertjéből száz csivogó
madártorok az égre énekel.

Még rózsák lehe lepi a kertet,
még lányos bimbók ajaka remeg,
s a madarak zsibongva szárnyra kelnek,
mint zenekarból részeg hangjegyek.

Ő párnáin fekszik révetegen még,
hegedűk karcsú nyaka mosolya.
S szíven sújtja egy ódon, barna emlék
föl-följajongó hegedűszava.

1946.

Mint zárt redőnyű, nyárvégi szobában...

Mint zárt redőnyű, nyárvégi szobában,
hol vak hőségnek dongója dönög,
s hol elolvadnak a homályban lágyan
a bútorok, mert súlyos függönyök
őrzik a csendet, – én is, e magányban
így érezek rád, hűvös angyalom.
Mert minden kandi ablakom bezártam,
S szívem dongó döngését hallgatom.

1946.

Visszhang

Száz sugárral futsz tőlem, mint a nap.
Miért rohansz?
Itt sütsz szívemben.
Hova is rejthetnéd magadat?

1946.

Hajnali pirulás

Táncos léptei lányos ütemén
ringva jött a hajnal a fák alatt.
A hold halk ékköve ragyogott fején,
hajában tűszirmú rózsza, a nap.
Füvek sóhaja simogatta talpát,
szoknyáján habok kék fodra simult.
Aztán meglátta a hév, fiatal fák
ölelő karjait. S belepirult.

1946.

Nyárfasor

Mint nyárfasor az elbúvó tanyára,
úgy ballagok én, Kedvesem, feléd,
míg érlelő nyár vemhes napsugára
gyűjtogatja a lombok levelét.

Egy tücsök cirpel esténként szívemben,
és gondom füstjét szétvitte a szél;
patyolat gyolcsra tárva várjál engem
te hűvös bor, te megszegett kenyér.

Már lábam alá bólognak a nyárfák,
már leáldozik a hő nap mögöttem.
A boldog kutyák szerte-kiabálják
farkcsóválva, hogy ímhát, hazajöttem.

1946.

[A szélre bíztam minden magomat...]

15.)

A szélre bíztam minden magomat:
„nos, életem, hát indulj, kerekedj!
Száz táj lesz tán, mely megfog, befogad,
vidd hírül nekik létem, lelkemet.”

És minden magom kalászt bontott benned,
s öledből ennen lelkem rám kacag:
„e világon már úgy sincs hová lenned,
hát vesd utánunk maradék magad.”

1946.

Halk délután

Úgy hervadozol, híves délután,
mint tört virágok terhes illata!
Már árnyék motoz a jegenyefán,
a homálynak majd fészke lesz a fa.

Neved borát kóstolom borongva,
elbóbiskolván mámorom felett,
s az irigy idő foszlányokra rontja
emléked, mint a szél a fölleget.

Már elhervad a délután virága,
vázába teszi Isten a csöndet.
A jegenyének megnő bűvő árnya,
s virágillata támad a szívemnek.

1946.

Az ő nyomában

A Zrínyi úccán ballagdálva mentem,
míg hév nap csorgott áldón szerteszét.
De napfény zsongott bent is a szívemben,
hordozván ott egy szerelem neszét.
Egy szerelmet, mely mint madárfióka,
gügyögve próbált bennem kandi dalt.
Hogy hajnalra majd szétbomoljon tolla,
s arany páva váljék belőle majd.

S az árok partján láttam őt meg. Éppen
babával játszott. Csöpp, pötty lánygyerek.
Egy szedererdő kékellett szemében,
hajában szalag-pille illegett.
Az ajka még csöpp volt, akár a málna,
de bíborában érett már a méz.
Lágy szellő babrált lenszőke hajában,
s ráömlött a lenszőke napsütés.

A Zrínyi úccán dúdorászva mentem,
oly könnyű volt a kedvem, mint az ég.
A szerelem föl-fölcsipogott bennem,
reám emelvén hűs, okos szemét.
Az élet meleg íze meg eláradt
tagjaimon, mint tavaszi folyó.
Belülről mosoly sürgette a számat
kacagásra, hogy élni, élni jó!

S egy gödrös-kövű úcca szögletében
ím, újra csak őt látta meg szemem.
Mintha száz bűbáj játszott volna vélem:
ott olvasott serdült tízévesen.
Szájai körül asszonyos mosolygás,
betűk dongója zsongott homlokán.
Kihasadt málnák vérezték be ajkát,
míg rám pillantott lustán, tétován.

A Zrínyi úccán elmélázva mentem,
bár, mint vad méhkas, zengett a szívem.
Bús, ódon emlék járt-kelt a fejemben,
hogyan ezt is, azt is, őt is ősmérem.
Hogy nem csálhat meg, – hogy csálna meg engem
e változás, e varázslat, hiszen
tudom, hogy mindet megölelem egyben,
s egyet ölelek, ha mindet ölelem.

S száz lépéssel arrább már ott enyelgett
egy legénnyel; készen elsiklani,
mint ezüsthúsú hal a háló mellett,
hogyan így fogják meg éhes karjai.
Mellei mérges haraggal remegtek,
mint felvont íjj, úgy feszült dereka.
Mint törvénytáblák, melyek már beteltek,
ragyogott foga jégfehér sora.

S a Zrínyi úccán töprenkedve mentem,
mint sziklacsúcs, úgy hallgatott szívem.
Egy örök háló kerít, tudtam, engem,
s nincs ennek egy elilló likja sem.
Mert éhes ajkak étkévé kell lennem,
míg lány-ajakak ételét eszem.
S úgy telik be a törvény köve bennem,
hogyan: megkerültem, balgán ezt hiszem.

S ő gyermekével karján, kapualjban
állott a hűsön s nézte őt a nap.
Győzelmes szeme meg-megpihent rajtam
diadal-ívű homloka alatt.
Én térdre esve éreztem: beteltem,
nem én élek, de benne él a cél,
s hogy ő ölébe lökte Isten lelkem,
hogyan megteremtett, rám mondván: legyél!
1946.

Lány, reggeli úton

Hűvös, ragyogó reggeli út. Tanyák
tejszagú, búvó nyája hever szét-
szórva a réten. A hajnali ág,
lásd, alig érzi a madár terhét.

S messze, a fákkal bologó úton át
karcsú lány jön, ki ringva szökell még,
mert ajka piros. S ím, szíve dalát
hozza, s két szökellő őzike-mellét.

Arca rózsás, akár a reggeli nap,
dús, barna karján telt kanna kacag,
míg sarjú füveken lépeget tovább; -

s hogy a kelő szellő szoknyájába kap,
mint habfodorba: érett derekát
csodálva merengnek utána a fák.

1946.

Villám előtt

Babonás, baljós esti fények
villóznak fekete hajadban.
Hátad mögött viharra érett
felhők füstölnek moccanatlan.

Így vagy gyilkos, hogy mozdulatlan.
Így árad belőled a méreg.
Így fülsz jobban pokoli katlan.
Így lesz bukásom egyre mélyebb.

Homlokod alatt villám méri
a hideg űrt hév csápjaival.
Ne hagyj így fagyottan elégni,
ó, robbanj rám, vakító vihar!

1946.

Szonett a szép borbélylányról

Acélként villan szeme, mint a penge,
de úgy is vág, mint kinyitott borotva.
Am ha mosolyát dús csokorba fogja,
egy virágerdőt borít a szívembe.

A szája is szelíd pirossal szende,
s mögötte lángok lobognak ropogva,
hogy rőt kohójuk hűlt hamuvá rontsa
a gyávat, aki őt szeretni gyenge.

Hajában búzák sárgafényű mérge,
melyből a nyárnak nehéz szaga lobban
a mézes-barna, fojtott alkonyokban.

Vágja villám. Még nem lobbant ki égve,
de morajlik már. Egyszer lángot vet.
És agyon sújtja azt, akit szeret.

1946.

Bűnhődés

Királyi testű, szép vadász volt,
őzek, ünők, galambok gyilkosa,
búvó füvekben térdig gázolt,
szisszenvén mindig éhes, hév nyila.
Egy délután fáradva bolyongott,
s egy királyi vad szembeállt vele.
Aggancsai, mint lángra gyúlt lombok!...
S neki nem volt már több nyílveszeje.

1946.

Anyám

1.

Négyen-öten, öten-hatan
esszük kenyered, Édesanyám.
Négy-öt csellengő naplopó,
öt-hat kujtorgó, kósza zsvány.
Véred-verejtékét esszük,
ahogy eszi a testet a rák.
Úgy táplálsz minket, akár a
pelikán éteti a fiát.

Négyen-öten, öten-hatan
csüngünk rajtad, Édesanyám.
Négyen-öten, öten-hatan
szívunk téged, mint fagyöngy a fát.
Gürcölsz és feszülsz, hogy mi meg
lophassuk Isten szabad egét,
s megtömőd csivogó csőrünk,
ha fecskefőkként tájduk eléd.

Négyen-öten, öten-hatan
esküdtünk reád, Édesanyám,
hogy értünk fussál lihegőn
egy nap után a másik után.
Hogy az élet légy s betöltsed,
betöltsed rajtunk életedet,
s mi csüggjünk rajtad telt pofával,
mint anyja mellén a csöpp gyerek.

2.

Százan, ezren, százezeren
függünk rajtad, te magvető,
magad étető, balga dajka,
véred csöppként csöpögtető.
Százan, ezren, hóka népek,
napot evők és harmat ivók,
éltünkbelől szövén halálad,
mint hálót, ha fon a sanda pók.

Százan, ezren, százezeren
csámcsogunk téged, drága hazám,
élő húsodba harapva,
akár anyjába a kannibál.
Álmodók, henyék, bitangok,
hordó-vitézek, bús-botorok
ricsajos gyermek-serege
éhesen reád vicsorog.

S százan, ezren, százezeren
pusztítjuk, hazám, életedet,
míg pár ezer balga fiad
nekünk szül és helyettünk temet.
Százan, ezren, százezeren
– nyüzsgő, rossz pondrók, rút kukacok! –
taroljuk érett kertetet,
amit megérlelt a te napod.

Százan, ezren, százezeren
döglünk az árnyban, míg te feszülsz,
s hullatunk-é érted könnyet,
bolond, ha a szemétre kerülsz?!
Ha minden étked megzabálva
majd undorral fejedre csap,
s eggyel odább üti föl sátrát
életed megevő fiad!...-

Szegény hazám! Te árva népem.
Minden gaznak zsíros falat.
Siratja életed, halálod,
siratja egyetlen fiad.
Kifordul a kenyér a számból,
mert sós véredre gondolok.
Véredre, mely minden falattal
a szomjazó porba csorog.

1946.

Kései sarj

Pogány istenek késő ivadéka,
s a Jézus Krisztus áron vett fia.
Lelkében föl-fölrémlik fájva néha
a Golgota s egy Bacchanália.

Faunok voltak kandi jó komái,
ma testvérei a bús szegények.
Néha szeretne nádon furulyálni
szüzeket fölforraló zenéket.

Lapoz az ódon, komoly Bibliában,
s a könyvből egy kanca fülébe nyihog.
A virágok elnyitnak sóhajában,
lehében lidércek lángja lobog.

1946.

Mint üzött vad...

Elvadulva, mint az üzött barom,
kinek szemébe lóg bozontos szőre,
magamat most már kezetre adom,
nem loholok bukdácsolva előre.

Vágj végig rajtam, ha van rá lelked,
nem marok vissza, megnyalom kezéd.
Nézz a szemembe! Látod, hogy beteltek
bent a könnyes, síró föllegek.

1946.

Isten és asszony

...És beleölted ölünkbe
a vágyat.
Hogy futván utánuk, fussunk
Utánad.

Hogy megfogjál, mint madarat
a kések.
Hogy így teljen be rajtunk át
az élet.

Hogy míg örülünk, hév kélünk
csitultán,
a lét belőlünk s beléjük
kihullt már.

Hogy fölfogni ne legyen egy
csöpp eszünk:
Vágyainkért életünkkel
fizetünk.

Hogy egy szörnyű, nagy fal épül
általunk,
s akkorra ér égbe, mire
meghalunk.

Hogy nem mi, a hősek vívunk,
harcolunk,
de a törvény, mely betűi
mi vagyunk.

Hogy nem mi, ó, nem mi vágyjuk
ölüket,
de bennük vágy ránk az élet
s odavet,

odavet -, mint alvónak a
bűv-igét,
hogy egy szótól teljesüljön
az egész,

odavet, mint a kulcsot a
zár elé,
s eldob, ha az ajtón át a
Lét belép.

S fölvesz, ha új asszony zörög
odakint.
Serkedtetvén bennünk újra
kéjt s a kint.

1946.

Galambok udvara

Rőt, kába álmok ásitó lehe,
mely bódult mákok szirmaiból jön.
Fehér galambok lankadt serege
ül bóbiskolva a dúcos időn.

A zsuppon a nap sápadt bánata
borong, mint lélek múlt emlékeken.
Vén cirmos nyúlík el lágy-tétova.
A galamb-sereg fáradtan pihen.

A csöndből lassan aláhull az alkony,
tollászkodó felhők a nap alatt.
Rászáll szívemre a bánat halkan,
hogy a galambok turbékoljanak.

1946.

Titok

A titok köztünk bújdokol,
mint fák között, ha jár a szél.
Elárulja egy pillanat,
egy csók, egy kéz, egy nyári éj.

A titok köztünk bújdokol,
és egyszer csak reád-nevet.
Te megismered s fegyvere
átdöfi bolond szívedet.

1946.

Nyár, színház, páholy

Fülledt vidéki színház. Árva páholy.
Csúszós sötét. Kint zúgva ég a nap.
A roskadt tetőn, mint rosta likárból,
át-átbuggyannak a napsugarak.

Egy női kar a bársonyon. Oly lágy, oly
szomorú, akár dércsípte barack.
A szín mélyéről néha ide lángol
egy rőt szoknya, egy vonagló ajak.

Ha most a faun föl kacagna bennem!
Megcsókolnám e lankadt-hamvú vállat,
míg csókom, mint száz hangya, úgy pörög szét; -

hogy megrettenne e lágy, hús nő ennen
hevétől! En testén a kék vadállat,
hogy kitátaná torka vérvörössét!

1946.

Lombok susogják...

Lombok susogják hallgatását,
hús kedve eprek ajkán buggyan.
Nyarai hév-arany kalászat
búzák vigyázzák mozdulatlan.

Erdők sejdítik haja fényét,
lánysága pillék szárnyán reszket.
Nyugalma lágyan úszik mély-kék
hátán az esti föllegeknek.

Fecskék csicsergik szét a lelkét,
szerelmét a virágok őrzik.
Bölcs őszök óvják, hogy beteljék
gyümölcse örökös időnkig.

1946.

Majd tükröt emel

Majd tükröt emel eléd a fiad,
ha homályosul ennen életed,
s e lángnál, mely tiszta lesz, mint a nap,
holt őseid is megismerheted.
Mert változik csak a lét, nem szalad,
bár bűvó évek mögé rejtheted,
hisz' mag az Isten és Isten a mag,
s örökös élet ajaka nevet.
Úgy cserél ő, mint szép lány a ruhát,
de egy test ég e rejtelem mögött,
s egyazon ige lázát veti rád.
Az évek árja pedig hömpölyög,
és elhömpölyög véle életed.
S csak te szűnsz meg, nem ő, mikor levet.
1946.

Majd elbújdokol

Majd elbújdokol lassan életed,
mint elbújdokol útjain a hab.
Két partján lerak minden szemetet,
örömet, fájást, kint és vágyakat.
Már nem leszel, de folyód zengve megy
tovább, tovább, mert hívja őt a nap.
S majd lelked búsan kérdi itt rekedt
lim-lomjaidtól: ez vagy? ennyi vagy?
Ó, élj hősen ez iramló habokkal,
sebes futtukban csak magad görögj,
s ne tócsa légy, mely minden gazt befoglal.
Folyó vagy. Víz vagy. Fölszárazt a nap.
Ne piszkot hagyj itt, de hűs nyomodat.
S iramodj bátran! Mással ne törődj.
1946.

Tedd magom tenmagaddá

Vegyél öledbe, mint a gyereket,
ó, vedd öledbe a vágyaimat.
Ördögök jönnek a hátam megett,
s te angyal fogsz, ha öled befogad.

Ó, nyisd ki őrzött, fényes kapudat,
oldozd el rólam e rút sebeket,
mit rám ejtettek csattogó fogak,
mikor az éh száj mégis kivetett.

Félig megettek s nem váltam falattá,
egyed hát meg maradék lényemet.
Hév szerelmeddel ölelj tenmagaddá,
hogy testeddé lett ételed legyek.
1946.

Veszélyes utazás

Idegen ízek szürete szájad,
idegen ízek szürete: lány vagy.

Viharos szoknyád vészjelű szele
forrongó tájak hév üzenete.

Sziszegő kígyók testeként tekergő
hajad bozótja veszejtő erdő.

Fehér nyakadnak bársonyos, lanka
hajlása völgyek hűvös nyugalma.

Patyolat melled havas fehérje
szikrázó jéghegyek vakító fénye.

Vezessen engem, méla utazót,
parányi bennszülött fiad: a csók.
1946.

Mint tajték s hab...

Mint tajték s hab a veszett kutya száján, -
mint kiben sárga hányinger remeg,
úgy tajtékszom, úgy regek, mint egy bálvány,
kinek talpát vak vihar dönti meg.

Mert lelke van és dühös vágyam ordít,
s úgy vág e vágy, mint hullát a zsinag, -
és homlokommal a mocsárba fordít,
hogy ringok rajta, mint vízen az üveg.

Hogy röppennék, s hogy visszahullok százszor!
Ó, hogy kihánynám állati magam,
hogy kirontsak e bűzhödte elmúlásból,
mint derűs angyal, kinek célja van!

S ó, mily hörögve hullok mindig vissza!
Jól látom én, hogy vágyam a kötél,
mellyel az irigy menny mindig visszahúzza
lelkem, mely olykor majdnem égbe ér.

Mily szégyen a vágy, s gyalázat a kéj,
és mily förtelem minden, mi liheg!
Így köp szemébe vágyunkkal a mély
örvény lakója az isteninek.

Megöl, tudom, mindnyájunkat e tenger,
látom a szörnyek villogó fogát.
Mert négykézlábra aljasul az ember,
s a sárba rejti tiszta homlokát.

Már ne reméljél. Hagy zúgjon fölötted
e szörnyű orkán. Nem térhetsz tova.
Tán megmenti még Isten előtt lelked
a félelmednek síró sikolya.

1946.

Lélektelenül

Hullatjátok, mint piszkát a kutya,
a szavakat parányi létetekben,
s nem látjátok meg, vén vakok, hogy a
nyári éjre egy nyírfá összerendezzen.

Nem érzitek, hogy rothadás szaga
füstölög ennen félő szívetekben,
mert a hallgató Isten mosolya
cseréppé tört benneteket elfeledten.

Villámok mérik a végtelen űrt,
s míg ajkatokból porszemek görögnek,
lehull a nap s nem kél föl soha többet; –

a sirály színű, szikrázó hegedűt
áll a alá vonja a halál, – sikolyától
árva lelketek a semmibe ájul.

1946. aug. 12.

Holt zendülő

Vöröslő bükkök bíbor vérpadára
rogyik a késő, szeptemberi nap.
Két zord pribék: két nyír borongva áll a
domb oldalán, míg a bakó lecsap.
Föl-fölszokog a szélben lent a nádas,
kásás égen rikoltó madarak.
Hát elvesztetted, ímhol, a hazádat!...
S a fákról, mint gyér dobszó, hull a makk.

1946.

Lámpás

A bokrokon lágy lámpa fénye süt,
s a bokrokon az este bánata.
De máskülönben árnyék mindenütt.
Föl-fölsikolt a violák szaga.
Így hűs neved, – holt avar tavasza –
mint őszi szélben, lelkemen bolyong.
Fáradt pille ő, nem talál haza,
mert ősz van már, s lehullott mind a lomb.

1946.

Kutyák elébe

Vesd a kutyáknak szívedet, bolond,
míg ki nem tépik szívedet a gazok!
A kénes pára örvényébe vont,
bár homlokod belőle kiragyog.

Halj szépen, ha már élned nem lehet,
mert undorod, mint véres genny, bugyog.
Ha útálod e csorda-népeket,
s az embert, ki a mocsárba bukott.

Szavad csak szél, hát ne vinnyogj, hiába,
dőlj kardodba, útálatod e kard.
Fölötted varjak rémes károga.
Jelenti már a tisztító vihart.

1946.

Sietős útas

Tovább, tovább, nincs itt megállás!
– sürgetem létem s vágyaim lovát.
Az élet nem rév, csupán szállás,
egy kurta hálás – és tovább!

Le ne pattanj egy ölelésre,
múló csókra, mert jaj neked!
Tán célhoz érhetsz úgy is, késve,
de belevakul a szemed.

Sziporkás, szikrás csillagokban
fut sebes röptű paripám.
Kandi angyalkák szájtátottan
bámulnak hév szívem után.

1946.

Előre elkiabálsz...

Mint gyermek, ki alvó madarat fog,
s tüskés bozóton kúszik át vigyázva,
de boldog szíve, mint hadi-dob, csattog,
s örömet előre elkiabálja; -
így, árva népem, te is a jövőd
így keresnéd madár-lest-csalitban.
De csitítsd el szívedet, a zengőt,
mert fényes tollú madarad elillan.

Lásd mások, madárcsali népek
jobban fogják sorsuk, okosabban.
Úgy helyezik el késüket s a lépet,
hogy jéghideg szívük bele se dobban.
S míg te örömöd előre elkiabálsz,
ím, ő már megfogta a madarat!
Sötét szirmú, szomorú virágok
nyitnak sírodon, a fejfa alatt...

1946.

Mennyi vers, mennyi szépség...

Mennyi vers, mennyi szépség tűnt hiába
évezredek cigány kódéba el!
S az ember arca ma is épp oly kába,
míg holt hívságok nyomára figyel.
Boldogságát ma is kívülről várja,
mert ennen magában nem éri fel.
A végtelenben nincs örök lakása,
s a teste csupán halotti lepel.

Mennyi vers, mennyi szépség lelke zengett,
s az ember ma is vénen acsarog.
Hány hű szív vívta villámmal a mennyet,
s léptünk ma is a porban kavarg.
Fölfakadnak a könnyek, sebek, gennyek,
mert jönnek a vallató viharok.
Leszáll az Úrral egy fekete fölleg,
s térdünk remeg, és ajakunk dadog...

1946.

Az az udvar...

Az az udvar járt mindig az eszemben,
míg kerengve ringott velem az ágy.
Míg a láz villámolva vitt engem,
mint hév, rőt tenger fázó útasát; -
az az udvar a nyúlánk jegenyékkal,
miknek törzse, mint tűzláng lobogott,
ha pávafarkként tárult ki az éjjel,
s hattyúk hús nyaka volt a mosolyod.

Az az udvar, a madarak szavával,
hánykódott bennem, mint tenger habjai.
Úgy csapkodott sziklás lelkemen átal,
hogyan tudtam szívem csitítani.
Míg a csontos halál sötét talárral
ennen félelmembe készült fojtani,
s lelkemen sörényes paripákkal
rohantak át az éj borzalmait!

S ím, esténként te lenge ködalakban
jártál az égő, hő vizek felett.
Tenger alatti harang: fájva dobbant
szívem, hallván te halvány éneked.
Lágy éneked, a hangod, azt a hangot,
– léten, halálon túli sejtelem! –
mely bennem, mint holt titkok lelke zsongott,
s mint testtelen lét játszadott velem.

Hangod, amellyel bűgva, hívva hívtál,
– nem tudtam én már akkor se: hova –
mely úgy röppent, mint éjjel, keresztútnál,
roskadott éjjel egy gerle sikolya.
Sebzett gerléje, te a végtelennek,
buggyant sikolyod ma is hallgatom,
ülvén partján hömpölygő életemnek,
mely hív lázakkal s Istennel rokon.

1946.

Októberi csönd

Kikönyöklök az ablakon. Már sárga
a megnyűtt fákon mindenütt a lomb.
Imént gyújtottam rá avitt pipámra.
A szürke füst, mint őszi köd, borong.
De távol is füstöl igazi köd,
s az őszt át lép a háztetők fölött.

Hát ennyi volt imé a nyár csak. Nem több,
mintha egy fecske szállt át az egen.
Mint esti mennyen a kialvó felhők.
Mint kurta csók s egy kurta szerelem.
Az őszt, e varjú-bajszú, vén juhász
összeadja a végső számadást.

Lám, elvonultak mind a fölleg-nyájak,
hús villanás, vak valóság az ég.
Mord, konok szél vallatja most a fákat,
ijedt ágak fogják egymás kezét.
Úgy fognám én is, Kedves, kezedet,
hogya szívemhez kötözzesselek.

Hogy kösselek, mint domboldalt a szőlők,
mint fázó, terhes tökét a zsineg.
Mint ákácok a homokot, a hálót.
De fürt vagy csupán s lehullasz. Minek?
A múlandóság puttonyába szed,
s bús borra érlel az emlékezet.

Elmélázgatok lassúdan magamban,
míg száll a füst, mint múltó gondolat.
Itt fekszik a nyár lábam előtt, romban.
Rohanva fut a lomb a fák alatt.
Egy-egy levél szállingóz még kerengve.
Így hull alá a tört táj is a csöndbe.

1946.

Se barát, se szerető, se rokon

Se barát, se szerető, se rokon
nem adhat nékem már itt lenni kezét,
hogya majd a füledt ingoványokon
átal, a hűvös mezőkre vezet.
Se bor, se csók, sem szeszek párlata
nem butítja már bennem a valót,
hogya itt áll lelkem szálfá-egymaga,
s fölöttem a közönyös csillagok.

Soká hittem én balgán egymagamban,
hogya majd jön talán valaki s segít.
S ím, itt állok most reményemmel romban,
hogya nincs senkinek senkije se itt.
Huhog a szél, jönnek a barna baglyok,
fejemre húzom keshedt köpenyem.
Remélni jó, de nem remélni legjobb.
Hát hallgatok s hallgat az éj velem.

1946.

Viseld, hogya elviselhesd...

Túrd békével a fecsegők zaját,
viseld el az istenek közönyét.
Nem szabad térség: börtön a világ,
bebörtönzés a születés.

Lépj arra, erre, vagy semerre,
de falba vered a fejed.
Nem, ha kitörsz: úgy leszel úr
e börtönön, ha elviseled.

Szabadítód a végtelenség,
egyre feléd ás, megtalál.
S mellére ölel hű szolgája,
a falakat szétverő halál.

1946.

Mindhalálíg

Magamban immár mindhalálíg,
megyek előre útamon,
míg szemem tükre törtté válik,
s megmered meleg homlokom.

Régen tudom, hogy senkim sincsen,
– hogy is lenne ilyen viharban?! –
mily sokat késtem, amíg hittem,
hogy segít még valaki rajtam!

Ismerem már a valóságot,
magány, halál, mely hófehér.
Oly butítók remények, álmok! –
S oly könnyör nélkül hív a cél.

1946.

Hordozod te is...

Hordozod te is lányságod jelét,
mely elválaszt és el is különít.
Isten egészet álmodott beléd,
ám lány lettél, s visszadobta felét.

Vágynám én is, hogy teljben bírjalak, -
de mosolyogva szülsz egy gyereket,
átadod néki fele-magadat.
S nézlek, nézlek és semmim sem maradt.

1946.

Mint ijedt vitéz...

Mint ijedt vitéz idegen vidéken,
unkogó nádas, szittyós sás között,
úgy bújdokolok enmagamban régen,
míg lusta lápom halált bűzölög.

Ó, vízitündér, nyújtsd ki karod értem,
réti manó, vond rám szemöldököd!
Lásd, országom sás, vén békák a népem!
De csak az örvény öle incsölög.

1947.

Így játszik velem...

Már őt elfedték a ködök –
ám ott jár ő e köd mögött.

Hangját szétvitték a habok –
de egy hulláma itt csobog.

Tó-szemét kiszította a nap –
s egy sugara bennem maradt.

Bűvölő, borús esteken
fény s árny közt így játszik velem.

1947.

Életem elé

Innék én hűvös vizeket. Szelíd
könyvek lelkét, bölcs aggok szavait,
de belém vágja bűzös körmeit
a szörnyeteg és fülembe vonít.

A szörnyeteg, akinek sarjú lelkem
eladták egykor botor őseim.
Így kell vele újdón csatákra kelnem,
így kel velem új csatákra a kín.

Isten fegyvere itt inog kezemben,
egy törött lécc. Tán legyűröm vele.
S ha ő gyűr le, őseim hosszú rendben
vonulnak majd a kárhozat fele.

1947.

Mint hányinger, mit szörnyű részeg érez

Mint hányinger, mit szörnyű részeg érez,
akiben bűne s lelke háborog, -
így én, veletek! S undorom bevérez
poshadt mocskával s mégse hányhatok.
Ó, mert undor e föld, bűzös, fekélyes,
csordanépek és harácsos nagyok!
Falvunkat gyűjtják föl a pecsenyéhez,
mit korbácsuk a hátunkból szabott.
Undor, föld undora! Immár magamnak
sajgok, csikorgok! Jönne, ki segít!
Hogy szemébe hánynám magam is annak,
ki nagyképuen mossa kezeit!

1947.

A halál kapuin innen

Buták, pimaszok, csörtetők, gazok,
papok, bűnösök, vakok, aljasok,
kereszt, bitófa, kocs MÁK, templomok, -
de bennem az egész vihar kavarg;

árulók, vevők, hullák, csecsemők,
dögvész, pestis s a táruló idők,
elhulló hősök, fölnövő merők, -
népem a halál kapui előtt;

Isten s az ördög, látók, bámulók,
csattogó szörnyek, sanda, sunyi pók,
örvények örlő malomkövei, -
s az örület, titkunk megfejtene;

túl életem, a halálhoz közel,
túl emberen, Istentől mégis messze,
a vihar lassan mindent így vesz el,
a tornyos egek bástyáiba veszve.

1947.

Végső fokon

– hogy nők éh öle hús szerelmet játszik,
bár vágyuk őrzöng csak kéjekre sírván,
– hogy vén lotyó is hamvas szűznek látszik,
ha rejti azt, mit odavetni kíván,

– hogy nincsen érzés, csak fortélyok vannak,
s minden fortély a gazok fegyvere,
– hogy a bátrak a halálba rohannak,
és haláluk a gyávák élete,

– hogy ámítás az mind, hogy valakid van,
ám száz ellenfél takar enmagad,
– hogy sorsunk könyve fönt a csillagokban,
és lent a lábunk kátyúba ragad.

– hogy vágyunk nyomán szökik el az élet,
s a kék tereli elénk a halált,
– hogy a valóság a húsunkba mélyed,
s boldog az örült, ki mindent megtalált.
1947.

A lélek éhes...

A lélek éhes, az állat zabál,
a költő nem lát, a vak révbe jut,
a szív keres, a tyúk szemet talál,
s a kukacnak kinyílnak a kapuk.

Az angyal hal, az ördög bőgve párzik,
a hegy ledől, a gyom az égre nő,
az igaz botlik, a gaz csúszva mászik,
s hallgat a száj, s jajongva sír a kő.
1947.

Három katona...

Három katona térült a tanyába
egy pohár vízért. Hátukban a nap.
Elébük szaladtak az esteli árnyak,
majd elfeküdtek a fák alatt.
A szolgáló a kútnál állott éppen,
s rámosolyodott a legfiatalabbra.
Ivott mind, ballagva fordultak vissza,
s a domb tetején belevesztek a napba.
1947.

Az fáj neki: én értem őt

Nem ért meg engem e süket világ,
s az a baja: én túl jól értem őt,
mint gyermek, akit utál a család,
mert nincs titok a szemei előtt.

Ó, volnék, ha csak félszememre vak,
vagy ne hallana csak félannyit fülem,
vagy hülye lennék, nyelvén nyálamat, -
hogy meg volna elégedve velem!

Ha butaságnak tárván tág kaput,
garasra váltnám örök szándokom!
Úgy ölelne át, mint megtért fiút
álszent csókjával a kegyes rokon.
1947.

Eta néném

Eta néném kissé ütődött,
Zsuzsika néném nyolcvan éves, -
velem soká a sátán kötődött,
majd Isten emelt a szívéhez.
Nagyapám ifjan, korán megholt,
nagyanyám tavaly ment a mennybe,
ükapám vén, borívó pap volt,
eladott egész életemre.

Árpád bátyám az félig vaksi,
– sokat csókolt, így fizet érte! –
S kénytelen volt fiának adni
fele terhét is, törlesztésre.
Magam, ó – bűnök örökösse,
csobogva fürdök Istenemben,
hordozván őket hozzám kötve,
s feloldván őket a szívemben.
1947.

Koskenniemi: Egyedül

Mint jegesen villó drágakövek:
az ég hideg fensége rám mosolyog.
Fázó árnyakba vonják lelkemet
lent a fáradt, aluvó lámpasorok.

Mint sebbe kés, ha mind mélyebbre megy,
mindjobban érzem, hogy magam vagyok.
S megnézem százszor, s újra az eget,
hol igazságom zord gyémántja ragyog.
1947.

Cseremiszi dal, magyar változatokkal

1.)

Alpár, hős katona leszel majd,
néped hős katonája, kis csecsemő.
Ha majd az idők rőt rózsája kihajt,
ha majd szabadságot hajt az idő.
Mikor az elnyomottak keserve
komor lánzsavasat ragad.
Mikor a szabadság szerelme
megszüli az új fiakat.

Alpár, kis csecsemő, dús hajtása anyádnak,
Alpár, jó katona, apád szerelme legyél,
ha majd bús szíve dobban a tájnak,
s ordas tavaszok torkát sínyli a tél.
Alpár, mesebeli bimbó,
Alpár, való-beli jelkép.
Szívd kövéredve duzzadtan ringó
jövendőnk telt anya-mellét.

2.)

Nézd, apád bajsza mily szomorú,
kajlán konyul a borba, -
hízik a hízonk, idegen
katonák jönnek a torba.
Búvó, bánatos zsuppokon
láng szökken az éjbe sorra, -
tajtékot vet hordóban a bor,
haragunk forrva.

Alpár, kis csecsemő, hős katona leszel majd,
néped jó katonája, kis csecsemő, -
markodba rengő kopjaveset veszel majd,
ha paripákra kaptat az idő.
Ha a kakasok, vigyázva a hajnalt,
így rikoltanak: nos, népem, elő!
Ki küzdöttél eddig gonddal, bajjal,
másoknak légy most már temető! –

3.)

Rikoltsanak rád varjak, vadludak,
kásás, kotyogó mennyeken át,
rikoltsák reád vad fájdalmukat,
rikoltsák rád a népek jajszavát; -
ordasok, kiket száz kutya ugat,
szívedbe vájják keservük fogát, -
sorsunkat lásd meg, látva sorsukat,
a sunyi hajtók lábai nyomát; -
a puskák deres, villanó csövét,
s sütős golyók lesújtós sebét,
a szabadságnak véres kínjait,
a szabadságnak véres fiait; -
hogyan kik ellen egy világ esküdött,
nem vesztheti el őket a világ, -
fekete vér és vörös gyász között,
– de hörögd el a farkasok dalát!

4.)

Nyírfa-bölcső, ringó, rengő,
kerek erdő, nyírfa-erdő.
Benne jár egy ifjú költő,
Öreg gondokon töprengő.
Aranymadár arany szárnya
arany-arcát megsimítja.
Nincsen annyi éles balta,
mely a nyírfát mind kivágja.
Elkopik a fejsze éle,
vén favágók is meghalnak,
de a tavasz sürgetése
új rügyeket bont maholnap.
Új rügyekből újdön erdőt,
újdön fákból újdön bölcsőt,
új katonát, újdön költőt,
rég gondokon kesergőt.

5.)

Alpár, hős katona leszel majd,
néped jó-katonája, kis-csecsemő,
ha a nyírfaerdő majd újra kihajt,
ha vadon erdővé sűrül az Idő.
Ha a martalócok mind elesnek,
ha fölkelnek az elesett hősök,
ha a viharok zúgva énekelnek,
ha régi dalt fűjnek az új regösök.

Alpár, mesebeli bimbó,
Alpár, jövő-beli jelkép, -
ím, nyújtja fogadd el ringó –
rengő jövődöd teli mellét.
Hajlongnak a viharban a szálfák,
villámok kardja bölgve lecsap, -
űzi a – űzi a baglyok rémes árnyát
űzi a – űzi a – űzi a nap!

1946.

Magára ismer s megszeret

Rakj szarvat homlokodra, – rusnya szőröd
talpadig lepje be a testedet,
borús barmoknak bőre legyen bőröd,
és vesd a disznók elé a szíved; -

legyen a lelked kígyók sziszegése,
vágyad sakál, mely hullákért üvölt, -
doromboljál a butaság fülébe,
– s magára ismer, s megbecsül a föld.

1947.

A szél még emlékszik reá

Az arany-király elbukott,
két fényes szeme kifutott, -
gomolygó felhőkké fakult,
esővizes tócsákba hullt.
Egy nyír mégis elsiratta,
a szél mégis elringatta
lelkét, - ám a földnek adta
ifjú testét harmadnapra.
Odaadta őt a földnek,
ne keljen fel soha többet,
forduljon csak be a ködnek,
hol gyászdobok dübörögnek.
Mért is jönne vissza többé,
versben válni eszméletté,
arany röggé arany tájon,
arany porrá a darázson,
arany mézzé arany nyárban,
arany maggá érc-kalászbán, -
hűs kesztyűsen, arany őszben
föl-föltűnni a mezőkben.
Sirassa csak – s mindhiába! –
arany párákban a nyárfá,
emlékezzék csak reája
a nap arany koronája,
elboruló alkonyatban
búvó halak a patakban,
komor október időben
a szél, kelőben – menőben.

1947.

Hazugság nélkül

A vihar kitátott torka előtt,
a csúfolódók hátuljával szemben,
az Isten fölemelt ökle alatt,
nyakig e bűzös farkasveremben, -

tűnő lelkeknek árnyait űzve,
sajátomat lassanként elveszítve,
versem búvó értelmét keresve,
torlódó titkok könyveit betűzve, -

apránként így száradoz magamba,
mint lágy esővíz a szikkadt homokban, -
míg megerőszakolt angyalaimnak,
gyermeki dereka törve roppan.

1947.

Sikoly

Barmok uralma, állatok országlása,
sakálcsorda a bárány székhelyén,
róka-örzök a városok kapujában,
királyi korona a kukac fején, -
látók szemei késekkel kivájva,
fekélyes sebbé rothadó remény,
igék helyett örültek mocskos álma,
s fegyver helyett, jaj, csak e költemény! –

1947.

Végtelen: bús októberi ég...

Fáznak a nyárfá árva ágai,
fázik a lelkem, – reszket a világ.
Rossz csutkakúp próbálgat szállani
a darvak után, a mennyeken át.

Borús darvak az októberi mennyen:
krúgassatok szét engem, verseim.
Hagy vesszek el a késő őszi csendben
a végtelenség hús térségein.

1947.

Ó, asszonyi száj, szerelem bora...

Ó, asszonyi száj, szerelem bora, -
piros rubintú, gazdag öblű korsók!
Megérett tőkék barna mómora, -
ó, borral buzgó komoly és vidor csók!

Ó, asszonyajkak, bársonynál puhábbak, -
ó, vérző szájak, kéjjel harapósak!
Dús kútfői a jövőt-sejtő mának, -
forrásai a múltba néző csóknak.

Hogy az Isten megalkotá a földet
nehéz sarakból, nászra és halálra,
titeket küldött bornak és gyümölcsnek;

hogy a férfit, ki mellét megfeszítve
küzd értetek, a röögöt mennyre váltva:
csókotok égi borokkal üdítse.

1947.

Elbukott angyal

Immáron lassan több lesz az állat
e földön, mint az ember. Kiszorulsz
hús mezőidről, lelkem, s az utálat
pézsaszagú, rossz mocsarába fülsz.

Angyal voltál, hős szárnyad a reményed,
földre űzött egy fényes szerelem.
S most hason csúszol, szegény, mint a fereg,
törött szárnyakkal és reménytelen.

1947.

Nyíl szét föld, – takarj el

Nyíl szét alattam föld, – ti tornyok
szédüljete e forgatagba!
Lám, láncos szekérébe a vihar
a döbbenet lovait fogta; -
a szépség gyermeki nyakát
átvágta egy fényes borotva!
Búzós, rossz odvaikból a szörnyek
most kelnek ki, morogva; -
a mennybolt sárga kazlai
gomolygó füsttel égne:
egy hulló galamb tűzcsóvák közt
üzen a mindenségnek.

1947.

Fogad zárd össze

Fogad zárd össze, – ki ne törjön
mögüle jajszavad, – elárul!
Szúrd ki szemed, – szenved a látó,
s boldog, kire a vakság éje zárul.
Fogd be füled, – minek üvöltsön
beléd a lélek kínja, – s hiába!
Zúzd össze fejed; az értelem halál,
ám örökkön csámcsogva él a kába.
Ember voltál, felejtse el emberséged,
állat leszel, – merülj nyakig a sárba!
A megcsalt végtelenség lesz a véged,
s az Isten szemének villámlása.

1947.

Mily kék egek hulláma lesz a sírod...

Tarkón lőtt ordas, ki bánja kínod?
Tört-lábú róka, ki ad új lábat?
Leölt bárány, ki fogja föl a véred?
Vén varjú, ki foldja meg a szárnyad?

Merre hajózol, holt mag, a széllel?
Hová érkezel, bujdosó fölleg?
Révbe juttok-e, krúgató darvak?
Ki issza majd föl, zápor, a könnyed?

Ki old el, lelkem, patyolat vitorlás?
Mily kék egek duzzasztják majd a vásznad?
Elviseled-e a végtelen gondját?
Mily kósza szelek sírnak majd utánad?

1947.

Nem elég

Nem elég a részegség és a mámor
elfődni a valót!
Az ördög lába a csuhából
kilóg.
A szerelem is koldus ahhoz,
hogyan feledd a halált.
Két csókod között föl villámlik,
reád kiált.
Mit keresel még földön, égen?
A titkot tudod.
Csukd be magad mögött dörögve
a kaput!

1947.

Nagyhírű emberre

Azért a nyárfák csak őrzik a
nyarat,
azért a sás mégis csak
sás marad,
azért hajnalkor csak fölkel a
nap,
azért a dalt nem hagyják félbe
a madarak; -

azért a föld ezután is
megterem,
azért ezután is szülni fog a
szerelem,
azért a vas ezután is
vas lesz,
– ám szegény féreg, te megdögölsz egy
reggelen.

1947.

Miután elment a hajó

Úgy hempergek, mint torkon lőtt vadállat,
akinek síkos, rőt vére csorog, -
mert nem volt szeretőbb és hőbb szív nálad,
s esztelen dacom mégis eldobott.

Ó, megöli az ember, kit szeret,
ám ellenségét keblén neveli, -
mily bőséges volt világom veled,
s ez üresség mily árnyakkal teli!

Szólnék, sírnék, – úgy robbanna szavam,
mint hajótöröttek végső jeladása, -
de megvan dacom, s erőm odavan,
s te elúszol, remények vitorlása.

1947.

Mint bálványt

Boldogságomnak bálvány-istene,
balgán, mily soká bókoltalak én.
Rajtad függött bánatom bús szeme,
erdő lelkem tág tisztás rejtekén.

Hittem, bolond: a boldogság az élet,
aranysekér, mely fölragad az égbe, -
ma látom már: a boldogság csupán
a jóllakott disznók rőfögése.

Kínlódik, kinek lelket adott Isten,
s útjának örök a folytatása, -
párizs a barom, zabál, révbé jut,
s belefekszik a pocsolyába.

1947.

E vers is erre tanít

Részegülj le a sáros, sárga földig,
míg véres nyálad tajtékként csorog,
ám tudd úgy is, hogy nincs e földön földid,
és fönt a mennyben értő rokonod; -
ha mámorod tűnő párakká ködlik,
a valóság majd szemedbe vakít –
minden nap erre tanít.

Tépheti ezer vadállat a szíved,
nem jönnek le a felhőn angyalok,
te vagy magadnak egymagadban híved,
ám ellenséged tengerként morog; -
ha erőd nem, úgy senkise segít meg,
süllyedjél bár a mocsárba nyakig –
minden nap erre tanít.

Ha befogott az Isten az igába,
ott pusztulsz el az ostora alatt,
mint tűz, ver ki az igazság láza,
de nem hűsíti meg az ajakad; -
a remény csak az ámitást cifrázza,
de éles kése húsodba hasít –
minden nap erre tanít.

Egyedül állsz az örült fölgetegben,
ne várj, ne reszkess, – síró jajszavad
csak bús galamb, ki balgán légbe röppen,
s a kormos mennybolt reája szakad; -
ki bután hisz, utóbb poklokra dőbben,
mert a pokol csalt szívekben lakik –
minden nap erre tanít.

Hát számoljál le élted garasával,
s vesd elé, hogyha kéri a halál,
csak kínod az, amely az égbe szárnyal,
a boldogság csak pocsolyát talál; -
hős az, ki szörnyű valót tudva vállal,
s dicsőül az, ha bele is bukik –
e vers is erre tanít.

1947.

Művek, oszlopok, töredékek

Ezek mind töredékek. Az enyészet
kinná facsart, eltorzult álmai.
Lelkem ígerte őket egésznek,
ám testem nem tudta beváltani.

Ezek mind töredékek. Már előre
annak születtek. Zord a gondolat.
Homokvárokat cifráz ki a dőre,
a lángész után egy tört oszlop marad.

*

Fogd meg a pillét, költő! Hímpora
ragad csak szőrös ujjadon, bolond.
Lesd meg a titkot, – meglested, noha
nem titok már, mit száj szóban kimond.

Írd meg a vihart, lángot, fölleget,
de kitől kéred kölcsön a szavad?
Versed csak enmagadból merheted,
s te csupán tenger egy-hulláma vagy.

Minden élet egy ős lét álma itt,
akkor hal meg, mikor fölkeltenéd.
Idd a mindenség jeges borait,
s tudd, az igazság is csak töredék.

*

Fehér felhők a bedőlt ég alatt,
havas mezőn szétmálló oszlopok.
Versem fele az Istennél maradt,
másikért már szívem nem dobog.

Torkomban fönnakadó, holt szavak,
nem oldják el azt mérgek, italok.
Dobd le kulcsod, ha titkunk ura vagy!
Ám csak rám néz és bölcsen mosolyog.

*

Tükörszilánkból nézed az egészet,
mikor az egész tükör is szilánk,
törött cserép a teljes mindenséghez,
melyből egy teljes való néz le ránk.

Csalod magad, – ám mért csalod, te véges,
vesző féreg, az örök végtelent?
Mért sározza be nap mint nap beszéded,
mikor ő napról-napra megteremt?

*

Ki bírja szóra az angyalok nyelvét,
mikor az angyal nem nyelvünkön beszél?
Ki értheti meg az Isten szerelmét,
mikor oly sekély pocsolya a kéj?

Teremts szavakból csak egy csillagot,
egy csöpp holdat, mely igazán ragyog!
Ha tudsz, a mennyet megkapod,
ha nem, – hát abbahagyhatod.

*

De nem teremtesz csillagot, se holdat,
s a szerelemről mit tudsz mondani?
Nem támadnak föl versedre a holtak,
s az ég se fog tőle beomlani.

Csak egy éhesnek hasát tömd tele
műveddel, – s lássuk, mint kövéredik!
Nem kérdem én, versed fölérhet-e
az egekig, – de ér-e szívedig?

Villám a villám, nélküled is az,
alkoss hát végre, ne csak utánozz!
Ami már kész, magában is igaz.
Ne te kergesd, ő öleljen magához!

*

Ha nyári fű zöldelne verseden,
s szavad rétjén egy lány sétálna át,
ha szél fésülné haját selymesen,
s harmat csókolná sarui porát,
 ha lelked ege kéken, szélesen
bontaná rá a mennybolt sátorát,
s csókjaid, mint pipacsok, vörösen
követnék formás lábai nyomát,
 ha vágyadból, mely villámról üzen,
vihar válna, hogy sírnának a fák! –
költő lennél, biztosan elhiszem,
de így csak kép ez mind, – ne mondd tovább.

*

Zárj illó párát versed üvegébe,
 hív illatot,
egy örök képet tükröd közepébe,
 mely nem mozog,

hős, piros napot búvölj föl az égre,
 nem hervadót,
lány levélre, mely nem pörög le szélre:
 egy harmatot,

egy lány sikolyát a sötétlő éjbe,
 fölbuggyanót,
lelket, elomló testedért cserébe,
 lángból valót.

*

Ne te üzenj, a végtelen üzenjen
 versedből. A te jajszavad
csak szél, s ha szél, hát szóródjon szét, menjen, -
 nem siratja más, mint magad;

ám villám légy a fölgyúlt fürgetegben,
 a rokkant ég pokla alatt,
s lobogván tűz, tudd: általad üt Isten
 a földre s a föld meghasad.

*

Az a baj, lásd, hogy udvarolsz neki,
 s térden esenged ajkai hevét,
hogy ruháját majd önként leveti
 s kitárja kincses tájait eléd.

Az a baj, hogy fülébe súgsz: mi szép!
 s hogy karja, válla mily hamvakkal teli!
Alázkodásod emeli föléd,
 felhőknél magasabbra emeli.

Az a baj, hogy szerelmed növeli
benne folyvást büszkesége hegyét,
s ha akarná is: már nem teheti
gőgje miatt, hogy rád szórja kegyét.

De ő is csak nő, nő: nem testtelen.
Azt várja, hogy magadévá tegyed.
Neki is fáj e lanyha szerelem, -
úgy hordozná már erős gyereked.

*

Asszony a világ, te a férfi légy, -
mindig erős, ha olykor búsuló.
Ruházzad rá szerelmed istenét,
szerelmedet, mely villó, hús való.
Ne tétovázz; az élet magjait
te őrized, és ő szülni akar.
Roskaszd rá bár a kín fájdalmait,
de szüljön meg téged, mint a vihar.
Égő vihar; tűzvészek hős csóvája,
mutassa föl te égő lelkedet.
Bár fájdalma enszíved harapdálja,
s könnyed sírják a forgó föllegek.

*

Hát ne késlekedj nemzeni, barátom,
ím, ejtsd meg, fejtsd meg ama nőt, szeress, -
bár nincs hajlékod ezen a világon.
De halálod majd hajlékot keres.

1947.

Őszi séták

1.)

Már bús október ballagott a fák közt,
a hűs lombokról rőtes fűny szitált,
a tar gallyakról, mint sötét, sovány füst,
rebbenő varjak rossz serege szállt.
Mint kinek testén már a láz s halál küzd:
vén haldoklót, néztük az őszi tájt.
Takargatta még, hogy a vére átüt
a lombon, fűvön. S ez fájt, s hiába fájt.
A rozsdás fákról hűlt avar kerengett,
mint emlék, mely még hullni tétováz.
Messziről tanyák őrizték a csöndet,
a csöndbe hulltak a fázó tanyák.
S fáradt madarak szelték át a mennyet
a görbedt-hátú, holt mezőkön át.

2.)

Lásd, ez a tájék. Így vénül, így töpped.
Mint ősz a lombon, dér a levelen.
Majd újra hajt, de nem a régi többet,
nem az a csók, nem az a szerelem.
Majd újra hajt, ha ismét dübörögnek
a tavasz-dobok dombon, hegyeken.
Majd lombbá sarjad, ha május tüzet vet,
s a régi nyugszik lenn a földbe, lenn.
Nézd a nyárfákat: vetkőzik a nyárt, -
nézd a nyarat, hogy vetkőzi a fákat!
Melyik a szépség? Melyik a halál csak?
A fák során, mit olvadt tűzbe márt
a késő ősz, a bús elmúlás lángol.
Ki szól itt halálról, s ki: föltámadásról?

3.)

Fáradt puli, hogy tereli a szél
a fák alatt a sok-sok levelet!
Hogy futnak fönt a riadtan fehér
felhők: e fázó juhnyáj seregek!
Hogy lapulnak a mezőkön a mély
csöndben a tanyák a nyárfasor megett!
Egy-egy virágon bóklászó kevély
pilleszárnyon mily dús halál remeg!
Vén számadó, ősz, ím, a gazdagságod,
halálunkból kövérül életed.
Az éj: bojtárod, a hideg juhászod,
híven begyűjtik pénzed-kincsedet.
S aklodba hajtják mind, de mind az ázott,
fázó nyájat: a felhőt, levelet.

4.)

Lásd, Istenünk is ily öreg juhász csak,
minden szépség ő összebúvó nyája.
Sok férfi-szívet, nő-lelket, csudákat
terel a végtelenség akolába.
Versek, szerelmek, csókok, drága tájak
bárányserege mind aklába jut,
ha arcát nézni szívünk belefárad, -
s Ő ránk zárja a halált, a kaput.
Úgy fogy éltünk, hogy nő bennünk a szépség;
miként juhok halála is közel,
ha duzzadozik rajtuk a kövérség.
A gazda rájuk éles kést emel,
forró, hev kést a fehérség szívére, -
s buzogva dől ki a szépség piros vére.

5.)

A fák alá oly lágyan tűz az árnyék,
mint gyér fény, ha zöld süvegen süt át.
Bólognak mind a karcsú-törzsű fák,
mert a légben egy kései nyár száll még.
Ám kint a lombok háta már lilás-kék,
nem fűt nekik az őszi meleg szobát.
A csutkakúpok rojtos, rossz csuhát
öltének föl, de mintha velük fáznék.
Kunyhója előtt vaksi csósz pöffel,
tölcsér formájú mordállyal vigyáz,
hogy ne szökjön el minden lomb a széllal.
Estére a táj talpig sűrű gyász,
meg-megzörren a kórók száraz szára,
s ő riadozva lődöz a homályba.

6.)

Hát lödd csak versem, ó mordály, az éjet,
csósz a te gazdád, vén csósz, aki fél, -
vijjog már kinn sárkányszárnya a szélnek,
a végtelen zord titkokat beszél.
A végtelen; mely csontjaimba mélyed,
hogy reszketek, mint lehulló levél, -
míg ég bent mécssem, mint halódó lélek,
ki immár semmit, semmit sem remél.
Ásít a sötétség széles, tátott torka,
hunyorognak a kósza csillagok, -
egy madár húz a mennyen át rikoltva.
Küszöbömre lapulva oldalog
a félelem, jó kutyám; – én pedig
borzongva nézem hű, bús szemeit.

(1945-47.)

Pogány szertartás

Dögszaga volt e pár szerelmes évnek.
Én már régebben éreztem: rohad.
De nem volt lelkem mégsem szólni néked,
Ki akkor téptél épp virágokat.
Ó, tudtam én: hullát hordok magamban,
és mindkettőnket megfojt majd a bűz.
Ám később lusta voltam, hogy kimondjam, -
megpörzsöl ügyis mindent majd a tűz.
Es jött a tűz, és benne úgy elégett,
mi nélküle is elhullt volna mind!
És jött a szél, e vers, és én a szélnek
szórtam hamvunk a törvények szerint.
1947.

Szonettek a barbárhoz

1.)

Párizs, zabálsz, – már kész a fekhelyed,
álladig rántod föl a takarót.
A végtelen nem égő sebhelyed,
ám eldajkál a telt mellű valód.

Az áldott való, melyben megleled,
mint bús barom, a legelni valót,
s ha eléd rakta sovány ételed,
véle lelked is torkig jóllakott.

A szerelmet csak kéjből ismered,
s az nemzeni kemény igákba fog,
hogyan megszüld néki szolga gyermeked.

Ha kínod néha mégis fölsajog,
hogyan oly mélykék az ég a kegy felett, -
üvöltve rázod rám a fegyvered.

2.)

A vers tenéked kába zümmögés,
bús légypanasz, – nagy markod rálegyint.
Örömeidre nem jön szenvedés,
mely fölemelne örömid szerint.

Börtön testedről azt tartod: egész,
s a lélek az, mit halál szélbe hint.
A gondolat? Úgy véled túl kevés
az erőszakhoz. S a végtelen? Az nincs!

Hatalmadat száz város, barna, nagy
palota őrzi, gyárak, műhelyek,
s nem látod meg, hogy magad foglya vagy.

Asszonyod tovább viszi életed
szülvén új munkást, újdonság katonát, -
így rakván rád az örökös ígát.

3.)

De tudom én, itt minden a tied,
mert örök erő a zord butaság, -
százezrek mondják tovább a neved,
s emelik föl a fegyvered vasát;

ha volna is, ki áltatná magát,
hogy életével lelked váltja meg, -
reá röhögnél, ó, barom világ,
mutatván néki kövér üleped; -

én leszámoltam, szívem nem csalom,
mert jól tudom, a szépség is rohad,
s a fénycsóva nem tör át a falon;

az éjjel nagy, az állat szapora,
az Úr Isten csak árva, – egymaga –
s a büszke lélek egyedül marad.

1947.

Szilánkok és csodák

1.

Még nincsen hó, csak hónak a szaga.
De álmodnak már róla a terek,
a házak, szobrok, hogyha éjszaka
a légben csípős áram bizsereg.
A dér még gyönges jámbor, mint a fagy.
De reggel olykor csillanó az út,
mint csiganyom. S a méla vadludak
bús túlke már csak róla, róla bűg.

2.

A vén fakapu jó reggel-t nyikordul,
néni kezében kanna tej kotyog.
A szélkakas zordul forogva mordul,
a kemencén friss rőzsetűz ropog.
A csöpp ablakok tükre vaksi hályog,
mert ma reggelre megjött, lám a dér!
Illegnek az iskolába a lányok:
piros az ajkuk, lelkük még fehér.

3.

Ma délután az ég olyan lilás-kék.
A magas mennyen pásztás föllegek.
A járda szintjén szinte száll az árnyék,
amint a fölleg, mint a füst lebeg.
A templom tornya fázva nyúlik égbe,
bús, sárga napfény paskol oldalán.
S elcsordul rajta, mint a Krisztus vére
e renyhe nap, a lanyha délután.

4.

És éjfélkor, ha ordas a sötétség,
mohos palánkon, kertek alján setteng,
s rossz uccalámpák világánál néz szét,
sarkon lapul, mint gyilkos a szemfüles csend.
S ha szerelmesek járnak arra ketten,
csókolva egymás édes ajka mézét;
rájuk dobban, hogy szívük beleretten,
rémülve látván csilló, éles kését.

5.

A kandallóban kerge ördög dörmög,
ha barna alkony lángot gyújt alá;
karma korom, s olykor gyötörve fölnyög,
akárha ürge nyelvét nyújtáná.
A kandallóban kerge ördög dörmög,
a hosszú-pillás gyermek tudja rég.
Azért borítják este árnyak, felhők
a szivárványszín szép, szelíd szemét.

6.

De lány teádból, mely illegve páráll,
s oly kéken illan, mint a csillagok;
a tünde gözzel száz kis tündérszárny száll,
s mint édes emlék rád mormol, lobog.
S ha elmerengve, elmélázva várnál,
– de óráidból pördül a homok –
még éreznéd, hogy száz szírom - s virágszáj
csókolja meg futtában homlokod.

7.

A néne, kinek kendő a ruhája,
forró marónit árulgat napestig
az uccasarkon, gyermekekre várva,
s egy ördögnyelvű kályhánál melegszik.
De alkonykor már oly deres világ van!
Az autók szeme sárkány-lángú csóva; -
sűrű az est! S a néne ül magában,
kályhája piros lángot vet a hora...-

8.

A csillagos menny csipkésen virágzott,
mint harmathajló, barkás május-ág,
a kékes holdfény úgy tapadt a fákhöz,
mint barna erdön hűs, pihés mohák.
S egy égi úton, mely mint lány folyó folyt,
vén csősz, az Isten bottal ballagott;
s meglopták mégis gyümölcsét, a csókot
a szeretők, e kandi tolvajok.

9.

A holdas éjü háztető gerincén,
amelyre baljós fények estek, árnyak,
a szurtos kémény égbeszédült szintjén
egy görbedt kandúr várt éjente. Láttad?
Mint holdas réten késsel áll a gyilkos,
zöld szemével a holdat nézte ő;
bár láttam lentről: borzongott e cirmos,
s az ég fagyos volt, mint a hómező.

10.

Az éji uccán, hol merengve jöttünk,
aludtak már a rácsok, ablakok.
Az árnyunk unva lépkedett mögöttünk,
a házak csöndje halva hallgatott.
Vén spalettára hűvös bronzú hold hullt.
Egy szüzike tán édesen aludt
az ágyán bent, s míg oldalára fordult,
nem sejtette, hogy kint minden halott.

11.)

A sürgő úccán gyermekkocsit tolva
megláttam őt. (A szívem fölnyilallt.)
Olyan volt, mintha most is kislány volna.
(Csupán az a babakocsi zavart.)
A templomnál, az ember-forgatagban
már el is tűnt. (S én mindhiába néztem.)
...Még szinte láttam lágy haját a napban...
(De az is lehet, hogy nem ő volt mégsem.)

12.)

Dereka reggelt ringott, mint a nád.
Parányi ajka édes, mint a nádméz.
Tűzfényű alkony fésülte haját,
sötét pillái: fára hulló árnyék.
De a sarkon egy pajzán kamasz fűtve
csipkés fülébe harsant durva hanggal,
s ő szép szemeit szűzen lesütötte
szíven találva, mint egy karcsú angyal.

13.)

A kertek alján csobogott a fény.
Mint bő teknőben rúgkapáló csöppet,
ha anyja mosdat: a víg jegenyék
hullámok szín-aranyában fürödtek.
De pillanat! Mintha meleg teknőből
egyszerre rántják ki a dugót:
üres lett minden, az égre felhő jött föl,
s hallottam, hogy a fák foga vacogott.

14.)

Borús bőrű, barnálló bivalyok,
s nagy földhányású, megroskadt fogat
várnak az úccán, míg kábán ámolyog
a bivalybarna, buszma alkonyat.
A menny vizében pisla csillagok,
melyeket olykor sodros szél ragad.
Ámolyog az alkony, szinte támolyog.
S vár a barnálló, bús bivalyfogat.

15.)

Mint cigánylányok fortyogó szoknyája,
ím, meglöbban a lomha éj.
Bólogva áll két nyárf. Szinte fáj a
döbbenet, amit szívem mesél.
S most földereng a két remegő nyárf,
– csókot füled a csönd, a lanyha éj. –
akár szoknyából kivillanó lába
egy cigánylánynak. Olyan lágy s fehér.

16.)

Teremtés hajnalai

1.)

Az Úr szörnyű pörölye már pihent
erős kezében. Kormos föllegek
nyomultak át a mennyen. Messze lent
lábainál a tenger pihegett.
A tenger, hol a méregzöld vizeken,
mint lomha hullók: szertetőrt hegyek
bukdácsoltak. Mint surranó selyem,
úgy süvített a dermedt döbbenet.
És nap még nem volt. Mint cigányos üstök
rossz ürege, úgy horpadt a homály.
A tűzhányók torkából kénes füstöt
kapdosott a szél, amíg sziszegve szállt.
Az Úr homlokán vonagolva küzdött
a bú s harag. És hallgatott a táj.

2.)

II.

A KÖLTŐ ÉLETÉBEN MEGJELENT KÖTETEK

II/1 PAPÍRSÁRKÁNY

Kopott délután

A kályhában unott nótát durmol a tűz,
A kéménnyel a szél pletykázik álmosan.
Egy ideig csendesen duruzsol,
S aztán halk surranással elrohan.

Sötét függöny mögül ásítva bámulja
Az ablak a kopár, jéggé fagyott kertet.
Fenn a fázós lila égen pedig
Vad szél-komondor felhőket kerget.

Fázva, csendes táncban hajladoznak a fák,
Jajgató sípjával dúdol hozzá a szél.
Szánalmat keltőn, hörögve, taktusra
Zörög a fákon a véres levél.

Mintha síró kedve volna a világnak,
Mintha fent állana egy komor vérpadon,
Azt se' bánva, halál-e vagy élet,
Csak csend legyen, s nyugalom, nyugalom...

Hangulat

Üres a kályha, a vasrácsan át
A padlóra fénye nem világol.
Dermedt testében szilaj harsonát
Bömböl a szél.

A köd vacog az ablak üvegén,
S csillog rajta, mint hóféhér köntös.
Az utcán az est – fekete legény –
Lép komoran.

Csend. A falak torka ködöt liheg,
S mint a vén tél ráncos keze szötte
Könnyekkel telesírt párna, borul
Reám a hideg.

Jó lenne most, mint izzó fadarab
Kályha gyilkos tűztorkában égni,
Lángokat ontva, vérszínben égve,
Mint a harag.

Kripta

Furcsán, üresen mered az égnek
Az épülő templom téglaváza.
S lent, lent a szürke föld felé törve
Már mind meg vannak a kripták ásva.

Még be sincsen fejezve a templom,
Még meg sem született az élet.
Már készen állnak a sírok, kripták,
S törnek le a mélynek, a mélynek!

Fiú a szekéren

Messze tanyáról jött, megtörten, fáradtan.
Sapkája poros volt, időtől megkopott.
Fáradtan csapta az ostort a lovakhoz,
A kezében tartva hervadt virágcsokrot.

A szekér zökkenve állott meg az úton,
Ő leszállt a bakról az apja elébe.
Kordult a kapuszárny, a szekér befordult,
S mindkettőt elnyelte titkos kapu mélye.

Csendes esti utca

Gödrös köveken suhan az este fátyla,
S elhullat minden lépten alkonyillatot.
Végig az utcán kigyullad a lámpa,
Mint az ég alján ezüstsillagok.

Nyikorgó ajtók megett alussza álmát
Az álmodozó fehér ház, csendes udvar.
Nem zavarja semmi bódult nyugalmát,
Csak a szél, mely az úton végigkavar.

Függönyös ablakokból néz az utcára
A lámpák imbolygó, aranyos fénye.
Megannyi óriás a fák lusta árnya,
Amint aludni bújnak a fal tövébe.

A sötét köveken nem kopognak léptek,
Mintha minden, minden néma, süket volna.
Mintha az alvó, csendes utca felett
Az erős Isten Maga is aludna...

Lámpánál

A lámpa lassú pislogással ég,
Kósza árnyak ingnak a falon.
Kintről behunyorgat a langyos est,
Vele karöltve méla nyugalom.

Kint most hideg van, s jól esik a fény.
Láttára szívemben a jég felenged.
Ujjongó öröm rohan át rajtam,
S a fény biztat, bátorít, melenget.

Csillagfény

Csillagfény csókolja fehér takarómat,
Ezüst csillagfénytől ezüstös az ágyam.
Hűs esőillatot piheg kintről a föld,
És a tárt ablakon hozzám ömlik lágyan.

A kutyák vad zaja is elhalt már régen,
Álomra hajolt a fáradt, megtört világ.
Messziről, messziről álomba ringatón
Dúdol egy rádió lassú, bús muzsikát.

Esti kép

Fekete fátylával integet az alkony.
Az est szekere döcög valahol,
És a tél bús kutyája,
A jajgató szél nagy vadul csahol.

Szürke felhők szűrik a csillagok fényét,
Szundít a Hold felhők ezüst ölén.
Jéggé fagyott hócsomók
Köszöntnek mélán a fák tar fején.

Jeges tócsákba mered a házak szeme,
S a fák törzse árnyékokat rajzol,
Amint meg-megmozgatja
Őket a lusta szél, unalomból.

Némaság mindenütt. A csend szája lezárt,
A táj a fehér semmibe hallgat,
Messze egy álmos kutya
Riadtan ugatja meg a Holdat...

Dér

Ma reggelre durva csizmákkal valaki
Az árokparti zöld bársonyt letiporta,
Le a nyirkos, hideg, szürke úti porba.

Ma reggelre őszes hajszálat valaki
A bús füvek s a fák fejére ejtette,
S a légből maradt dermedt lehelete.

Éjféli zápor

Fekete korommal festi
Az éjszaka keze a hajlongó fákat.
Mélyre nyúltan, hosszún szaladnak az árnyak.

Fürge, hűvös kézzel dobol
Vidám melódiát a zápor száz ujja.
Langyos szél kíséri víg éneket fújva.

Meleg, ezüst tejet csorgat
A Hold sápadt keze a felhők bársonyán.
S végigfolyik az ég sötétkéjén puhán.

Szelíd, könnyes felhők megett
Szenderegnek békén a kék bús csillagok.
S szellőkéz hömpölyget nehéz, dús illatot.

Tűnő zápor játékaként
Villámkardok vágnak az ég alján végig.
Tompá hang: és a seb ezüst vérrel vérzik.

Októberi éjjel

Pogány kupa a sárga éji Hold,
Öblös szájából arany-bor csorog.
Mint sötét lelkű, részeg kalózkod
Isszák szurtos kéményű házsorok.

Jajgató kutyák a kopasztott fák,
Rohanó felhő megannyi boszorka.
Szívet tépő démon az éji csend,
S fenyegetés a házak ablak-torka.

Ébredés

Az éjjel óloma rezeg a pillámon,
Homályos fátyolt szőtt szememre az álom.
Fülemben még az éj némasága.

Már zsongó zaj zsi bong régóta a konyhán,
Az égbe fűrődő tetőkön már lomhán,
Méltóságosan pipál a kémény.

Víg hanggal rohan kint az újságos gyerek.
Álmosan zötyögnek kenetlen szekerek.
Reggeli fényben ébred az útca.

Az utcán surran az arany napfény fátyol.
Padlásablakokon kíváncsi fény táncol.
Reggeli tornát zúg a rádió.

Áprilisi tréfa

Víg, tréfás kedvű április.
Virágos fák között szellő-bársony reppen,
Fehér virágokkal nevetgélnek a fák.
Vak koldus áll a gazdag kikeletben.

Ezüst virágok pötytyennek
Halk kacajjal a ruhájára csendesen.
Illatos fátyollal borított a koldus.
De furcsa áprilisi tréfa, Istenem!...

Öregek a verőfényben

Botra támaszkodva, délutáni fényben,
Nyöszörgő széken csendes öregek.
Napsugár csókolja dérlepte fejüket,
S tavaszi szélről kezük megremeg.

Révedező szemmel bámulják hosszan
Az arany-porral hintett sok felleget.
Virágillat száll át a pihenő kerten,
Madárdal zeng a meleg föld felett.

Régi, szép emlékek ezüstporos ujjá
Csendesen dobogó szívükön átremeg.
Botra támaszkodva, délutáni fényben,
Nyöszörgő széken csendes öregek...

Népkerti padon, este

Mily jó itt az árnyas, vén, öreg fák között.
A zaj, a vad, durva fickó elköltözött,
Könnyű fátyolával a csend reám borul.

A bokrok közt suhan a hűvös, lágy szellő,
Suhanása csendes, zajtalan, szökellő,
És simogatása könnyű, selyem, bársony.

A nyugodni térő kertben láb se' dobban,
Üresek a padok, némán, elhagyottan
Bámulják a szürke alkonyi ködöket.

A csőszház előtt víg rőzsetűz lángja száll,
Bent a kis szobában már csörömpöl a tál,
A légben ételszag terjeng bizsergetőn.

A munkások hada lassan hazavonul,
Dologtól fáradtan, álmosan, szótlanul
Halad ki a kapun zajos utcák felé.

Némán gondolkozom a nagy, méla csendben,
Míg a csend-szentélybe vad eszeveszetten
Belevág egy autó dühös túlkölése.

Délután

A Nap nehéz, aranyveretű kelyhéből
Híg, csorgó olaja az ablakra loccsan.
Néma, mozdulatlan, szellőtlen a tájék,
Pihen minden tétlen, dúsan, jóllakottan.

Étel szaga ömlik ki a konyhaajtón,
Lustán hömpölyög át a szundító kerten.
Szellő sem sóhajtoz udvar bús zugában,
Fekszik holtan, napnyíl sebétől leverten.

Szikrázó háztetők csendben álmodoznak,
Kéményük nem pipál a tűzhelyet fűtve,
Az ég bágyadt képét ringatja szótlanul
Ház előtti veder sötétvizű tükre.

Déli hangulat a tanteremben

Hamvas gesztenyevirágok
Tikkadt fejcskái néznek a terembe.
Kint víg zaj zsongja be a déli világot,
És a pajkos szellő lágy szárnyán lebben be.

Az ablakon keresztül
Látszik a napfényes háztetőrengeteg.
A teremben ólomtagú bágyadság ül,
Álmosan hajlanak le a fáradt fejek.

Csend, csend. Árva hang sem szólal,
Talán az idő is megáll, nem rohan.
Messze, kis templomból vékony csengőszóval
Megcsendül a harang fáradtan, álmosan...

Kisgyermek, hulló levelek közt

Parki kis padon ült, vérvörös avarban,
Boldog szívvel, színben, illatokban fürdve
Pufók arcoeskáján végig bizsergetett
A Nap földre omló, aranyló hajfűrtje.

Szívében száz öröm csengője csilingelt,
Zzz...hulltak a padra elsárgult levelek,
Zzz...sírtak a földön lábaktól tiporva,
De ő csak nevetett, boldogan nevetett...

Felélesztem a tüzet

Néha a feledés bölcs hamuja alól
Emlékek paraszát csendben kikaparom.
Fellobban a kis tűz; meleg, kedves, furcsa,
És én a lángjába nézek hallgatagon.

A tűz halk beszéddel dudorássza újra
Elmesélt meséit. Már mind, mind ismerem.
De mégis szótlanul meredek a lángba;
Kis tűzénél fázós magam melengetem.

Alkonyi fellegek

Színlátát ittak a felhők.
Lilában s aranyban az égi bársonyok.
Rajtuk bukdácsolva sárga fény vánszorog.

Az alkony aranykelyhéből
Izzó rubinbora a felhőkre csorog,
S szétfolynak ott forrva, mint bús vérbíborok.

Mennyi színt, pompát összegyűjt
Egy bűvös alkonyat, és bennük mily pazar.
Istenem, miért is lesz vége oly hamar?

A tűz

Vén macska durmol a kandallóban: a láng.
Nagy, széles nyelvétől véres a kályharács.
Étvágya végtelen, dühös, mohó, falánk.
Villogó tűzszeme izzó rubin: parázs.

S hogy künn egyre jobban döng az este lépte,
Hangja csendesebb lesz, pillantása álmos.
Hamuszürke fátylát húzza vad szemére,
S kihűlt testtel omlik börtöne falához.

Szavak emberei

(Talán március 15-re is...)

Üres szavak cifra zászlaját lengetjük,
Mellet verünk korhadtt fadobogón,
És azt hisszük, hogy felépül a tett
A cifra, üres, szappanbuborékos szón.

Építünk szavakból üres légvárakat,
Kacsalábon forgó tündérpalotát,
S vadul csattogtatjuk hazafi ünnepen
Szavaink pántlikás, feltűnő ostorát...

Lefutott a csillag

Egy bús csillag megbillent odafent,
Egy bús csillag elindult az égen,
Ezüst uszályt húzva maga után
Az álmodó éjbe fut fehéren.

Lebukott, eltűnt. Nem jön vissza többet.
Elégett, magát az éjbe fúrva.
Uram, vajon az emberi élet,
Ha egyszer lefut, visszajön-e újra?

Papírsárkány

Símogató, langyos májusi szél szárnyán
Magasan fenn úszik büszke papírsárkány.
Fenn, fenn a könnyező felhők között lebeg.
Bámuló szemmel ott lenn két boldog gyerek.

S egy gyenge rándítás kell a kötél szárán,
S véres fejjel bukik le a papírsárkány.
Ily gyenge játékszer a mi éltünk, Uram:
Szárnyalhat magasra, megrántod; s lezuhan.

A föld

Vigyázva tedd a lábad a földre,
Ha járod a szürke köntösű utakat.
Sarudra tán büszke várak pora tapad.

A föld örök titok. Vig dajka s vad hóhér.
Méltóságos fává érleli a magot,
S én benne csendesen elporladok.

Ősz közeledtén

Most meghal, Uram, a zöld nyár,
De tudom: tavaszra ébred.
Most enyészetté lesz minden,
De sírból kikel az élet.

Most meghal, Uram a testünk,
Halál úr az élet felett.
És e testi hervadásból,
Uram, mondd, lesz-e kikelet?

Most még bennem dalol a nyár,
És hajt zöldellő lombokat.
Nem lehet-e ősz e nyárból,
Uram, egy röpke perc alatt?...

Szabóműhely

Ócska, piszkos cégér lóg lustán a falon,
Szomorún és bambán mered a semmibe.
Legyek sütkéreznek nyűtt, nyitott ajtaján.
Halk sóhajjal kószál a beteg szél, ki-be.

Bent a vak homályban villogva fut a tű.
Ónszürke, sápadt arc a ruhákra görnyed.
Szövet dohos szagát lebbenti ki a szél.
– De könnyű ejteni, Uram, itt egy könnyet!...

Az együgyű

Lángoló nagy máglyatűz még az én hitem,
Lángját még nem verte a földre semmi sem.
Én, bohó gyerek, én még Istent vallom, hiszem.

Nékem még a felhő könnyes égi bárka,
Holdvilágos éjjen angyalokra várva.
Én nem hiszem, hogy csak köd, nyirkos, hideg pára.

Nékem még a vihar Isten nagy haragja,
Melyben tűzostorát vétkes földre csapja.
És nem hiszem, hogy csak elemek vad harca.

Nékem még a világ az Isten munkája,
Agya által küldve életet reája.
És nem hiszem, hogy csak anyag kémiaja.

Nékem még a halál hajózás más révbe,
Jutalom-kiosztás, igaz kézzel mérve.
S nem örök némaság őrlítő mélysége.

Így vallom együgyűn, félszegen a hitem,
S ég szívemben halkan halvány kis mécs, Isten.
S mormolom félhangon: én még Istent hiszem.

II/2

ÜVEGPOHÁR

A győzedelmes árnyék

Szemem megett ott van a két sötét üreg,
Húsomon belül ott marad a sárga csont.
Tudom, hogy hamuvá válnak mind a tüzek,
S virágos fákön túl mereng az árva csonk.

Tudom: a dal után beáll a néma csönd,
Hogy szakadék felé vezet élet-utunk,
Hogy az ember csupán szolga és úr a föld.
– Köszönöm, Uram, hogy nevetni még tudunk!...

Ifjúság

Harmatos, dús mezőn lobog a nagy máglya,
A magas egeket nyaldossa a lángja.
Szilaj tűz, a fáját nem vén erdőn vágják,
Tavaszi nap csókolt minden egyes szálfát.

Rakoncátlan tűz ez, szent szabályt nem ismer,
Ropog, ég s az égre szikraesőt ível.
Körötte bolondos, vidám manósereg
Incseleg a lánggal s a fűben hencsereg.

Körbe jár közöttük kacagás pohara,
Nagyot húz belőle minden víg cimbora.
Bolondos ajkukon víg, duhaj dal fakad
S nótájuk elűzi a rémes árnyakat.

Szótlan pajtás: merengek korhadt fatörzsön,
Sír bennem, hogy a lángot hiába őrzöm,
Mert elröppen a tűz, eltűnik a varázs
S felködlik előttem a bölcs, higgadt parázs.

Kis cica

Piros szalaggal nyakadon
Vígán játszol, kicsi, esetlen szörnyeteg.
Rohansz a szőnyegen, bolyha közt felbukol,
Bársonyos kis mancsod futásban megremeg.

Ma még kedves vagy. De holnap
Nyávogva mászkálsz magas háztetőkön,
És véres pofával, gyilkoló szemekkel
Tartasz vadászatot, ha az est előjön.

A kis bársonyos gombolyag,
Mi régen „cica” volt, ma véres fenevad.
De talán angyali arcában az ember
A bölcsőtől kezdve a sírig megmarad?

Komédia

Rikító ruhában ugrálunk röhögve,
Bolond nevetésre torzítjuk a szájunk,
Bukfenceket vetünk a cirkuszi rögre,
Szilaj, vad táncokat jár mind a két lábunk.

Szájunkon mézédess mosolyokat hordva
Hatalmasok színe előtt térdet hajtunk,
S míg alázatosan leomlunk a porba,
Harag véres tüze dübörög át rajtunk.

Szeretjük ordítani: érettem van minden,
Boldogságban úszunk, hogyha reánk néznek.
„Templom kövét bennem rakta le az Isten”,
De tüzes lélekkel hódolunk a pénznek.

Cipóvá doboljuk a silány koldús-morzsát,
S szavaljuk: szeretet-oltár a keblemm,
És mikor lábaink az út végét elhozzák,
Letűnünk a színről hangtalanul, csendben.

A hegy

Mi a vad vihar fiai vagyunk,
Apánk a fergeteg s a felhő gyors lova,
Kék arcába csap az égnek, s mikor vérzik,
Lebegő sörénnyel kacagva fut tova.

Lábunknál csendesen szelíd folyó folyik,
És ha bérceken a vihar hangja kél,
Mint gyermek hátát a korbácsütés
Úgy hasítja vizét ordítózza a szél.

S mégis megdőnt minket e szelíd, méla víz:
Míg alázatosan csókolja lábunk,
Porlaszt, mállaszt, mint fát az őrlő szű
És mi dacos sziklák por s homokká válunk.

Üveg pohár

Gondoltad-e, mikor baráti asztalnál
Merengve elnézted aranyát borodnak,
Hogy miként megvasalt, nehéz tölgyfa kapu,
Becsukódik előtted a Holnap?

Meleg szavak tiszta árjában fürödve
Gondolkoztál rajta, hogy vajon mit jelent,
Ha poharadból majd elfogy a drága bor,
S átölel az örökkön-örök csend?

Mikor ajkadon nóta virágja sarjadt,
Gondoltad-e, hogy megszakad életed,
Hogy olyan az élet, mint asztalodon a pohár,
Üres, meg tele van, s egyszer csak megreped...

Cigaretta

Üde, finom, mint fűszál első harmata,
Dús illatú füstje felfelé száll kéken,
Mint tavaszi felhő a tavaszi égen.

Egy röpke perc: hamu, a kékes kis füstszalag.
Vajon belőlem is ennyi lesz, Istenem,
Ha hamuvá porlaszt egy sötét pillanat.

Iskolafolyosó, reggel

Mint elszórt kolostor most ez a folyosó:
Szorongó csend, minden zajtalan, néptelen,
S konganak a kövek a ritka lépteken.

Jeges ujjakkal fog körül a levegő,
A halovány napfény az ablak üvegén
Olyan, mint a rab szívéen a végső remény.

Úgy érzem magam, mint szőrcsuhás szerzetes,
Akit a világtól rabláncon tartanak
A megmérhetetlen, zord kolostorfalak.

Az első latin óra

Szájamban furcsa ízek fakadtak,
Szorongtam a padban, frissen keresztelt kisdíák.
Szívemben dobogó izgalom hajtott ki,
Mint vérpiros színű, nagy trópusi virág.

Nyitva a könyv, zengő szavainak
Furcsa a zamatja, s mint régi bor, komoly.
Egy-egy szó úgy döng, mint ököl az asztalon,
Mint régi mintájú súlyos aranyszobor.

Lelkem záportól frissült földjében
Erjedtek a szavak furcsa, furcsa ízzel.
S egyszer csak felbuggyant, mint bővizű patak
Ezüst színű fodra: Salve, magister!

Ovidius száműzetése

A sors sötét paripáján jött a parancs
Lágy hajnal üdítő, hűs csöndességébe
És riadt szívedbe ezer kétség-magot
Vetett egy barbár föld ösmeretlensége.

Köszöntlek könnyedség gyorskezü lantosa.
Szívedben Rómád hő fényessége égett,
S most durva, vad földre plántált a végzeted,
Hol csak ketten vagytok: te és a kétséged.

Köszöntelek! Sorsunk tiédhez hasonló:
Kacagunk, kacagunk, gondtalan bohémek.
De jön a fátumunk: üzen a Nagy Császár,
Összekötjük batyunk és itt hagyunk, Élet!

Levetjük életünk hiú rongy bíborát,
Felöltjük vándorlás porszínű köntösét.
Leszakad rólunk a sok hűtelen barát
És egyedül leszünk, s a lelkünkben sötét.

Olvad a hó

A mord háztetők szíve meglágyult,
Komor arcukon dús hólé pereg.
Víg hangon kiabál a csatorna,
Mint féktelen, pajkos kamaszgyerek.

A langyos sárban víg csizma cuppog,
Mint vizes kutyák a tar úti fák.
Olvadó hó zenéje az utcán,
S minden kis tócsában boldog a világ.

Március

Téli est halmozta lompos, bús unalmunk
Gondterhes, aggasztó, fekete párnája,
Mint tavaszi szélre a szürke ködfelhő
Szétoszlott az első meleg napsugárra.

S megtörik a varázs, gyermekkedvvel tűrjük,
Hogy borzolja a szél ezer ujjal hajunk'
S fürdeti pajkos, víg tavaszi árok
Langy esővizében mord, öreg kalapunk.

És együtt nevetünk a locsogó sárral,
S az ágakon szemünk víg rügyeket keres.
S kacagunk, ha napsugaras vízzel
Nyakon önt bennünket egy bolondos eresz.

Este a tanyák között

Borostás állú, mord, szófukar vén: az est
Már égő pipával baktat a réteken.
Pislogó lámpása a sárga, halvány hold,
Nyomában bús kutya: lappangó félelem.

Házkéményekből száll a szürke rőzsefüst,
Egekből permetez a csöndes mélabú.
Szíjja pipáját a mogorva vén, az est,
S beföd mindent könnyű, szálló alkony-hamu.

Elkésett madarak húznak fölnt hangtalan
Álmot adó, békés esti tájak fele.
Fényes ablaksorú vonat fut az éjben,
Mint hétfejű sárkány száz villogó szeme.

Szolga

Tudom, Uram, hogy sok az én bérem,
Tudom, Uram, hogy azt meg nem érem.

Bűn láncát tépte le rólam kezed,
Pedig tudtad, hogy hasznom nem veszed.

Rossz szolga vagyok, ügyetlen, hitvány,
Kárt csináló, lézengő tanítvány,

Ki csak a Golgotáig követi lépted,
S bíráid előtt megtagad Téged.

Szerzetes

Künn aranykupával nótáz az élet,
Borának színe bíbor, mint a vér.
Benn csönd van, csönd, és zajtalan napok
És minden, mint az álom oly fehér.

Künn illatfátyol úszik a légben,
A dús virágfürtű fák belátszanak.
Benn tömjénfüstnek komoly föllege
És égbe nyúló, sötét kőfalak.

Künn roskadó, terített asztalok,
Öröm palástja duhaj lakomán.
Benn teste Annak, Aki eljött egyszer,
Kié minden igaz, s minden pogány.

De künn rabláncon milliónyi ember,
És szabadon üvöltő démonok.
S benn, a szívembe Valaki főntről
Egy nyíló, tűzpiros rózsát dobott.

Szántóvető

A föld szülöm és hóhérom nekem,
Bolond-bús, vérző szívvel szeretem.
A földbe forró könnyeket vetek,
Ma szán, holnap kikacag engemet.

Ekéje sebet vág a lelkemen,
S én leborulva mégis szeretem.
Vérző szívemért nyúlok csöndesen,
S nevetve, sírva beléültetem.

A föld összetépi reményemet,
Csak kint aratok és mégis vetek.
És amíg vetek, vetek csöndesen,
Mint markomból a mag, elfogy az életem.

S bandukolok maggal hintett mezők felett,
Fogyok, sorvadok és énekelek.
Míg végül néki porló testtel áldozok,
És befogad a föld, az édes, átkozott...

Rabszolga

Kiégett lelkemből a bosszú vad tüze,
Kisimult ököllé-felemelt két kezem,
Vállamon alázat porszínű köntöse,
S hordom vánszorogva megláncolt életem.

Elaltatom keblem háborgó viharát,
Zsarnok aratóknak már szó nélkül vetek,
S várom csöndben, hogy a halál, a jóbarát,
Összetörje egyszer zörgő bilincsemet.

S én meghalok. Testem bús földben rothad el,
Száz táj felé szórja szét a szél a porom,
De, mint jós látom: büszke palotátok
Helyén sem marad más, csak vérfolt és korom.

Tanyai tanító

Künn él a pusztán, halkan, csöndesen,
Hús ég alatt, bársonyos szőnyegen.

A város messze van, csak pár büszke orom
Látszik ide, zaj, láрма és korom.

Itt nincsen gőg, itt nem lüktet a láz,
Csak harmatos esők, s arany kalász.

A füle nem hallgat tüzes jazz-dallamot,
Csak tücsök muzsikát, s szívekbe vet magot.

Issza szenvedések Isten-küldte borát,
S Ő csókolja néha lázas homlokát.

Egyszerű ember

A titkok útján lelked nem kutat,
Csomót nem old, nem jár mélységeket.
Hús magasságokra nem visz az utad,
Poros ösvény vezérli életedet.

Csak jársz a földön némán, hangtalan,
S bensődben nem zsong ezernyi miatt,
Nem tudod: a szívnek rejtett aranya van,
S a sorstól egyformán fogadsz ütest s kenyért.

Álmaidra nem hint színt a képzeleted,
Csak – mint medve – alszik téli álmot,
S mégis minden szín és délibábok nélkül
Virágot havazó fa a boldogságod.

Színtelen lelkek

Mennek az ösvényen, mint indított gépek.
S nem veszik észre a szépet.
Csukott szemmel járnak, esznek, isznak, élnek.

Számukra a világ csak egy nehéz pálya,
Útját rogyant lábuk parancsszóra járja
S tövissel hinti tele az élet.

Kemény göröngyeit átkozzák az útnak,
És síró lélekkel bámulni nem tudnak
Egy alkonyi bús fellegen.

S mikor testük halál tárt ölébe szédül,
Fekszenek riadtan lélek, erő nélkül,
Összetörve, rommá válva.

Két vén diák

Pár éve még együtt iddogálták
Tiszai szőlők aranyszín borát.
Vén gimnázium két vén diákja,
Két ráncos kezű, ősz hajú barát.

A csöndbe lépő nyári estéken, midőn
Akácvirágokat sirtak az éjjelek,
Múlt idők kódében baktatott mélézva
Könnyes szemmel két fáradt szívű gyerek.

Aranybor patakja mellett repült a szó,
Néha, néha dal kélt a két öreg szájon.
Aztán az egyiket elragadta az ősz,
Túlvilági partra átalvitte Cháron.

Másiknak azóta keserű pohara,
Sírva issza szőlők aranyszín borát.
S egyszer tán a bárkás, alvilági Cháron
Egy kupához teszi a két bús cimborát.

Öregek

Tüzes borok aranykupái után
Langyos tejet isznak a csend asztalán.
Nyári, bíboros napokból tipegve
Halkan suhannak szelíd őszi estbe.

Éltük zajtalan, szótlan, nyugodt béke
Szelíd bársony, mint az égbolt kékje.
Örömük csendes, olyan halvány,
Mint a téli napfény a házak ablakán.

Öreg gyerekek

Néha fölemelnek egy hervadt virágot
Vén könyvek lapjáról, csöndben, szótlanul.
Látják régi színét, érzik illatát,
Kelyhébe emlékek gyöngyharmatja hull.

Néha fölállnak a rozoga karszékről,
Napfény után futnak rogyadozó lábbal,
Szellő egy sóhaja visszaküldi őket,
S bújócskáznak a zord, százszemű Halállal.

Öregasszonyok

Szívüket áhítat harmatába mártják,
Felöltik ünneplés sötétszín ruháját.
Lelkükben hús egek mélyre zengő csöndje,
Templomi csöndbe úgy mennek tipegve.

Éltük kalászára békét esedeznek
És napsugárt arra, amit elvetettek.
Felajánlják éltük fonnyadó kalászát,
S nyugodt szívvel várják az Úr aratását.

Este a parasztok

Esti beszédre gyűlnek a parasztok,
Sárga fényt vet arcukra a pipa lángja.
Roskadozva reccsen meg a pad alattok,
S csendesen bámulnak az alvó világba.

Elhalnak a kövön lassan a léptek,
Itt-ott bukdácsol csak hazatérő ember.
Kigyúlnak az égen fényes csillagmécsek,
S a falum elalszik a nagy, méla csenddel...

II/3

TŰ HEGYÉN

[Rámkomorulnak a szegények...]

Rámkomorulnak a szegények,
mert jobb a ruhám s a színe szép még,
tán gyűlölnék is, mert nem vicsorog ki
hangjaival bendőmből az éhség.
Szemükre húzzák a szürke sipkát,
de sötét fényeik alóla kitűzelnek:
te úr vagy, de nálam a viskó
kövein kenyért üvölt a gyermek.

Asszonyom foszlott, mint rongy ruhája,
gálája is nagyságák régi rongya,
magamnak lám, az állam is borostás,
így tép az élet üszke, gondja;
ökölbe rándul hát az izmom,
szeretnék az arcodba belevágni,
kiömlő véreden keresztül
nagy kérdéseimbe belelátni.

Így füstölögnek a szegények,
sötét szemük vizsgálva méreget
s én szólnék: testvéretek vagyok én is,
a ti kínatok s a ti véretek;
adjátok ide szemetek feketéjét,
hadd békítsem fiatalosra,
adjátok ide szívetek fekélyét,
kicsókolom majd újra pirosra.

Gyalognép

Törvényt kiált a bíró és szavát
komor lándzsások vasa támogatja,
a kardosoknak ad igazat Isten,
s szavuk se nincs a talpas igazaknak.

Gyalog igazság, lóra kelj, ha vágyod
múló óráid idejében érjed,
az óriás, ki lanyha rab csupán
s orvul gyilkolva istenek a férgek.

Kinek lova van, fegyvere, acélja
azé a búza, arany és ítélet
néki táncol a halál és fűtyülve
néki sarjad ki hajnal, ember, élet.

Gyalog igazság, ősapám vigyázzál,
ha óvakodnak vértések orozva,
egy balga lépés s nincs Isten, idő,
halálos seb lép véres homlokodra.

Gyerekek

Kínozhatsz pókot, bogarat,
kövel kergethatsz verebet,
késekkel játszatsz kacagón,
de meg ne sebezsd a kezedet!

Sárban is gyúrhatasz hevesen,
gyufával gyújthatsz kazlakat,
de pityeregve majd ne sírj,
meg ne égessed magadat!

Törhetsz tetőkre és szeles
csúcsokra, ezer méteres
magosra, jaj, de le ne nézz,
a szakadékba be ne ess!

Tankokkal játszatsz háborút,
rámfoghatod a fegyvered,
ha leszúrsz is, nem érzem,
de be ne piszkítsd a kezedet!

Az ökör dicsérete

Élj csak, jó ökör, élj boldogan,
csámcsogd az élet lanyha nyugalját,
a kérődzés szent örömét,
lustaság isteni álmát!

Élj csak, jó ökör, élj boldogan!
Békességes íz a tej íze,
bolond, aki hegyekre mászik
s árkokat ugrik.
Kérődzdön, akinek gyomra van:
élet az ökrök élte!

Zengjed a párát, a langyot, a drágát,
zengjed a sárnak vak, puha selymét,
éljen a széna, éljen az élet,
éljen a vályú, éljen a semmi!

Szent igézet az étel igéje,
szent butaság az álom puhasága!
Lengesd meg görbe szarvad:
szent, aki kába!

Csak fűzd, fonogasd fiaid élte láncát,
mozgasd a szád, az élet drága malmát,
s redőzd le kábán két vörös szemed,
ha a hegyeken tüzek fénylenek
s vonítanak a bölcs kutyák!

Élj csak, jó ökör, élj boldogan!
Süssön a szőröd fehér puhasága:

Szent, aki kába.

Fegyveres

Hogy alkony barnult, hús szagú,
buggyanva jöttek bölcs ködök,
ím, leszerszámozta lovát
s borús barnába öltözött.
Borús barnába, mint a föld,
mint bánat s súlyos föllegek,
s hogy megragadta fegyverét,
egy szeme sírt, más nevetett.

Úgy áll helyére s messzenéz,
a távol síkot kémleli,
tekintete oly vas-nehéz
s a földeket ölelgeti.
Poéta zeng: óra csodás,
örömmel vérező vitéz!
De hogy a messzi síkra néz,
ki tudja azt, hogy mibe néz.

Mire is gondol, mit motoz
homlokában gondolata.
Nem láthatja azt senki sem,
csak ő tudja, csak ő, maga!
Híven szorítja fegyverét,
s az is nehéz, akár szíve.
Őrt áll helyén. Kiért, miért?
Csak ő tudja s más senkise!

Aranyökor...

Jött Indiából sárgán, lustán és csudás
két szarván hamvas, illatos füzérek.
Ének csapongott s mint forró ragyogás
úgy lobogtatták a fényt útjában a fáklyák.

Előtte szolgák csókolták a földet,
sárga szőrén a hold aranylott,
s a szél úgy tépte százfelé a hangot,
a papok szájából, mint a füstölők kódét.

Rizsvetésekbe gázolt bele durván
s csak nézett rájuk értelmetlenül,
míg lengett körötte, mint sárga rongy, az ének.

Így ment és lépett, tántorgott előre,
a szolgák kísérték, mint rühes kutyák,
s az éneklő papok. Márvány paloták
csarnokát dülta szét, a dómok kapuját
megbámulta, s aztán beletáncolt
s úgy dültek széjjel mind az oszlopok

És megy és mozdul mindig csak előre,
két szarván fürge, könnyű, üde láncból
csak imbolyognak a virágfüzérek.
Tömjénfüst kíséri s a szolgák. A papok
rekedt éneke csapzik a légben.

Útjában a kutyák vonítanak
s méregpoharat isznak a bölcsek,
míg az aranyökör a piramisok alatt
s párizsi uccák fényes vonalán
az idők kezdete óta nap-nap után
így megy, így tántorog vakon, bután,
s így megy majd az idők végezetéig.

Kutya

Sompolyoghatsz vak szerűskerteken
mély zsákkal, mint az árnyék;
lapult nagy farka meg se moccan,
de rád néz.

Harácsolhatsz zsákodba búzát,
riadt csirkét és telt ludat,
de két szigorú szeme villan
és már ugat.

Ugorhatsz korhadt kerítésen,
lapulhatsz sötét fal alatt,
büszke teste leng megfeszülve,
s feléd szalad.

Bújhatsz fák közt és halk gödörbe,
lophatsz zsákot és magad,
de loholó nagy nyelve lóg már,
s torkon ragad.

Üthetsz feléje kába dühhel,
okos fejére esztelen,
ő visszamar, s ül farkcsóválva
hült testeden.

Véreb

Győzd meg a kutyát, hogy ne ugasson,
ha gazdagék kertjéből rád ront
s vicsorít, mert izgatja a pár font
hús, mit testedről leszakasszon.

Győzd meg a dögöt, hogy ami hajt, az éhség,
s miként te szegény, maga is rab,
s ha mégis mordul s feszülő nyakadig kap,
ragadd csak meg a fokosodnak a végét.

Győznéd a vadat, ha szólni tudnál,
de sürget az élted, s ha mégis acsarog
s arcodba fúj, üss a fejére s rúgjál

puha prémjébe, s dönts le, győzd meg
lobogó erőddel! Szép szóval csak azok
békítsenek, kik öklükkel már győztek.

Mint a vadorzó

Mint a vadorzó lépegess vigyázva,
lanka erdő aljában dér ül,
fák borzonganak mind a hallgatásba,
lombok hegyén a szél, a füttyös-nótás,
vigyázz, orozva rád les a csalódás.

Mint a vadorzó ballag, jár a rozsdás
véntörzsű fák közt, óvakodva
fülelj, s simítsd meg kétszer is borostás
állad, mielőtt lépsz, nehogy a puskás
erdőőr reád köpje magját.

Mert mint a vörhenyes ravaszdi, vad vagy,
kettő az ember: üldözött, s az üző,
nincs irgalom hát másnak és magadnak:
ne ámulj hát, ne járjad a bolondot:
rontsd hullává, ki életedbe rontott.

Ez az erdő törvénye, el ne vétsed,
s csak Istennél az irgalom,
halk-óvakodva lépdeld át az élted,
e téli tájat, hol a szél viharzó,
saját erdődben bujdokló vadorzó.

Min töpreng...

Min töpreng a kutya, ha ebédkor
előtted ül s büvölten néz a tálba?
Bizsereg benne az idegesség s ha az illem
nem tartaná, éhsége ugatásba
csapna ki, mint hullám, de csak a prémje
borzolódik s ha mégis nagy kegyelmed
elébe dobja a csontot s te ígyen
eleget teszel az emberi rendnek:
hiába! – Okos szemei figyelnek.

Mint töpreng a kutya, ha úri szeszélyed
oldalba rúgja s ő sajgó sebre
futtatja nyelvét s érzi tán: a vére
ér annyit, mint a tied és lihegve
nyúlik el vacka rongyain? Fejében
már bontakozik, hogy dús, köves házad
az ő foga, körme őrzi, s te csupán csak
zsarnoki kényúr, puhácska báb vagy.
Merengve hallgat s hallgatása lázad.

Mint töpreng a kutya, ha a csikorgó
fagyra vered ki s szépművű, rezes
nyakörvvel megbilincseled s neki
a hóban lassan fehér prémje lesz?
Lihegni kezd s szájában lobogóan
lágypára bontja zászlaját s a vad
hideg mindegyre marja s a havas
udvaron lépte üt csöpp nyomokat;
tolvaj osonhat: dacos s nem ugat.

Már nem ugat, s bár csípi a rideg
levegő, töpreng: két lábára hajtja
állát úgy néz előre, tépelődő
gondolatban feszül homloka boltja.
Látja: a házad omló kártyavár csak,
szétromlana egy teli csaholásra.
Magábaroskad s a gondolata
olyan nehéz, hogy szinte hóba ássa;
szemében éles fényű villanása.

Érzi, érzi, hogy farkas maga is.
Mint szabadult harsogás hegyből a völgybe,
rohan át rajta a szabadság; szűkül,
száját nyalja, majd fölhörren üvöltve,

föl s le szalad szűk ketrecén, de látja,
hogy mellette milliók foga, karma.
Jöhet kutyakorbács, alamizsna, s most ha
fölényes lépted elébe bukna,
örjögve marna szép, ívelt nyakadba.

A farkas nem hibás

Hogy árok az árok, azért
felelősek a bástyák és a sáncok,
hogy ordas az ordas, vétkesek
a jó kutyák s az elefántok.

Lapuló ebecske: szemében
alázatosan ragyog a hűség,
s ha véres is a farkas, nem hibás:
nem ő a gyilkos, de az éhség.

A tövisnek is fáj, amikor szúr,
farkasnak is, ha fogát a húsba marja,
de hús vizet isznak az elefántok,
jók a kutyák. S a rend így akarja.

Farkas se vicsorogna mindig,
de barmok a barmok, s bölcs a bölcs,
ha éhes: gyilkol, s ha dühös
hát szűkül az erdőn és üvölt.

Pillanat kerget pillanatot,
folyó irama habra habot hajt,
s ha rád uszítom a farkasokat,
te leszel érte a felelős majd.

Monoton

Nem szégyen a szegénység, de rettegés a gaznak,
sírva való vigadása igazi igaznak,

mint tűzvészek orkánzása, füstöl káromlása,
de igazi imádság a szegény imádsága,

szegényember billeg-ballag, a fejér lóbálja,
fekete a kenyere is, fekete dohánya,

fekete az élete is, de fekete volna
a szegénynek a lelke is, hogyha lelke volna,

de hát lelke nincsen neki, minek is a lélek,
anélkül is úgy bukdácsol a szegényi élet,

eteti a barmát vízzel, békíti rugással,
így békítik őt magát is, békítik rugással.

Szegényember billeg-ballag, önmagának ökre,
úgy cipeli életét a jármában döcögve,

el is lágyul hamarosan, roskad, megöregszik,
domb aljában jön a halál, véle sem veszekszik,

elernyed a szeme fénye, kisimul szelíden,
a halál már viszi is át, viszi át a vízen,

esti folyó, cseng a nagy víz, amint halad halkan,
az alkony is, mint a hullám, átömlik a parton.

Szegényember nem látja már, a bárka aljában
úszik tovább, le az árral, füstölög magában,

fodorul is gondolatja: nagy, fekete felleg
gomolyodik, tüzesedik, száguld el keletnek,

lent a város, bűnös város, nyöszörög álmában,
szegényember le a vízen úgy úszik magában.

Proletárok

Oly feketék, mint szögletes szenek,
borús szemükben sárga tűz ég,
a dac megrántja néha öklüket,
s a gyűlöletük már csak keserűség.

Darabos testű, súlyos emberek,
esetlenek és koppan a szavuk,
de ha lágy vagy s a lelked nem süket,
kinyílnak mind, mint lanka esti út.

Szakálluk rostja bús bozót,
és lángol, lángol szomorú szemük;
isten leszel tán magad is,
s megáld az Isten, csak maradj velük.

Mátyás, a varjú

Embernevű, totyakos madár,
ott fogták a tiszai réteken,
szabadsága most porcióra jár,
de víg és itt ül én velem
szemben, egy puffadt fotelen;

ül, ül, mint miniszteri nagyság
ül szemfüles újságíró előtt,
de részegen lengeti nagy kobakját,
mert az ízes befőtt után előbb
bort is lopott s most mint sunyi diák

ki szivarozott s hánytorog leverve,
ő is szánná már bűnét, de annyi
ereje még van, hogy szemembe
kapna, hogy fényes gyöngyét vájja ki,
de csak a gombomon kocog.

Hé, jó Matyi, madarak közt tudós,
vigyázz no, ki ne csípd a szememet,
kényes műszer az, fényes és csudás:
őrizd meg méltóságod s illemed;
hisz írtak rólad már nagyobbak is!

De örülj inkább, s zengjed énvelem,
hogyan szép a varjúélet és szabad:
szabad szárnyakkal szállni féktelen
át messzi, széles ég alatt,
görbe csőrödön vak diadallal.

Görbe csőrödön vak diadallal
repülni s csapni kis nyulacsókák
halk húsára, vagy álmos viadallal
futó csibékre; vért, mint jó borocskát
szücsölve inni; karmod kéjjel

vájni a húsba, míg vonaglik,
s rekedt hangon üvölni győzelmet;
szép az élet, ha gözölög a vér s ha
a kürtök diadalra zengnek,
részeg, jó illat a vére!

Csípj is csak varjam, hogyha csípheted
kobakját annak, aki oly bolond,
hogyan visszamarva nem felel neked,
s ölj, csak ölj, ha az éhség kínja kong.
Üssön, akinek csőre van!

Kik pedig tikkadva kihullnak
a harcból, vénség vagy a seb miatt,
ne törjön érte röpte meg a rajnak!
A haló haljon, a szállók szálljanak,
siessen, aki siethet!

Mert jó élet a varjú élet,
s Matyi-madár megértve bólint,
de agyába már a mámor íze mélyed,
s mint akit fűtykös főbe kólint,
részegen lehull a földre.

Nézelődő

Takács Ferencnek igaz és meleg szeretettel

Feszül a zsellér, dolgozott
a taposóban, mint a barom
s meglátta végre a kifesző
áldást egy omló hajnalon.

Bő volt, sűrű és isteni,
s ő így szólt: adj csak hét magot,
hogynöveljem! – De a hajnal
csendülve reákapagott.

Liheg barom, loholj barom,
én önmagamtól születek,
hét magra százzal felelek,
– örülj bolond – ,de nem neked,

Lelkednek nincsen Isten-öl,
testednek lüktet a robot!
Mind tudta ő is. Ámde
semmit se szólt, csak mormogott.

Kamra

Pákozdy Ferenc bátyámnak
szeretettel

Vén balta csillan a kövön,
a krumplin durva dér ül;
magába mélyed a köcsög,
a tej fázósra kékül.

Roskadó kosár ernyedőn
hull a földre, borostás
gyékénye enged, s a hideg
már fosztogatja rostját.

Mint öngyilkos a zsinegen,
dermed fogyó szalonna,
spárgája leng, s a kivirult
sarokban, nyurga gomba.

Vacog a kamra s komorul,
a polcokon még árva
befőtt borong, gyümölcse
visszaréved a nyárba.

Hűvösödik s megfontolva
ikrásodnak a mézek,
vidítsa mind föl, te szegény
settenkedő nézésed.

Messzi sereget

Fű kiserken, mint a dárda,
zöld hegyét a napra hányja;
hűlő leple ring a hónap,
s valahol már mozgolódnak.

Valamerre, fészlő csöndben
készülődnek, mint a ködben;
tán az égből, tán a földben,
s kilépnek majd fényütöttek.

Nem vértézve, csak szegényen,
szegénységgel mégis vértben;
a hitükkel talpig vasban,
megcsillannak a magasban.

Hősi sereg, ifjú sereg,
lándzsán viszik a szívüket,
és a szívük, mint a lángok,
fényt ragyognak, szabadságot.

Tegnap én is csak suttoztam,
ma már szóról szóra buktam;
holnap zengő harsonákon
viharzik a harsogásom.

Ifjú népek, ifjú hittel,
frigyre lépnek az étellel,
zeng a vén föld virradattal,
ormokról jött víg hadakkal.

Az örület zölden lobog

Deutsch Béla bátyámnak,
szeretettel

Az ember él, a sakál meg üvölt,
a holtak jók már, s szentek a papok,
a gránitbástyák fala por csak,
s az örület nagy, zöld tüze lobog.

Okos kőtörők verik az utat,
de a láb mégis botlik a kövön;
könyvből lesnek igazságot a bölcsek,
a farkas öl és nincsen vízőzön.

Építnek büszke dómokat a hegyre
s az uccalámpán vézna hulla lóg;
pennájukat sercegtetik a vének
s a szakállukban halkán szó a pók.

Hirdetem, minden mozdulat örök;
kabátba dugom karom könnyedén,
vagy ugyanez a lanyha mozdulat:
s embert forgatok meg a tör hegyén.

A farkas öl, a bárány vérezik,
a bolond pedig együgyűn fityüül,
s becsuk a házában minden ablakot.
S a világ egyszer úgyis összedül.

Bölcsességig

Hogy elérj a bölcsességig,
parázzson kell futni addig,
bárányokért farkasok közt,
soha feshő virradatig.
Hogy ösmerd a titkok útját,
bujdokold a sárga lápot,
s ha kincsedet megtalálod,
csak a nagy semmit találod.

Hogy elérj a bölcsességig,
pörköld lelked kénes lángon,
hegyek fölé törekedve
bukj orra a sunyi sáncon.
Kérdezgeted életedet,
megfelel majd a halálod,
s ha kincsedet megtalálod,
csak a nagy semmit találod.

Fuss, bolond, a bölcsességig,
lelj hegyek közt szakadékot,
pártütést az istenek közt,
angyaloknál rossz szándékot;
hét vigyorgó ördög járjon
bokád mellett mind a végig:
rövid élet, hosszú út visz,
hosszú út a bölcsességig.

Dúdoló

Mit is akarsz, te téveteg?
Töröd nagy, súlyos fejedet.
Csak szíved van, s nincs kenyered,
halállal éled életed.

Lám, jöttél frissen, harsogón
mehetsz már halkán, dúdoló; n;
húzzad válladba a nyakad,
lopd el magadtól magadat.

Ím, azt hitted, mikor jöttél;
seregekkel dübörögtél,
s lám, senki-lelked, nagyfejű,
szavadra szél, szívedre nyű.

Bukott apostol, egyedül
fűjő szelekkel hegedülj,
nincs tanítványod, Istened,
múló élet, s halál veled.

Az őszi erdőn hűs avar,
hegyek homlokán zivatar,
fűtyszavadnak zengése,
úgy olvad a sötétbe.

Bolondok tánca

Elülnek az esteli rétek,
borzongás ringat holt fűvet,
halvány Hold játszik csacska széllel.
Erdőcske alján hét bolond üget.

Akácson falucska bújik,
tollászkodik a lanyha, jó meleg;
alszanak pincék és a tornyok.
Öreg, süket pap szendereg.

Békák szeme, mint furcsa kis láng
pislog a keserű avarban.
S hét bolond összefogódzva
lendül a táncba halkan.

Vörös köpeny és kerge sipka
a törzsek közt villogva lebben
- vonítanak a messzi rókák -
s ők járják, veszetten.

Apró

Dúdoltam a törpének éneket,
– vigadj parány – s kézbe vettem,
apró bogár vagy s én az istened,
derülj, illatnyi életedben.

Lásd, kéken bőven cseng az ég
zsíros a föld, neked adom,
s halálod ellen vigaszul
dölyfösködjük hatalmadon.

Adok egy tüskét, lándzsa lesz,
marakodjál, éld életed,
s ha néha este elmerengsz,
gyöngyöző dalt adok neked.

Dúdolásomból mormogás,
kedvem is unottá fakult,
haragudtam, tán szántam is,
s nem bántottam, mert gyenge volt.

Esti varázslat

Az égben furcsa mágnesek,
s lent minden árnyék összenőtt,
a hold mint kék léggömb lebeg,
s emelkednek a háztetők.

A fáknak nincsen gyökere,
úgy lobognak, mint szürke gőz,
a templom tornya tántorog,
fölötte felhő: fürge őz.

Nézd, az út ezüst pára csak,
minden porszem külön lebeg,
s a világűr üstjeiből,
minden hangok kiömlenek.

Vigyázva lépj most, lábadat
selymes-puhán tedd a földre,
egy durva lépés, s eloszolsz,
mint pára a levegőbe.

Pléhvödör

Az esti udvaron egy horpadt pléhvödör,
az előbb épp egy asszony tette le.
Öregesen nevet a fakóköves udvar,
a vödör áll, s egy levél hull bele.

Borzongva áll és vár, s a háztetőkre
bámul, honnan a mély homály csorog
s tócsákba gyűlik, aztán diadallal
megringat homlokán három zöld csillagot.

Barmok

Nem lobban zajnak csacska habja sem,
a csönd csorog, mint frissen fejt tejecske,
a vézna fény hull a földre, gyér füvekre,
s úgy ég a hold, mint nagy, zöld macskaszem.

Már bő víz lottyán a kannák öböléből,
s a földre ájul, a por meglocsoltan,
s jönnek a barmok ringó, méla sorban;
szájuk páráján lanyha béke kékül.

Álmodó szemű, sárga, lusta barmok
a por selymében baktatnak szelíden,
s álom hint alájuk tiszta almot.

Orrukban már a széna illata, s a jó
istálló-langya. A csönd most barna vízen
lebegve ringó, nagy, fehér hajó.

Lavór az udvaron

A kövezeten szikrázik a fény,
a virágokat öntözi a nap,
párnák dagadnak forró székeken,
a dél most csorgó lávás zuhatag.

A fakó földön nincs most semmise,
csak fehér mázas behorpadt lavór,
sima vize lenyelte az eget,
és lázas naptól tiszta habja forr.

A felhőkről, mint vizes rongyokról
a gyöngyöző csöpp, a fény úgy pereg,
sárga nap buggyan az ereszen is,
a lavór ég, hogy szinte sistereg.

Csak gyűjti, gyűjti a napot mohón,
hogyan attól félek, egyszer majd kiönt.
Fátylat lenget szemem előtt a hő,
s az erdőkben most fákat dönt a csönd.

Ragyogó üszkők

Pihécske libben, pihegő
pelyhét megereszti az ősz, lám
hozza már a ködöket is, s e selyemmel
elaltatja a fákat a csöndbe –

A rigók torkát a némaság
befűjja hűs ezüsttel,
pillája se rebben a füveknek, ragyogó
párákban, lásd, elült a nap is már.

Az uccák vonala térdre csuklik,
fehéren ég a házak orma,
estére, mint gondolkozó fejek,
széles homlokuk a semmibe bámul.

Pár pillanat s a deres mezőkön
már kihűlve csillan a város,
mint üveg parazsak ragyogása, ezüstös
nehézveretű tálcán.

Kicsike

Kicsi emberke, gügyögő,
mondd, mit akarsz hát?
Pici emberke, tipegő,
mondd, mire törsz hát?

Aprócska vagy, hogy elmúlsz,
ha rád lehelek,
mire tetted hát föl
az életedet?

Késekkel kacagsz s kezeid
kövekkel rakottan:
dobálsz, pici, de tudod-e,
majd hova pottyán?

Szörnyűségekkel játszogatsz,
ízlelsz a vérbe,
s ha meghal bele egy galamb,
felelsz-e érte?

Kicsi emberke, tipegő,
mondd, mire végzed?
Ha rád fújok, már száll libegő
pihécske élted.

Lágyan

Nem fűj, csak lágyan lengedez,
mint tüllfátylacska széle:
bokor hegyén egy halk szírom
beleborzong a szélbe.

Imádság sincs ily hangtalan,
így pihegnek a rózsák;
ringó a lég s a kékülő
ég megbűvöl egy tócsát.

Nem fűj, csak lágyan lengedez
csöppecske víztükörre,
– a csönd: ragyogó gyöngyszemek –
s ha szólnék összetörne.

Tájék

Ernyed a füvek éle,
hull az árnyékok barna rácsa;
kiapadt kutak bánatát
borzolja gyenge tócsa.

Halktüzű kis kavicson
táncol még vézna, csökönyös fény;
bronzszobrok döbbenete
mered egy vén rögöcskén.

A kert mögött már a ködök
vékony cernája füstölög;
egy súlyos lábnyom fekszik a
sárban, s őrzi a küszöböt.

Áradás

Sárgán vöröslő délután,
mint méz, buggyanva hull a nap,
kövéres fák vetik tunyán
a zengő égre arcukat.

A kert magába roskadó,
friss zajokkal a ház elül,
mint ezüstösen villanó
csengés, mely zeng, s elfeketül.

Illeteg, fulladt macska, ím
bokrok tövén sunyin halad,
a csönd leng halkan talpain;
féloldalra tűz a nap.

Lázás cseréptál ásítóz
a földön, lángokkal teli,
de lám, szellő libben, s motoz
a csöndbe és átöleli.

Mint apró, csörrenő erek,
csorran a lég lehelete;
még csak füvek élén rezeg,
s már bokrokon bukkan feje;

mint nekilendülő folyó,
csillan, lebeg ezüst vize,
a kert, hűs fákkal bólogó,
s ring a gyepek finom füve.

és borzolódik és feszül
a kert és ránca elsimul,
mint izzó vas, mikor lehül,
mint fájdalom, ha elcsitul;

lihegve issza kortyait,
és készülődik tüdeje,
ím gubbad még s gondolkodik,
de zsong már a lét üteme;

mint aszú hordóból a sör,
mint kútból, illatos vizek,
friss áram árad, s nagyra tör:
hajamban vígan megzizeg;

úgy érzem: király vagyok,
enyém e csoda s bűvölet;
velem fordul az ég s ragyog
felhőivel, a fák felett.

Ragyogó lépcsők

Egy asszony súrol a lépcsők ormain,
borongva dúdol s úgy jön egyre lejjebb;
hangja fakón kong és a félhomály
megoldja lágyan kontya halmát.
Nagy s szőkefejű kefékkel sikál,
száraz derekán leng köténye;
kendője éle szigorúan
árnyalja barna arcát.
Lágy, engedelmes rongyokat facsar
a márványokra, s hogy egyet megmos, úgy jön
mind lejjebb; mint növekedő tornyok
komorulnak fejére a lépcsők,
s aztán a kövek talpaihoz ér,
s föntről
friss, víg fogakkal néz vissza reá,
s üdén ragyog a márványok orma.

Barna bronz

Az este, mint a füst, a kertre roskad,
de a lugas könnyed, hogy szinte táncol;
villan a festett szék, a harmatos pad
hűsen fehérlik a homály mohos, nagy
pelyheiben, s a tölgyasztalon rozsdás
levelet ejt bölcs szőlő barna bronza.

A kert most friss és tiszta, mintha mosdás
után volna, s a vén házfalak
bütykös tégláin árnyak inganak,
illat gomolyog már a hárs alatt;
fűvön smaragdos béka guggol.

Az estikék kelyhében furcsa tűz ég,
ribiszke bokor vörösen világít,
mandulák felől rémlő keserűség
illata csobban a csorba kövek közt.

De az este már fára, kőre árad,
gyökerek görcse, indák s nyurga száruk
szövődnek össze, s jegenyék fölött száll
a béke, mint elszabadult pihécske.

S sárga kis lángot hunyorítva, égve
libben a kertre lámpa pisla fényle:
szolgáló lépdel, lágyan, bandukolva,
és amerre a fénnel elhalad,
tűz pásztázza végig a bokrokat;
riadtan ugranak széjjel az árnyak,

borongva dúdol ő, s a karján
viszi kosarát nesztelen a halk lány,
ragyogó kontya ring, ruhája
úgy oldódik el lassan a homályba;

füvek sóhaja s a csönd leng barna talpán.

Pince

Mint tömzsi templom, mint régiművű, ódon
vár, áll bokrok kastélya: pince,
mély odújában érik már sok kincse,
lépés se dobban a messzi hóban.

Gyümölcsöztek a fák a nyárnak s most józan
karokkal várnak, s olyanok mind e
vén óriások, mint borivók, ha pintje
kong a mámornak. Szemükben szunnyadóan

rezeg már a tél üressége.
Így állnak a fák, s az útra is pihézve
hull, hull a hó, a csönd, szállong szakadva

s fehérret lobbant egy vén parasztra,
ki ép most lép fel, s mert lopva verte csapra,
bort csöppent sunyi bajsza vége.

Csőnd

Imolya Imre barátomnak szeretettel

Fák méléznak langyos nyugalommal, a mélybe
nyújtózkodnak a fekete partok;
fűrge kis bokrok bogain
széles hálóval feszül a csönd;
aranybokás kis pillanat
elinalna, de belebotlik.

Látod, oly mély e csönd, mint valami
ájulás puhasága, csupa altató
dalolás lüktetése; édes
hullámlások elomló ritmusa.

Látod,
verj sátrat a Himalája tetején
a mély örökkévalóság egyik táviróoszlopán;
szórj sót a tenyeredbe és egy harapást
tépjél kenyeredből, azután
halkulj el szépen, míg körötted a csúcson
hónál fehérebben csillan a csönd az égre.

Írott kövek

Kerülj jó szagú erdőt, kerekecskét,
vagy lángon süssed pecsenyéd pirosra,
alig lépsz egyet réveteg,
s már belebotlasz a tilosba.

Szagolj virágot, kergess darazsat,
vagy állj a csúcsra s vigadj le nevetve,
porszemet fújsz el s piramis
hull a magasból nagy, szegény fejedre.

Tárd ki magad s zeng kacagón,
szórd szét a kincsed önmagadra s másra,
de ha vétesz egy percet is,
a törvény már hív s harsog számadásra.

Mert több a törvény, mint az ember,
s holnap már sír, ki most nevet,
s utadon aggon, komolyan
örködnek mind a vén, írott kövek.

Málnás

Az illat kékbe mélyül,
míg csillan, mint üveg.
Lengetik arany pallosuk
harsogó csöndben a fűvek.

Telt gyöngye ring, s levél
hegyén vízcsöpp ragyog.
Lágyan buggyannak, mint leves
málnák, vérbélű csillagok.

Kert végében fióka kód:
töpreng magában; rongya gyolcs.
Bőrét hamvazza harsanó
hajnalra csattanó gyümölcs.

Tócsák fövényén roskatag
béka mereng és néz a mélybe;
duzzadt gomba, üti piros
fejét a csönd, s rázeng az éjbe.

Júniusi séta

Galyasi Miklós bátyámnak szeretettel

Szelíden ívelnek a búzaföldek,
a napra kacagnak a lomha rögök,
bukfenceznek a füzek a gáton,
mint gubancos kölyökördögök.
Harsog a nádas zöld ezerje,
a széles lapu telt szájjal kacag,
vén békák sütkéreznek a fényben,
kövéren, telten, zölden, lagymatag.

Szalad az út, kacagva fut előre,
s lohol a fény is a puha rögökön,
csiga pihen az árnyban; bort iszik
szirom kupából. Csupa halk öröm.
Papír szeletke fénylik a földön,
szél nevet rá, meglibben, s röpül.
Nagyapó-tücsök zöld sarjú alatt
a délután langyában hegedül.

Csupa fény most a tájék, csupa nap,
talpad alatt még boldog a rög is,
számárkóró hivalkodik nevetve,
s kihúzza magát karcsúra egy tövis.
Boldog a cipőd, amint muzsikál,
s ruhád szövete issza a napot
s vakít fehéren. Bogyócska kólint
fejen egy fáról és kacag nagyot.

Mint kannaszűrőből, úgy ömlik a fény,
olyan forrón és épp úgy bizsereg,
s egy vén tölgy árnyával kéne törülközni,
mint hűvös kendővel régi, víg gyerek.
De az út, az út, csak fut előre
s lábad is az úttal vígan fut, szalad,
s fölötted sárgán, izzadtan, kidőlve
véled lohol még egy darabig a nap

Harsogó

Én vagyok a hatalom
sivatagon, tavakon,
utam porát hét király
csókolgatja s porba jár.

Én vagyok a hatalom,
parasztokon s urakon,
emelem kisujjamat,
s mozgolódnak a hadak.

Én vagyok a hatalom,
másokon és magamon,
leüttetem fejedet,
magam újraéledek.

Én vagyok a hatalom,
embereken s vadakon,
a haragom tüzeső,
lágyságom lány tejeső.

Ha komázok veletek,
mulatnak az istenek,
s most derülve magamon
harsogásom hallgatom.

Tű hegyén

Endrey Béla bátyámnak, szeretettel

Hidd el, testvérem, tű hegyén
forog ez a föld, tű hegyén,
ott táncolsz ringva, te meg én,
ott táncolunk mi; tű hegyén.

Hidd el, testvérem, tű hegyén
íródik élet és regény,
kis ballada, hősköltemény,
mind ott íródik; tű hegyén.

Hidd el, testvérem, tű hegyén
ég életünk; kis mécsedény,
míg lebillen majd könnyedén
Ott táncolunk a tű hegyén.

Terelő

Az éjszaka, álmomban,
király kanásza voltam,
csordámat úgy tereltem,
tüzes csillag fölöttem.

Tüzes csillag, kénkövek
párálltak mély füstöket;
erdők mögött pörnyében
falvak bújtak sötétben.

Szót sem szólva, hallgatag
ballagtam az ég alatt,
de a disznók röffenése
piros csíkot vont a légbe;

s orraiknak a túrása,
palotáknak pusztulása.
Ki mind összeterelné,
kilenc csordás nem elég!

Úztem volna hajtva őket,
a szerteszténfergőket,
de hogy egyhez odacsaptam,
angyal vált belőle nyomban.

Mindből angyal, százak száza,
nincs már szükség a kanászra!
Káromkodtam, nem feleltem,
csak magamban hazamentem.

Rügyellő

Isteni kedvem volt, kacagásom
harsantott haragosra gyöpöcskét,
friss ízű mosolyomra kipirultak
a fákon a szűzi cseresznyék.

Napitatta harsogó füvekkel
laktak a kecskék, s most beteltek,
ragyogó égbolt üde fogában,
mint drága almák, függnék érő kertek,

feszülő, fényes héjjuk alatt
ízek csobogó gyöngyei fakadnak,
estére, hopp! – fehér húsukból
lágyan barnállik a kihasadt mag.

Farkasok

Mi vagyunk az erdő népe,
nyírfák kérgét mardosók,
éhség jogán egybehajszolt
egy akarat: farkasok.
Kullogunk a szűk csapáson,
vaksi Holddal, hallgatag,
a torkunkból forró a pára,
nyomainkra hó szakad.

Mi vagyunk az élő törvény,
gyávák ura: ordasok,
tél nem félő, éles karmú,
sötét bajjal bujdosók.
Egymást marjuk kínnal, kéjjel,
vagyunk soha el nem ülők,
nagy veszélyben összehúzó,
tespedésben szertezüllők.

Vívjuk harcunk vasasokkal,
hű ebekkel, emberekkel,
úgy csapunk a gyöngé nyájak
tejszagára, seregekkel.
Harcunkat, ha megharcoltuk,
erőnk díját megsarcoljuk;
haza érve, erdő fészken
szép, piros sebünket nyaljuk.

Mi vagyunk az erdő népe,
soha nyugvók, soha félők,
véneinkben sorvadozók,
fiainkban újra élők,
halál nekünk mit se árthat,
mert a halál mi vagyunk,
s győzelemkor, baljós holddal
diadalmat harsogunk!

Jégtörő

Nem tündér, de pörge bajszerű,
nem kacagó, dörögő:
ballag nehéz szekercével
vén Mátyás, a jégtörő.
Kéken csillan a szilánk,
csendül a jég és hasad,
amint vágja harsant napra
nyiladozó ég alatt.

Mint parasztok, ha fát vágnak,
a lábait szétveti;
lengedeznek, mint hatalmas
szélmalomok víg kezei.
Dörren néha, ám szemében
pajkos, villanó tüzek:
pipát lobbant: illatos szél
cibálja a füstöket.

De riasztja sok munkája,
erre billeg, arra jár,
lépte nyomán ring kopottas
gúnyája, mint holt madár.
Tegnap láttam, éppen akkor
nyelte el egy erdőszéle
mint pihében, huppant lépte
lágy szellőbe, puha szélbe.

Dinnyehordó asszonyok

(Holló módon)

Jönnek sorban poros úton, jönnek sorba messziről,
piros arcuk, kerek álluk, kék kötényük, szép ruhájuk
tündököl, mint lenge folt, furcsa, gyenge, lenge folt;
úgy libeg, mint lenge folt.

Jönnek sorban, poros úton, jönnek sorba, messziről,
topánkájuk gyenge talpa, cipellőjük, mint selyem,
jönnek sorba poros úton, köténykékük kézbe tűrve:
dinnyét visznek, bizonyos.

Énekük teng-leng, mint színes, finom kendő: énekük
finom kendő, fürge hangok: szitakötő színarany,
jönnek sorba, ringva jönnek, himbálódzik énekük,
köténykékük kézbe tűrve.

Szép kis hugám, mondd már csak, kötényedben mit viszel,
mintha dinnyét hoznál benne: domborodik pajkosan,
kerek állad, kerek arcod, lenge hangod, szép ruhád:
köténykédben mit viszel?

De egy szót is nem felelnek: ingva, lengve, ringva mennek,
hosszú sorban, poros úton, zeng énekük s lendül a
zöld pázsiton ifjú lábuk, finom, fürge topánkájuk,
s énekük bűg messziről.

Egy göröngyös földhányásnál mindannyian lerakodnak,
kötényt olnak, elhallgatnak, elhallgatnak, kötényt olnak,
és lábuknál a föld teli, telis teli, telis teli,
véres, szőke gyerekfejjel.

Sün

Borongó pára: - árad
az esti út ezüstje,
villogtatja dárdáit
a sün: maroknyi túske.

Semmicke állat; apró,
derűs szemében láng ég,
öklömnyi játék, s élte
nem napsugár, csak árnyék.

Ha megsimítod, fájó
tűjét kezédbe marja,
szeretne lám s kaján, vad
dárdája nem akarja.

Ő maga csupa jóság,
tekintete is lágyság,
s mint bitorló had, hátán
fenyegetnek a lándzsák.

Futna hozzám szaladva,
fut már feléd kocogva,
s puha testén a csúfság,
tűerdő ring kacagva.

Kínlódik s nem találja
magát fegyvere közt meg,
rohan s hátán halála,
így ész el köztem s közted.

Ó kérges markú, véres,
vén harcosom, ki dárdád
szorongatod, akárha
Istened tőle várnád,

dobd el gyilkos bilincsed,
ne nézz hideg vasára;
ne legyél önmagadnak
kegyetlen porkolábja.

Füvek

Alig árkocska; ragyogó
napocska süt le a fűre pázsitra;
kuncogó szellő lengeti füvek
ringva lendülő, pici dárdáit.
Mint lágy, puha párna
tartja éles tűk hegyeit,
teli a gyep most, s a zöld fű
harsogna haraggal, de még szelíd.

Ősszel sunyított görnyeteg,
s kapaszkodott hús rög megett,
míg erdők sáncán a meleg
iramlott, s zord, kék lehelet
rázta a télbe, s a fagyok
hasadt, nagy jégtáblája kacagott;
ő bújt, lapult és reszketett,

s kívárta most a fényeket.

Csöpp kis dárdája még remeg,
s az éle gyenge kezedet
sem vágná meg, de bátorabb
mind egyre s lassan lánggra kap,
lángba libben, s zölddel teli
kardját a napra fölveti;
a napra veti, s úgy kacag;

úgy kacag, hogy egy pillanat,
és durván leng majd, mint a sás,
s e gyér füvecske és a gyep
teliszájú, zöld harsogás.

Március

Mi urunk a március,
bő egekkel harsanó,
kalászosokkal serkenő,
rügyek hegyén buggyanó,
folyót hallal ültető,
ereinket sürgető,
szíveinkkel pirosuló,
hamvainkból keltető.

Mi urunk a március,
s mi vagyunk a fiai,
ma még halkán, de holnap
harsogásunk hallani.
Kis madaram aprócska,
de már száll a magasban;
friss sereggel sürgetnek,
hitükkel talpig vasban.

Ámuldozzál vén világ:
hullott ágból rózsaaág,
s ki rontástól remegett,
igásokból emberek.
Ó, március, gügyögő,
sugárzással ragyogó,
zsarnokaink nyűgöző,
mi magunkat oldozó!

Csodás Mátyás

Csodás Mátyás oly legény;
súlyos titkokat tudó,
viharokkal dúdoló,
hegyek csúcsán ballagó,
lágymélységbe szédülő,
hajnalokkal virradó,
egy szemével zokogó,
más szemével kacagó.

Hegyek ormán, lankatag
estelente így halad;
elpihenő föld felett,
éledező fák alatt.
Mint a gondok, felhősen
csillan okos homloka,
s eltűnik egy felhőben
ő és vidám füttyszava.

Angyaloknak híve ő
s ördögöknek gyereke;
erre billeg, arra jár
s soha nincsen kenyeze,
ha rugják is: békülő,
nem ököl a tenyere,
csak a szívét nem tudom,
fehér-e, vagy fekete.

Haragos

Bal lábával, ha kirug,
kilenc tenger egybefut;
ámuló kis ég alatt
kilenc csillag leszakad.

Ha fejét fölemeli,
oszlopait döngeti,
oszlopait, kapuit;
kilenc ördög táncba hív.

Félderékkal, ha fölül,
kilenc püspök menekül;
szentkönyvekben a betűk
oszladoznak, mint a füst.

Ó, nagymarkú, tenyeres,
föregtegekkel heves;
szavaimmal csitítlak,
verseimmel ringatlak.

A darázs

Az udvar most a lángok udvara,
olyan a föld, mint forró, vad pala.

Fehér ruhában ülök és eszem
szőlőt a tálból s lustán, részegen

darázs bűg felém, lomha, révedő
repüléssel, mint egy bombavető.

Szemét forgatja vidosan s velem
szemben szőlőre szottyán szemtelen.

Rálovagol és hegyesen belé
vágja a csápját és az üde lé

kibuggyan dús-édesen a megölt
bogyóból és a nagy szőlő mögül

ő csak pislog, csak pislog és süket
füllel zabál s mint két nagy szemüveg,

úgy csillog felém szemtelen szeme.
S már nem tudom, mit csináljak vele,

agyonüssem e dühhel, vagy pedig
lefricskázam szelíden a fejit.

De semmit sem tehetek és verő
kedvem elmúlik, oly előkelő,

mint frakkos úr, oly komoly és hanyag
és nem is száll már innen el, hacsak

a szőlőből a leve ki nem fogy
s miként kipukkadt léggömb, összerogy.

Csak részegeedik, zabál, komolyan,
mint züllött költő klubban, ép olyan.

S csak mikor már akkora potroha,
mint egy zsák, akkor repül el, s noha

a szállást, s a bort nem köszönte meg,
mégis, mikor távoztában remeg

utána a lég, mint a durva húr,
úgy érzem magam, mintha frakkos úr

előttem egy híres mulatóban remek
cilinderét emelte volna meg.

Szalmaszálvitéz éneke

Buborékom fújdogálom,
buborék, de nagyvilág,
kerek erdő benne ring,
vitéz, aki beelát.
Csípnek mérges darazsak,
a kedvem is haragos,
de a számban szalmaszál:
szólnék, mégsem szólhatok.

Volt házam is és hazám,
borom, búzám, fegyverem
fogaim közt buborék,
letenném, nem tehetem.
Vannak ugyan gúnyolódók,
markos, vértés-vasasok,
de a számban szalmaszál:
szólnék, mégsem szólhatok.

Buborékos ember átka,
fűjja gyenge gyöngyeit,
kacag az ég és a hártya
róla visszatükrözik.
Nem ettem már három napja,
barátaim sem papok,
de a számban szalmaszál:
szólnék, mégsem szólhatok.

Volt ez jobban, rosszabb is lesz,
nem dárda a szalmaszál,
tarka kedvem hogyha elszáll,
e gömbben majd rám talál.
Szalmaszálhős nem vitéz,
már csak csöndben maradok,
aranyrigó, aranyerdőn
szólal egyszer s szólalok.

[Neked, nekem hoztam őket...]

Neked, nekem hoztam őket, nyújtsd ki értük
kicsi, friss kezedet,
túrj beléjük, hús gyöngyeikbe
s szórd tele velük szemedet.

[Csillansz, mint drágagyöngyök...]

Csillansz, mint drágagyöngyök,
rebbensz, mint szüzi harmat;
feszül szelíden lányos
szavaid hídja: ajkad;

Hajadban selymes illat,
szívedben fürge zsongás,
szemedben angyal áll őrt:
nem érhet semmi rontás;

a hangod szép varázslat,
galambokat teremő,
a hallgatásod hárfá,
égi zenéket zengő.

Aki téged szerethet,
az boldog földi-ember,
kit szeretsz: végtelenné
válík, akár a tenger.

[A kertünkben majd nyílnak...]

A kertünkben majd nyílnak a rózsák,
s úgy sétálok csöndben veled;
nézzük merengve a fákat s a selymes,
puha égen a föllegeket;

darazsak zümmögnek a mézre, Édes,
zümmögök én is tiszta szádra;
hajamba markolsz s lágyan
csillan szemednek szép világa.

Így ballagunk a kertben, kedves,
könnyed ruhád a szél cibálja,
de a karomban jó meleg lesz
és a vállamon puha párna;

kis szöszke fejeddel odahajlasz,
hol vidult, boldog szívem repdes,
s hallgatnak majd köröttünk a csöndben
az ég, a fák s a föllegek is, Kedves...

[Aludjál, Édes. Drága...]

Aludjál, Édes. Drága
homlokodon a csönd pihenjen;
pihegjél, Édes, mint lágy,
puha csöndben.

Aludjál, Édes, zengve
csitul szíved zenéje.
Aludjál, Édes, drága
szemedre száll a béke.

Aludjál, Édes; én is
búgó szavaimmal takarlak;
aludjál, Édes, selyme
simít e lenge dalnak.

Takargat és becézget
s lelked már zengve fényes;
vigyázok rád s az ég is
vigyáz: aludjál, Édes...

[Mint rügy, ha rengve buggyan...]

Mint rügy, ha rengve buggyan:
vidámság pezsdül bennem,
mert mint tenger a gyöngyben,
a Kedves ring szívemben;

nyelvemen ízes rímben
pirulnak szűzi versek:
almák ők mind s a Kedves
foga majd rájuk herseg;

szürcsöli őket s mézek
csókolják csöppke ajkát.
S szívemben drága, harsant
kedvvel érnek új almák.

[Nézi a holdat az Édes...]

Nézi a holdat az Édes,
nézi;
szeme a holdat
megigézi
s libben a pára, libben
lágyan,
buggyan a kék, mint messzi
mesevilágban,
s zene is indul,
lenge
hangok tolulnak,
szállnak a fülembe;
hallgat a Kedves,
hallgat,
míg zeng a zenéje az égi
dálnak,
hallgat a Kedves,
csendben
és nőnek az árnyak
köröttem;
mélyül az ég is:
párás
mélységgé szédül.
Szép csoda-várás
most ez az este!
Bűvös
a füvek lelke s

Látod-e, Édes:
a házak
térdét rogyasztja most
alázat;
fűrge az ég és látod,
csupa csengés,
szívednek hangja: – hallod-e? –
zengés,
szemednek fénye
csillan,
ajkad csöndjén
lelked illan;
szeretlek, Édes,
úgy szeretlek,
te vagy a fénye égi
üzenetnek;
hajtsd fejedet, hajtsd le
szívemre,
két dobogás majd
úgy olvad egybe
zengve:
aludjál, Édes, Édes,
álmos
kicsi szemedre
én vigyázok,
aludjál, Édes, Édes,
hús pilládra
szálljon az álom,
drága,
ne félj, csitulj:
vigyázva nézlek,
aludjál, kicsi,
aludjál,
Édes!...

Tejespohár

Ívelt üveggel csendül a pohár,
majd bosszúsan dörömböl rá a kancsó,
ömlik csobogva, mint a sűrű, langy szó
a friss tej.

Betölt a pohár s olyan jó szagú,
mint fűrge széna, s a szép hajlatú
hús üvegen kéken csillan, s csendülön.

A tejben dús és tiszta, sűrű foltok;
a tejszín, mint a bársony, úgy simul
az oldalára, s a tele pohár
telt alt hangon, föl kacag újra: boldog.

Az iskola

Én nem szeretem az iskolát, mert rossz szagú,
s a tábla képe olyan fekete,
s az ablakok csillogó szemüveggel
a lelkünkbe néznek. A könyvek fedele
titkokat őriz, mint a vaskapocs.
A pad kemény, a padló olajos,
a dobogó durva deszkája bástya,
a kályha furcsa, barna vaksi bölcs,
a vizes szivacs nagy vörös szemölcs,
és kis elemistás szívünkben fázva,
piros borzongások erdeje sarjad.

Én nem szeretem az iskolát. A tanító
pálcája csípős és a térdnek
kemény a padló, a szégyen pedig
csípős csalánnál jobban éget.
Törött szekéren baktatnak a percek,
elült testünk alatt a rossz fapad recseg,
s a téli nap szürke ablakon,
úgy csurog be, mint híg sárga ecet.

Az éhség harsogása

Én szeretem a jó barackot, a paprikát, az epret,
a cseresznyék piros füzérét, a kacagva csengő
szép almák cirmosát; mert meg lehet enni.
Mert meg lehet enni! Én szeretem a duzzadt,
harsogva csorgó őszi barackot, a hamvas arcú szilvát,
a lágy kenyeret, a lanyha kortyot a korsóból, a tejből,
én szeretem a vizet, a forrás aranysugarú kortyait,
vagy korhadt, mély kutunk
kacagó habjait, én szeretem a tányért,
szeretem a csöbröt, az asztalt, a kést, a villát,
mert rajta eszem, mert ők is én, és én is ők vagyok!
Én szeretem az ujjamat, mert véle rakom be
a falatokat a számba, a kenyért, a húst, én
szeretem a szájam, mert általa csordul
az erembe az élet, én szeretem a fehér kis fogaimat,
én szeretem magamat és mindenkit, aki éhes.

Én szeretem a jó barackot, a paprikát, az epret,
amit meg lehet enni.
Csak az a jó,
amit meg lehet enni.
Csak az a szép,
amit meg lehet enni.
Csak az a világ,
amit meg lehet enni.

A m i t m e g l e h e t e n n i !

A tehén

A tehén az jó, mert tejet ad,
szeme szelíd, s párája oly meleg,
nem jó apám, mert szíjja van,
s véresre veri vézna testemet.

Anyám se jó, mert csúnya a keze,
téli mosásban bütykös, vérekes,
gerince hajlott, arca ráncos alma,
fogyó éltével rossz fillért keres.

Csak a tehén jó, két tiszta szeme
miként a bársony, szája gőzölög,
s úgy melegítem testemet vele
csípős teleken, mint rőzsetűz fölött

vén favágó otromba nagy kezét.
Rossz ruhámban, rossz kis testem vacog,
szám cseresznyéje mint a kék szeder,
s két fázó lábam két kis meggyfábot.

Vékony karommal hozzá simulok,
nyelve arcomon végig bizsereg,
a melegség kiárad bőrömön,
s csengni kezdenek a lila tűzerek.

A tehén az jó, mert tejet ad,
szeme szelíd, s párája oly meleg,
csak az emberek rosszak, gonoszok,
s a vörös kezű, vén csípős szelek.

Nagyapám

Én nem szeretem a nagyapámat. A szeme
mint a halotté, benne vérerek
forró lüktetése, s úgy félek, Istenem,
hogyszer én is ilyen vén leszek.

Én nem szeretem a nagyapámat. A kezét
sem jó ha látom, olyan csupa csont,
s ha néha félve megsimogatom,
a félelem fülembe belekong.

Fekete vén ő, már csak csupa ránc
az arca, fonnyadt melle beesett,
s ha szemébe nézek, félelmem úgy üvölt,
hogyszer valami sötét mélységbe esek.

Úgy félek tőle, úgy megriogat
nagy, csontos feje, hangja, háta görbe,
megroskadt íve, s hogyha rátekintek:
magamat látom egy messzi tükörbe.

Szembenállós

Körbe, körbe, kis bolondok,
álljatok fel szembe;
morogjatok farkas módra;
ez a világ rendje.

Ami néked jobbra van, az
így nekem már balra,
ami néked bal, nekem: jobb;
így kapunk majd hajba.

Az a fűzfa merre is van;
jobbra-e vagy balra?
ha te nézed, neked erre,
ha én nézem: arra.

Szembenállós, furcsa játék,
s minden másfelé lesz,
jaj, de keserves élet is
a gyermeki élet!

Lendüljön a kör vonallá
és e csacska, dőre
szembenállós, így lesz majd
tisztá, hűs: előre!

Vonaton

Vonaton ültünk. Az ablakok mind
hamvasok voltak a dértől, mint hideg
apáca arca, s a lelkeket
úgy borzongatta a nyirkos üveg.
De akkor édesanyám sajtot vett elő
tisztá papírból, mint sárga elefántcsont,
úgy csillogott üdén és ehetően.
Aztán zsömlét ropogtatott meg,
bizsergetően, s szélnél remegőbben
csiklandozott föl bennem az étvágy.
Végül egy sárga barack gurult elő,
fiatalon és kacagóan. Beleharaptam,
s az ízek, illatok csapzottan, csapatban
a számba nevettek tisztá zuhatagként.

Szép

Szép az apám, amikor kenyeret szel
az asztalunk fölött, amíg a reggel
kibomlik, mint egy sűrű vérvörös konty
s az ablak üvegén által halk erekekkel

szobánk padlóját cifrázva elönti.
Szép a keze, amint a kést mindegyre beljebb
szegi a lágy cipóba, lanyhán
csobog a tej a tálba, s mint a pelyhek,

úgy lebegnek a szép, meleg szavak.
Anyám is szép, ha erre felderül
az arca, s mosolyog, a ráncok árkai
tele a szeretet aranyporával, s belül

a torkomon valami úgy kiabálna.
Szívemben, mint száz csengő csilingel
forróság öröme! Jaj, szép ilyenkor
minden, mi eddig csúnya volt. Most csupa kincssel

kéne teleszórni a szobák sarkait,
vagy füstölőt gyújtani és papokat
hozni és orgonát, hogy zengve zengjen,
ami csak zengni tudhat! Most nem riogat

semmi félelem, betegség. Ilyenkor
boldog vagyok. Az apám kenyeret szel,
az anyám örül, s az arcomon
egy piros hajfűrt bizsereg: a reggel.

Ördög szerenádja

Nem citerán pengetek, csak
nádon furulyálok;
a markomban sárga, bűzös
vén vízivirágok;
a hátamon béka mászik,
ördögnek galambja;
fejem fölött felhőzködik
a püspökök gondja.

Nem vagyok én deli legény,
a fülem is szőrös,
dülledt szemmel ha rádnézek,
háta libabőrös;
ki is lel a hideg és a
nyavalyák s a lázak,
éji hegyen, kék ormokon
veszett nyargalások.

Gügyögésem szitkozódás,
köszönetem átok,
a sóhajom kénköves füst,
hálám a halálad.
Estéli, vak ösvényeken,
ha görbedve lépek,
az igazak forgolódnak,
sápadnak a mécsek.

Szelíd gerle keselyűvé,
mosolyom parázssá;
kerge kedvem így bővöli
rontássá, varázssá;
nyárfák csúcsa szakadozva
füstölög a mennybe;
holdas úton, jó magam is
oszladok kerengve.

Áldozó

Éhezőre szálljon álom,
halottakra rothadás,
lánggal égett, fájó tájon,
pörnye lengjen: hűlt varázs;

gennyre, sebre pókok selyme,
nagy tüzekre hamvazás
visszhangokra völgy nyugalma,
dúlásokra aratás;

szirmok hullta hős virágra,
szépségekre hervadás,
kínra, lázra, barna rákra
földrehozott halál,

némaság az üvöltésre,
némaságra harsogás,
hajnalok a durva éjre,
ördögökre Messiás;

béke, izzó fegyverekre,
erősekre vereség,
langy homok konok vasakra,
üldözöttnek menedék;

bőségekre ínség írja,
szárnyalásra zuhanás,
szegénységre bőség árja,
szűkülésre kacagás;

Úr Istennek lelkek hűse,
Krisztusoknak Péterek;
életemnek kergetője,
ímé, nyújtsd a kezedet;

mérik immár a mennyekben
markunkba az aranyat;
futtál eddig szennyben, gennyben:
el ne hagyd most magadat!

Csúfolódó

Már minálunk – valóban! –
virág sarjadt a hóban;
alig-rüggyel, alig-ággal,
kínlódik a télvilággal.
Ha elhull a ravassza,
ki is nyílik tavaszra!
Ha akkor nem; jövő nyárra!
Csak legyen még, ki meglássa!

Már minálunk – igézem! –
patkány ül a vetésben.
Szeme gyémánt, prém a farka;
patkányok közt első fajta!
No, legények, rajta hát!
Egy patkány nem a világ!
De csak hátra húzódoznak;
köpnek egyet, s úgy morognak.

Már minálunk – igazán! –
kakukk költ a rózsafán!
Nem rikkantós, nem beszédes,
arany torka csönddel ékes.
Minden langyos éjjelen
fészkeinknél megjelen.
Fiókánknak kap fejébe;
övét teszi a helyébe.

Búslakodtam egyedül,
de már harsan hegedűm:
pacsirta a tenyerembe',
Úr Istennel kegyelembe,
s mint csecsemőt tisztába,
tesz minket szép világba;
új országgal, boldog néppel,
ébredünk az ébredéssel!

Sátán

Feketedik – hoppsza, hopp! –
hogyha az ördög forog.
Mert az ördög nagy úr ám,
néki szolgál hét király,
ha ő egyszer táncba kap,
mindenki vele mulat:
a jó bankár és a jó pap,
mind járják a ropogósat.
Aki egyszer rásandított,
bizony vele táncol mind ott,
nem is lehet abbahagyni,
együtt kell most már mulatni!

Mert az ördög nagy legény,
ő az úr a földtekén;
templomon a feszület
feketedik s megremeg,
repedeznek a szentképek
vásznain a vén festékek;
öreg, hájas püspökök
bújnak imáik mögött,
de az ördög úgy fűtyül,
hogy mindenki beledül,
táncol, üvölt, hegedül,
csak ő bírja egyedül.

Mert az ördög úgy vigad,
ha eldönget másokat,
s roskadozik, - hoppsza, hopp! –
a föld, ha ő megforog.
Ritmusára, amit csap,
minden szenny, genny kifakad,
s kik a földben hevertek,
a halottak kikelnek;
omladozó hegy mögött
hullák hada hömpölyög,
véres hullák üszkösek,
mutogatják testüket,
sebüket és szívüket,
életüket, hitüket.

Ha az ördög táncba lépett,
jönnek pestisek s a vészek,
málnaajkú gyerekek
lesznek aggok, öregek
s testüket fekete, teli
foltokkal megjelöli,
éhen haltak szétfakadt
hasa bámul a napnak.

Böngészhetik már csatos
könyvüket az igazok,
próféták és emberek
tördelhetik bűnüket,
a sebük hiába-vérző
a megbánásuk is késő,
mert az ördög hahotázva
viszi őket be a táncba.

És ugrál is kínban mind ott,
ki az ördögre kacsintott,
mert ki néki ia, fia,
meg kell annak táncolnia.
Táncolni kell, míg megreked,
rossz torkában a lehelet,
táncolni kell, míg remegő
térdében van egy csepp erő,
míg talpától az arcáig
fakó viaszábbá válik,
alkonyattól, mind hajnalig,
míg a szeme ki nem folyik,
félíg holtan, egész vakon,
táncolni kell az avaron,
bár testét kin veri ki,
legyen nagy kedve neki,
ugráljon most hahotázva,
ki az ördög cimborája!

Ugráljon csak, míg a talpa
úgy is jár, ha nem akarja,
ördöghöz, ha kedve támadt,
fogadja el komájának,
füstölgő, véres parázson,
járja csak a mulatságon;

párát forró, sűrű éjben,
könnyben, sárban, gennyben, vérben,
s a nagy ködben megmeredten,
úgy tűnnek el mind a ketten.

Oldozó

Belehullott, s loccsan a
halott víz hűlt mosolya,
megörvénylik, öleli,
habjaiba göngyöli,

s míg, mint a kő mélybe száll,
két fülébe muzsikál,
édes dallam, tapadó,
füleibe zuhogó;

mint ólomba, szeretve
bugyolálja vizekbe,
s ne ütődjön, ha leér,
elsimul a fejinél.

Szelíd feje csukolva
hull iszapos homokba,
torkában is nevetve
buggyan le a vizecske;

haját még meglengeti,
táncra ingerelgeti,
de már vetkőztetgeti
hullámokra fekteti;

megoldozza saruját,
a testéről a ruhát,
arcáról a mosolyát,
viszi is a víz tovább;

szeméről a zárt redőt,
fel is nyitja legelőbb,
és a bűvös, méla víz
tört tükrébe belenéz.

Nem is libben lendülön,
megcsobban még a kezén,
ujja közt – gyöngy levegő –
buborék száll, lebegő,

hal iramlik, megrezeg
ajka ürege felett,
teste alatt réveteg
éledeznek a füvek.

De már olyan bölcs, szelíd,
oldozgatja sejtjeit,
fodorult, most elsimult,
a körme is kifakult.

Bomladozó húsa hús,
rostja felett leng a víz,
szeme fénye mint a hold,
a vízbe már belefolyt

feje, - mintha hús rohad –
ernyedezik s leszakad,
zöldes nyelve megdagadt,
hullna – lesik a halak.

Múló teste, mint a füst,
foszladozik mindenütt,
s mint a hó, ha belefolyt
a vízbe, nem lesz sehol.

A lelkéből buborék,
életéből üledék,
sóhaja a mennyekbe,
teste zúgó vizekbe.

Zengő, zsongó, zendülő,
bölc s vizekbe kékülő,
hullámmal elsimuló,
halálában viruló.

Hús vizecske, kékülő,
mélységekbe békülő,
önmagával játszó,
végtelenbe révülő.

Bűvölet

Napszálltakor, félhunyásra,
mező lobbant tűzparázsra,
kis malacom lebegően
billegett a levegőben;
hajrá, csodák éje volt!

Kutak mélye, bűvöletből,
párát füstölt kénkövekből,
szüzek váltak ördögökké,
ördögök meg szép szüzekké,
hajrá, csoda lakzi volt!

Három cigány nyirettyűje
lángot szórt a levegőbe,
nyírfák sora bukdácsolva
gázolt bele a folyóba,
füzek lombja harsogott.

Három pap is beszélt volna,
hogya szavuk is lett volna,
de – szörképű, mokány legény –
manó ült a nyelvük hegyén
s zsolozsmájuk néma volt.

Sánta ördög furulyázott,
kerge felhő ködöt rázott
s három néma harsonája
harsogott az éjvilágba,
milyen csoda vigalom!

Magam is ott lettem volna,
hogyha úgy akartam volna;
így csak vén holló képében,
nézelődtem a mezőben,
s hogy károgtam: vége lett!

Haditánc

Csörren, zörren, mint a lánc.
mordul már a haditánc,
ropog is, mert százezer
talp a porba írja fel,
szem most forogj tűzbe, vérbe,
úgy megyünk az ellenségre,
úgy rontunk a velejébe,
késünk döfjük a szívébe!

Mert minékünk ellenségünk,
ki zavarja létünk, étkünk,
mert az éhség az olyan nagy
úr, hogy ölni parancsoltat.
Meg is öljük, aki nekünk
megzavarja kedvtelésünk,
minden lévő lélekzöjét,
véneit és csecsemőjét,
összerontjuk erősségét,
csitítjuk vérünk éhségét.
Mert az ember nemcsak kenyérre,
de éhes a testre, vérre,
testre, vérre, gyilkolásra,
éhes az a haditáncra!

Haditánc az, gyönyörűség,
falvak dombján tarka tűz ég,
dárdák hegye a magasban
meg is csillan tiszta vasban,
dárdák, kardok, kövek, kések,
úgy várják, hogy ölhetnének,
lelkeink is, mint a véreb,
áhítják, bár dönthetnének!

Harci hörgés, de isteni
nem emelni, dönteni,
összezúzni nyafka szépet,
megbontani egy egészet,
pusztulással, döggel jární,
az erőnket kipróbálni,
futni, marni, bukni, ölni,
hatalmunknak úgy örülni,
nagy tüzeket gyújtogatni,
a halállal telelakni!

Vad talpaknak dobogása,
tüzeinknek lobogása,
ellenségnek üvöltése,
mint a tömjén, száll az égbe,
mered csontja sok ökolnek,
csak az ölhet, aki ölhet.
Ölj hát, amíg meg nem ölnek,
szülöttje e zagyva földnek,
mert mindenki ellenségünk,
ki zavarja létünk, étünk,
meg is öljük csecsemőjét,
minden lévő létezőjét,
húgait és feleségét,
elhordjuk az eleségét,
jó barmait az igánkba,
hősen majd mi visszük számba,
úgy harsogunk győzedelmet,
diadalmát életünknek,
harcos voltunk vigasságát,
s élünk, míg felettünk mások,
járják majd a haditáncot.

Papok

Isten pásztora vagyunk,
barna széllel talpalunk,
vén csuhánk leng ingva, ringva,
úgy vigyázunk barmainkra;
ne gázoljon a vetésbe,
süllyedőbe, süppedésre,
maradjon meg húsa, bőre,
Ur Isten dicsőségére.

Fürge fütttyel, nem fokossal
ballagunk az alkonyattal,
zöld mezőben, drága tájban,
óvakodó vigyázásban.
Imádság a pihenésünk,
fegyverünk a szelídségünk,
fájó tagjaink ha fáznak,
köpönyegünk az alázat.

Sátán úr, mi ellenségünk,
riogatja lelkünk, léptünk;
léppel, mézzel, sárral, láppal
csalogat a nagyvilággal.
Éjféli borús időben
lidérc lánggal eltűnőben
s mint fegyverzaj, tág mezőben
zsoltárunk zeng zümmögően,

Így éljük az életünket;
Isten keze viszen minket;
tűzesővel, ostorokkal,
úgy irányít bölcs szavakkal.
Rossz testünk, ha összeroskad,
csontunk vetjük farkasoknak;
lelkeink nagy seregekkel,
tűnnek hajnali ködökkel.

Őszi sanzon (Paul Verlaine)

Az ősz, e bús
mélyhegedű
úgy sír, zokog
s a szívemen
epedő,
halk bánatok.

A perc zenél,
idézetem
hűlt álmaim,
s élettelen
bánat borong
a lelkemen.

Majd elmegyek
és álmatag
fűjnek tova
a bús szelek,
mint vén, holt
falevelet.

Bűvös éj (Paul Verlaine)

Erdők felett
a Hold borong,
száz ág rezeg,
zeng lent a lomb
rejtelmesen...

Ó, kedvesem...

A tó mesés
tükördarab,
vén fűz csipkéz
rá árnyakat.
Rajt' szél jajong...

s én álmodom.

Égből a csend,
mint telt selyem,
hull és kereng
le nesztelen
s ragyog száz fénnel

a bűvös éjjel...

Sakkparaszt (Francis Jammes)

Piszkos, szelíd paraszt dűnnyögött:
karom bénult, szememen ködök...

Szegény ördögnek nincs tán anyja se,
ki, nagy bajába vigaszt hintene,

csak úgy él, mint sakkdobozban a báb,
s meg-megsimítja lázas homlokát.

A padra dől s karjai meleg
párnáin alszik, mint egy kisgyerek.

Paplanja nincs és durva zubbonyára
folyik szakállá őszes, szürke szála.

Azon örül, hogy mit se költ magára,
sajog mindene, de a fürdő drága.

Hajlott majom-testét ronggyal teli
vén vásznak hús gyolcsába göngyöli.

Piszkos, szelíd paraszt dűnnyögött:
karom bénult, szememen ködök...

Shakespeare:

XVIII.

Azt mondjam rólad, bíbor nyári nap vagy?
De lényed nála lengébb s lágymeleg;
május bimbóit ősz tarolja s vad fagy
s nyár éltét kimérik a kósza, bús szelek.
A Nap néha rőten ég, mint a máglya,
de máskor arcán árnyak fűrtje lóg;
ráncossá vénhed szépség cifra bája
s a perc eltépi, mind, mi dísz volt.
Élted nyarára nem hullhatnak árnyak,
szépséged várát nem veszik be vészek;
kevély halálnak ökle nem találhat,
de dalomban élsz, mint forró lüktetések.

Míg ember lesz s a szív kacagva cseng, üt:
élni fog versem s te is vele együtt.

Shakespeare:

LXXI.

Ha meghalok, ne gyászold dermedt testemet
tovább, csak míg a harang lengve, lágyan
elsírja, hogy e rút földről megyek
s rútabb férgekkel lakom egy tanyában.
Kezemre se emlékezz, ha majd e rímeket
újra ízleli ajkad, mert úgy szeretlek,
hogy inkább altasd el emlékemet,
semmint bánatot szerezzek szívednek.
Ha majd borongva elmerengsz e versen,
míg szívem már a föld porlasztja mélyen,
ajkad ne csengje halk nevem egyszer sem,
s ha meghaltam, már szerelmed se éljen.

Nehogy a bölcs világ, gúnyolódva velem,
sebet ejtsen gonoszul szíveden.

Shakespeare LXXIII.

Én már az ősz vagyok, mikor vad harsonát
búgat a szél, s vénen lógnak a levelek:
holt kórusok. A fák a rombadőlt orgonák,
sípjaik: a madarak már nem zengenek.
Én már az est vagyok, mely nyugaton
borongva jön homályos függönyével,
s a nap virágát – mely csupa kék szirom –
letépi és mindent álommá pecsétel.
Én hamvadó, vén tűz vagyok – látod –
holtan az ifjúság bíborköpenyében,
s hűlő álomba hulló, halk zsarátnok;
adönt a földre, mi adta az életem.

Jaj, nézz rám, nézz és szeresd azt a fáradt
kutatót, mely nemsokára már kiszárad.

Shakespeare:

LXXIV.

De ne félts engem Kedvesem, ha majd
a halál alku nélkül zsákba kap:
az én életem e versekből kihajt
s mint emlékoszlop, veled itt marad.
S ha e sorokat újra pörgeted,
látod, hogy néked szentelt mindenik,
a föld elfödhet, – az a dolga, hogy temet –
de jobb részem, a lelkem lüktet itt.
S így az, hogy tiéd voltam, de a férgek
hada s a halál orvul elveszejtett,
s hátamba szúrt, elég lesz, hogy emléked
tornyait értem büszkén felemeljed.

Mit emléked rejt, az az érdemed,
s mit rejt: e vers, s ez megmarad veled.

III.
A KÖLTŐ ÁLTAL KIEMELT VERSEK
III/1

MEDIOEVO

I.
Az apáca

Az Isten úrnak vagyok jegyese,
Ki kéklő mennyből bólogatva néz ránk,
testem fagyos, mint templom üvege,
csak lelkem égő, mint emésztő tűzláng.
Ajkam most vásott, régen friss gyümölcsét,
még nem kínáltam senkinek soha,
mert vén könyvekből úgy intett a bölcs ég,
hogymint dús az, ki szívéhez mostoha.
Csak éjjel, hogyha szűk cellám falára
tengert kavargat az árnyból mécszem lángja:
ez örvénylésből partra lép a Sátán,
s én szédülök, mint vacogó hajós, ha
szörnyű mélység száz szörös karja húzza,
a Sátán szép, szerelmes szája láttán.

II.
A rableány

Az én hazámban fürge, s hűs a reggel,
mint lányos csókok édes zápora,
s mosolygó fáknak ring a tábora,
mint drága keble, hűs gyümölcsseikkel.
Egy barna tájról rablott engem gazdám,
e szakállas vén s hős vitézek sora,
ajkam azóta mord vágyak korsaja, -
de örökkön is hiába itatnám!
Mert ágyam rózsák rőt, vörös tüze,
pokol, hol láncos kárhozottak nyögnek!
De holdján a gyöngyházfényű éjjeleknek
lábamhoz hull a kiscigány szíve.
És szomjas vágya úgy eseng, kísértet,
mint csípőmet a szomorú heréltet.

III.
Az uccalány

Bár rossz gúnyámnak száz cafrang a rongya,
hogymint rongyaimból keblek kandikál,
e mellnek mégis báró a bolondja,
s az ajkamnak egy költő, s egy zsvány.
A vágyam macskák kényes, lányha talpa,
mely hízelegve férfi-kézre jár,
de vágyamat ki ölébe kaptatja,
egy fenevadra nézhet vissza már.
Alkonykor lányom lombot lehell az este,
és örvény-szoknyám úgy sűrög, suhog,
hogymint elmennek mellettem szem-lesütve
a barnaarcú, szép, ifjú papok.
S még vágyam kába borzongása reszket,
szaporán lépnek, s vetik a keresztet.

IV.
A boszorkány

Kiket csípöm és derekam igézett,
s keményen rengő melleim hava,
kik nem csókolták szájam még soha:
máglyára küldtek most e kapzsi vénnek.
Mert ítélték, hogy szép szememben rontás,
s karom kalásza ördögök hona,
s hogy szerelmemnek bűvös mosolya
a férfinépnek drága vére-ontás.
A deres város szigorú telében
már lángpalástot ölt reám a máglya,
szerelmes kígyók: szisszen száznyi lángja,
s megrészegülnek karjaim hevében!
S e rossz vénnek még soká értem égnek
gyehennáján a sóvár epedésnek.

V.
Az eszelős

A Jézus Krisztus tűzszekéren – láttam! –
csörömpölt el a városunk fölött
egy hűvös, nyirkos őszi éjszakában.
Szent homlokáról tört vér csöpögött.
A kegyes Péter püspöki talárban
ült hátul és zsolozsmát füttyögött,
angyalok lovon, karddal szálig, százan
ügettek e villám-szekér mögött.
Már heted ízben Urunk így jelent meg
bűnös lelkemnek, s szegény, vak szememnek,
s e tűzcsóvakban lelkem nagy csodát lát:
megkoszorúzza fejem majd bizonynal,
terhel jogarral, tartományi gonddal,
alám hajtván a föld minden királyát.

VI.
Az ördög

Lány pendelyében én vagyok a bolha,
szüzek ajkán az epedő sóhajtás,
– mely viszi őket majdan a pokolba –
s a májusban az első zsenge hajtás.
A rózsabimbón én vagyok az illat,
szonettek bronzán a tökéletesség,
a csillagok az én markomban ringnak,
s az én kölykeim az augusztusi esték.
A templomban, hol engem üzve hívnak,
a tömjénfüstben kígyózva tekergek,
rossz gyermekekben, kik visongva sírnak,
engem vernek, de haj, hiába vernek!
Mert az ördög, ki él ezer alakban,
kísérhető, de mindig foghatatlan.

VII.
Akasztás

A pap megáldja újra a zsványt,
de rossz ribanca ráröhog, s kiköp!
Ágyról szalajtott, kócos uccalány
föl-fölzokog a bámész nép között.
Hernyóként lóg a hóhér kajsza bajsza,
de segédje annál jobban igyekszik,
hogy az Isten még früstökön marassza
e gaz zsványt, s pokolra vesse estig!
Hoháha, hoppssza! Csüng is már a nyelve!
– No, ez se kíván többé jó napot –
s a szülike, ki száz szemmel figyelne,
alig hinném, hogy ma aludni fog!
Bár jámbor s hívő nyájassággal telve
köszönti épp a távozó papot.

VIII.
A boszorkány égetése

Bűbajos testét ím, e beste póre,
nagy csúfságra most megmutatja mind,
amellyel átkos bájosság szerint
sok jámbor lelket megbűvölt e dőre.
De ím, a bíró gyűrűs ujja int
s nyugöli máris két suhanc a köre,
ahol majd teste – tudja jól előre! –
por lesz csupán, mit kéz a szélbe hint.
Már csóvjára csihol a pribék.
S a szép boszorkány rőt haja úgy röppen
a láng közé, mint tűz, mely lánggal ég,
s a bamba népség hev gyönyörre dőbben.
Mint olvadt arany, fölring még a keble!
S szegény pap sápad, mintha szédelegne.

IX.
A király ágyasa

...Mert drága testem dúsabb a királynál,
ki csókom inni síró, kába gyermek,
királya szívem s e puha virág-száj,
s két gögös keblem két királyi herceg.
Hús csípőimen, lágy aranypihéken,
gyakorta szunnyad ország üdve, gondja,
s akasztat másnap királyom a téren,
ha forró karom túlon fojtva fonja.
A királyok, ím, karddal és jogarral
hajttatnak büszke országokkal térdet,
s én rabot vetek lázas asszony-karral
a bennem lakó királynak, a kéjnek.
Mert drága testem égőbb a pokolnál,
s két bársony keblem szörnyű bűnnek oltár.

X.
A király

Miként az Úr a nyájak Istene,
a jámbor szentek nyájas pásztora:
úgy én vagyok az országok feje,
a népek atyja és kemény ura.
S mert a királynak nincsen bűne, vétké,
de törvény, amit ajaka kimond:
úgy én vagyok az erények vitéze
égi és földi birodalmakon.
En szabom meg az égtájak irányát,
a szél járását, holdat és esőt,
s kardom őrzi a mennyek háza táját,
mint alabárdos, vén kastély előtt.
Haragvásom világokat leronthat,
és kedvem újat teremthet magamnak.

XI.
A bolond

– Komám, nekem papolhatsz már s mesélhetsz,
barmunk a nép! – kimondom én, bolond,
s mert nincs oly kerge, ki zsarnokot éltet:
e farkas foga ott függ torkodon.
Komám, tudhatnád, nincsen földi ország,
hol a bolond ne szólna igazat!
Hisz tudósaid, a bölcsek és a szolgák,
alulról látnak, nyalván talpadat.
Komám, hiába korbács és bilincsek,
– béklyóból izzítják a jó vasat! –
és kamráidban nincsen annyi kincsed,
hogy megóvhasd a hóhértól nyakad.
Komám, amíg kaláccsal töltöd bendőd,
én, a bolond, már látom a jövőndöt!

XII.
A diák

A városban, hol büszke tudományt
kortyolgatok, – mely mégis hűs alázat! –
kövér kövekkel, várkastély gyanánt,
s lándzsás rácsokkal állnak őrt a házak.
De ha suhog komolyló s bölcs vasárnap,
a Dóm harangja fénylő légbe szánt,
s a párás, pohos sörházak iránt
rengő hasú polgárok inni járnak.
A rosszlányok meg – ajkuk rőtre festik! –
s a bús férfit dohos kapukba húzzák, –
s én egy ablakra várok állva-járva,
és Margarétra s lágyselyem hajára,
mely szőke, akár hazámban a búzák.

XIII.
A vértanú szobra

Immáron bronzban és kemény kövekben,
– akárha kínom dermedt volna meg –
fullasztó nyárban, szigorú telekben
szemlélem innen e sivár teret.
E térséget, hol terhes, dús vasárnap
kalmárok zsongnak és kofák beszélnek,
s kikért imái mindhiába szállnak
a Dómnak: kulcsolt, szépívű tenyérnek.
Mert holdas éjjel, míg a barna hársak
illattal lengnek s csilló, tünde hüssel,
gyakorta jönnek ifjak, szende szüzzel,
s csókokra csókkal, csókban lelni társat:
oly eszeveszett csacsogásba fognak,
hogy tört sebeim csobogva buzognak.

XIV.
A Vénusz-szobor

Derűvel, bájjal fegyverkezve állig,
de csókra, nászra talpig meztelen,
szerelmes szobrom szűz-pihésen áll itt
e drága parkban, hamvas éjjelen.
Ó, május éj, te csókra, csábra bujtó!
Halk holddal, rüggyel ékszerezd magad,
s hogy: lányok csókja csak pokolra gyújtó, -
e fanyar szentet nevesd ki, kacagd!
Lám, múlt nyáron egy szédült, holdas este
a Lizbet ajkát itta itt, kereste
szerelmese, egy harmatos bokornál,
s lásd, ma reggel volt épp, hogy keresztvízre
a csöppke fiát meleg karján vitte
kis Lizbet, meg a kandi képű molnár.

XV.
Az eretnek

Mint szörnyű nő, ki poklot gyújt az ágyán
s borából bünt és kárhozást itat,
úgy mardosod csókokkal ajkamat,
szerelmes Igazság! S véled égek kábán.
Mint kisdíák, ki bátorulván szesszel,
még szomjasabban, rossz házakba megy:
oly fájva, fojtva kínozt az öled,
hogy jajdulok már gyakorta: eressz el!...
De karodban a pusztulásnak méze,
– s csókolva halni ördögi gyönyör! –
s míg vad szerelmed halálra gyötör,
lelkem már égi szavakra ígézte.
S én rád forrok, – mert ártó átok vert meg –
mint anyja lázas mellére a gyermek.

XVI.
Nő képe, kígyóval

Mert asszony vagyok, fullánkom a csók,
s mert kígyó vagyok, mérge szerelem,
s vén erdő alján nem mar úgy a pók,
hogy ajakamnál parazsabb legyen.
Vak méreg vagyok! Karcsú testemen,
hol az Isten titkot titokra rótt,
halálos méreg illan, a szívem,
mely jéghideg, bár vésznél lobbanóbb.
A vásznon, melyet ódon festő festett,
karomról, lásd, a lágy lepel lefeslett,
s úgy gömbölyödik, mint az alma, vállam,
míg csábos csápú csókkal színig telve,
– akárha kígyó fürgelángú nyelve –
messzi jövőbe szisszen szízi szájam!

XVII.
A herélt

Dús asszonyok aranyló csípeje
ring lent a parton barnán, mint a nyár!
Mellük, mint érett gyümölcsök heve,
és nevetésük csorgó napsugár.
Ájult öböl csillámló, lágy vize,
mely fölött fényes, szikrás pára száll.
Minden hulláma nyaram viszi le.
Tikkadt erdőn dallal rekedt madár.
Markomban éles lándzsa őriz engem,
hogy szomjas szem ne lophasson itt mennyet.
És dárdák vasa nyilamlik szívemben.
Lent a hullámok kacagva zengnek,
a forró folyó csókos asszony-ár!
S itt fent szívemre feketült a nyár...

III/2 TILTOTT VERSEK

[A délután úgy zsong, akár a zsoltár...]

A délután úgy zsong, akár a zsoltár,
s a zsoltároknak hárs az illata;
zsolozsma zúg a vén teremnek boltján,
zsoltárt zokog az ódon iskola.
A tárt ablakon éles, égő folt száll
az éneklőkre, mint a glória;
fehér ruhában zengtél és daloltál,
mint neved is zeng: Samu Zsuzsika.
A hársakat mind hévláng nyár tüzelte,
s piros bokrok hajtottak szádról égve;
mint fehér galamb felröppenő lelke:
cikkant a falon az ablakoknak fénye,
s mint gondolatom, mely merengve száll ma
a vén zsoltárok s hársak illatára.

[Akkor kacag rügyeket a május...]

Akkor kacag rügyeket a május,
hogya esténként júliusra gondol;
akkor foglak meg, Kedves, igazán is,
ha elengedlek csók után karomból;

akkor fogan a szüzike, ha híves,
drága misén is kedvesére réved;
akkor vetél a szerelem, ha mélyebb
és gazdagabb lesz, mint az élet...

Angyal, te karddal sürgető...

A férfinak, kit védőn óv az Úr,
s kire dalt bízott, vért, vagy háborút;
égi angylt küld földi asszonyul,
ki keble ember, s arca már kherub.

E földi hitves égien ölelget,
az Isten üdve ajkáról a csók,
de nász után már vassal ütlegel meg,
és vesszejei poklokról valók.

Így sürget futni föl, az ösvényen föl,
csókok nyomára csapásokkal, karddal,
oda, honnan értünk szállt le a mennyből.

Ím, azért ver csak s kínoz, mert szeret,
mert minden ütleg szárnyalásra sarkall
az ég felé, honnan ő jött, s hová vezet.

1944

[A nyárdélután bíbor parazsáról...]

A nyárdélután bíbor parazsáról
pörnyét fújdogál uccahosszt a szél.
A forróság halk ablakokra kábul,
hol sötét szobákból lágy-dal döngicsél.
Az ucca katlan. Rőt fények cikáznak
szemem előtt, mint vakmégű darázs.
S mint kagylóból: elmosódó sírásnak
hangja szomorít, lágy gyereksírás.
Hűslő szobán most, hol fátylak, függönyök
pihegnek; tudom, sír a gyermeked.
Oly álommal száll a hang, s úgy hömpölyög
az uccán, mint szél a tengerek felett.
Révedő hajóst e hömpölygés alatt
egy nyárszínű tenger ölel s fojtogat.

Aranybozontú, poklokízű nyár

1.

Vadon kertben, hol nyers-vad cserje s dudva
sűrűl, s a hő, mint poklok bolyha éget;
ült bokrok közt hév párát roskadozva
bűzhödnek aranymohú ürülékek.
Mint álom kába ápora: sok légynek
zöldmégű danái zúgnak dongva,
s mi gyermekek a málnahűs meséknek
grádicsán járunk s szörny poklokön szorongva.
Ím, alkonykor már zsong a bokrok bronzza,
a kert, mint ördög ágyéka-bozontja;
lelkünket csodák lángos lópja vonzza,
félelmünket titkok nagy túlke bongja,
s vadon kertben arany mohákkal égne:
nyár nyers szagával nyüzsgő ürülékek.

2.

A kislányokat meglestük gyakorta,
hogy szitakötők s arany szúnyogok
zendültek föl az estében donogva,
s hogy mámorunk már féléssé kopott.
A bokrok odván rókaként osonva,
– míg árnyak alján farkashang fogott! –
ólálkodni vitt vágyunk kandi szomja,
s éhes szemünk nagy titkokat lopott.
Ó, láttuk őket dézsákban csobogva
visongani, amint tömött, fonott
hajuk kígyóként omlott oldalukra,
s kerek kis hasuk dallal kacagott!
Pirultak, amint a dézsából kijöttek!
S mi örömkben lehunytuk szemünket...

1946

Asszony az erkélyen

Alkonykor, ha a szél búja sóhajtó,
s a megtáruult egek mesevilága
úgy nyílik ki, mint fehér erkélyajtó,
barnahomályú, halkcsöndű szobára,
szobára, mely mint álmodó vitorlás
az alkony barna hullámain rezeget,
s bent a sötétben borongva zokogják
a zongorán az alkonyt bús férfi-kezek;-
ó, jó ilyenkor dúdolni, ténferegni,
s nézni, hogy fönt az erkélyen csöpp feleség
– szellő mossa haját, s a dallam! – megfürödni
az égre veti kacagószőke fejét,
s hogy eloldódik – míg a dalt az est cibálja –
a csobogó szélben lágyszínű ruhája.

1944

Atyafiság

Bölcst ringat és koporsót ölel,
s a család a halállal rokon;
borozgat, böffent, olykor dalol is
a torokon, a lakodalmakon.
A nagyleánynak ő küld szeretőt,
melléfekszik maga is néhanap;
egy holdas estén a vén szülékével
ropta a táncot a szérűskert alatt.

Mint parasztnál, ha sógor vagy koma
altiszt, rendőr, s már urakkal eszik:
életük ügyes-bajos dolgaiban
nagy tisztességgel meg-megkérdézik.
Ő hümmög egy sort, s azután felel,
bajszát bor elé kétfelé törölve;
jó éjszakát mond s aludni küldi őket,
kit fehér ágyba, kit fekete földbe.

1944.

[Az alkony-uccán zongoraszó szállong...]

Az alkony-uccán zongoraszó szállong,
osonó fénybe bújnak mind a fák;
titkot suttog a száraz vénleány lomb,
a hulló avar: halk melódiát.
Úgy révedek, hogy kislányodnak játszol,
míg hús billentyűn táncol lágy kezed
a szobában, a függöny bársonyán túl,
mely tengve leng és emléket rebeg.
Ó, bús bánatok esengnek szívemre,
s úgy vágyik szívem a bús bánatokra!
A dallam árad zengve és remegve,
zongorázik a szél a fán zokogva.
Az ablak áll és messzi égbe bámul,
függönye leng a múltak illatától.

Az Isten piros verset ír...

A mocsár gyöngyöt álmodik,
avult sebekre gyűl a genny;
vén, morcos ordas elmereng
egy nyiladozó reggelen.

Hunyó parázs még föllobog
korcsosodó üszkők mögül.
A halál elmosolyodik.
A bakó rossz bárdjára dül.

Az ördög kölykének dúdol.
A szélvész szirmokon rezeget.
Bóbiskolva ballag, dalol
a hegy megett a fürgeteg.

Az Isten piros verset ír
egy gyöngyvirág hűs kelyhiről.
S a nyári harmat oly súlyos,
hogyan terhén a föld összedől.

Család

Az öregasszony vaksi, meg süket,
az idős fiú kártyás és iszákos;
tegnap kaparta el gyereküket
a züllött halál, ez a vén vajákos.
Megsárgult könyvön méléz a fiú,
a lámpa serceg, a vénasszony köhög;
pille keringél, s olykor belefű
a halál a lángba, vállaik fölött.

Az óra roppan, visszahull a lap,
ernyed a könyvről a fiú keze.
A függöny sejtést, árnyat bólogat,
s a kertben síri, nagy léptek nesze.
Az öregasszony elejti a tűt,
– a kötése már előbb szétesett –
s úgy nézik egymást vággyal, őrlítón,
mint a megtévelyt szerelmesek.

1944

Dinnyepiac

Gyermekkorom tűnő nyomait botozva,
hej, most révedek a dinnyepiacra.
A kövér nyárra, mikor olyan volt az ég,
mint vörös hússal fortyogó fazék.
Minden úgy égett, mint a zsírok, pörkölt
rossz büze! És a város szinte füstölt!
Mint rothadt koncot béres a kutyának:
odavetette Isten mind a nyárnak.
Pokoli aszfalt! Forró vasredőnyök
mögött csak a legyecské élet dünnyög.
S a szép dámák! Fényes uraságok!
Akárha poklon illeghéne a táncot.
Lányok ruhája, mint a könnyű fátyol:
kandin megvékonyult a vad napsugártól.

Hej, de szemeimet nem az ingerelte,
csak a dinnyepiac hűvös, bűvös lelke,
illatok patakja, árnyékok folyója,
gyermek-ínyek édes titkának tudója.
Mintha nyakszirtedig csilló vízbe lépnél:
sátraival bukkant rád az ucca-végnél.
Hatalmas, nagy ponyvák őserdeje alatt
dinnyék roskasztottak gyékényt, meg kosarat.
Guruló, kis dinnyék! Komolytestű, roppant
harsogó görögök széteső szatyrokban.
És a dinnyés lányok! Míg vén apjuk aludt,
mérték a gyümölcsöt. De hisz barna karuk,
arcuk is gyümölcs volt, barna nyár gyümölcse:
faruk hullámváza rengő görögdinnye,
mellük ringódzása mosolygó turkesztán!
Rebbent, lebbent nyelvem, elállott szemem, szám!
Ezernyi édesség! Dinnyékből egy asztag!
Aki ezt árulja, az lehet csak gazdag!
Még ha vevőt várva naphosszat is strázsál,
alszik, morog, mégis különb a királynál!

Kicsi fiú voltam. A lányok mind nagyok!
Szemükbe már a nyár lépesmézet rakott.
Én meg dudorásztam, nem vágytam még mézre.
De a szemem, az csak egyre őket nézte,
azt a sok-sok dinnyét, azt a sok-sok kerek,
gyümölcspiros arcot, diósötét szemet,
kicsattanó állat, cseresznyézó ajkat!

Kevés híjja volt, hogy magasat sóhajtsak,
hatalmasat, amely törlekedve, szállva
fölér egyenesen, föl, a mennyországba,-
udvarok fölött már, tornyokat elhagyva,
őrült lánghalászból száll mind magasabbra,
s ott az Úr Istennek megköszöni szépen
e sok édes dinnyét erős tenyerében.

1944

Ébren maradj!

Ébren maradj és ne ernyedj soha
sem szerelemben, sem bánatban, sem borban!
Lágyság, merengés: csalfa mostoha,
és minden álom alján csúf pokol van.
Feszülj, omolj és halj meg, hogyha kell;
ostorral az Isten izmod edzi.
Erejét öli el, aki ölel,
s nyafka széppel az ördög horgod pedzi.

Hát ébren maradj, s ne ernyedj soha,
mert harc a világ, legyen fegyvered!
Sohasem sorsod: te vagy mostoha
önmagadhoz, ha föl nem ismered.
Harc a világ s a lány csönd csak babér,
mit Isten érdemedül osztogat,
s buzdítás, hogyha kürtje hangja ér,
új hadra ragadd régi kardodat.

1944

Édes az alkonyban zongorázik

Mint zongoraszó, mely bong sötét szobában,
hol csak az ablakok gyér fényei derengnek,
sarkok pihe-zugán hol dúslobbú homály van,
s függnek ódonveretű képei a Csendnek:
ó, Kedves, ilyen alkonyi ízzel zengnek
nevednek édes hangjai a számban,
mint zongoraszó, mely ablakain a mennynek,
lelkünkre hull lágy selymeknél puhábban.
Ó, tudom, most szobáját hűs estébe tárva
– mint magányos férfi, ki szépségekre vágyik –
Rád gondol Isten: sejtelmes muzsikára,
s a végtelenben Terólad zongorázik.
S én, ballagva halkan ablaka alatt:
merengő lélekkel föl-fölzsongalak.

Édes gyümölcsöt hoz a Tiszáról

Rózsát tűztél az est hajába,
ahogy frissen beléptél
a szobába, hol füstök kékes
kígyója ringott a lámpafénynél.
Mintha marék szirmot szór valaki,
mintha egy szép száj fölnevet:
napot hoztál a dús Tiszáról,
napon nevelt gyümölcsöket.

Akkor ültünk épp vacsoránál,
ételek illata igézett,
s szelíden kentél kenyerünkre
jó szagú verőfényből mézet.
Mosolyodból is gyümölcsöt raktál
súlyos hamvakkal öblös tálba; -
az egyik e vers volt. S ím, szívem ma
piros kis ajkadnak kínálja.

1943.

Est, csönd, unalom

Kerítés. Foszló hasadék. Lesem
a vénasszonyt, ki lágy ereszt alatt
esett vállakkal csügged, s csöndesen
egyetlen tyúknak magot szórogat.

Tán nem is szórja. Marka ernyed el csak,
s üres rostáján a mag hullva hull.
Lentebb a kis kert már halva hallgat.
Egy rózsaszirmot ejt tanácstalanul.

Még szellőcskéknek fonnyatag fodra.
S ím, árnyékok langytejű, sárga bőre
ráncosodik a fehér ház-előre.

A tyúk még csippent, inkább már aludna.
Az este káráll, ült szalmákba fészkel.
S a vénasszony csak áll üres kezével.

1944

Förgetegből volt a kontya...

Förgetegből volt a kontya,
pokollángból a szeme,
égszakadás volt a gondja,
kénes pára a lehe.
Jégverés a rokolyája,
– viharkor, hej, röpködött! –
boszorkány az ángyikája,
duhaj ördögök között.

Sereg dögből volt a nyája,
pásztora a háború,
az életünk az igája,
s vetésünkön átvonult.
Két szemében falvak égtek,
hörgésünk volt a dala,
élete a haló lélek,
ordításunk: sóhaja.

S éjente e szörnyű vénség,
– ha a bagoly is elült –
pattintotta redves ingét,
szerelemmel feketült.
Tépő kinnal, roppant vággyal
ráncos testét úgy veti:
nagy nászt halni a világgal,
s gyereket szülni neki;

rémes fickót, szörnyű kölyköt,
– hörgő, hápogó poronty! –
félíg kecske, majdnem ördög,
ki anyjára veszve ront,
s véres foggal, vad karommal,
míg arcára dűhe rág:
leteperi s ott azonnal
átharapja a nyakát!...

...Förgetegből volt a kontya,
pokollángból a szeme,
baljós fölleg lett a gondja,
lidércfény lett a szíve.
Settenkedő lelke, az még
vén kutyában itt csahol,
s jaj, magyarok! Szörnyű kölykét
már megszülte valahol!...

1944.

Füvekkel suttogom

Virág nyílt a fák alatt,
s te voltál a virág,
ahogy a fűben tündökölt,
mint pille a ruhád.

Mosolyod is úgy nevetett,
mint frisslelű füvek,
mint karodban a kalászok,
mint szemedben az egek.

Hallgattam én, hogy susogtál
a füvekhez, Kedves!
Láttam, szeretnek a füvek,
selymük hozzád repdes.

Virág voltál a fák alatt,
nap süttött hajadra,
s virággá nyitott szemedben
színek apraja, nagyja.

A lelkem lágy lett lelken,
akár egy finom illat,
s egy harmatodban fölringott,
Kedves, az esti csillag.

1943.

Gyalog lábbal...

Eleink még lovon jártak,
kósza réten széllal háltak.
De mi hasznunk belőle?!
Más sincs, csak a gyeplője,
ihajla!

Kótya vagyon, ló az ország,
ha az árát is elitták.
S gazdája se tudja tán,
mit vett tőle a cigány.
Ihajla.

Gyalog ország, gyalog népség,
nézegeti az ég kékjét.
Nincs kenyere, hazája.
Régi lóról egy pányva.
Ihajla.

A dülőút elég széles,
árva melled elég véres.
Ha elfáradsz, hát leülsz,
ha kergetnek, menekülsz.
Ihajla.

Csendőrök mind lovon vannak,
becsülete mind csak annak.
S ha valaki leköpne?
Szépszerével töröld le!
Ihajla...

Talpas nép vagy, koldus fajzat!
Gazdagoknak lovát tartsad,
kocsmába, ha útja megy.
Pár rézpénzzel tán fizet.
Ihajla.

Egy kevés bor még nem áros,
nem is dob ki a kocsmáros!
S mit úr béredül adott:
idd meg rajta korty borod.
Ihajla!

S amint szoktak ezer éve:
nézz kancsódnak fenekére.
Feledd el, hogy valaha
lovad is volt, s egy haza,
ihajla!...

S ha nótádnak mindnek vége:
állj csak a kocsmá elébe,
s várd, hogy egy új úr, paraszt
megint fizet pár garast.
Ihajla!

1944

Györe bátyós bajsza alól

1.

Azon a nyáron sok kukac volt,
s Györe bátyós pillés fák alatt,
nehéz csizmákban könnyen lépkedett,
csapkodván a zsenge bokrokat.
Egy ürge diák, – majdan garabonc! –
kinek undora tájtéket vetett,
haragvón mondta: bátyós, no tüzet!
Égessük föl a rusnya férgeket!
Az öreg bajsza angyal citerált,
s ravaszdi képén nagy mosoly hasadt:
„A fám terem, a kukac meg nyüzsgöhet!...”
– és szétnyomta a legnagyobbikat.

2.

Hogy fürgeteg jött, gyürte süvegét,
és kiköpött a háborgó világba:
térdén, mint a barna tőke firtje,
csimpászkodott őt kicsi unokája.
– No, Györe bátyja, ez aztán a vész,
és megpörkölkölhet úgy magyarosan!...
„Éntőlem szólhat, úgyszincs igaza,
s reszket az, kinek ily nagy hangja van.”

3.

Sok roskadt zsákot rakott szekere,
nyár büszke lelke bennük: búza, mag;
a tanya felé két suhanc eléje
állt, s rázogatták nagy botjaikat.
– No, Györe bátyós, le azzal a zsákkal,
miénk lesz immár élet, aratás!
Ümmögött, mosolygott. „Jól van, fiaim.
S nekem terem minden bujdosó kalász.”

Vihar, ne csapkodj, csípj a tenyerembe,
 mert akkorát se sajdulsz, mint a bolha!
 Györe bátyós derűje szemembe,
 akárha Isten érett kedve volna.
 Hordóra áll a villán, úgy szaval,
 s a kemény törzs rá meg se hajol.
 Vonul a vész, mint komótos bivaly,
 s én nézem Györe bátyós bajsza alól.
 1944.

Idő verseiből

Első szonett

Oly bronzos volt bőröd, mint az érlelő,
 heves nyár! S szemed mégis kék tavasz.
 Úgy siettél, kis rablány, tipegő
 lábaiddal a habzó fák alatt.

Szökökút, buja nagy kert, nyár s a szolgák!
 És szívem nyúgén száz, meg száz leány,
 kik életüket mind nekem csókolják,
 a kényúrnak, e márványpalotán.

Te csak mentél a szelíd fák alatt.
 Korsót vittél. Hosszan utánad néztem.
 Azelőtt még sohase láttalak.

S azon az estén rabod lettem én,
 s te királynőm a két szemem könnyében,
 messzire sejlő idők rejtekén...

Második szonett

E holdas est most vissza-visszakísért.
 Bronzbarna rablány, – egy a száz közül! –
 s a kényúr, aki mégis őhozzá tért.
 Ezüstlő Holdban Dávid hegedült.

Barna leányka. Mindig szolga volt.
 S a gőgös kényúr most lett szolga csak.
 Fülén egy kis szív szüzen zakatolt.
 Az éjben szirmok, csókok hulltanak.

Rabok vetették bent az ágyamat,
 nagy, délceg rabnők. Szerelem, zene!
 S te rabod mégis kuckódban maradt.

Hajnalra kelve már rigók nevettek,
 – csuklott a holdban szent Dávid szeme –
 s foglya lettem időknek, életednek.

Harmadik szonett

Bíborló nap. A szétvert légió
vérben fekszik a kéklő partok mellett.
Barbárok kürtje – érc, tülökszavú! –
sirályoknak, keselyűknek felelget.

Megprédált klastrom, égett ciprusok.
Héjj, ifjú hordák, héjj, vén napnyugat!
Kolostorkertben kelő szél susog,
s egy holt szűz ajkán némaság fogad.

Alszik a fűvön, keblén a keze.
Nytított szeme még így is égnél kékebb.
Csukott, csöpp ajkán fölpirosuló vércsepp.

Torpan a barbár, hull a fegyvere.
A szűz szemei halk-merengve nézik...
S bennem e vércsepp mindörökre vérzik!...

Negyedik szonett

Egy barna nyárnak voltál a gyümölcse,
s e nyár oly sokszor ínyemen sajog!
Nappfényben úszó út ballag a völgybe,
csikordul az aranyvörös homok.

Vászonruhámon hullámok csobognak,
ó, mert tenger e völgy, nappfény tengere!
S a roppant hegyek annyi napot rognak,
özönlenek, hogy fulladok bele!

Füvek pázsitján kecskék delelőznek,
– az ég virágos erdőket sodor –
mi szirma van, mind hullik, az időnek,

s a csönd kastélya az a zöld bokor! –
A fény úgy árad, hogy a völgy ropog!
S én dús gyümölcsöd ős nyara vagyok.

Isten így szórt szélbe minket...

1.

Mint mag, mit szél hűse kerget,
mint gyermek, kit űzve vernek,
mint duhaj, telt korsó borra,
mint koldus, tejes csuporra,
mint gyógyírra, kinek vére
folyik inge elejére;
ó, megvetve s vetemedve,
úgy vágyunk nők, öletekre.

Mint a mag, a mag, valóban,
mely esőben, dérben, hóban,
ernyőt bontva, kunkorodva,
szórva, szülve, zsugorodva,
birkák hátán, folyók hátán
törekszik, s nincs olyan sátán,
mely gátolja, hogy a földbe
hulljon, mint mi asszonyölbe.

Magok vagyunk, férfi magja,
Isten csókolt minket napra,
dédelgetett, kicsirázott,
felhős homlokkal vigyázott,
altatott az alkonyokkal,
alkonyokban asszonyokkal,
s most parancsal s kérve-kérve:
beleszórt minket a szélbe.

Szelíd szélbe, szűz szellőbe,
majd alkonyba, majd felhőbe,
itt röpülve, ott meg úszva,
itt harcolva, ott csak csúszva;
ölve, törve, törekedve
törtetünk az öletekbe,
hogya a magot, mit szórt szélbe;
megfogja egy asszony méhe.

Ezért lábunk, ezért vágyunk,
loholásunk, s a futásunk,
ezért vagyunk, im, erősek,
erőnkben bár tévedősek! –
ezért testünk csínja-bínja,
szerelmünknek minden kínja,
hogya: erőnkben tán repedve,
lágyan essünk öletekbe.

Ezért vagyunk csapodárok,
egy bimbóról másra járók,
sose állók, sose nyugvók,
térültünkben magot osztók,
ezért van, hogya ki hős férfi,
a föld minden nőjét félti,
s Belzebub anyósa, lánya:
az is mind az ő sajátja.

Mert ki rögnek porhanyója,
magunknak az foganója.
Fiatal, vén, angyal, ördög,
vágyunkba mind csápot öltött.
Mag se nézi: sík-e? Szík-e?
Förgeteg-e? Vér-e? Víz-e?
Csak megáldott, szent vaksággal
égi szárnnyal földbe szárnyal.

Így vagyunk mi, férfinépek
isteni szóval igések
s átkozottak! Így vagyunk mi.
Ölbe, ölbe! S hullni, hullni...
Bár halállal, bárha vérrel,
bár kínokkal, bárha kéjjel, –
szerelmünkben megvakulni,
s ölbe hullni, hullni, hullni...

Esőt kapni, csírákat bontni,
az Istennek igen-t mondni,
a haláltól elhaladni,
az életre fölkapadni,
nemesedve, növekedve
nevetni egy kisgyerekekre,
kisgyerekekre, új magunkra,
ki utunkat épp így futja.

Szellő tánca körbe, körbe,
egyik ölből másik ölből!
Ó, magunknak garadája,
önmagunknak tiszta mása!
Ó, vágyunknak édes íze!
S ó, békénknak drága hűse,
ha elveszve – mag a földben! –
föltámadunk asszonyölben.

2.

S a férfit, a hőst, erőset,
győzelemmel viselőset,
kinek roppant, nagy markában
egy egész föld, ég-világ van,
ki nyelvének egy szavára
háború dől vak dúlásba; -
fenevadat aranyláncon:
úgy tartja egy lány, egy asszony.

A férfit, ki rombol, épít,
kínnal, vérrel földet szépít,
s hatalmában minden görbed:
hegyről völgybe követ görget;-
hogyan ne essen lázadásba,
Isten asszonyokra bízta,
mint az őrző fegyverére:
nőknek szelíd szerelmére.

Kebel, szép láb hogyha bukkan;
nagy parancs van, törvény abban.
Keserű, hős kötelesség,
hogy az Úr Istennek tessék.
Szerelem, ha szülni indul,
abban az Úr szava kondul,
s szerelemnek rabságában:
vagyunk az Ő igájában.

Mert az Isten bölcs ám százszor,
gőgünkkel is százszor számolt,
sejtvén, hogyha kényszerével
törne reánk; szépszerével
nem lennénk az Ő zselléri:
Érte halni, Érte élni.
S tudja, ha sorsunkba nőt tesz:
igája is édes nyűg lesz.

Ó, húgaim, lányok, szüzek,
istenekkel viselősek!
Ti, Istennek rabtartói!
Szavam sincs rólatok szólni.
Ős éhségnek étetői,
hős erőknék fékezői!
Ekéjét, ha Isten tartja:
ti vagytok az eke szarva.

Ó, nem mi, a delik, hősek,
diadallal vad-erősek,
s Ő a bölcs, ki mellénk rendelt
benneteket szerelemmel,
s mit ránk rakott: - sok teher, nyűg! –
viseljük, hogy nem is sejtjük.
Úgy vagyunk a lova, barma,
hogy még nem is tudunk róla.

S szerelemnek üzve hímét,
így húzzuk az Ő ekéjét.
Vesződve a sárral, földdel:
a föld mégis tőlünk zöldel,
Tőlünk, akik dús erőben
roskadozunk, rengve, bőven,
s szava mégis gúzsba köthet
az Asszonyinak, s az Istennek.

Isten, jóságos Tanítóm

Úgyaddig vertél, Uram, Isten,
csípős vesszőkkel, hogy ma már látom:
nincs Rajtad kívül senki a világon.

Annyi másokban csalatkoztam,
hogy ma már nagy hittel követem meg:
nem lehet hinni, egyedül csak Benned.

S mennyi fintorra, bánatokra
torzítottad gyakorta a számat!
S ím, tudom: nem nevet senki szebben Nálad!

Eladdig löktél porba, sárba,
hogy érzem már – mert annyiszor potyogtam! –
nincsen élet másutt, csak a karodban.

Mint egy vén, falusi tanító:
tudományra somfábottal vertél.
De megneveltél. De jól megneveltél!...
1944.

Ki hosszú csókokat ivott

Aki már mindent megtudott,
szerelmet, életet, halált;
ki hosszú csókokat ivott,
s mámort még borban sem talált;
ki eztán bölcsen mosolyog,
– léten, halálon legkivált – :
meleg homlokod lágyan, szépen
nyugtasd el egy ringyó ölében.

Ki kóstolt mézet és epét,
ki járt már tengert és vihart;
akiben úzott lélek ég,
könnyeidet megérti majd.
Ki nézi ördög köldökét,
abban a jóság rügye hajt.
S ha csöndesdeden elbeszéled:
megérti bizton kóbor élted.

Ki száz éhesnek volt falat,
s ölére ezer vágy loholt,
nem is lehet az rossz, cafát,
de jó és áldott, mint a holt,
ki fölnyüzsgő férgeknek ad
testéből, mely az élte volt.
Ó, nincsen annak semmi vétke,
ki pusztulva is mások étke.

Ne bántson hát, hogy senkié vagy,
s hogy ő mindenki-senkié;
ki gazdátlanul kóborol, csak
az lesz híven valakié,
s kít csak egy hű ajak csókolgat,
sosem egyé, – mindenkié.
S ne feledd, hogy két árva lélek
örökkön dolgokról beszélget.

Aki hát mindent megtudott,
s rokona élet és halál;
ki bús szemeidből ivott
buzgó esték kútjainál;
aki már bölcsen mosolyog,
mert tudja mindig, mit csinál:
múló életed lágyan, szépen
ültesd el ő örök ölében.

1944

Messze magamtól

Nem hozzád hajlok, csupán csak magamtól
távolodom, ó, kerge emberiség!
Anyám teje után így ízlelem meg
a kóbor vér, a kóbor könny ízét.

Születtem szülni, halok majd halálra,
de amíg élek, addig dalolok csak.
A lelkem lendít, de e földön élni
a ti féltő karmaitok fognak.

Nem gyávaságból lakom köztetek,
de kedvemből még mókára telik:
hej, csodás ital egy kupából inni
az Isten, meg az árvák könnyeit!

Tekergő világ, tespedő valóság!
Nem hozzád hajlok, csupán csak magam
fáradtam kissé. S a homlokomon
a síró Isten lángcsillaga van.

1944.

Mint aki testál, hagyatkozik

Mint aki testál, hagyatkozik,
úgy mérlek föl lelkemben, világ!
Mint ki növekedve fogyatkozik,
és vakul, ha rejtelmekbe lát.
Mint aki vén borokat kóstolt,
s most bajsát törli a korty után.
Mint ki szüzet, öreget csókolt:
ítéletem számadás csupán.

Holtak fölött ülik így a tort,
így mossa kezeit a bába,
így pihen meg ásóján egy sort,
ki földet hordott garmadába.
Magamat számadom tebenned,
világ, s ím, szavaimmal mérlek;
tollammal csak arcodat vésem meg,
s amilyen vagy, úgyan ítéltetsz.

Végtelent fog, ki követ farag:
amit szeme lát, azt kivési.
Szólsz? Nem szólsz? Így vallod meg magad,
s ha te nem: a kő kemény ítélni.
Írlak, világ! Romolhatsz, repedezhetsz,
mert vésőm örökre megfogott!
Ki testált, attól már nyúhet, veszhet
a vagyon, miről hagyatkozott.

1944.

[Mint fiúcska, ki őszavarban lépve...]

Mint fiúcska, ki őszavarban lépve
olvasgat, s egyszer csak volt-bánatra gondol,
s már fájó könnyek gyűlnek a szemébe,
szívében a hízogó bánat földorombol;
ó, úgy jajdult meg bennem is, mint régmúlt,
gyermekkori sírás, hogy gyereked lesz,
hogy más szerelmes szív, s nem az enyém hullt
csókkal és gyümölcscsel áhítva, öledhez;
hogy az idő is röpké, foghatatlan,
mint esti fényben lepkék szárnyverése,
hogy az emlék is tünde, mint a napban
két szerelmes virág pihegése.
Hogy a szerelem illó, csalfá! Éppen
olyan, mint alkonyi fény a fák hegyében.

Mint martalóc...

Ittalak én, mint martalóc a bort,
szántottalak, mint zsellér az ugart,
mint tengerész, kit tajték, hab sodort:
kutattam benned: lelked-e a part?

Mint búsult duhaj ásitó lotyót,
kinek már nem kell pénz, se csók, csak ágy:
öleltelek én sokszor csuda-mód,
öledben sejtve Isten szándokát.

Bámultam rád, mint ahogy képre néznek
szent templomokban réveteg szüzek;
de nem leltem meg, Asszony, a szíved,

mert úgy vagyok csak, mint a kerge részeg,
ki tűnt igazért aszút, vinkót kortyol,
s csak bolondabb lesz mindjobban a bortól.

1944

Napkeleti versek

I.

Asszonyok, gyümölcsös kosarakkal...

Harminc éves, bronzarcú Jézusom!
Barna alkony nap homlokod heve.
Szelíd hajlású, ciprusos úton
ballagsz a lankalelkű völgybe le.

Lágy bárányárnyak. Nyugovó vörösség.
Mint döntött korsók öble, belseje:
csöndesség csorgat csobogó tejecskét,
bő békét a lankák dús füveire.

S ím, halk nők jönnek kosárral, gyümölccsel:
egy terhes asszony, kit a nyár fogant meg,
s kékselymű szűz. Még málna ajka gyermek.

Rájuk tekintsz; áldás nagy vágya tölt el.
A szűz is fölnéz, pirul. S tova lépve
gyümölcsök bőségén roskad gyöngé méhe.

II.

Rózsák mosolygó viselőse

Mária. Formás teltkarú szüzecke,
még férfiakról sose álmodott.
Szagos párnákra fekszik minden este.
Csöpp ajkán mennyei fény mosolyog.

Szemében éjbarna szomorúság.
Járása ringó rügyekkel nevet.
Mélykék hajában szíve-színű rózsák.
Szirmokat ölel és töviseket.

Semmit se tud még Józsefről, az ácsról.
Mint a mirtusz, fehér a homloka.
S lelkében már a szénalehű jászol.

Könnyeiből ködlik a Golgota.
Ilyenkor égi szerelemtől reszket:
vágyva a Fiút, a Lelket, a Keresztet.

XLI. szonett

Mint vénember, ki hős templomban bókol,
és fehér bajsza billeg, mint a pille,
s ódon képekről, pilledő zászlókról
egy égi sereg puha karja int le;

bár vállán még a zsákok terhét érzi,
a földet, meg az asszonyt, gyereket;
az áhítat már szívét sebre vérzi;
a szentek mind köré gyülemlenek.

Nehéz zsellérek, halszagú halászhok,
kik úgy küszködtek éppen, mint maga,
s e vén paraszt, ki, im, most csodát látott,
csak csöndre döbben, motyog ajaka;-

szemem is benned így lát csodákat,
mert nem tudom már: kép vagy? látomás vagy?
1943.

XLII. szonett

A nyár oly szőke, akár a hajad
és karjaidból nyújtózik a föld,
te vidor kedved mind a madarak,
s a te mosolyod minden ért gyümölcs.

A fák lombja csak téged bólog égis,
a tücskökben is lágy hangod repes;
öröktől fogva a te neved vésik
vén tölgyekbe a halk szerelmesek.

Te születesz meg a sárguló kalászbán,
és téged ringat újra majd a mag;
te szérűidből laknak valahányan:
zsellérek, pillék, grófok, darazsak.

S ha televényem lesz majd a szíved:
én termem borod, dalod, kenyered.
1944.

XLIII. szonett

Kerestelek én füben és virágban,
és ízleltelek néha méla borban;
de képed, Kedves, sehol se találtam,
mert mindenikben csak én bujdokoltam.

Úztelek őszben, vártalak a nyárban,
s a nyár helyett csak varjak hada jött,
dér csillogott a mézkelyhű virágban,
megfoszlott torom torzsái között.

A parázsból már csupán lobbanásnyi,
boromból hullott venyige maradt,
s a két szemedben Istenhez juhádzni:
akkor leltem meg, Kedves, magamat.

S már gyümölcsömnek sejdülése voltam,
nyarat öelve föllett lombjaimban.
1944.

XLIV. szonett

Mint eszelős, ki magában motyog,
s szavát már ember alig érti meg:
híreddel, Kedves, én is így vagyok,
s így lett hozzánk e föld füle süket.

De jól is van, hogy tükre vaksi, Kedves,
és nem ért minket ez a bölcs világ!
Ha kulcsa lenne hozzád is, szívedhez:
látnám-e benned Isten mosolyát?!

E világ képe butaság, süketség.
S mit benned látok: menny az, Kedvesem!
Emberségünkön inkább csorba essék,
de maradjál csak örökre ilyen!

Legyél derűs kép, mit a föld nem érthet,
s épp ezzel leszel tüköre az égnek.
1944.

XLV. szonett

Forgattam tüzes kancsóidat, Isten
és napsütésről zengtek a borok;
pincéid alján mennybe részegedtem,
s most duhajkodva Rólad dalolok.

Kis úcca rezzen, vén kutyák csaholnak,
dülöng a Sátán s jó földet ígér;
hej, rossz bakkancsom cuppan sárnak, pornak,
csak hetyke nótám az, mely égig ér.

Dalollak én már, Istenem, örökre,
s Te egyre traktálsz Kedvesem szemében;
kupád mélyéből érzek szőleldre
s dombjaidra is itt a mélynyi-mélyben.

Ki boraidból egyszer is ivott,
azt ne csodáld, hogy harsog, tántorog.
1944.

XLVI. szonett

Boldog vagyok, mint ősszel a mező,
ha földdé szülte vágya: barna mag;
boldog, mint bronzsal, hamvban érkező
gyümölcs, amelybe gyöngysor fog harap.

Boldog vagyok, mint béke frisse: tej,
boldog, akár a megszegett kenyér,
s mint asszonyöl, mely lágy álmot lehel
a zsellérnek, ki kuckójába tér.

Oly kicsiny vagyok, mint a csillagok!
Oly óriás, mint a fű hegyén a harmat!
Oly boldog vagyok, hogy így dadogok.
Oly boldog, hogy még a szívem is hallgat.

Oly boldog vagyok, – repesem neked –
hogy vagy, Kedvesem, s én is lehetek.
1944.

XLVII.szonett

Mint képmásával a szelíd tükör,
mint tükörrel az ember képe-mása:
szerelmünk, Kedves, már így tündökölt,
s nincsen rólunk e földnek tudomása.

Én képed vagyok és te hű másom vagy,
s ha jönnek tévedt, ijedt emberek;
nem láthatják mi ember-alakunkat,
csak két tükröt, mely egymásra nevet.

S te bolond világ, repedj, szakadozz hát,
dobjad szemétre hitvány tükrödet!
S ha hulláid majd békéd is meghozzák,
a lelked arcát bennünk megleled.

E tükrökben, kik múltó ezredévek
óta csak egymás szép szemébe néznek.
1944.

[Ó, akkor mindig azt az uccát bújtam...]

Ó, akkor mindig azt az uccát bújtam,
kerestelek a házfalak mögött,
s csak gyereksírást leltem, mely fakultan
hömpölygött már a vén kapuk között.
A délután vad fényekre vakultan,
mint kába döglégy zsongott, dünyögött;
mint vénleányok: holtan és kinyúltan:
a csüggedt hőben csüngő függönyök.
Mint eszelős, ki tünt illatot hajszol,
s egy sóhajban is moccanást gyanít:
emlékem, ó, sívó pusztán barangolt,
kutatva múltat, illó valakit.
S az égig-égő tikkadt délutánban
gyereksírást sírt a kósza szél utánam.

Piros cseresznyék mosolyával...

1.

Piros cseresznyék mosolygása,
szamócák s eprek tavasz-ízzel;
szerelmem Téged fehér tálba:
lelked derüs havára képzel.

Lágyívű tál, teli gyümölcessel,
dús gyermeke bronzkesztyűs nyárnak!
S csipkés levelek harsant zölddel.
Megtikkadt létemnek kínállak.

Harmatozd szomjú ínyemet meg,
ajkamra hűvössel nevéssél,
gyümölcse göröngy életemnek.

Békés kertész: Isten szedett Téged
egy reggel, s tálcádon: nemes, mély
lelkeden halkan elibém tett.

2.

Törzsed hajlékony tavaszoké!
Derekad fűz vesszők sudára!
Szerelmed komoly, vén boroké,
s július zengő aranyága.

Szemed: tiszai ég derűje!
Szavad a szelíd mesék kútja.
Vágyaknak barna hegedűje,
mosolyok híveslő tejútja.

Ajakad vérpiros virágján
ígéretetek harmata reszket,
s gyümölcse hús eperszemeknek.

Kedved: ezercsipkékű páfrány,
erdei, gyöngy csöndbe suttog,
hol rigók élnek s kandi kakukkok.

3.

Mosolyoknak kútja az ajkad,
csókod nedűs derűknek hűse;
kacagásod mennybeli dalnak
harmata, drága láncra fűzve.

Kuncogásod barackok hamva,
csibécskék egynapos pihéje;
nevetésed záporok langya,
ha hull a hűvös, esti rétre.

Cseresznye? Málna? Honnan tudnám!
Zápor-e? Kút-e? Azt sem érzem,
csak azt, hogy csacsogó patak szám,

mely csörgedez, mint a mesében,
s ha piros ajkad tükrére hajol:
szívverésű habokkal dalol.

Piros, kék, fekete

1.

Sötétvörös volt ajka, mint a meggy,
de mélykék fények ingtak a haján.
Fehér fogakkal buggyant, s nevetett
hamvas epreket, friss cigányleány.

Nagycsöcsű csönddel unszolgatva nézett.
S pókhálóselymű, hús inge alól
– lágy ringásukban szánt szándék ígézett! –
bronzalmás két kis mellecske dalolt.

Pipáztam. Párás, puha füstök szálltak,
mint látomás! S én tudtam: valaha
enyém volt e csipők barack-mosolya,

karok kalásza, vállak, pihe-árnyak!...
De alkony volt, s pipámból füstök váltak,
mint piros ajka révült sóhaja.

2.

A nap tüze, mint rothadt, barna ápor,
végigcsorog az ült viskók felett;
izzadt melegbe gunnyad a cigánysor,
porba hevernek a póre gyerekek.

Rossz kerítés mögött egy süldő lányról
a hőség minden cafrangot levet:
bátyja vihogva, nyűtt, rúgott kannából
önti. Orkánzó csöppek ömlenek.

Vén eb somfordál, hulladékért vinnyog,
egy apró poronty bögve esdekel.
Anyja emlővel hallgattatja el.

A víg kamasz – mely ingerlően ringott – :
meztelen húga vállába harap.
Az asszony nézi, szoptat. Süt, süt, süt a nap.

Ropogós volt, mint a kövér fű

A fák alatt már zizge s rőt avar.
Nyári napok bús avara szívemben.
A borús emlék olykor megkavar.
Október szele nógat nyögni engem.
Száz barna ágam csonkja vág az égre,
száz barna varjú gubbad ágamon.
Elsodródnak a holt lombok a szélbe.
Mint fázó tócsa, úgy kotyog dalom.

Ropogós volt ő, mint a fű kövérje,
madárfüttty volt ő gyöngyházhajnalon.
Méhes volt ő és forrott sárga mérge,
darázs volt ő és csápot zengve vont.
Holtan sziszeg már, ernyedő fű, a réten,
hallgatva hal már, rigó, ajkamon.
Csapzottan ringnak vén fáim a mélyben,
az ég alatt. S én halkán hallgatom.

1945

Rózsa, vérbarna levelekkel...

Elnézegetlek, Édesanyám.
Benned nézegetem magamat.
Magamat, nyáresti rózsafán.
Emlékek vén illata fogad.
Rózsa, vérbarna levelekkel,
vérbarna, kései őszi nap...
Rügyekre merengő szemekkel
fiamat látom, én, a fiad.

Így simogatom majd hitvesemet,
ki májusom most, és kékszemű.
S meghozza törzse gyökeremet.
Ó, tavasz! Ó, szeptember-idő!...
Anyám, hitvesem. Lét borai.
S, ó, Isten boros kedvű ajka!
Szerelmem teli korsajai!
Kortyoljatok ímé, vidulva.

1944.

Szélel, alkonyi fészűvel...

Mint alkonyi szellő,
ha szántja a mezőt:
hajadat fészűted
a vén tükör előtt.
Bele is neveltél,
s így tanult a vaksi,
hályogverte tükör
ifjan mosolyogni.
Ifjan mosolyogni,
aranyhajad nézni,
sietős perceknek
szemedről mesélni,
szemedről, amelyek
tündöklő csillagok,
s tőlük e vén tükör
mennyországgént ragyog.

1943.

Szonett, emberről és bogárról

Szólj szót a fürge futrinka bogárnak,
mely hátára fordult, s kinek lábai
oly vadul, megriadva kalapálnak,
mintha az ég készülne ráomlani;

szólj szót neki, hogy nem dárda a szalma,
s nem támadod vele, de támogatod,
s hogy amit hall, nem dobok riadalma,
csak szíved verése, mely érte dobog; -

ám szólj, balga! Nagy árnyaidtól is retteg!
Óriás vagy, ember, tehát kegyetlen.
S szívedben harci dobok dübörögnek.

Támadsz, vagy támogatsz? Ott a kezében
a szörnyű szalma! – Légy hozzá kegyes. Nézd
vak remegését. Lépj reá. Taposd szét.

1944.

Szonettek macskáról

1.

Macska! Hogy mennyit karmolsz, vérezel! Pedig
durmolhatnál ölembe kuporodva!
S keményen ringó, mérges melleid
hév anyaság lágy láza verné csapra.

Hajad lobog, szélvész szoknyád iramlík!
Nincs pillanatnyi nyugtod, ugrasz futva:
elsiklasz! S nyárszínű derekadra hajlik
piros vágyaimnak minden rózsabokra!

Rezzensz, nevetsz. Nem is tudod, miért.
De vigyázz! Egyszer ajkadról a vért
csöppenként csókolom el, hogy megalázkodj!

S amint Isten rendelte: lepve, loppal,
macskahátú, fölborzadt vágyaiddal
osonva csússzál uradhoz, a lánghoz!

2.

Pillantásom, a gézengúz darázs
már napok óta jár az ajakadra,
s óvakszik, dűnnyög vígan, hogy parázs
szájadról nagyfullánkú csókot lopna.

Tudom, hogy ajkad érő, drága méz.
S én megmarom, hogy édesebb legyen!
Mert úgy ígér csak sokat, ha ígéz,
ha fájó csápot ölt a szerelem.

No, így zümmögök rád már napok óta.
Úgy babrálja szájadat szemem,
mint darázs, ha röppen a friss bimbóra.

De tágcsöbrű kertész a szerelem!...
Öntöz, nevel. S egy hajnalon én részeg
darázs kifeslő szirmaidba tépek.

1944.

Tiltott versek [I.]

I.

Férjhez ment kéjleányhoz

Mily hév tüzelte csípőd valaha!
Mily poklok öble volt sötét öled!
S kebledből – dombos márványok hona –
most tisztos emlékek szent malasztja lett.

Lábaidban még tűnt futás remeg,
és buján ringnak pompás combjaid;
de karodról már foszlik a meleg,
s a szelíd erkölcs hazudni tanít.

Ím, kétszer csaltad meg kemény sorod:
tűzért dobtad el gyenge szüzességed,
oly lángért, amely mindörökre éget.

S most balgán hiszed: hagy, ha elhagyod
e forró pokol! – Megérdemeled
elhízott hasad, lottyadt melleidet!

1944.

II. Tájkép

Kertben feküdt. Hús dombok mosolyogtak
kis keblein, amint az álmos lányka
letette könyvét. A fölnyúló karoknak
völgyén már serkedt szőke nyár kalásza.

Verset szemelt tán? Nem tudom, de hosszan
csókolt a zöld lom pillájára árnyat,
amint merengett. Fodrokban, habokban
simultak ruhájába a gyenge vállak.

Egy bimbó szirma épp ölébe feslett.
Ölébe, ahol enyhe-ívű völgyek
szelíd lankákkal lágyan váltakoztak.

Ím, elpirult s már zárta is a könyvet;
néhányat libbent, aztán futni kezdett:
derekán rózsás vágyak ringadoztak.
1944.

III. Lány, nap, aranyalma

Irult, pirult s lassacskán vetkezett.
Ketten lestük meg: én s a kandi nap.
Virág, víg pázsit, bóbítás füvek.
S ruhája mind már fák bogán akadt.

Fürödni készült. Fényes gyöngyszemek
hasadtak fürge tenyere nyomán,
hogypaskolta lágyan a vizet,
s a kádba lépett keccsel a leány.

Most is irult még. Hamvas keble hűsét
még eltakarta – csöpp ernyő – keze,--
de rajta függött már a kert szeme!

S mint mesében, odvas fák mögül törpék;
vidor szemek, csókos karok ölelték:
pufók, leendő négy kis gyereke.
1944.

Tiltott versek [II.]

I. Idők mélyéből zengő hegedű...

Mint hegedűk sejdülő szava,
mint messziről rémlő muzsika,
mint tengerár, ha zúgva zúg,
s egy gyöngykagylóban bont kaput:
mosódó cselló, barna oboa,
zene, mit hallottam valaha;
nincs szomorúbb, nincs édesebb,
mint emlékszendülő neved.

Mint éjszakában, bús egyedül,
ha egy zaklatott szív hegedül, -
mint dal, mit egyszer valahol
az édesanyánk eldalolt, -
mint nagyfullánkú, régi nyárral,
szívünk, ha sajtó sebre fájjal,
s borong számocák rég-izének,
mit még gyermekkézzel tépett.

Mint tenger fölzsongó moraja,
mint messziről rémlő muzsika;
hullám – a széllal elfolyó,
hullám – bronzal alkonyuló,
zenesó – megidézhetetlen,
zenesó – s itt zeng a szívemben!
Nincs szomorúbb, nincs édesebb:
idézni régi éneket.

Szép neved, te drága muzsika,
ó, hallottalak már valaha,
s emlékek vén erdejében
hegedűszo vagy te nekem,
hegedűnek lágy zokogása,
szívem zokogó dobogása,
mint szobában, ha egyedül
valaki sírva hegedül.

S ha feslik, sejlik, csendül a neved,
rég zengett zenékre révedek,
zene borús bársonyára,
alkony szemű muzsikára;
zengő zenére, mely akárha
esti tenger aljáról szállna,
megfoghatatlan s úgy ragyog,
mint habokban a csillagok.

Ó, mert nincsen édesebb, szomorúbb,
mint tenger, ha kagylón visszazúg,
s kire hullámszik e zene:
nem tudja: Alszik? Ébren-e?
Ó, hegedűk sejdülő szava,
ó, tengerből rémlő muzsika,
ó, lágy zenészo: Kedvesem,
ömlőjél el a lelkemen.

Évekre, múlt századokra
árad e varázsos tenger sodra,
s a vizek mélyén egyedül
csak a te szíved hegedül:
mint pusztán, végtelen éjszakán,
ha hegedűt ríkat ifjú lány,
s egy vándort, sötétlő éjjel
fölrémlő zene vezérel.

Ó, hallottalak már valaha,
te szomorú, édes muzsika,
mint kagyló, hogyha zúgva zúg,
és benne tenger bont kaput; -
ím, így zsongok már föl, áradok,
hajjaim is hosszú századok,
s ringok. Álmomban? Ébren-e?
Ringass csak, örökös zene...

II.

Egy barna nyárnak sejlő zamata...

Mint vándor, aki otthon, hajdanán,
még gyermekfővel érett bort lopott,
és hulló lombok hűses halmazán,
a bölcs pincén, kit mámor megfogott,
s aki most, ímé, úton tántorog,
s már apja sincsen, anyja, neve se,
de kísértik e régi-rég borok,
egy valaha volt július heve;

s nyarát idézné, azt ízlelné újra
a korsók alján, kocsmák szemetén:
piros ajakkal bölint minden borra,
s csak bánat csorog mindből feketén; -

ó, Kedves, sorra így kutattam érted,
te tiszta mámor, régi, égi bor!
Ínyem már egyszer szőleldre érzett,
s kancsóid alján nyaram bujdokol.
Egy barna nyárnak mennye, zamata,
egy öblös korsó íze, mámora, -
e barna nyár volt tanyám valaha,
s már nem veszlek le ajkamról soha!

IV.

KÉZIRATOK EGYES PÉLDÁNYAI ISMERT ÉVSZÁMOKKAL

(A versek egy része megjelent újságokban, folyóiratokban, esetleg a szerző halála utáni
néhány kiadványban)

IV/1

[TAKÁCS – TÉKA]

Erzsébetre

Megfonnyad az erdő,
bíborra sötétül,
Erzsébetre aztán
havazni is készül;
sűrű föllegekben
ködöt füstölögve
ki is ül pipázni
a tél a küszöbre;

cincogjon a bögő,
folyjon hát a nóta,
a cigányok előtt
bor legyen a kóta,
visítsen a disznó,
s hurkája, a hája,
legyen boldog béke
első harsonája.

...Ha nem is bölgővel,
nem is hegedűvel,
zümögjön csak úgyan
dallal, meg derűvel.
Ha nem is hurkával,
egy fehér galambbal
szökjön be Erzsébet
meglepetve, loppal;

nyár eleji tücskök
kerge zenéjével,
hasas téli almák
nyárias lehelével,
havak pihe könnyű
dunnáját terítse
a dundi karácsony
léptei elébe;

nagy tüzet se rakjon,
csakhát gyújtson éppen
egy parázsnyi lángot
Erzsikék szemében;
egy maroknyi fénnel,
egy mosolynyi lánggal
megbirkóznak ők majd
mind a télvilággal;

hogya az a bögő
békét brummog újra,
hogya azt a nótát
újra magyar fújja,
s ha nemcsak kapása,
nemcsak a szegénye:
mi leszünk a vén föld
legifjabb reménye!

Addig csak Erzsikék,
– lágy tüzek rőzséje –
emlékezni kell a
tűzre meg az égre.
S fehér galambotok,
mit elküldtök reggel,
rózsaágra bukkán
bizonyosan egyszer...

Örzsikék, Ferencek...

Ferenc a tűző, vak napon kaszál,
és ringva hull a hullámozó kalász;
ő barna marka szórta a magot,
övé hát áldás, áldozás.

Örzsike meg rendet rendre rak,
– a delelő dél kék szemébe néz –
övé az ének, imádság, fohász,
ő kincse lesz a jövővetés.

A dombok alján, idő dűlején
már érik a bor, – színe, lelke: vér –
a ház körül meg hívja, várja őket
az alkonyat s a frissen sült kenyér.

Vetésre áldás, arra áldozás;
megáldott földre áldó, tünde ég...
Tiétek Krisztus és az öt sebe,
ti bölcs Ferencek, szelíd Örzsikék...

1943. október 19.

Erzsébet és Ferenc napra

I.) Az olvasóhoz így szól a költő:
e verseket olyan módon betűzze,
mint Örsikét s Ferenc bá'-t összefűzte
a házasság s majd fél emberöltő.

Igaz, hogy olyat még sohase láttam,
– megvallom - hogy Erzsébet és Ferenc név
kalendáriumban egy napra esnék;
de gráciát, hogy el is magyarázzam.

Ferenc-et mikor kellett vón' köszöntni,
bátorságunkból épp akkor vót – sömmi;
mert szép Sárhelyt az ágyúk tüze verte;

de Erzsébetre immár kivirulva,
tán nem is lesz oly „rettentő” nagy baj, ha
kettejüket ím, egyhelyt szedjük versbe.

2.) Télen, midőn durva fagy szorongat,
e fázó szívű, hóhajú favágó,
hogy tán durmoljon: halk szavú, virágzó
idilleket gyűjtögetek magamnak,

és így képzelgek: farkas mérgű télen,
– mint akit ordas mostohája vert meg, –
úzve bolygok a réten: csacska gyermek,
ha vak fehérén és a baljós éjben.

S már álmokába hóvilág köröttem
a tájék, s útamban se láng, se lélek.
Förgeteg emel torlaszt, honnan jöttem.

De zsebbe nyúllok – s tündéri ígézet –
öt kis sült krumpli újjamba dorombol,
mit útra vettem hamuból, koromból.

3.) No, balga költő, túl nagy lett a példa
az öt krumpliról, mely a szeretet,
s mik pattant héjján pára és meleg
illan: Jóság utolsó maradéka.

Mert kemence a Jóság, nagy kemence,
melyben az Isten – magányos Apa –
gyermekeinek krumplit süt hamuba.
Ablakukon túl a tél hideg csendje.

De gyermekeit a gonosz mostoha,
a rossz ruhájú, kínzott arcú Élet
kiveri gyakorta fagyára a Télnek,

hol ordas mordul s nagy fekete hang.
S a kis árvák, kik vacognak szepegve:
öt forró krumplit találnak zsebükbe’.

4.) Világ a föld is, sűrű hóvilág,
amelynek telén szörnyű fürgeteg dül,
s kis tanyánkat a jeges hegyeken túl
befűtta dér és hó és zúzmarák.

Ó, mint vacogna szedres ajkunk kéken,
ha nem találnánk – fázó gyerekek –
csudás sült krumplit ritka emberek
meleg szemében és meleg szívében.

De Belőletek – mintha tágas tálban
egy ölnyi krumpli boldogan nevet –
hasadva, pírral ömlik a meleg,

akár vacsorák ékes íze szállna!
S kifeslik lágyan – Veletek beszélve –
e krumplik heve s mosolygó fehérje.

Ferenc napra

Ferenc bátyámnak a legnagyobb szeretettel

1.) Mit ónos ősz hűs láza, bűja forralt,
s dombok bozótját járó renyhe nap;
ó, barna mámor, alkonyizű borral
gyakorta kérünk, hogy mutasd magad.
Mert lám: nyarunk csak lepkeröptű vendég,
ki szirmokon jön, piheszárnyakon,
s úgy tűnik el, hogy alig érkezett még!
De őszünk testes, cammogó rokon.

Jöjj, barna bor hát, mámor bársony ágya,
megolvadt mennyek habzó pohara!
hol testét kínnal, tusakodva hányja
a Jövendő, e vajúdó anya.
Mondd, lesz-e újra nyara, gyermeke?
Mondd, lesz-e újra vesszeje a dombnak?
Te, égő nyárnak kései heve:
szelíd bor, ó, meséld el, mondva mondjad!...

2.) Ferenc napkor már hó az ország csöndje.
Mint reggeli fagy, csillanó a gond.
A bor, a bor a durmoló kemence,
hazám, didergő hó: tájaidon.
A bor, amelynél meghúzódik szépen
egy család magyar, egy maroknyi raj.
Kint alvó, szürke föllegek az égen.
A kertek alján gunnyadó vihar.

Itt bent szelíden felesel a rőzse
a téllal, amely rügyre, csókra mord,
s az íves kancsó – nyár aranyló ősze –
bő kottyanással adja még a bort.
Forgassa hát, ki nyárnak ismerőse,
s ki télen is tavasz tudója volt!
Verébugrás a nyár! S az ősök
lám följöttek már. A pislá, vaksi hold.

3.) Bátyám, e te bajsod borra termett!
Hogy pincézéskor, míg az ősz suhan
megtöröld lustán, melyről már lepergett
egy-két arany csöpp méltóságosan.
Bátyám, a te bajsod borra termett:
komoly beszédre. – Hűvös, mint a bor! –
S tőle tán épp egy ország részegül meg,
mely gubbad most a télben valahol.

Bátyám, műveld hát kerted szőleit,
s barkás felhőkből olvasd a tavaszt,
hogy szeptember, ha vén pincékbe nyit:
forrjon a bor s a borban a vigasz.
Szomjas vagyok. De nemcsak én, magamban.
De velem együtt ország, a világ.
Daloljunk hát és áldjuk itt e borban
az igazságnak mámorát s dalát!

1944. december 3.

Hogy művet, csoda-dolgát végezz...

Hogy művet, csoda-dolgát végezz,
ne önmagadhoz fuss, fiam,
hisz' éltedet hiába vérzed,
míg Isten lelke messze van.
Hiába addig kín, üvöltés,
az átok is hiába mind,
míg poharad nem színig telt és
Isten még nem reád tekint.

Ha néven szólít egy pillanat,
csak akkor szedelőzd magad;
fiam, mindig híven maradj,
hogy e percnél majd nevet adj.
Renghet a világ, – te ne bánd,
csak vér és sár csupán e föld;
kínlódhat lelked, – meg ne szánd!
Majd jön az Isten és betölt.

1945. március 18

**Amolyan születés-napi versféle,
mely itt-ott tréfás, itt-ott komoly**

Születésnap, születésnap!
Csupán annyi éves,
hogy a számát kibeszélni,
csöppet se veszélyes.
Bezzeg, hogyha hatvan volna,
– horribile!: – hatvan!
Főhetne a fejem nékem
Kínban és rímekben.

Mert egy hölgynek hetven évet
kötni a csokorba,
s versbe szedni!, biz ez olyan,
mintha sértés volna.
Legyen az a vers remekmű,
ha évét megmondja,
annak, kinek szólt az egész:
undok papírrongy csak.

No de ilyen veszély engem
nem kerülget egy se:
tizenkilenc könnyed évnek
szép a kikeletje.
Tizenkilenc tavaszévnék
a bimbaja ringó,
tizenkilenc tavaszév a
májusra bölintő.

Tizenkilenc kikeletnek
május-csokra, Jutka,
kezében az élet: alma,
s nem rossz almacsutka.
Van rajta egy sort majszozni,
– s megkínálni mást is!
Tartson el hát hosszú évig
ez az alma – százig!

No de hogy a kívánságban
lényegesre térjek:
alma mellé, csokor mellé
kívánok egy férjet.
A szerelem bizony alma,
s ha ketten majszojják,
annál tovább tart el! S nevét
úgy mondják: boldogság!

Kellhet-e még több is ennél?!
Boldogsággal, férjjel,
ha az ember hosszú évet,
száz esztendőt ér el.
S úgy emlékszik, úgy vélekszik
tizenkilenc évre,
mint valami messze-sejlő,
édes-bús mesére...

Ajánlás:

S akkor aztán könnyek nélkül,
sírás nélkül bírja,
ha nyolcvan év múlva éppen,
egyik köszöntő versében
egy bolondos költő szépen
a korát kiírja...

Monsieur Piros, 1944

**Félig-meddig ódai iramat
edj tartományfőnököknek
ő neve napjára
Anno Domini: 1944**

Kié a *fő* s a *tartomány*,
sőt még a *nők* is hozzá,
milyen nagy blamázs lenne, lám,
ha dalom nem dalolná.
Ha éppen ő maradna ki,
mint rigófütty a hóból.
(Ilyet gondolni s mondani!
No, ez már sok a jóból!)
Zengjed, zengjed hát őt, dalom,
teli tüdővel zengjed,
kinek érdeme nagy halom,
s híre földet tölt s mennyet.
Őt lantom méltán zengheti,
hiszen névnapja máma!
(S menyasszonyokból van neki
egy egész tartománya!)
Uralkodjál hát, jó Ferenc
egy jövő tartományon!
Határa végtelen legyen,
rá a föld száját tátson!
Bő legyen borral, békével,
hogy a plundrája mentét
a királyoknak fussa el
a sárgaszín-irigység!
S ha meglesz majd a tartomány,
– és hozzá a hatalmad! –
elvárom majd igazán,
hogy költőnek alkalmazz.
S möszjő Janót, ki jogtudós,

fogadjad föl jogásznak,
mert szükség van előbb-utóbb
ügyvédre, egy királynak!

(S ha a jótetted elborít,
s kövei mégis nyomnak,
üsse kő, tedd meg Pákozdit
az udvari bolondnak!)...

– ...Kié a *fő* s a *tartomány*,
sőt még a nők is hozzá:
mily nagy blamázs lett volna, lám,
ha dalom nem dalolná... –

Mesebeli királyfi

Volt egyszer egy deli király,
elment a csatába,
de a halál, pimasz halál
rálépett nyakára.
Öreg hajdú, vén martalóc,
igaz, szegény fajta,
s hogy a király csak elkékült:
ő nevetett rajta.

Elesett a király, node
mással is történt már!
S mért lenne a király különb
hulla a bakánál?
Elesett a király s ilyen
kaján az a sátán:
nem a szívéen volt a sebe,
hanem csak a hátán!

De a fia – kicsi fiú –
most lett aztán árva,
s csitítgatni úgy maradt az
országja nyakára.
Szegény árva! Szegény ország!
Vajon ki lett árvább?!
S a nagy urak, miniszterek
a fiút sajnálták,

sajnálgatták, babusgatták,
s csaptak aztán végre
búfelejtőt olyat, hogy a
nép nyögött beléje!
De ha nép lett, hát csak nyögjön,
hiszen az a dolga,
csak a szegény, árva fiú
derüljön mosolyra.

Hiszen király volt az apja,
s kötelez a rangja,
hordták hát az aranymarhát,
ezüstöt halomba.
Rubintgombbal pitykézett a
kicsike királyfi;
szolgagyerek a száját is
alig győzte tátni!

Évek teltek. A fiúból
lassan ifjú vált hát.
Gyémántzsírral pödörgette
hetyke legénybajszát.
Ifjú volt már s a lányokra
néha rá is nézett,
de hát rab volt s palotáján
őrizték a vének,

rossz tudósok, ménkü, roppant
könyvekkel, tudással
cibálgatták s viaskodtak
az ifjú királlyal.
De az unta, szörnyen unta,
s ásított olyat, ha
palotája gunyhó volna,
belerogyott volna.

Egyszer aztán, – míg az örök
a kapufélfához
támaszkodtak, úgy aludtak –
ő az útnak vágott.
Tágas rétnek, zöld füveknek
szabadság lehében,
erdők alján, domb hónalján
botladott a lépte.

Félnapig is ballagott így,
s akkor, messze, messze
házat látott, de az mintha
kutya ólja lenne.
Kutya ólja? Hisz a Médy
kedves ölebecske:
ha ilyenbe kéne élni,
idegbajt szerezne!

Pedig ház az, mégis ház az,
igaz, a kéménye
odarogyott szép szelíden
a zsupp közepébe.
Ott játszik egy szurtos gyermek.
– A szeme jól lát-é? -
– „Ki fia vagy?” – kérdi tőle.
– „Kié? Hát apámé!” –

Igaz, igaz. Ballag is már,
bukdácsol egy másik.
Mocskos az is. Rongyaiból
könyöke kilátszik.
Brummog is már, jön az apjuk,
dörmögve, morogva;
inge tépett, a szakálla
őserdő bozontja.

Milyen csúnya, de illetlen!
– ígyen a királyfi. -
– „Nem érzi tán a szükségét
tisztá inget váltni?” –
Néz a zsellér. No, bolond ez,
egy kerekével több.
– „Inget váltni? Váltanék, de
egy van, ezzel együtt.”

Hüledezik a királyfi.
– „Atyám nagy király volt:
ezer gyár is zúg, zakatol,
vendéget vár száz bolt.”
– „Ezernyi is lehet tőlem,
de hát a kend apja
jól tette vón, ha a bolthoz
pénzt is adott volna!”

– „Így igaz ez. Van ugyan pénz
az urak zsebébe,
háborút is, meg királyt is
úgy vesznek ők érte.” –
Néz az ifjú, szeme dülled:
zsebe sincsen ennek;
hogyan is lenne akkor pénze!?
De fölsír egy gyermek

messze, bent a rossz viskóban,
s a királyfi kérdez:
– „Mi a baja? Miért bömböl?” –
az vállat von: éhes.
– „Kegyetlenség netovábbja!
Tiszta egy vadállat!
Adjon akkor neki enni,
tétován mit várat?!”

Néz a zsellér. Szó nélkül is
felel a beszédre:
– „A nyáron halt meg az anyja.
Megszakadt. Hát vége.”
– „Bizony, bizony a halála
szomorú eléggé!
De hát adjon neki enni,
verje el az éhét!”

– „Verném én is, hej, de verném,
de ő ver már minket
aszott fával, vén vesszővel
asszonyt, gyermekünket.
Így vagyunk már három napja,
s ott annak a csöppnek
tegnap volt még mit ennie,
ma már nem kap többet.”

Hej, megfordul a királyfi
– nem is igaz már ez –
szalad is már, szemét törli.
– nem is mese ez már –
Harmadnapra palotában
miniszterek, vének
tanácskozó csordájába
nagy haraggal tért meg.

– „Node ilyet! – Node ilyet! – „
– s vadul kifakadva
elmeséli ezt a csacska
történetet újra.
– „Nem tűrhetem, hogy tűrném,
hogyan az országomban
éhes ember legyen!” – s aztán
intézkedne nyomban.

Hogy aranyat, minden jóval,
étellel rakodva,
induljanak azonnal a
kutya – ember-lakba.
De szólal ám egy miniszter,
s arca szinte kékül:
– „Mi a király arany nélkül?
és: Mi marad nekünk?!”

Itten aztán szépen, sorba
be is fejezhetném,
de rossz volna, hogyha újra
e kérdést nem tenném:
„Mi a király arany nélkül?”
S aki megfelel rá:
ajtó tárul az előtt ki,
mielőtt kinyitná!

IV/2

[1932]

A kiskirály

Peti a rét kiskirálya,
Drága kincs a gazdagsága:
Három tinó, két tinó,
Fehérszőrű, ragyogó...

Peti a rét kiskirálya,
Nagy kalap a koronája,
Kardja: karikásostor,
Tud is cserdíteni jól...

Peti a rét kiskirálya,
Csillagos menny borul rája,
Ágya: selymes réti ágy;
Tarka-barka vadvirág.

Peti a rét kiskirálya,
Beh gyönyörű lehet álma,
Ajkán mosoly játszadoz;
A királylányt látja most...

Vidám Ifjúság II. évf. 2. sz.
1932. máj. 21, 11.old.

IV/3
[1934]

Amíg...

Amíg lesz igaz bátor magyar,
Ki rabházát látni nem akar,
Akit bilincs csörgése, megőrjít,
Addig a szabadság szent napja
Ontja ránk a fényt.

Amíg egy talpalatnyi véres,
Igaz magyar, drága földünk lesz,
Mi nem bírja a dobogását
Más lábnak. Addig szent szabadság nap
Nem megy tőlünk tovább.

Amíg lesz kardunk és két kezünk,
Mivel elszántan védekezünk,
Addig mienk a szent győzelem,
S nem ragadhatja el tőlünk
Semmiféle nép sem.

Amíg hiszünk egy szebb hazában,
Mi a Sors könyvében megírva van,
Addig erősek, boldogok leszünk,
S új haza fog fényleni majd
Akkoron minékünk.

1934. augusztus hó

Nyirkos a föld

Nyirkos már a föld, véres a ruhája,
Hideg könnyeket hullajt az ősz rája.
Szagatatott és sötét az ég kék arca,
Készül a téllal óriás harcra.

Amelyben a tél fog győzni biztosan,
Felhőarca megszaggatva azért van.
Nyirkos a levegő is. Nagyon hideg,
Az ősz rekedt szavától meg-megremeg.

Pislog a nap is mint piros lámpion,
Miben a gyertya elégett már nagyon.
Az arca is nagyon szomorú, bágyadt,
Veti már a tél, a hópihés ágyat.

Mint vén ember haja, hull, hull a levél,
A réti pajkos nyárfá már alig él.
Még büszkén hordja levélkoronáját,
Rajta keresztben pókháló vetve át.

De a hideg, nyirkos léghen úszik már,
Fel és le csapongva vékony ökörnál.
A patak is szomorúan morajlik,
A zúgása is alig hallik, alig.

A vize berzenkedve hullámszik meg,
Az ősz párák levegője de hideg!
Némán hallgatnak még a zordon hegyek,
Szikláikba beékelődött a hideg.

Sziklahátukon a szélről csak olykor
Rezzen meg egy-egy holtlevelű bokor.
Egy kicsi szikladarab megmozdul itt,
Nagy loccsanással a patakba esik.

1934. szeptember hó

Őszi ének

Ne hangoljad fel
Dalnok a lantot!
Nyöszörgő és bús
Énekek
Hangzanak majd ott.

Szívszakasztó és
Nyöszörgő ének,
Kín lesz hallgatni
Azt a dalt
Ember fülének.

De a lant mégis
Sírva megszólal,
És húrjairól
Omlik le
Szívszakasztó dal.

Beszél az ősrről,
Levélhullásról,
És, hogy ezután
A madár
Nem dalol, nem szól.

Beszél a rétről,
A halott rétről,
Ahonnan ezután
Madárdal
Égbe nem száll föl.

De a bús lantos
Zokogva biztat,
Hogy a pajkos nyár
Örökre
Nem, el nem marad!

De a lantost az
Ősz megcáfolja,
Jéghidegséggé
Válik a
Kesergő lantja.

Az ideg is egy
Jéghideg fonál,
Melyből vidám dal
Egekbe
Vigan fel nem száll.

De itt van az ősz.
Nem kell hozzá dal,
Rémséges dalként
Őrjöngve
Szívünkbe nyilall.

1934. október hó

IV/4
[1937 – 1938]

Papok pincéje

Hej! kenyeres pajtás, ez aztán a zsákmány
két ilyen éhes, kósza, bús latornak,
kiket sarujával rugdal durva sorsuk
s nem tudják mily édes íze van a bornak.
Hej, kenyeres, nagy kaján az élet,
gúnyánkat cibálja, cudarul, röhögve;
jó cimborám most már látom én is látva -:
mások tarsolyának milyen tág az öble!
Hej, pajtásom, törjük le az ajtót,
fája korhadt, pántja rozsdás és nyikorgó,
örvendhet most már száraz, árva gégéd,
papok pincéjében sok a drága hordó.
Az apátúr fönt a házban irkál,
széles eposzt, csípős epigrammát;
arany kancsók sötét torka mellett
nem hinném, hogy élted te is unnád.
A Názáreti itt már úgyse járkál,
esténként ott fönt papok vigadnak,
Babylon ez már itt; esdeklő éneke
nem hat a fülükbe zarándok csapatnak.
Az apátúr Plátót, Cicerót szemelget,
szürcsöli dús latin igék sárga mézét,
gondolata nem jár föl a Golgothára;
felejtí a Mester kínos veretését.
Hajh, cimborám, roskadoz a templom,
karcsú füstként foszlik ég felé a zsoltár;
lékeld csak meg csákánnyal a hordót;
itt a Jézus Krisztus ezer éve holt már!
1937.

Róma

Életem árnyékos, ódon sziklavárán
oly jó, hogyha néha hűsítéd a lelkem.
Ősi arcú Róma, mint a hűvös márvány.

Csak lettem volna valaki Benned!...
Forró örvényedben lüktető húsdarab,
bársony palástú, áldást termő császár,
vagy korbácsverte lomha lusta rab.
Csak lettem volna Benned!...
Pergamen tekercses, bölcsszemű mágiszter,
kincses szavú, arany kezű pap,
erős markú harcos, messzi provincián,
hol a partot mossa ezüsthábú Ister.

Csak lettem volna csengő, piros szádon
Bacchust zengő dombok s arany serleg öble
gyöngyözte, vidáman bugyborgó, dús kacaj,
vagy ordítva fetrengő, őrzöngve, dühöngve
kiszakadó hörgés, állati, furcsa jaj.
Nem kellett volna álmod termő fekhely,
s a vállamat fedő, méltóságos bíbor,
elég lett volna szürke, úti por,
s szomjas ajkának langyos, kortynyi bor.

Száműzött Ovidiusként
csak láthattam volna egy napig az arcod,
s majd jöhetett volna a császári átok,
s sziklát termő, messzi, barbár partok.

Csak egyszer látni várost szülő dombod,
hol örök hatalmat akarva akartál
kurta falaidról meglátni a mezőt,
hol tétován áll Hannibal, a Barbár.
Csak egy maréknyit simítva becézni
oszlopos, kamaszló fórumod porából,
ahol álltak zagyva demagógok,
s hol beszélt Cicero, a tűzszavú Orator.

Mindörökre vágylak, áhítva akarlak,
rég, ódon Róma, és vezeklő, vágyó
lélekkel borulok bíbor oltárodra,
én, a keletről jött, megtért napimádó.
1937.

Letarolt mezőkön

Pásztor vagyok letarolt mezőkön,
Őszes hajú, ráncos kezű legény.
Ballagok mihaszna görcsös bottal
Az őszi rétek szürke szőnyegén.

Kopasz erdőkön ordít a farkas
S éles fogú szél együtt szalad velem.
Felettem hollók fekete hada;
S megragadom mihaszna fegyverem.

Ilyenkor aztán máglyát rakok össze;
Minden faágra tűz rója neved,
És kiterítem subám csöndesen
S mint fáradt pásztor, ráheveredek.

Parázs a hamu alatt

(Ébredésre hívó szó az ifjúság pislákoló parazsaihoz, tiszta fényű
csillogásra hívó szó a sötétben sínylődő gyémántokhoz)

Tudom: itt mostan alusznak a rétek,
Dérverte mezőkön pásztortűz nem ropog.
Dal sem buzog ajakak kincses korsójából,
Csak pislogva égnek hunyó zsarátnokok.

Tudom, hogy a fákon dermedtek az ágak,
De hallgasd csak, titokban a rügy ott zenél.
A mezők szíve lüktetve dobog,
És búzaszemekben álmodik a kenyér.

Kiáltó szavamat most a légbe dobnam,
Mint ősi áldozatnál vén szikár táltos.
Ébredjetek erdők, földek, zsarátnokok,
Az égen az élet tűzhírnöke szálldos!

Néma ajkáról dal íze fakadjon,
Szőlőfürt csurranjon dús arany pohárba,
Éledő földekbe lángmagokat vessünk,
Riadjon győzelem koronája.

Csurgó must tengere komoly borra égjen,
Puha, lágy kenyérré aranyló kalászkok.
Széllábú táltoson rohanjon, oh élet,
Diadalmas, dicső, áldott aratásod!

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 január 31., 2.p.

Húsvéti vers

Ma, testvér, nézd, ledőlt kín-ácsolta kereszted
Melyre a vad hóhér; ólmos gond feszített.
Égi balzsamokban ma begyógyul szíved,
Beheged dárdáktól százszor átvert tested.

S a komor hegy szülte sötétlő sziklatömb,
Mit sírodra győztes, barbár sorsod dobott
A Nap dárdájától ma, nézd, szétporladott
S eredben új élet acélos lépte döng.
Ma hát ne félj a Gond korbácsától, Testvér,
Feléd jön az élet, kezében dús kehely
Eldermedt életed új életet lehel.

Míg korhadó, ledőlt kínos keresztednél
Föltámadásod örök, zsoltáros dala zeng
És megnyílik az ég magasan, arra fent.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 április 18., 4.p.

Halott az úton

Fejük ujjongva az égbe fűrták a fák
Merre a tavasz ifjú istene elhaladt
S holt feküdt az úton egy dús bokor alatt.

Mosolygó bánatú, érthetetlen halott
S keze miben nem rég száz bíbor ér dalolt
Most a földre hullva csak markolja a port.

Arcán kergetőzik a falombok árnya
Kék szeme bámulva a semmibe mered
A testén napfényből drága aranyat veret.

Itt örök Ifjúság harsonája zengett
S nem a sápadt Halál vad kutyája csaholt,
Mit keresel hát itt, te véres, furcsa holt?

Itt most győztes Élet szent zsolozsmája zúg
S te bús mosolygással bámulod az eget
S a mosoly ajkadon élettelen, hazug.

A szíved bevonta a halál lágy pora
Míg a holt földre új élet saruja lép.
El hát veled, te holt, te rontó csúnya kép!

Acélos ásók most mély gödröt ássatok
Legmélyebbre veled, vad, kísértő fantom
S zengjen tovább a dal a vertarany lanton.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 május 2., 5.p.

Papok sarja

Mint messze csengő, vertarany kehely
Minden őszám harc volt, prédikátor.
Égbe nőve, akácvirág síró
Fehér falú, méla kúriából.

Dús latin igékkel aranyozott ajkú
Vén bölcs magszterek, halk bánatú tiszta
Ős turáni fejek, óh jaj, minden őszám
Vas kezű magyar volt, harcós kálvinista.

Mind magyarok voltak, drága Szittyá sarjak
Nem zárta el őket hús ódon kolostor.
A lelkekben égett Tisza, füzek selyme,
Szívüket mardosta tüzes Isten ostor.

Harc volt az életük, az igájuk béke,
Harc: életük sóhaja, harc, megölő átok.
Elvitték gályára, szürke színű esten
Prédikátor őszám, bölcs csuhás barátok.

Zsoltáros ajkán hosszú, méla csönd lett,
Halál hervadása ifjú, acél testen.
Ina szakadtáig evezett a bárkán,
Meghalt, miként Krisztus a kereszten.

Nem hagyott örökül átkot, csak igéket,
Ódon bőrkötésű sárga régi könyvet.
A lelkem legmélyén ősz Turán érlelte
Napkelet sirató tiszta fehér könnyet.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 június 26, 5.p.

Húsvéti szonett

Jó volna élni hit langyát záporozva,
de a vágyunk, Uram, a krisztusverte kalmár
eladja lelkünk, s a sors, a forradalmár
életünk miéértjét, jaj, összebogozza.

Jó volna szelni krisztusi cipóból
s hallgatni zengő mélységes igéket
a hegyről, hol a napnak tüze éget,
csorranna a szavad, Jézus, mint az óbor.

Árnyakat hullató Gecsemáné-kertben
de jó volna lenni Isten-örizőnek,
s nem kószálni így élet-tüske verten.

S tiszta ég alatt, hol reggellé szövődnek
a hajnali fények, s a földet záporozzák,
húsvétra mormolni hívő, mély zsolozsmát.

1938.

Messzececsengő versek

I. A szonett

A hangja mély, mint a messzececsengő versek
S komoly mint a római kupák sárga bora.
Hús, ódon szonettek súlyos, ezüst pora
Áhítatos kézzel a lelkembe verlek.

Most századokba messze lépek vissza
Lelkemben középkor parázsló dala bűg:
Nyár, csönd, kék olasz ég, házak, csukott kapuk,
Alvó város s lelkem a hulló fényt issza.

Erkély szürke tömbjén merengek borongón
Elöttem faragott, karcsú lábú asztal
Lelkem csönd balzsama fürdeti malasztal.

Vén, régi szent dómok harangja cseng kongón
A dús ciprusok mind nap-aranyat ettek
S nyelvemen zsonganak szép, régvárt szonettek.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. július 25., 3.p.

II. Nyári vers

Már álmok örvényén borong a kába kert
Már füledten dobban bús, lusta szíve benn
Zöld lombok bársonya fölporzósolt színtelen
És minden bokra lángok átka vert.

Ájult kerti utak karján halott a por
Parázs lángján lobban az ég, a messzi kék
Virágágyak karján alvók az estikék
S a messzeilló, sárgálló kapor.

Ódon lugas hűse már nem ad nyugalmat
Szívrehulló csendet halk szavak derűje:
Megrepedt a béke üveghegedűje.

Büszke, bozontos Nyár csak tömjénezd hatalmad
Legyen ezer utad füledt, forró, porzó:
Szájamon a józan hűvös, tiszta korsó.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 július

25., 3.p.

III. Pogányok éjjele

Már este döng a réten, bozontos bölény
S álomba görnyedtek a zordon hegygerincek
Csillag marka szórja az ezüstös kincset:
Most serken a fű erdők lágy ölén.

De nézd a holdat: alvadt vére csorran
Veres lesz tőle a hús, ódon kolostor
Nem versz engem többé tüzes Isten ostor
Hadúrnak áldozok láng ölü csuporban.

Nézd a kincses rétet: minden dombja oltár
Holdfény fölgyújtotta füvek lángja szálldos
Minden ősi lélek dús Hadúrnak áldoz.

Zsolozsmás ajkáról csak szálljon a zsoldár
Mellet verő ének esdeklőn, kesergőn
Él az öreg Isten az álmodó erdőn!

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 július 31, 4.p.

IV. Boszorkányok tánca

Hallod! az erdőn rémes üstjük fortyog,
Az ég kék ezüstje rejtelmesen bűvös,
Forró ajkuk dala messze szálló, hűvös
S telt serlegből isszák a lángoló kortyot.

Tömjénes, kábitó-füst az üstök torkán
Sóhajtoznak régi, ázott, halott kertek
Horpadozó sírok, évek gyomja vertek;
Erdei tisztáson táncol száz boszorkány.

Holdfénye mosdatott, merengő falukban
Korhadtt asztal sápadt, hunyó mécse lobban
S a falon komorak, döbrentőek az árnyak.

Esti, néma csöndben görnyednek a házak,
Falukat roskasztja félő, bús alázat
S süket udvarokban furcsa léptek járnak.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. július 31., 4.p.

VI. Ifjú király

Hajad fűrtje sötét, mint a kincses ében,
Két szemed tüzetől az ifjúság nevet.
Álmod őrző bársony süppedő kerevet,
Győzhetetlen tölgy vagy az Úr erdejében.

Friss illatos rózsák kelyhében vágy ragyog,
Hogy egy perced múltó mézét vele költsed.
Éltedre vigyáznak bólogató bölcsék,
Elejtett szód lesik bús otromba rabok.

Jaj, de kelyhed mélyén hitvány alj kavarg,
Napok sárga méze mocskos sárba pörög,
Csak pillanat a nyár s a tél örök.

Hátad mögött kitárt hideg csontos karok,
Eltört homokórát koppanva hull földre.
Király, ifjú isten, zokogj, sírj üvöltve.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. augusztus 8., 4.p.

VII. Primavera

Nézd, az ég alatt már nyújtóznak a rétek,
Harmat ezüst csöppje verdesi a lombot.
Dús arany lávában fürdenek a dombok,
Harsog fáradt hangunk. Üdv, evoé, Élet.

Testvér, koccints! Ódon bolthajtásos pincék,
Borát buzogtatja széles serleg öble,
És hiába üssön sorsod durva ökle,
Szórjad szét életed véres, kalóz kincsét.

Pedig saját véred minden lenyelt kortyod,
Minden nótád, szavad lelked egy darabja.
Válladon a fátum vad keresztjét hordod.

Sóhajtnak a messze, titkos katakombák,
Kiürült kupáddal silány élted rabja,
Verd agyon bánatod, a hitványt s gorombát.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. augusztus 15, 4.p.

VIII. Hunnok útja

Téli hegyekben még kongó szél barangol
Lenn fák szakállá zúzmarás, deres még.
Fönt a völgy ölében rügyező cseresznyék
Csipkesátra pattan dús, fehér aranyból.

Elkábult kertekben Élet szíve dobban
S a sejtelmes tenger kincsrejtő mélyiben
Titkos fényű gyöngyök méla könnye pihen
És Buddha álmodik a néma templomokban.

Esti hegyek ormán pazar festék,
Az arany hold fénye rejtelmesen sárga,
De rémület termők a komorló esték.

Vad, halotti erdők fekete árnya sir
Lángot vet lehulló félelem parázsa,
Sötét hunn hordókról borong kósza hír...

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. augusztus 15, 4.p.

Hunyó nappal

Boszorkányos, fortyogó üst fölött,
Az este lángja lustán füstölög.

Szívem parazsa csöndesen kigyúl,
S dalolva bűg a messzi testi húr.

Jó volna most vénekkel, szóvalan,
Beszélni, hol az Élet sója van.

Sárgafényű, nyárvégi hold alatt
Föllocsolni rég elmúlt holtakat.

Elmerengő szemmel hunyorogva,
Nézni távol, hunyó csillagokba.

Míg minden görnyedt, kormos háztető,
Mint vaksi, fekete szénégető.

S a földeken az este lépeget,
S ezüsttel szórja be a réteket.

Így pergetni a szavak orsóját,
Míg lelkünk álmom selyme fonja át.

Álomverten, lustán, ágyba bukni,
S hunyó nappal holtan elaludni.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. augusztus 29., 4.p.

Nanukám nevenapjára

Most, hogy íme eljött a te névnapod,
Szaporán én is a versírásba kapok.
Fölragadom gyorsan tisztahangú lantom;
S aztán belekezek, íme ilyen hangon:

S mostan igaz szívvel s lélekkel kívánok,
Az Isten kezéből szedett boldogságot,
Szép csöndes életet, ámde mégis vígat,
És nem pedig olyat, ami búsít, ríkat.

Az életed vize folyjon szépen, rendben,
Homokórád szeme le soká peregjen,
Sohse' ürüljön ki a bizonyos korsó,
Legyen az olaja mindörökké tartó.

Most e kívánságokhoz még egyet toldok:
Élted hosszú legyen, csöndes, vidám, boldog.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. szeptember 26, 4.p.

Emberek a pusztán

Jöttünk, Uram, álmodó mezőkről,
Hol hamu alatt szunnyadt életünk
Telt kupák mellett balgán szomjazók.
Most kérünk Téged, segíts, légy velünk!

Fövegünk újra feltesszük fejünkre
S földetlen fővel nem lát senki se
És fáradt testünkbe majd erőt önt
Az élet-forrás ezüst szín vize.

S kalászt vetünk feldúlt barázdákba
Acél súlyos, Isten tiszta magot
És felszegett örömittas arccal
Várjuk a lüktető, mámoros Holnapot!

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. november 21., 3.p.

Az új földesúr

A réteken az este árnya nő
Égi hordókból hömpölyög a csönd,
Az új földesúr halkán lépeget,
Barna rögökön durva lába döng.

A föld szívében áhítat dobog,
Az este száll megsebzett szárnyain,
Az új földesúr dudorász s az ajka közt
Cigaretta elomló lángja ring.

Hogy honnan jött és merről, nem tudom,
De érzem apái nem itt sírták a könnyet,
S a kínnal hintett golgotás úton,
Nem itt vitték a szenvedés keresztjét.

Tudom, száz éve még nem itt arattak,
Nem itt szürcsölték a mézet és a dalt.
Aranyat csurgató dús ősmagyar napnak,

Álmos szemük lángján nem hunyorgott.

Nem itt örültek kenyérnek s a bornak,
Ízlelték langyos tejszínét a szónak,
S ahol az élet szent erői fornak,
Nem születtek a bús nagy magyar pusztára,
Csöndes hangú, drága álmodónak.

Nem itt tépték tüskéit a földnek,
És vonszolták a munka szekerét.
Új hódító ő ősi messze pusztá
És győztes dárdáját tövig veti beléd.

Most ekéi sebzik a mezőket,
Kapzsi marka rabolja a fákat.
Testedre átkos gyilkos hálót szőnek,
Szája mohón issza a telt arany kupákat.

Elfakult szíve más földért dobog,
Gondod kincses ugar, nem az ő gondja,
Ezeréves áldott magyar élet,
Nem érti meg töprengő homlokod.

Bánatod nem fáj, örömed nem ujjong,
Fekete lelkén, terhed nem terhe.
Őseim, Magyarok, táltosok földje.
Győztes lába előtt kínlódsz leverve!

Föld, kivessed testét, fejfáját ledöntsed.
Csontja fehér pora se nyugodjon véled,
Mi vagyunk itt a magot hintó gazdák,
Mienk itt a bánat, kin, áldás, s az élet.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938 december 5, 4.p.

Új Karácsony

Téli erdők lombját roskatag gond nyüvi,
Nyúl illan a hóba fűrt csapáson,
S dérben sziporkázó úton lépeget már,
A pusztán keresztül a megáldó karácsony.

Jaj, Istenem, csak új Karácsonyt adjál,
Új kalászu búzát, új szőlőindán bort.
Vállunkra könnyebb, folttalanabb zsákot,
Szétzüllött nyájnak új réteket s pásztort.

Szobánkban gyújtsál ezer apró lángot,
Téged dicsérő fényt, hűvös, üde fácskát,
Szívünk korsójába langyos tejet öntsél,
Borzongjon a lelkünk szeretet parázsán.

Harangok lelkét tisztán csendítsed meg,
Lobogva lengjen s muzsikáljon lágyan
S mi megigézve elapadt szavakkal
Dicsérjünk Téged e mély nagy éjszakában.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1938. december 26., 6.p.

Délutáni dívány

Jó így feküdni elnyúlva, csöndben,
Forró nap torkában, szótalán, hidegen,
Számból szürke szavak göröngye sem mozdul,
S azt sem érzem dobog-e szívem idebenn...

Jó most így hallgatni s nézni a semmibe,
Mint sárga sivatag karján merev hulla.
Utolsót lobbanó, bús cigarettaként
Halk merengés hamujába hullva.

Jó így most várni, várni, végtelen,
S hagyni, hogy megkötözzön zsarnok hallgatás,
S szívemre hulljon a bénító csönd,
Mint halált hozó, égető parázs.

Vagyok szétzüllő Róma: védtelen szívem
Véres, barbár lándzsa elé tartom.
És meghalok nyugodt, jéghideg mosollyal,
Mintsem fölemeljem fénye vesztett kardom.
1938. ápr. 11.

Fiatal erdő

Még most nőtt a földből délcegen és lágyan,
tejszínesen csurgó arany napsugárban,
mint zsenge fűszál az április tenyerén.

Serkenő nap tüze testük még nem járta,
s ők mégis, mint ezer szent lázadó dárda
az egekbe fűrik töretlen sudaruk.

Maroknyi, egyenes, égbe nőző szálfa
dacos, büszke fővel az egekbe szállva
fújja új viharok zengő harsonáját.

Fájukból sosem lesz kandalló parázs,
csak hajlékony íj és győzhetetlen lándzsa.
Nevetnek vad vihart és fekete baltást.

Törzsük szentélyében nem rág gyáva fereg,
és az álmaikban átélt ezredévek
sziklatömbje döng, s nem pár év hitvány röge.

Ifjú, dicső király, a lábadhoz halkan
szavam tépett, szürke zászlaját hadd hajtsam,
mindeneken győző, vad, fiatal erdő.

Megj.: Népújság, 1938. nov. 27, 4.p.

Fürdőszoba

Köd rongya lóg a csapzott fák felett,
borzong az este, hűvös, dermedt márvány.
Lucskos út csatakján árva lámpa pislog,
borong a fáknek kósza, hóka árnyán.

Bent csapzott párák ködje száll merengve,
titkos lázak dús erői fornak.
Tűz korbácsuknak bús, fázó szívemmel
hódolok, mint áldó, szent Isten szobornak.

Vöröslő testű buzgó kályha fortyog,
forróság szűrő parazsát szitálja.
Meleg csap torkán gyülemlik kacagva
bugyborgó vizek lávák harsonája.

Bömbölhet az orkán, itt a halott erdő
isteni, forró, bíbor lángja röppen,
lázak víz harsog széles kád öblében.
Borítja a lelkem fojtó, drága ködben.

Eső szitálhat: itt a szürke égnek
behulló darabja nyirkos, röpke foszlány.
Ereim fölragad hideg borotvával,
karodba dülök lusta láva, lomhán.

Megj.: Népújság, 1938. nov. 20, 3.p.

Kárognak a kürtök – Egy középkori nagyúrhoz –

Nagyúr már fegyvered éhes torka ásít,
Károg az erdőn öblös durva kürtöd.
Csönd szitál a völgyre, megborzong az erdő.
Minden kerges fája gyilkos dériben fürdött.

Nagyúr már jobbágyid durva lépte huppan
Kurjantnak a hajtók, kutyáid loholnak,
Nagyúr, az erdőn hosszú véres tort ülsz,
Sebben pirosulva köszönt be a holnap.

Parasztjaid törtetnek lihegve,
Csattan a korbács, fegyver lángja lobban.
Estére fényes kastélyodba térhetsz,
Zengheted a mámort bíbor óborokban.

De én a lompos, rőttes lusta farkas,
Akit nem fog sárga hitvány puskaportok,
Ezer társat híva ordítok a télbe,
S véres piros nyelvvel arcodba visongok.
1938.

Krisztus a falun

Ma karácsony lobban szerte mindenütt,
Ma a frissen esett hóban jár a Mester.
Fehéren álmodó utak messze néznek,
A meggörnyedt, kopott, pusztai kereszttel.

Alázatos kerge félelem üzi most
A pislán lobbanó lankadt mécseket,
Szédült árnyak zuhannak a hóra,
S az éjszakában valaki lépeget.

Nem látom, de érzem: láttam, s ösmerem,
Szívembe csendül, ki jár erre itten?
Alleluja, Élet! Zöld fájú hegyekből,
Megjött mára az erdő vágó Isten.

Nem aranyat hoz, s gőgös fények árját,
De szent szívét lopja üres tarsolyunkba.
Zöld kis fácskával szobánkba lép be,
Leteszi a Kenyért s Bort asztalunkra.

Megj.: Népújság, 1938. dec. 25, 8.p.

Őszibarack

Megettem egy őszibarackot, s gyomrom azonnal
híven végzi kötelességét, megerednek
gyomornedveim hű pulikutyái és terelik
jó falatjaimat, dohogva muzsikálva
megindul gépezetem, kattognak a hatalmas,
nagy kerekek, feszülve lendül a gépszíj:
zeng üteme a holnapnak, amely az
emberekért van s magamért, s mindezt
egy gyönyörű őszibaracknak köszönöm, mely míg
durva fogam bele nem roncsolt, olyan volt,
mint szépen zengő, lihegő vers, mint amilyen
maga a föld, hamvas hajnalok idején.

1938.

Rabszolgák énekelnek

Hé, rabtartónk, ma véresebb a szájad,
Szőrös öklöd durván, szilajabban csattan,
Folyik drága vérünk bíbor, dús patakban.

Fáradt kezünk kongó sziklatömböt görget,
Nőjön magosra a templom Jupiternek.
A lábunk huppogva verdesi a földet.
Hajh, hörgésben, vérben nőjenek a falak,
Füstöt kanyargató arannyal vert oltár.
Holtak fölött aztán szólhat majd a zsoltár.

Hé, rabtartónk, zsarnok, jó lenne vigyáznod,
Ma furcsa fénnel ébredt föl a hajnal,
Borzongott, amint szánk megtöltötte jajjal.

Hé, büszke nagyurunk, figyeld csak az erdőt,
A fák a felhőket mind felnyársalták,
Megcsúfolják könnyen erdőt irtó baltád.

Eddig még nagy voltál, kemény törzsű tölgyek,
Nyöszörögtek hitvány gyilkos fejszéd alatt,
Alázat porába lábaid elé dőltek.

De mára már borzong felébredt az erdő,
Szűette fa helyett kemény vas a kérgük.
Erdővágó urunk, hiába mégy értük.

Éledő erővel lihegnek a völgyek,
Hitvány kis kavicsok sziklává dagadnak,
Zendül harsonája messze harcos napnak.

Megreped a fala márvány palotádnak,
Összedűl a kelyhet csengető dús zsarnok,
Láncunk nézegetjük, korbács verte barmok.

Hé, zsarnokunk, hát hunyoríts a napba,
Lila hegyek mögött lustán kél már látod,
Romba dönti fényes, mámoros világod.
1938.

Reggeli lámpa

Fanyar ízek kígyóznak magosra,
köd üszke lobban, fojtott szürke füsttel.
Nyújtóznak az uccák, s az utak vonala
az égbe borzongó nyurga fákat tűzdel.

Csukott a rolló, konok barna teste
az ujjongó fények lándzsáját letörte,
s ez éjjel itt rekedt, iszapos csatakján
te hunyorogsz csak, pislá, sárga körte.

Hitvány kis villany, vaksi, furcsa szem,
ellopod a reggelt, remegve hunyorgó
fényed bolondul táncol a falon.
Haj, hazug ámitó, csobban már a korsó

a hajnal kútján! Párás istálló
ajtója csörrenve, csapódva kitárul,
s az élet tiszta búzás szekere
indul már az ébredő határrul.

1938.

Sírásó

Keze nem ököl: békés gyenge kéz.
Szeme fényes májusi égbe néz.

Szíve nem áhít tüzes álmokat.
Az élet kútján itt csak víz fakad.

Csöndes szavú őszes hajú legény
mélázva baktat sírok erdején.

S míg esténként a Nap rőt lángja hull,
leül behorpadt sírra szótlanul.

S míg beszédének hangja elakad,
lelkével idéz régen holtakat.

Élete útján csöndben mendegél,
míg tarisznyájából elfogy a só, a kenyér.
1938. május 21.

Üvölts a farkasokkal

Testvér, hiába már bölcs, szent Bibliád itt,
Egeket ostromló, szép istenes harcod.
Tiszta sarudra az utak sara fröccsen,
Lelkedre az élet vet nagy hadisarcot.

Testvér, mind hiába, már magot se vessél,
Májusi földeken dúl a ronda csorda.
Muzsikáló szókból szobrot se formálják,
Az Istent ledöntik, mint bálványt a porba.

Testvér, mindhiába, kezed se emeld föl,
Mámor országában duhaj csengő tor van.
Csak foszló álmok képünkben az Isten,
Jézus piros vére vad pogány csuporban.

Testvér, mindhiába, gunyhók és paloták,
Sárga fürgetegben dőlnek le a rögre.
Oltsad el a fáklyát, taposd le a sárba,
S kaján farkasokkal üvölsél hörögve.

1938. szept.23.

Váróterem

A lámpa
véres szemű és kába,
úgy ég meredten, sárgán
az asztalok fölött, mint
kínai feje
fölötött, nyurga lándzsán.

Ezerindájú árnyak
lengnek a fal mezőjén,
mikkel láng – holt verőfény –
játszadóz lágyan, szőkén,
s a padokon
pár ember ül csak;

várnak.

Vár egy kofa is; arca
hús, piros hideggel kimarva;
vére
fölrajzik a kezére,
kábán
tapogat, üt a kályhán,
bő kosarában
víg, teli almák és a
halom tetején virgonc
mosolyt virít egy cékla.

Alszik egy úr is – táskás
szemét lehunyta, horkol,
borostás arcán
fények söprűje pásztáz.

Egy néne is horkol;
ráncos az arca és a vén
szeme csillan a szemüveg ívén;
az ere lüktet a kezén;
cérnaszálakat szemetel
s a pad szélében gubbaszt, mint
sötét szemölcs, hullott eper.

És így ülnek még mások:
proletárok, munkások,
parasztok és begörbéd
hátú öregek várják
a vonatot, a szőrös mellű szörnyet.

Kapa áll a sarokban,
nagy batyu a pad sarkán;
ásók, balták és fejszék
sora villantja rajzát
sötét árnyban a földre.
S beszélve, összedülve
az emberek csak várnak,
pipáznak, szót szítálnak,
fölszállnak, megtopognak,
majd visszakuporodnak.
S most már meredten, szótlan
lesik, hogy tán a hóban,
erdőcske alján zakatol,
dohogva kattog valahol,
nagykévés fénynyalábja
kutatva tűr az éjszakába,
s egyszer-
egyszer
befut tán valahára!

1938.

Nyomdász

Ki apró fekete ének a betűkből
Ólomporos kézzel szeded a versem,
Betűk rabszolgája, fáklyákat robbantó
Munkás. Neved sem tudom s egyszer sem

Láttalak. Talán harcos fiatal vagy,
Esetleg hátad már a télbe görbed
De áldott a kezed, mellyel az ezer írást
Ezerszer a zsongó szent betűkbe törted.

Lelked van kezeden, finom drága mérleg,
Mellyel a betűknek súlyát, ízét méred,
S tudom dobban tisztán, őszintén a szíved,
Mikor a betűkből piramist építve
A gondolat fényes csillagát föléred.

Mert testvér vagy. Szádban éppúgy lobban-lüktet
A rím és a ritmus drága gerjedelme,
Mint az enyémben. Mert te is király vagy,
Az örök szép munka szürke fejedelme.

Te nagyobb vagy! Enyém az ihletek láza,
Tiéd az ólompor, verejték, kín, munka,
De mindkettőnké az a szép csillag fénye,
Mely bús ezüstporral hull a homlokunkra.

Te vagy a kovász, melynek erői
A lisztet krisztusi cipóvá dagasztják,
Hadd köszöntsem benned édes, igaz szóval
A betűk magvető ős, erős parasztját.

Juszkának [I.]

Hogyha piros rózsá lenne
Az én szívem nékem,
Ruhájára tűzném, hogy ott
Elhervadjon szépen.

Hogyha szemem gyémánt volna
Azt is néki adnám.
Ha az életem dal volna
Zengenék az ajkán.

De rózsám, meg gyémántom sincs,
Pénzt sem őríz persely.
Csak a Juszka szép szemének
Áldozok e verssel.

1938. I. 6.

Juszkának [II.]

Hogyha hajára néz rá a szemem
Úgy érzem, hogy enyém a végtelen.
Hogyha a szeméből mosolyt kapok,
Akkor úgy érzem, hogy király vagyok.
Hogyha szemem arcára rátekint,
Úgy érzem: a földön sincs ennyi kincs!
Hogyha az ajka kacagva nevet,
Tudom, odaadnám életemet.

1938. jan. 22.

Ha szólna egy király hozzám:
„No te szegény, néked adom
azt a fényes, égi csillagot”
Azt mondnám hogy: tartsa meg magának,
Mert Juszka szeménél tisztát, szebbet
Én tán még a magas égen sem láthatok.

1938. jan. 23.

Juszkának [III.]

A szürke rög is virággá
Válik a kezében
S méznek hinném a vizet is
Ha ő adná nékem.

Téli napfény is forró lesz
Az ő mosolygásán
S nem fájna a kő ütése
Hogyha ő dobná rám.

S ha jönne egy nagy tövissel
Át szúrni a szívem,
Mert ő tenné, nékem még az
Se' fájna Istenem!...

febr. 7.

Juszkához [IV.]

Én Istenem, hogyan is lehetett,
Hogy csak éltem a tűnő napokban
Egy betűjét se tudtam a nevének
S nem sejtettem Róla, hogy a világon van.

Én Istenem, miként is lehetett,
Hogy akkor is nyíltott fejem fölött az ég
S én mégsem láttam az ő két szemét
És nem tudtam, hogy milyen tiszta, kék.

Én Istenem, hogyan is lehetett
Hogy akkor is csöndült az esti harang,
Mikor még nem hallottam, hogy az ajkáról
Tejnél is lágyabban csobog a hang.

Mikor még nem tudtam, hogy olyan a haja
Mint a kalász színe, dús nyári ugarban
S fejemet lehajtva, szó nélkül kérdezem:
Én Istenem, hogy is tudtam élni, vajon?
1938. febr. 17.

Juszkának [V.]

Ha óbor ízű, sejtelmes középkor
Karjába tett volna engem az Élet,
Mint merengő festő, Juszkáról
Festettem volna egy Madonna képet.

Festettem volna finom, lágy selyemre
Ébenfájú, lágyszőrű ecsettel
Festettem volna mindég: hamuszín este,
S harmatos, bíboros, ébredő reggel.

Az ecsetem minden festék helyett
Szívem piros vérébe mártottam volna.
S készült volna szálló órák szárnyán:
Gyönyörű festmény, isteni Madonna.

S a kész kép köré friss rózsákat
Aggatott volna a kezem,
S úgy néztem volna a képet
Mindég, örökké, szüntelen.
1938.III.12.

Juszkának [VI.]

Szeretnék lenni ajkán egy tűnő mosoly
Mely kinyílik ott szépen, gyönyörűn,
S elvirágzik és a nagy semmibe oszol.

Szeretnék fűszál lenni mit keze letép
Pár percig tartana, s eldobna azután
Szeretnék lenni kezében egy kis kavics
Pár pillanatig játszana velem.
S nem bánnám azután, hogyha a földre dobna is.

Szeretnék lenni egy esőtől harmatos,
Kanyargó úton kicsike porszem
Amelyre a lába tapos.

1938. ápr. 19.

Juszkának [VII.]

Én nem vagyok kertész, szép, fekete földben,
Nincs nékem egyetlen, természetett virágom,
De hogyha az lennék, Juszkánál szebb virágot
Tudom, nem találnék e széles világon.

Bizon, én nem vagyok földrajz utazó sem
Ki az egész, széles világot bejárja
De hogyha az volnék, tudom én, hogy rajta
Kívül nem találnék soha szebb lányra.

Bányász sem vagyok én, kinek lelke folyvást
Nemes csillogású arany után eped.
De ha az is volnék, tudom Juszka lelkénél
Nem találnék soha, soha fényesebbet.

Nem vagyok én borús, haldokló ember se'
Aki búsan az utolsó kenetet várja,
De ha az is volnék, tudom, felélesztne,
Juszkának egy fényes, arany mosolygása.

Juszkának [VIII.]

Én nem adhatok mást
Csak pár csengő rímet.
Tudom, hogy semmi ez,
Hogy nem kell senkinek.
Én nem adhatok mást:
Pár röpke éneket.
Tudom, szavam szürke
S a másé fényesebb,
De csak mondom a dalt Juszkának
Mint szürke kis veréb
Mely a fénylő, hatalmas Napnak
Mondja az ágon énekét.

Neve napjára

Az élete legyen dús, piros rózsza,
Olyan, amit Petőfi emleget,
Ami virít a szép kikeletre,
És aminek megtiltni nem lehet.

Örökké tartó öröm és boldogság,
Legyen a napfény élet ege boltján,
Virágot teremjen, ha majd azt jön szedni,
Erő, János, Géza avagy Zoltán.
Legyen az élete szép hangú zeneszó,
Mi szép estén a rádióból árad,
S érjen meg sok boldog, víg névnapot,
Még legalább – százat!

1938. szept. 26.

IV/5

[1939]

Ünnepély után

Az ünnepély, jaj, lengő, tiszta, szép volt!

A fülledt nyárban tikkadt a szobor,
a szürke kis téren barna bronzja olvadt,
s kopott vállán lanyhán megült a por.
Az úton is a port szél szitálta
forró kezekkel, néha szinte habzott,
de méltóságosan lengtek a zászlók,
a dél aranylott, s az emberek csapzott
hajuk és vöröslő nyakukat törölték.

Az égő napban táncoltak a házak,
s kábán tántorgott a templomtorony,
uccák fűtöttek szurkos, lomha lázat.

De szónok állt a dobogó soron,
s a trombiták rezére a nap láng-aranyat csalt,
s ím bús sorsunkat, s életünk, a kancsalt
engeszteltük így, mint dús ború toron.

Az ünnepély, jaj, lengő, tiszta, szép volt.
A nagy tömeg már szakadozva oszlott,
szavak lobogtak, s az ákácok foszlott,
fakózöld lombján a nap átütött.

A kávéház ínyünkkel ingerkedve,
sarkig üvegajtóval csillogott,
körötte bor-, sör-, perecszag bizsergett,
s a kertben, fűvön hosszú asztalok
fehér abrosszal, talpig súlyos árnyban.
A perc, jaj, itt ígésző, tiszta, hűvös.
A székbe ültünk, a csorgó sárga kincser;
jeges sörért száraz gégével pincért
kiáltottunk az ünnepély után.

Falusi villa

A barna ajtó bámul hallgatag,
a rézkilincs is, mintha rézre várna,
az út kövének minden dombja párna,
s minden nesz elhal a talpak alatt.

A kapu úgy nyílik halkan, testtelen,
s hörögve nem nyikordul. Tompa, rozsdás
zárjából buggyan két kövér olajcsepp,
s lehull a szomjú, szürke porba lustán.

A kert most hűvös, tiszta, mintha mosdás
után volna, s a vén házfalak
bütykös tégláin árnyak inganak,
az illat gomolyog már a hárs alatt
elszórt levél az asztalon, marokkal,
s úgy villog, miként uzsorás aranyja.

Az estikék kelyhében furcsa tűz ég,
a ribiszke bokor lángolva világít,
a mandulák felől rémlő keserűség
illata árad csobogva, lomhán.

A házigazda jön már és kezében
szivart szorongat és a tölgyfa asztal
öblös boroskancsókkal jól marasztal,
kártyák sikamlós lapja szerte hullva,
s az ujjbegyekben már vágya bizserget.

Most fény lendül valahonnan, s a kertet
betölti lámpa pislogó foltja.
Öreg cseléd jó lágyan bandukolva,
s amerre a fénnel elhalad
a bólogató kormos fák alatt
tűz pásztázza végig a bokrokat,
riadtan ugranak széjjel az árnyak.

Míg házigazdánk a kékes poharat
nehéz korsóból színig teletölti.

Hiába menekülsz...

Én előlem hiába menekültök, és futva, futva
hiába hurcoljátok sápadt kis életeteket,
hogya bele ne nézzek és titkát ki ne lessem!
Az én tollam élesebb hosszú professzorok
bonckésénél és az éteres levegő kábulata
nem vallathat ki jobban, miként én.

Éntőlem tehettek arcotokra
álarcot és lárvát, amely aranyból van,
vagy könnyből és mosolyból,
én átlátok mesterkedéseitek spanyolfalán,
mert véren, kacagáson átparázslak
a jajod, és itt lüktet tenyeremben a szíved,
s szemem előtt vonaglik
buja éjszakáid minden mosolya.

Én előttem csak furcsa üveg vagy,
egy gyenge mozdulattal
letörlöm róla a rejtegetés minden fondorlatát,
mint az ablak üvegéről a port,
s beléd nézek, mint a lelkiösmeret.

Mert átlátok hájas bankvezérek
ruhákként cserélt minden grimaszán,
aranyfoga mögé bújok és
gyomrába nézek: s megmondom mit evett,
vagy tar koponyáját döngetem meg,
s a gondolatok méhese kirajzik.

Nekem beszélhetnek a hamis krisztusok,
prédikátorok és kövér papok,
mert szájukból kilopom az ígét,
s fejében összezavarom tarka zagyvasággá,
föllebbentem csuháját és beléje nézek.

Mert nekem egyforma könnyű mozdulat
fölemelni a Notre-Dame kupoláját,
vagy az egri dómét,
hatalmas paloták tetősorait,
vagy rokoni adományokból összekuporgatott
haragon szerzett családi házadét.

Mert akármit is tennél
mindenképpen belenézek a vesédbe néked,
aki élsz,
s vágyad, hogy vasárnaponként
sörözz kicsit, vagy a fizetési osztály
létráin tologassanak egyre föjjebb
nagybácsik és messzi rokonok
még messzibbre ágazó karjai, vagy néha
szép napokon Pestre döcögj fel
filléressel egy-egy vaskos nagybácsihoz
unalmas beszédeit hallgatni, de kitől,
hogya meghal, örökölsz.

Nekem beszélhetsz, minden szavadból
egy ablak nyílik magadra,
avagy mozaikként
úgy rakod ki magad elébem, ahogy akarom.

Én látva látlak és hiába menekülnél előlem,
mert észreveszlek és mint a szenvedélyes
rovargyűjtő úgy szúrlak le téged
egy gombostűvel,
s kartonra ragasztlak, mint egy ritka bogarat.

A költő a falun

Hirtelenül jött: senki sem várta. Az állomáson
jókedvűen leszállott, szórakozottan
intett a lokomotívnek és tiszta vászon
ruhájában tovaindult, ritmusokban
lépdelve üdén. A régi volt még minden. A nyárfás
már rózsaszínű fényekben bizsergett.
Cikáztak a lombon a lángok. A sárgás,
homokos út puhán hullott a talpa alá.

Messze a kanyarban a falusi kertek
már kinyíltak, mind vénecske esti virágok.
De itt még láрма volt. Az árva hordár
tétlenül lézengett, s a síneken vásott
fickók hemperegtek s kiabáltak a mozdony után.
Egy árustól egy zacskó cukrot vett
minden cél nélkül s azután sután
zsebre rakta. Valami jó pesti lapot is

akart venni, de csak a tegnapiak voltak,
s a vén újságos lustán csámcsogott
rossz fogával avas szalonnahéjat.
Sivár volt minden és ő tétován
nézett még a köhögő mozdony után
és szívta be a szürke szénszagot.
Végre kocsinak intett, kesernyésen
fölült rá s azután hazahajtatott.

Így szólnék...

Ha bölcs volnék így szólnék;

Ne fuss, ne kutass, balga te.
Nincs titok itt lenni semmi sem,
konok vár, lakat, hét pecsét,
csak egy, s nem tudja senki sem.

Annak az egynek kulcsa nincs,
Ezer lakattal zárva van.
Az Isten ott a mennyben ül,
De a kenyér a sárba van.

Ki nem hajol le, s engedi,
másnak fölvenni, az bolond?
Vagy ki sártól nem fél, s veszi
s zabálva elfut véle, mondd!

De mondom néktek, hogy bolond,
ki állatesszel ember itt,
s ha a tömegből egy kinő,
a többiek agyonverik.

Van út, mely vetésen megy át,
Van út, amely a hegyre visz.
De balga, vagy, töprenkedő,
Vége egy, lépj bámerre is.

Minden lépés előre fut,
És visszamenni nem lehet,
Vagy újra lépni szánva s jól
talpnyomod gránitba vered!

És mondom néktek, az a bölcs,
aki nyelvén a csönd ragyog,
míg a világ rongyaiért
tovább harcolnak a nagyok.

A fájdalom komédiája

Hagyjatok engem, felebarátaim:
mert megbántott engem valaki, és vérzik az én szívem,
Hagyjatok engem, felebarátaim:
mert megbántott engem valaki, s nem látjátok-e, hogy:
mint tépett csatazászló, véres a szívem,
halott vagyok, nem látjátok é, halott,
megbántott valaki gonosz, látjátok-é, hogy sírnom kell...
Hagyjatok engem annakokáért,
mert minden fájdalomak között legnagyobb az enyém,
engedjetelek elsüllyedni inkább,
mert megbántott valaki engem.

Ne bántsatok, felebarátaim engem,
nem látjátok-é fájdalmamat?
Kirakom a szívemet üveg kirakatba,
és sírjátok rajtam, felebarátaim,
véres az én lelkem, valódián véres,
megtépte valaki galádul.
Sírjátok, felebarátaim,
s engem pedig, – mint hőst a babérjain –
hagyjatok élvezni, – fájdalmam – hangulatában!
1939. nov. 13.

A láz beszél

Mint kába álom most e kórterem.
Az ajtók tárva, lanyha, éteres
illat lobog szét, s miként vérekes,
kék szem, úgy ég az ajtó fölött a lámpa.
A folyosók meredve messze nyúlnak,
a szellő rajtuk lengve átpiheg,
s az álmos szemű nővér úgy libeg
a szőnyeg fölött, mint a szürke köd.
Kezében kancsó, metszett és hideg,
tágtorkú üveg, és a langy vizét
úgy öklendezi alá a cserépre
az ablak párkányán, mintha hörögne.
S a nővér csak áll, csak áll, és emeli
a kancsó torkát följebb és magasra,
és fullasztóan ömlik, dől a víz,
s a repedt cserép kávéján teli
hullámban az ablakfára buggyan.
A virágok a vízben fuldokolnak,
de ő csak emeli s tartja mind magasra
a szörnyű torkot! Rengve, akadozva
szakad ki a bő víz a kancsó öböléből.
A dús sugár már a padlón dörömböl,
és ő csak tartja, önti, emeli,
az egész világot végül elnyeli,
és ő, jaj, ő, jaj, öntöz mindörökre!...

Add a kezedet

Júdás, most hittel add a kezedet,
mert ledőlt minden bálványtestű ármány,
az ünnep száll az ének lomha szárnyán,
s a templomon, nézd, nap aranyat veret.

Ma dobjad el hitvány, sápadt ezüstöd,
s a kufárok csak víjjanak garázdán,
nézd: mag harsan az éledő barázdán,
s zsoltár von az égre áldozati füstöt.

Borban az élet szent erői forrnak,
s elébed járul a Krisztus lágy cipóval,
húsvét hasad, hidd el hívőnek s latornak.

Krisztus beszél a hegyről tiszta szóval,
s minket halk hívőket dúsán megvendégel
húsvéttel és csodás öt hallal s kenyérrel.

Alföldi vonat

Az este fénye lanka rétet pásztáz,
S nyurga fáknak villó, sárga színt ad,
Őrház pislákol messze ködbe veszve,
S e négy kerék most halk álomba ringat.

Az este künn horgadva lépked, görbe,
Hátuk álomra hajtják a roskadt fák,
s az örömet borzaló, bíbor izzó körte
fölhunyorog most tompa kattanással,

S a szívedig kacag. A vékony gyér eső,
Az ablakon, nézd: arany, sűrű köd,
Mint drága fátyol két szemedre hull rá,
S a vaskerék halk puhán dübörög.

Most durva hídon rohanva csörömpöl,
Víz ezüstje, hóka fűzfa vágtat,
Utánunk bolondul. Majd összehull zizegve,
A könnyű függöny s megnőnek az árnyak.

A fényt a függöny fátyla mind fölissza,
S álomra ásít a barna, tompa plüss,
Szivarra gyűjtsz rá, szálló füstje tiszta,
S tömören lobban: párás, kék ezüst.

Kupédban a homály bódulata terjeng,
Míg fejed az álom párnájára koppan,
A hunyó lámpát balga pille vijja,
S a négy kerék ver zúgó ritmusokban.

Künn az estben már minden elenyészett,
Szénné égtek a fák, a viskók fala görbedt,
alázattal borul az éjbe, míg a vad csönd, részeg,
markolással fojtja most a lelkeket.

S te vakon némán elringatva alszol,
Míg a vonat zakatol dohogva.
S jaj most ha baljós két fekete marok,
A bágyadt sínre gyilkos szálfát dobna!

Robbanó kazán gőze sisteregne,
Véresszájú hullák bámulnák a holdat,
Míg sötétén a vak éjbe meredve,
Hunyorognának az álmos bús faluk.

Álmos, kába kert

A nádszéken egy öregasszony alszik.
Hűvösen feszül fölötte az ereszt:
kávécsészéjén légy nevet, a székről
lelóg a keze: kék és vérekes.

A légyfogó teng-leng a rajzszegen,
az asztalon az újság szétbomolva;
a meszelt fal tompán csillan s ő alszik.
Egy pillanat csak és széthull a kontya.

Aranydarazsak búgnak a kert felett,
virágok fonnyadnak szürkén, hó ütöten.
Egy macska lendül az asztalra s a kávé
a csésze szélén vastagon kilöttyen.

Megjelent: Kelet Népe 1940, 4.sz.

Az autó

Az autóban ülni, jaj, de jó lehet!
A párnák kába simasága de furcsa
lehet a hátnak, a rohanó
kerekek robogása, amint a légbe fűrva
viszik előre az autó büszke testét.

Autóban ülni, jaj, de jó lehet!
Az út úgy görnyed, mint a szolga háta
nagy úr előtt. Jó benzinszag lobog,
s a lüktető, dobogó motorok
bizsergő kattogása, jaj, de zsonghat!

Az autó gögös, büszke óriás.
A fák, mint vén emberek, begörbedt
hátuk meghajtják sorra előtte,
s testvéreim, szüleim is mind e szörnyet
megsüvegelik néma kalappal.

Jó volna benne ülni. Én
szolgája lennék inkább, mint egy hús – és
vérből való parancsolónak, csak egyszer
simíthatnám meg teste kékes mázát,
s utána éltem, mint egy gyöngye vázát
letenném a kerekei elé.

1939. október 27.

Briliáns

Vidoran nyikordult a kertkapu az estbe,
s villant a kilincs, ahogy sárgakesztyűs
kezéd rátetted, s a kert nyomban nemes, hús
illattal feldongott, mint egy aranydarázs.
Az árnyak elfeküdtek lenn már, mint a szőnyeg,
szőlőlevélre ódon, furcsa bronzot
lehelt a homály, és a mohos fáknak
ifjú, görbülő karja ringva vonzott.

Az őszibarackok telten domborultak,
hajlatukon a holdfény fűrge rizspor,
s amint letéptél egyet, íze friss volt,
s úgy csorrant szádba sűrűn, édesen,
hogy egy kicsordult csöppje ingeden
még sokáig csillogott, mint egy briliáns

1939.

Cigaretta

Ajánlom Fekete Lajosnak

Este hazamentél a gyárból Édesanyádhoz,
aki künn él a város peremén,
messze perifériákon s az élet erén
úgy él félszegen, sötétén, remény
nélkül, mint fekete szemölcs egy aszott nyakon.
1939. aug. 28.

Délután

Vass Istvánnak szeretettel

A kaján torkú tányérok zománcán,
csömörrel telten ült meg a zsír. Ettem,
s most a tálak párás illata: undor,
amint orromba lobban súlyosan. Melegben
főnek a fák az udvaron, s meredten
hull ölembe egy messze zongoraszó,
mint az aludt vér.

Én nem tudom, hogy ki zongorázik arra,
azt a fekete zongorát ki nyúzza vajon,
míg a kertek egymásba dőlve vastagon
kérődznek a sárga vak napon
oly isteni nyugalommal,
mint Indiában a tehenek.

Tán egy levendulás hús szobában,
szól a billentyű, míg a szőnyegek
a földre tapadnak s a halk ajtók megett
a függönyök tévelygőn lengenek,
amint aranylevelet dússzálú szíták,
úgy szűrik át a fényeket.

A kert a tárt ajtókon át piheg,
a vékony utak kábán kanyarognak, a rózsák
szirma illattá bomolva, a szoba mélyének
átlengi hűsét. A föld most csupa jóság,
a Nap a delelőjén
olyan, mint egy érett aranyalma,
hogy csak kacagnunk kellene, s az ölünkbe hull.

Fekete apácák

Nézd ma e fejkendős öregasszonyokat:

Látod, oly feketék, látod, oly csupa-árnyak,
csupa görnyedtség, csupa gond, csupa fájás
fekete rostjaiból szöve a ruhájuk.

Nézzed:
olyan földöntúliak,
varjúszemű feketeségek, kiszáradt életek csonkjai,
nedűnélküli korsók.

Csupa fekete erdő ma az utca,
fekete, szikár szálfák forгатaga,
görnyedtségükben is egyenes öregasszonyok
hullámzó zuhataga.

Nézd csak:
pofacsontjukon feszül a bőrük,
ajkuk acélja vértelen,
szemük ablakában
kialvó élet hunyorog.

Látod:
olyanok, mint a fekete apácák,
fekete sororok komor csapata,
de levertségükben is büszke-szikárok,
lassú poshadás jegyesei.
Fekete apácák mind ők, hiszed-e?
Szentebbek a szentnél, csupa görnyedt,
feketére vedlett Krisztus-keresztjei.
Ajukon úgy füstöl a lehelet
a szürke dérben, mint a zsolozsma.

Mindenki ősszülei ők,
az egész világ öreganyjai,
szülei a Notre Dame-nak, a Tower-nak,
vagy a Colosseumnak,
titkos kínai pagodák
csipkés remekeinek.

Mert tudjátok meg:
saját maguknak ősszülei ők,
még az idő bölcseje se ringott,
még a hegyeknek a magva se volt meg,
s az Isten agyában a teremtés gondolata
még úgy remegett,
mint széttárt tenyéren
repülni akaró bíboros lepke.

Ők már akkor is éltek,
ilyen szikáron,
feketén,
öregasszonyosan,
s így tántorognak majd be furcsán,
félszegen,
feketén,
az Örökkévalóság kavargó semmijébe.
1939. október 10.

Fekete versek

Fekete Lajosnak szeretettel

I.

Az utolsó vacsora

Az ablak kékesen néz,
és száll a hold pora.
Bizsergő édes s keserű.
Ez az utolsó vacsora.

A pohár súlyosan cseng,
s lobban sárga bora,
Haladó ízek s illatok;
Ez az utolsó vacsora.

A terítő fehér rét,
az élet bús tora
ez az asztal, mert látod-e:
Ez az utolsó vacsora.

Az ablak kékesen néz,
és száll a hold pora.
A pohár csendül, s elhasad.
Ez az utolsó vacsora.

Gyümölcsös

A kertben a lanyha árnyak bólogatnak,
sárga fővényű kerti út, szaladva
fut a gyöpre, s szélén a sima padra
forrón vakító csóvát nem gyújt már a vad nap.

Most a lanka kertben lépegetsz merengve,
cipődön nedves zöld fű, tompa harmat,
nézed a kertet, lombos birodalmad,
s fákön dús cseresznyék mosolya zeng csengve.

Szilvafa görbed az estbe, málna bokra
lenget dús illatot, vöröslő ribiszke
száz bogyója ég az estbe lobogva.

Szívednek minden dobbanása büszke,
s járkálsz az alkony langy fénye veretten,
mint egy tiszta fényfolt, hűvös köpenyedben.

Halottöltöztetők

A villany lángja tikkadt, réveteg,
mint lázbeteg szeme, s a lámpa rőt kaján
ernyője körbe ring, s a szoba hús falán
száz mozdulatlan árnyat égetett.

Fekete kandúr: görbedt háta borzadt,
a holtra néz, széttárott torka vér,
az izzadt párnán ujja porba ér,
halott szemével a lámpára horgad.

Az öltöztetők lusta, lágy sarukban
emelik a holtat – dermedt karja roppan.
Tátott sárga szája bambán megmeredve.

A padlón elernyedte csontos feje koppan,
száján a vér bíbor, dús iszapban,
s kimeredt szemmel néz a mennyezetre.

Hangverseny

Az esti utca párás, lüktető volt,
az autók túlke vadul ugatott,
s a plakát, mint enyhe, zöldellő fölt
ugrott szemedbe kábán
egy vaskos oszlopon.

Megálltál előtte, egy percre kifűjtad
melledből a fáradságot és a port,
a járdára esetlen árnyak hulltak,
s te fanyalogva magadra gondoltál,
s életedre, mely holtabb a holtnál,
s ifjúságodra, mely elmaradt mögötted.

Valami hangverseny. Most lesz Szegeden,
s jó volna odamenni. Idegen
ízék és új illatok: kóstolni volna jó!
A Dóm téren páholy, frakkok és parázsló
harsogó lámpák, s bús, girhes igásló
élted jó volna egy napra kifogni.

Valami karmester – nem tudtad ki az –
fog vezényelni: Mascagni, olasz
név s még nemigen hallottad.
Tán rádióban, langyos őszi esten,
asztal előtt, eldőlvén resten,
zsíros csömörrel, kéken szivarozva
bámultál magadba, míg a hang magosra
csapott föl és a függönyök lebegtek.

De a sarkon szembe jött a Jani,
s míg a kezedet rázta, az alatt
elújságolta, hogy egy jó darab:
francia film lesz a moziban.

Elinvitált, s lelkedből eltűnt Mascagni.

1939. július 17.

Jön a vonat

Az úton álmos, szürke, lusta por,
s robban az este: sárga puskafor.

Kéményeken gomolygó rőzsefüst,
az este csorgó, bűvös, hűs ezüst.

A légbe lengőn lanka kert alól
az ezer ajkú alkonyat dalol,

s bágyadtan, párás ködökbe veszőn
futnak a sínek a lanya mezőn.

A poros útra fülledt, vén eper
sötét, szottyant gyümölcsöt szemetel.

Az estbe néző méla ablakok
most vértől könnyesek, hunyorgók és vakok.

A homokkal szórt kurta, sárga út
a talpak alatt nyikorogva fut.

Vörös zászlójú öreg bakter ballag,
tüzes pipája lila esti csillag.

A sínek előtt bábész gyerekek,
hull rájuk a fény, langyos permeteg.

Pihegő, barna, hűlő réteken
jön a mozdony dohogva, féktelen.

Amint fut zakatolva, komoran,
a csönd testébe dárdaként rohan.

S remegve útjának végéhez ér,
mint diadalmas, győztes hadvezér.

Karácsonyi vers

Az ablak forró fényverés,
s a gyertyák fénye lángoló,
a fa illata lebeg és
a csillagszóró: lánggolyó.

A cukrok papírja: selyem
s az este mostan oly csodás,
a kályha durmol melegen:
most minden forró ragyogás.

A tű-levél mind pici nyíl,
illat-zápora lödöző,
szívünk rubint kelyhe kinyíl,
s a lelkünk friss és zöld mező.

Most nincsen semmi; gond, ború,
csak zöld fa; rajta pici láng,
szívünk kacag, s a lelkünkben
Jézus lelkéből egy szilánk!

Későn kel a nap

Ásít a lomha síkos tanyaudvar,
Kútágas fája roskatag legörbül
S hideg szemével sunyít az égre,
A hold képe, poshadt vén vizes gödörbül.

Napnak kéne lenni s paskoló melegnek,
A szél foga még tépő ordas éles.
S párákban lengő istálló ajtóban,
Imbolygó mécsessel kábán teng a béres.

Haj, földi, elaludt s késik már a hajnal,
Amíg bóbiskolva ténferegnek kendtek,
Más mezőjén dúsan kisarjad a búza,
S napjárta réteken levágják a rendet.

Fáklya kéne földi s nem hitvány kanóc csak,
Ezer ujjongó láng, és legény a gátra,
Aki erős kézzel rendbe szedne mindent,
Amíg nap derül e bujdosó világra.

Két legény jött keletről...

Jöttek Vereckén, sziklatestű hágón,
szürke szőrű, csontos paripán,
Velük hömpölyögve hetyke had: ezernyi,
S ők: barna arcú fűttyös két titán.
Szólott az egyik: „Szép föld, büszke, drága,
Érdemes tartani ezer durva harcon,”
– Magot hintek – szólt békén a másik –
Csak a kürtök zaja csöndben elviharzzon”.
Másnap már gomolygott a harcosok rendje,
Futó mén dobogott, kürt károgott harcra,
„Testvér, most azt’ fokost! – kurjantott az első,
Hömpölyög a harcok véres diadalja!
Testvér, a földet nekünk adta Isten,
Büszke fejünk jó lándzsával őrt áll!”
Estig tusakodtak, addigra az első
Ledőlt a földre, mint egy holt fenyőszál.
De akkor már sárgult a béke kalásza,
Duzzadt, drága magja kövér földre pergett,
S a megmaradt repedt, dermedt tíz körömmel
Túrta a földet, sárházát vert, kertet
Varázsolt a véres, kemény rögű rétből.
Hajnallal hűtötte homlokának lázát,
Szőlővel tűzdelt be napverte hegyoldalt,
S kékbe ölelte a béke aratását.
De ha néha újra fölsírtak a kürtök,
S vihar tört ki lomha lábbal dübörögve,
Akkor ott hagyta a cipót, édes mustot,
Régi, jó fokosát forgatta az ökle,
S Hadak Útján akkor újra jött a rég holt
S megszólalt csöndesen: harc zúg, jöttem Testvér,
Vínak ketten együtt, s ellen pusztultával
Ezüstös felhőkbe a holt vitéz megtér.
Így élnek már büszkén, hősön ezer éve,
Karddal és kaláccsal az ölelő pusztán benn,
Egyik vet, másik meg kiáll a gátra,
És százezer évig így legyen még! Ámen!

Kismacska

A villanykörte huncutul kacag
az ernyő sárga gombája alatt.
A kályha durmol, s – kismacska – a meleg
kiölteti piros kis nyelvét.
Kiölteti, s ahogy a szád nyalod,
nyelved mint fürge, röpke láng lobog.

A fény kacag s a bölcs tűz melegít,
s lépkedsz a szőnyeg bolyhain sután,
szemedben még az álom, és puhán
gurul az ásitás ingere torkodon.

Majd nyújtódzol és hamis körmeid
ropogva tornáztatod egy lusta zsölyén,
aztán egy elvetett papír után
ugrasz feszülve, s szemedben nevetve
mint két gyertya kigyullad a zöld fény.

Kisváros

Ma téged dalollak, kisváros a nyárban:

Bíbortestű, forró rengő, nyári napban,
holtnál csendesebben, útnál porosabban,
amint mély kutaid tükrén
pillája se rezdül az égnek.

Ma téged dalollak, kisvárosi polgár,
amint fanyar ízű, fülledten borongó
kedveddel mélyhűsű kapualjak kongó
kövei közé futsz a lázas, forrongó,
megőrült nyilazó: a Nyár keze elől.

Míg ódon, penészszagú pincék csikorgó
vasajtója mögött sűrű, drága, bordó-
színű bort őriz a nagy, lepántolt hordó.
És míg künt a foszlott, petóniás kertben
a zsarnok, örült nyár vak puskapora lobban;
itt bent tölgyasztalon, tág ölű kancsóban
tükörré simul a hűvös homoki bor.
Kezetekben zörren szürke szavak rögje,
lelketekből csorran szelídség tejszíne,
s hagyjátok, hogy csöndben a megnyugvás méze,
szíveteket aranyozva bepörögje.

Hervadás hamuja pislán künt a kertben,
s hogy a bágyadság hollószínű madara lelebben,
a Csönd fővegét fejére teszi a táj,
s a holdfényes alkonyi ég alatt,
ezüstös szénaágy puha álmot kínál.

Külvárosi karácsonyeste

Az útcasor fehérén fut a hóban,
s a hulló hó, mint telt selyem lebeg;
szél nyüvi a fákat vad-borzongatóan,
s a befagyott tócsák hidegen fénylenek.

Borbélyüzlet tányérja leng a szélben,
s csillan a fényben véznán, sáppatag,
pinceablakok gőzölögnek mélyen,
s a hó fehérén fut a láb alatt.

Az utcán egy öregasszony lépeget,
fenyőfát szorongat. Kendője feketén
lobog a szélben. S két vézna gyerek

még akkor is bámul utána. Szegény
piros kis arccal, mikor egy fal megett
eltűnik és a zöld illat sem bizsereg.

Macska

A nap, mint vézna tócsa csillan a tetőn,
vizesen csorran a ház bús tűzfala.
Egy macska lépdél, ringva, révedőn:
talpa alatt billeg az álmatag pala.
Teste lengve himbál, s egy vén szélkakas
fordul a sarkán. Reccsen a barna bádóg.
A macska a két kémény mögül visszanéz
és tátott torkát idelátni: nyávog.

Mámor

Fejemben a bor, jaj, a mámor
minden sejtemet elönti.
Ma halál lesz,
Ma halál lesz.
Ma meghal valaki ezen az éjjel!
Érzem
itt lépdél már a fátum,
Valaki ma meghal.
Eremben a mámor,
Eremben a mámor,
Valaki ma meghal.
Valaki ma meghal.
Ma megbilincselte a bor,
Jaj, meg is érzem.
Ma halál lesz,
Ma meghal valaki,
Ezen az éjjel.
Jaj, ma meghal valaki,
Meghal valaki.

1939. április

Márciusi fűz

Orom néz így a fölkelő napba,
Míg bíbor csúcsa büszke, tiszta tűz,
Mint ahogy hetikén a hajnalba bámul,
E tiszamenti tömzsi, ritka fűz.

Ezer lusta ágja föl az égre ujjong
Feszülve, fájva, kerges törzsszel, kerge
akarással mered a hunyorgó napba
Foszló partok szürke, szegény fejedelme.

Szólnék néki: hékás, mit akarsz bolondul,
Hajnal lángol, de nem árva neked,
Nem hinti parazsát a tisztai fűzre,
Fenyőt érlel a nap, fenyőt és tölgyeket!

S ha szólnék is, állna, állna csak cövekként,
Szent, nagy akarással emberként hörögve,
S mint ezer remegő, kapaszkodó ujjal,
Gyökeret ver ezret, az elomló rögre.

Gyökeret ver, mélyet, szívósat, acélost,
S nincs Herkules marka, amely kiszakítsa,
S áll gögösen, büszke, örök érthetetlen,
Szemével a lávás napba hunyorítva.

S ujjongva látom: balta sem árt már,
S a lellem kacagva ördögöt űz,
Ezer ágat himbál a márciusi napba,
S örökkön örökké él a tiszai fűz.

Megjött a Herceg

Megjött a Herceg, bíbor palástja
Dúsan ömlötte körül büszke testét,
Harsantak a kürtök és a földig
Hajoltak a fejek, s a mosolyát lesték.
Ő büszkén mosolygott, a lova ficáncolt.
Mellette szónokok, dicsőítő költők.
Katonák lándzsáján szikrázott a nap,
S a tömeg, a tömeg, boldogan üvöltött...

Hé hercegem, arany, dús, isteni felség,
Itt mindenki őrvöng és koszorút dob rád,
Rekedten kiáltoz, éltet, ordít, de én...
Kilépek a sorból, örök pártos jobbágy.
Durván megragadom paripád zabláját,
S eldörgöm, hé uram, nézz arra keletnek,
Arra, ahol lankán nyúlnak el a rétek,
Messze alkonyatban bódultan pihegnek.
Nagyúr, amottan lángolnak a földek,
Kínok korbácsában vesződve, hörögve.
Hé, jó nagyúr, arra is emberek élnek,
Kiket komor sorsuk sújt a durva rögre.
Hé hercegem, a földnek szíve van,
Pusztá s alkony nemcsak poétáknak termett.
Arra kínzott emberek üvöltnék,
Ott a kínok örök, szőrös ökle kerget.
Hé hercegem, a pusztá nemcsak ihletet szül:
S varázsol ezer színt festő ecsetjére.
Herceg, a rétek szíve élve dobban,
Fátum vad korbácsán csorran drága vére!
Jó hercegem, Nagyúr, igaz szavaimért
Tán könnyen lehetek börtöneid rabja,
De nincs lándzsa, mely elhallgattasson,
S nincsen marok, mely a szám befogja!
Ne gondold, hogy kutyáid megtépnek,
Hogy büszke marokkal vállaimra teszel,
A harc egyenlő, Nagyúr, egytől foga voltunk.
Vagyok, mióta vagy, s leszek amíg leszel.

Mosolyogtam a bölcsüket

Én jártam már e hegyeket,
És láttam már a völgyeket,
Az élet addig hiteget,
Míg meggörget a fürgeteg.

A hegy a napban omlik el,
S köd poshasztja a völgyeket,
Mérlegre tettem az eget,
És megmértem a földeket.

Egy mező termi a tövist,
Egy mező a bort, s sörbetet,
Rossz az ember és jó a ló,
S mosolyogtam a bölcseket.

Ittam a titkok poharát,
Tudom: az élet hiteget,
S a halál sem oly jóbarát,
S mosolyogtam a bölcseket.

Tudom: a kenyér ölni tud,
Tudom a lándzsa durva vas,
Az örvény mélye bugyborog,
De a sziklacsúcs nem magas.

Nincs vámszedő s farizeus,
Csak ember van, és förgeteg,
Kicsi az élő és nagy a holt,
S mosolyogtam a bölcseket.

Népújság, 1939.VI.25, 5.

Mozdulatlan

A brontestű emberek mormogva álmodoznak,
roskadt csönd hallgat a Pamír tetején;
kék csillagok halkfényű gyöngyszemeit
pörgeti, mint olvasót az ájtatos Isten.

Pagodák csipkéi tüllöződnek az égre
és hűs csöndű, bölcs kolostorok mosolyognak.
Kába serpenyőkből gőzölög az álom,
s az Isten feje egy hegyoromra csuklik.

S alszik az egész Mindenség. Valahol
lila illattal füstöl egy orgonabokor;
az Isten elejti a csillag-olvasót
s egy fényes gyöngyszem halkán elgurul.

Nagy, barna bérház

Nagy, emeletes sárga test, és este
a fény, mint a pára száll az ablakokra;
két szál nyírfá táncol az udvaron a szélben,
s a ház:
akár a fogda.

Vacsoraillatot gőzölögnek a konyhák,
a sárga rollók bukva leszakadnak,
– valaki az emeleti korlátnál füttyörész,
kihajol, haját a szél összezilálja –
s a kapu alatt úgy ég a lámpa
kék, üveges fénnel, mint sarki, álmatag nap.

A házmesterné lent mos, dúdol, és a
ruhája színét s homály kifakítja,
s a hang, s a teknő lanyha gőze száll.

Valahol a külvárosi vágányokon,
a réteken egy vonat durva sípja
rikolt föl, aztán messziről
szirénát bűgát rá a gyár.

Az után az emeleti korlátnál sincs már senki sem;
egy ajtó surranó zajjal
– a földszintről látni a szélét –
csendesen
becsukódik.

1939.

Nyújtózom

Kinyújtózom:

A fölzsabadulás bizsereregve feszül bennem, mint ruganyos húr
A homlokom ott hűsíti valahol az Indiai óceán ezüst tüköre,
a talpam valami bolondos fűszál csiklandozza
egy angliai mezőn.
Csak felkőnyökölnék:

fejem átszakítaná az égbolt függönyét, mint egy üde hártát,
hajamra csillagok ezere tapadna üde porként,

csak felkőnyökölnék...

Ernyedten ejtem az ujjam a földre.

Ki ér a körmömig?...
Ki és a körmömig,
ki ér a körmömig, tudjátok-e?
Én magam sem érem föl magamat;
százezer megmászhatatlan sziklacsúcs vagyok,
százezer meghallhatatlan harsona,
százezer lenyűgözött óriás!...

Fekszem.
Angliától az Indiai óceánig
ki ér a körmömig, a körmömig?...

Oltár a pusztán

Most kéne nékem szívre szóló csöndöd,
Napfény záporozta ezer szürke halmod,
Hogy mint aranylándzsás, büszke görög isten,
Megmutassad nékem döngető hatalmad.

Jó volna most élni némán, vaksin benned,
Fölkelő Nap piros lángján hunyorogva,
Míg az órák korhadt, megrakott szekere
Vélem foszló utak porán nyikorogna.

Jó volna élni mint tanyai nyárfa,
Hulló esti Napnak parázsló tűzében,
S míg az alkony lángja zsarátnokká dermed,
Tejszín volna szavam és a szívem:Éden.

Járni esti ösvény pezsegő borában,
Örülni a harmat drága, súlyos estén,
S kalapot emelni tejjé lágyult szívvel
A Krisztus útszéli vén bádogkeresztjén.

Ezüsthajú vének szavában fürdeni,
Dús, szénaillatú, sima esti kertben,
Arany szőlőgerezd édes bora mellett,
Döngető nagy titkok súlyától leverten.

Metszeni, oltani, rügyeknek örülni,
Hajnalkát becézni s égő estikéket.
Kis szobám ablakát az estébe tární
Míg pihegnek lustán messzi, messzi rétek.

Fehér teleken meg ablak mellől nézni
Napok fátylát a tél mint szövő koromból,
Újra elolvasni régen ismert könyvet,
Míg a kandallóban boldog láng dorombol.

Téli szobák szürke, fagyott börtönében
Ásítva sétálni kedvetlen bezártan,
Piros nyár elfakult színét újra látni,
Tavasziprepülésre készíteni a szárnyam.

Álmodni és várni fű serkenéséig,
Amíg lázadóan remeg erdő, föld és
Tavaszi színektől duzzadtan kitörni
Rabságomból, mint a messzi, tömzsi töltés.

Olvasol

Az égen az este szürkül, a méla spalettát
régen becsuktad. Most elnyúlnak az árnyak,
mint fekete kandúr. Hamvas cigarettád
átizzik a homályon, a hűvös hamutartón.

Ülsz feslett karszék roskadt bársonyában
keserű szájjal: lobbanó, veszejtő,
bús gondolatokkal, míg a lámpaernyő
fényt bugyog föl horpadt villanással.

Úgy érzed menni kéne most, büszkén, délcegen
más ízű világba. De lomha köd füstől
a lucskos uccán a késő márciusban.

Fölállsz, tétovázol, sárga könyvet ütsz föl
porlepte polcra. Olvasni kezded.
Shakespeare vagy ponyva, mindegy, de betű,
ezerszer áldott kába ópium.

Lapján a lámpa halvány fénye reszket,
s emléke lelkedben erjedve felújul,
mint szénaillat júniusi réten.
De olvasni sem tudsz. A halk csönd gúzsba köt,
s elnézel egy dongót, amint a fény körében
aranyport rabol bolyhos potrohára.

Nyakig süllyedsz a székbe, holtta merevedve,
s hallgatod a csöndet, míg a fülledt konyhán
saruk csapódnak az elnyűtt kövezetre.
Kannákban lottyan dús, langyos nedűcske:
meleg tejével jön a tejesasszony.

Kimégy; villanyt gyűjtasz, a lábaskát lassan
teleönti csordult pereméig.

Aztán az asszony elmegy, az ajtót bezárod,
míg kinn az udvar zaja zsongva tülköl.
Székbe ülsz újra, a villanyt leoltod,
s vársz; míg az álom két szemedre szürkül.

Örökre must

Az őszi napfény keserű,
az őszi fürtök édesek,
ódon pincék várúrja: bor,
én már örökre must leszek.

A bornak sorsa furcsa, jó,
a korsó karcsú, telt torony,
s a pince boltos íve, mint
középkori templomhajó.

A mustnak sorsa mostoha,
ha mindég ég csak. Kékszemű
Istennek lelke benne forr,
s nem lesz belőle bor soha!

Nem lesz belőle bor soha,
korsók ívét nem ismeri,
kannák öblét és a teli
serlegek arany hajlatát.

Neki örökre forni kell,
vérvíz vörös kín ostorok,
de végül tisztán, pirosan,
mint Isten vére úgy csorog.

Reggel

A tálca hűvösen ragyog,
a kilincs fénylő és hideg,
aranytükrök az ablakok,
s pohár ível be hús vizet.

A nap üde púderpamacs,
a falak arca rizsporos,
s a gőz: nagy, kékhajú kamasz,
a tűzhelyen már sustorog.

A kosár almát mosolyog,
sárgán, dúsan az asztalon,
s az ízek: furcsa gomolyok,
bizseregnek marasztalón.

A csönd most hamvas kesztyűbőr
a konyhán, mint egy szép kézen,
de az étvágy: vörös fiú,
lefejt róla csendesen.

Szálloda

Kémények torkát őrző szél marta,
A felhőkben lomha november borongott,
Ősz szíttá már e furcsa pesti szállót,
Ködét rácsavarta, mint a durva rongyot.

Sirályok vijjogtak lenn a szürke parton,
A fagy keze már az ablakokat ásta,
S úgy nézett rám az ősz messze Budáról,
Bosszúsan és barnán, mint egy kurta bástya.

Mert november volt s elködlő szemmel,
Meredtek a hegyek a felhők havára,
A szálló nézett az égre ostobán csak,
Mint a reménység festett kártyavára.

Fényt kellett volna gyűjtani, jaj, tudom,
Hogy kacagjon a villany izzóan, piroslán,
De hideg fűtőtest vigyorgott kajánul,
S a pohár szétesett a síkos dermedt mosdón.

Pincérnek kellett volna szólni, jól tudom,
Ki forró bort hozna tompa fényű tálcán,
Villanyt gyűjtana: hujrázó lángorkánt,
S ledőlne a sötét, mint a lomha bálvány.

Megjelent: Vásárhelyi Ifjúság 1939 február 13, 2.p.

Szatíra a teás hölgyről

Feketében jár s oly szótalan,
mint egy sírbolt. Ó, tenger gondja van.

Kis cipőjében borongva kopog,
nyomában sűrű, sírós bánatok.

Oly sovány ő és olyan hallgatag,
mint egy vékonyka, lenge holddarab.

De nem divatból oly légi, hanem
mert mély fájdalom rágja odabenn.

S mint mikor más ember reggelizik,
ő egy csészécske bánatot iszik.

Kockacukrot rak bele, sápatag
megkavarja a teás poharat

és iszogatja. Vézna kortyait
nem más vezérli torkán, csak a hit.

Ezért nem hal meg, bár a világ álnok,
s issza a teát: csésze holdvilágot.

S óh, drága festő, művész, hogyha jó
portrét akarsz festeni róla, ó,

vázolj egy csésze teát s citromot,
mert ő is olyan üres, s savanyú.

Szénás szekér

Kémények kócsát kósza szél cibálta,
Hályogos ablakok csördültek a dérzebe,
S álmos képű koránkelt legénnyel,
Ballagott az utcán egy hitvány szekérke.
Korhadt szekér volt. Görcsös, sárga fáját,
Aszott júliusok lángos kedve verte,
Széna csomó hullt a tömött oldalból,
Nyikorgott négy kerék megrakott keserve.
Hékás ne pocsékolj el, ami a nyáré
Amit áldott rónánk szentelt láza termett,
Üres tarisznyájú tél kószál már messze,
Múló percek, órák örök gondja kerget.
Korsó kéne inkább súlyos, drága borral,
Gyalulatlan asztal jó ízű kenyérrel,
Kár így baktatni bamba pusztulásba,
Zötyögő eloldott, bús szénásszekérrel.

Szonett, régi karácsonyestről

A szobaajtó most olyan komor,
és ünnepélyes. Boltos homloka
az estbe néz. A kályha bronzszobor,
s a szőnyeg bolyhos, dússzálú moha.

Fenyőillat furcsa íze leng át
minden kis sarkot, angyal hajaszála
csillan elejtve és a bölcs, komoly ingát
tolja halk örömök ujja moccanását.

Most minden olyan terhes s fullasztó; varázsos
titkok fakadnak lustán és a rácsos-
ablakra hosszú, furcsa árnyék lendül.

Valaki jár most künn a havas kertben,
egy pillanat még és kacagva zendül
a karácsonyi csengő a fehér, tiszta csöndben.

Vásárhelyi Új Hírek, 1939. dec. 24, 10.

Tiszteletre méltó úrihölgy

Legalább öt-hat nőegyletnek a tagja,
hetyke kis kalapot visel és térdig érő ruhát,
ámbár van már kis tokácskája s bajusza,
s a hangja túl van a fiataikor üdeségén.

Mondom, legalább öt-hat nőegyletnek a tagja,
felelősségének teljes tudatában jár s kel,
mert tudja mivel tartozik hazája és a társadalom iránt,
s önnön méltóságának, amit képvisel.

Önálló jellem ő: a kalapjait
mindig maga vásárolja, s a kalaposnő előtt
részletesen kifejti egyéni elgondolását.
Úgyszintén a piacra is maga jár
– nem számítva a cselédet, aki
egy tucat kosarat cipel utána –
teljesen önállóan intézi vásárlásait,
s hosszadalmas diplomáciai manőverek után,
diadalmasan kísér haza egy fél kiló babot.

Mondom –, csak úgy mellékesen mondom, igazán –
legalább öt-hat nőegyletnek a tagja,
s haladván a korral, van szociális érzéke is;
mosónőjének demokratikus leereszkedéssel
odaajándékozza otromba cipőit, amiket
– mint ő mondja – tudna még használni, de hiszen
ő csupa szív, s mint fentebb is regéltem:
legalább öt-hat nőegyletnek a tagja.

Legalább öt-hat nőegyletnek a tagja,
gyűléseiknek agilis szónoklója,
s a mai fiatalság erkölceit erősen elítéli.

Irodalmi érzéke is van:
ösmeri Courts-Mahlert és a többi nagyokat.
Különben költői lélek, ő is
verseket ír,
s a tavalyelőtti év októberében
egy vallásos versét
közölte a „Csajágröcsögei Kürt”.

Mert vallásos lélek ő nagyon.
Ösmeri a Bibliát, mint szakácskönyvét,
esténként abból szemelget
lelkére tiszta mannát,
ámbár vonalaira sokat ad,
s nem akar hízni többet.

Barátaim, jaj, hallgassatok most figyelve:
társadalmunk sziklatámasza ő
tiszteletreméltó úrihölgy,
oszlop ő, oszlop, valódi oszlop,
vagy éppen hogy angyal, valódi angyal
csak éppen, hogy szárnya nincs még.

S mint fentebb mondám,
legalább öt-hat nőegyletnek a tagja.

Új Hegyibeszéd

Mert mondom néktek, hogy ember az ember,
S ezer Kalmáron túl él a becsület,
S éjszakába roskadt pusztai ösvényen,
Őrt áll a Krisztus és a feszület.

Mert mondom néktek, van akol és pásztor.
Sima utak, melyek lomhán kanyarognak,
Kiáltó szavakra válaszoló visszhang,
S új, új tömlő forró, lázas, új boroknak.

Kaján írástudók rónak históriát,
De néha egy penna buggyant egy igaz szót,
S ajkunkon a Kürttel, golgotai éjben,
Várják a Krisztusi hajnalt a virrasztók.

Kézirat özv. Takács Ferencné tulajdonában

Városvégi bolt...

Az este piroslik a földszagú tavaszban,
a nyárfák csúcsa ritka tűzbe vesz.
Az út fővénye lomha estbe szürkül,
s nézd, milyen furcsa, félénk üzlet ez.

A barna ajtón napfény hűse lüktet,
fényt hunyorog tompán a horpadt bádog.
Az unalom halk, zsongó bújja zümmög,
s a fakó falon régi, nyütt plakátok.

Bentről, a homályból illatok bomolnak,
szappan, petróleum, lengő, durva borszag.
Kávét árul a rogyant, ócska polcon,
s a söprűk szőke feje égre borzad.
Bent már a sötét magosra horgad,
s a kopott pultnál ott mereng a boltos.
A bugyborgó homályból alakja felolvad,
míg a sötét árnyat árnyra foltoz.

Most már a bolt csak tengő, árva fényfolt,
s az illat leng, mint tépett, szürke foszlány.
A bolt csak vár, roskadt, nagy nyugalomban,
s az ajtó fölött őrt áll a pléhoroszlán.

És csönd van, míg a lámpa fölragyog most,
rőt, bíbor fénye halk öröme forral.
És ízingerlő, boldog vacsoráért
belép a szolgáló öblös, tág szatyorral.

Vén kínai bölc: a perc

D.Müller Erzsébet úriasszonynak hálám jeléül

Vén kínai bölc a perc,
tudós, mint régi szentek,
a képe sárga,
kezében vékony, vézna pálca,
arcán a ráncok árja hemzseg.

Sárga csuhája foszlott és redős,
és árkosodik arca barna ránca,
ujjai között évek morzsolódnak,
mint pap kezében imák rózsálánca.

Vén, kínai bölc a perc,
körme karom, szeme kék horog,
hátadba csap. A teste aszott,
s ezer vén ránca vigyorog.

Vén, kínai bölcs a perc,
röhög, s a hangja nyikorog,
melléd ül, s két avas fogán
lobognak kék, sötét dalok.

Vén, kínai bölcs a perc,
s te fekszel lustán az éveken,
mint fojtó illatszőnyegen,
és úgy ölel, mint perzsa kerevet,
de jön a perc, vén kínai bölcs,
füstölőn gyújt keleti füveket,
az illat száll, te fuldokolsz,
ő melléd ül,
s nevet.

**Verse Francois Villon mesterhez,
ki született 1431-ben**

Jó, Francois Villon, mélyen ott a jó
ugar ölében, sima, porhanyó
virágok verte horpadt hant alatt,
a szájadból most köpd ki a sarat,
mivel a föld, s a kaszás teletömte,
aztán rúgj nagyot sírod tomporán
s kurjantva vígat, mókás cimborám,
csapj a markomba s mesélj valamit.

Kocsmába térjünk s a ceppet fizetem,
így hát öreg, most ihatsz szabadon
s én a Párizsban tért furcsa idegen,
asztalra dőlve, némán hallgatom,
hogyan ajkaidon zenélve mit mesél
a hangulat s a súlyos óborok,
míg a mécses gyürkődzik magasra
s a sárga falon árnyék sompolyog.

Ez a kocsmák itt még a régi
s száz lépésre tőle a temető,
a pestises domb, ott leng a bitó
a sárga holdban. Arcodon a redő
s testeden a halál, hidd el, hogy nem igaz,
s hogy húsodba már beleesett a féreg.
Élsz, jó komám, mert az élet örök,
s a gondolat, a töprenkedés méreg.

De hidd el, komám, az élet most se szebb,
épp oly visszásan forog s kutyául
megy a dolga minden jó zsványynak.
De az, aki harsogva rongyot árul
az Eszme-utcán, sarkon valahol,
hidd el, komám, annak tejföl ma is fenékig.
Az a legnagyobb, ki legtöbbet csahol,
s kinek a szája, s marka legnagyobb.

A többinek legjobb a nyelvét zsebre vágni
s olyan fickó, ki jól asztalra verne
s fokost ragadna, haj, nincsen semerre!
Hegyeket vínak balga szalmaszállal
nagyuszájú hősök s diadalkaput
emel nekik a tömeg, s táncot táncra rop.
De hidd el, komám, jó bolt inni, jobb
s pohárba nézni csöndben, hallgatag,

míg kinn a tömeg vadul forogva
pajzsra emel s ledönt akit akar,
ujjongva kórót plántál, míg az őszi
avar ledöntött tölgyeket takar.
Jó Villon mester, csak ne vess ezen,
nincs semmi itt már tollra érdemes,
s nem jó dühöngve az arcba csapni!
Csak bor mellé ülni le csendesen,
s nézni élőket és kihült holtakat,
mert hidd el, nincsen rossz, csak jó halott:
jó a holt püspök, s jó a holt zsvány,
ha a testből a tűz eloldalog.
Mert jön a kaszás, a bűvös, balladás,
s homlokunkra hullnak a hús ködök,
s egy tűz emészti, egy pokol
a latort és a püspököt.

(1939)

IV/6

[1940]

A farkasokkal ne vitázz

Ha jó vagy, szívedet mutasd,
s ne ódon könyvekből szavalj!
Ha kérnek: adj egy harapást,
hisz a kenyered lágy karaj.

Ha nem szereted a tüzet,
amint föllobbant fát, falut,
hagyjad a lángot és rá ne nézz:
feküdj le békén és aludj!

Ne prédikálj, de fegyvered
szúrd a homokba! Ne vitázz
a farkasokkal, s nem esik
térdére az, aki vigyáz.

Ha nem akarsz sírni, ne vess,
töröld le szépen könnyedet:
böngésszess rózsáskerteket,
s ne ódon álmoskönyveket.

1940.

[A nyár ott ringott...]

A nyár ott ringott forró derekában,
és derekára csókom, hűs eső,
úgy hullott volna simogatva, lágyan,
mint záport vár az égett, hó mező.
Vadszőlők lombja bronzosult hajában,
s ajka is szőlő, duzzadó bogyó;
oly szomjas volt e drága mézre szájam,
mint részeg dongó, vágytól megrogyó.
De gőgös volt, s ha felhős két szemének
fészken fölgyúltak este a tüzek,
úgy dúdolt rá a vágyam, mint egy tévedt
alkonyi dongó a tujafélén.

Április

Finom mohokkal hűvösödik az este,
lilásan virít és cseng az április.

Már zöld levelekkel pelyhedzik a lugas,
vékony karukról füzérek lógnak a lécek,
a gyantaszagú asztal illata kitárul,
négy lábát belevájja a földillatú fűbe.

Már tipegő lépésekkel merészkedtek előre,
ott ültök a kesernyés ízű áprilisban,
melynek olyan az íze, mint gyümölcs-borocska
alig erjedő mustja. Újságot és képeslapokat
hurcoltok az asztalra, frissen libeg a nyomdailat,
tömören csillan az üveg hamutartó, s a karját
nyújtogató kis füstbe belelép a szellő.

Komolyan csillan Nagyanyó szemüvege is
a csontkeret mögött, amint az újság
rémes híreit szűrcsölgeti, s a kávé-
csészét kavargatja az ezüst kanállal.
Olyan csorduló íze van az estnek,
mint vérbő narancsnak, finom levelek
halk ívelésű árnyéka tüllöződik
arcotokra, olyan vékonyan, mint
lenge tavaszi kalapok kis füstfátyola.

De már a háztetők mögött lassan és konokul
téglavörössé érik az alkony s az este már
úgy cseng, mint a tömör vas, s az asztal fölött
lassan, hidegen és fénylőn égnek a tárgyak,
jegesen borzongat a szódásüveg, ahogy
hozzádugom az ujjam. A borospoharak
alján félbe maradt kortyok nyirkosodnak.

Lassan szedelődzködtök; előbb az asztalt
cipelitek vissza, nehogy a tavaszi esők
maszatossá mossák, majd a nádszékeket
viszitek kezetekben. Azután Nagyanyó
is indul már: szemüvege furcsán
csillan a kék fényű levegőben,
kendőjének elomló rostjai sárgán
redőződnek, mint antik elefántcsont.

Az emberekkel emberül beszélj

Beszélj papokkal, istenes
könyveket forgasson kezed,
templomtornyokról szónokolj,
de tartsd készen a fegyvered.

Építs hatalmast, vasbeton
pilléren feszüljön a híd;
a jobb kezeden mérцерúd,
de a balban a dinamit.

Idomíts fenevadakat,
oroszlánt ugrass kötelen,
egyik kezeden húsdarab,
másikban korbácsod legyen.

Csinálj bármit, de ne felejtse,
hogy a világ vak és bolond;
templomot döntsél, vagy emelj-
kenyér kell néki és pofon.

Szólj emberül, mert ember vagy,
de nem mindenki egy veled,
s ha vadakkal találkozol,
hát ne sajnáld a fegyvered.

1940.

Barna szemed melegével...

Sietve hoztál, jó Anyám
világra, nyárra engem.
Hej, én voltam első rügyed
tavaszt nyitó öledben.
Lehullott azóta a lomb,
úgy térülünk már őszbe,
foszlott tarlókon szél bolyong,
szeptember kerge csősze.

Nyárrá hevülök magam is,
s akár ha törzsem szánnám:
nem adtál lombot, jó Anyám,
nem volt sohase bátyám.
Nehézkező, akár a föld,
de szemén hajnal játszik,
a lépte súlyos, mint a nyár,
szavában hárs virágzik.

És néha látnám homlokán,
hogy lányokkal cicázott,
s a köpenyén, hogy pördülő
harmattal bőrig ázott.
Ő hümmögne, vagy hallgatag
ballagna a homályból,
s én érezném: piros szíve
dalol egy barna lányról.

Ugatnának mind a kutyák,
a kert meg föllihegve
megsimogatná szőghaját,
ha éjjel hazajönne.
Én esteli ima után
akkor fordulnék épp meg,
s két fölvirradó leányszem
hajnalig elkísérne.

1940.

Cseng a kancsó Édesanyámnak

Csücsörítve csorran a kancsó,
a lavor fehér fogakkal kacag,
villanyfényben csillan a szappanos víz
s színes gyöngyöket pörget ujjadon a hab.

Azután a körmödön hullik le sikoltva;
buborék-füzér, sok, hűs, halk üveg:
villany süt át a kancsó oldalán;
árnyéka túllös, kék vetület.

Csobog a langy víz, mint sűrű tejecske,
s száll a gőz, nagy, langy vattákba, pörgve,
s a pára lágyan, mint finom moha,
ezüst fuvatként ül le a tükörre.

Ahogy leteszed, nevetve cseng a kancsó
s koccanva áll meg az asztallapon.
Így cseng szívem is; ívelt kék üveg,
csak cseng, csak cseng, s én hallgatom.

Délutáni konyha

A vászonfüggöny hűvösen lebeg,
puha pihékben botlik a homály.
A réseken halk nap szüremlik lágyan
a sarokban, hol csetlő, sok lom áll.

Kihűlt ízeket ásít a sütő,
a parázsban még gyenge tűz szalad,
megbőrösödve árul egy cseréptál,
elnyúlt macska egy tikkadt szék alatt.

Sárga fénnel sápadoz az inga,
az órából homokszemek pörögnek.
A vízcsap unottan sírdogál magában;
koppanva hullnak a kagylóba a csöppek.

[Ebéd után. A gőgös főzeléknek...]

Ebéd után. A gőgös főzeléknek
a kertbe árad álmos ápora.
A háztetők még tompa fénnel égnek.
Már bánatot sir minden tujafa.
Bódult a ház. Az ablak hályogán át
látni a csöndet, amint elhever
konyhán, szobákon. A délelőtti lármát
még fölsejti egy napra letett veder.
A sötét rajú legyek mind elültek,
a vak némaság csattanással telve.
Messziről az ég viharral feketül meg,
mint egy akasztott kibuggyanó nyelve.
1940.

[Ebéd után a nap fortyogva forrott,...]

Ebéd után a nap fortyogva forrott,
a levegőben kénes por kavargott,
de a vén pajtának dúsan hullt az árnya,
oda hevertem egy roskadó díványra,
egy bús jószágra, melynek vászna, hűse
a lelkem lázát lágy árnyakkal üzte;
Margit meg a házból fények özönében,
fürdőruhásan jött, könyvvel kezében;
én piros szemmel néztem őt s csodálva,
mily asszonyos, mily telt, mily dús a válla,
s hogy a sugarak, melyek, mint ezüst tűk sebeznek,
hamvát sem sértik e nyár-gyümölcsű testnek,
hogy léptei közt úgy ring a két melle,
mintha csak kikacagna, ingerelne,
s hogy csípőjében, drága derekában
egy darázsmérgű, bujakedvű nyár van.

Édesanyám

Zöld, testes cserepek mögött égnék a fahasábok,
az ajtó rácsán át vörösen liheg a kályha,
lustán terpeszkednek a hőben a székek,
plüssben, és roskatag, mint köszvényes öregek.
De lendül a szobaajtó fürge függönye,
s ahogy bejössz az utcáról, bundád fekete
pihéin fehér mohokban ülnek a pelyhek.
Az arcod csupa hűvös, hideg üdeség,
hóillatot lenget a kesztyűd, ahogy leveted:
kis, kék tükörrel és apró örömökkal kacag a retikül.

S most lassan csomagolsz: finom idegesség
árad el a levegőben, prágaik és piros szalámik
arca mosolyog, az asztalkendő alatt
érett ízekkel gőzöl a kenyér,
a tányérok csillogó fogakkal nevetnek.

Reng, reng az egész levegő, akárha
titkos kínai füvek illata szállna lebegve.

Egyszerű

A füst feketén kanyarog,
bús kutya holtakat ugat,
a levél hull, mert leesett,
s egy pók elzárja az utat.

Kavicsban szikla álmodik,
piros sebecske vérezik,
a fűszál fenyőknél magasabb,
s a farkas öl, ha éhezik.

Langy meleg van, mert süt a nap,
a föld egy friss üveggolyó,
a lámpák lángja lomha kőd,
de a sötétség ragyogó.

A bölcsek nyelve mind komoly,
de friss üdék a hajnalok,
a farkas öl, mert éhezik,
s a füst feketén kanyarog.

1940.

Érted meg magad

Véss méla iniciálét és a krónikák
bölcs lapját böngészd. Vagy legyen ruhád
olajos foltú; ötvözz faragott
kandelábert, vagy legyél a papok
s kalmárok híve és a fegyvered
forgasd csatákban, de a nyelvedet
pörgessed úgy, hogy értsék a szavát:
szóljon a jó szó, vagy a kézigránát.

Csinálj akármit; vasrudak
gerincét robbantsd, vagy ossz kenyeret,
tarts pálmaágot s szónokolj,
vagy ugattasd gépfegyvered;
szólj a világgal, s hogyha nem
érti meg nyelved s jó szavad:
akkor harapj és szúrj, s ne hagyd magad:
szóljon a jó szó, vagy a kézigránát.

Értesd meg magad, hogyha jót akarsz,
értesd meg magad és a süketek
fülébe bömbölj bele, s fegyvered
le ne tedd azért és a gazokat
gázold le bátran, s ne beszélj sokat,
hogy kenyért akar és pofont a világ;
álladon lengjen bár Krisztus-szakáll:
szóljon a jó szó, vagy a kézigránát.

1940.

Eső a kertben

A lombok lusta napocsát szitálnak,
pókháló szála félve leng a halvány
lehulló napban. Érett cirmos-almán
unott darázs dong sárgán, hangja bágyadt.

Porszem a szélre libbenve száll még,
de már a virágok szirma mozdulatlan;
csöppet csorgat a kőre a kút a napban:
fekete gyöngyöt pörget az árnyék.

S már táncolnak halk, ideges szelek,
s fekete macska, aki édeset
aludt eddig, most borzongva szalad,

s a málnabokron sűrű és meleg
foltokban lomha csöppek ömlenek,
s porzik az út a nyurga fák alatt.

Fekete vers

Gyűlöllek konok buzgalommal,
gyűlöllek maró körömmel,
lesek rád, mint kék szemek
éjjeli tornyok tetején.

Ujjam kinyújtom, tengerek
domború mellein és a vad hegyek
gyökerén vágok majd eret,
csak hogy elérjelek.

Gyűlöllek konok buzgalommal,
gyűlöllek maró körömmel,
s didergő éjjelen remegőn
hiába húzod válladba a nyakad:

tornyokat dönt köpenyem széle,
s fekete macskák vonítanak,
mikor majd holdtalan éjjen
ősi állatként, ősi dűhvel
ágyad fehér mezején

átharapom a torkodat.

1940.

Gyufák

A nap fanyar
és lagymatag,
az asztalon
fürgé doboz:
kerge gyufák
mind alszanak.

Egy árva szál
kihullt,
szegény!
Alszik a láng
is a hegyén.

De az ablak
tükre megett,
kis fény lobog
s ő megrezeg.
Megrezeg és
alattomos
sunnyisággal
lángot motoz.

Tán fázik?

Szeretne most
fölguggolni,
csúfokodón
nyelvet öltni

s égne a ház is.

Kis óriás,
vulkánszilánk,
dörzsöli már
szemét a láng.
Karját nyújtja
a füst s remeg.
Hegyek megett
a fergeteg.

De nevetem.

Megfogom és
zsebreteszem.

S kinevetem.

Vásárhelyi Új Hírek 1940. dec. 8, 3.

Egy hangya alszik

Két fűszál éle egybeleng a szélben,
a porszemeken fürge csönd szalad.
A nyírfá alatt egy halott bogár;
hangya alszik hús göröngy alatt.

Illat pelyhedzik a virágkelyheken,
a nyírfá törzsén hosszú csík hasad,
levélke hull kerengve a földre,
egy hangya már a hullán tapogat.

Szamárkóró feszülve nyújtódzik,
a nyurga nyírfá elhalón ropog,
tócsába hulló harmat karikát ír,
s a hült dögön már öt hangya mozog.

Két levél alatt lassan este lesz,
az árnyékból mind egyre több telik,
a nyírfá már a földre elhasal,
s a hangyák az egész holtat cipelik.

Hunyó nap után

Kószálj a középkori városokon,
menj el a bástyák íve alatt s a kőfalak
mellvédje mellett; tekints fel a bitók
aszott karjaira, s a temetők
pestises dombját se hagyd el;
azután
valami édes mámorba ringva
rúgd meg egy vén kocsmá ajtaját:
kérj bort és ágyat, aludj és igyál.

Vagy kódorogj csak úgy tovább:
bujkáló uccák és szűk sikátorok
halk rengetegében; régi házak
erkélyei alatt, és
gondold meg furcsa, keserű ízzel;
mi lenne ha valaki várna!

Tépj le egy rózsát is, vagy orgonafürtöt
fűzéres ágról, amint a rácsok
karjain kihajol, s elédbbe lendül.

Bukdácsolj tovább, s gondold a régi ízek
hült sejtjeire: régi dámák
parfüme illatára; holt tudósok
tar koponyájának okos vonalára.

És menj és kódorogj, s a dómokat
se kerüld el; a mély komoly hajók
oszlopai alatt csak állj meg.
Bámuld a csúcsos ablakok ívelését,
a szószék faragását, s a régi papnak
keze mozdulását; hisz oly régen halott már.

Vagy menj a kolostorok mélyeibe,
másoló barátok és kódexek közé,
csuhák suhogó csöndjébe és karcsú gyertyák
piros nyelveihez; lopd be
magad az ajtó résein; a csöndet
tedd a szívedre halkan és aludj.
Préseld le élted, mint hosszúszerű rózsát
két könyvlap börtönébe; ólmos
pillákkal lustulj halk halálba szépen.
S míg heverészel az Örökkévalóság csarnokában,
komoly kökoporsód márványain
napsugarak ideges remegése

1940

Hús üvegek ragyogása

Mint nagy, józan üvegek fénye,
tisztaság hűvös ragyogása csillan,
fehér abroszon harsog a korsó
friss ízű szájjal a reggeli napban,

és méz is aranylik, méz, és az öblök
mélyét kitölti és kínai csészék
finom hajlású füle figyel, s a findzsák
kéri a kávé gőzös, drága ízét.

Tálcák széles tenyere várva
csillantja higgadt, bölcs ezüstjét,
míg a kávé forrón a pohárba
loccsan a kancsó fürge csücskén.

Elomló falatok puhasága,
bőségek boldog lustasága,
jó innen békét üzeni és halkan
áment mondani a megvadult világra.

1940.

Idő pillérei

Mikor a napba aranyló kis homokszemecske
megcsillan a fényben, mint parányi tükör;
akkor a hűsen nyirkos halk rögök között
pillanat múlva kikelt fehér bábjaiból egy hangya.

Mikor a zöld víg csalánlevélen meglibeggett a szél,
s nagy fekete bogár mászott egy fűszálon át;
akkor fejem fölött, egy lengő ág hegyén
nemsokára kifeslett az első barackvirág.

Mikor a bölcs és mélyhangú darázs
aranyáporban egy hús tócsára szállt;
akkor valahol egy messze töltés felett
ember guggolt le a sínekre és várt.

S mikor egy levélke széléről a puha elomló
homokszemecskére egy harmatcsöpp esett;
akkor a hűsen nyirkos, halk rögök között,
kikelt bábjaiból egy másik hangya is.

- 1940 -

Kacagó néger

Frissen szedett, üde banán a hold,
még rajta malájlány ujjá nyoma;
s szájában tartja kacagó néger,
piros ajkából villog a foga:
tömören metszett gyöngyszemek sora.

Dúdol félhanggal csöndesen,
s elfekszik hegyeken, völgyeken,
bal karja alatt Himalája,
jobb tenyerében a Mont-Blanc,
hatalmas talpa erejét
angliai füvek bizsergik;
szemében s fülében csodálatos tüzek égnek.

És nagy, fekete tornyait
kábán felüti már a csönd,
mint puha zsákban a szemek,
a házak egybe hullanak;
szenderegnek az udvarok.

És víg, egyetlen karjait,
szétveti már a kacagó
fekete néger; az agyán
már álmok furcsa tarkasága vibrál,
s a mélységes éjszakában
nem lángol már más, csak a két szeme;
azután
egy mozdulattal,
mint mikor te
éjjeliszekevényeden eloltod a lámpát,
egybedönt palotákat és tornyokat,
s most már
nem látszik az se.

Karaván

Nyírt fejű lámapapok és kulik vigyorognak
és négerék vékony lába trappol a sorban,
mohamedánok és tűzimádók csapata futkos;
ezer ráncú zárándokok és kínai bölcsék
száraz karjai hadonásznak; izzadt
hátaik fénylenek és fekete talpak
csapódnak a porba; meleg tehenek
párája gőzöl és langy bégetések
finom tejszaga úszik a levegőben.

S mennek még arabok, színesek és fekete szentek
verik a mellüket s a zárándokok
éneke üvölt és
vakító szemek vigyorognak és az öklök
vézna bütykei meredeznek; messze
piramisok és mecsetek árnya himbál.

Szaladó talpak muzsikája trappol,
testek himbáló lendülése lüktet:
a jéghegyektől a sivatagokig:
– nyírtfejű papok és kulik serege –

megy a karaván.

Kismacska szonettje

Az udvaron a reggel lusta kékje.
Még bőven gőzöl minden jó vacok,
s alig-született kismacska nyafog,
puha rongyokban hozza kába néne.

Horpadt vödör villantja józanul
az égre tükrét a hús kút mögött,
s az asszony lomhán dobja a dögöt
a vízbe, amely loccsan s visszahull.

A fal tövében eldőlt, tompa balta,
hűlt tejjel árvul csorbult, bús cseréptál;
a vízből apró, gyöngyös buborék száll.

S a kismacska a szürke vízbe tolva
nyelvét, a lábát mind kinyújtja hosszan,
s a vödör égre villan mozdulatlan.

Kutya

Rézörves nyakad s nyurga, büszke tested
s mint éber tűzfolt lengő, két szemed;
s én az esteli, vak vágányokon
telt vagonokból fát loptam s szenet.
Csengődorongú, nagyhasáb fát
s tömör és barna, fényes szeneket,
míg a sínek közt már a szél dühöngött,
s kupacba hordott papírt, szemetet;

lámpa is égett messze bent egy
párás és boldog őrház üvegén;
a család tán épp' vacsorázott és kint
rideg szeneket gyömöszöltem én
a zsák szájába s félve, riogva
imbolyogtam a rakások között.
S remegtem, ha a szélben két vaggonnak
acéltenyere összeütközött.

S hogy telt a zsák a barna, drága szénnel,
lelkem is úgy telt melegek
szent gőzeivel, pedig két halomnál
már engem vigyázott hideg szemed.
A boldog bakter tán épp' bort koccintott
a házacskában; gyerek, feleség
kályhánál s asztal zsíros csömörével
hallgatták a csönd mély, puha neszét.

Én haza gondoltam; a nyirkos konyha
fagyott lehére, tálak, cserepek
hűlt ízeire s felfénylő örömmel
lenditettem vállamon a szenet.
A teli zsák úgy megfeküdte bőven
a karomat, hogy léptem szinte rengett,
de vittem, vittem, Krisztust visznek így a
téli éjszakán vállukon a szentek.

De szemed lángja, mint két zöld hajó
elhagyva a fekete partokat
a rakás megől, a homály dús, zuhogó
falától horgonyt oldott s elszakadt
s jött egyre felém a bolyhos sötétség
nagy foltjaiban, a híg homokot
talpad koccanó zaja verte; aztán
két kemény lábad vállamon fogott,

oly józanul s hidegen, mint a rendőr
emberi marka; messze vontatottan
hörrent egy síp is, egybeszaladt árnyak
csődültek össze és én nem futottam.
Csak mint drága halottat, óva, féltve
tartottam terhem; ujjam megmeredve
markolta száját, s a durva pofon csak
úgy hullt reám, mint kőre levelecske.

Szuronyok szürke csillanása szúrt föl
a tiszta égbe, puskás emberek
bakkancsainak szilárd dobbanása
kényszerítette gyöngé léptemet,
s kifelé, az alvó vagonok közt,
hű kutya amint okosan, loholva
futottál előttünk szemeid égtek,
mint két zöld lámpa pici, fürge foltja.

1940. december 20.

Légy megfontolt

Ha ölsz, gondold meg, ölj-e
ha adsz, fontold meg, adj-e,
nagy síkokon
csapdákba ne szaladj be.

Töprengj, hogy rátegyed-e
lábad, ha fut a mesgye
vak nyáridőn,
kabátodat leved-e?

Ha hídra dobbansz, nézd meg
helyén-e a csavarja,
nincs kés a késben,
mely kezedet akarja.

Ha óriással játszol
s mosolyog lágyan, halkan;
beléje nézz:
hogyan van a mosolyban?

Vigyázz magast és mélyet,
kémlelj hegyet és lankát,
élet acélja,
éber bizalmatlanság.

1940. nov. 8

Magam

1.

Hőset, újat még nem cselekedtem,
óriásokkal még nem verekedtem,
de mögöttem
friss zsákok zötyögnek nagy szekerekben.

Alig csak
egyet-kettőt, ha szóltam,
de mustom íze már buggyant a szóban;
vésett
kancsómban ó borok égnek,
szavaim partján
fiatal istenek heverésznek.

Látod,

fázom e nagy telekben,
de egy lendítéssel
leoldom a napot

s most úgy melegszem.

2.

Nem akarok
fák közt csak nagyobb fa lenni:
legyek:
hatalmas szálfá norvégiai síkokon,
messze és elérhetetlen,

vagy ne legyek semmi!

Nem akarok
beszédeselek közt csak hangosabb lenni;
üvöltsek zengő harsogással,
át hegyeken és óceánokon,

vagy ne szóljak egy szót se!

Lángot vivők közt
nem akarok csak fáklyát vinni,
de égjek,
égjek
mint megveszekedett amerikai rengetegek,
mint vulkánok lázas gomolya
égjek,
vagy ha nem,

ne legyek semmi!

Nagyobbacska
nem akarok lenni a nagyok közt,
szellő a fuvallat közt,
de legyenek fergeteg,
fergetegek fergetege,
örvények örvénye,
poklok pokla,
tengerek kútja

vagy ne legyenek semmi!

1940.

Munkástelep

1.

Mint Afrikában fehér utazó,
szarvasbőrkesztyűs, puskás úr, aki
léptét ide a kaland hozta ki
négerrek közé, most úgy nézek én
szét új csudával ez út szegletén.

Ez már valódi külváros, köves
ívvel fut az út és a térde rogyan;
rossz házakban, vén, vaksi ablakokban
elnyűtt virágok, dült kéményeken
ijedt füstöcske illanót keres.

A sarkon kis bolt guggol, szája tátva,
messziről ásít nagy, üres nyugalma,
petróleum, seprők szőke feje
és ostorszíjak, láda sárga alma
azon töpreng, hogy mosolyogjon-e?

S már kifelé egyre öregednek a házak,
rossz, barna kapuk szinte térdre esnek,
félszemű ablakok hunyorognak a vánnyadt,
lebbenő porba; hempergő gyerekeknek
hangja leng az árkok bús fővényén.

Itt már a nyílt térség legyezője tárul,
kék szántóföldekre szalad a járda;
s komor tömbökkel, mint egy testes puskás
börtönőr, bámul a nagy kőfalas ház;
foszlott oldaláról idevillan a sárga.

2.

Az udvar széles tenyerén
a napba néznek a házak,
pocsolyák széttört tükrei
apró fényekkel cikáznak.

Ruhák száradnak nyűtt kötelen,
gőzölögnek padlásablakok;
vödörben szennyes rongy dagad,
de kinnal az égre ragyog.

Bent konyhát súrol valaki
– a lavór kék vízzel tele –
az arca nincs, de a küszöbön
át látszik kezén az ere.

Egy asszony varr és a háta vén
görbedt ívét süti a nap,
kisgyerek méház féltényér
kenyéren és néha ráharap.

A többi üvölt s hentereg
pocsolyák közt a köveken,
arcukon sömör, vérük rossz
leve kiüt a csúf seben.

Kislányok, mint nyírt tibeti
papok játszanak kopaszon,
fejük vak csontja kimered
nagy domborokban, telt halom

trágya is gőzöl, messze, kék
párakkal és a lég remeg
a forró bűzben s ott mászik
hason csúszik egy öl gyerek.

Vénemberek a padokon,
köhögnek s köpnek vastagon,
s égnek a házak dombjai
az udvaron, mint vaslapon.

Zöld nyomor penészes sava,
züllések szétzilált haja
kinő-e innen valaha
világot váltó dús csoda?

3.

Pedig milyen szép volna:
vasárnaponként
vasalt ruhában s mosollyal
járatok a körutakon a csodálat
új ízeivel, kicsi pénzek
tisztá kacajával, estétként a mozik
nagy, méla vászna előtt, vagy a színház
oszlopai alatt s az erkélyeken,
otthon,
meleg vacsora várna,
tisztaság,
hűvösség józan íze:
zengő, csodálatos élet.

Szétnyitott tenyeretek vonalán
ott feszülne hidak acélgerinces háta,
vasbetonok domború mellei,
sínpárok kék szalaga s hatalmas
paloták ablaksorai nevetve
mosolyognának vissza teremő kezetekre.

S Párizs, London rengetegei,
mint apró kis kavicsok
feszengve,
simulnának tenyeretek ráncaiban.

1940.

Napos udvar

A néni a tyúkoknak magot szór,
kontyában a hajtún megcsillan a nap,
két válla leng, és ujjai szelíd
rostájából lágyan dől a mag.

Porban melegszik a kamraküszöb,
egy ajtó nyekken s csapódik a falra.
Macska billeg át az udvaron,
s nyelve lóg és lengve hull a talpa.

Agyagedényke rezzen fodrozón,
a sápadt cserép egy tál unalom.
Az udvar végén párálló szemétdomb
arany mohokban gőzölgő halom.

Nyári kút

A nap most fönt kévét kévére hány.
Fekszem a fények sárga asztagán.

Mint széna dombja, olyan zizegő
e napverés most, olyan jó szagú.

Fehéren csillan a palatető,
s fénnel vibrál a rokkant kertkapu.

Orromba döngnek illat-darazsak,
s rongyot facsar rám langyosan a nap.

Rongyot facsar rám fölülről, s nevet.
Az ingem issza a dús csöppeket.

A kút most áll hűvösben, árnyasan,
egy méhe dong a szikkadt, hús vason.

Nagyanyám kannákkal lépeget
a konyhából. Arcán árnyképeket

csipkéz fürgén egy bokor, ahogy az alatt
erre jön, s a korsó már kacag,

s a víz gyöngyözve, mint egy gyenge szűz,
a kanna alján halkan csengettyűz,

csak csengettyűz, csak csengettyűz, s ahogy
nagyanyám fölemeli a kannát, a szélén

a víz, mint ezüst ruhás asszony félénk
derékba csuklott testtel porba rogy.

1940. október 28.

Öregasszony éleszt a tüzet

Az öregasszony a kályha előtt térdel
s a tüzet fűjja. A láng réveteg
tekintetét ráveti néha; aztán
lehunyja nagy vörös szemét: beteg.

A tükör vaksin a padlóra bámul;
a szögön nyúttan lógva csügged és
egy kis lábaska szürke víztükörje
a földről véle búsan visszanéz.

Fakó halott alszik egy régi képen,
a fali óra asztmásan köhög,
s a kályha mellett vén széken vacogva,
testét melengetné egy öblös nagy köcsög.

Az öregasszony a kályha előtt térdel,
s a halott tűzzel halkan szöszmötöl;
föláll, megtipeg, letérdel, fölül.
S a tűz nem ébred soha föl!...

Pihégés

A Himalája a bal tenyeremben
nyugoszik, mint öklömnyi rögöcske.
Virágszirmocska árnyéka önnön
illatával van lekötözve.

A szőlővessző karja lengve ring,
az ópiumban barna mámorok.
A tenger kéken mély, és a világ
egy csalánlevél szélein forog.

Hús üveggolyó a hold; kis, maszatos
kézzel gurítja kínai gyerek.
S a tenyeremből pihékben, bolyhosan
zöld sugarakkal sercen a meleg.

1940.

Ragyogás

A porcellán oly hűvösen feszül
a mosdón, mint maga a fiatalság;
pohár terpeszti halkan lusta talpát;
a szappan lanyha, jó fészekben ül.

Kéken csillan a fényben a penge,
a tükör tisztán, csattanón nevet,
s a vízcsap bőven telve és mosottan
kacag a falban és a víz meleg

zuhogása a tálba iramlík,
benne lassan fodrot bont a szappan,
s a nyurga pamacs szóke, nagy feje
prüszkölve fürdik a fürge habban.

Arcodon harsogva lohol a penge,
a fénye ezüstlő, friss ragyogás,
a bőröd ruganyos még s hűsen fiatal,
s a szemeidben az ifjúság csodás

zöldes tüzei égnek, s azután
langy vásznat húzva tested vak hevére;
kattantod a kaput s mint a vízbe
nyakszirtig gázolsz az uccán a fénybe.

Reggeli

Az asztalon hűsen csillan a tálca,
a konyha telt most, józan s egyszerű.
Egy kövér bögre kacag vastagon,
s az üveg pohár könnyed, kék derű.

Ezüst kanálka fürge fénye villan,
jószaggá libben a langy tej pihegése,
kenyérszeletke vár álmodva a metszett
üvegbe pörgő súlyos, drága mézre.

De a lány már viszi a tálcat és az útból
pár eper visszanevet – dús szemölcs –
s ahogy fordul a vízcsap sárgán és mosottan
ráragyog, mint friss, üde gyümölcs.

1940. február 28.

Rémület

Szemben ül veled a hét öregasszony,
szemben ül veled, s villogtatják monoton
ritmussal hosszú tűjeiket, míg a fonál
peregve fordul ráncos ujaik közt,
kötnek, kötögetnek és az állaik szigorú
halma komoran mered előre, szemeik
hült telepében mégis félős tüzek égnek,
tüze a csodának, s a fészkelődő örületnek,
a csitításnak s a rémületnek, kötnek, kötögetve
táncol dárdás tűik hegye és vértelen ajkukon
egy szó se moccan, mely mondaná: ne félj,
vagy, mely ujjgörbítve zihálna: megöllek,
kötnek, kötögetnek, mintha az idő
volnának, vagy tengerek örökös dúdolása.

Lásd, ők a húgai a lihegő csendnek,
a rémületnek, mely maga a végtelen,
együtt sodródnak a percek hullámain
s mégis örökre vannak, csak kötnek, kötögetnek
és néha megoldják kendőjük konyuló,
fekete vásznát, vagy szürke szemüket
rebbentik föl egy pillanatra, de azután
tovább lobog ujjuk hegyén a monoton ritmus,
álluk halma szigorúan mered előre,

s én úgy érzem magam, mintha a Himalája tetején
dúdolnék együtt a lámák zümmögő, örök
kórusában, hogy énekünkkel
segítsünk múlni az örökös időnek.

1940.

Rossz öregember

Az aszfalt puhán lesi a lépted,
hogy bokád kitörje, halkan, pajkosan,
narancshéj nevet sárgán a földön,
karodban kajánul kacag a ficam.

Tócsácska csillan a kocsúton,
tégla vörhenylik egy tetőn, vörös
fogakkal nevet, s a bicska
mellényzsebedben szívedre köröz.

Nyakkendőd oly finoman feszül
s mögötte kéken lüktet az ered,
sétabotos fejedre áhít,
amint ujjad közt keringve pereg.

Szivarod vastagon füstölög; parázsa
remegve várja, hogy térdedre essen,
kortyocska táncol torkodon, s falatka
kegyetlen, fojtó gyilkos gyűlöletben.

Kirakatablak furcsa izgalomban
epedi, hogy apró szilánkokra törjön,
színházban az erkély, s lent a zsöllye várja,
hogy puha hullással a fejedre dőljön.

Fejedre áhít háztetőn a téglá
s a járda bokádra, rossz szívű, pörös,
vén öregember. S zsebedben a bicska
sunnyin, de biztosan szívedre köröz.

1940. év

Szerzetesek

Nagy, tar koponyák és mélydomborulatú
boltos homlokok és okos szemek
sugárzó melege és vaskos ujjak
szigorú, telt gyűrűi és régi könyvek
bibliás, ódon íze; dús ívelésű
templomkupolák és bűgő harangok
mély altdalolása: – oh te csupa
ragyogó, súlyos, isteni komolyság.

Isten diplomatái; ravaszarcú szentek,
parancsoló alázatosok, négerék és dadogó
nyelvünk urai: szelíden igéző
aranyostorosok!

Menjete csak, mint szétáradt ígézet:
szerte a világba: – messze óceánok
és égbe nyúló hegyek sorozatában:
menjete csak kínai kulik
és halkvigyorú négerék közé;
nyissatok aranykapukat és templomok köveit
alapozzátok meg: – menjete csak;

Isten diplomatái: – aranyostorosok,
drága ellenségeim:
ravaszarcú szentek!

Tél szonettje [I]

Mint várak alján középkori rabság,
mint éjszakai légitámadás,
úgy ront reánk s nagy barlangokat ás
e téli nap,e szívfagyasztó vadság.

Lapulj a pincék biztos odújába,
arcodon leng a mécsek gyenge fénye;
hítsél csipet sőt tört kenyérre,
és várj, csak várj a nagy csöndbe vigyázva.

Fölötted dőreje puha robbanásnak,
komoly dómok és paloták omolnak,
de a torlaszokon kis kék füst teng: a holnap,

ifjú kezek pincéd mélyére ásnak,
s a csúcsokon bömbölve szól a
friss tavaszok szabadult szirénaszója.

Tél szonettje [II]

Mint várak alján középkori rabság,
mint éjszakai légitámadás,
úgy ront ránk s nagy barlangokat ás
e téli nap, e szívfagyasztó vadság.

Bújjál a pincék biztos odújába,
míg arcodon a mécsek gyenge fénye:
hítsél csipet sőt tört kenyérre
de várj, csak várj, a vak csöndbe vigyázva.

Dőreje hangzik puha robbanásnak,
paloták és nagy tornyok omolnak;
de a torlaszokon kis kék füst leng: – a holnap,

fiatal kezek pincéd mélyére ásnak
s a csúcsokon kacagva szól a
friss tavaszok szabadult szirénaszója.

1940

Tenger fenekén

(Katona Imre bátyámnak, szeretettel)

Lassan gördülő kerekkel szalad az autó,
röpülő pihéssel lohol utánunk az alkony.
Valami régi gyermek-íze van ma az estnek,
borzong és keserű. Csöppenként szivárog be a hideg
az ablak résein. Mint októberi ereszcatorna
didergő csöppjei, úgy csorran nyakamba a hűvös.

Halk, sötétedő mohokban száll az autó,
mintha porban gázolnánk, úgy libben a sötétség;
a hátsó ablakon a homály néger feje néz be,
ragyog a szeme, ott kuksol a hátsó kerekeken
s félek: nem tudom, mikor harap a nyakamba bele.
Már a fák is messzi homályba merülő ágaikkal
himbálódznak a csípős szélben s a sötétben:
tele a rét, vízbe fülök fekete karjaival.

Olyan mély az este, mint egy babonás kút,
magában lenn a tenger fenekén szaladunk
százezer mérföldnyire a partok alatt,
szőrös mellű szörnyetegek és polypok közt
halott motorral, hol csak a gép pihegése
búg, mint picinyke aranydarázs zaja;

százezer mérföldnyire a partok alatt.

Mintha víz volna, úgy zúg fülembé a sötét,
orromba csap, a számba, torkomon
dübörög gurgulázó nevetése, s mikor már
rég gyermek ízzel kiáltanék, félve és remegve,
akkor Te felgyújtod a villanyt: zizegő
sziporkázással kacag föl a fénygomb
a ringva lengő autó tetejében.

Most már felszakad a borzongás, a hűvös,
mintha láthatatlan fűtőtestek melege lobogna
az autó oldalain, s arcéled világít
élesen s józanul, mint maga a valóság.

Piros ablakokkal szalad az autó:
mintha a mérhetetlen mélységű éjszakában,
– az Atlanti-óceán sejtelmes fenekén –
egy pirosan csillanó hal siklana keresztül,
piros pikkelyekkel, surranó repüléssel

százezer mérföldnyire a partok alatt.

1940.

Valóság határán

Gyilkos sem öl, ha jóllakott,
de vonítanak a rókák.
Jobb ma a kába ópium,
mint holnap a valóság.

Hegyek feszülnek magosra,
s zuhan az ember a mélybe,
csengőkkel cseng a pillanat,
de nincs aki élje.

Prédikálnak a papok,
könyvekből vonnak bástyát,
elbújnak az Isten mögé,
s hitedért élet a váltság.

Írj verset vagy históriát,
de ha művednek vége:
állj egy szakadék szélére,
s ugorj beléje.

IV/7
[1941]

A rács mögött

Szűk nekem ez a zubbony, nem bírom elviselni,
az örülteknek van ilyen, a más színű tüzeknek,
akikről csak ti vélitek, hogy bolondok, de józanok ők
saját maguknak; és ez a fontos! Szűk nekem ez a zubbony,
nem bírom elviselni! Lehet, hogy hordják mások is, de ez
nem mentség annak a másnak s nem vigasztalás magamnak;
szeretném kitárni tudómet, de beleroppan
az agyam is, mert rám akarjátok szabni ezt a zubbonyt,
mert azt hiszitek, ha nektek jó, megferek benne én is,
de gyilkos nekem ez a pántos világrend, szét akarom vetni;
nem tudok benne magamra találni s ha magamat
vesztem el, a világ vesz el a számomra.

Szűk nekem ez a zubbony, nem bírom elviselni,
az örülteknek van ilyen, a más ízű életeknek,
de ők is szabadok, lám, szabadok, hiszen
belemenekültek a tébolyukba, s onnan
hódítják meg maguknak az időt s a messzeséget
s úgy intézik dolgaikat,
ahogyan akarják! Nekik jó! Neked
még az az örömöd sincs meg, hogy látni tudnád
rácsaid rengetegét, ahonnan
fogaid vicsorítod!

1941. október 25.

Amerika

A néger portás szélesen vigyorog,
csillan foga derülő gyöngysora;
New York kikötőjében
óceánjárók kürtje bődül;
a Szabadság szobor szívében
vidám európaiak tízóraznak;

Roppant hidak vasbeton szerkezete
tartja az eget, hogy le ne essen;
a felhőkarcolók acélrudai
veretlen harsogják a győzelmet;
sztrájkolók harcolnak a gyárak előtt
rendőrök gumibotjaival,
jazz üvölt valahol;
s egy ezerablakú áruház
százhuszonhatodik emeletén
most vesz egy csomag rágógumit
golfütős öregúr.

Rikkancsok kiabálnak szenzációt,
egy örült feltaláló
rájött, hogy hogyan lehet
zöldet büvölni a kékből;
üvöltenek a tágszirénájú autók
s egy legyecske
besurrant
a milliomosok teadélutánjára.

Zeng, zeng és harsog
szájában szivarral Uncle Sam;
bőgnek a tele tüdejű
hajókürtök New York kikötőjében;
s a szállóban, ahol laksz
a néger boy vigyorogva harap ragyogó
cipőd kikefölt orrába, akár egy
csorranó banánba.

Csacska vers

Endrey Béla bátyámnak a hála és szeretet őszinte szavaival

Itt az ember, hol az ember,
játszogatok s kérdezem,
egy perc; még fönt állt a hegyen
s most már nem látszik semmi sem.
Előbb még fönt állt a hegyen
s most nincsen; talán elesett.

Mélyszavú papocska beszél,
a kalmár váltja aranyát,
de meglibbenti gyenge szél
mind a kettőt és nincs tovább.
Meglibbenti a gyenge szél,
meglibbenti és nincs tovább.

Feszül, feszül tárt tenyerem,
hadonász rajta valami,
imént még itt volt, azután
pihegését sem hallani.
Én ejtettem el, ő esett
le; nem tudom, de elveszett.

Volt néki szíve, s ökle is,
megsebezték, de ő is ölt,
itt táncolt a tenyeremen,
de megingott s a ködbe dőlt.
Nincs, nincs semerre, keresem;
nem is volt talán sohasem.

Nem is volt talán sohasem,
csak én képzeltem s ő, hogy él,
ott tántorgott fönt a hegyen,
s kuncogva aztán jött a szél.
S nem halt meg ő, csak elesett,
nem halt meg, csak nincs s elveszett.

Ó, csacska játék s csacska vers,
így játszogatok s kérdezem:
megfogsz majd egyszer engem is,
ködökbe búvólsz csendesén.
Nem halok meg, csak elveszek,
nem halok meg, de nem leszek.

Csobogó nap

A hűvös úgy csillan, mint üvegek ragyogása,
füveket kócol a kósza reggeli szél;
öblösödnek a fényteli párák
s ifjú favágó, fürge, fiatal nap
arany élű baltával dönti az árnyat.

A tetők vörös cserepekkel vigadoznak,
kémény tántorog a kék levegőben,
piros ruhák harsognak a napra s bölcsen,
derűvel ringnak jó szagú,
száradó vásznú, hús kötények.

S már mord, vén vödröket hoz az asszony,
nagy, zsémbes bádogokat, s a szelíd kút
megereszti tág tüdejét: muzsikálva
csorranak a csöppek; a bő cső csupa jószág.

És már zsibongva bizseregnek a sárga,
guruló csirkék is, az ólak
ajtaja ontja az elevenült pihéket;
vén macska prüsszent s riadva szalad;
fülledt helyén lenyomott füvek éledeznek.
S már ring, már táncol, rohamoz a fény;
az ereszekén kacag s a háztetők
hajlatain sikong le s úgy veri szét
fokonként a szörnyű sötétség
fekete géppuska-fészkét s nemsokára
a nagytüdejű pincét is
a levegőbe röpíti
egy arannyal teli kézigránát.

Emberek

Kinézek az ablakon s mint ideges
intelligens kis bogarakat, látom sűrögni
a kétlábú embereket; a kétlábú embereket,
s úgy látom mégis, mintha maszatos
kisgyerekek mászkálnának előttem;
arcukon a felfedezés izgalma; de mindjárt
a csalódás borulata, mely a megismerés.

Kinézek, s látom a kétlábú embereket,
tapogatva keresnek, de mind szúr
amihez érnek, és mind keserű,
amit csöppecske ajkuk ízlel; sietnek
szédülten és hitetlenül az utak és az eszmék
forgatagában, és keresik a végső
célt, ahol boldogan, pihelve
leülhetnének, mint jó, meleg
szobában téli vándorok.

Így forgolódnak maguk rejtélyei között,
kapcsos könyveket feszegetnek s az Istent
megkérdik: miért vagy Isten;
elemezd magad kémiailag;
elemezd magad emberi módon,
hogyan én is megértselek, ki ember vagyok;

így robognak, tipegnek, forognak sietve
s próbálják átmenteni a holnapi napnak
a tegnapiakat, hogy maradék magukból
megőrizzenek valamicskét, egy picinyke
tőlük valót, egy leheletnyi
tovább lihegést; sietnek forgolódva,
lihegve és kidúlva s csak én veszem észre,
hogy nem ők mennek, hanem őket
futtatja az örökös körtánc irama.

1941. szeptember 3

Én, Vöröss István itt vagyok...

Én, Vöröss István itt vagyok,
ha nem leszek is; maradok,

szavatok űzi a sebes
szél, az enyémből gúla lesz;

sárkúpok fölött szédítőn
nyargalok téren és időn.

Szegény, nem volt még ma falat
a szádban? – Adok aranyat,

adok velőt és magamat.
Van-e nálamnál gazdagabb?

Szidhat a bankár s a papok,
itt vagyok és itt maradok.

Itt maradok és fűtyülök
butaság és bűnök fölött;

itt maradok s a réveteg
fejszének adok éleket;

fejszéknek élet, s a szegény
szájába szavat lopok én;

szavába vihart; förgeteg
söpörje a gaz fejeket.

S mert gyáván beesteledett,
meggyújtom mind a tüzeket;

égjen el benne, mi hamis,
ha az vagyok, hát – magam is.

S most azzal, aki kesereg,
hullatom vérem, s könnyemet,

de majd, ha reggel lobog,
a vigadókkal vigadok;

addig legyek csak ragyogás,
önmagam előtt is csodás.

1941

Englishmann

Well, mondta az angol, szigorú
szemében láttam, hogy csillant a derű
hűvösen, amíg zsebéből mokány
kis barna pipáját tenyerébe fogva
lágyan tömni kezdte sárgálló dohánnyal;

még az utolsó morzsákat is
nagy nyugalommal nyomkodva egybe.
S mikor a nyelvemen már lobogó
ízék vad raja gyülemlett, megfontolt mozdulattal
– mintha dinamitot robbantana –
rálobbantotta a tüzet is s az illatos
füstöcske fürge ernyőt bontott a levegőben.
Így lebbentette ki pillanatig
a jószagú libegést, s a füstök dús, mohos
fellegeit, s én a hallgatásban, mint kusza ködben
láttam a tankok, repülők s gépfegyverek
elomló rajzait: szürke hadihajók
horgonyozta Singaporeban s London előtt
épp akkor kötött ki egy, s a Buckingham Palace
kapujánál ásítva állt a Bobby.

Ágyuk csövei komorultak; lapos sisakok
tompá fénnyé puhállott; táncolt India
a cserjék, kókuszok és datolyák között,
mint egy elszédült kígyóbüvölő:
nagycsontú, darabos néger
trappoltak ideges ritmusokat;
emberevők, párszik s arabok:
Kelet kapui s a messze sisakok
áradó legyezője feszülve ívelt a végtelenbe.

Well, mondta aztán újra az angol,
az asztalról levette lábait;
sarkon fordult s csillogó fogsorában
szorítva barna fapipáját,
köszönés nélkül tűnt el a kert mögött
a mozgolódó friss ködökben.

Megjelent: V.Ifjúság 1941, VII.13,3.p.

Esti kép

Az este, mint a füst, a kertre roskad,
de a lugas könnyed, hogy szinte táncol;
villan a festett szék, a harmatos pad
húsen fehérlik a homály mohos, nagy
pelyheiben, s a tölgyasztalon rozsdás
levelet ejt bölcs szőlő barna bronzra.

A kert most friss és tiszta, mint a mosdás
után volna és a vén házfalak
bütykös tégláin árnyak inganak,
illat gomolyog már a hárs alatt;
fűvön smaragdós béka guggol.

Az estikék kelyhében furcsa tűz ég,
ribiszke bokor vörösen világít,
mandulák felől rémlő keserűség
illata csobban a csorba kövek közt.

De az este már fára, kőre árad,
gyökerek görcse, indák s nyurga száruk
szövődnek össze s jegenyék fölött száll
a béke, mint elszabadult pihécske.

S sárga kis lángot hunyorítva, égve
libben a kertre lámpa pislá foltja:
szolgáló lépdél, lágyan bandukolva,
és amerre a fénnel elhalad,
tűz pásztázza égig a bokrokat;
riadtan ugranak széjjel az árnyak,

borongva dúdol ő s a karján
viszi kosarát nesztelen a halk lány,
ragyogó kontya ring, ruhája
úgy oldódik el lassan a homályba;

füvek sóhaja s a csönd leng barna talpán.

Fák

E fák ma némák s messze néznek,
álomba pilled kába lombjuk,
szomorú rongyú vénlányok,
megoldják sorra szürke kontyuk.

Megoldják kontyuk, s mintha magukat
oldoznák, összeomlanak,
mint fölbukkanó barna dombok
feküsznek a mély ég alatt,

mint egybehajszolt holt vadak,
földre terített bús bölények,
sörényük rostján még remeg,
de már halott az élet.

Oly vének e fák, s kérgükön
marnak farkas kedvű ködök,
megborzonganak s vigyázzák tovább
az örök időt, partjaik között.

1941. szeptember 7.

Farkasok

Dr. Vidonyi István bátyámnak szeretettel

Megcsinálták két rossz fogamat,
s most vígan csattogok, mint a farkas,
kő és acél vagyok s eztán
nem bántanak a nyafogások.

Ragyogó két fogsoromat
belecsattantom a levegőbe;
lám, boldogok a farkasok, mert
jó drága prémjük védi őket és kemény
fogaik s vértete villan az őszi erdőn.

Vinnyoghat az őzek bús kórusa
ők ruganyosan és erősen
uralkodnak a zizegő avarban,
vér csordul a szájuk szélén.

Ordas vagyok ezután én is,
éber szemekkel figyelek;
szűkülhet a gonosz, nincs kegyelem:
puha torkába harapok, s a sárga,
haldokló erdön úgy üvöltök
diadalra!

Vásárhelyi Új Hírek, 1941. X.26.

Fiatal állat

Hogy zengjek néked, fiatal állat?

Hogy zengjek néked, fiatal állat, gyönyörű
szép, piros orrcimpás, fekete bársonyú
bundás gomolyag! – hogy dadogjam el szemeid
vöröslő napja kelését, amelynél
halk remegőbbet nem bodoroz idegen szél.
Hogy dobogjam, mondjad, bírom-e
egyáltalában festeni, silányul,
amit festeni csak egy tud.

Hogy zengjek néked, fiatal állat?

Van-e szebb valami, mint a fiatal állat?
ajon jobban megremegett-e a lelkemet
a Biblioteque National vagy a kölni Dóm,
a Mount – Everest, vagy akár
akármi más fenséges valami,
jobban, mint te – fiatal állat!

Élj, csak élj, folytonosan lobogva fiaidban,
láncolódjon életed halhatatlan egészszé,

fiatal állat,

Isten remeke:

fiatal állat.

Embereknél szebb fiatal állat.

Fölordom az Istent

Nyűgözve fekszik, régi, antik
krónikák lapján; dús, nemes,
óízű bőrök börtönében; lelke
odabúvólva karcsú s metszett
iniciálék íveibe s kábán
szendereg cifra gótbetűk
és pergamenek varázslatában. Alszik,
alszik az Isten, szemei
pilláján, mint opálos
gyöngyszem, csillan az álom.

Komolyszakállú s roskatag aggak
kötötték már le százezer éve;
szent könyvek és elfeledett
kódexek dohos soraiba,
templomok hideg kövébe,
lenyűgözték igékkel és méla
prédikációs beszédek és imák
nehéz, ezüstveretes szavaival;

s ott nyugszik most az Isten;
leólmózva és mozdulatlan,
márványoknál nehezebben,
súlyos vasaknál súlyosabban,
sápadt halottnál sápadtabban;

repülne, moccanna, de nem tud az Isten.

S ott nyugszik fürge bódulatban,
karját emelné, de mások emelik az ő nevében,
szólna,
de mások szólnak helyette,
megnyilatkozna,
de mások nyilatkoznak helyette,
moccanna, menne, de fogadalmak,
nagy súlyos fogadalmak
arany szálai kötik a földre.

Repülne, repülne az Isten, de nyűgös
papok ráncigálják ruhája szélét,
bibliát mutogatnak s hűlt köveket,
és dómokat és szerencsétleneket,
hozsánnákkal nyafognak a fülébe,
hogymaradj, Uram Isten,
maradj, Uram Isten.

S nem engedik, nem engedik repülni.

Kicsinyes átkok és összeesküvések,
puffanó emberi szavak lánc,
kötik, kötik,
s ráznak rettenetes fegyvereket, amiket
az ő nevében éleztek halállá,
s jönnek a hullák, akiket
az ő nevében ítélték halálra,
s jönnek a népek, amiket
az ő nevében löktek a halálba,
nagy, füstös háborúk,
megveszekedett verekedések,
eskük, eskük és ígéretetek,
nagy, nagy zagyvaság,
mind szembesítve az ő nevével;

nem engedik repülni az Istent!

Nem engedik repülni az Istent,
nyújtózná zsibbadt tagjait, de tenyerében
dómkok és katedrálisok,
papok, csuhák és tömjén
és kapálódzó istenkövetelés;

nem engedik repülni az Istent!

Először csak
egy nyafka énekdadogás volt,
azután kettő,
ketten nyafogták,
azután tízen, százan, ezeren,
ezeren, ezeren s most már
világrészek s világok halmaza
üvölt hozzá és meakulpáz;
és mind őt akarja és mind őt akarja,
és jönnek a papok és kereszttel
terelnek még kíniaikat és fekete,
nagycsontú négereket,
pápuákat, emberevőket; a világ
négy szögletének
minden beszélő zagyalékát
s most már
megveszekedett nagy seregekkel
mind Hozzá üvöltnek,
mind őt üvöltik, mind őt üvöltik
és lelküket tartják,
hogyan vigyázzon rá és el ne vesszen
el ne csússzon a bűnök kövein, s a testük
verik elébe a földre, hogy el ne kapják
vörös nyavalyák, pestis és borzadályok.

Így üvöltözik
kifordult szemekkel és elragadva,
örült önkívületben,
így üvöltöz egy meghemperedett földgolyóbis,
mind őt akarja és őt üvölti
– Uram Isten! –
a függöny előtt,
– Uram Isten! –
Uram Isten,
könyörülj, Uram Isten,
mert Te Isten vagy és én ember vagyok,
Uram Isten,

és nem akarja elengedni,
és nem akarja elengedni!

És így kötik és nyugözik egyre újabb
hívásokkal és háborúkkal,
bizonyítani citálják, hogy:
Isten, Isten,
oda rángatják az esküvőkhöz:
Isten, Isten,
tégy bizonytságot:
Isten, Isten;
koldusok és bélpoklosok:
Isten, Uram Isten,
Uram Isten!

Így zeng az orkán, így dübörög
a félelemben őrvált emberi hívás,
elhalón és fulladozva:
Isten, Isten,
halálos ágyon is:
jaj, Uram Isten,
Uram Isten!

És nem engedik repülni!...

Testvérem, híveim, ha vagytok,
vén, komoly papok és ifjú szerzetesek,
akik
akár Európában vagytok, vagy Afrika
legészakibb csücskén,
New York, vagy Budapest lakója,
testvérem, ember, aki élsz,
hallgassatok reám, én
fömloldom az Istent.

Én fömloldom az Istent s levezem róla
a hívások és kiabálások
örjítő süketítését;
megoldom köteleit, mint százezer éves fogolynak;
nyújtózzon és örüljön,
nyújtózzon és örüljön,

én elengedem az Istent.

Fömloldom az Istent s lelopom nevét
fiatal hősi halottak lila ajkairól,
a háborúk és békeszerződések
pergaménjeiről is lekaparom,
s nem engedem,
hogy éhen haltak szétrothadt hasát
elhantolják az ő nevében,
vagy a gyilkos
szentesítse a tettét az ő nevében,
kilopom
mindenünnen, ahová
erőszakkal ágyazták bele,
az ő tudta és akarata nélkül.

Testvéreim, én fömloldom az Istent;
fömloldom az Istent és szálljon és repüljön
amerre akar,
éljen szabadon,
ahogy akar,
ítéljen és áldjon
akit akar
feszülve és szabadon,
ne kösse semmi emberi nyafogás:
üljön, üljön
a mélycsöndű mennybolt tenyerében
áldjon és ítéljen,
áldjon és ítéljen,
míg szája szögletében
s szakálla fürtjein
csillanva pörög le jóságos mosolya.

Én föloldom az Istent.

1941. április 4.

Gondold meg!

Ha ölsz, gondold meg, ölj-e,
ha adsz, fontold meg, adj-e,
nagy síkokon
csapdákba ne szaladj be!

Töprengj, hogy rátegyed-e
lábad, ha fut a mesgye,
vak nyáridőn
kabátodat levedd-e!

Ha hídra dobbanasz, nézd meg,
helyén-e a csavarja,
nincs-e kés a kézben,
mely kezedet akarja!

Ha óriással játszol,
s mosolyog lágyan, halkan:
beléje nézz,
hogyan mi van a mosolyban!

Vigyázz magast és mélyet,
kémlelj hegyet és lankát,
élet acélja,
éber bizalmatlanság!

1941.

Győzelem

Kacag és döng a homlokom;
derűs, de mégis vasbeton.
Oly feszülő, s úgy reng a csont;
hiú, silány kis kődarab,
nevetlek: nem fájsz, s a falak
bástyáját döntöd, homlokom.

Csak dönts a bástyát, domború
faltörő, dönts, ami avult,
s kis emberkékre, kiket a ború
árnyékolt be; csendülj le, ó, derű,
sugározz rájuk homlokom.
Derűs és mégis vasbeton.

Légy, lengő estén illatos,
párakra hajolj hűs vízen:
koszorút fonj s füzért: vigadj,
míg majd a frissült hajnalon
fölgöngyöl a győzelem,
ó, homlokom, – ó, homlokom.

Derűs, de mégis vasbeton.

1941. április 19.

Gyümölcsök [I]

Gyümölcsöt ettem; vidám és smaragdos
harsogó húsú körtét s dúslevű, telt,
édes-domború almákat s a szőlők
duzzadt bogyója bűvösen mosolygott
barna bronzú levelük tenyerében.

S így ettem vígan s derűsen az öblös
tálból, az érett bőségek hasas, nagy
kincseiből, s hogy arra jöttél, boldog
örömmel adtam át egy drága almát,
mint mikor briliánsot ad a gazdag,
s ahogy most Néked nyújtom át e verset.
1941. február 14.

Gyümölcsök [II]

Gyümölcsöt ettem; vidám és smaragdos,
harsogó húsú körtét s feszülő, telt,
fényes bőrű almákat s édes,
nagydombú szilvát, de sárga fiatal
barackok is kuncogtak és a szőlők
komolyan és bölcsen mosolyogtak
a hűvös bronzú levelek tenyerében.

Így ettem vígan s derűsen az öblös
tálból, az érett bőségek hamvas, nagy
kincseiből, s hogy arra jöttél, boldog
örömmel adtam át egy drága almát,
mint mikor bűvös ékszer át a gazdag
s ahogy most Néked nyújtom ezt a verset.
1941. III.11.

Hajdútánc

Egyedem-begyedem, tengertánc,
Hajdú sógor, mit kívánsz?
Tán a fereg csipkedi,
vagy nagy kedve van neki.
Táncol s kezét szétveti.

Ugrál, mint a kóc-vitéz,
szeme erre-arra néz;
mit is látna egyebet;
völgyeket és hegyeket
s táncol, amíg meggebed.

Hajdú sógor, táncra, hopp,
hogya a gyomrod korog,
ha kérsz cipót, meleget,
ugrálj, úgy lesz meleged,
még a szád is megnyalod.
Kívánhatsz-e egyebet?

Hajdú sógor; nagy busa,
feje van, lóg bajusza;
testét csontja kiveri.
Tán lelke is van neki.
Kezét, lábát szétveti.

Elterül a földre s hopp,
táncolnak az angyalok
már fõnn az égben neked.
Ne kívánj hát kenyeret,
házikót és meleget,
földet, lovat, egyebet;
fõreg rágja testedet:
nem kell most már semmi se.
1941. november 14.

Hozzád beszélek

Hozzád beszélek és te nem érted,
érted szólok és mégis süket vagy.
Vastornyaiddból tekintgetsz,
s nem tudod, mi van veled.

S mert az igazság mind goromba,
jó a kábító szépség,
fejed a földre fordítod, s hiszed,
hogy önmagad elõl elmenekülhetsz...

Kinek számadása van,
hét Isten őrzi annak az éltét,
s nem a halál öl meg, hanem
csak leejtenek, ha nincs szükség reád.

Nem te létezel, csupán csak
kötelességed tartja az élted.
Figyelj szavamra jól, hiszen
neked beszélek.

Levelek meséje

Lásd, már zúg a ködök örvénye s harsogása:
fekete fátylak libegnek és minden pillanat
letép a fákról egy levelet. Lám, így
öregednek meg a hajdani szépek:
minden aprócska nap
leront egyet fegyvereikbõl:
így vénülünk mi is az õszbe.

Ne áltasd magadat.
Nem igaz, hogy tavaszra újraéled
a lángunk parazsa, új tûz ez, nem a régi,
a levél, mely most lehull
nem tud arról, hogy helyén majd mások fakadnak
s az új rûgy
nem õsmeri meg az avart,
mely elõtte halt meg.

Ne áltasd magadat.
Mi elveszünk, oly végérvényesen,
mint maga a megsemmisülés. Hazugság,
hogy föllehel majd minket a tavasz. Sohasem
csókol már életre semmi nap sem.

Ne áltasd magadat.
A feltámadást
csak a fa ösmeri, ő érzi majd meg
a tavaszi áramokat és levelek
nem fognak tudni e boldog örömről.

Az avar elenyészik az időben, egyre
mélyebbre zizzen és szertefoszlik
utolsó rostja is, míg a
kék ég alatt lihegve, feszülve
készülnek a fák új életre, új halálra,
s fiatal koronájuk
lombja az egekbe lendül.

1941. október 24.

Lovak

Lásd, ez a szomorú lovak szigete;

csupa nagytestű állati roncsok; feszülő
bőrükön átüt a csontuk s az ostorcsapások
sebei kisajognak; csupa roskatag,
remegő lábú állatok; kivénhedt
úrilovak, és kubikusok gebéi,
erős inú muraköziek, parasztlakóigavonói,
cirkuszosok
halk kecsű paripái, de belőlük is
lásd, csupa roncs lett minden izom.

És itt ténferegnek
a sebeshátúak, éhesek, lábtöröttek,
jó, drága vérükön
lakmároznak a durva bögölyök;

parasztlakó sóhajtanak a ködben, akik
gazdáik voltak ez állatoknak, de maguk is
olyan roskadtak, mint ezek;

lásd, itt vannak a spanyol bikaviadalok
rémült párái is, itt van az a barom is,
akit kihűlve láttam tegnapelőtt,
négy lába az ég felé meredve
keserves taktussal verte a szekér zökkenőit.

Lásd, ez a szomorú loval szigete;
az árokpartokon kidült lovaké;
fekete parasztlakó fekete barmai;
szemükben oly mély a szomorúság,
mint maga a végtelenség;

és néznek, bánatos szemeikkel néznek,
és mindig arra néznek,
amerre fordulsz,
hiába akarod ellopni szívedet,
hogyan te se lássad, de ők se lássák,

ezek a sebzett barmok
baktatnak utánad;
őrjítő menetben;
búsan, hűségesen,
s szomorú szemeik tüzébe
beleőrül az is, aki

nem hibás.

1941. augusztus 22.

Mára elég volt

Vége a ragyogásnak, a reflektor kialszik,
a tetők gerince már nem izzik a napban;
csorrannak a lehiggadt lávák; fülelő
fák borzonganak az esteli dúdolásához.
A füvek, lám mind lendülnek a táncra, pici élükön
fészkelődnek az éledő szelecskék; feketülnek
az ég roppant peremei; ballagnak a kifáradt
igáslovak és proletárok. Darabos testüket
jó szó várja tán, vagy vacsora drága gőze.

Vége a ragyogásnak; szól az Úr Isten: elég volt,
mára elég volt; fiam, engedd le a függönyöket –
és zuhognak a párák és lenge selymek hullanak,
az Isten széttárja ernyedtenyerét; kiesnek
házak és paloták, mozdonyok, mind leesnek;
a polgár becsukja ablakait; elcsendesül ő is,
nem koppan az úcca köve, csupa puhaság most
a mindenség fürgetege s csupa lágyság,
s ideges fények villognak a furcsa holdban.

1941. október 4.

Modern vers

Én nem fogok gubbasztva nyafogni;
modern verseket akarok írni, dobogó,
dús szavakat s verek vasbeton erődet
azok mellett, akik
emberek voltak, de újra emberek akarnak lenni
akik
csak így maradhatnak meg igazoknak.

Verseket írok, hatalmas szédületes
felhőkarcolókat, vagy duzzadóívvű
hidakat a folyók fölé,
hogy találkozzanak rajta, akik
találkozni akarnak, építék
ezerablakú csarnokokat.

Ragyogjon, ami ragyoghat,
hűs legyen, aki tiszta: búvölök
áruházaikat, gyáraikat, ahol
ver a gépek szíve, zenéje és a
nagyhomlokú munkások előtt
libegnek a kékvásznú kötények.

Testvéreim, kik ujjongtok velem,
gyűjtsétek csak a fényt, erőt,
tudás és izmokat,
hogy erős legyen, mint a tavaszi áradások!

Kattogva feszül már az igazság
ívelő expresszvonata
s befut azokért, akik
érdemesek.

Vásárhelyi Ifjúság, 1941. VII.20., 2

Nagyapám

Amíg élt, nem tudom milyen volt,
de ha élne, ősz hajú volna most;
kiülne az udvarra velem,
és pipát szívna, frisset, illatost.

Hosszúszárú, bölcsfejű pipát,
s újságot böngészne, halkan zizzenőt;
hársak harsognának az udvaron,
méla jegenyék a ház előtt.

Ő békés volna, én meg forradalmár,
vitatkoznánk, s csendben torkolna le;
pipája szárán, mint fehér
pilledt pillangó nyugodna keze.

Mondnék neki dübörgő verseket
és lágyat, mely a csendbe fordul át;
virágágyakban estikék és
mélyről párázó, bús levendulák.

Így pihegnénk a szorongva koppanó,
szüremelő időben, míg az árva
kődök kiülnének a kert szívére
lassan, s a csönd feszülő homlokára.

1941. június 2

Nagyapám

Én nem ismertem, amíg élt,
de ha élne, ősz hajú volna most,
kiülne az udvarra velem
és pipát szívna; frisset, illatost.

Hosszú szárú, bölcs fejű pipát
és úgy mérné az eltűnő időt;
harsogó hársak a kert alatt,
méla jegenyék a ház előtt.

Ő békés volna, én meg forradalmár,
vitatkoznánk s csendben torkolna le;
pipája szárán, mint fehér,
pilledt pillangó nyugodna keze.

Dübörgő verset mondanék
s lágyat, mely csendbe fordul át;
virágágyakban pihegő
estikék és párás levendulák.

Így zizegnénk a szorongva koppanó,
szüremelő időben, míg az árva
ködök kiülnének lassan a kert,
s a csönd ragyogó homlokára.
1941. augusztus 23.

Neked beszélek

Neked beszélek s nem érted,
érted szólok és mégis süket vagy,
vastornyaiddból kitekintgetsz,
s nem tudod mi van veled.

Ki igazat mond, az mind goromba,
s jó e kábító szépség,
fejed messzire fordítod, s azt hiszed,
önmagad elől elmenekülhetsz.

Kinek számolnivalója van,
hét isten őrzi annak az éltét,
s nem a halál öl meg, hanem
csak leejtenek, ha nincs szükség reád.

Nem te létezel, csupán csak
feladataid tartják az élted.
Én érted szólok és mégis süket vagy,
neked beszélek, s nem érted.

1941. október 19.

Nézek a napba

Számból harsog a fürgeteg,
de nem rád haragszom,
csak a szélbe kiabálok.

Lobog a tűz a kezemben,
de nem gyújtom föl a házat,
világítani akarok a sötétbe.

Baltám élet ápolgatom,
de hisz, nem a te fejed verem szét;
így várom a szörnyeteget.

Szemem sandítva szigorú,
de hát nem rád haragszom,
hunyorog az, aki
a napba néz.

1941

Okosok

Bandi bátyámnak minden szeretetemmel

Ujjongok azokért, akiknek homloka
domború beton és döng, mint a hatalom;
szemük ragyogása
az értelem dús telepe;
látják önmagukat és másokat,
fényeket és bús ködöket,
nincs titka előttük
se mélynek, sem magosnak;
látják a messzi síkok
tova táruló legyezőjét s a hegyeknek
belső remegését; nyitogatják
a vén kapukat, melyek kinyitni adattak.

Én szeretem az okosokat, akiknek
ragyogása vág, mint a penge;
szeretem
az értelem e harci elefántjait, akik
nem forognak rövidre fogott kötéllel
örjítő monotomban,
önmaguk pici körében.

Repülj, repülj sasocska,
villanj élesre áldott penge éle;
ti drága, domború homlokok,
adjatok sót és kenyeret
a nem látók tenyerébe;
hogyan ragyogjanak ők is,
derülve, élesen;

induljatok isteni rohamra
értelem harci elefántjai,

véreim,

okosok! –

Vásárhelyi Új Hírek, 1941. júl. 6, 3.p.

Öregasszonyok

Rólatok szóljon e vers. Öregasszonyok,
szigorú szemű, nagy csontkeretű
pápaszemes nénik, kik dús veretű
holmik közt éltek; régi, holt gyerekek
képeit őrzitek s naftalinos nagy
dobozoknak mélyén csipkét s szalagoknak
tengő rongyait; és gyanakvó, kemény
arccal jártok és komoly ruhátok
ó íze leng, de édes sütemény
mosolyog ezüst szelencéitek bársonyában,
kik ültök a kályha mellett a nyugalom
cserepes, csobogó kútjainak, vagy a karszék
roskadt plüssében és délutánon ízes
kávét szűrészőltek, habbal, findzsák hűvös
nemes öbléből s míg isztok, a csészét
halk keccsel tartja vékony ujjatok.

Rólatok szóljon, kik tipegve siettek az uccán
esernyőkkel és nagy furcsa botokkal,
csipkék lengik ruhátok ódon rajzát,
arcotokon
méltóságos és szigorú komolyság.

S így éltek, pihegtek, odaültök
az ablak elé, kezetek kötögetve
villan a munkában és fűzitek egybe
a hosszú egyforma szemeket, akárha
gondolatok pörögnének ujjaitok közt:

fejetek fölött az óra szállva
fut át a gomolygó végtelenbe
s mint köd, illan a magasba kerengve;
ti mozdulatlan ültök az ablak
ragyogásában, s ahogy most idenéztek,
szemüvegeteken
tisztán csillan vissza a napról a fény.

Öregember

Ajánlom e verset az Embernek, aki tudja és vallja,
hogy rajta kívül is vannak lények, akik emberek, s
azok is akarnak maradni.

Mit adjak néked, jó öregember?...

Mit adjak néked nyűtt, kopottas
ruhádért cserébe, milyen falatot
szomorkás bajsod hegyére, mely derűsen
ringna az evés ütemében.

Mit adjak néked, jó öregember;

lám adnék jó sárga dohányt is csibukod
falánk gyomrába; édes füstöket,
ebéd után gyümölcsöt, dús meleg
ingeket télre, s két cipőd otromba
csolnakját elvinném a mesterhez legalább.

csak tudnék néked valamit adni...

kerítenék
egy szelíd kis öregasszonyt,
hogy ruhádra
varrja föl a gombot,
estére, munka után
megfőzze a víg dalú levest;

vennék parányi házikót,
hogy élhess,
hogy erős lehess,
a boldogságra, mely még kifeshet.

Látod,
volnék csak hatalmas,
adnék fiaidnak
munkát és kék kötényt,
könyvtárakat, ablakos palotákat,
hol hidakat csinálnak s mozdonyokat;

rendelnék mellé orvosokat,
kórházak tiszta párnáin feküdne,
ha csak egyet is köhintne;

unokádnak
búvólnék iskolát, játszótérket,
hatalmas tejcsarnokokat,
vitamint, vitamint,

hogy ők is
munkások legyenek, de végre emberek is,
s életetek
legyen tág tüdejű kacagás,

kicsorranó derűvel,

mint barna söröspoharak
torkán a gyöngyöző hab;

jó öregember.

Megj.: Vásárhelyi Ifjúság, 1941. július 27, 3.p.

Őszi légy

Ne üss agyon.

Csak zümmögök, de mit se érek
nem öröm már nekem az se,
ha dühösítek,
lásd, nem szállok kockacukraidra,
szőlőd sem lopom meg,
nem röhögök rád
szemtelenül a plafon tetejéről,
délutáni pihenéskor
nem hangversenyezek az orrod alá.

Szelíd vagyok, mint az őszt révülete,
szöveimbem már érzem a dermedést.
S elesek majd;
Nincs erőm kikerülni a csapódat,
eltűröm pipád füstfellegeit:
jó vagyok, mint az eszményi jóság,

Ne üss agyon.

Ne üss agyon;

így fázósodol majd te is egyszer;
brummogsz hiába,
mehetsz nagy fejeddel
kisiklani a nagy légycsapót, bolond vagy,
úgy ütödsz majd bele a világmindenség ablaküvegébe,
mint buta légy, én most,
hümmöghetsz akkor, hogy miért nem
enged menekülni, hisz' olyan világos.

Ne üss agyon.

Csak tengék kábán a levegőben,
zümöggnék, de nincs hangulatom rá;
nyisd ki inkább az ablakaid,
hogy repüljek
a nyirkosság fölcsapó füstjeibe,
nézz hosszan utánam
s gondolj, amire gondolsz,
míg fekete testem pici pontként
végleg eltűnik a levegőben, a mennybolt
közepén.

1941. október 9.

Pasztell a kertről

Ámuló szelecske fűjdogál;
libegő, lenge pelyhek,
tócsán ködöcske, oly finom,
mint tükrön a lehelet.

Őszibarackok illata;
érő, bő kertek pihegnek,
kékes árnyai ringanak
elcsituló füveknek.

A szőlő mézes fűrtjei,
reám nevetnek csengve;
szólnék talán, de szavam
pihegve hull ölembe.

1941. augusztus 23.

Pogány csöbör

Papok kertjében rózsató:
víg és vörös,
az Isten ajka keskeny és
konok, pörös.

A nap szigorú s szikkadó
tűzzel söpör,
s a rózsát titkon öntözi
kilenc csöbör.

Vörös rózsza kilenc csöbör:
víg és pogány
s éjjel kilenc pap táncol az
Úr udvarán.

Templomában töpreng az Úr:
ül és mereng,
másnap a kerten újra már
ring s hűs a csend

De éjjel ismét öntözik
a dűs tövet
s egyszer felér az Istenig
és ránevet.

1941.

Réveteg

Kerülj jószagú erdőt, kerekecskét,
vagy lángon süssed pecsenyed pirosra
alig lépsz egyet réveteg
s már belebotlasz a tilosba.

Szolgálj virágot, kergess darazsat,
vagy állj a csúcsra s vigadj le nevetve,
porszemet fűszd el s piramis
hull a magasból nagy, buta fejedre.

Tárd ki magad s zengj kacagón,
szórd szét a kincsed önmagadra s másra,
de ha vétesz egy percet is,
a Törvény már hív s harsog Számadásra.

Mert több a Törvény, mint az Ember,
s Holnap már sír, ki most nevet,
s utadon aggon, komolyan
merednek fel a vén, írott kövek.

1941.

Szenzáció

Úgy botorkáltok szürkén és ütöten
hétköznapijaitok csúnya kövei közt;
csupa kő, csupa kő, csupa kőszivtag;
fanyar kis cserjék s vézna kaktuszok;

álmatag lépted koppan a kőben.

Újságot olvastok s a csekélyke betűben
álmodtok önmagatokról; óriások
gyönyörű tájairól s az ezeréves,
örökifjú királyfi mégsem akar jönni.

A patakoknál
vén bölcsök lapoznak ó könyveket,
s minden lépés után
bólintanak egyet,
s a narancsfáknak
megtiltják, hogy virágot hozzanak.

S valahol messze,
messze, hol a síkság viruló
térsege feslik, mint véres dália szirma;
kicsinyke tipegéstek végén
reátok lobban

a nagy szenzáció.

1941. július 20

Szuronyos jóság

Egy lépés: Szertehányt kövek,
s itt még nyílnak a rózsák.
Hogy jó maradj, szuronnal
serkent s vigyáz a jóság.

Vad fegyveres: reád figyel,
maga talán kegyetlen,
de ébren ügyel; ki ne ess,
maradj a szeretetben,

mert ki eltéved, azt vicsorgó,
prémes ordasok kergetik meg;
úgy vigyáz reád a szurony;
maradjál meg szelídnek!

Nem félek én; megűzlek,
kövek közt osonó valóság;
s őrködj csak a kicsiken
szuronyaiddal: jóság!

1941. november 20.

Táncolunk a táncolókkal

Jobbra csörög, jobbra fussunk,
balra csörög, balra fussunk,
hegyen főznek, ott eszünk majd,
völgyben sütnék, ott lakunk jól.

Kacag a nagy, nevéssünk hát,
bömböl a nagy, sírjunk véle,
nem futunk mi szembe széllel,
üvöltünk a fergeteggel.

Ha hallgatnak, elhallgatunk,
harsogókkal, ha harsogunk,
fordulunk a fordulókkal,
szaladunk a szaladókkal.

Elhull a nagy, lesz majd másik,
az is elhull, jön még másik,
hűsülünk a hűsülőkkel,
s a vigadókkal vigadunk.

Uzsonna

Tálcán hozza az asszony az uzsonnát;
mélyöblű csészét s a korsót teli, sűrű
lottyanó tejjel és ad még finom, lágy
pihegő kalácsot és hűvös és nemes
üvegben súlyos mézet és könnyed,
fürges csipkájú tányéron fűszeres,
napot lehegő földiepret is.

Ad friss fényű kiskanalat, suhogó
terítőt bont s nesztelenül, mint
halk kecsű malájok, vagy kínaiak,
kilép az ajtón. Aztán elterül s ring
a szobában a csönd s csillan a
tálcán is, mint mélytűzű, ragyogó gömb.

Valamit

Valamit tenni kellene,
valami csúfot, hatalmasat,
hogy, mint robbantott hídon a vasak,
e nyugós oszlopok széthulljanak,
míg az ég márványa meghasad.

Valamit tenni kellene,
harsogni új melódiát,
vagy hegyeket repeszteni.
Valamit tenni kellene,
hogy belevezzek
én, vagy a világ.

1941. augusztus 23.

Vigasztalás a kicsinek

Elestél, picike? – Ne sírjál,
kelj föl, nem halsz bele biztos,
lásd, vannak nagy emberek, akik elesnek
és nem kelnek föl soha többé,

szép fehér ingük elejét
bepirosítja a vérük,
vagy kiloccsan az agyvelejük is.
És nem kelnek fel soha többé,

és nem kelnek fel soha többé! –
Fekszenek szótlan a széles mezőkön,
és jön a Halál, s csokorba gyűjti őket,
mint a mezei virágokat, és elveti őket,

és jönnek az emberek és hozzák az oszlopokat,
de a márvány sem kelti föl őket,
és jönnek az emberek és mondják a szép szavakat,
de a beszéd sem költi föl őket,

némán alusznak ott és ajkukon
kivirul a csönd, mint mellükön a vérük,
ott fekszenek és olyan szótlanok,
mint jó gyerekek, mielőtt elaludnak,

nem dorgálja már senki sem őket,
elintézték számadásaikat,
de lásd édesanyáik mégis zokognak,
pedig oly szépen alusznak, oly isteni csöndben,

testük pora lassan elvegyül a földdel,
és mindből csupa gyönyörű virág lesz.
Elestél kicsike? – Kelj föl, ne pityeregjél:
föl fog itt kelni majd egyszer a nap is.
1941. október 6.

Vörös moha

Az udvaron cseléd söpörget; lompos
suhintásában leng a csönd;
bő szoknyájú ködök megett
a gyümölcsös még integet,
de már szénné ég dőlt, odvas fatönk.

Vén béka pislog bölcsen, álmatag
hús, csorba téglán, s mikre kába nap
tűzött le még, vizek tükrén most réveteg
holdacska hint el hulló fényeket.

Most béke zeng, s hozsánnáz minden apró,
botló kis tárgyon s édesen
kuncog egy elfelejtett tál tejen,
melybe víg, fürge cica éppen, hogy
üde nyelvével belelotyogott;
alszik békétlen, éles kődarab
és fájó öle most olyan puha,
kötélen alszik elfakult ruha,
s a gyilkos, durva fejsze, mint a gyermek
olyan ártatlan és szelíd. Körötte
elcsituló, halott tuskók hevernek.

A kamra, amely száz titok
rejtője s csupa sejtelem,
most csönd lengi be nesztelen;
s a görbedt hátú árnyék a falon
nem rettegés többé s nem borzalom,
az ajtó tárva; szálló, halk sóhaj
szakadoz róla s vörösen
világol a homályban feslett dinnyehaj.

Csücsörítő, bús béke minden;
árnyat csipkéz egy cseresznyefa
az asszony is már ringva tűn tova;
aztán csak a béke ragyog és
holdfény pásztázta háztetőn
lilán lengedez selymedző moha.
1941. április 2.

Zengenek a lépcsők

Egy asszony súrol a lépcsők ormain,
borongva dúdol s úgy jön egyre lejjebb,
hangja fakón kong és a félhomály
megoldja lágyan kontya halmát.
Nagy s szőke fejű kefékkel sikál,
száraz derekán leng köténye;
kendője éle szigorúan
árnyalja barna arcát.
Lágy, engedelmes rongyokat facsar
a márványokra, s mosva egyre hátrál.
Úgy csúszik a tornyosult fokokon,
s aztán a kövek talpaihoz ér.

S föntről,
üde fogakkal, ragyogón
és göggel néznek vissza rá a lépcsők.
1941. febr. 18.

Zsír

S az emberek ott állnak a boltok előtt és zsírt üvöltnek
s a kezeik eldugva a zsebeikben, s hol a fekete vászon
nem takarná, látnád, hogy ököl mind;
szorongatják kis pénzeiket és zsírt kiabálnak,
munkásasszonyok csontos arcán
még élesebb csontokat rajzol a keserűség;
mokány kis emberek kalapja alól
tüzel az izgalom s a szájukon robban már nemsokára;
gyerekek topognak fázósan a sarkon s az anyjuk kiabálja:
zsírt!
s a hentest a bárdja sem védené meg a tömegtől.

És emberek állnak a boltok előtt és zsírt kiabálnak,
mert nincsen már szokás és emberiesség, csak a zsír kell,
az Isten nem látszik a felhőkben, csak a zsír kell,
a gyerekek éhesen nyöszörögnek s csak a zsír kell
és emberek állnak a boltok előtt és követelnek,
mintha azt harsognák: levegőt s a rendőr
ott vigyáz komoran, de nem kardlapoz beléjük.

S az emberek ott állnak a boltok előtt és zsírt üvöltnek;
délután kettőkor még csak kicsinyke
fekete hernyó; négyre már hatalmas
fenyegető kígyó, amely
elnyúlik az úcca végéig zsírt kiabálva;
és emberek állnak a sorban s csörgetik
aprócska pénzeiket s a csontjaikon
megfeszülnek az izmok és feketednek,
feketednek egyre a késő délutánba,
az este első pihegésébe és tömörülnek,
egymást taszítják és követelnek üvöltve
és a munkásasszonyok keserű arcát
majd szétrepeszti az izgalom s a férfiak
topognak az úcca kövén s a gyerekek is már
maszatos, hideg kezeikkel kapaszkodnak
az anyjuk kosarába s a rendőr
ott vigyáz komoran s nem kardlapoz beléjük.
1941. október 19.

IV/8
[1942 – 1943]

[A hegy aljában szunnyadott a rügy,...]

A hegy aljában szunnyadott a rügy,
s a bimbó májust álmodott;
kertemben jártál, Kedves és a szívem
fülemüle-dalba fogott.

De nyár hevére már a szőlők értek,
bimbó keblén gyümölcse csüng;
ó, Kedvesem, te kertemben maradtál,
és napsugár lett a szemünk.

S az ősz kupákban hozta el a lány bort,
a gyümölcsből földre hullt a mag.
Ó, Kedvesem, én karomba ölellek,
s friss széllel táncol a hajad.

És nóta lett a borból és a magnak
már szűz rügyére zeng a nap,
az életem az életed s szívedben
most már örökre ott marad.

[Hiszen Isten minden szívben...]

Hiszen Isten minden szívben
halott mindaddig, amíg
a szerelem egy-egy rügyben
meg nem rebben, nyíladik.
Szeretni kell, hogy az Isten
megszülessen általunk,
szeretetre megszülessen,
szeretni, mint mi magunk!

Mert kik Istent bölcseljükben
megringatják egyszer is,
járhatnak ők kénes füstben,
pokoltól a mennyekig;
szakadék közt, sziklák élén,
szörnyek teste fölött,
roppant cetek szája szélén,
sárkányfogai között;

semmi nekik meg nem árthat,
de zsolozsma hull alá
ösvényükre, merre járnak.
S porszem agyonsújtaná,
ki útjukba elé állna!
Kik az Istent éltetik,
nem jutnak ők a halálra,
mindörökre élnek is.

[Könnyű ruhád rebben, ragyog...]

Könnyű ruhád rebben, ragyog
a hús lugasban. Nyár van,
pipám füstje eloszladoz
a tünde délutánban.

Öledbe ejted a kezed,
s mit fürge tűvel varrtál,
csöppecske holmi, gügyögő
kisgyerek inge tarkáll.

A könyv fölütve révedez,
s halk ívein a számnak,
mit böngészgettem épp neked,
a betűk messze szállnak;

a csönd oly hús most, mint a víz,
egy levél halkan ring le,
s öledben, mint marék szírom:
a gyermek rózsá-inge.

[Hús este van...]

Hús este van, a lanyha éj
ablakra hull le barnán,
fák tömzsi karja még beint
a kerti pázsit halmán;

de bent már vidor villany ég,
szemedben lágy melegség,
csücsörgő szájjal kisfiunk
megitta a tejecskét;

most csönd van hát, és a kezed
halk ujjakkal simogatom,
de szemed el-elrévedez
álmosan már a vállamon;

hadjad fűrtje arcomba hull
s én nézlek mosolyogva,
hisz alszol is már, s csókomat
ráejtem homlokodra.

[Hétéves csöppség, ...]

Hétéves csöppség most jár iskolába:
csöpp rózsafánknek első bimbaja.
A másik kislány, s még a szemefénye
egy selyemhajú, gügyögő baba.

De ő már komoly. Járkál a szobában
és sok bölcs holmija közt tesz-vesz,
s nagyfiús lépte lassan odatéved
a könyvszekrényhez, beszédes könyvekhez.

Mi ott ülünk a kandalló melegjén,
míg ő már egy rózsás könyvből lapozgat;
összemosolygunk, és a hús lapokról
halk illata száll az Édes-daloknak.

A kisfiunk még hét éves, nem érti,
hogymint életünknek ők a bimbaja,
csak mi mosolygunk, mint tavaszi szélben
rügyét ringatja boldog rózsafa.

XXIII. szonett

Te vagy a május legszebb ékszere,
kit lágy ujjakkal tűzött a hajába
a tünde nyárnak érett gyermeke,
az agg időnek legkisebb leánya.

A szavaidban hatalom s ítélet:
tőle virulnak, vagy hullnak a rózsák,
a szíved szirmán harmatcsöpp az élet,
s harmatra hulló szirmod a valóság.

S ha a latrok tán majd az égig érnek,
hogymint virágait mind a földre rontsák,
vigasza maradsz Isten két szemének,
s Te leszel, Kedves, az örök bizonyság,

hogymint a földet a gonosz elárulja,
s egy igaz ember megválthatja újra.

[Sárkányokkal nem félek...]

Sárkányokkal nem félek *Érted* vívni,
Édes;
segít mosolyod s vérrel piros lesz
fekete torkuk!

Hegyeket emelek kezemmel *Érted*:
Édes;
lásd: a nagy, buta szikla-óriások
itt pihegnek az ujjaim közt.

És jöhetnek veszélyek, hatalmas viharok,
Édes:
szavaimból tettek erősödnek: s ezután
semmi sem árthat!

Magas, sziklás ösvényen,
Édes,
elindított *Mink*-et az Isten, egy lépés,
s aztán örökre átkarollak,
Édes...

[Érzed-e a távolban...?]

Érzed-e a távolban, *Édes*,
hogymint fénye az esti napnak,
gondolataim úgy ölelnek,
úgy féltenek Téged s úgy simogatnak.

Itt lüktet szíved tenyeremben,
s én érzem, érzem, hogymint közel vagy:
itt zsonganak szavaid fülemben,
s előttem csillan a holnap.

A Holnap, ahol a szép jövőben
kezemben lesz kicsiny kezed.
S mosolyog majd az Isten, s lágyan
borulnak ránk a párnás föllegek.

[Nem adok Néked...]

Nem adok Néked, *Kedves*, ragyogó gyöngyöket,
csak e versekkel szórom tele fürtöd,
édes kis füledet, álladat, homlokodat, ajkad,
hogy mire fölébredsz reggel
ragyogj, neved te is frissen, *Édes!*

De látod;
gyöngyök ám ezek is:
harmatos mezőről szedtem őket
kora hajnalban, csupa frissből;
mosolyból fakadtak, vidám zenéből,
kacagásból,
fiatal szívek ritmusából e gyöngyök,

oly remegőek, üdék, látod-e, *Édes:*

apró, kicsi gyöngyök s e gömbben
szívem ragyogása,
fogadd el, *Édes!*

Neked, Neked hoztam őket, nyújtsd ki értük
kicsi, friss kezedet,
túrj beléjük, hús gyöngyeikbe,
s szórd tele velük
hajad elomló zuhatagját,
hogy ragyogjon, ragyogjon rezegve,
mint hajnali selymes füvek

a könnyező harmatokban.

[Látod, ha szoborba vés...]

Látod,
ha szoborba vés egy költő,
így leszel örök és halhatatlan,
végtelenné válva a végtelenben,
halál fölött,
Isten ölén,

s e kicsi, apró emberek
bámulva néznek Rád, ez égig érő szoborra,
melyet e percben
épp most véstem én.

1942. augusztus 5.

[Ne zengj, te vers...]

Ne zengj, te vers, te gyenge rím,
pihenj meg haja fürtjein;

merengj, libbenj selymes szaván,
szemei kékvízű taván;

s ne is harsogj, ne is beszélj,
a csönd az úr és ő zenél;

zenél és zsong és ritmusa
Isten szíve, örök csuda!

Ne zengj, te vers, s te gyenge rím
pihenj meg haja fürtjein.

1942. augusztus 5.

[Mint nyíló, kék egekbe...]

Mint nyíló, kék egekbe:
nézni szelíd szemedbe;

mint csilló, nyári esték:
érezni lelked hűsét;

mint friss, víg reggelekkel:
dobbanni szép szíveddel;

s mint barna alkonyattal:
omolni hullt hajaddal...

1942. augusztus 6.

[Szeretlek a szívemmel...]

Szeretlek a szívemmel,
szeretlek két karommal,
szeretlek végtelennel,
szeretlek fuvalommal,

szeretlek esti hűssel,
szeretlek langy meleggel,
egekből Hozzád áradt
szerelmes szeretettel,

szeretlek zümmögéssel,
szeretlek suttogással,
langy illatokkal lengő
fehér akácvirággal,

szeretlek pihegéssel,
szeretlek szent fohásszal,
fehér lelked elébe
járuló áldozással,

szeretlek, úgy szeretlek
szerelmes szeretettel,
kis, véges életemben
örökös végtelennel.

1942. augusztus 8.

[Maradj itt, Édes!...]

Maradj itt, Édes!
Oly jó,
mikor mosolyod szirma bomló!

Maradj itt, Édes!
Oly szép,
mikor szemednek tükre hús kék!

Maradj itt, Édes!
Lenge
pillangó kezéd tedd tenyerembe!

Maradj itt, Édes!
Gyenge
fejedet hajtsad a szívemre!

aug. 9.

[Gondolj rám...]

Gondolj rám néha, Édes,
hisz' úgy szeretlek;
borzongjon át szívemen
jó melege szívednek!

Gondolj rám néha, Édes,
hisz' arra szállnak
vágyaime: merre vagy: fehérke
kislánya Máriának!

Gondolj rám néha, Édes,
s egy gondolatban
távoli, két szív híven,
ím, összedobban!

Gondolj rám néha, Édes,
hisz' úgy szeretlek;
csillanjon lelked: fénye
távoli üzenetnek!

1942. augusztus 12.

[Nézzél rám...]

Nézzél rám, Édes, látod:
nézésedre vidul a lelkem;

mosolyogj, Édes, látod:
mosolyodra sok bajom eloszlik;

kacagjál, Édes, látod:
kacagásodra talpra állok;

szeressél, *Édes*, szép szerelmed
úgy visz majd minket a *Végtelenbe*!

1942. augusztus 12.

[Most *Néked* üzenek...]

Most *Néked* üzenek, érzed-e, *Édes*?:

Látod;
a kertünk felől küldtem egy felhőt:
szálljon *Feléd*,
szóltam a szélnek:
fűjja, fűjja,
vigye *Hozzád*...

Ha látod, gondolj ide, *Édes*:
én küldtem *Néked*, innen,
lásd: milyen gyönyörűen ragyog, aranyban,
csupa aranyban ragyog, csupa aranyban:

szeretlek, *Édes*!...

Ma reggel a felhőkkel üzentem!...

1942. augusztus 12.

[S a Picinknek majd...]

S a Picinknek majd kék szeme lesz,
mint a *Tied*,
olyan mély és oly végtelenes,
mint a *Tied*!

És a keze is lenge szírom,
mint a kezéd,
gyöngyök buggyannak ajkain,
hogya nevet!

Szépségek Kútja: *Édes, Édes*:
derűs napom;
hús, kék ruhában Ő kacag Ránk
egy csillagon.

1942. augusztus 22.

[Emlékszel-e a fákra...]

Emlékszel-e a fákra, *Édes*? Lágyan
ringatták lombjuk a Hold sugarában,

lengetegen és oly fehérén,
oly könnyedén, szinte az égben:

csöppnyi rezgés sem moccan; mélyen
merengtek mind a csönd ölében:

s hogy arra járt a *Kedves*, röpke
sóhaj szállt róluk a nyíló egekbe.

1942. augusztus 25.

[Minden szavamnak...]

Minden szavamnak súlya van,
s minden szíromnak lelke:
Édes, az estben oly üde
álladnak hamva s pelyhe;

szemed is csillan, csudakék,
szépséges drága völgye,
csillag is libben, de lefut
mielőtt tündökölné;

mert *Te* vagy a *Fényes, Kicsike*,
s *Belőled* szállnak csillagok,
Te ragyogod be egemet,
mely alatt most csak hallgatok,

de zeng majd akkor Ránk az ég,
s drága arcodnak hamva
úgy simul hozzám és szívünk
egy dalba lendül zsongva...

1942. augusztus 25.

[Alszik az *Édes*...]

Alszik az *Édes*, alszik;
álta
fülel a csöndbe; szívén
a Béke szárnya.

Alszik az *Édes*, alszik;
íves
kicsi ajka puhán hull,
s a csöndje mézes.

Alszik az *Édes*, alszik;
drága,
barackos arcán álom
lágypuhasága;

alszik az *Édes*, alszik
fürge
kis szíve lassít, de csengve
zeng a hang ezüstje.

Alszik az *Édes*, alszik;
Véle
dobban a szívem s szívünkre
fölszong a béke.

1942. augusztus 27.

[Aludjál! *Édes*, lágyan...]

Aludjál! *Édes*, lágyan
pihenj az álom bársonyában;

aludjál, *Édes*, szépen
csillan lelked az ő kezében;

aludjál, *Édes*, zengve
száll le szívem kicsi szívedre;

aludjál, *Édes*, itt lenn
Mink-et vigyáz az Isten.

1942. augusztus 28.

[Szívemmel szeretnélek takarni...]

Szívemmel szeretnélek takarni, *Édes*,
hogy pihenj rajta, mint puha selymen,
mindig kacagni, hogy e gyönggyel
lelked kristályos lelke tele teljen.

Vigyázni akarlak mindig, *Édes*,
hogy pihéske arcod üde, friss maradjon,
óvni akarlak, *Édes*: kicsi lábad
esteli rétek lágy fűvén szaladjon.

Szeretlek, *Édes*! Soha el nem hagylak,
szívünknek most már egy a dobbanása,
semmi el nem téphet s fürgé kis fejjeddel
hajolj ide szívemre örökre, *Drága*...

1942. augusztus 31.

[Hajolj a szívemre...]

Hajolj a szívemre, Kicsike,
füleljed: dobog-e, dobog-e?

Zeng bizony, zeng bizony: ütemes
dobogás ritmusa zengedez;

zakatol, zakatol, zakatol,
végtelen éneke így dalol;

végtelen éneke Teneked
veri az, veri az ütemet;

hajtsd a szívemre szívedet,
s a két szív ritmusa úgy nevet;

nevet és a kacag a *Harmadik*,
Aki a szívünkben lakozik.

1942. szeptember 1.

[Tegnap Neked muzsikáltam...]

Tegnap *Neked* muzsikáltam, *Édes*:

ütött kis harmonikámból
szálltak, szálltak a hangok,
úgy szárnyaltak, repültek szívedre.

Gyönyörű este volt, *Édes*:
fejünk fölött kinyílt az ég,
oly végtelenre nyílt, mint a szerelmünk,
– csupa magasság, csupa magasság! –
s a hangok – apró hullámai a zenének –
úgy csobbantak a szívedre, *Édes*.

Tegnap este Neked zengtem, *Édes*:

én nem tudom;
valami ragadott: zengni, zengni,
zsongani azzal, zsongani, ami
itt zsong szívemben:

szeretlek, *Édes*!...

Tudtad Te is. Szemedből
csillanások lelke lendült; hűsen
csillant szemed és ajkad
picit kipattant, akár a tavaszi bimbók;
hajadnak fürtje
fürgén felelt az este,
s édes, kicsi cimpád
úgy itta a hangokat...

Emlékszel, *Édes*?...

Aztán
elapadtak a hangok: csönd lett,
egy elbúsult tücsök cirpelt valahol,
de a zene, a zsongás,
a szárnyaló magasság
itt örvénylik, forog a szívemben...

Ugye, érzed, *Édes*?...

1942. szeptember 2.

[Az ajkad csöpp szírom csak...]

Az ajkad csöpp szírom csak,
akár a gyöngy rózsza,
a csókod édes illat,
mint langy esték varázsa;

úgy virulsz, pöttyke, bársony
száddal, hogy nem tudom már:
ajkad lágyabb csókodnál,
vagy csókod, ajakadnál...

[Mikor a *Kedves* mosolyog...]

Mikor a *Kedves* mosolyog; érő,
pirosas almák virulnak,
kódok lelkei sötéten
mélybe hullnak.

Mikor a *Kedves* rám néz; szemében
esteli égbolt nyílása s fénye,
hancúrozó angyaloknak
gyöngyöző nevetése.

Mikor a *Kedves*-sel beszélek; szavában
erős lelkének hangja száll;
ígéret íze, mely majd
Kettőnk életére rátalál.

Mikor a *Kedves*-t csókolom; az ajka
nefelejtsek kék kacagása,
csupa kék, csupa kék, csupa kék
tüllekből szöve fátyla.

Mikor a *Kedves*-t ölelem; a zúgó
végtelen röpdös a szívemben;
homlokunkra tiszta
angyalok szállnak csöndben.

1942. szeptember 4.

[Nem harsonáz...]

Nem harsonáz szívem, de
Neked csilingel zengve,

mint szél, ha libben; halkan
liheg lelke e dalban,

simogatva és becézve
röppen szíved tükrére

s mielőtt újra zengne,
megnézi magát benne,

s halk, kék tüllekkal, tünde
tánccal térül ütembe.

Így ring, ragyog az ének.
S mosolyogsz, mire fölébredsz.

1942. szeptember 8.

[S a szobánk olyan...]

S a szobánk olyan meleg lesz,
mint kicsi fészek,
szeretet árad zsongva benne
s lágy pihegések;

forró kis ölelések, édes
csók a szádra,
arcodnak, homlokodnak
hús kacagása;

édes, megnyugtató közelség,
tűz a kandallóban;
kinn szívünk izzik kacagva
a téli hóban.

1942. szeptember 8.

[Mint hús üvegek...]

Mint hús üvegek, ha ragyognak,
csillan szép ajakadnak csöndje, *Édes*;
feszül még a homlokod; ívelt
boltja mögött szerelem drágagyöngye;

mi friss vagy, mint tavaszi szellő,
mint friss vizek, ha zuhognak;
vén diófák rügyeit bontja
lágynapsugara kacagó szavadnak;

mint fürjecske fészkében; simulva
keress helyt szívemben, *Édes*,
s száll majd szívünk zsongása; tavaszi
madár fészkeből a páros ének.

1942. szeptember 16.

[Vers, röpülj...]

Vers, röpülj a homlokára,
s csókold meg az *Édesem*,
Aki után már kitérve
röpdés, röpdés két kezem;

lelkem is száll, száll utána,
lábaihoz odaül,
s *Kedvesemnek* gondja, árnya
ami futva menekül.

Átölelem két karommal,
és az *Édes* mosolyog,
Figyelj, *Édes!* Hallod? Szívem,
ki most is szíveden dobog.

október 5.

[Én nem láttam...]

Én nem láttam még a tavaszt,
de tudom: a tavasz Te vagy,

a Végtelent sem ismerem,
s tudom: Te vagy a Végtelen;

az Istent sem láttam soha,
de Te vagy az *Ő* mosolya;

s nem tapintottam selymekre,
de tudom: selymes a kezed;

nem szórtam rózsaszirmokat,
de szirom a Te ajakad;

azt sem tudom: az éj mi még,
de a szemed hús, holdas éj;

s messze vannak a csillagok,
de a szíved az itt dobog.

S a boldogság, bár száll tova,
Te vagy, Te vagy a holnapra;

ó, tavaszom, és dús nyaram,
énekkkel zengő madaram;

vén, bús, zöld még az életem,
csicsereg rajta énnem!

1942. október 18.

A Kis Virágod így üzen...

A Kis Virágod így üzen Neked:

Anyukám, én ismerlek Tégedet,
hisz' minden szellőben ott vagyok,
kacagva csengek derűs homlokodra,
szemedre, mely fényes, mint a csillagok;
ismerlek Téged, Anyukám;
este
én ragyogok Rád a Holddal.

Édes,
édes Anyukám,
én már szeretlek Téged,
e messzi csillagról is a fürge madarakkal
üzenek Neked, ha zengnek ablakodnál.

Anyukám, én úgy szeretlek!
Ha simogat fénye a Napnak,
lágyan, lágyan,
én simogatlak, *Édes*,
kicsi meleg szájjal
úgy csókolom a szívedet.

Anyukám, én mindig Veled vagyok,
ha beszél Hozzád a Te darazsad,
én kacagok szavában,
ha simogat,
engem ébreszt szívedből,
ha csókol,
az én szememet csókolja napvilágra.

Édes, Édes!
Ím, készülök szívedben.
Ágyazzatok addig ketten
meleg párnát a fejem alá
csupa meleg szerelemből.

Édes, Édes...
Így üzent Neked a Kis Virágod...
Hallod?...
Mosolyogj, mosolyogj, *Édes*,
ne sírjál...

1942. szeptember 1.

[Ami a szemünkben...]

Ami a szemünkben csillan, *Édes*,
tudják azt már a nyárfák,
esteli, lenge szélbe
belefűjják.

Ami a szívünkben dobban, *Édes*,
csicsergik mind a fecskék,
hajnali zölddel zsongják
friss füvecskék.

Ami az arcunkról fénylik, *Édes*,
nem titka az titoknak:
a mi arcunkról sugárzik
fénye a napnak.

1942. augusztus 26.

[Bólonganak az őszi fák...]

Bólonganak az őszi fák:
jönni fog, igen,
egy pár nap és szíveden
majd elpihen.

Ragyog az ég is: mosolyogj,
hallod, már csendesen
pici lábával tipeg
őszi leveleken.

Hallod-é? Jön az *Édes*!
Tárd ki szíved csendben,
puha selymén,
hogy megpihenjen...

1942. október 25.

[Bús, tikkadt halandó...]

Bús, tikkadt halandó, oly sokszor révedek
Teremtés szomorú-barna hajnalára,
mikor a földön kékeszöld vizek árja
hullámzott fenségesen, akár a szemed.
Ó, e valaha-volt sejtelmes tengerek
meg-megborzongnak bennem, mint szívem álma,
ha csodás éjeken a lélek lágy magánya
sose látott, lilaszín tájakra vezet.
Míg nem ittam szemed nagy mélységeit, Kedves,
szántam az embert, kit Isten féreg módra,
elorzott tengereiből vetett a porba,
s ma újdun juszt érzek az ősi tengerekhez!
Mert fürdök szemedben, mint roppant-kék ég alatt
az elsőnek teremtett ficáncoló halak.

[Felhővel sírom...]

Felhővel sírom, mely arra száll:
szeretlek;

szellővel súgom, mely arra ring:
szeretlek;

napfénnel zsongom, mely *Téged* süt:
szeretlek;

holdfénnel búgom, mely *Rád* ragyog:
szeretlek;

szívemmel zengem: szeretlek,
szeretlek!

1942. augusztus 12.

[Ha majd vigyorgó...]

Ha majd vigyorgó, durva tél jön,
s a szél süvölt, mint éhes, gyilkos ordas;
hajlonganak a fák a fagyos hidegben:
Kedves, mellém majd odakuporgasz.

A tűz elé, hol durmolva, zenélve
árad a fák lelke a jó melegben;
zenghet kint a fagyok acélja, *Édes*,
boldog melegben leszünk mi *Ketten*:

karommal vállad átölelve, lágyan
nézünk, nézünk a tűzbe szóttalan;
szívünkben mesék íze zeng s e lángnak
mély-piros árnya arcunkon suhan;

szemed is csillan: bársonyos
szerelmednek szűz puhasága;
hajadnak fűrtje illatos,
és a kebleden puha párna;

nagy bohó gyermek: odahajlok,
s szemünk a végtelenbe réved;
fagyos hidegben egy meleg fészekben
két boldog kölyök: *Te* meg én, *Édes*...

1942. szeptember 9.

[Mikor mosolyogsz...]

Mikor mosolyogsz tavaszi
ég nyílása nevetésed;
rebben, mint fészékben a fecske,
szívemben a lélek.

Mikor rám nézel bársonyos
fa selymek suhanása szemedben,
s végtelen íze; benne
nevet az Isten.

Szavadban simogatás és zsongó
békének híre: élet.
Hét angyal tartsa, Kicsikém,
tenyerében a lépted!

1942. augusztus 8.

[Táncol az *Édes*...]

Táncol az *Édes*:
fürge
bokával ring a körbe;

szája két íve
nyílván,
akár a rózsa szirma;

szemében drága
fények:
tisztaság és ígéret;

hajának könnyű
fürtje
repked utána zengve;

nézem merengve,
csendben,
angyalokkal szívemben.

1942. augusztus 28.

[Te vagy a nyár gyereke...]

Te vagy a nyár gyereke,
ujjad hegyén varázslat:
serdülő kedved sürgeti
virágzani a fákat.

Frisspelyhű szellőt görgetel
futtodban, magad előtt,
merre kacagva iramodsz
nyújtóznak az őszi mezők

1942.

[Tavaszbán kéne járnom még...]

Tavaszbán kéne járnom még
Nyarat még alig érzék,
Nap még énrám nem ragyogott
S már dércsípett vagyok.

A lábam ibolya helyett
Tapos bús, megholt levelet
S míg ajkam végső dalra gyúl
Rám aranyeső hull...

1942. augusztus 7.

A macska álma

Kék egerek táncolnak a lila fényben
s zöld villanások;
ízék tárulnak lobogássá, illatok,
mint fürgeteg csapódnak a levegőbe;
forduló, lebegő,
illanó, kergülő;
esőznek varázslatos ízek!

Nagy, fekete mordul haraggal;
a torka kénes;
merő korom, merő halál, merő tűz;
úgy villan a szeme;
hatalmas talpa előtt
döbbennek apró remegők.

Húj, tűz vagyok magam is, villan
szilaj kedvemre hetyke bundám;
karmaim úgy dagadnak
félős tövissé, égető erővé;

rettentő, zuhogó orkán:
tölcsér örvénylik a levegőben
– magasan, magasan! –
s mire borzalmas torka kicsapódik,
szememben a fények
elernyednek vörösből zsenge zölddé,
ragyogássá,
s fekete torkom mélyén elgurul
egy jó ásitás bölcs, bolond íze.

1942. április 4.

Alkonnyal, barna bronzsal...

Illanni, mint a párák,
fülledni, mint a felhők,
zümögni, mint a nádas,
brummogni, mint az erdők,
ballagni, mint a lejtő,
gubbadni, mint az árkok,
frissülni, mint a síkok,
zsibbadni, mint a lápok;

duzzadni, mint a körték,
és hullni, mint az almák,
vidulni, mint a málnák,
kékülni, mint a szilvák,
harsanni, mint cseresznyék,
dermedni, mint a szedrek,
hencegni, mint a mákok,
bújni, mint földieprek;

zendülni, mint a méhek,
dünnyögni, mint a dongók,
inalni, mint a csibor,
merengni, mint bolond pók,
hízni, mint a piócák,
sárgulni, mint a sáskák,
szűkölni, mint a rókák,
töprengni, mint a békák;

szárnyalni, mint a sólymok,
lebegni, mint a gémek,
cikázni, mint a fecskék,
várni, mint denevérek,
repülni, mint a fürjek,
kárálni, mint a varjak,
gyilkolni, mint az ölyvek,
békélni, mint a darvak;

barnállni, mint az alkony,
csillanni, mint a reggel,
inni derűs vizekkel,
lobbanni vak tüzekkel,
ringani angyalokkal,
komázni ördögökkel,
virradni gyermekekkel,
oszolni rőt dögökkel;

sürögni, mint a villám,
forogni, mint a pörnye,
magamat nézegetni
bronzos, kerek tükörbe:
s szelíden és haraggal,
fehéren és korommal
oszlani, mint az álom
felfénylő homlokkal.

1942. július 21.

Barnuló

Fuvallat illan a kertben
s még villan a bokrok mélye;
víg almák harsannak félős,
buggyant málnák tüzére.
Telt eprek, ím, mint szűzies
lányok lebbentik illatuk;
alusznak barnálló, süket
árnyukban eltikkadt lapuk;

távoli fák, mint messzi kék
ringanak ült ködök fölött;
sötétedik és a vidék
úgy foszlik, szinte füstölög;
éjelőig még szenesült
máglyarakás, csodás varázs;
éjfél után csak egy marok
kéken csillant üvegparázs.

1942. július 9.

Béke

A holt megbékélt ellenével,
a durva vassal elsimult szíve.
Elomló lelke égi kékkal.
Nincs már barátja, gyilkosa, híve.

Csukott ajkán a hűs lilákat
szelíd szederjék színe váltja,
s emlékeit – nyütt, vén virágok –
csönd gyűjti egybe s lassan eldobálja.

Testét, mely a kezdet dobbanása,
a bölcs halál már bontogatja rendre,
a végtelen lány iszapjába ássa,
mint tömbüvegbe, zárja sűrű csöndbe.

Megőrizve és megbonthatatlan
ragyog már, s minden hív határt lebont.
Múlándó lelke illan kék szalagban,
s fülében babonás tenger mélye zsong.

1942. április 12.

Boldog ország

Miklós napra, szeretettel, becsúlással
és emlékezéssel, Miklós Bátyámnak

A nyárnak itt gyümölcse van,
s a télnek barna varja,
a koldusnak tág a zsebe,
de szűk a gazdag marka;
a rabló darázs szert teszen
bimbóra, lanyha mézre,
uraknál a dárda nyele,
szegényre néz az éle;

a csúcs a napot verdesi,
a völgyben barmok bögnék,
az életnek nagy ára van,
s a szelíd temetőknék,
a csőszök zsebe itt teli,
de furkósbójuk sújtó;
szorul a vad, erdőn szorul,
ha úrnak űz a hajtó;

csatába indul a sereg,
ha trombitákat fújnak,
a halott itt nem kiabál,
örül, ha sírba bújhat,
gyerek sem bömböl, ha öles
rúd döngeti a hátát,
itt úgy melegszik a szegény,
ha fölgyújtja a házát;

nincs itt viszály: négy kereken
szaladnak a taligák
s az áldott barom egy falás
szénáért húzza az igát,
urak vermébe búza jut,
zsellérnek marad a szemét,
a hörcsög dob-hasára csap;
ó, boldog ország, bamba nép!

1942. dec. 4.

Édesanyám nevenapjára, 1942. augusztus 17-re

Írom a versemet – igaz, hogy esőben! –
és akár az eső, rímem ömlik bőven.
Amíg Te dolgozol bent a hivatalban,
én is dolgozok ám rímekkel e dalban!
Édes, jó Anyukám, szép nevenapodra
mily sok kívánsággal legyek megrakodva?
Kívánnék én annyit, annyit, annyit Neked:
ha nem is aranyból, örömből hegyeket,
nevetésből, vidám kacagásból tengert
és e tenger mellé egy aranyos embert,
egy aranyos embert, kit én már szeretek
s akit a végtelen még tartogat Neked,
aki majd kivezet minden régi rosszból
s feledteti Veled ami múltó rossz volt,
szeret és védelmez, dolgozni sem enged...
Édes, jó Anyukám, ebben kell, kell hinned!

S boldog idő jön majd, híres leszek én is
a sötétség után reánk hull a fény is,
Isten bárkásai majd csak révbe viszik
azokat, akik Őt szeretik és hiszik.

1942. augusztus 17.

Éles vetület

Sándor bátyám emlékének

Füstöt borongó délután
újra láttam a régi házat,
fázósan és elkomolyodva mélyedt a párok
rengetegébe a szürke ucca
egyenes, higgadt vonalában.

Újra láttam a régi házat és borongva
füstölt emlékem üszke is és néztem
a józan kapu okos metszetét, a járda
betonját, a nyárfák
lendülő koronáját, Istenem, itt járt
ő is délutánonként hivatalba, cigaretták
fehér rúdjaival zsebében felszerelve,

léptei közt
úgy látta a járdát, ahogyan most én,
a porbafülledt lomb közül
éles fényeket szitált rá a nap.

Nézem, nézem a régi házat. Istenem, itt élt,
az ablakokon
ő is kinézett néha, néha,
levegőt libbentő nyári rekkenésben
járkált a bölcs ízű szobákban.

Lásd, ez a ház, az a régi,
itt írtam, elemistás kisdíák,
első verseim, derülő, víg
csörgedezéssel, jó szagú
vászonruhában.

Látod, ez itt a régi, holt ház,
szigorú kapuja zárva,
én mégis látom a lobogó dáiákat a kertben,
forrongó napverésben,
vörösén és tikkadó tüzekben.

Nyikordulnak a szobaajtók, a szőnyeg
libben a léptek alatt és én
benézek az elsüllyedt világba,
ó, ne félj,
új gazdája paradicsomomnak,
nem a tolvaj,
csak az emlékem osongat,
esti fák zizzennek útján, s a csönd sír.

Füstöt borongó délután
újra láttam a régi házat,
konok ablakok egyenes íve,
a kapu
elém állt, mint a lándzsás,

és én
nem tettem mást, csak odadobtam
emlékeim keserű bombáját,
de ekrazit volt, s megfeketülve
roppant minden a lábom elébe.
1942. január 3.

Esős idő

Már este óta pörgeti így unottan
fakuló gyöngyszemeit, csak pörgeti egyre,
csak pörgeti egyre, megereszti öt ujjá
bő közeit s hullatja záporozva
szomorúfényű gyöngyszemeit; és dúdol is borongva,
borongva dúdol végtelen, mint a méla
vénlányok az ablaknál, ha tekintnek az estbe:
dúdol borongva s kopogva
hullong, hullong az őszi szomorúság.

Lásd már így pörgeti este óta unottan
a hulló bú végtelen imaláncát;
ázik az utca, a paloták teteje, szakadva
fröccsen a kociút s a fürge templomok tornyai
megsúlyosodva borzonganak a ködbe.

Már este óta dúdol így unottan,
leng, leng éneke fekete kendője, akárha
vén, öreg szobák levendulás függőnye lengne,
melynek olyan az íze, mint a szomorúság;
leng foszlott rongya, a gyöngyszemek kopogó
ritmusa ring a városon, s a fekete város
oszlopaival, tömbjeivel, mint a kimerült vad,
megadón belefekszik a hűs vizekbe.

S csak teng, leng esője, mint doboló vers
szomorú üteme; csak pörgeti merengve
szóródó gyöngyszemeit; pihegve
csapódnak a csöppök s a végtelen szomorúság
dalait fújja s dúdol, dúdol fakuló hangon
s vértelen arcát, haja csapzott
fürtjeit kibontja a városon, s most már
így hull, hull, pörög szakadva

tán ezer éve.

1942. április 11.

Fütyörésznek

Ím, barnán borong a tavaszi alkony,
mély, szomorú ízű, mint a téli esték,
macskám gunnyadva süpped a szőnyeg
rostjaiba; szeme néha
derengve csillan, mint öregek
pápaszeme csituló esteli fényben.

Még fülledt és meleg a csönd, akár vén,
bús szobák mélyén megült levendulaillat;
a bútorok
komolyan öreges térdükre rognak;
keserű páfrányok levele
az ablakra néz, vizes, szüremelő sötétbe.

Vaksi, magába roskadt szürkület.
A háztetők fekete palákkal
súlyosodnak a kövesülő feketébe;
mint fölbukkanó gondolatok,
lámpák pislognak lassan a homályban;

egy pillanat csak,
s fülelve hallom:
a város végén, terhes kertek alatt
vígán mennek és
fütyörésznek.

1942. március 29.

Harmat

Pöttömke gyöngye duzzatag
kékségbe csillan imbolyogva,
telt gömbje ring és buggyanón
megfakadna, ha mosolyogna.

Tűnődik még, majd iramlik a hűs
levélke árkán és ahogy
megborzong lágyan már hull a fübe s – hopp! –
fölvillan még és szűzen megragyog.

1942. február 9.

Hazám

A palánkon túl az árok,
árkon túl a kárhozat,
versemmel mégis kibontom
te nagy bástyás, falaidat.

Falas világ, börtön világ;
hazám, fiad vagyok,
s ha megégetem is magam,
kimondom: a világ nagyobb.

Hegyek alján

Tudásomat megtanultam,
hegyről mégis völgybe hulltam,
szikrázásban elvakultam,
s bölcsőbb mégsem lettem én.

Éveimben megfakultam,
ellopott kincs mind a múltam,
derűs jövőm merre, s hol van?
Dünnögés e költemény.

Bukdácsolás mind az élet.
Nagy ára a bölcsességnek,
s ha vele így kérde, kered,
halálotat veheted.

Megrettentem, mégsem félek,
elítéltek, s nem ítélek,
völgyeimben rejtve lések;
s éj lepi a hegyeket.

Kapum elé telepedve,
úgy bámulok napkeletre,
állatokra, emberekre,
hátha jó egy villanás?

S szívében fölmelegedve
vén harsonás a hegyekre,
lapályokra, meredekre
győzelmes egy bölcs dudás.

1942. május 22.

Isten

Talán
magadnak fájtál, vagy lehet,
még más is üzött;
s alkonyi úccán réveteg
léptekkel mentél orvosodhoz.

Az úton nyárfák villatag
lombja lángolt a lobbanó levegőbe;
vas-napverés ragyogása
zuhogott fehér ruhádon.

Az orvos sárga háza,
konok kapuja zárva;
csöngetsz; a kapu nyílik,
vén főzelékek nyála nyúlik
s egy lompos némbér
– odvas a foga –
rád vinnyogja; az orvos
nincs idehaza.

Ruhája feslett, s válla
süppedt dombja kilátszik;
s az udvaron
csöndbe fulladt, vén leánderek
s két macska gunnyad.

Akkor még állsz pillanatig;
tán életedre gondolsz,
tán semmire,
s a macskák hideg szeme
a becsukódó kapuig néz utánad.

Ó, vén, véres esteli úcca!
A házak homloka
olyan bágyadt, s olyan álmos
vagy magad is...

Ó, Istenem, ó, Istenem, ki vagy...

Talán magadnak fájtál, ám lehet,
még más is űzött;
alkonyi úccán réveteg
kerested, róttad léptedet,
de az orvos
nem volt odahaza, s az úton
csak a nap és a nyárfák.

Jaj, mind hiába!

Sárga tornyokkal és papos
házaival; jaj, mindhiába;
az orvos, az orvos
nincs idehaza.

s felhőiben, kék csöndeivel
magasan,
magasan
ül az Isten.

1942. március 15

Jaajj, jajj!

Jajj, jöjj Istenem, Bosszú Istene,
isteni bosszú, jajj, jöjj elleneinkre!
Jajj, jöjj Istenem, Vészek Istene,
pestisnek Istene, tüzeknek Istene!
Jajj, jöjj Istenem, Hörgés Istene,
Ura a vasnak, dögvésznek, halálnak;
készítsed dárdádat, késeidet, gáncsaidat már
s fekete poklod! Jajj, Uram Isten,
jöjj jajjaiddal az esti ködben!

Ím, magasra hágnak ellenségeink,
igaz szívünkben ülnek diadalmat;
kimérik lépteinket,
szavunk savát
és életünket;
ím, jönnek ellenségeink rohanva;
vad barmokkal, szörnyekkel, dúló vasakkal,
s nincs, aki szólna!

Jajj, jajj, csitulj!
Halkan piheg, ha sírnál!
Vigyázz, bolond;
el ne áruljon szíved ritmusa s öklöd!
Ím, lázasan döbben az egyik,
feketén mered a haragban a másik.

Vigyázz!

Tartsd meg magadnak szavaid,
haragod,
lázasod;
fülelnék az alkonyi szellők
és messzesúgják!

Bolond! Ne félj.

Párnás fellegeiben
fölkönyököl az Isten;
rádnéz

megérte kavicsos dadogásod,

s ím, elborul maga is, de mosolyog már;

tudja, hogy mire gondolsz...

1942. május 18.

Jó szó a kutyámnak

Drága kutyám, heveredj csak elém le,
nyújtsd ki a nyelvedet, lihegve
lengjen a láng elefántcsont fogaid közt,
engedd el tested a szőnyeg bolyhain, lám
hogy csiklandja pihéje prémed,
terpeszd előre a lábod, s liheg kutyuskám,
érezzem benned az erőt s üdeséged,
s hűséged ragyogását. Heveredj le, barátom,
nézz a szemembe s örülj neki, mert én
nem rakok rád csattos nyakörvet, se szíjjat,
nem sebesítlek a korbáccsal sem, liheg csak,
hű kutyusom, s meredj be fülelve
a csönd neszébe, nem ólálkodik-e rabló
az árnyak alatt. De csak ugasd meg,
s ne bántsad őt se! Lásd, neki nincs
se otthona, se pénze, se drága kutyája,
aki fölnezné rá okosan, mint ahogyan most
villan rám bronzos szemeidnek a fénye.

Új Idők, 1942. szeptember

Kecske

Nem is aranyból, nem súlyos ezüstből,
csak egyszerűen: éhes kecske volt,
az árok partján lágy fűvet zabált,
a szeme forgott és a nyála folyt.
És úgy tömte, gyömöszölte, gyúrte
fák zsenge lombját, hús füvek húsát,
s hogy egyre harsant, fuldokolt szemében
lassan ködökké barnult a világ;
nem tudta, hogy él, hogy élnek helyette
jó, jámbor lovak, barmok, emberek,
csak fölböffenő, sűrű mekkenéssel
csámcsogta, tépte a fűvet: evett.

Egy harapás, egy bégetés, ez undok
mekkenés volt a boldogság szava,
hogy jó a bendő hogyha telt, s a lombok
a füvek, szirmok édes illata.
Oly szent az evés s drága gyönyörűség,
s a kérődzés az istenek heve,
hogy szép a világ, ha nincs kötelesség
és az életnek rangja és neve.

E bégetés már himnusszá lett: csorrant,
mint lágy melegség, mint a bő tejek,
hálából a világnak, füvek finom
lelkéért mely a torkán hersegett.
Már jelkép lett e kecske, vén-szakállú,
mint boldog isten, jámbor boldogok,
annyi béke e bárgyú mekegésben,
s szemén mint hullafoltok, boldog fátyolok.
1942. június 15.

Küllők között

Irtottál, mint a varjakat:
kicsípjük majd derűs szemed;

kergettél, mint rossz ebeket:
s majd megmarunk: veszett ebek;

úgy üztél, mint a vadakat:
széttépünk majd, mint a vadak;

reánk gyújtottad a tüzet,
s tűzért a tűz tűzzel fizet;

és visszahullnak a kövek
és a kő is mind visszahull;

s kit nyűszítettél, mint sakál:
jön az Isten is és kiáll;

kiáll az Isten s földereng
szívén a nap s rádhull az éj:

forog a küllő: égi rend,
s elkapja szép fejed, ne félj!

1942. július 11.

Magam hegyében

Magam hegyére guggolok,
esti szélben dúdolok.
Nincsen gondom, se hazám.
Így merengek igazán.

Felhőiben ím elpihen
az Úr Isten, nagy kedviben,
földig ér le drága karja,
szakállát két angyal tartja.

Magam vagyok, magam hát;
lábam alatt a világ.
Eloszlik az esti szélben
füttyögésem, heverésem.

Hej, volt idő arra is,
földön éltem magam is,
most: se földön, mégse égben,
heverek magam hegyében.

Homlokomra egybe hányva
zagyva világ gondja, kára.
Ha megrázom üstököm,
ott lent minden összedől.

1942. június 2.

Magyarország

Neveltél, ím, tejeiddel,
serkentettél töreiddel,
megfuttattál viharoddal,
bölcsséggel, butasággal,
tövisekkel, rózsággal,
egész való szép orcáddal,
szellőkkel és döghalállal.

Itt maradtam, mégse mentem,
megbujtam vén hegyeimben,
lelapultam ravaszságban,
fülelő okoskodásban;
vak szelekkel messzeszállón,
versek tornyán leng a zászlóm.
Hajnallik tán itt is; akkor
bevonom majd virradatkor.

1942. június 2

Megjelent: Vásárhelyi Szó 1955 december

Mélybehulló

Belehullott s loccsan a
halott víz hús mosolya;
megörvénylik, öleli,
habjaiba göngyöli;

s míg, mint a kő, mélyre száll,
két fülébe muzsikál;
édes dallam, tapadó,
füleibe zuhogó;

mint ólomba, szeretve
bugyolálja vizekbe,
s ne ütődjön, ha leér,
elsimul a fejénél.

Szelíd feje omolva
hull iszapos homokba;
torkában is nevetve
buggyan le a vizecske;

haját még meglengeti,
táncra ingerelgeti,
de már vetkőztetgeti,
hullámokra fekteti;

megoldozza saruját,
a testéről a ruhát;
arcáról a mosolyát
viszi is a víz tovább.

Szeméről a zárt redőt
föl is nyitja legelőbb
és a hűvös, méla víz
holt tükrébe belenéz.

Nem is libben lendülön;
megcsobban még a kezén,
ujja közt – gyöngy levegő –
buborék száll, lebegő;

ajka fölött pici hal
megrebben és elnyilal;
teste alatt réveteg
élednek a füvek.

De már olyan bölcs, szelíd.
Oldozgatja sejtjeit;
fodorult, most elsimult.
A körme is kifakult,

bomladozó húsa hús
rostja felett leng a víz,
szeme fénye, mint a hold,
a vízbe már belefolyt.

Múló teste, mint a füst,
foszladozik mindenütt,
s mint az hátra belefoly
a vízbe; nincsen sehol.

Mire a víz borzongva
fölszökken a habokra;
mély ürege egyszeri
testét végre elnyeli;

Zengő, zsongó, zsendülő,
bölcs vizekbe békülő,
hullámmal elsimuló,
halálában viruló.

Elvegyülve, lengve, ringva
egésszé így felnagyítja.
Holt vizecske, kékülő;
végtelenbe révülő.

1942. január 17.

Messzeség

Ó, végtelen idő, nem érzem örökös partjaid,
fényed, lobogásod, mely századokon árad keresztül,
nem lüktetem az elomló messzeség ritmusait,
a távolság erejét s valóját. Távoli,
távoli, jaj, de távoli tőlem!

Jelenem lángol magam előtt tisztán; akárha
tükörbe néznék, s ez a valóság;
ó, India fűszere, sok csuda barma, elefántja,
Amerika robogó szívverése, London,
földrészek, szigetek, hegyóriások zagyva halma;
mondd, igaz-e? Szememmel
nem ízleltem, tapintottam őket. Mondd, igaz-e?

Londoni lebujokban nem láttam a Mestert, nem tudom
Shakespeare szakállá színét, nem láttam élve
Petőfi makacs állát s Villont, a zsványt;
nem néztem Walt Whitmannak a szemébe,
a zseni, s az örület kútjaiba; – jaj, mondd hát;
igaz-e létük? Vannak-e;
hiszen nem láttam őket!

Ím, tapintható, ehető, iható a valóság:
ím, lánggal lobog az Isten; érzem,
de: volt ősem, ükapám, s dédanyáim
hosszú sora konok, fekete konttyal
hajol a végtelen ösmeretlenbe, a ködbe.
Talán
én voltam kezdetből a kezdet, az első
józan valóság másnak és magamnak?

Ó, rideg idő s távolság messzesége:
Buddha tenyerén lótuszok nyílnak
s az este, mint tárt ablak nyílik az éjbe;
jaj, jaj, ez a valóság? A végtelenség
szép hazugság, isteni játék, önmagának;
magam vagyok a Végtelen csak,
ki tudom: múltam ébredés, jövőm a halálom
s jár az idő
s nyomában
ott maradunk: elesett férgek.

1942. május 25.

Mint a vadak...

Kergettél, mint kiveret kutyát:
megmarunk, mint veszett ebek;

úgy űztél, mint a vadakat:
széttépünk majd, mint a vadak;

irtottál, mint a varjakat:
kicsípjük majd derűs szemed;

kergettél, mint rossz ebeket:
megmarunk majd: veszett ebek;

úgy űztél, mint a vadakat:
széttépünk majd, mint a vadak;

és visszahullnak a kövek,
és a kő is mind visszahull;

így véreznek a tövisek:
és a kő is mind visszahull;

tán a nap is még földereng,
s neked barnállik majd az új.

1942. július 11.

Mint a varjak...

Űztél minket, mint a varjat:
úgy csapunk majd szép szemedre;

kergettél, mint rossz kutyákat:
megmarunk majd veszekedve;

mint a vadat, törrel lestél:
úgy tépünk majd, mint az ordas;

felgyújtottad kertjeinket:
tüzek dühe újraforgat;

1942. július 11.

Munkások a tetőn

Munkások javítják a ház tetejét,
s ott állnak fenn a magasban
szétvetett lábakkal, barnán, ifjúan,
akár egy hegygerincen,
s oly harsogó vidáman,
hogy ide csillan fogaik fehérje.

Így hajlonganak ég és föld között,
pillenő nyugovó napban,
olajos bőrük barnasága villan,
mint izmos malájoké, állnak a messze
lombok fölött, emberek, udvarok tetejében
s vállukig érnek
a távírópóznák fehér csészéi.

Így dolgoznak estig. Akkor
fölnézek hirtelen s bővölve látom,
ingva, magasodva törnek az égnek,
áradva, dagadva, növekedve,
akár az óriások,
s már akkorák,
hogy hatalmas derekukkal az égbe hajolnak.

1942. június 19.

Napsütős

Süssél, jó nap, kisüssél!
Istenem, szeressél!
Mint barnálló meleggel
paskolj szeretetteddel,

melengetve szívemet
oszolnak a fellegek.
A szívem már csodásabb,
mint az égi csodás nap.

1942. június 29.

Nem lehet

Ó, isteni szörnyeteg, fekete torkú,
vonagló testű, tűzszemű vadállat,
pikkelyekkel és súlyos pézsmaszaggal,
nyálkás testeddel, karmaiddal,
jaj, miként béküljek,
döbbenő szívemmel,
jaj, miként csituljak?

Te vagy a borzalom, örökös rettegés,
megdönthetetlen hatalmas,
irgalom nélküli kegyetlen
isteni állat.

Száz szájjal üvöltesz száz életért,
s létperceim te tulajdon
éhséged kínjaiban
– jaj, jaj nekem, –
csitulj, csitulj,
már békülni szeretnék.

Adok neked félős áldozatként
szívet, velőt és csontjaim,
napjaimat és szavaimat is
beleillesztem dadogó torkodba;
– ne bánts, ne bánts! –

S tudom:
legjobb szándékom közepén
– remegve roppant karmod előtt –
gyanútlanul
nem harapod majd át a torkom!

1942. június 10.

Némberek

Mint kanárik, papagájok,
sárgás-zöldes cafatokban,
görbe háttal úgy nyüzsgögnék
boszorkányként, csapatokban;

gyér hajukat szél cibálja
s vén szemükbe lóg bele,
régi, derűs homlokuknak
nincs zengése, tüköre;

testük lompos, mint az oldott
rongybabáknak kócai,
ha kilógnak szebbet látott,
boldogtalan belei;

rőt körömmel, vörös szájjal
jönnek, mint a harsogás,
s tüdejükben, mint a bűzös
trágya, füstöl rothadás;

szennyek leve, nyavalyáké,
élet szemétdombjai,
hült ifjúság, ifjú vénség,
oszló hullák rongyai;

biggyedt ajkuk föld felé csüng,
szemöldökük avasult,
az ifjúság almájába
reves foguk belehullt;

löttyennek ím, mint a zsákok,
mint roskadó szekerek,
hurcolják holt szépségüket:
megszenesült szemetet;

elhajítják, de nem hull még,
élesztgetnék, de: halott,
sóhajukban régi tűznek
múló lángja oldalog;

jaj, a bűnös, hol a bűnös,
kié mind e rombolás;
őnekik-e, vagy csak néki
vágjam átal a nyakát!

1942. júl. 8.

Piros lányok, piros nappal...

Piros lányok mi vagyunk,
piros nappal virradunk,
piros pír az ajakunk,
piros pörnye bánatunk.

Istenünknek vigassággal,
áldozunk mi pirossággal,
zengő, zsongó harsonákkal,
homlokunkon rózsággal.

Piros lányok, piros nappal,
pirkadunk az alkonyattal,
alkonyattal, éjszakával,
éjszakának könnyszagával.

Nem ösmerjük gyerekünket;
Isten tüze viszen minket;
ölögetjük életünket.
A mi tettünk a dicső tett!

Mi vagyunk az úcca vadja,
fehérségnek rongy cafátja,
örömöknek hős csapatja,
öregeknek virradatja.

Mint lány macskák, könnyű testtel
osonunk pihés neszekkel,
gyűjtogatunk rőt tüzekkel,
játszunk múlt életünkkel.

Tékozoljuk gazdagságunk:
gyönyörű szép ifjúságunk,
Van-e nagyobb gazdag nálunk?
Véren, söprűnyélen szállunk.

De még addig: hős vitézek,
mint a dongók, drága mézen
életünket éljük éppen
piros isten tenyerében.

Vénségben majd aszalodva,
mint aszú fák szuvas odva,
ráncainkkal megrakodva
pislogunk a csillagokra.

De a tettünk vitéz tett:
hív szépségre egy élet.
Aki ebbe elbukik
száll a fényes csillagig.

1942.június 17.

Pogány vigasság

Rest istenek lakomája:
vén kupákban régi bor,
sárga lánggal ég a lámpa;
árnyas, hús halotti tor.
Vén istenek mulatsága,
táncban reng kövér hasuk,
borokban penész virága,
és a lámpa éjbe fut;

árva cigány hegedűje
száll a füstben s megreked,
öblös hangok hűlve, nyűve
zengnek részeg éneket;
így van ez mind hajnal óta,
így marad már alkonyig,
bóg a rossz bor, sír a nóta,
és az élet így folyik;

friss leányok kerge melle
táncba ring s az istenek
fölmekegve, öklendezve
roppant hájjal rengenek;
döng a padló, zúg a mámor,
harsant szájjal úgy nevet
és kirúg az égi hámból
az istenhad, víg sereg;

ó, leánykák drága húsa,
nevetése, arca hamva,
leng ruhájuk; röpke, kósza
kuncogásuk leng suhanva;
ó, víg öröm, ifjú vénség,
barnul már a bamba est,
lányok arcán hűlő kékség,
de a táncuk mégse rest;

rest istenek mulatsága:
húny a lámpa, bús a bor,
isteneknek nagy az árnya,
s fêkevesztett csönd dobol;
leányoknak gyenge melle
vén ráncokba hullva lottyad;
egy isten föltérdepelne,
de a fal mind rája roskad.

1942. október 7.

Püspök

Mint mézzel s gyümölcessel roskadt kosarak hasadása,
sárga gyékények dagadó ragyogása s barackok, almák
pattanó bőre, mosolygó feszülése; ízes
vörös paradicsomok boldog hevülése, s lángja;
epreknek, banánoknak, datolyáknak
dús, barna húsa, illata, aromája; – ím a püspök
úgy néz reám komolyan, derékig
aranyakkal vert keretben.

Arcán telt, dali dombok halma; kövér, bő
rengések és szelídke völgyek;
párnák és selymek zsíros fêne;e;
ajka körül, homloka boltján
apró, szent mosolyok heverésznek;

lám, csupa ragyogás ő s csupa teltség,
gazdagság mennyei bája, s amint most
rám néz a képről:
tekintetében hűvösen lobognak
a rosszallás lenge zászlai, s a gyűrű
kövesen, hidegen csillan dárdás,
előre ugró, tömzsi ujján.

1942. április 20.

Tündökölt

Égő pirossal harsogott,
ha gyúltak vörhenyes napok,
förfögeteggel is feleselt,
mikor ráérő kedve volt.

Hegyek halmán, ha ballagott,
töprekedett, úgy hallgatott.
fütytyös, öklös, vasas legény;
még a sóhaja is pogány.

De jött egy csuhás – oly szelíd! –
fölbuggyantotta könnyeit,
s hogy megáldotta, kékülő
szeméből úgy lett barnuló;

s mint rónák boltján föllegek,
aggodalmas és réveteg,
s tükrén, csak mikor este lett,
tündököltek a csillagok.

1942. július 27.

Vaskor

A szívedet tagadd le,
a kincseidet rejtse el,
az agyvelődöt vedd ki,
hogyan ember vagy: felejtse el;

a gyermekeid öld meg,
anyád-apádat üsd el,
a jószágodra köpjél,
a lelked tüzdelj tüccel;

aludj borús korommal,
ébredj dühös sötéttel,
harsogva fald a mádat
holnapjaid ne érde;

a papjaidat vedd el,
komázz az ördögökkel,
s jövőd, amit várjál,
köszöntsön rád döggel;

ne zengj silány ezüsttel,
de harsanj vad vasakkal,
virradj férges szíveddel
kevés vas-virradattal.

1942. április 10.

Vasvirradat

A szívedet tagadd le,
a kincseidet rejtse el,
az agyvelődöt vedd ki,
hogyan ember vagy: felejtse el;

a gyermekeid öld meg,
apád-anyádat üsd el,
a jószágodra köpjél,
tüzdelj a lelked tüccel,

aludj borús korommal,
ébredj dohos sötéttel
harsogva fald a mádat,
holnapjaidat ne érde,

a papjaidat vedd el,
komázz az ördögökkel,
jövőd, amit sóvárgasz,
köszöntsön rád döggel,

pusztulj haló hazáddal,
pokolra hős hiteddel,
a megkergültek táncán
koldulj piros sebekkel,

orkán ellen ne harcolj
bukdácsoló szavaddal,
harsogj a harsogókkal,
üvölts a farkasokkal,

gyógyítsd omló világod
pokollal, kénkövekkel,
az éhezőket ecettel,
ellened fegyverekkel;

ne zengj silány ezüsttel,
de bömbölj vad vasakkal,
virradj férges szíveddel
sötét vasvirradattal.

1942. április 10.

Vén Európa

Holló lesi az aluvó hullát,
mert a holtnak szép a szeme;
az ember Istennek ura,
s embernek vas az Istene.
Tanácskoznak a püspökök,
s ujjuk nem ér a mennyekig;
üvöltenek az éhesek
s szavukból eszme születik.

Szülőanyám, vén Európa,
kendőzheted ráncaidat;
látja kifeslett ajakad
s nem fogad anyjául fiad.
Hullik fogad, s semmit se ér
helyébe arany s platina;
fakó arcod mély gödribe
világnak kell omolnia.

Régi világ, romló világ,
kicsik világa s barmoké,
már ha kocsizol, magadat
fogjad vasszekered elé;
tenhátadat üsd vérezőn,
s ha élni akarsz, hát feszülj,
mit emeltettél tornyokul,
sáncaiba mind beledül.

Ki csengtél eddig kacagón,
tépd most magadat, óh csodás,
festett anyám, s szíveden
tanuld; mily szent a zokogás.
Mert új barbárok döngetik
a szíveket s a kapukat,
s mi eddig súlyos vérű volt,
keménységébe most beszakad.

Vén Európa, hervadó
szépségkirálynőm, vége hát,
hegedűk helyett lüktető
harci dobok és harsonák!
Ha elpusztulsz, nem gyilkosok
szúrják átál szép szívedet,
csak önnön gőgöd, amely ím,
most rajtad beteljesedett!

1942. febr. 7.

Világos

Ma világos lett bennem a sötétség,
hol reménytelen minden s menthetetlen,
bűvölje merész ízlés, égő szépség,
legyen bár bomba, fegyver a kezemben,

mondjak, amit Krisztus, a hegyről beszédet,
vagy munkások közt hozzam el a rendet.

1942. július 13.

Villám előtt

Árammal duzzadt levegő; telített
csordulás pillanata, akár a
megáradt tengerek dagadása a súlyos
kirobbanni rebbenő örület – hevített,
pattanó kazánok dohogása, félős,
bombázott puskaaporos tárnák közele
– jaj, jaj! –

Olyan sűrű az ég s a levegő, olyan vak,
oly ideges kékség, és lett feszülés,
oly remegő föltség, s alamuszi süketség,
csattanás rebbenete, gyilkos
bénító némaság pihegése.

Ez a csönd már maga a robbanás,
aláaknázott városok jaja,
amikor a levegőbe repülnek.
Ez a csönd már maga pusztulás,
a süketítő csattanás zaja;

– vigyázz, vigyázz! –

lódulj már, rettenetes mennykő,
himbáld meg vaskos köveid,
s ne válassz –
míg robbanásod légörvényébe
ez az egész megrepedt,
foltozott világ beleomlik.

1942. június 13.

Az igazi

Költő volnék tán magam is,
de az igazi, az te vagy,
Édesanyám, aki, ímé,
világra hoztad a fiad.

Halandó ember kőbe vés,
s ledöntik bamba, bús szelek,
de az Isten anyák szívéen
dobolja ki a rímeket.

Mert hát az Isten az olyan,
hogy amit egyszer Ő leír
itt a földön, a született
ember felel szavaiért.

Ő a borongó sejtelem,
mi a kimondott gondolat,
Ő a vajúdás, mi meg a
tett, amely a létbe szakad.

Költő volnék tán magam is,
de az Isten csak jobban ír,
szunnyadó ríme: emberek,
kiömlő tintája a: vér.

Aki véle versenyre kel,
a szuszt fojtsa torkába mind,
úgy álmodja vissza az Úr
kibomlott, kósza álmait...

Hangyatozás

Mikor a napba aranyló kis homokszemecske
megcsillant a fényben, mint parányi tükör;
akkor a hűsen-nyirkos, halk rögök között
pillanat múlva kikelt fehér bábjából egy hangya.

Mikor a zöld, víg csalánlevélen meglibegett a szél,
s nagy, fekete bogár mászott egy fűszálon át;
akkor fejem fölött egy lengő ág hegyén
nemsokára kifeslett az első barackvirág.

Mikor a bölcs és mélyhangú darázs
aranyáporban egy hűs tócsára szállt;
akkor valahol egy messzi töltés felett
ember guggolt le a sínekre s várt.

S mikor egy levélke széléről a puhán elomló
homokszemecskére egy harmatcsöpp esett;
akkor a hűsen-nyirkos, halk rögök között
kikelt bábjából egy másik hangya is.

Bíboros

Szeptember bajszán bor csorog,
vörhenyesek a venyigék,
róka-sunyi, vén lomb motyog
még egy-egy bűbajos ígét.

Hűs must idézné a nyarat,
s a forró bor már a tora.
Lohol az ég a fák alatt:
rokkant esők rongy fátyola.

A dombra sátrat ver a köd,
szélnek ereszti nyájait
s terelgeti a föld fölött
hajnaltól késő alkonyig.

Januári nap

Mint mikor szürke kis penészvirág
nyit cserepéből halkan, félszegen;
úgy hunyorít föl bátortalanul
a januári nap e reggelen.

Akár egy ideges, vézna, furcsa csáp,
úgy tapogat a szalmaszálnyaláb,
körülfutja a házunk oldalát,
fölszillan sárgán az ablakon.

A párkányra kúszik: lenge csík,
onnan egy ódon képre oldalog
s aranyfuvattá lesz a gyenge por.
Melegen mosolyog a régi, jó halott.

Oly gyenge, mint a kezem melege,
csak olyan vézna hő a fény,
de mint kis tócsa megcsobog,
lecsorran a kép fakó üvegén.

A padló fája szinte nedves,
hogyan ronggyal kéne fölitatni. Aztán
borzong még ott, majd egyre keskenyebb lesz,
s mint didergő lepke elrepül.

Csirkék

Az árok hűs füvel derül
s az uccában harsant nap ég.
Gurulva gügyögnek elő
aranypihék: a kiscsibék.

Apró csibék, kosáryi tán,
s mégis mindenik úgy szalad,
hogyan a mogorva utca, ím:
megtelik velük pillanat!

És amint hull rájuk a fény,
amint esőzik és zuhog,
mintha a földön a komoly
nap maga hancúrozna most.

Zsibongásuk frissen röptül,
akár arany méhek raja,
zsongva csapódik, majd megül
víg életük üde zaja.

Az árok gyöppel pázsitos,
a pázsit füvel illatos,
a fű harsogva zöldellő
s a fűben Isten, nap ragyog;

a levegő oly lengeteg,
a bogár olyan jóízű,
pocsolyák tükre csillanó
és a vizük oly jó vizű.

Ó, bohó népem szívesen
lennék én is, ím, veletek;
piros napon, kék ég alatt,
s csípném a zsenge füveket.

Ég alatt...

Fekszem a széles ég alatt,
szemben a nappal, az udvaron;
egy ócska divány tartogat
még anyásan s már roskadón.
Vén, ósdi kóca mind kilóg,
de elnyűtt szíve még meleg.
S én heverek az udvaron,
akár a könnyed ég felett.

Kövér felhő mind elinalt,
de kedvem buggyan, szinte fölvet,
csobogó szellő simogat,
s a nap szelíden megölelget,
akár egy vidor szerető,
de inkább, mint Isten, Aki
ím, nem rest hozzám nevető
csókjaival lehajlani.

A Kedves halkán varrogat,
pihékből hull a mosolya,
s én nézem: ujjá hogy szalad,
s mily nyugalmas a homloka.
Egy rózsza készül bomlani,
hogy a tüske is fölnevet...
Ölje meg magát mind, aki
még többet kíván, emberek.

Délután

A kert fölött a nyár dong: kába, nagy darázs.
Az eresztől csorgat le a földre. Lágyan
ernyed a konyhaajtó. A küszöb alszik a
halk délután langy ételillatában.

Vizes rongy melegszik az ajtó tövében,
fölötte legyenek a forró, vak falon.
Vödör tárja szikkadt torkát az égre föl;
a kútnál leng a langyos nyugalom.

A háztetőnk izzadva roskad és a kémény
vörösre mart nyakát tartja a napra.
Szappanos víz lendül az ajtón át s a gödrök
felé a vízer elindul kacagva.

Aranyvörös

Párát füstölgő délután.
Pilledt virágok illata.
Lustán készülne meglobogni
kémények bomlott kóchaja.

Vén főzelékek sűrű gőze
ólalkodik függöny mögül.
Töpreng magában, émelyeg,
s egy fulladt szegleten megül.

A kert szikrázik, mint a vas,
a csönd is forró harsogás.
Dülöngve száll, mint aranyos,
megszédült nyílhegy: bölcs darázs.

Aranyvörös és fülleteg
a levegő. Süt a homok.
Ásít kutyám és fekete
torkában vörös láng lobog.

Néni

Kávézik a néni a lugasban.
Mint réz, csillan a napba kontya.
Szellő se lendül, de a hőség
heve, lásd, lopva kibontja.
Orra hegyén, mint víg rügyecske
vidul bölcs, barna szemölcse,
s hogy hörpent, az arca úgy nevet
kávéjába, e hült tükörbe.

Két híg szemében hús vidámság,
vénecske orrán szűz veresség,
a talpaiban új sietség,
aszú kezében friss eresség.
Nyílma már, mint a rózsák,
, mint a törpék,
libbenne, mint a párák,
s lehullna, mint a körték.

Bögre

A nádszéken egy öregasszony alszik.
Hűvösen feszül fölötte az eresz;
kávésészéjén légy nevet, a székről
lelóg a keze: kék és vérekes.

A légyfogó teng-leng a rajpszögön,
az asztalon az újság szétbomolva;
a meszelt fal tompán csillan s ő alszik.
Egy pillanat csak és széthull a kontya.

Aranydarazsak búgnak a kert fölött,
virágok fonnyadnak szürkén, hűtötten.
Egy macska lendül az asztalra s a kávé
a csésze szélén vastagon kilöttyen.

Kert

Ámuló szelecske fűjdogál:
libegő, lenge pelyhek.
Tócsán ködöcske, oly finom,
mint tükrön a lehelet.

Őszibarackok illata:
érő, bő kertek pihegnek.
Kékes árnyai ringanak
elcsituló füveknek.

A szőlő mézes fűrtjei
reám nevetnek csengve.
Szólnék talán, de szavam
pihegve hull ölembe.

Külvárosi este

A járdán egy asszony söpör,
fakó arcába néz a nap.
Elrévült csönd lágy bolyhai
fölkadnak a fák alatt.
Renyhe a lég. Még csorranó
meleg buggyan a köveken,
de szökken már és megsziszeg
az esti szél a szögleten.

Egy leány libákat terel:
dudorász, úgy ballag haza;
eléje lép a házukig
az étel illó, lágy szaga.
Éhes szegényék most verik
árva dögüket, a kutyát.
Halk verkliszó is tévedez
szúvatag, álmos kapun át.

A zsongás csönddé finomul,
egy harapás kenyér a föld,
egy mozdulat csak még az ágy,
s az éhség kínja nem üvölt.
Az alkony botjára borul,
a szeme el-elbotladoz,
kalapja homlokába hull,
s nem könnyei a csillagok.

Mosónő

Vöröslilas az alkony és az udvar
ködökkel párás. Görcsös, rút varangyos
fülel az estbe, s csobbanó, langyos
vizekkel árad a teknő, duzzatag.

Erős szagú a tömzsi szappan,
rongyok dagadnak s barna, nagy, bő
kosárral lépdel, rengve, fullatag
a padláslétrán le a roskatag nő.

Dúdolna tán, de már vöröslő,
vastag lábára lobban föl a hús kő,
ringva megy az udvaron a veszteg,
lusta homályban. És széles háta síkját,
testes vállát idelátni: reszket.

A paléi iskolára

Pálé, Pálé, mind akárha
franciául mondanám,
pedig magyar, magyar sziget,
rózsák kertje igazán,

rózsák kertje, gyerekeké,
magvetése s betűé:
Pálé, Pálé, s az örömtől
a szívem is fáj belé.

Galamb falú, apró ház, de
mégis fészek-melegű;
kenyér illatozik benne:
új kenyér, újsütetű.

Csöppnyi bástya, s mégis gránit,
hit emelte a falát;
falainál megtörik a
gonoszság, a butaság!

Gonoszság és butaság, e
két jó testvér vérszívó;
gyerekeknek ajakáról,
mint a zsoldár, zeng a szó;

mint erősség, árad, árad
a tudás, a hatalom,
s lesz még ünnep, diadal, e
kenyérszagú falakon;

ünnepe a győzelemnek
s diadalnak ereje,
ha bételik majd a béke
s a hívőknek a hite;

fehérségnek fehérsége
úr lesz mind a feketén:
harsonáknak harsanása:
harsogás e költemény!

Megölték

Üvöltött már harsogva, de a kést
puha torkába döfték és a vér
lágyan buggyant a sebből s a riadt
hörgés lassú lett és a szép, fehér

óra loccsant a vér, amint a hús
seb kifeslett, mint a rózsza, s két
szemében fátyolt bontott s lassúdan
kinézett rajta a halál s csüggedés,

hogy az élet csak addig élet, míg a
hatalmasoknak haszon hajt belőle,
még vonaglott, de nagy, szelíd feje
halkan lehanyatlott a kőre;

még fogta két erős marok, de ő már
semmit se érzett, a szája tátva,
torkán fagyott üvöltés, kimeredt
lába vége már belenyúlt a lángba,

a tűzbe ért, futott a láng kacagva,
nagy kévékben paskolt az oldalán:
pokoli, forró lobogás s fehér
hasán, mint ördög járt táncot a láng;

és fújtatott és harsogott a tűz,
s testét csókolta mind lövellve
vastag sugárban, de semmit se látott,
semmit se érzett, hiszen nem volt lelke.

Ott feküdt az udvaron kiterítve,
rideg köveken, négy lába az égnek.
S hogy földarabolják e durva sertést,
újra elővillantak a kések.

Esteli örvénylés

Koncertre gyűlnek a méla békák,
buggyan az alkony gyenge langya,
lágyló utak gyöngy göröngye,
párának lengé rongya,
ím, árad a mennybe merengve.

Az ég, mint hús kelengye
tisztálló gyolcsait kibontja,
még fölriadna zengve,
de már elpilled hangja zsongva.
És ringva, tünde tüllként
beleárad a csöndbe,
mint tölcser száll kerengve,
hogy örvényét kibontsa;

így kábul el lassan
a gyémántfényű magasban
s csillagok nyitnak lágyan
a messzeség pítvarában

az Isten udvarában.

Sorok mögött...

Az égen az este szürkül. A méla spalettát
régén becsuktad. Most elnyúlnak az árnyak,
mint fekete kandúr. Hamvas cigarettád
átizzik a homályon, a hűvös hamutartón.

Ülsz feslett karszék roskadt bársonyában,
keserű szájjal, lobbanó, veszejtő,
bús gondolatokkal, míg a lámpaernyő
fényt bugyog föl horpadt villanással.

Úgy érzed: menni kéne most; büszkén, délcegen,
más ízű világba. De lomha köd füstől
a lucskos uccán, a késő márciusban.

Fölállsz, tétovázol. Sárga könyvet ütsz föl
porlepte polcra. Olvasni kezded.
Shakespeare, vagy ponyva? Mindegy, de betű:
ezerszer áldott, kába ópium.

Lapján a lámpa halvány fénye reszket
s emléke lelkedben erjedve fölújul,
mint szénailat júniusi réten.
De olvasni sem tudsz. A halk csönd gúzsba köt,
s elnézel egy dongót, amint a fény körében
aranyport rabol bolyhos potrohára.

Nyakig süllyedsz a székbe holtta merevedve
hallgatod a csöndet, míg a konyhán
saruk csapódnak az elnyűtt kövezetre,
s kannákban loccsan dús, langyos nedűcske:
meleg tejével jön a tejesasszony.

Kimégy, villanyt gyújtasz s a láboscát lassan
teletölti csorbult pereméig.

Aztán az asszony elmegy. Az ajtót bezárod,
míg kint az udvar zaja zsongva tülköl;
székbe ülsz újra, a villanyt leoltod,
s vársz, amíg az álom két szemedre szürkül...

Vízivers

S barna szakállam lesz, mint az esőnek,
vizesen csillan szemeim fénye s fakultan;
megnőnek kékes körmeim, szederjék
virulnak számra, a hangom is suhanva
tűnik tova az iramló folyókkal.
Pikkely veri majd testem, csupa rézzöld,
rossz nyirkú páncél és a szíven
jegeces nyálkák, kristályok ragyogása.
Lustán sodródik majd vérem is, akár a
fölöttem riadó folyóvíz; szelíd
tekintetem is révült lesz. Olyan
messzire néző, mint a végtelenség.

Ó, így leszek majd bölcs és hallgatag,
magam előtt is halhatatlan és örök;
de esténként csodálatos, lila tűzben
égnek fölöttem az oszlopos vizek,
mintha az összes óceánok
fölgerjedtek volna e tűzzuhatagban!...

Rettenet

...S szemben ül veled a hét öregasszony,
szemben ül veled s villogtatják monoton
ritmussal hosszú tújeiket, míg a fonál
pörögve fordul ráncos ujjai között,
s kötnek, kötögetnek és az állaik szigorú
halma komoran mered előre, szemeik
hült tavaiban mégis félő tüzek égnek;
tüze a csodának, s a fészkelődő örületnek,
a csitításnak s a rémületnek; kötnek, kötögetve
táncol dárdás tújuk hegye s vértelen ajkukon
egy szó se moccan, mely mondaná: ne félj,
vagy, mely ujjgömbölyözve zihálna: megöllek!
Kötnek, kötögetnek, mintha az idő
volnának, vagy tengerek örökös dúdolása.

Lásd, ők a húgai a lihegő csöndnek,
a rémületnek, mely maga a végtelen.
Együtt sodródnak a percek hullámain
s mégis örökre vannak; csak kötnek, kötögetnek
és néha megoldják kendőjük konyuló,
fekete vásznát, vagy szürke szemüket
rebbentik föl egy pillanatra, de aztán
tovább lobog ujjuk hegyén a monoton ritmus;
álluk halma szigorúan mered előre,

s én úgy érzem magam, mintha a Himalája tetején
dúdolnék együtt a lámák zümmögő, örök
kórusában, hogy énekünkkel
segítsünk múlni az örökös időnek.

Szédület

Alszol.
Spalettád tárva hagyta,
mélyet szippant az éjből az ablak,
a nyírfák ezüstkesztyűsen bólogatnak,
az égből a kannák zöld fényt csordogatnak,

háztetőn az árnyak táncot táncra ropnak,
hajlott gerincű macskák riogatnak,
a hold egy zöld kötelet pányváz a nyakadnak
vékony sugarából, -
s reggelre halott vagy...

Villanás

Egy pillanat s a villanás kialszik,
mély, zöld szemét a fény lehunyja.
A sötétség pálmás ujjai között
előre ring a végtelenség.

Ez az utolsó villanás,
ez az utolsó vulkán,
s nincs Isten, nincs könyörgés,
ki visszarántsa tegnaptól a mákat.

Vigyázz!

Mit ér a balga lázadás,
üvöltés, hogy:
Istenem, ne még! –
ez a perc az alkonyaté már:

Ím, az utolsó villanás
s dióbarna szemét
lezárja a fény is.

Gyöngy rügyecske

Öregasszony, sárga kecske,
rüggyel ring a gyöngy szüzecske.
Szüzecskének piros álma
kibomlik az éjvilágba.

Gyöngyszemekkel tenyerében
iramodik át az éjen.
Kacagása csengve, lengve
oldódzik a föllegekre.

Virradatra, pirkadatkor
barna hangú, vén kakukk szól.
A rügyek mind kivirulnak,
a szüzecskék éjbe hullnak.

Munkásleány

Szemében szedrek éke,
völgyek kéksége, mélység.
Ilyen kékség a béke.
Ily mélység a sötétség.

Ím, ringva jön, mint selymes
állatok lanka völgyben.
Talpig barackos hamvban,
mint fák, harsanva zölden.

Pirossággal, mint mézes
gyümölcsök vemhes napban.
Ördögfiókás kedvvel,
pogányos virradatban.

Barna karján a holddal,
borong bús alkonyattal,
mint erdők fuvalommal,
barnálló fájdalommal.

Ím, csendül még feszülve,
s ráncos lesz, mint az almák,
ha illatoznak sülvé,
s szederjes, mint a szilvák.

Szemében még a kékség,
s e kékség már a kétség,
e kétség csupa mélység,
s e mélység a sötétség.

Rossz leányok...

Mint kanárik, papagájok
sárgás-zöldes csapatokban,
görbe háttal úgy nyüzsgögnék
boszorkányként, cafatokban.

Dér hajukat szél cibálja,
vén szemükbe lóg bele,
s régi, derűs homlokuknak
nincs zengése, tüköre.

Testük lompos, mint az oldott
rongybabáknak kócai,
ha kilógnak szebbet látott,
boldogtalan belei.

Rőt körömmel, vörös szájjal
jönnek, mint a harsogás,
s tüdejükben, mint a bűzös
posvány füstől rothadás.

Szennyek leve, nyavalyáké,
élet szemétdombjai,
hült ifjúság, ifjú vénség,
oszló hullák rongyai.

Biggyedt ajkuk föld felé csüng,
szemöldökük avasult,
az ifjúság almájába
reves foguk belehullt.

Úgy lötytyennek, mint a zsákok,
mint roskadó szekerek,
hurcolják holt szépségüket:
megszenesült szemetet.

Elhajítnák, de nem hull még,
élesztgetnék, de halott.
Sóhajukban régi tűznek
múló lángja oldalog.

Hol a bűnös, hol a bűnös,
kié mind e rombolás!?
Őnekik-e vagy csak néki
vágjam átal a nyakát?...

Kilenc csöbör

Papok kertjében rózsató:
víg és vörös.
Az Isten ajka keskeny és
konok, pörös.

A nap szigorú s szikkadó
tűzzel söpör,
s a rózsát titkon öntözi
kilenc csöbör.

Vörös rózsza, kilenc csöbör,
víg és pogány,
s éjjel kilenc pap táncol az
Úr udvarán.

Templomában töpreng az Úr;
ül és mereng.
Másnap a kerten újra már
ring s hús a csend.

De éjjel ismét öntözik
a dús tövet,
s egyszer fölér az Istenig:
és Ránevet.

Fegyverem

Megszülettem és hittem én,
hogy békére születtem.
De kék fények a szememen,
s már fegyver a kezemben.

Lehettem volna én szelíd,
homlokomon csodák,
de számon még a gügyögés,
torkomban már a harsogás.

Hideg fegyverem, jó acél,
velem születnél;
ragyogjál most és légy vadabb,
erősebb ellenemnél!

Ím, arra mordul ordasom,
felé forduljál, fegyverem,
s loholhat erdők közt tova:
szemem erős és fellelem;

forró gégéjét átütöm,
s piros vére ad majd erőt!
Húsen, tisztán és okosan,
úgy állunk meg Isten előtt.

Döngethetsz bástyát, kapukat...

Döngethetsz bástyát, kapukat;
nincs titok itt lenn semmi sem,
konok zár, lakat, hét pecsét,
csak egy, s nem tudja senki sem.

Annak az egynek kulcsa nincs,
ezer lakattal zárva van:
az Isten fönt a mennyben ül,
de a kenyér a sárban van.

S mondd, az a bolond, aki fél
a sárba nyúlni érte le?
Vagy ki köldökig beletúr,
s zabálva elrohan vele?

De mondom Néktek, hogy bolond,
ki állat-testtel ember itt;
s ha a tömegből egy kinő,
a többiek agyonverik.

Egyik út vetésen lohol,
a másik lanka hegyre visz,
de balga, vagy töprenkedő:
vége egy, lépj bármerre is.

Minden lépés előre fut
és visszavenni nem lehet,
vagy újra lépni szánva, jól:
mert talpad gránitba vered.

De mondom néktek: az a bölcs,
aki nyelvén a csönd ragyog,
míg a világ rongyaiért
tovább harcolnak a nagyok.

Ki érti a könyvek lelkét...

Kénes, sárga lángok marják,
s az igazság láza rázza,
ki érti a könyvek lelkét,
ki az írást magyarázza.
Írástudás nagy mesterség,
vadon erdön vak futás;
arcod verik görbe cserjék,
égő parázs a tudás.

Tudásodat osztogassad,
erősítsd meg lelkedet,
mert lelke van a szavaknak,
a betű lángokkal remeg.
Éget a szó, de ha gyáva,
gyeplős kézzel markolod;
révedező koponyádra
táncol írott, sok sorod.

Böngéssz bár vén krónikákat,
forradalmak könyveit,
ne rettenjen gyenge lábad,
lelked legyen rá a híd.
Mert a tudás nagy varázslat,
és az írás bűvölet,
s úgy kell járni a paráznak
poklában az éneket!

Jaj, merre mennem?!

Az ordasok, ím, oly kajánok,
az ordasoknak nem hiszek,
a bárányok, jaj, oly bárányok,
a bárányoknak nem hiszek.
A próféták, jaj, oly soványok,
a prófétáknak nem hiszek,
a papoknak szent a jóságuk,
a jóságnak, jaj, hogy higgyek?
Az igazak, jaj, oly fehérek,

az igazaknak nem hiszek,
a gonoszok, jaj, oly sötétek,
s a sötétségnek nem hiszek.
Az erősek, ím, oly erősek,
az erőseknek nem hiszek,
az erőtlenek tévedősek,
az erőtleneknek nem hiszek.
A hegyek orma oly magasság,
a hetyke gőgnek nem hiszek.
Az igazság mért nem igazság?
Az igazsággal mit tegyek?

Ó, jaj, fehérség, ó, sötétség,
ó, jaj, reménység, méla kétség,
ó, élet íze, jaj, halálom,
zörgő kövecském, szép virágom,
te barna holló, hús galambom,
gyöngyös kacaj, te árva gondom,
te gyöngye lankám, sziklaormom,
te égi máglyám, szürke kormom,
honnan kell hát szaladnom,
merre kell bízva mennem?
Felelj, Isten agyamban,
felelj, Isten szívemben!

Te bolond csalogány

Mikor burján gyomok fakadnak,
deli tölgyek reccsenve hullnak,
amikor az angyalok születnek,
az ördögök egy dalt dúdolnak.
Vén dárdáit, ha bontja Isten,
holtak derűsen mosolyognak,
lágymozgásokon mozgolódnak
zászlai pestises hadaknak.

Homlokán rózsáskerti szűznek
fájó, avas ragyák ragyognak,
vidor, pacsirtás hangja buggyan
vén, pokolbeli táncosoknak.
Keserves nyárfák roskadoznak
egy őszebe síró délután.
S ujjam hegyén zendülve illeg,
dalol egy bolond csalogány.

[A magvetőnek vagyok a keze...]

A magvetőnek vagyok a keze,
s Te vagy a búzán Krisztus képe,
úgy születesz majd meg, friss sütet kenyér,
úgy vár ezreknek szelíd éhe.

A magvető-mag elporlad a földben,
de Krisztus képe mindörökké egy lesz;
élsz, virulsz örökké immáron,
Te Úr Istennek lágymozgó cipója: *Kedves!*

1943. november 14.

A megvadult szamár

Békés szamár volt. Domboldal füvén
feküdt és sandán nézte az eget.
Kék parajok, meg üde-zöld rügyek
álmodoztak telt bendője megett.

A pásztora, egy gazdátlan gyerek
ott heverészett málnató tövén;
a kedve halkan dúdolt, bugybogott:
végtelen dal s egy marék kislegény...

A szamár meg, míg gazdája hevert,
udvara akadt: bámész bámulók,
polgárok, szemük futkosó egér,
és roppant hasuk sanda, kandi pók.

S míg bámulták a szemük nevetett,
de piszkálta már őket egy manó:
s a szegény szamár szendergő farára
így puffant rá az első, durva bot.

Tán hátra nézett. Tündöklő szemében
– csepp tükör! – csillant pázsit, lanka domb,
így koppantott le fejére egy polgár:
egy görcsös kéz, meg egy szelíd doromb.

Lágy, égi szamár! Minek tűrte eddig?!
A türelem a zsarnokok joga;
úgy csépték, úgy hadarták, úgy verték;
a szeme könnyes, vérben a foga.

A kisfiút, ki pirosat aludt,
s az álma is dús málnát álmodott,
s most bömbölészve rohant szamarához:
már fülön fogta két botor marok;

püfölték őt is, verték szamarát,
az egyik sirt, a másik vinnyogott,
messziről néztem, mosolyogva néztem
a szamarat s a sok görcsös botot;

s úgy kérdezgettem magamban: mi lesz, ha
e szamár-törvény fonákjára jár,
s hogy megvadul majd polgár pókhasa,
ha oroszlánként rárúg a szamár?...

1943. november 5.

[Durmol a macska, brumman kinn a szél...]

Durmol a macska, brumman kinn a szél,
de lágyan csillan, Kedves, a szemed,
az őszi fáknak október mesél,
s szerelmes karod mégis oly meleg.

Villan a lámpa, lustán jár a fény
az ódon képek méla üvegén,
az ajkad oly lágy, mint a hús remény,
nincs is a földön más, csak Te, meg én.

Durmol a macska, halkan szánt az ujjad,
mint barna szél a réten, hajamon.
Csituljak-é, avagy daloljak?
Súgjad meg, Kedves. Nem tudom.

Az óra pöccen, serkednek a percek,
Mi vetjük itt most az igaz magot.
Hajadból kék langy fensége ernyed,
megszült mező nyugalma homlokod.

1943. szeptember 28.

Édesanyám születésnapjára

Rímét öntve lágymeleg szavakba,
szólni készül versem születésnapodra,
amelyik napon – nem tudom, hányadikszor –
életed fáján egy hajnali madár szól,
aranyos a szárnya, a csőrében béke,
az szemeiben az Isten szemefénye.

Szólok e madárnak: versemnek szavára
hulljon langyos esők serkentető árja,
hogyan amit én benne dús rímekben kérek,
sarjadjanak mind ki sejdülő remények,
s kalászkok súlyosló kincsével rakodva
köszöntsének im, be, születésnapodra,

minden enyhe óra boldogságot hozzon,
virágoknak lelke lágyan illatozzon,
júliusi napfény bíborló palástja
hulljon mindenütt a sötét, durva árnyra;
s hajónkat, mely szelíd vízen fut repesve
az Isten már boldog jövőbe vezesse,

ne legyen Londonban milljós bankbetéted,
a pénz bilincse biztos nem boldogít Téged,
de a Rózsadombon, kertre néző házban,
mit az első Nobel-díjból Neked szántam,
hagy köszöntselek föl még vagy százszor, sokszor
egy-egy ilyen verssel, születésnapodkor.

1943. február 7.

Ibolya

Omlik az ibolya,
szirmok hava töpped,
a vihar szeméből
porszemek görögnek,
jegenyék zászlaja
leomlik a sárba,
barna kelyhét bontja
éjszaka virága;

szépség szűk arcára
ráncok sánca réved,
a haláltól kölcsönt
kér a koldús élet,
jaj, minden múlandó,
csak Te vagy a gránit;
örök élet véste
szemed hús pilláit;

jaj, minden elomlik,
jaj, minden eloszlik,
ősz avar nyomán
május nem piroslik,
ő, tavaszi ágak
vénen kornyadoznak,
fülemülék torkán
dalok bujdokolnak;

költő keze roppan
árván, elütötte,
írástudók könyve
foszladoz a ködben;
omlik az ibolya,
jaj, minden eloszlik,
de a homlokodon
a május piroslik!

Reggeli, zöldben

Reggelizik a Kedvesem.
Kezében ékes-édesen
moccan a csésze.

Arcára csipke-árnyakat
egy barkás bokor bólogat,
akár az álom.

Hajába kuncog, belekap
a szél, és végigsimogat
sziromnyi ajkán.

A Kedvesem pedig nevet,
majszol egy csöppke kenyeret,
kortyol a tejből.

A tejecske meg oly meleg,
s csorgó, akár a szeretet:
boldog az Édes!

S mint nő a vers, úgy fogy a tej,
s a szépség lassan fölemel,
föl, a magasba,

akár a csacska gyereket,
ki magasságért pityereg,
az apja!

1943.

Szép, fényes délelőtt

Szép délelőtt van, rózsák szirma ékes.
Hallgat az ég, mereng a lomb.
Ki mellettem ülsz, gondolatod, Édes,
milyen derűs vizekre zsong?

Nagy szemeidben vitorlával úszik
e ragyogóan tünde menny.
Fehér kezed, mint pille, nyugszik
fatörzs-barnájú kezemen.

Egy szót se szólj. Csönd leng az égen,
fecske szállott most rajta át.
Egy szót se szólj, hisz úgys értem
szíved szavát és szándokát.

1943.

Szigorú ősz

Mint néne, aki rokont látogat
és megmarkolja keshedt kosarát:
ím, indul már az erdő, lépeget
az avaron, a kókadt rozson át.
Foszlott szoknyája szedres, szilvakék,
kócos haja, meg vén kendője barna.
Szegényes kincse lett ez a szatyor:
kerge makk, meg hullott, cirmos alma.

Hej, nagy kerítő ez az öreg ősz,
e vénasszony, ki buzdulva siet
és rózsafákat fojt meg a dühe,
s már feledi, hogy ő is szeretett.
Pedig de várta, ölelte, karolta
a hév nyarat, e borivó vitézt,
ki megejtette még ifjan s azóta
elhagyta rég és új csatákra kész.

Így ballag ő és rokont látogat,
s a vendégváró, szelíd emberek
nem is sejtik, hogy egy pokol lobog
sültalma-ráncú homloka megett.
Másnapra kelve pilled már a lámpa,
az öregasszony ágya hűlt, üres,
de véres fejjel, átvágott torokkal
borzad elő az egyetlen gyerek.

...Mint néne, aki rokont látogat,
sebes sarukban fut, lohol tovább;
varjak kárognak hátába, szemébe
a deres felhők sárga rongya vág.
Majd jön az este. Fáradó inakkal
a parti fűzek árnyain halad.
S megborzonganak messzi léptein
a levél alá lapuló nyulak.

1943. november 21.

IV/9
[1944]

A barna arcú, szép ajkú leány, ki...

A barna arcú, szép ajkú leány, ki
tegnap estig fürge szűz vala,
s kit akkor éjjel húsából zabálni
a földre tiprott három katona;
a barna arcú, szép ajkú leány ma
előttem ült, olvasván könnyedén,
s nem sejtette, hogy szemem megtalálta
a tegnap éjjelt hold tükrű szemén.

A barna arcú, szép ajkú leánynak
gyümölcsös hamvú, érett keble volt,
s nem gondolta álmában sem, hogy láttam,
amint a szíve vadul zakatolt.
S a barna arcú, szép ajkú leány, ím,
– amelyből eddig verset szemezett –
letette könyvét s térde lágy puháin
gyalázata és kéje reszketett.

1944

Akár egy kujon öregember...

Akár egy kujon öregember,
kit megtiportak a lovak,
még motyog a nyár szerelemmel,
s vére festi a lombokat.
Még gyöngé karja hadonászna,
s már porba markol. Semmibe,
úgy vonja szemét sűrű gyászba
a föllegek fulladt tüze.

Vagy néne, aki bandukolva
városba, piacra siet,
gyümölcsökkel rakott a szatyra,
és kapzsi lelke megrezeg,
de fölbukik, s mert oly erőtlén,
sok kincse gurulva ered,
s mint vásott purdék: barna ködben
kapdossák mind el a szelek.

1944. szeptember 16.

A csepűrágó panasza

1

Megírtad hát komédiádat
s pennádnak tinta volt a vére.
No, nyűtt színészek, vén favágók,
csepűrágók, ímé, előre!
Fűrészporos a színpad jóllehet,
és gyertya lángja benne a világ;
de hoppot és pár cigánykereket
azt vethetsz rajta. Siess, no! Tovább!...

Valami üstön lusta indulót
egy dádé ver a színfalak mögött.
Úgy pattog az, úgy huppog csudamód,
mint horpadt sírok hasára a rög.
Ijeszt a mécses, nyúlt árnyéka retten,
– a roppant hodály hülledő, süket! –
csúfoskodik nagy számárfülekben.
S ők visszaöltik rája nyelvüket.

Hej, nagy mulatság! Öt krajcárért játék!
S a tahó paraszt száját tátja mind.
Szatócsként mérik – duplán is ajándék! –
itt az örömet, kéjt, a bamba kint.
Láthatsz itt dámát pokoli ledéren
és nyálazhatod teste titkait;
kibuggyant keblét szagosan, fehérén,
lágý karja, térde, háta dombjait.

Bámulhatsz szüzre, halkra, patyolatra,
kit kismalacként szúr le egy király;
nézhetsz boszorkát, – söprűn gyűlve hadba –
kinek rőt kontya föllegekre jár.
Láthatsz itt dúsát, ki ha fröstököl,
három falut, száz jobbágyot eszik,
minden jószága már csak egy ökör,
s üres zsebéből mégis úgy: telik!

Elugrálják itt előtted, hogyan volt,
hogý szalmaszálért adtak el egy népet,
s hogýan dagadt ki ama szalmaszálból
a bitófa a hóhér köteléhez?
Gonoszt, galambot, bitorlót, bolondot,
marék rézpénzért Pilátust magát,
s eljátsszák itt, ha megbódítod hangod,
tán a Krisztust is, meg a Golgotát!

Szörnyű egy móka! Nagy szemei égnek
és a tuskó paraszt arra révedez,
hogý amit hozott illő fizetségnek:
a keshedt tyúkja csak megérte ezt!...
Üti markait, – rezesvörösek! –
hogý megrezdülnek belé a falak;
node fal, színész azért született,
hogý omoljanak, kiáltozzanak!

Otthon az asszony, állat, a poronty,
a marha bög, a kútágas vonít.
Roskadt tarisznya, céda rongy a gond,
itt leteszem hát. Úgyis úgy szorít.
És tapsolok, mert bukfenceznek mások,
s mert ugrálnak a hitvány tapsomért;
itt Jézus kínja horpadt, szürke bádóg,
bögréből iszom itt a bort, a vért.

Az élet is csak ennyi, semmi más:
egyik táncol, hogy csüngnek belei,
de lócán ül a másik, a busás,
és markát olykor összeverdesi.
No, csepürágók, ne legyen hiába
öt rézkrajcárom, vaskos tenyerem;
bőgjön a kondér, szakadjon a lárma,
halál, vajúdás, nász és szerelem!...

2.

Megírtad hát komédiádat,
zárul a függöny, vonul a paraszt.
Az éjszakában vak sötétség támad,
egy árva csillag, meg szívem virraszt.
A serpenyők, a királyi talárok,
a szüzek hamva, hullik mind, szegény.
Atyámfiái, olyan mély az árok,
s olyan hívságos minden lámpafény!

Komédiások ajka újra kattan,
oly szárazon, mint avult vasbilincs;
tudják ők régen: mákony a szavakban,
s a mámor mögött semmi, semmi sincs.
Pilled a mécses, elfújja egy aktor,
magára húzza a nagy éjszakát.
Hideg paplan lesz abból pirkadatkor
a puszta földön, hol több is tanyáz.

Megírtad hát, ímé, komédiádat,
de én csak botladoztam benne.
Magadnak ródd föl, ne az én hibámnak,
ha nem találtam szívre és szívemre.
Ím, visszaadom bohóci sipkámat,
kezedbe nyomom király-jogarom;
mert röhögésre sem enyhül a bánat,
s királyi pálcán sincsen hatalom.

Megírtad hát komédiádat,
s még életemben nem derültem rajta!
Nekivágok a korom éjszakának,
magam is cigány, füttyös, kósza fajta.
A tenyeremnek marad szöszke haj,
mit simogathat, s számnak is falat.
Ugráltasd csak, ha ugranak, – csuhaj! –
bolond, reszketős komédiásidat...

1944.

A lelkem mély, vén, álombarna tenger...

A lelkem mély, vén, álombarna tenger.
Mély, mint az Isten, s mint Isten titka: vén.
Hálómmal, a csillagbogú sejtelemmel,
csodapiros halakat orzok belőle én.

Ott szunnyadtam a Teremtés hajnalánál.
Örvénnyel háborgó, tajtékos ég alatt,
míg az Úr egy tarjagos-haragú sziklán állt,
s meleg szívéből az én lelkem fakadt.

Megszülettem, de még nem eszmélkedtem.
Mint tömbüvegbe zárt egy Isten: akarat,
s nem moccanhattam!...Már vijjogtak fölöttem
a sirályok, az első madarak...

Te gyöngyöm voltál. Te is álmodoztál.
– Nagy, néma tenger! Alvó gyöngynek párna! –
Oly szép voltál, hogy mosolyt fakadoztál
a tűnődő Isten magányos homlokára...

Bús évezredek, évmilliók suhantak,
mint hömpölygő felhők, hömpölygő ég alatt.
Ím, oldá nyugét az Isten habjaimnak,
s én első moccanásommal megcsókoltalak.

A Teremtés már emlék volt az Úrnak
vén s sziklaormú évmilliók mögött;
de hogy a tenger s gyöngy így összesimultak:
szívében amaz ősi tenger fölzümmögött...

Majd évezredek, századok megint csak.
Ígyen öltöttem ember-alakot.
Lelkemben sziklák tarjagos árnyai ringtak,
s egy morajló emlék sejtése hallgatott.

S mikor megismertelek, Kedves, akkor mintha
szemem egében gyúltak volna a csillagok:
mert lelkemben sziklák tarjagos árnyai ringtak,
s egy morajló emlék sejtése hallgatott...

1944.

A lomb után

Ballagdáltam az őszi tájban.
Kesernyés volt a lomb, a rög.
Vidor pipám füstölt a számban.
Settenkedett nyomomban a köd.

Almák s borzongó szilvák héjja.
Bőrükön rút szél füttyögött.
Mint bánatos mezőn a héjja:
gond verdesett szívem mögött.

Fáztam, s szántam a világot,
a deres erdőt, mely mint a dög,
kire halál füttyköse vágott
dermed, s rá varjak serge sűrög.

Vidám pipám füstölt a számban,
rossz kuvasz: bokámba mart a köd.
Szelek vijjogtak szét a tájban:
– „Itt járt egy költő s hümmögött...”

1944

[A mennyből jöttem, Kedvesem...]

A mennyből jöttem, Kedvesem,
pokolra hívnak engem,
ha most meg nem segít a menny,
pokolra is kell mennem.
Ha most nem rántja pallosát
egy angyal, vagy akárki,
tanulhatok, bizony, tovább
ördögtől furulyálni.

Hej, nagy a pokol, Kedvesem,
parázssal dúr szívemben,
s néha már alig hihetem,
hogyan angyalnak születtem.
Hogy szárnyam is van, ami még
tán kész a röptésre,
s már futnak rajta láng pihék,
s lehullik égve, tépve.

Pokolra hívnak, Kedvesem,
kik mennyemet irigylik,
s mert megszülettem, szívesen
kísérnének a sírig.
Kik eltapossák szívemet,
mint vért zabált piócát,
mert szeret, és mert tégedet,
s mert *Te* vagy a mennyország,

és egy körmöcskéd többet ér,
mint ezer másnak térde,
kik dicsőségért és egyéb
rongyért gázolnak vérbe;
mert ürge nyelved egy piros,
kiöltő rebbenése
több bölcsesség, mint papiros:
tudósok műve, élte!...

A mennyből jöttem, Kedvesem,
s most fülembe, bokámba
megrugaszkodva, vemhesen
ördög cibál a táncba.
Lányokat terel, – csorda lányt,
a kölyke valamennyi –
és fölajánlja mindahányt
mennyből pokolba menni.

A fiaik meg szurtosan
egy kerge dalt dúdolnak,
s ha elaludnék, biztosan
ott lent ébrednék holnap.
Ha elfeledném egyszer is,
hogyan angyalnak születtem;
száritkózhatnék holtan is,
odalent a melegben.

Ó, hát te angyal, jöjj, ha vagy,
s mert vagy, bizonynal jössz majd;
ragadd elé pallósodat,
szívem neked térdet hajt,
s dobants egy szörnyűt! Vagy: ne szólj,
üss szét e csürhe-népre,
megvillanó kardod alól
rémüljenek az égre.

S amikor jössz, tréfa-játék,
ajándék a győzelem,
s győzelmemre az ajándék
a mennyország lesz nekem.
Üvöltözhet, öklöződhet
már odalent a pokol!
Kék egében Kedvesemnek
ezer angyal bújdokol...

1944.

Almák elcsorranó szagával...

Pilledt ölemből lágy cirmos dorombol,
alkony-tüzezske durmol vén pipámból;
mint asszony, ha rakosgat drága lomból:
emlékem Rólad selymes csöndben rámol.
Mint alma, hogyha illatozva gondol
a kályhán sülvén télen, áldott nyárra:
ím, illat terjeng, hullong halk dalomból
a végtelenbe, esti kis szobába.
Oly békés vagyok, mint a tűz pipámban,
oly lágy vagyok, mint megszegett kenyérke,
oly jó vagyok, mint rossz pipám a számban,
oly könnyű, mint a csókod régi méze!
Sok éhes ajak étékének szántan:
kenyér a szívem! Isten megigézte...

1944.

[

[Angyalok a leányok, angyalok!...]

Angyalok a leányok, angyalok!
Vagy kis sárkányok inkább, ördögök?
Egyik szemem sír, másik bazsalyog.
Rózsám is nyílik oszló dög mögött.
Angyal a leány, bizony, angyal ő,
mert gügyög reám s talán kinevet.
Ördög a lány, pokoli kereszt ő,
úgy sarkantyúzza rusnya szívemet.
Ó, ne kérdezzesd, kidobd szívedet,
ne, mennyi azokból még a nap!
Kötélen járunk, s ne feledd:
ha megszakadsz is, elszakad.

1944. május 19

Bárha kordén,,

Bárha kordén, bárha holtak
szekerén vagy taligán;
csak vigyél már, Uram Isten,
üsd föl másutt a tanyám.
Sebes szájú, máléképű
kocsisa legyen cigány.
Mit bánom én, Uram Isten?!
Üsd föl másutt a tanyám.

Döccenj velem poroszkálva
bűzös hulla-szekeren,
rothadozó holtak között
én legyek csak eleven.
A hajcsárja csonka fogú,
reves állú, rossz Halál.
Csak vigyél már, Uram Isten,
üsd föl másutt a tanyám.

Vagy csak tolj úgy két karoddal,
mint kubikos a sarat,
megrozkadó taligáján,
elveszendő ég alatt.
A lábaim széjjel vetve,
tenyerem meg földig ér;
ha szeméttel, ha döggökkel:
csak vigyél már, csak vigyél.

Köpjenek rám, - sárba köpnek
mind az úccagyerekek.
Mit bánom én azt?! Hiszen Te
gyöplűzted a szekeret.
Vén taligád is nyikoghat,
ha Te vagy a kubikos,
semmit se félj, Uram Isten;
helybe érünk bizonyos!

Ó, hullákkal jöhetsz értem;
orrom nem facsarja szag,
s ha én velük elkomázok,
tudom, rám mosolyganak.
Nem félek én, mért félnék én?
Nem apám a félelem,
anyám sem a gyávaság volt.
Csak Te maradjál velem!

Csak Te várjál halk-pipázva
eresz alatt, a tanyán,
amikor én megérkezek
vén kordén, rossz taligán.
Halottak közt, nyirkosok közt,
tépett nyelvek, vert fejek,
eltört csontok tömegében
csak majd föllelhesselek!

Kezelj akkor velem, Isten,
s ne kérdezd a nevemet;
elég az az üdvösséghez,
ha én tudom a Tied.
Akaszd ki a kocsi rúdját,
ítasd meg a lovamat;
megfáradtan majd megfőrek
barna bajúszod alatt...
1944.

Cinege

Bolondosdalú, bohó cinege!
Dallal szökik, hogy zeng belé az ég,
s meg nem pihenne! Dalból tartja el
kis feleségét, meg négy gyerekét.
Úgy sűrög, pördül! Somolyog a bölcs,
megvéhede tölgyfa. Ámul a világ.
Ki látott még ily bolond madarat!
Ki hallott ilyen csodás muzsikát?

Lásd, kerge madár vagyok magam is
Kedvesem, mint a cinege. Bizony,
a dalomból lesz majd a kenyerünk,
s jól tudod Kedves, te vagy a dalom.
A havas mezőkön ordások suhannak,
én főntről róvok csordáik nyomát.
s ha nem is vált meg a dal egy világot;
megváltja bizton bátor dalosát.

Dallal lakasd át gyermekinket, Édes,
ha megszületnek dalból, dallani,
hogy egykoron majd ők is merjék, vágyják,
a farkasok közt daluk vallani.
Nem az a költő, ki csak énekel,
de kinek dalra erős a szíve,
s nem tántorítja fölgeteg, pokol!
Alant a csorda, fönt a cinege!

Csihaj!

Borotvapengén táncolok,
ajkam vacog, nem bazsalyog,
hej, nagy legény, ki mosolyog,
csihaj!
Aki még most is vigyorog!

E penge táncra oly kevés,
a táncos gyáva, ő merész.
Az élet itt egy billenés,
csihaj!
Az élet csak egy billenés!

Nem nézek arra, erre én,
dőrén magot sem vetek én.
Csak ez a penge az enyém,
csihaj!
Csak ez a penge az enyém!

Egy percre meg nem állhatok,
mert menten ketté hasadok!
Vad táncolásra ez nagy ok!
Csihaj!
E kerge táncra ez az ok!

Vagy a penge, vagy a talpam,
biztosan elkopik majdan.
Ez a tánc nem fog ki rajtam!
Csihaj!
Hogyan is fogna ki rajtam?!

1944.

Édes a kóruson

Zápor a nap! A reggel szinte ázik!
Akár ákácok méze, harmata,
illattal dől a fények garmada!
Tőlük a hűs templom kivirágzik.

Mint víg darázs, ha rebben, döngicsél:
a kóruson gyöngy szüzikék beszélnek,
tünde ruhásan. De gyűlnek már a népek,
az orgona is réved, fölzenél.

Édesem lebben fönt a kóruson.
Hajában egy szál, csöppke gyöngyvirág.
Most leheli a reggeli imát.
Szívéből álmok bársonya oson.

Szelíd homloka, – ó, csak én tudom,
hogy lágy tejekben mossa minden reggel! –
úgy hallgat most! Néz kékegű szemekkel.
Csukott ajka is pötty, piros szírom.

De szállong már a fény virágosője,
s a virágoknak hull a fénye terhe;
buzdul a templom égig érő kelyhe,
a derűs Isten úgy kortyol belőle!

Zendül az ének, az orgona: madár,
mely a boltívek hajlatáig repdes,
s úgy tör mind följebb: Énekel a Kedves,
kipattant ajka dallal harsonál.

Ó, nézd, ó nézd, ha szemed szépre vágyik!
Haja kibomlik, – az is fényeső –
s a vállára hull. Az ének egyre nő,
s mint tölcser pördül föl a magasságig!

Nem is szírom már, hallga, halld az ajkát!
Piros pacsirta! Csattog, csivitel,
csacsog, viharzik, szökken, énekel,
úgy szédíti az örvénylő magasság.

Már zúg a templom, megrozkadni látszik!
Egy kicsi szívbe hogy is fér ennyi,
töménytelen dal! Hogy tud zengeni
így egy édes száj Isten trónusáig?!

Csak nézek, nézek tündöklőn reája,
s a homlokára, melyet, – nem tudom,
talán a fénytől? – glóriába fon
aranyt zuhogó haja koronája.

És mondanám, – mert látomással látom! –
nem is te dalolsz Kedves már, de téged
zengnek a szentek, aggok, tiszta vénnek,
az Isten roppant boltos templomában.

Így zengenek, mint te dalolsz most, Kedves.
Így cikázol, így szárnyalsz ajkaikban.
S hogy elvégzik majd, csiszi, csoszi sorban
járulnak csókra gyermekszűz kezedhez.

1944.

[Egy verssel több lett...]

Egy verssel több lett a világ,
s csak az ég tudja egyedül.
Hajladoznak a rózsafák.
A lombon gyatra nép fűtyül;

az Isten meg rábólogat
és derűs kezével legyint:
„no, egyik tünde álmomat
hát elálmodoztam megint.”

1944. szeptember 14.

Éjszaka rőt, piros ágyán...

A szeretőknek, míg csókkal ölelőznek
rőt, kába ágyán a borongó éjnek;
nyelve hegyén a végtelen beszél egy
titkot, amit már nem mond újra többet.
A szeretők, míg forró simulásban
egymás ölébe, életébe vesznek;
már sejtik, hogy nincs arca az Istennek,
csak szíve dereng föl egy-egy drága nászban.
S a szeretők, ha nász után zsibongva
elomlanak láng paplanán az éjnek;
már nem tudják, hogy Istennel beszélget
elcsókolt csókjuk zengő csipkebokra.
A szeretők a csók után oly búsak!
Szívükre vesztett mennyi árnai borulnak.

1944

Fák alatt a fürge füsttel...

Hej, mennyi dohányt elpipáltam
az udvaron, a fák között
a délutáni tünde tájban,
s hús illatokkal szállt a füst.
Egy mézízű versen dönögve,
vagy nézve Édes szép szemét,
víg füstöm a szél mennybe, rögbe
dudorászva kergette szét.

A fák alatt a fürge füsttel
én oszlok-é? Vagy csak a lágy
dohánynak illó tüllje tűnt el
ég alá lengve lombon át?
Csak azt tudom már, hogy a gondnál,
hej, könnyedebb a gondolat,
s elillansz, semhogy gomolyognál,
te, tünde füst a fák alatt.

1944. szeptember 15.

Fehér kenyéren, barna boron...

Csak füttyel tengnék fázva, bandukolva,
indás ösvényen, sívó homokon,
ha korsód, Kedves, ajkamon nem volna,
ha nem te lennél kenyérem, borom.
Bolond csavargó, talpaló legény,
rongy kabátjából csüng a könyöke,
bajszán, mint morzsa billeg a remény,
és meleg hite minden fekhelye.

Csak füttyel tengnék fázva, bandukolva,
kék ég alatt, zöld fűvön, rossz gyepen,
ebet tanítnék csípős somfabotra,
szelíd dalokra szendergő szívem.
Hetykés hajam mind homlokomba hullna,
s este a földre árva homlokom,
ha korsód, Kedves, ajkamon nem volna,
s nem lennél ízes kenyérem, borom...

1944

Háború verseiből

1.

Távol Tőled, csatazajban, ahol csak
halk hőse vagyok robajló háborúnak;
ó, Kedves, rőzsetüzű dalokkal dalollak
a fekete mennynek, e mennyköves borúnak.
Mint portyán, vagy mint csordával menekült,
kire vert házak vályogfala roskad;
mint ki akaratlan tilosba került:
még elmondalak e földnek, magyaroknak,
fajtámnak, e rongyos népnek, akit, lásd
egy örült hajcsár véres ostora kerget;-
s balga zsellér, még hiszem, hogy a sziklák
omlása közt is dalaím kikelnek.
Távol Tőled s mint tűzhöz, közel a vészhez:
a Te neveddel imádkozom, Édes.

2.

Immáron bölcs vagyok, oly sokat tanultam.
Láttam égő házat, véres sebesültet,
hajszolt orosz foglyot, kisgyereket holtan,
bújdosó gazdagot, megtért menekültet.
Ismerem az ágyút, ölés csínját, bínját,
szegények szemének sötét feketéjét,
éltem már az éhség ordító kínját,
havas magasságban az örvények mélyét.
Néztem már fölleget, útra kerekedve,
dühödt fürgeteget, halk odúmba bújva;-

emberi beleket fára tekeredve:-
immáron bölcs vagyok, zümmöghetném újra.
Pedig tudományból többet sose vágytam,
mint olvasni Kedves szeme sugarában.

3.

Mintha egy szörnyű tenger háborogna:
bömbölve s halkulva ágyúszó remeg.
Akárha tengeren kisgyerek vacogna:
nagy lázak árnya sújtja szívemet.
– Hát ennyi az ember?! – törve tördelem,
mint halálra szánt barát a füzért.
Ó, boldog Isten, ó, szegény szerelem!
S a föld lakol a Bűn bűneiért.
Nincs énnekem már hazám, otthonom,
csak pár rokonom: elmondott igék.
Nincs nékem fejem hová hajtanom,
mert Kedvesem is messze, messze még. –
Tengek a földön, mint óriás árva:
felhőből homloka, örvényből a lába.

4.

Amikor lőttek, gyilkoltak: kacagtam.
– Te, Sátán! – mondta az édesanyám.
Én fürödtem a bűzhödt mámorokban,
akár egy kalóz az örömtanyán.
Érett asszonyokon, zsenge szüzeken
véres, vad katonák marakodtak.
Nekem akkor buggyant a legszebb énekem,
rímeim teli himnuszokba fogtak.
– Ó, költő! – dadogtam és repestem
s csókoltam volna Isten szent kezét,
hogy így megfürdet vérben és szeszekben.
S hogy dallá költsem: mennyi, mennyi még!
– Ó, költő! – dadogtam és repestem.
S kínok, meg kéjek örvongtek szívemben.

5.

Kit árvának szült anyja a világra,
vad vinkókkal Isten itatja azt.
Úgy dűnnyög csak, mint a kocsmá zugába
egy ökre vesztett, búsuló paraszt.
A kucsmáját elnyűtt szemébe csapja,
hogy poharánál ne lásson tovább.
De nincs ottan a bornak foganatja,
hol bús a szív! S a mámor messze lát.
Majd jő az alkony s vert, vén kocsmablak
mindkét szemére lassan megvakul.
Egy horpadt süveg az asztalra roskad.
Hidegen csillan az üvegben a bor.
Rossz, gyűrött szajha az ajtón betekint,
előre lép. S a bort kiissza mind.

6.

Egy oláh hadnagy nálunk ütött tábort,
és franciául gagyogott velem.
Így tudtam meg a legszebb igazságot,
hogy: nagy a föld, de egy a szerelem.
A szíve fölött, zubbonyában hordta
a szerelmese képét, kéznyomát;

tudom: inkább gyűlölni kellett volna,
s én megszerettem a véres katonát.
Ő akkor tanult éppen franciául,
s én feledtem már sokat; mégis úgy
sejtette lelkem, hogy egy angyal járul
a szíveinkhez s rajta nyit kaput.
Csillag-kaput, hogy a föld sokat lásson,
egy magyar költőn meg egy vad oláhon.

7.

Mint a süket, ha háta mögött beszélnek:
feszengtem én, mikor oda-odaszólt
az oláh hadnagy a tiszt legénynek.
Ő meg akkor pilllogott, hogy én magyarul
ejtettem egy-egy szót az édesanyámnak,
s szinte sejtettem: várja, hogy a töröm
mikor szalad a hátába? Csupán csak
illeme fogta, hogy föl-föl ne üvöltsön.
Ó, akkor halkán, elmerülve magamban,
– míg imák selymes arany zászlaja intett! –
így fohászkodtam föl, így imádkoztam:
– „Tépd ki, Isten, gyűlöletes nyelveinket!
E nyelvet, amely mást készül dadogni,
mikor a szívünk csak egyről kész dobogni.”

8.

Te szőke béke, úgy vágyom utánad,
mint csókokra a távol szerető,
úgy vet neked a lelkem gyolcsos ágyat,
mint friss hantnak a régi temető.
Ó, béke, olyan hús lehet a szájad,
mint Kedvesemé. – Dallal nevető! –
Ha szívem puha bánatokra vánnyad,
lágy csókjaival becéz, szeret ő.
Ó, béke, durva tövisbe lép lábad,
s az ég baljósú fényben feredő;
ó, béke, szánjál, hiszen én is szánlak,
szeressél szűzen, szűzi szerető!
És csókolj, mintha csókodat ő adná:
a Kedves. Ki most hajam simogatná.

Három pille

Reggel

Alvó a táj
és szótalán.
Rest, bő szítán
pörgő arany.
Csorgó ború
halk permete.
Homokba nyúl
az Úr keze.

Délután

De délután
már víg az ég,
mint szűzi lány,
ha futva lép,-

mint lágy mosoly,
– pihék mögül –
ha bujdokol,
majd földerül.

Este

Fáradt világ.
Vén, bágyatag,
elomló ág
a fák alatt.
Ó, barna csend,
te száraz ág;
amerre ment,
örizd tovább,
én Istenem
hús lábnyomát,
az elpihent,
nagy erdőn át...

1944.

Isten

Nem vagy villámok öregapja,
csak egy-egy jó szó foganatja.
Bajszodon vér, vak bor se csordul,
de nóták leve lágy mosolybul.
S van úgy, hogy kardod is kicsorbul.

Nincsen félelmes buzogányod,
tigrisbőröd, hős kacagányod.
Nem is jössz hadak tömegében,
csak Kedvesemnek kék szemében,
szerelem szelíd tengerében.

1944.

Isten nyelve hegyén

Az ember sorsa furcsa költemény,
– ez örök versnek nincsen eleje –
rímei vagyunk, Kedves, Te meg én,
nagy egybecsengés összelelt ríme.
Nem is születünk. Isten keresett
s talált meg benned, bennem egy rímet.

Ezért jöhet hát fürgeteg, pokol,
– a renyhe rögre kell a lágy eső –
ez örökkön vers él és bujdokol,
s a csóvás vihar üstökére nő.
Kedves, ne félj. A vész rügyet melenget;
S már nem mi élünk, Isten szaval minket.

1944.

Jöjj Jézus, égi sártörő!

Az öcsém egy legyet fogott,
vidor danájút, zöld hasút.
Legyecske: hévláng nyár donog
tündöklő szárnyán, hogyha zúg.
Legyecske! Zsongó nyár szava,
július kerge hegedőse!
Gyümölcsök hamva, zamata,
délutánok kába hűse.

Szorító marka börtönén
torkára forrott már a dal.
Elmélázva hallgattam én,
fájt e keserű diadal.
Mert úgy éreztem: az öcsémnek
tenyerén nyár egy darabja
vergődik, s így csal sűrű lépet
az ősz is, hogy nyarunk ragadja;-

hogy így hullik el július is,
így fonnyad el majd a barack,
hogy lánykák keble, ifjú hús is,
egy ilyen marokban ragad,-
hogy verseimnek légydanája,
zöld hasú, vidám éneke
így kínlódik majd valahára,
sodorván halál tenyere!

Már rettentem. S még révedeztem.
Fülemben földongott a rím.
S ím, lány szemekkel szörnyedeztem
a balga légy vad kínjain,
amint öcsém, – ki imént éppen
dús sarakat gyúrt, dagasztott –
nagy gombócokkal a kezében
a légyre nyűgöket ragasztott;

formás golyót, sötét bilincset,
a szemtelen, a kerge légyre,
s úgy nyomkodta mindegyre beljebb
a sárkoporsó közepébe!
Parányi légy! Roppant koporsó!
Szerelmet, dalt is belevesztő,
jaj – zümmögés, – hiába zsongó,-
Isten fülét meg nem repesztő!

Már akkora volt börtöne
szinte, akár nekem a föld,
e földnek fulladt közepe,
honnan hang hiába üvölt!
Mintha rám nyomta volna mindet,
e mérhetetlen vak sarat,
mit bölcs balgák és balga bölcsek
világnak, földnek mondanak.

Az én tudómet repedezte,
sürgette hörgéssel teli
kiáltozásra a légy veszte!
Az én homlokom verte ki
a vér s verejték! Fulladoztam,
mintha az a tenyéryi sár
az én koporsóm volna mostan,
s a vége végem lenne már!

Ó, tudtam akkor: légy danája,
zöld hasú dal csak a világ,
s az Isten kicsi unokája,
a halál, egyszer: „Ne tovább!”-
azt mondja nekünk s már sarat
készít elő a dús napon,
s míg ujja szárnyainkba kap,
a sárba sorra belenyom.

A sárba, sárba, árnyhomályba,
bolond gombóca közepébe,
halállal álmos, kába tájba,
süketség süket velejébe,
s évezredek és nemzetek
megfulladnak, mint hogysem százig
elolvasnának! A gyerek
velük kacagva gurigázik.

Ó, tudtam akkor: ez a vég,
ez minden lény halála,
az ember élte: kerge légy,
s hős műve: légy danája.
Előbb, utóbb – a kisgyerek
játékos, s létünk dunnyog! –
rózsaszín markába temet,
sötét sarakba nyomkod,

szörnyű halálba! Ó, szívem
megugrott kalapálva.
Előbb úgy szóltam, csöndesen,
majd harsantam kiabálva!
De mindhiába volt a légynek.
Hogy börtöne kifeslett:
testén a foghatatlan élet
nem öltött többé testet.

Hallgattam hosszan. Az öcsém is.
Szeme borús lett, révedő.
Sejtette tán, – és tudtam én is! –
hogyan értünk jön majd az idő;
hogyan poklok puffadt közepén is
az ég marad a hús derű,
s az embernek – ha csacsi légy is –
Jézus, Jézus a Sártörő,

Ki nem késve jön, mint én mentem,
s ha az ujja szelíden nyomja,
szertefeslik azon menten
a halál rossz galacsinja.
Ki értünk – gyermek kedvtelése –
nem restell sorba, sorra
hajlongani, vévén tenyerébe,
hogyan koporsónkat kibontsa;-

Ó, Jézus, égi Sártörőnk,
Ó, Jézus fény derűje;
lásd, dalainkra döngve döng
a sár sötétje, büze!
Széles s lágyívú tenyered,
s szemed aranya, mint nap!
Ó, szárítsd föl sárba vetett,
tündöklő szárnyainkat!...

1944.

Kék köténye mennyel ringott...

Kék köténye mennyel ringott,
haja éke: lila láng,
júliusi hev mosolygott
búzatermő derekán.
Lábaidnál sürgött mégis
ez a barna, drága nyár,
talpaidnál érve égig:
félénk szolgálóleány.

Tisztavízű forráshabbal
mosta lábacskád havát,
s elhalkulva lepve, loppal
ráejtette homlokát.
Elfakult a kék köténye,
elpilledt a láng haján;
s lábaidtól szállt az égbe
a nyár: kicsi szolgálány.

1944.

Királyleány kis jobbágya

Szolgáló-lányod a nyár,
országod egy harmat,
tükröd a hold udvara,
s egy virágnak illata
királyi hatalmad.

Oly ifjú vagy, mint a rügy,
mit a május költött,
s mégis százszor idősebb,
mint a legvénebb vénnek:
végtelen volt bölcsőd.

Magam, apró jobbágyod,
– nem soká királyod!
Hogyha édes jogarod,
csókos szájad átadod,
átadni nem szánod...

1944

Lapdám, kacagva szállasz...

Fehér és lágy vagy, mint a tél,
fehér és lágy, akár a tej;
sejtelmes, mint a szőke szél,
sejtelmes, mint egy őszi jel.
Bő vagy, akár a tiszta vér,
bő vagy, akár az anyamell;
meleg, mint megszegett kenyér;
meleg, mint első hópéhely.

Ifjú vagy, mint a sürgő rügy,
ifjú, mint vénnek a halál;
arany vagy, mint a nap, ha süt,
arany, mint őszi pókfonál.
Kutatlak s lellek mindenütt,
mint gyermek, ha lapdája száll.
Úgy felszökellsz! De visszaüt
Isten, s a szívem Rád talál.

1944

Madame

1.

Olyan volt, mint egy kínai baba,
akit elvétett öreg mestere.
Ahogy faragta, ráncos homloka
le-lecsuklott s már reszketett keze.
Reszketett parány szerszáma, bizony,
mert még munkálta, illatos teát
szürcsölgetett és csöpp pipán szirom-
rózsákból kék mennyországot pipált.

Meg-megszaladt hát itt-ott véseje.
S e vén ravaszra az vessen követ,
kinek még csókban nem telt öröme,
ki lányt, lágy füstöt sohse szeretett.
A két szeme így holdra sikerült,
– tündérek benne, vagy csak tünde ég? –
ajka helyére szilvás szív került,
borongva rég nyár, ifjú őszi ízt.

Bizton hazudnék lábát mondva szépnek.
Csúnyácskák voltak!...Tán csak kecsesnek?...
Honnan is tudnám, mindhiába kérded!...
De bennük egy álmodott tánc repdesett.
A kezei? Az ujjá mind finom volt,
akárha hűvös hárfán szaladó;
ujja hegyén is minden furcsa félhold,
szeme holdjával alkonyt hazudó.

Karjáról szóljak? Válláról? Nyakáról?
Kalászos volt-e? Hamvas? Süppedő?
Nem szólhatok, csak lágy pongyolájáról,
mely tarkán takart, mint a vén idő,
a vén idő, ez az ó-kínai kelme,
mit százak szóttek szépnek, lebegőnek,
s melyről nem tudjuk: gyenge, lenge selyme
gyöngy halmokat föld? Roskadt temetőket?

E kelme volt a mesék dús világa,
mit magára vett olykor délután.
Nem titka fűtött, csupán tarkasága:
keleti álm selymes pongyolán!...
Indák! Virágok! Sohse látott szirmok!
Rebbenő pillék, röpülésre készek!
Minden vonásuk forró, vágyó, tiltott!
Fojtott ölések, fojtó ölelések...

Ilyenkor szinte szép lett, érdekes...
E tarkaságban megfénylett haja,
már nem is sárgán, de buján veres
lángokkal omlott le vállaira.
Gazdag lett tőle, dús keletnél dúsabb,
titkok gazdaga, roppant nagy kincsek titka!...
S e titkok kútján halálnál is búsabb,
mert kalit volt e pongyola, kalitka...

2.

Hangját mesélem. Rím is így zenélhet,
ha életre kel egyszer a szobor,
s egyszerre buggyan róla csók, az élet,
mi eddig izzott, fűledt, bujdokolt.
Ő is szobor volt, mester vétett szobra,
s nem hibás benne, hogy elvétetett.
Szavai voltak rabságának nyitja:
vágyat, szerelmet bennük lelve meg.

Óh, szava volt a pongyolája mása,
a pongyoláé, mely a test megett,
– mit elnagyolt a mester kézvonása –
pompázatos tájakat sejtetett.
A szava volt a fűszer, India,
vak Perzsia, vad birsek, hév fahéj:
méreg volt szava: titkot innia
annak, ki velük szembenézni fél.

Öblös pohár, egy csorgadó ital,
bátrak bora, kik áhítják, merik
a kíváncsiság szent ujjával
föllebbentni a titkok lepleit.
Kik tudják régen, hogy a vén idő
is selyemrongy csak a kelméje megett,
szűz, bájak tája, – csókkal epedő!
És sírok komoly fejköve lehet.

Így tudta ő is. Ezért volt szava
hímes ruha, mit hűlt tagjára vett,
ezért volt az a tarka pongyola
csodás beszéde halk teste felett.
Ó, már látom, nincsen bölcsebb nála,
és sejtem, hogy titka kulcsa mit jelent:
szavakba tárta, hús selymekbe zárta
az okos véget, a dőre végtelent.
1944. május

Magány

1.

Mint koldus, ki a barna földön hálva
sokfoltú, toldott rongyaiba gunnyad;
fázva bújok a vedlett, vén magányba,
míg gyűlöletnek vad szele borzongat.
Kínzását komoly oktatásnak szánva:
szelíd emlékek bő emlője szoptat;
ím, Rád gondolok, csodaszép ruhámra,
mit letépett a véres, rohanó had.
Ó, fájó magány! Feslett, durva köntös.
Ó, Kedvesem, Te gyönyörű ruha!
Rossz őszi esők nyirkos könnye öntöz,
mint magányomnak könnye, zápora.
Gubbadok, várok, a holt tájon borongok
s számlálgatom az októberi lombot.

2.

Számlálgatom az októberi lombot;
kakukkmadár, mondd, hány perc volt a nyár.
Mint pásztor a füstön, vén kődön borongok
mely fojtó télnek fájó csöndje már.
Pilled a lomb, csapdos a rusnya pörnye,
erdők csapásán most oson a vad.
Nem kérdelem én sem: Isten, hova, merre?
A kósza szélre bízom magamat.
Zizzentsen csak, mint október az avart,
sodorjon csak, mint lusta füstöket,
hömpölygessen, mint vészek a magyart,
mint háborúkat vén évezredek.
S gyökért futok tán egyszer valahol,
ahol a nyár piros, dús ajka dalol.

1944.

Méricskélj aranymérlegen...

Méricskélj aranymérlegen,
mint gyógyszerész a mérget,
hogyan súlyos-e a szerelem,
és néked mennyit érhet?
Kóstolgasd száraz ínyeden,
– míg szeretődöt nézed –
hogyan mákony-e a szerelem,
vagy csupa mézes, édes?

Lóbáljad hajszálszínen,
– és kösd reá az élted –
hogyan mennyit bír a szerelem,
ha dördül az ítélet?
Hogyan miként könny a szemedben,
fölszáradhat-e végleg?
S te magad lógsz köteleken
torka fölött a mélynek.

Méricskéd, szabdald, úgy, ahogy
szerelmed tartja éppen;
ragyogj, gagyogj és olvadozz
a kedvesed szemében;
de jól vigyázz: ha kincsedet
oly bő kézzel fecsérled:
elfeslik a selyemzsineg,
s nem marad, csak a mérleg.

1944.

Mint a fecske...

Mint a fecske a csacska fiókát,
étetsz jóízű bogarakkal,
melengetsz széles, langy napoddal,
itatsz hajnali harmatokkal.
Dalom is költöd lesve loppal
reám sugárzó mosolyoddal,
Kedvessel, eleven daloddal,
Én Uram, Isten!

Mint fiók a fecske-anyára
gügyögök bölcs homlokodra,
kacagva és megkomolyodva,
elülve és fölmagasodva,
neved foglalva halk dalokba,
ágyazva fübe, illatokba,
fiókáinak szívére fogva,
én Uram, Isten!

1944. február 2.

Mint barát, rossz szőrcsuhában...

Mint barát, rossz szőrcsuhában,
klastromban, vén magányban,
hol bús homály és árny van,
már-már halálra váltan,
szorongó szívvel kérem:
őrizd meg Édest, Isten,
szüzike fehérségben!
Nyújtsd ki föléje ujjad,
a béke-üdvű pálmát,
óvjad meg lelke álmát;
én pedig így tanuljak
Tőled erőt, kegyelmet,
hogy Édest – drága gyermek! –
megőrzi a Te lelked!

Ó, mert e szegény világban
hadak száguldnak százan,
ringyó halállal nászban,
szüzekeskék sikolyában: –
ó, mert e vér-vert földön
gaz az igaz is, hogyha
rajta a harci-öltöny!

Mert az ember csak gyermek,
s ha kardot kap kezében,
úgy áhít az a vérre,
mint akit átkok vernek.
Ó, Isten, pálmás ujjad
terjeszd fölé s vakuljak
kegyelmedből, mely dús nap!

Ó, tartsd meg hát Édest nékem
szüzike fehérségben;
hulljon százszor a vérem,
csak csöpp könny, az övé – nem!
Ó, Isten, alleluja,
– mely trónodra tömjénezz –
legyen a szívem búja,
ó, úgy üvölt fohászsom,
mint ordas, elesetten
a pásztorra, veszetten!
Mint ordason a pásztor,
ó, Isten, irgalommal
bánjál síró dalommal,
s kegyelemmel, halommal!

Mert mint barát a csuhában,
szívemben, vén magányban,
hol bús homály és árny van,
halálra is elszántan,
kínlódó nyelvvel kérem:
ó, Isten, Isten, Isten,
értsd meg az én beszédem!
Nyújtsd ki föléje ujjad,
e béke-üdvű pálmát,
óvjad meg lelke álmát,
s én tanulva tanuljak
Tőled erőt, kegyelmet,
hogyan Édest, – drága gyermek! –
megőrzi a Te lelked!

1944.

Nincsen tovább!

A csillag kisírta szemét,
már vaksi árnyán hunyorog,
s hogy megtermette levét,
a kádak alján must csobog.
A nyár ellőtte tűznyilát,
fegyvertelen most s meztelen,
a pap elmondta az imát,
nem kísért bagoly lelke sem.

A mag meghozta a kalászt,
a kalásznak már álma nincs,
a cinke elzengte dalát,
s a szél úgy tépi szerte mind.
A lotyót elhagyta heve,
hiszen a karja úgy ölelt!
Anyát megszülte gyermeke;
élet, halál, ímé, betelt.

A duhaj megitta borát,
és nincsen vágya semmi több,
a szélvész oldja sátorát
a síró, üszkös rét fölött.
Az éhség durván jóllakott,
tokája nőtt és potroha.
Lábára áll az elbukott
Ördög, s már nem bukik soha!

1944. január 31

Október, vén juhász

Megrottyantotta bográcsát az ősz,
öreg cseléd. Már hűs az éjszaka.
A sűrű füsttel lomhán kergetőz
a vacsorának éhes illata.
Az erdők alján kószál a vadász,
űzött vadakra most terül a lomb.
Vén, csőszös ősz a pusztákon tanyáz,
s a füstön, tűzön mélán elborong.

Éjfél utánra múlik a vadászat,
urak megülnek kész bogrács körül;
a vén csősz nyájas csillaggal komázzgat
a tűzön kívül. Subájára dűl.
Vecsernyét költvén, koppan a kanál,
bajszokat törlik a derűs urak.
Vén pásztor lelke hűlő múltba jár,
s terelgeti a csillagokat.

1944.

Ölelve, megölve

Megversz, hogy aztán megölelhess,
megszülsz, hogy késseddel megölhess,
meglelsz, hogy újra elveszejthess,
altatsz, hogy örült táncra sűrgess.
Étetsz, hogy aztán éhre koptass,
ríkatsz, hogy bőven megnevetess,
békítsz, hogy újra riogathass,
gyűlölsz, hogy ismét megszerethess.

Pörzsölsz, hogy szomjan megitathass,
dózsölsz, hogy hányva megcsömörljek,
rabolsz, hogy újra kincset adhass,
harsogsz, hogy félve csöndesüljek.
S ha életemet kérve kérdelem,
elfordulsz, hogy majd megfelelhess,
de tréfás is vagy, Uram Isten:
ellöksz, hogy aztán fölemelhess.

1944

Pálinka dicsérete

A pálinkába költözött a tündér,
a tündér lelkét ördög szállta meg;
szűz cimbalomként zeng az ócska kondér,
az éjszaka a rózsákon lebeg.
A kormos kandúr háztetőn nyivákol,
a szomszéd cirmos csókjáért eped;
haj, gyászfátyol a menyasszonyi fátyol,
mert eltépi a születő gyerek!

Bolond a bor, de kergébb, aki issza!
Csak a pálinka az erős menedék.
A bor a síró múltat sírja vissza;
a pálinkában poklok mérge ég.
Tűzre annak, ki tűzre-szedett rőzse,
pálinkát annak, aki kárhozik!
Ki angyaloknak hősi viselőse,
annak lelkén az ördög lakozik.

A pálinkába költözött a tündér,
a Sátán is tán pálinkát vedel,
mert e világnak szennyét, ronda bűnét
már csak részegen bírja ő is el.
A kormos kandúr háztetőn nyivákol,
a szomszéd cirmos csókjáért eped;-
a pálinkának bűzös poharából
igyál egy kortyot s add rá életed!...

1944

Pokoli s szörnyű...

A várost szörnyű ágyútűz feküdte,
mint martalócnak véres csókjai,
ha marva hullnak barna, ifjú szűzre,
kinek már jajját alig hallani;-
ez égzengető, vad földindulásban,
míg lángok kígyómérge fröccsent széjjel:
bújtam dölt viskó pókhálós zugában
egy tót anyával s kilenc gyerekével.

Rengett a föld és fohászom gyakorta
ájtatos, félő torkomon akadt,
mint gyilkosnak, ki bűnét vérbe, borba,
fojtná: az édes, mézízű falat.
– No, itt a vég! – így hüledtem, szorongtam,
ha egy-egy kőszá, merészkedő gránát,
a sárba sújtva sebét, tépve roppant,
s rengés futott a kis szoba falán át.

– No, itt a vég hát! – s pörgettem, motyogtam
Édes nevét, mint barát a füzért,
ki rossz poklon sül kinnal, cafatokban,
üvöltve nyája vén bűneiért.
Úgy intettem már égnek, égvilágnak,
mint vándor a nyárnak, kertajtó mögött;
Édes csókjai mind szívembe fájtak,
mint májusi-arany gyümölcsre a köd.

De ekkor – mintha álom-messze jönne,
nagy álmodásból éber látomás!-
mint termő fa és kilenc kis fagyöngye:
megláttam újra a szomorú anyát,
e bús szláv asszonyt! S mintha zsoltár zöngne
templomi dalt, a hozsánnák dalát,
úgy néztem én rá, akár egy tükörré,
melyben a csoda bontja láng-nyilát!

Akkor már tudtam: nincs addig halál, vég,
se fűre, fára, szívre pusztulás,
amíg a fénynek tartozik az árnyék,
míg el nem sírtuk könnyeink savát.
Akkor már tudtam: ki az Úr adósa,
– legyen csak egy csók, egy vers, egy kacagás –
nem fogja azt a poklok vasfogója,
nem rettentí az semmi látomás!

Akkor már tudtam: zúghat Belzebub,
mint részeg, aki uccahosszt üvölt;
nem hal meg az, ki Istennek adós,
s még holtában is kiveti a föld!
Mert születésünk tartozásnak vétke,
s az életünk csak egyetlen garas,
mely fiadzva száll majd az Úr zsebébe.
Ó, szent igazság, keserű vigasz!-

Akkor már tudtam: adós vagyok én is,
és könnyel, csókkal, dallal tartozom,
s hogy életemet Isten-bátyák védik,
míg csókjaimat el nem csókolom...
s míg tartozásom zsenge sebe vérzik,
addig a szörnyek hév dühe sem árt,
s hogy az a koldus, szánandó szegény itt,
ki nem adósa senkinek se már!-

Az ágyúszó oly fölsajdulva vágott,
mint asztalra ha ököl sújtana;
fejkendőjén holt, fekete virágok:
szoptatni készült a szomorú anya.
Szép, szláv arca meg borongva mosolygott,
– és melleinek hús volt a hava –
s ki megtudott már minden földi dolgot:
bánatos s bölcs volt lankadt mosolya.

S én bólogattam. Nem halhat meg az se,
kinek búja van s kilenc gyereke.
Nem sós annak még eléggé a könnye,
nem fájt annak még eleget szíve!-
Egy gyermek fölsírt, nyolc meg nevetett,
mert az ablakon túl földerült a nap;
s csirregtek kergén, hogy a lég remegett
a gránátok, e részeg madarak.

1944.

Saláta, zöld levelekkel...

Házak elébe kigyűlnék a népek.
Pipaszó a világ most, álom a pad.
Az asszonyok az időről beszélnek
és rendezgetik ült szoknyáikat.
A leányok a kerítésnél állnak,
nem fűti őket immár a dolog.
Arcuk halmán, álluk almáján vágyak
pirosas hamva, cirma mosolyog.

A poros úton szél pendelye lebben.
– A karcsú nyárfák nagy, szikár szüzek. –
Elnyúlt kutyák az esteli melegben
kiöltik olykor fáradt nyelvüket.
A föld elfér egy asszony kosarában,
kerek saláta az alkonyati táj.
Pipázgatnak a parasztok, s lágyan
az este is bodor felhőket pipál.

1944. május 8.

Szerelem, víg gyermek, kékszemű!

Az ember lelke vaksi koldus arca,
ki ingoványon vinnyog, kujtorog,
s mint lottyadt gyümölcs: már ráncsal hunyorog
az Istenre, az örökifjú napba.
De semmit se lát, mert lelke foglalatja
éj és homály; s mint erdőn záporok:
e baljós sötétől ittas, tántorog,
mert léte ázott ösvényének vakja.
Csak a szerelem, a lelkek drága násza,
– piros csókokból fogant kisgyerek –
az, ki olykor kezünkön fog, vezet,
s hitvány szemünk ilyenkor mintha látna!
S az Úr arca – a kisdéd zeng, gügyög –
fö-l-földereng rossz szemhéjjunk mögött.

[Van jó pipám...]

Van jó pipám és jó dohányom,
s ha népem adja: lesz hazám is.
Vén csókok érnek ifjú számon;
virágba szökken majd a fám is.

1944. december 8.

Vers, vonóra és viharra

Bolond hegedűs, ríkasd azt a hűrt,
mert vonók lelke, dal a szerelem!
Azt játssza ki-ki, amit megtanúlt,
de játssza ám, hogy mestermű legyen!
Lány ajka nélkül sincs május, se csók;
hegedű se zeng-bong magától:
ó, riogasd hát, ragadd a vonót;
úgy zeng a dal, ha zendited, ha játszol!

Bolond hegedűs, ríkasd azt a hűrt;
hogy hömpölyögjön Isten s menny fele;
s oly szép legyen, úgy gyötrődjön vadúl,
hogy az ördög is fölnyögjön bele!
Hát ne sajnáld a hitvány rózsafát,
a hegedűt, az árva lelketet,
ha úgy játszod a szerelem dalát,
hogy szíved, vagy a vonód megreped!

Bolond hegedűs, ríkasd azt a hűrt,
vihar legyél, ki csillagot kavar!
Kínlódj, feszülj és véreden tanítsd,
hogy te vagy az úr, te csupán, s a dal!
S ha markodból majd kiesik vonód,
s dalod csillaggá rontja a halál:
ne szánd! A mennyben Isten hallgatott,
s a földön lent a legszebb rózsaszál.

A népszínművek parasztjai

Mi vagyunk a parasztok,
tömjösek meg mokányok,
barna sarat dagasztók,
deres erdőt járók.

Aranytinó, vaseke,
üres markunkat törje.
Vad nép szelíd gyereke.
Kalpagunk meg pörge.

Piros pipacs, zöld mező,
teli pipánk kajla
s dohányunk jófajta!

Nincsen köztünk éhező.
Ágyunk széna, szalma!
Így voltunk! Ihajla!

„Fák alatt, ég alatt”

Fák

A fák közei úgy ragyog az ég,
mint ágak bogán akadt buborék.
S e tünde mennyben lágyan ringanak
a többi fák, a táj, a fény, a nap.
Oly álom mind! S egy pillanat csak,
hogyan száz szilánkra szétszakadnak.

Ágak

Megbódult-lángú, renyhe délután.
Kábán virít az ég, akár a mák.
Mint barna bőrű, meztelen leány,
halk táncba fog egy ideges faág.

Gyökerek

A napsugár száz aranyos gyökér,
át-átfonja a szikkadt délutánt.
A fák gyökere roppant mélybe ér
az esőt ivott, nedves földön át.
Már törzsek alja, árnyak zöldje mély,
bár lombjukon még fény fésűje szánt.
S száz szívós-testű, makacs, s dús gyökér
őrzi az időt, meg e délutánt.

Rügyek

Hajnalra, lásd, friss mellüket
kibontották mind a rügyek!
S oly szemérmetlen, szemtelen
kacagtak fönt az ághegyen,
hogy a bosszús nap elborult.
Csak egy szerelmes pinty dalolt...

Egy levél épp az égbe ér

Egy levél épp az égbe ér.
Még lendül, tétovázik.
Az esti nap hosszú, fehér
léceket von a fáig.
A levél épp az égbe ér.
Bomlik egy rózsa szirma.
S szárnyaira kapja a szél,
még mielőtt lehullna.

Levelek, meg a hold

Zizegnek a levelek. Szeretnék
elcsacsogni a kandi széllal
azt, mit a hold sügött nekik éjjel; -
de csak zizegnek. Mára elfeledték.

Pók

Hálója két szép ág között
feszült, a nap meg rásütött;
emésztett épp a délután.
Gubbadt, figyelt a pók a fán.
A nap, mint olvadt gyertya, hullt,
már úgy égett, hogy már vakult.
A háló selyme lángra gyúlt!
Az ég a fényességbe fullt.
Majd bomba, mintha széthasad,
felhőkig loccsant szét a nap,
s eltűnt a háló, pók, s az ég.
...Szél borzolta a fák hegyét...

Madár

Az ág hegyén, hol senkise látta,
szerelmes madár csivített,
s fittyet hányt a gyönyörű délutánra!

Már fák törzse közt jár a nap

Borús törzsekre tűz a nap,
amint a fák közt áthalad.
Mohára, árnyra száll a láng.
S a bágyadt fény most lágy palánk,
a sűrűség bús tartomány,
hol árnyakat és álmokat
sejt és vigyáz egy más világ.

A korhadó fa

Mint szénné vált, fekete árny,
tíz évig állt a kert zugán
a lombja vesztett, korhatag fa.
Mint próféta a vár fokán,
úgy nyúlt az égbe száz sovány
karjával s a nyarat megtagadta.
Egy este felhők torka morgott,
villámok lángja forrva forgott,
s egy súlyos mennykő úgy vállon érte,
hogy porrá omlott ott azonnal,
akárha száz, vakító kardú angyal
ragadta volna égbe...

Emlékezés valaha volt estikékre

A halott kertben, mit lágy ölen már messze ringat
az elhervadt esztendő sok búsdalú hulláma;
alkonykor, ha tündéri örvényként zsongott az illat,
úgy derengett az estikék virága, mint száz pici lámpa;
mint száz sejtelmes fénybogár, miket csillagként rezegett
mély vizein az alkony, s hullámmal hullámozni nógat, -
ó, ma már mord partom sziklái sötétségbe vesznek,
s csak úgy látom őket, mint csöpp lámpáit egy távolodó,
ködbevesző hajónak.

Tujafák

A kert sarkában úgy álmodnak a tuják,
mint barna tájakon, ha névtelen bú borong.
Az égre sír, jajdul rajtuk a lomb.
A kert sarkában az álmodó tuják
füstté foszlanak lassan, mint a szomorúság,
s a bánat, s az emlék a néma sírokon...

Legyek

A nyár, mint súlyos vörösréz, csillogott,
vén macskánk lustán, lankadva ballagott
a fűvön át, s elhullatott
tikkadt szájából egy vérsötétű koncot;
s a húst, mely hosszú percekig
forrt a napon, most meglepik
borús rajjal a dongók.
És szárnyak forró sodra zúg,
darazsak hada s zöld hasú
legyek serege zümmög;
s a véres erű húsdarab,
melyet pokollal sújt a nap,

már füstölög!...Mert darazsak,
– lánggá robbant rög-aranyak! –
s zöld hasú, rézszínű legyek
örvénylenek a konc fölött,
akárha fojtó, sűrűmérgű füstök!-

Csigák, hajnali nyiladozáskor

Hajnalkor, rezgő fűvön át
hosszan vonulnak a csigák.
Az ég még álmok szendere,
a fű már zöldék tengere,
s úgy hullámszik e hajnalon,
akár a csilló csiga-nyom.

Eső után nehéz a lomb

Esőben nőnek a füvek,
eső után a föld piheg,
eső után nehéz a lomb,
akár a csók szűz ajkakon,
eső után oly mély az ég,
nem volt sosem ily messzi még,
eső után a fák alatt
a régi bánat áthalad,
eső után a fák alá
komoly, nagy árnyak hullanak...

Harmat

A bimbó hegyén könnycsepp ragyogott,
míg a szél szirmokkal feleselt.
A bimbó hegyén könnycsepp ragyogott,
hogyan a tavasz már virággá feselt.

Fenyők éjjel, mikor a hold süt

A kert alján, szemnek is messze már,
parányi erdő, csöppnyi fenyves áll.
De éjjel, ha az ég felhőkkel mord,
nagy rengeteg e kisdud facsoport,
fák rengetege, sziklák erdeje,
mert a baljós hold kandin tűz bele,
s mik nappal tönkők, gyökerek, rögök,
most köveknek tűnnek a vén törzsek mögött,
s a fák lombjával, mely mélyen bús, sötétkék,
dús őserdővé sűrül a sötétség,
s mert a baljós hold kandin tűz bele,
e sötétségnek nincs lelke, neve,
csak borzongása, mely a fák között
hideg hegyi szélként át-áthömpölyög,
és törzsek mögül bukkanó manók! –
S az erdőcske fölött, sejtelmes éjjel,
míg hálóját ágról-bogra köti fénnel:
sápadtan ül a hold, a sanda pók...

Ugyanaz az erdő, pont éjfélikor

Láttad?

Két tönk mögött nekünk épp háttal álltak;
hegyes fülekkel két apró manó.
Az ég oly lágy volt, suhanó,
akárcsak hulló, lenge fátylak,
mit fák közt tündérke vetkőzik.
De ők csak álltak.
Két kérges, mohos tönk között
fürgé fülekkel vártak.
S mire a hold felhőbe ütközött,
s te rájuk néztél, hogy újból megcsodálhasd;
már csak imbolygó árnyak jártak
a sötét-rajzú rönk között.
Szeszélyes, csipkés, lomha árnyak...

Darazsak

Duhaj vitéz a nyár, bort borra töltöz,
hogy ámulog már kábán, mint a részeg,
s darazsak arany nyilával rám lövöldöz,
ki a hűvös lugasban heverészek.
Ó, zordon nyárnak mérges fegyvere,
dongóknak sárga, cikk-cakk nyílhegye!
Ó, vak darazsak! Forró szerelem!
Az egész világ dong, forog velem!

Bokor, ha utolsót lobban a nap

A nap, vén tűzvész rossz parázsa,
már lent jár, alig melegít.
Egy zörgő bokorba esik.
S azt máris lángok láza rázza.
Akárha tűz taplóba kap:
benne izzik most föl a nap!
S mire kialszik a bokor,
dermedt a táj. Nagy csönd honol...

Hangyák, fekete haddal

Borús bronzokká barnult már az ég.
Szél mardossa a lenge lombok langyát.
S a fű alatt – dús, bozontos vidék –
fekete haddal vonulnak a hangyák.
Füvek alatt, melyek az alkonyatban
olyanok, mint irdatlan rengeteg.
Hol csönd fülk, és gallyak zaja roppan.
S nesz nélkül törtet a sötét sereg.
Sötét sereg, bús, marcona zsványok,
füstölgő-gondú, fondor pártütők.
A mennyek szemén főlzürkélő hályog.
S törnek, törtetnek, egyre mennek ők...

Hűvöslő fények

Ragyogó reggel. A csigák
harmatos fűben mosakodtak.
Ragyogó fehér a világ.
Ragyogó hús az aranyos nap.
Moccanatlan reggeli fák.
Perc még, hogy súgó dalba fognak.
S csöpp házaikkal a csigák,
mint aranyok, úgy ragyognak.

Piros ajkak aranyos fogsorában

A reggel aranyos foga
már fényleő lombokba harap,
ezüst erecske csobog a
kékeszöld bokrocskák alatt.
A menny pirosuló leány-ajka
buggyanó csókokkal nevet.
Egy rigó el-elméláz rajta.
S töprengenek a bölcs füvek.

Tenger és petóniák

Oly szomorúak este a petóniák!
Illatuk halk alkonya szívemig mereng.
Köröttem gondolkozva állanak a fák,
csukott szárnyakkal ül rajtuk a csend.
Tenger most, tenger ez az alkony!
Mint szél, fűjdogál bús virágok lehe.
Állok a sziklába-meredt parton,
s szavamnak nincs színe és neve.

Titokzatos zengés

Hallottad a kertben a hang nélküli zengést?
Ma megint elszakadt valahol egy húr,
éreztem, mikor pattant. S ilyenkor zeng, eseng és
bong minden fa s egy szomorú dalt tanul.
Másnapra reggel van újra. Fényes.
A lombon, mint harmat, csillogó a csend.
Estére megint érzed,
hogyan valami zeng. Zeng. Sokáig zeng.

Hernyó és pillangó

Boldog hernyó, hús lombot faltam én,
mely lágy volt, mint a szűzleányok húsa!
Csömlött méz és csorgó sár a fény,
a fény, mely testem hencseregni húzta.
Kövér, rossz fűreg Isten tenyerén,
mind egyre faltam a gyümölcsös nyárban!
Egy rügyem maradt már csak, a remény,
s én éhségemben azt is föl zabáltam.
Majd szikár homály jött, szelíd mohokkal,
csontos homály, de keze puha fészek;
s engem nagy álmok mákonya igézett.
S ím, a világ még szörnyűséggel koplal,
de gubómban a csodák szívverése!
S én fölrebbenek a tarkahímű rétre.

Árvácska vihar előtt

A fák között még úgy bomlott szét a nap,
mint egy meleg tenyér kitárt ujjai,
de a lilás felhőkben már vad sárkányfogak
csattogtak s messziről lehetett hallani,
hogy szörnyű paták dongákon dörömbölnek,
amint a kert felé rohannak a roppant magasban;
tompán buffanó lángtorkai a tűznek
már látszottak: villództak szakadatlan,
amint kénes párákat prüszkölt a sárkány,
s amint szeme lomha szikrákkal villogott! –
S a mohos törzsek baljós-barna árnyán
meglapulva egy árvácska vacogott.

Pillék, zápor után

Zápor volt. Sűrű, gyöngyszemű eső,
mely úgy csattogott, akár a fény, a fákon.
S most a magasban azt a két billegő
pillét úgy veri a fény, akár a zápor!

Sárgálló fények

A fák közt keskeny út vezet.
Táncolva zúg rajta a fény.
A sárga homok forr, remeg.
Lobog az úton a hév fövény.
De kétoldalt bokrok, sövények.
A sövényen túl egy bús vadon,
honnan a villódzó szemek ki-kinéznek,
míg az út veszve ég a vak napon.

Zápor után oly mély az ég

Mikor a friss szájú zápor elvonul,
a föld mindig a mennyekről dalol.
(Ilyenkor az ég nyíló fényekkel teli.
De mégis, de mégis a földet öleli!)

Bimbó

A bimbó selymén Isten titka lappang,
azért hasadt oly mosolyogva.
De mire szirma pihegve kipattant,
e titkot újra csak az Isten tudta.

Változás

A kert aljában csobogott a fény.
Mint bő teknőben rúgkapáló csöppet,
ha anyja mosdat: a víg csemeték
hullámok színarányában fürödtek.
De pillanat: mintha meleg teknőből
egyszerre rántják ki a dugót:
hideg lett újra, az égre felhő jött föl,
s hallottam, hogy a fák foga vacogott.

Ég alatt

Tavasznak, ősznek egy az anyja.
Tavasszal is oly bús az ég,
mint mikor szeptember mennye mondja
a végtelen üzenetét.

Aluvó égen lombos felhők.
Épp most rügyeztek ki a fák.
A sarjú fű is fájva felnyög.
Olyan haldokló a világ!...

A vízhullámú, áradt szélben
meg-megcsobog a szürke ég.
...Úgyis tudom, minek meséljem
a végtelen üzenetét.

IV/10

[1945]

Aranyszőke ártány

Aranyszőke ártány fekete mezőben.
Fekete mezőben aranyzőke ártány.
Ég alján fekete nap van lemenőben.
Aranyos ártálynak kisgyerek a hátán.
Fonnyadozó szélben madár kuvikolgat.
Madár kuvikolgat fonnyadozó szélben.
A kisgyerekről már egy tücsök dalol csak.
Aranyszőke ártány eltűnt vele régen.

A halott mellett két siratóasszony.
A halottnak a füle föld-süket.
A mécses ég egyedül, hogy virrasszon.
A siratók kisírták szemüket.
A mécses ég egyedül, hogy virrasszon,
ha mellükre ejtik majd a fejüket
a siratók, e két siratóasszony.
S a halott hallgat, füle föld-süket...
1945. III. 1.

Nincs irgalom

A nagyanyám rossz kórházi ágyon
vergődik e véres hajnalon,
s én nem ejtek könnyet bárhogya is szánom,
mert nincsen bennem irgalom;
csak rímek csókja fakad a számon,
s csókokból reám rímek friss dalom,
s megyek tovább éltében e tájon,
hol megpihennem nincsen irgalom;
ó, tudom én, hogy halál a tudásom,
ha életemet szertecsókolom
e rímekbe, kedvesre, de megállnom,
jaj, megpihennem nincsen irgalom.
1945. III. 4.

Édesanyám nevenapjára

Már augusztus van, érnek a gyümölcsök,
csillanó tálcán tárul ki a reggel;
augusztusra én is, mint a lanka völgyek,
megérek mindig köszönő rímekkel.

Légy boldog, Anny! Hisz' mind a két gyümölcsöd
megéri már, akár a cirmos alma.
Reggelre kelve nyújtóznak a völgyek,
s aki termelt, azon már nincs a Rossz hatalma.

Augusztus van. Békéé s napsugaré.
Augusztus van. Mosolyogj, mint a reggel.
Két fiad köszönt, – rügyük már a Máté –
vidor szemekkel s komoly rímekkel.
1945. augusztus 18.

A Mindenségből rám néz minden ablak...

...A Mindenségből rám néz minden ablak,
és engem hív egy mosódó zene;
zenék szüremelő lelkével kutatlak,
s minden ablak mintha felém intene.

S már este van a Mindenségben, árnyak,
nagy bolygók árnya hull alá utamra,
s a tücsök-szóban is tégedet várlak,
míg messzi szelek súgnak a hajamba.

S a Mindenségben zárt már minden ablak,
mint mikor becsukja udvarát a gazda.
Tücskök dalával, alkonnyal kutatlak,
s csillagok lelkét szelíd arcom issza.
1945.

A szél és a madarak

Zúg a szél a mennyen, mint egy áradt tenger.
Hánytorgó habokban hullámozó madarak.
Hömpölyög a szél a hörgő levelekkel.
Kitárt karral fut az árnyuk a fák alatt.
Hánykolódva száll a madarak csapatja,
csattog a vitorlás szélvész vijjogása;
fut a lomb a fák közt hajlongva, szaladva,
verdes a madarak nyirkos tolla, szárnya.
Hajladoznak a fák, nyögve hajladoznak.
Hideg hullámokkal csapkod fönt a tenger.
Riognak a szélvész mélyei, riognak.
Halott madarakkal, fázó levelekkel.
1945.

Almát szedő lány

Almát szed a kert aljában a lány.
Fúj a szél, lobog a szalag a haján.
Fúj a szél, lobog a szoknyája, repes.
A könnyű kis szoknya szirmokkal ékszeres.
A kert aljában almát szed a lány,
lobog a barna nyár ropogós derekán,
pihésen hús nyaka pompázón megfeszül.
Valahol egy madár bolondos dalt füttyöl.
Bolondos dalt füttyöl valahol egy madár,
telik és roskad a gyékényes, bő kosár,
feslik a kisleány gyöngye inge válla:
Kibarnul a melle két kerek almája.
1945. Szakállhát

Aludj el bennem, állat...

Aludj el bennem, állat,
pillád nyisd ki, Isten.
Úzd el rólam az árnyat,
hogylelked megderítsen.
Ó, ama durva állat,
hogymorog, horkan itt benn!
Úgy boldog, hazabálhat.
S éhes bennem az Isten!

Testvér, hazatista utak
derűje fogja leked;
hogya titkot tanulhasd:
az állatot etesd meg!
Hakíván kéjt, zabálást,
hát abrakát elé vesd.
Úgy ébred benned bizvást
az Isten, hogyhá éhes,

ha étlen-szomj az Isten,
s az állat jól lakott már,
haztöbb vágya már nincsen.
Így nagyobb vagy magadnál!
A rossz barom elfekszik
a szalmán dúsan, telten.
S leked már nem menekszik
Előle, Ki az Isten...

1945.

Asszonyka

A szobát az imént söpörte ki,
még hóna alatt a szőke seprő,
s már szoknyáját vidáman pörgeti:
hasas fazékba vizet ereszt ő;
közben tüzet gyűjt, arcai pufók
fűtatójából fűjja a tüzet,
– még ajkán az ízes reggeli csók –
s a tűz pajzánul szemébe nevet;-

még hajnalban tette el a befőttet,
körték és almák kövér seregét,
s már újfent két öblös üveget zörget,
ujjaiba fogván csilló üvegét;
ebbe uborkát rak, s fehér és kecses
tormák nevetnek már az üvegben;
csipkés szőlőlevelet is beletesz,
hogya az uborka még szebben nevéssen;-

de sziszeg már a vígvíz a fazékban,
de rotyog már a fűjő főzelék,
ő dalt zümmög e sziszegőkre vígan,
és hátra-hátra veti a fejét;-
s én látom már, hogyringató ölében
egy gyermeket is dajkál friss szerelemben,
hogya kandi tűznél a kis szobában, télen,
a szép szerelem még szebben nevéssen!

1945

Avart-égetők

A néne barna kast karol,
mely roskadt s bő, akár a nyár,
s a rogyanttérdű fák alól
avart gyűjt, hol halk lomb szítál.
Egy szüzike meg – szeme kék,
mint a merengő őszi menny –
vörhenyes nyarak levelét
önti a kasba szelíden

két kis markából. Így telik
a szívós kosár, így dagad.
Alkonykor mind eltüzelik
a farkastorkú láng alatt.
Dagad a kosár, tornyosul,
mint véres kincsek garmada.
A fák közt szisszent szél dalol.
Zümmög a szüzike dala.

És ring a kas, amint a kéz
más kézbe teszi, emeli,
vén nyárnak gyűjtven levelét.
Ringnak a kis szűz keblei,
ring a két keble, mosolyog,
a hús szél szoknyájába kap.
A néne vaksin hunyorog,
szemébe tűz a sanda nap.

Gyűlik a lomb és keserű,
őszies bánatok szaga
sóhajtozik a fák körül.
Már nemsokára éjszaka
kúszik elő, s a víg tücsök
torkán forrasztja mosolyát
a pára, mely a kert mögött
lassan az égre oson át.

A szűz kis keble ringadoz,
szellő fodrozza lenge, kék
szoknyáját, ahogy imbolyog.
S a nyár sok fanyar levelét
csak egyre markolja a vén,
kókadt néne, s köhent, kaffog,
Sovány ín feszül a kezén,
amint markolni újra fog.

És kosár kosárra dagad,
és selymes kötényke telik;
alkonykor, éhes láng alatt,
a holt avart elégetik.
Alkonykor, éhes láng alatt,
míg véres csókokat harap
a tűz, nagy csöndbe hullanak,
mint itt az őszi fák alatt,

a fák között, hol szél sziszeg,
hol unva tűz a sárga nap,
hol két kis szúzi mell piheg,
hogy július már elmaradt,
hogy holt a nyár, a dús vitéz,
egy percig sem él már tovább,
hogy deli-aranyú mézét
fosztja az ősz: fák aranyát;-

alkonykor majd a kis szobán
nagy bánatok bús túlke zeng,
a kemencén ropog a láng,
hogy a kis viskó belereng;
a néne szunnyad, néha köt,
a leány méléz, varrogat,
s kint a kéményből száll a füst,
száll, száll a szürke ég alatt.

1945

Csivogatok néki dallal...

Csivogatok néki dallal
pintyőkék s ti fecskék,
amerre jár, rózsás hajnal,
fodrozz friss füvecskét,

bús jegenyék, ti meséket
súgjakok rá, s rímet,
köztetek, ha este lépked,
s lágyan el-elréved,

víz, te ringasd, hold, te kandi,
légy aranytükörje,
felhő, tanítsd meg suhanni,
bontsd ki, rügyek zöldje,

sás, zizegjél néki csöndet,
almák víg pirossát
nyissátok rá, lanka völgyek,
hamvval harmatos fák,

nap, te süssed, szél, te csókold,
vén nyár, te gyümölcsel
roskaszd karod, borral hordód,
ízeiddel töltsd el,

mézzel ringasd édes álom
csiklandós pihéje,
szép szívárvány, színed szálljon
szívére, szemére...

1945.

Csöpp, csivogó...

Csöpp, csivogó madárfióka,
pacsirták dala a neved;
vesztett és visszanyert egek
sugározzák a szemedet.

És tengerek zúgnak szavadban,
kék s piros színű tengerek,
s ha e mélyekre révedek,
fölujjongok és remegek.

S hajad, mint erdők barnasága!
Barna erdők, ha lágy selyem
már minden lomb s a végtelen
zizeg köztük, s a szerelem.

És simogatás a tenyered!
Mint sarjú füre nap, ha süt.
S ráncaiban is mindenütt
becézés búvik, mint a rügy.

Mert csivogó madárfióka,
s pacsirták dala a neved.
Vedd hát már észre fészkedet,
te-érted puha szívemet!...

1945. május 19.

Erdővágó...

Csodálkozik a szolgálónk, aki
vidéki lány, telivér tanyasi,
hogy itt minálunk, bent a városon,
a fát nem erdőből kell hordani.
Hogy készen van mind garmadába rakva
a pince öblén, kamra odúján,
s csak egy gyufa és télidőn ropogva
fűjtat vén meleget az ifjú láng.

Ámuldozik a szolgálónk. Szeme
ölelgeti a sok hasadt hasábot,
kötényét gyúri s mondja, hogy nekik
bizony mindig a Mihály vágott,
a bátyja fát. Mert közel volt az erdő,
s ő kötényt tűrve akkor is, ahogy
most is teszi: fát gyűjteni szépen
kemény bátyja nyomában ballagott.

Így indultak a hideg hajnalokon.
Mihály kezében apró fejsze volt
– kicsi, de éles! – s szótlan hallgatott.
De ő, a lány, még néhatájt dalolt.
Félórányi járás se az erdő!
S ím, sokasodtak a duzzadt darabok.

Estére kelve a kis családra
a tűz nagy himnuszokat dadogott.

Kérdezem tőle: félt-e, remegett,
hogyan erdőőr, vagy csendőri szurony
rájuk bukkan s majd sötétbe löki
őket egy ilyen fényes hajnalon?
– Hogy is félt volna?! Erdőt vágta ő!
S nem cigánymódra lopva, s bujdokolva!
Erdőt vágta. Semmi mást. S miért is?!
Mihály kezében ott volt ám a balta!... –

Ő erdővágó, nagyléptű Mihály,
nehéz magyar, kinek sötét szemét
nem oldja tréfa, de kinek mokány
baltájáról visszacsillan az ég.
A hajnali ég, a jeges, deres,
mely ott búvik meg az erdő mögött,
s ahogy a fejsze aprítja a fát:
fokán a fény néha fölbizsereg.

Dolgozz csak, testér. Vesd le ködmönöd,
s ha megszakadsz is, irtsad azt a fát!
Irdatlan erdő, – jól tudod te is! –
és lángot váró tűzhely a világ.
Család a föld: egy asszony, sok gyerek,
a viskónk ajtaja térdig hóban áll;
a te szívedből durmol a meleg: –
vágd hát az erdőt, kisbaltás Mihály!...

Futás zivatar elől

Uram, fogadj be. Fulladt fölgetegnek,
vad viharoknak érzem már szelét,
mint orkán előtt a fák, ha föl-fölnyögnek,
bár a bozontos dűlős messze még.
Uram, fogadj be. Ordas lett az ember,
ritkás, rossz erdők őszi avarán
vicsorog félelemmel, gyötrellemmel.
Föllegek közt már szélvész ujja szánt.
Uram, fogadj be. Arcom viharoknak
elkékült, sötét felhőit borongja.
Uram, tartsál meg Magadnak s magamnak,
hiszen gondom nemcsak a lelkem gondja.
Orkán elől nyáj-meleg házikóba:
nyiss ajtót nekünk tanyádba, csüredbe;
– tölgyasztalon párálló, dús cipóra: –
úgy leljünk rá Te megszegett szívedre.

1945.

Futok Előled

Keserű kupám mind kiittam,
tövisre nincs több hely szívemben;-
szorongatva is Tiéd maradtam;
Istenem, mért üzöl mégis engem?

Úgy hullnék lábaid elébe,
omolnék csókkal a kezedre;-
de futásomnak nem adatik vége:
nagy bottal törtetsz rám, lihegve.

Aranyos tájak, rétek selyme!
Kedvesem ajka, nyár, jó szándék!
Ó, úgy megállnék már pihegve!...
De meghalnék, hogyha megállnék.

Hát mind kiittam keserű kupám,
szorongva is a Tiéd maradtam.
Ugye, Uram, nem ütsz nagyot rám,
ha meghajszolva végképp összerogytam?

1945.

Hegedűszó

A karcsú szép – ideges-ujjú, fiatal lány –
ím, álla alá emelinti friss hegedűjét,
s a tavasz-barkákat ringató nevetős ég
fölcsendül e zenére a hamvas dombok halmán.

Már gyümölcsfák fehér szoknyája kacagva lebben,
kandi rügyeknek tündérke keble kifeszlik,
a szerelmes szívű dongók csókolják napestig
szűzlány bimbók ajkát az áhítatos melegben.

Lám csak, a kékszárnyú, hímes szitakötőket
most küldi útra május kitárt tenyeréből;
az ég habjain, mint parányi hajók kergetődznek.

Ó, Kedvesem, hogy zeng hegedűd! S a te zenédtől
cseresznyefáimon a lepke-rügyek hasadva
kacagnak szemedbe, az aranyos rajzú napba!

Hév délután kutyámmal

Sárgálló, véres délután. Kutyám
kövek nyirkosán nyúlik el lihegve.
A menny szikrázik. Néha még tunyán
billeg a lomb fölött egy pilledt lepke.

Mint szalmakazlon hogyha éhes tűz ég,
úgy orkánzik a kert lánggal ropogva.
A darazsak dala fojtó keserűség.
Pokol a föld, s az ég e poklok odva.

A kékruhás menny ájultan zuhan,
mert a bivalyos nyár vasigába fogta.
Ha most mondanám, szeretlek, szavam,
mint láng csapna ki torkomon, lobogva.
1945.

Isten és csiga

Olyan vagy, mint a csiga, ó, Uram.
Csöpp csápod végén szűzen, finoman
remeg a lelked, ha lelkem napsütése,
lágynapja olykor ki-kicsal a fénybe.
Olyan vagy, mint a csiga, ó, Uram.
Ha szemem mennye elfeketül néha,
rossz romlásoknak véres váladéka,
mint fojtó füst, a házadra zuhan.
Te ilyenkor két gyöngy szemed behúzódsz,
– csiga-csápodra lelkem nem felel –
de pillanat, hogy újfent már kinyújtszod,
s remeg két szarvad bízva! Keresel...
1945.

Jegenye, fázó jegenye

Egyedül, mint pusztán a jegenye,
szál-egyedül, magamban vagyok én,
mint jegenye, hol nem költ fülemüle,
csak halk remegés borzolja, a remény.

Így élek, tengek én most, Kedvesem,
árva jegenye árván, szóttalan.
Lágy remegések futják át szívem,
néma levelek rebegnek, szavam.

Néznék egembe, kéksugár szemedbe,
de nem néz vissza rám soha az ég.
Borzol a remény, borzongat remegve.
S megveszi a fagy az árva jegenyét...
1945. V.16.

Kertész

Ringó fái mellől
hajnalban jő a kertész,
a hűs szellőjű kertből,
a harmathajló fáktól.
Hajnalban jő a kertész,
ruhája vállán harmat,
a szirmok mind ráestek,
a rigók mind rászóltak.
Hajnalban jő a kertész
ringó fái mellől;
tenyere tálcáján
hoz egy cirmos almát,
s oly büszkén, dalosan,
mosolyogva hozza,
mintha a tulajdon,
két ifjú kezével
teremtette volna.
1945. Szakállhát

Kihívás, acsargó Gonoszhoz

Acsarogj Gonosz, acsarogj,
félelem nincs szívemben;
engem az Isten üdvé fog,
az Isten véd meg engem!
Ó, nem én vagyok az erős,
szó, szívem gyakran téved,
de nincs hatalom, mely legyőz,
mert lelkem az övé lett!

Hiszem, tudom, hogy legnagyobb
vagyok e sáros földön,
ha lába elé borulok,
hogyan lelkével betöltsön.
Ő szavai szívemben,
Ő dárdája kezemben,-
minek tétova lennem?!
Nincs, ki lesújthat engem!

Ó, lelkek Atyja, Isten,
Te dárdád a kezemben,
talpig búban s bilincsben
is Te vitézed lettem;-
Ó, bűn varangya, Sátán,
acsaroghatsz, doboghatsz,
nyisd poklok kapuját rám:
hálódba meg nem foghatsz;

Isten vitéze lettem,
vén dárdája kezemben,
angyala mind felettem,
szavai mind szívemben!

1945.

Kopog a szél...

Kopog a rossz szél az ablakon.
Merengő lélekkel hallgatom.
Sírnak a bús fák, a jegenyék.
Komoran hallgat a hideg ég.

Kopog a rossz szél az ablakon,
jajong a lelkemben bús dalom.
Jajong, mint őszi rét vén szele.
Nincs neki ríme se, neve se.

Nincs neki ríme se, neve se,
hajlong a lelkem, vén jegenye.
Lombtalan, meztelen jegenye.
Megveszi az Isten hidege.

1945

Költő és kagyló

Porszem a szépség, szívem sebe lesz.
Porszem a bánat, gyöngyöket fakaszt.
És gyöngy lesz minden, ami megsebez,
a szerelem, a szépség, a tavasz.

Kagyló vagyok a bíborszínű mélyben.
Rokonaim nevető istenek.
Porszemet küldnek gyakorta nékem,
s az embereknek gyöngyöt könnyezek.

Nékik, kik az istenek tengerében
velem úszkáltak, csobogtak régen;-
verset mondok most tátozó halaknak,

kik vizeik mélységeiből kivette,
e szivárványos gyöngyöknek pihegve,
sejdvélve és fájva utánakapnak.

1945.

Költs sás alatt a barna vadkacsákkal...

Csak daloljál fáknak és füveknek,
és nádasoknak, susogó levélnek,
s az alkonynak, s a húzó föllegeknek,
súgj szerelmet a bús, pihegő szélnek;

csak daloljál a cirpelő tücsöknek,
mondj víg verset a zöld hasú legyeknek,
áruld el szíved vén titkát a kőnek,
hogy többet tudj a végtelenről, többet;-

csak daloljál a síró jegenyéknek,
csak énekelj a hűsösörű madárnak,
mondj béka-dalt a vartyogó vizeknek,
súgj forró nyárról sárguló kalásznak,
dongj vak darásznak szerelemről verset,
zengj kék egekről a szitakötőnek,
mesélj virágnak illatról, mely ellep,
hogy többet tudj a végtelenről, többet;-

és röptüljél a csivogó fecskével,
költs sás alatt a barna vadkacsával,
és huhogjál a bölcs baglyoknak éjjel,
fuss vízipókkal tavak tükrén átal,
és sikoljál a sikos csiborokkal,
és tátogjál a hápogó halakkal,
kik vizek mélyén hullámmal görögnek,
hogy többet tudj a végtelenről, többet;-

s dús nyáron, hogyha mézek mérge csorran,
lustuljál el a lapuló tökökkel,
alkony-illatot zizegő bokorban
lapu-levél árnyával keveredj el,
s ivódj a földbe mosódó esőekkel,
villámok tüzén lobbanj el dörögve,
és hulljál le a holt levéllel ősszel,
és takaródzz a rossznyirkú rögökbe;-

és rezzenj lányok rebtent kebelével,
és szisszenj lányok szőkélő hajával,
asszonyok ölén halj meg minden éjjel,
de szüless meg a csecsemő jajával,
csorranjál ki a zamatos gyümölcscsel,
és csattanj el a sárgára ért csókkal,
és halkulj el a megdermedő völgygel,
és fagyjál meg a megfagyó rigókkal;-

ágyazzad magad mezőkbe, vizekbe,
vén kalászkokba, szemtelen rügyekbe,
oldozzad élted alkonyba, egekbe,
fölfelé röppenj mindig, mint a fecske,
s mélyre szűrődj az ivódó esőekkel,
és foszolj szét a szisszenő szelekkel,
az alvó Istent szerelmeddel költsd fel,
az éber sárkányt dallal hessegeds el;-

és daloljál a fáknak és füveknek,
és zokogjál a síró jegenyékkal,
légy kedvese a húzó föllegeknek,
és legyen húgod a csillagos éjjel,
hogy így maradj meg örökre magadnak,
hogy így ragadj az örök végtelenbe,-
vadliba szálljon egében szavadnak,
szeptember mennye költözzön szemedbe...

1945

Láp és holdvilág

Megfojt ez a magány, már érzem,
mint csellengő vándort a méla láp.
Mentül inkább kapálódzik kezem,
annál jobban süllyedek tovább.

Talán vétkezem, hogy emlékezem?...
De nyár volt és holdvilágos éjszakák.
Holdfény ömlött el ezüstös szívemen,
s vérem zubogta a lápok lágy dalát.

S már mellemig ér ím, a mély öle,
és megfojt, megöl e síkos magány.
Mind mélyebbre csúszok e holdas éjszakán.

Itt e dalom, rettenjeteke bele!
Mert lidérc az, mely lápokon lebeg
baljós, rossz éjszakákkor, emberek...
1945

Lázak piros dalával...

Mintha Kedvesem karja volna,
nem forrón, de lányos-szelíden,
tengermély, örvényes dalt dalolva
a láz átfonja szívem.
Mintha Kedvesem hangja volna,
mintha lázpiros dalt dalolna,
mintha lelkem volna a sajka,
mely ringad e rőt vízen.
Mintha a halál ajka volna,
mintha a halál hullámolna,
s éltem, e sajka, rajta
lebegne szűzen...

1945.

Léppel s vesszővel...

Léppel s vesszővel fogják a madarat,
hálóba akadnak a nyálkás, dús halak,
hús mézre ragadnak a bölcs darazsak,
serpenyőbe gyűjtik a hév parazsat.
Isten halásza a görnyedt végtelen,
horgán a kövér kukac a szerelem,
mellyel minket örök törvények szerint,
az éhes Isten asztalára terít.

Verdes, úgy verdes a megrekedt madár,
tátog a hal, ha nincs zöld vize már,
zümmög a dongó, de hiába dönög,
a hetyke parázs vacsorát füstölög.
Verdes a szív, úgy verdesnek a szavak,
ha a fájó horog torkunkon akadt,
ha tátogunk, ha fölsejlünk remegve
az Úr éhére, az apadt vizekre.

Mert léppel s vesszővel fognak madarat,
hálóban rekednek mind a dús halak,-
s mert éhsége fogja meg a darazsat,
s vacsorát rotyognak az izzó parazsak.
Hiába siklunk, hiába tátogunk,
a vén halász örök horgába kapunk,
s mindnyájunkat megesz az Isten éhe!
S így leszünk mindnyájan Ő lelke, lénye...
1945.

Magadra maradtál...

Magadra maradtál hát, fiam, magadra,
de az élet is mind magányos!
Minden életnek halál a foganatja,
és mindenik magány halálos.
Magadra maradtál hát, fiam, magadra,
akár a hulla, kiterítve.
A lélek csupán már önmagát siratja,
mert fáj, ha dermed lanyha szíve.

Magadra maradtál hát, fiam, magadra.
Szemedben puszták csöndje áldoz.
De így töröd a végtelent szavakba,
de így ölel az Isten is Magához.
Csillagok hunynak, sötétség sóhajt,
elég a világ pislá mécsse;
s magányos éjjel hajt, fakó lovon majd
az Isten, pusztád közepébe.
1945.

Majd ha a poklon...

Majd ha a poklon a szőrös ördögök
nagy vasvillákkal combjaidba szúrnak,
mérges fogókkal csavarván köldököd,
s orrodba bűzhödt, síkos sarat gyúrnak,
ha korbácsukról a csattogó ütések,
mint véres szidalmak, válladra hullnak,
hogy buzogva serked ki szennyves véred; -
ne feledd, hogy kék szeme volt az Úrnak!

Ha majd füledet, gégédet kitépik,
s ordítanak, hogy eláll szívverésed,
ha vajú ujjai beled elérik,
s mocskos markaikkal májadig vésnek,
ha talpadra a gyertyák hév sütése
gennyves hólyagot, súlyos kormot éget,
hogy elakad már nyelved verdesése; -
ne feledd el, hogy rád is gyakran nézett!

Ha majd az ólom a torkodon csorog,
hogy tőle zárt fogakkal sem menekszel,
s gyomrod úgy imbolyog majd s hánytorog,
mint hajó, mit a vihar nem ereszt el,
s ha minden fogad kitörve, nyelvedet
majd ínyed marja át, mint mit kés metsz el,
s míg Istent átkaiddal pörzsölgeted;
ne feledd, hogy simogatott nem egyszer!

Ne feledd el a fortyogó szurokban,
a kínok rostélyain se feledd el,
ne feledd el, míg kének pora lobban,
hogy vadul ordít a retteneted fel,
ne feledd, míg az izzó vasú villák
bökdösődnek mellkasoddal, szemeddel,
s görbe kések már csigolyád hasítják; -
ne feledd el, hogy várt rád szeretettel!

Ne feledd el, hogy kék szeme volt az Úrnak!
Ne feledd el, hogy reád is gyakran nézett!
Ne feledd el, hogy karjai rád simultak!
Ne feledd, hogy mindannyiszor letépted!
Ne feledd, hogy csak jóké az enyészet,
a gonoszok örök mocsárba fullnak,
hol ennen bűnük pokolnál jobban éget!
...Ne feledd, hogy kék szeme volt az Úrnak...
1945.

Már alkonyul...

Már alkonyul. A ritkás függöny
csipkésen árnyalja be halk szobám.
Lázás lelkemet rímmel hűtöm
szerelem barnás, késő alkonyán.
Rossz bútor roppan, óra kettyen,
papirosom deres mezője
mind szürkébb lesz a szüremkedő estben.
Ballagok rajta, dalok csősze.

Elmúlt a nyár. Csak pár töppedt gyümölcs
meredez egy-két száraz ágon.
Kopár a domb fönt, üres lent a völgy.
A nyarat szánom? Magam szánom? –
És bútor roppan, óra kettyen,
ámolygok vizes rétjeim fölött.
S a Kedves arca a szüremkedő estben
rám hül lassan, mint völgyekre a köd...
1945

Már lassan lüktet...

Már lassan lüktet szívemben a bánat,
mint lágyan sajgó első szerelem;
emlékek kék hajóján jöjj velem,
ó, Kedvesem, mert úgy vágyom utánad.

Szemed egébe hadd feledkezem,
mint vadlibák, ha őszi égen szállnak.
Oly nagy foga van ma az éjszakának!...
Ó, annyi árnyék járja a szívem.

Elmúlt a nyár, és nincsen több virága,
halott a tenger, gyöngyöket nem ringat!
Csak fázó víznek jajdul szürke árja.

Kibimbózott, szerelmes szavainkat
már szél cibálja. Minden ősze vánniad.
Ó, jöjj Kedvesem, úgy vágyom utánad!...
1945

Margarétás

A fák közt hol a lombok lágy árnyékát
sejtelemmé szűrte a délután;
ült a gyöpön hajába margarétát
tűzve, s kecsesen kötött a leány.

Szép hajába úgy sütött a nap heve,
mint a jövő tompa villanása.
Néztem, s a versemnek nem volt még neve.
Titkom gyökerét az idő ásta.

S a lányról, ki a fák közt gyöngy kötését
surrogó ujjakkal kötögette
már tudtam, hogy a zöld fák és a kék ég
alatt gyermeke éltét szövögette.

1945

Mázsás köveket...

Mázsás köveket dobsz reám, Uram,
s úgy érzem, hogy megfulladok alatta!
Mint kire roppant palota zuhan,
s alig hiszi, hogy lesz még virradatja.

Sziklás kövek és gyöngye vállaim.
Jaj, meg ne roppanjon hitem paizsa!
Jaj, erős legyen szívemben a kín,
hogy kérdéseim kapuját kinyissa!

Jaj, gyűljön, gyűljön csak sok sóhajom,
hogy győzedelmem kürtjét megfúvassa!
Jaj, csak viharra sűrűljön bajom,

hogy kalászaím a nyár learassa!
Csak zúzd rám, Isten, sziklád százait,
hogy csákányom majd szerte vágja mind!

1945.

Mielőtt Isten megérkezik

Fiam, tudd meg, hogy érted jön az Isten,
mert nem várhatja azt, kinek üzent,
hiszen füledben és szelíd szívedben
sokszor susogott Róla már a csend.
Fiam, csak bízzál, nézd szilárd hitedben
Ő érces képét, amely megjelent,
s ha acsarog kint a világ: ne rettenj,
ha csend van, rend van, Ő van idebent.

Fiam, ne félj hát, indul már az Isten,
és tengeren jön, dombon, füveken;
úgy ösztönzi a szíve, hogy siessen,
hisz' nem vagy Neki céda, idegen.
Addig a világ csak veszekedjen, vesszen;
dicsőül az, ki nem élt ridegen!
S megjön az Úr, hogy a föld szemet meressen
Ő erős pajzsán: kemény hiteden.

1945.

[Mikor horgonyaim szakadtak...]

Mikor horgonyaim szakadtak,
mikor a hajóm hánykolódott,
mikor sebeim fölfakadtak,
mikor reményem elfogódott;
mikor az Édes messze ment el,
mikor a várt halál közel jött,
mikor az élet gyötrellemmel
rám roskadt, mint a felhők; -

Ó, hogy kaptam, Szépség, karodba
mélyedtem lány-egű szemedbe,
futottam csókodba, borodba,
szavakba, lányba és rímekbe; -
jaj, de karod már nem menedék volt,
– hiszen a Szépség is mulandó! –
jaj, de a szemed kandi ég volt,
s jaj, a halandó oly halandó; -

mikor a vihar torka zúgott,
mikor az orkán rámsüvöltött,
mikor a romlás fülbe súgott,
mikor a lelkem fúlva hörgött;
mikor a szörnyek és a héjják
vén csőre mind szívemre vágyott,
mikor a pokol rossz rostélyát
alám fűtötték már a lángok; -

ó, hogy bújtam én dús öledbe,
ó, hogy tikkadtam nedves szádra,
te, a végtelen üzenetje,
te Szerelem, te tiszta, drága;
jaj, de öled is csak halál volt,
mert a halál volt enmagamban,
jaj, de csókod is mit se számolt
e pokol-kelte virradatban; -

mikor a víz mellemre lépett,
mikor az ár is átcsapott már,
mikor a tenger tűzzel égett
a rőt taréjjú, hév haboknál;
mikor a hajóm szétesett már.

1945. március 29.

Mint a kígyó...

Mint a kígyó, mely veti bőrét,
ím, érzem már, hogy születek.
Lesi a felhőző, derűs ég
én újdonszavamat és szívemet.
Kígyó voltam és most vetem a bőröm.
Ez a csodák vacogó pillanatja.
Megreszket immár a reszketeg erdőn
születésemre sok álmatag fa.

Kígyó voltam és most születek meg,
kígyó voltam s vetem a régi bőröm;
messziről a fölkelő hegyeknek
árnyai rám borognak eltűnődőn.
Ez a csodáknak döbbent pillanatja.
Egy újdón lélek ím, most születik,
mint a kígyó, ha a tavasz tüze fogja.
S rongyos, rossz bőrét fájva leveti.

1945

Mint a ringyó...

Mint a ringyó, ki mindenkit szeret,
fáradt parasztot, bús munkást, suhancot;
úgy szeretlek már titeket, emberek,
s a vágy örök korbácsa megsuhantott.

Vágyak korbácsa s hűvös bánaté,
és elbágyasztó, álmos szerelem;
lázak vörhenye, vörös lázaké,
és csobogóan derűs végtelen.

Meg-megremegve s másban fölremegve
ölellek téged, vágyódó világ!
S míg érzem ajkad mézes illatát,

már fázó felhők hulltak a szemembe,
mert gyűrött párnádon kínod hál velem.
S égő szemünkben hamvadt szerelem.

1945

Mint rab, vasbilincsben

Az ember földadja álmait,
a vágya megszelídül,
hús harmat helyett homokos
hamu hull rá az égből;
az angyalt-zengő hegedűt
rossz sípokkal cseréli,
s már meghalni is kész azért,
hogy kicsit tudjon élni.

A fák gyümölcse mind letöpped,
dalát elfűjja a szél,
a szív a zajba belefárad,
s már úgy henyél, hogy csak remél.
A lélek jár a puszta síkon,
ahol már árnya sincsen,
s meg-megbotlik kemény hitében,
mint rab a vasbilincsben.

1945

Napsütős

Szép az élet, ha süt a nap,
ha csivognak a madarak,
ha érzik mind a jegenyék,
hogy olyan közeli az ég,
ha mord kéményekből a füst,
mint áldozat, száll mindenütt,
ha lány leányok lány szemén
az égből tükrözik a fény.

Szép az élet, ha süt a nap,
ha Istene várja a dalomat,
ha boldogsággal meglocsol,
s a szívem Reá földalol.
Szép az élet, ha halk a táj,
a lomb nem rikolt, kiabál,
s az ég oly csodás, remegő,
mint csók után a szerető.

Szép az élet, ha süt a nap,
ha szél borzolja hajamat,
s mit a fülembe belesűg:
az arcom attól elpirul.
Szép az élet! Mi szép, mi szép!
Kortyolni reggelek ízét!
Míg a dús, szagos abroszon
a mézfényű nap átoson.

Ó, szép az élet, ó, de szép!
Fogni a Kedvesem kezét!
S míg mondok lassú verseket,
érezni, ahogy megremeg,
hogy megremeg és fölrebeg
az ajka csókot, rímeket,
s míg áradozva süt a nap,
megcsókolja a szájamat.

Ó, szép az élet, gyönyörű,
ha hajnalokon nő a fű!
S mint lány ajkán a pihegés:
meg lehet mérni e növést.
Ó, szép az élet! Gyönyörű!
A harmatokon dús derű!
És oly szép a föld, oly szelíd,
hogy az Isten is könnyezik.

Ó, szép az élet! Valahol
a fán egy madár csivitol,
hogy a reggel is szép, szelíd,
hogy édes párja szereti,
hogy nincs ridegen, egyedül,
hogy kedvese vele röpül,
hogy lány az Isten, a napsugár,
hogy énekelhet a madár,

hogy jó az élet, jó a mag,
ajándék minden rút kukac,
hogy minden úgy gügyög, nevet,
ha száll a dal, ha telt a begy, –
s a föld, a föld a drága, szép,
kitárja hamvas kebelét,
s mi belőle buzog, a tej,
a béke mindent átölel,

minden szívet, amely örül,
ha sűrű éjre földerül,
ha a fák lombja tetején,
madár dalol a jegenyén,
ha úgy árad, úgy tűz a nap,
hogy a cseresznye meghasad,
meghasad, mint a dal, a csók,
hogy örüljenek a rigók!...

1945.

Nem jöttél...

Nem jöttél vélem a pokolba,
nem jöhetsz vélem már a mennybe!
Szavam, mintha Krisztusé volna,
szózatként zeng ennen fülembé.
Mert szerettél. De így szerettél,
hogy rettentél az első rögnél.
Az első rögnél elvetettél.
Így szerettél. Csak így szerettél.

Nem jöttél vélem a pokolba,
nem jöhetsz vélem már a mennybe!
Egy utam nyílik a pokolra,
egy utam rányílik a mennyre.
Szerettél. De csak úgy szerettél:
az első rögnél elvetettél.
Magamra hagytál nagy tüzeknél.
Hogy kötsz ki vélem az egeknél?

Pokol és mennyország van bennem,
s aki engem szeret, ég is az!
Poklok után nyílik ki mennyem
örökös egekké. Így igaz!
S ki csak mennyem szereti bennem,
s poklomat vállalni nem meri;
nem szeret az igazán engem,
s magát sem tudja megmenteni!

Aki szeret, kárhozzon vélem,
s tudja: megmentem, ha szeretem!
Aki szeret, sohase féljen,
ha pokol s ég közt jár velem.
Aki szeret, haljon meg értem,
s tudja, hogy életre lehelem,
ha megjártam utam a mélyben.
Más csárogás csak. Ez szerelem!

Mert ki velem jön a pokolba,
pokolba megyek érte én is,
s kimentem, Istenbe fogódzva,
s fölviszem szívéig, az égig.
De aki retteg és meglapul,
ne szánja, ha egyedül marad,
ha sírós könnye mind visszahull.
S ha szava torkában akad.

1945.

Nevelj magadnak...

Nevelj magadnak kígyót, vagy varangyot,
vagy pókokat, hogy ne maradj magad;
hogy ne egyék meg csontodat a gondok,
hogy össze ne rogyj terheid alatt.
Magányos az ember, olyan magányos,
de e magány mégis társért rikolt.
Nyomd hideg öklöd föllihegő szádhoz,
hogy annak van már társa csak, ki holt.

A pusztaságban mély árnyak riognak,
s félelmed üvölt, mint az eszelős;
magányodban van az erőd s magadnak,
de meghal az, ki magáért erős.
Nevelj hát kígyót, pókot vagy varangyot
és népesítsd be velük szívedet!
Fölfalják úgyis azt a bamba gondok,
ki égi, de e földre született...

1945

Ördögöktől békességet...

Ördögöktől tanultam békességet,
mert az ember holtan is harapós volt,
poklok tüzén feledtelek el téged,
kivel nekem a mennyország adós volt;-
fegyverek közt fedte ki keblét a jóság,
ki a békében vasálcot öltött,
égzengésben nyitottak ki a rózsák,
mit fekete földbe vetett az ördög;-

józanon láttam fásultnak az Istent,
s részegen lett csak igaz rokonom,
s csak most sejtem éledni hazám, e kietlent,
a szennyen, véren és a romokon;-
míg csönd volt, hallgattam és dadogtam,
s ma túlkiáltok időt és vihart;
pestisem volt a bánat rossz napokban,
s ma kard villog a két kezemben, kard!

Ördögöktől tanultam békességet,
s kunyhót verni a dúló fürgetegben,
egy lány csókjában lelni menedéket,
ki csöpp záporok elől is menekedtem;-
mert akar velem az Isten valamit,
s rézzel ragyogó trombitája harsan;-
a hétfejű sárkány hallod, hogy vonít?
Most hág sikamlós nyakára a talpam.

1945.

Révület és Félelem

...Mert aki révül, bizony, retteg az.
Szakadék közt elfog a szédület.
S akit az Isten tenyerébe vett,
ha visszatekint, megremeg.

Bizonnyal reszket, aki ködbe lát.
A révülés a halál határa,
s aki bort iszik, dülöngő, kába.
S nem jön vissza onnan soha a gyáva.

Mert aki révül, bizony, retteg az.
Hátát borzongás, ajkát láz lepi.
Kiújulnak meghegedt sebei.
Mert titkokat látott, s azoknak nincsenek nevei.
1945.

Rikám és a nyár

Forró vagy, mint a sárga búzaföld,
Terhes, mint vemhes, roskadó határ,
Mint kosár, mit a hó nyár teletölt
És szerelmed e dús, kerek kosár.

Bölcs, szikár Igék komoly vesszeje
Rejtezik Benned, mint a tőke ága.
Kihajt, ha sziszeg majd a nyár heve,
S hús bor csordul a tikkadó pohárba.

Szoknyád körül már hancúrozni látom
Pufók gyerekek kövér seregét,
S gyümölcsök nyája legelész a szádon;

Szádon, mely sarjú füvek rétje még,
De ha az Isten egyszer átölel:
Öt kicsi bárányt csókból fölnevel.

Romage d' oiseaux,

vers egy alkonyról, mit írója, bár játékos kedvvel, de
Karácsonnapi komolysággal ajánl a:
Cinkék Húgának, 1945. december 20-án

1. Előjáték

Míg a gyöngyház alkonyban mentem,
madarak csivogtak szívemben.
Csirregtek ám, hogy valahára
hús billentyűkhöz ül le Sára,
s ujja alól, mint fürjek raja,
csapong az égre a muzsika.

Míg a gyöngyház alkonyban mentem,
három cinege kísért engem,
három cinege szállt fölöttem
zengve a fagyos szürkületben.
Három cinege. Mintha lelke
repesett volna csivítelve.

Míg a gyöngyház alkonyban mentem,
e cinegéken elmerengtem.
Hogy szárnyaiknak verdesése
egy-egy csillagot vet az égre,
s hogy föl-fölzeng minden lebegő
szavukra egy bűvös hegedű.

Míg a gyöngyház alkonyban mentem,
e vers ott fészkelte már szívemben.
Madárfióka, csupa pihe,
még nem is fölserkent cinege.
Egy-egy csippantást félve ejtett.
S a cinkék visszafeleltek.

2.

Az első futamok

Mint aki házba lopva jut:
halkan tettem be a kaput.
Mert úgy véltem: e madarak
majd túlon-túl rionganak,
s mint is számolnék el vele,
hogyan beszökött három cinege!

Mint aki házba lopva jut:
halkan tettem be a kaput.
S nem hallott ilyet senki még:
már bent voltak a cinegék!
Hótól hajló, ifjú ágon
nevetett reám mind a három!

Nem resteltem, nem szégyenlem,
sápítoztam, hűledeztem.
Hogy mégse, mégse járja már:
egy vendég és három madár,
kinek se botja, névjegye!
Három ily szemtelen cinege!

Az előszoba ajtaját
már tolvaj módra léptem át,
mint aki kincsekért oson.
(Most nem hagyom! Most megcsalom!)
S úgy mentem be egy kis résen,
hogyan éppen, éppen csak befértem.

De Istenem, de Istenem,
hogyan mit is nem teszel velem!
Hunyorogva és ravaszon
már mind ott ült a fogason,
és a szemük úgy nevetett,
mint vásott, zsivolygó gyerekek!

Mit tehettem, mit tehettem?
Én is reájuk nevettem,
bár hebegtem, míg kopogtam:
beengednek-é így mostan,
– hogy e raj madár kísért el –
egy verssel s három cinegével?

No, de semmi baj se történt,
nyílt az ajtó, szinte önként;
a villogó zongoránál
Sára ujja tánccal járkált,
s a cinkék egy-két futamra
körébe ültek mind suhanva.

3.

S repesni kezdett a zene.
Előbb csak úgy,
mintha a szellő lengene,
hajnali szellő, a zene.
Mintha egy fiók-madár szárnya
verdesne halkan: muzsikálva
bontakozott Sára ujja alól a dallam.

Ó, koráll-színű hajnal, te gyönyörű,
rózsás báránypöllegeket pihegő,
bimbóknak titkát fecsegő,
kifeslett bimbókra nevető!
Ó, rózsás hajnal, te gyönyörű,
lágyan repeső hegedű!
Vonód nyomán, mint madarak,
villódzanak elő az első napsugarak.

És repesni kezdett a zene,
mintha száz legyező lengene,
mintha már
négy-öt csivogó fióka-madár
izegne fészken, aranyos
pihéken, mit a fény bearanyoz.

Ó, hajnal, te drága, gyönyörű!
Tűz-harmatokkal hús a fű!
S minden harmat jobban ragyog,
ha egy-egy madár fölgagyog.
Ó, hajnal, te drága, gyönyörű!
Ó, hajnal, nevető nevű!
Immár a hűvös fák alatt
pásztázó fények látszanak.
Mintha valaki aranyos
nyíllal lövöldöz, játszadoz.

És már csapongott a zene!
Akárcsak hullám ömlene
fejemen át,
úgy szívtam én repesve be
a zúgó madarak szavát!
Ó, zene, hajnali zene,
Ó, zene, szívem üteme!
Ó, zsongó madarak raja!
Ó, fények madár-csapata!

Csapongott, szállott a zene,
mintha egy tenger ömlene,
bíbor hullámok taraja,
madarak dalos robaja,
surrogtak, zengtek, úgy csivogtak,
egyik dalból másikba fogtak,
bokrok bogán és ághegyen
csak énekeltek részegen!

S a billentyűkről szállt a dal,
száz madár szállt, szárnyaival
verve a kacagó eget!
S mind egyre zengőbb, részegebb!
Hogy az orkánzó csivogás
már a lelkemen csobog át,
a lelkemen, mint egy kitárt,
hajnali kerten száz madár.
S úgy zúgott, hogy három szegény,
szobába szorult cinegém
az ablaküvegre csapogott,
mint a megmámorosult bolondok...

Majd pilledt a dal és lassan, lassan
madarak húztak át az égen nagy csapatban,
széles, kibontott selymeknél súlyosabban,
aranyvitorláit a szellőkbe lobogtató napban;
és pihegett a dal, nehezen pihegett,
mint vászon, mely súlyosan hullva lebeg,
s mint boltos templomok alatt az orgona:
hömpölygő zsoltárba fogott a madarak kardala...

és már fáradt a zsoltár; itt-amott
egy-egy tétova csivogás kihagyott,
ahogy egy-egy fázó madár
messzi, messzi fészkébe szállt;
és már fáradt a dallam, itt, amott
egy-egy csivogás kihagyott,
mint gyermek, kinek anyja mesél,
ha szundítva föl-fölgőgicsél.

És akkor csönd lett.
Csönd, csönd, akkora csönd,
mint odafönt
a végtelen mennynek a kékje.
A füveken
elaludtak a harmatok,
nagy, nehéz vitorlák
ragadták a ragyogó napot.
S hallga!
Mikor a mély csönd zengeni kezdett,
akkor fogott dalba
egy égbeérő ághegyen
egy, egy, egyetlenegy madár!

4.
Utójáték

Ó, cinkék, ti csacsogó cinkék,
hogy elkísértetek hazáig!
A ház roskadt orma már, mint kék,
mesebeli palatető, látszik.
Ó, cinkék, csacsogó madárcák,
kitárom kapum, ablakomat.
Ne röpjöljétek szobámból tovább már:
a sarkokban a fészkek ágya fogad.

Ó, cinkék, ti csacsogó cinkék,
hisz nem tart örökké a tél se!
Kisüt, kiragyog tudom, megint még
a boldog Isten szeme fénye!
Ó, cinkék, csacsogó madárcák,
csicseregjétek napsugarat!
Ifjú, hajló, tavaszi ágak várják
feszlő kertekben a víg madarat.
A Cinkék Nagypója

Rőzsét gyűjtött...

Rőzsét gyűjtött az üst alá a néne.
A szívós gallyak keserű szaga,
mint álmos fohász kanyarog az égre.
A tájéknak oly mély a bánata.

A kötélén a száradó ruhákra
az alkonyatnak ritkás árnya int.
Csenevész fán egy elfáradt madárka
most összébbr vonja fázó szárnyait.

A néne sötét kendőjű fejére
halk borulások lágy pörnyéje hull.
S az üstben a lekvár – nyárnak sűrű vére –
megrottyan olykor tanácstalanul.

1945

Savanyú borral...

Elnézem a világot köröttem.
Szép tájék ez, kicsiben is világ.
Bölcs, lassú méhek rajzanak fölöttem.
Már bimbóznak a bohó almafák.

A szemétdombnak sárga a halma,
egy kába tyúk kaparja révedezve.
Bágyatag ásít napra a szalma.
A fény, im, árny közé van keveredve.

Borom sanyarúvá lett a számban.
Babrálódok boruló rímekkel.
Üres kancsóm a nap halálra váltan
telecsordítja színtelen ecettel.

1945

Szél és sirály

...Az őszi szél, e zúgó tengerár
a régi uccán hömpölyög, mesél;
bús emlékem, e vijjogó sirály
fölötte száll...(És zúg és zúg a szél...)
Ó, engem is úgy vinne, inna már
e kába örvény, tenger és a mély;
de lelkem is csak kóválygó madár,
ki vijjog bár, de mélybe hullni fél.
Ó, drága partok régi berke, nyár!...
Ó, volt gyümölcsök zsenge pírja, vér...
Immár fővénytek omladó falán
a tenger jár: az ősz s az őszi szél...
És emlékem, e vijjogó sirály
föl-fölkiált, de mélybe hullni fél...

Szél és sirály

Ó, roskadt nyarak! Rótek, mint a rák!
Ó, júliusok dús darázs-szava!
Kavargó dongók tenger-moraja!
Kertekből illó kaprok, kába-mák...
Ó, gyermekkor, te láva, s lángsziget!
Ó, ingoványos, buja-bús világ!
Ti, gyúlt derekú, méreg zöldű fák
Az emlék, mint a kígyó rám sziszeg...
Kertünk fölött, hol vörös dáiák
égő szirma hullatta a nyarat,
az alkony-felhők árnya áthaladt,
s úgy szálltak e felhők, mint a vadlibák...
Ó, tudtam én, hogy indul már, remeg
talpam alól e nyár, e nyársziget...

Szilvafák a kertben

A szénaboglyák sárga lánggal égnek
a vörös nyárnak fölhevült ölében.
A szilvák bőre viharból is kékebb
a fán, ahogy tikkadt ajakkal nézem.

Kékbőrű szilvák. Ízük lassan érik.
A zöld fák lombja sűgő, perzselő.
Még piros a nyár. Csókja szívig-vérig
hasít, de immár érik az idő.

Szilvák a kertben. Hamvukat a nyár
még sürgeti. A bőrük dús, lilás.
S mögöttük már az ősök méze vár.
S e haragos kék csak máz, csak csalfa máz.

1945.

Tarajos sziklák

Édesanyám gyógyulásáért

1.

Csak Tebenned, Uram, Tebenned!
Mert a Te karod, Uram, csupa ín!
Csak Tebenned, Uram, Tebenned!
Mert irgalom a Te szerelmed,
s mert Nélküled csupa kín!

Tarajos sziklákon tántorog lábam,
tarajos sziklák, mint sárkány fogai.
Oly jó volna le nem siklani
a fekete mélybe! Kapj, Uram, utánam,
kapj, Uram, utánam, remegek!

2.

Uram, én mindig! Te karodban bíztam,
mint gyermek, kit apja a menny felé emel,
de ő tudja, hogy nem ejti el.
Jöjj, Uram, mért késlekedel?
Tarajos sziklákon tántorog lábam.

3.

1945. szeptember 18.

Tavaszi városszéle

A villák sora sürgő napba tárul.
Már érezni a tavaszt földszagáról.

A vén ablakok csörögve, kacagva
csapódnak ki a hempergő tavaszba.

A szél, amely már sarjú fűvet pezsdít,
a rakoncátlan lombokkal veszekszik.

Kert-rács mögött fehér ruhásan, látod,
néne ápol egy korai virágot.

S amint az ágyak közt feszülve hajlad,
szemüvegébe vakít a duhaj nap.

Egy ablak mögül, mélán pittyegve,
halk zongoraszó simul az egekbe.

Kapu előtt egy leány nevetése,
mint piros kendő lobban föl a szélbe.

S a szellő, mely még rögökön viháncolt,
most hús szoknyáján száz fodorral táncol.

De kijebbb, kijebbb, mind kijebbb haladva,
dús vetemények zendülnek a napra.

Porhanyó rögből vetve fejük ágát:
már bukkannak a zsenge, gyöngy saláták.

Nagy munkájából pipaszó közt felnéz:
meg-megroppantja derekát a kertész,

s elmélázik, hogy langyán lágy csataknak,
a réten túl a kutyák hogy mulatnak;

s hogy innen nézve a fény dús vetése
olyan, akárha szénák kazla égne!...

Hümmögve gondol egy elmúlt tavaszra...
De vén már hozzá!...– S inkább abbahagyja.
1945.

Temetésre

Csürhenépből nem lesz ember,
ördögökből angyal,
deli pille nem lép frigyre
rücskös, rút varanggyal;
horpasz számár nem lát messzebb
abraknál, iá-nál,
s badarság az, hogy a jövő
többet ér a mánál.

Nem is lélek, nem is zászló:
táj csak minden ország,
s éhség sózza hősi tettek
ízét, sava-borsát.
A próféták prófétálnak,
az ember esendő,
s nincsen olyan harci kürt, mint
a kikoldult bendő.

Csordás a lét, nagy korbácsú,
mi meg: hulló jószág,
s nem is szándék, csak ajándék,
véletlen a jóság.
Sírunk a föld s koporsónknak
szöge egy-két csillag,
s bús gyászolónk, az Úr Isten,
hajtott fővel hallgat.

1945.

Tizenkét harsona verse

Az erdő aljától manók üztek a dombig.
A domb alatt sárkányok vártak kénes lánggal.
Fortyogott, prüsszögött tőlük a nád, a zsombik,
mit is kezdhettem volna egy rossz fahusáanggal?

Futottam tovább. Ők utánam lihegtek.
A három nyárfánál hét éhes ördög állt.
Loholtomban egy orv, tekert zsineg vetett meg,
s hogy elbuktam, bunkójuk fejemen talált.

A hegy tetejében már láttam a várat,
színarany volt, de kapuja tömzsi, barna.
Még futottam, bár lábam egyre fáradt.
S még szívemben sajgott a rémségek karma.

A bástyák ormaiban angyalok álltak.
Tizenkét angyal, de szép ajkuk szigorú.
Elöttem a kapu pár lépésre volt már csak.
Mögöttem a gomolygó égiháború.

Mint vitéz, aki bizton tudja a jelszót:
– „Szerelem!” – harsogtam – „Nyissátok ki a kaput!” –
...A bástyákon fönt meg sem moccantak a zászlók,
mozdulatlan harsonákkal vártak az angyalok.

– „Hát akkor: Igazság!” – verte öklöm a konok kapufát –
„Tárd föl komor várad te hívó gyerekednek!”...
Csönd. Hátam mögött a fürgeteg hamuját
sodorta a szél s az ördögök már gyülekeztek.

Engem meg félelem csípett, s vén derek; remegtem,
s kínlódva, sürgetőn új ígéket kerestem.
– „Hatalom! Pénz! Ha vagy, eressz be engem!”
S meg nem rebbentek az angyalok felettem...

Már meglepett minden rossz nyavalya; siettem,
s mint ki sok kulccsal titkok nyitjait próbálja:
– „Halál! Te vagy! Nem bánom, felelj helyettem!
Mondd ki a jelszót!” – rimáncodtam kiabálva.

Mert már kiabáltam s térdre estem, úgy remegtem,
s az ördögök a hegyre törtettek lihegve,
meggömbült háttal, dorongokkal; - s felettem
csak álltak a zászlók, tizenkét kókadt lepke,

s a bástyák, mint tizenkét szigorú ítélet,
vagy, mint az örökkévalóság, magasodtak,
s rajtuk tizenkét angyal, – szívükben is kemények –
s rimáncodásomon – csak vártak – nem nyafogtak;-

csak vártak, ajkukon a harsonák ezüstje,
hogya kimondom a szót, megfúhassák a kürtöt,
s én – „Bölcsesség!” – motyogtam, mert lelkem már téboly üzte,
s arcom is, szívem is verejtékben fürdött;---

és süket csönd volt, s a kürtök fényessége
meg-megvillant a villámok tüzeiben,
akár kardoknak sújtó, oszló fénye,
s én csak a kaput néztem, s mind bolondabbul néztem,

s szívemet vallattam, hogy mit is feleljek,
s eszemet gyötörtem, hogy mit is kiabáljak,
s milyen jelszót mondjak, hogy meneküljek?
S az angyalok csak álltak, álltak, álltak,

s én kiáltottam: – „Művészet, s te szépség!
Szolgálód voltam, s mint rossz koldust, eressz be,
hisz’ mindig üztem lepkeszárnyad kékjét!
Légy erősebb nálam, te tünde, lenge lepke!...” –

És jaj, és jaj, az angyalok most se feleltek,
s az egyik ördög már elkapta a nyakam,
ki elsőnek ért föl. S a sáncok mellett
jött a többi is, görbedve, súlyosan;-

és csattogott az ég, s a kénkövű villámok
mázsás sziklákként robbantak alá,
s a hét ördög szemében is szörnyű pokol cikázott,
amint ölelő karokkal rontottak reám;-

már tudtam akkor: bűneimért lakolok,
mert a bűn is hét ilyen szörös ördög volt szívemben,
mért is siratna meg Isten, ha elpatkolok
ily nyomorultul? Mért is siratna engem?!

– „Isten – dadogtam – mért is sírnál értem,
elleneimmel szemben mért védnél meg engem,
ha ez a hét ördög, ki eljött, íme, értem,
szívemből jött ki, mert ott élt a szívemben!”-

S ekkor – ó, csodák áldott döbbenetje! –
mintha fekete vásznat egyszerre rántanak:
pillantás alatt tűnt el a vihar bűzös füstje,
s tisztító robaj mennydörgött az ég alatt,

s a tizenkét ragyogó bástya magasából
villám csapott alá az ördögökre, lobogva,
szikrázott az ég a tizenkét harsona szavától,
s még egyszer mondtam: – „Isten!” – s beléptem zokogva...

1945. júl. 14.

Ucca tavasszal

A bő árok, mint széles medrű bölcső
a füvek lelkét ringatja már lágyan,
az ébredő táj fészkelődve fekszik
a mélységes menny mosolyában.
A fák rügye, ím serked,
nyiladoznak a vénkisasszony kertek,
s a szellők sorra kicsalják
a zöld pázsitok zsenge bajsztát.
Mint sipszó, olyan éles kés a szél még,
úgy hasítja a rögök álmát;
mint harcias, marcona dárdák,
berzenkednek az első falevélkék.
A fény, mint ólmos bádóg
úgy csillan, de vakít már.
Kanna csörren a sarki kútnál.
Sétálgatnak az illegő leányok.
Kert rácsán belül, ollót csettegtetve,
vén bácsi nyes egy nyurga bokrot;
a pipafüst, mint felhőbodrok
oldózkodik a tárt egekbe.
Az ucca végén, a házak udvarán túl,
hol viháncoló rétek zöldje táncol,
a vaskos vonat éppen most futott be;
teli torokkal harsan, míg elárval
hosszan az úton felpirosuló fűttye.
A lány a kútnál megmosolydul. Hallja
a fürge fűttyöt. Csöpp, pötty meggy az ajka.
Jánosra gondol, az érkező katonára.
De már a kanna színig, öblig telve,
s ő indul, terhét karjára emelve.
Mint tavaszi föld, úgy piheg a melle.

1945.

Üres pipával...

Apró krumplikat főzöl vacsorára,
– rívó malactól loptál vacsorát –
öregednek nem jut már dohányra,
úgy szopogatja a kihűlt pipát.
Az egyik fiad tüdejét köpi,
a lányunokád csúful megesett,
a menyed csak a halálod lesi, -
szegények között nem is nagy eset.

A viskód omlik, marackád reves lett,
híg habbá fut a reggeli leves,
az öreged, az egyre süketebb lesz,
a pipája meg tátongó üres.
Tavasza aztán, ha a lomb kihajt
és megharsannak mind a telt egek;
eltemeted a köpködős fiad,
nyárra meg Téged kapar el menyed.

A lányunokád megszüli fiát,
– a megejtője akkor esküszik –
menyedet várja már a régi ház,
az új pereputty beleköltözik.
Az öreged a kamrába kerül,
a halott pipán cuppog a foga;
a szemeire lassan hálóg ul,
és meghülyül a fagyott mosolya.

Vasárnap

A csorbakövű, hűs udvarra
apadva hull a vén nyár fénye,
mint gyermekét, ha fázva tartja
bús anya esett keblére.
Bús anya s vézna csecsemője:
mereng a lenti ház a nyárban.
A légben dongók unt zenéje.
Álmos vasárnap-délután van.

Álmos vasárnap-délután van,
híg főzeléknek íze tesped;
és lent a házban, könnyű lázban
könnyű kis lányok öltözködnek,
három lotyó. Mint három hervadt,
búzavirágos rét pipacsa.
Nyüzsögnek lent, ki-kiszaladnak:
lobog rajtuk a színes szoknya.

Unott vasárnap-délután van.
Fák méláznak a csöndességen.
Mosott ruhák száradnak páran.
Meg-megmoccannak a kötélén.
Álmos vasárnap-délután van.
Bóg a gyermek rossz bölcsejében.
A fák alatt, a lusta árnyban
egy macska lendül futni éppen.

Viháncolnak lent a leányok,
ki-kivillan az ingük selyme.
Egy rossz lavórból – földott bádóg –
szappanoslé süvit szökellve.
Kacarásznak lent a leányok.
Hajuk is rendben már, s kevélyen.
Bög kint a gyermek, bög, hogy tátog.
Félénk füvek a kelő szélben.

Unott vasárnap-délután van,
csorog a kávék barna méze.
Megtündököl a kék s zöld mázban
egy-egy kottyánó bögre s csésze.
Már fúj a szél, már röptön röpköd
a három színes, szirmos szoknya.
Ringatja a szél a kölyköt,
kemény bölcsejébe fogódzva.

Édes vasárnap-délután van,
szép sétálások drága íze!
A három lány feszes ruhában
kiáll az udvar közepére.
Édes vasárnap-délután van,
sürgő terek, napfényes utak!
Az árva parkban, kerge árnyban,
hol fészke nyíl a csacsi csóknak.

Ékes vasárnap-délután van!
Kecses cipők kopognak; három
leány indul a délutánba.
Kutat ujjuk a rozsdás záron.
Kint rájuk csap a fények mérge,
amint kacagva néznek széjjel.
Ó, vasárnapok éke, szépe!
Versenyt sír a kölyök a széllal.

S unott vasárnap-délután van;
csukott a kapu, újra börtön
a vaksi udvar a homályban.
Már nyirkok lelke hűl a földön.
A kelő füvek bízó háta
meg-megborzong a búsult szélben.
Főnt fázó felhők sárga árnya.
Lent kába ruhák a kötélén.

Unott vasárnap-délután van.
Csattog a szél, mint bontott vászon
a tornyosult menny magasában.
Alant madarak húznak fázón.
A gyermek bög a bölcsejében,
Bög, a bolond pedig nem remél.
S megrekedve, mint börtönében:
sír a szél, sír a szél, sír a szél...

1945

Vétkeimmel verlek...

Rossz vétkeimmel verlek, ó, Uram,
s Te mégis csorgó jóssággal simogatsz!
Ó, annyiszor megszegyenlem magam,
hogy tüskéimért Te mindig kenyeret adsz.
Ó, milyen sokszor léptem a szívedre,
míg lány szíved csak értem dobogott!
S most ennen korbácsaimmal veretve:
lelkembe hasítnak bűneim, vak ostorok.
Úgy fáj, Uram, hogy enmagammal sújtasz!
Ó, ütnél bár haragos két kezeddél!
Úgy ég, Uram, hogy entüzemmel gyújtasz!
Úgy tusáznék Te szent szeretetteddel!
Hisz' vétkeimmel verlek, ó, Uram,
s Te mégis jósságaiddal simogatsz meg.
Ó, ütnél bár, - de túrném boldogan!
S ne fájna így, hogy szeretsz, hogy szeretlek.
1945.

Vizet hordó

Az úton kannásan, lassan lépegetve,
melleit himbálva jött egy friss menyecske.

Hátában hajnali, kék ösvények nyíltak,
arcába a fákról rácsos árnyak hulltak.

Amint jött, libegett, pihegett köténye,
hajából csintalan fűrt simult szemébe,

amint jött, kannáján csacsogva, csevegve
gyöngyöket kacagott a hideg vízecke.

Amint jött s tapodott hűs lába a porba:
szépsége lelkemet bő vízzel locsolta.
1945

Isten, ragyogó Kedvesem

Mily édes az ajkad, Istenem!
Nincs ily lány csókja senkinek.
Szíved itt simul szívemen,
s hogy zakatol szíved!

Szeretem égszínű szemedet.
Szeretem pipacs-mosolyod.
Ha mellettem vagy, remegek;
remegek, dadogok.

Mily csókos, édes az ajakad!
Érezem, ahogy rám rebeg.
Mély csöndben fűlik már szavad.
S kezemben a kezéd.

1945.

Tréfás-szomorú vers

Nem láttalak már három napja. Három
hosszú napig nem láttam arcodat!
S oly adósság ez, hogy hiába várom,
hogy az idő valamit is megad

e három napból, mit elorzott tőlem,
s amit, hogy elvett, szegényebbé lettem.
Vén, irigy idő, add vissza a kincsem,
mely eloszlik a foszló föllegekben!

Ó, három napja! A Teremtés fele!
Hol Isten földet, eget tervezett.
S ó, vérbő versek jégvert szürete,

te három nap, hol annyi dal veszett!
Hisz' minden percben, mikor látlak, Kedves,
szőlőtőkéim édes bort csepegnek.

1945. V. 14.

[Hallgat az ég, hallgat...]

Hallgat az ég, hallgat.
Hallgatok, bár szólnék.
A rossz kutyák meglapulnak,
bokrot hajt egy árnyék.
Hűvösebb a tanyaudvar
Már egy csupor tejnél.
Fönt a légben lenge szárnyal
egy pille kerengél.

Ki felel meg nékem?
Majd kinek feleljek?
Alszik a tanya a réten,
mint egy álmos gyermek.
A kutyák is alva, nyúlva.
Elnyúlik az ég is.
Huny a fűzek barna lombja.
Szelíd felhők nézik...

1945. Szakállhát

Rügyek szívével...

Tavasszal, ugye, Édes,
tavasszal fényes az ég?
Mélázva babrálgatja az Isten
a lombok szívét, rügyét.
Tavasszal, ugye, Édes
tavasszal nyíl a világ?
Mint a virág, oly édes, olyan ékes
tavasszal pöttyike szád!

Tavasszal, ugye, Édes,
tavasszal száll a fecske?
Tavasszal sóhajra olyan pihés, mint
lágybarnás fészekbe.
Tavasszal, ugye, Édes,
tavasszal oly szép az ég;
s lüktetve érzem csöpp kis ajkadon
a lomb népét, a szívét.

Mint a nyár

Forró vagy, mint a sárga búza föld,
terhes, mint vemhes, roskadó határ,
Mint kosár, mit a hő nyár teletölt.
És szerelmed e dús, kerek kosár.

Bölcs, szikár igék komoly vesszeje
rejtezik benned, mint a tőke ága.
Kihajt, ha sziszeg majd a nyár heve.
S hús bor csordul a tikkadó pohárba.

Szoknyád körül már hancúrozni látom
pufók gyerekek kövér seregét.
S gyümölcsök nyája legelész a szádon.

Szádon, mely sarjú füvek rétje még,
de ha az Isten egyszer átölel:
öt kicsi bárányt csókból fölnevel.

1945.

Reggeli ima, vén könyvek modorában

Mint zöld szín és sárga ernyő, úgy tárul szét a reggel,
Feléd nyúlnak mind ez ifjú-derekú fák.
Kereslek, Uram, vidor s víg szemekkel.
De lelkemben ájtatos a világ.
Friss-lehelletű Bibliám kinyitva, mint e reggel,
s millió madárral dalol, akár e fák,
melyek ablakomnál leveleikkel
zsongva hozsánnát mondanak Reád.

A bús éjszaka, mint sok rusnya bűnöm, oly sötét volt,
s fák borús árnyéka ringott én szívemben.
Mint ravatal, feküdt a hulla-kék hold,
s holt valék, mert nem szeretted engem.
Nem szeretted, mert sok, borongó bűnöm oly sötét volt,
mint ciprusok árnya sírok közt szívemben.
S ma reggel van. Mint síri omladékból
a föltámadt, fényességed zengem.

Halál az éjjel. És sűrű éjjel lesz majd a halál,
hogya napsugarad meg nem cirógatja
szörnyű sírunkat, mely talpig árnyban áll.
Ha nem leszel szemünk virradatja.
Ó, bársonyosan hűs éjjel, s te, ragyogó-szép halál!
Hisz' ránc kacagsz ott is, Reggel Derűs Napja!...
Bibliám, ablakom, im kinyitva áll.
S fáimat lelkemben Ő simogatja...

1945.

IV/11
[1946]

Bíborló hajnal, kakasokkal

Dr. Cseley Mártonnak szeretettel

Félálomban hallom szólnak a kakasok
s rikoltanak erősen: ablakot, ablakot!
Pirosan, pirosan, pirosan rikoltanak
messzi udvarokból s ablakom alatt.

A szobában a csönd még hófehér.
Tejes, meleg. Az asztalon kenyér,
barna cipó, és savanyú szaga
fülledt párákkal lassan orromig ér.

Itt bent még sűrű iszap az éjszaka.
S én álmos iszapok alól ébredek.
Fölöttem bíbor, mézgas tengerek.

De a kakasok, azok a kakasok!
A nehéz függöny hangjuktól meglóbog.
Mintha vörös és lilás fénynyaláb
lebegtetné a függöny bársonyát;
mintha a testes, lomha félhomály
e hangoktól világosodna már!

Félálomban hallom szólnak a kakasok.
Az udvaron már szikrás láng lobog,
hajnal lehet. – Nem látom, csak tudom. –
S szólnak a kakasok az udvaron.
S a rikoltóknak új rikoltók felelnek,
a feleselőkkel újak feleselnek; -

Ó, e kakasok vérpiros szavát
úgy érzem, mintha égne a világ,
mintha börtön volna e szoba, börtön,
penész, homály és árnyak nyirkosa,
s messziről, a kertek aljáról dübörgőn
harsanna barbár kürtöknek szava;
hajlott kürtök és mongol-arcú hordák
és zászlók s lovak nyihogó zaja,
kik börtönömnék kapuit lehordják,
s összedől minden hitvány palota!

S félálomban hallom szólnak a kakasok...
S míg iszap-mocskú tagjaim remegnek,
különös-hangú, barbár túlkök zengnek,
s különös-hangú sok szarutüloknek
újak és rekedtek rikoltva felelnek,
s folyvást feleselnek...

Édesanyám neve napjára

Ki a halál partjáról elvezettél:
légy üdvözölve, Édesanyám!

Ki nem hagytál ott e sötét vizeknél:
légy üdvözölve, Édesanyám!

Ki napfényt rám a szívedből sütöttél:
légy üdvözölve, Édesanyám!

Ki bátor voltál akkor, bár remegtél:
légy üdvözölve, Édesanyám!

Megállva Ma e szép napon nevednél:
légy üdvözölve, Édesanyám!

Hisz' nincs melegebb szív a Tiednél,
légy üdvözölve, Édesanyám!

1946. augusztus 18.

Édes-Anyám születésnapjára 1946. február 7-én

Mint pásztornak télen a láng:
az vagy nekem, Édesanyám.

Mint zöld mezőn búvó tanya,
mint viharban meleg suba.

Mint éhesnek falat s kenyér,
mint elfázottnak bor s a vér.

Mint tűző, nyári út hevén
a lomb, amin árnyék a fény.

Mint tóban tiszta csobbanás,
mint kemencében a kalács.

Mint nyír az erdőn, egyedül,
amin egy dallam hegedül.

Serkenj hát, serdülj és ragyogj.
Kisüt a nap még valahogy.

Körülfolyván a jó anyát:
zöld mezőn a fehér tanyát.

IV/12

[1947]

A tanúhoz, ki gyűlöli verseimet

Tőről metszett nádsípod muzsikáját
félted tőlem, rikácsoló szakállas,
kit úgy visz rímed versed száz szaván át,
miként hullát a ló, prűszkölő vadállat; -

ha nem volna irodalmunk ily vállas,
erős legény, tán hanyatt esne tőled, -
ijedtében, ki azt vallod: utánad
már vak fél-költők, kófic fickók jönnek; -

Lásd, én a napot hordozom a kezemben,
s a síri holdat meghagyom tenéked,
a világ vagyok – te énekelsz ezen,
– többé-kevésbé rosszul! – kicsi féreg!
1947. március 23.

Anny születésnapjára

Írni szokványos verseket?
Nem, ó ez nem való nekem.
De megtalálod a szívet
Te akármilyen versemen.

Hisz' minden versem Neked írom,
mely nem Tied is. Az anyám
Te vagy, s mondd: élhet-e
a rügy külön a rózsafán?

Mert Belőled jött minden versem,
miként a földből jött a mag.
Én Téged látlak mindegyikben,
s Te mindben láthatod Magad.

Írjak szokványos verseket?
Nem, ó ez nem való nekem!
Lapozd fel, Anny a szívedet,
s elolvasod az én szívem.
1947. febr. 7.

Csász

A csillagos menny csipkésen virágzott,
mint harmat-hajló, barkás május-ág,
a kékes holdfény úgy tapadt a fákhöz,
mint barna erdön hús, pihés mohák.
S egy égi úton, mely mint lágy folyó folyt:
vén csász, az Isten bottal ballagott,
s meglopták mégis gyümölcsét, a csókot
a szeretők, e kandi tolvajok.

Válasz, 1947. május, 435.p.

Szonett, háborúban

Mintha egy szörnyű tenger háborogna,
bömbölve s halkulva ágyúszó remeg.
Mintha tengeren kisgyerek vacogna,
nagy lázak árnya rágja szívemet.

– Hát ennyi az ember?! – törve tördelem,
mint halálra vált barát a füzért.
Ó, boldog Isten, ó, szegény szerelem!
S a föld lakol a bűn bűneiért.

Nincs énnekem már hazám, otthonom,
csak pár rokonom, elmondott igék.
Nincs nekem fejem hová hajtanom,

mert kedvesem is messze, messze még.
Tengek a földön, mint óriás árva:
felhőből homloka, örvényből a lába.

V.

KÉZIRATOK EGYES PÉLDÁNYAI ISMERETLEN ÉVEKBŐL

V/1 [MÚZEUMI GÉPELT LAPOK]

Boldog Állat

Boldog Állat, irigylem a szemeidet!
Kék tavú szemed, amely nem lát messze,
s a tájak és a rétek fölött ellibeg.
Oktalan hajók, ködös semmibe veszve.

Boldog Állat, irigylem az ételedet.
Kérődzéseidnek nyugalmas ízét,
s tág bendődet, mely oly könnyen tele lett.
S rá harmattal fürdet meg a közeli ég.

Boldog Állat! Forr és hasadozik a föld,
de néked mindig meglesz az abrakod.
Üvöltenék, hogy bennem száz gond üvölt,
s belém nyílnak a Mindenségből az ablakok.

Tücsök-muzsika

A lusta este lágy lombok közt árad,
mint ezüst folyó kiöntött vize.
Az ég hullámán egy-két halk madár csak.
De legyint már a virágok keze.

Hév, sárga felhők pihennek, mint fáradt
szénaboglyák, szétszórva, messzire.
Hosszú és barna árnya nő a fáknak.
És szívemben az emlékek nesze.

Már holdfény süt az esti, kerti tájra,
s nevetésed vidám tücsök-zenéje
föl-fölcirpel bennem e csöndre, fájva.

S az ég aljában, mintha lánggal égne
száz szénaboglya: loncsos felhők fénye
nagy sejtéseket csóváz a sötétbe.

Májusi vers

Te rüggyel rogyant drága fa,
te májust-látó fölleg,
te tenger kagyló-moraja,
te tündért-villó csillag!
Te égbe-nyúló jegenye,
te fűvön-ingó harmat,
te piros-szívű cinege,
te Isten-egű gyermek!

Ó, sarjadjál, miként a fű,
gyöngyözzél, mint a zápor,
ó, zendülj, mint a hegedű,
ki hűs dalokra éber!
Ó, susogj reám, mint a nád,
zsongj meséssel szívemben,
ó, bújj meg bennem, mint tanyák
a párás alkonyatban.

Exotikus őszi alkony

Mint rézbőrűek piros és kékre festett
üvöltő harci serege,
rőt avar rohant az erdőn át s remegtek,
megborzongtak a fák bele.
Holt avaroknak pirosas, kék csapatja
lándzsát és szörnyű baltát rázogatva
futott hajlongva a bükkök s bükkönyök közt szaladva,
s a tisztáson fölordított a napra; -
fölordított, mint mámoros szédületben
egy sereg pirosra mázolt indián;
a légbe hajigálták baltáikat veszetten,
s vörös karral kaptak a csillanó balták után; -
a tisztáson ezüstös, hűs ruhásan
egy nyírfá állt, – remegő szűzleány –
fölvölöttetek e vadak valahányan,
s görbült karmokkal rontottak reá.

Végtelenség

...Barna rácsokon túl álom-piros tenger.
Piros habok mögött dús, zöld-dombú vidék,
melyen a napfény tikkadt szárnya leng el.
Dombokon túl nyári, mézes sárga ég.

Lélek se rebben, lomb, fűszál se moccan.
A felhőtlen menny, mely égetően sárga,
olvadva csordul. A piros habokban
egy hangtalan bánat zokogása.

Állok és várak, rideg rácsok előtt.
Szótlan nyelvem alatt neved homokja.
S míg nézem a tovasodródó időt,

a sárga égen a végtelen dalol,
s érzem, hogy a piros tenger mossá, mossá
a zord köveket szigorú cellám alól.

Tanyán a kutyákkal

A tanyaudvarra
szikkadva tűz a nap.
Ég a rossz föld, mint a szalma,
ha a láng belekap.
Ég a rossz szik, mint a szalma
kiszáradt határon.
Kapu előtt nyúve, nyúlva
két kutya, két láncon.

Ég az ég is, füstöl,
mint fölgyújtott kéve.
Ki-kivillan a vak füstből
egy-egy ház fehérje.
Rozsdás láncon a két lonc dög,
lóg a nyelvük csüngve.
Rajtuk táncol, rajtuk röpköd
a tűz lángja, füstje.

Ég az ég is, roppan.
Verset írnék éppen.
De a vak tűz reám dobban,
s a két kutya képe.
Lóg a nyelvük, szőrük csapzott,
Lihegnek, s hiába.
Bennem is vész hőség csapkod,
s nézek, mint a kába.

Nézek, mint a kába,
ütve és ütődve,
a két árva, vén kutyára,
a két beste dögre.
Fojtogat a rusnya hőség,
torkom fojtogatja;
bánatomat, e rossz rőzsét
vak nap gyújtogatja.

Nézem a két árva,
vicsorító bestét;
az egyik csahos kutyának
ostorral vert testét.
A másiknak kifojt szemét,
mely még sebes, véres.
Villámot vetnék, mint az ég.
S zúgok, mint a méhes.

Itt állnak talán már
tíz, tizenöt éve
egy átkozott ház falánál,
esőbe és szélbe,
rontás-verte kapu mellett,
mely csak másnak nyílik,
s ők csaholva öltnek nyelvet,
mint rabokhoz illik; -

szűkölve, csaholva,
lábhoz kapcsolászva,
mintha mind az övük volna
a gazdájuk háza,
mintha mind az övük volna,
mintha nem is önként
tartaná itt őket fogva,
de a vágyuk kötné.

Roskadoz a hőség,
roskadozok, érzem.
Bánatomat, e rossz rőzsét
megloccsintom vérben.
Füstölögve csap föl lángja,
nemhogy elaludna,
vagy, hogy a zsuppos tanyára
tőle tüzem futna.

Ég a nagy kazal nyár.
Vicsorgok, mint láncon.
Mintha a bús tanya falnál
nékem kéne állnom.
Állnom, s várnom már tíz éve,
s ki tudja még, meddig?
Sorvadt nyarak közepébe
vénségig, gebedtig.

Vicsorgok a láncon,
gondolatom láncán,
s magamat kell mindig látnom
a kutyákat látván.
Ki tanyáját őrzöm én, mért?
Ki lovát, ki barmát?
S vet-e majd érte, s mennyi bért,
hogy őrzöm hatalmát?

Udvarát, az aklát,
éltét, eleségét,
fürgé-farú, futós barmát,
fiát, feleségét.
Csontot vet csak, s mért csak mindig
csontokat vet nekem?
Meddig tart még, jaj, még meddig
e reves kötélén?...

Tudhatná, hogy úgyis
vigyáznám én, szívből;
nem tudnék én tőle futni,
szívétől, szemétől.
Mikor lelke százszor jobban
ideköt száz láncnál!
S hangja jobban sújt bajomban
vasas korbácsánál!

Hallgat az ég, hallgat.
Hallgatok, bár szólnék.
A rossz kutyák meglapulnak,
bokrot hajt az árnyék.
Hűvösebb a tanyaudvar
már egy csupor tejnél.
Fönt a légből lenge szárnyal
egy pille kerengél.

Ki felel meg nekem?
Majd kinek feleljek?
Alszik a tanya a réten,
mint egy álmos gyermek.
A kutyák is alva, nyúlva,
elnyúlik az ég is.
Huny a füzek barna lombja,
szelíd felhők nézik...

Mint zongoraszó

Mint zongoraszó, mely bong sötét szobában,
hol csak az ablakok gyér fényei derengnek,
sarkok pihe-zugán, hol dűslombú homály van:
függnek ódon-veretű képei a csendnek.
Ó, Kedves, ilyen alkonyi ízzel zengnek
nevednek édes hangjai számban,
mint zongoraszó, mely ablakain a mennynek,
lelkünkre hull lágy selymeknél puhábban.
Ó, tudom, most szobáját hűs estébe tárva,
– mint magányos férfi, ki szépségekre vágyik –
rád gondol Isten: sejtelmes muzsikára,
a s Végtelenben terólad zongorázik.
S én ballagva halkan ablaka alatt:
Merengő lélekkel föl-fölsongalak.

Bőség

Állapotos asszony fürdik a dézsában,
süt a nap, süt a nap isten-igazában;
nagy hasú, vén körték lottyadva, hasadva
három hete már, hogy bámulnak a napba.
Lent párás istálló; borús borjú bődül,
szolgáló vizet vár a kútnál, a kőből;
csobog a dús dézsa öklendve, ömölve,
a terhes asszonynak duzzadt-kék a melle.
Rivalog a béres, az úton rivalog,
lobog a nehéz por: jönnek a bivalyok,
tehenek, bús bikák s a tej langy szagával
áporodó hőség fülledezve szárnyall.
Rivalog a béres, a roskadt eperfa
szemölcsös gyümölcsét kínálgatva tartja.
Csobog a dézsa, az asszony arcát mossa,
órmótlan csipőit a nap záporozza.
Rivalog a béres. Három apró gyerek
anya-öle-langyú sarakban henterereg.
Megcsobban a dézsa, az asszony épp kilábol,
fölötte az izzadt, rézorrú nap ámul.
Ég a nyár, és a nyár isten-igazában!
Moccanatlan méléz a víz a dézsában...

V/2
[ÉV NÉLKÜL]

[A bokrok árnya össze-összeség már...]

A bokrok árnya össze-összeség már,
könnyesek mind az esti ablakok.
Vén néne vasal rossz deszkán a kútnál.
A csilló parázs tompán fölragyog.
A küszöb előtt, meghasadt cserépből
egy bundás cirmos issza a tejet.
Két mélyzöld szeme elmélázva néz föl.
A küszöbön túl homály integet.
Ím, öreg est van. Nehéz fű alól
a friss föld szaga dús párákkal árad.
Lent, a pajták közt valahol ő dalol.
Az udvar fölött puha felhők szállnak...

Allah kezében

Hab sem dobban a parton, most pihen
a messze tenger Allah keziben.
Hegyek fölött már kilobbant a Nap,
sárgán kanyarog a nyirkos iszap.
A föld fölött dús szellő se söpör,
áll az idő, mint halottban a tőr.
Éltem zsákjait mára leteszem,
velem vagy Te, s azután senki sem.
A sors baltája mára elpihent,
rizsvetéseken álmodik a csend.
Ma nincsen hangom, szívem és kezem,
mint kidöntött fa fekszem csöndesen.
Testem szobrában szívem sem dobog,
s vad léptek nyomát őrzi a homok.

Óh, Teremtő Isten, ki a Föld Atyja vagy,
Kinek bölcsessége, hatalma nagy,
Ki lelke, mint a tenger, végtelen,
tenyeredbe teszem kis életem.
Söpörd le róla a világ porát,
s aztán, hogy újra dobogjon tovább,
üres mellembe megint visszatedd,
hogy muzsikáljon tovább Teneked.

[A mennyen már bús bárányok legelnek...]

A mennyen már bús bárányok legelnek,
a kertben lila virágok tüzelnek,
a házak térde párás, puha gyolcsban
a kenyér-meleg udvarokra rogyan;
és Margit könnyen, kék kartonruhában
virágágyak közt lép szállongva, lágyan,
s amerre jár kannásan lépegetve,
a bő kannának kibuggyan a kedve,
s mintha csak Margit dús szája nevetne:
szikráznak a csöppek, a napfényt visszavetve;
az öntözött föld lehe oda árad
az öle elé örök hozsánnának; -
öle elé, mit ha szerelmem esőzne,
dúsabb volna, mint a nyár ölének bőve.

[A padban mindig hátulra forogtam...]

A padban mindig hátulra forogtam,
s bár mesteremnek sújtott vesszeje,
megéri bizton a botot is, tudtam,
s a tolvajságot az ő szép szeme.
Ki fa odvából cseni el a mézet,
készen legyen, hogy darázs lepi meg!
Gondolatom csak rajta legelészett,
legeltettem ajakán szememet.
...Hátraforgok még most is mindig, emlék,
s úgy csípi hátam az a somfabet!
De ha a szeme az a régi menny még!...
De ha a szája nedvesen ragyog!...
Csak az a drága nyár hullt azóta őszbe,
csak az a régi láz vált hideglelésre...

[A sűrű holdfény döntött korsaja...]

A sűrű holdfény döntött korsaja
már telve csorog ház falán, tetőn.
Selymes neszek – hűs, libbenő ruha –
meg-megrebbennek olykor ébredőn.
A háztetőn egy puha macska teste.
Bús, pilledt párok pihéjébe vesz.
Egy levélke, még mielőtt leesne,
az ezüstvizű fényben fölremeg.
Aluszik minden. Csilló ablakoknak,
mint gyémántlapnak villan dermedt tükre.
Illatok máglyái kéken lobognak.
Idő hajjai sietnek sebesedve.
Kert végében a duzzadt körtefák
csacsogó hajnalt várnak hajladozva.
S egy perc még, hogy e csöpp csirke magát
tátogó csőrrel elcsipogja.

A szekér elindul...

Ronggyá égett a föld, a bádog csatorna
sáros poshadt vize röhögve harsogott,
iromba tócsák duzzadtak a járdán,
s a korhadt kocsi rúdja elé fogott
gebék vérét ronda légy zabálta.
Régóta álltak így, dermedt mozdulatlan,
bőrükön a fázás reszketéssé vibrált,
amint vártak, vártak a puha csatakban.
Sebes bőrüket nagy csontjuk kiverte,
fülüket lehunyták, szomorú, otromba,
bússzemű fejüket a föld felé húzta
kába állatagyuk furcsa, durva gondja.
Emberek jöttek nemsokára. Bútor,
halmaz kezükben. Izgatottan horkant
a két ló. Szíjjak csikordultak, porló fa recsegett,
a szekér állt a nyirkos, szürke sárban.
Toronyként nőtt a bútor, kötelek fogták le
őket izmos karokkal. Végre megtelt.
Indul a szekér. Síró nyöszörgése,
cafattá tépte a csendes őszi reggelt.

[A vén pajtában, izzó délutánként...]

A vén pajtában, izzó délutánként,
zsibongó, hús tagokkal elhevertem,
s míg rám, mint pálmák dúsa hullt az árnyék,
néztem, hogyan forr minden kinn a kertben,
hogya a hőség, ez az üvegszínű tenger,
úgy átalcsapott lombon, ághegyen,
hogya a virágok lázas gyötrellemmel
sejlik már, hogya a nyár is szerelem;
hogya levél se moccan, tárt ajtók mögött
csüggnek akasztott, csüggedt függönyök,
hogya a parázként szikrázó rögök
fölött a dongók hada mennydörög;
s hogya Margit, ki feküdt, most térdepelve
arany fésűt bont fekete hajába,
hogya úgy tüzel, mint a nyár drága melle,
s hogya nem húsít meg csókokkal a szája...

Az akasztottak balladája

Embertestvérek, kik utánunk éltek,
ó, ne vessen meg minket szívetek,
de szánjon meg kebletekben a lélek,
s néktek is fénylik majd könnyörület.
Mert itt vagyunk mind összefűzve, gúzsban,
étellel ápolt jó gyomrunk behorpadt.
Foszlik a testünk s mállik drága húsa
s ellep a fátyla barna sárnak s a pornak.
Ki bánt már minket? Könyörögjete,
hogya az Úr szíve bűnünk oldja meg.

Küldjete imát érettünk a mennybe,
s ne legyete, testvérek, gőgösek,
mert a Törvény nyakunkat megzsinegelte;
oly bölcs, mint ti, nem mindenki lehet.
De esedezve kérjete a Jézust,
hogya szálljon dermedt szívünkre a béke;
ne apadjon ki irgalma, a mély kút,
s ne engedjen a pokol vak tüzére.
Ember nem árt már; könyörögjete,
hogya az Úr szíve bűnünk oldja meg.

Tűző vak napok kormosra aszalnak,
s tengünk, lengünk a nyirkos, bús esőre,
szakállunkat mind kicsípték a varjak,
szemünkbe vájt a csókák görbe csőre.
Testünk recés a sebtől, mint a gyűszű,
soha békén már el nem nyughatunk;
mint forgószélben sok vallató, úzó
bűnök fekete táncában futunk.
Ne hát zsoltárral, de könyörögjete,
hogya az Úr szíve bűnünk oldja meg.

Ajánlás:

S ki Úr vagy messze mindenem,
óvj a Pokoltól, Jézus Hercegem.
hogy számadásunk véle ne legyen,
ti se bántsatok: könyörögjetek,
hogy az Úr szíve bűnünk oldja meg.

[Az iskolában ő volt a vigyázó...]

Az iskolában ő volt a vigyázó
és jónak lenni olyan jól esett
a délutánban, míg a fény bogárzó,
nagydalú dongója döngött, repdesett.
A nap meg úgy hullt égve, mint a rozsdá,
a vásznakon át garra, vastagon:
s illatukat a csönd szírommá fogta:
rózsák pihegtek bent az asztalon.
S könnyű ruhája sok kis vidám pötttye
olyanná lett, mint száz zengő bogár,
mely nyári égből rétre röpködött le,
s most szállni, szállni úgy szeretne már!...
Olykor rám nézett. Én meg visszanéztem.
És csönd vigyázott, rózsá nyílt szemében...

[Az úton kannásan...]

Az úton kannásan, lassan lépegetve,
melleit himbálva jött egy friss menyecske.
Hátában hajnali, kék ösvények nyíltak,
arcába a fákról rácsos árnyak hulltak.
Amint jött, libegett, pihegett köténye,
hajából csintalan fűrt simult szemébe.
Amint jött, kannáján, csacsogva, csevegve
gyöngyöket kacagott a hideg vízecke.
Amint jött, s tapodott hús lába a porba:
szépsége lelkemet bő vízzel locsolta.

Bőség

Roskadt kosarakkal jött, s a sárga gyékény
feszülve tárta öblét, kacagtak a piros,
boldog paradicsomok, mint a vígság,
mint az egészség, s a lágy, illatos
dinnye meglibbentette ízeit,
és ragyogott a paprikák feszes,
csodával teli bőre, a barackok fűszeres
hamva kacér volt, s a gyékény ennyi bőség
láttán megadón terült el, mintha maga sem
állhatna ellen ilyen csodának.

Cigánylány

Sötétvörös volt ajka, mint a meggy,
de mélykék fények ingtak a haján.
Fehér fogakkal buggyant, s nevetett
hamvas epreket friss cigánylány.

Nagyőgyű csönddel unszolgatva nézett.
S pókhálóselymű, hús inge alól
– lágy ringásukban szánt szándék ígézett! –
bronzalmás két kis mellecske dalolt.

Pipáztam. Párás, puha füstök szálltak,
mint látomás! S én tudtam: valaha
enyém volt e csípők barack-mosolya,

karok kalásza, vállak, pihe-árnyak!...
De alkony volt s pipámból füstök váltak,
mint piros ajka révült sóhaja.

Csituló csönd

Mint hús márványok, józan s bölcs az est,
s oly tompán kong, mint mord, öreg vasak;
gyümölcsfák karja ring, s még pár szőlőgerezd
bronz és arany; de egyre árnyasabb
a bokrok alja, s mint drága méz, gyenge tűz
pörög fák ágán a sötétbe s a hideg
fűrge ezüstöcskéekkel csengettyűz.

A kert mögött már bolyhos, bő ködök
szoknyája leng s az este füstölög;
feketedik és komorul a csönd;
alma lottyan a porba s mint vörös
zsarátnok, sápadt, roskatag, dőlt fatönk,
vén béka is még pislog álmatag
egy csorba téglán, s mikre kába nap
tűzött nemrég, vizek tükrén, most réveteg
alkony jár és – pici lámpásokat –
kioltja, mint fényeket.

Az udvar tenyerén zeng a béke:
álom kuncog hűlt cserép tejen,
fekete macska szundít édesen,
talpába ernyed körme éle,
s nem villog csacska nyelve sem.

Alszik, vad, durva kő is, mely vérre vágyott
még délelőtt, alszanak vörös virágok;
harsogó színük oly szelíd.
A gyilkos fejsze, mint a gyermek
oly ártatlan most; körötte fáhasábok,
elcsituló halott tuskók hevernek.

Alszik a ház is; kába függönyök
selyme ringja a múltó békét.
Szigorú s komor háztetők fölött
holdtól lila mohocskák lengenek
s az udvaron fülel a ragyogó sötétség.

Dallal, derűvel...

Megfonnyad az erdő,
bíborra sötétül,
Erzsébetre aztán
havazni is készül:
sűrű föllegekkel,
ködöt füstölögve
ki is ül pipázni
a tél a küszöbre.

Cincogjon a bögő,
folyon hát a nóta,
a cigányok előtt
bor legyen a kóta:
visítson a disznó,
a hurkája, s hája
legyen boldog béke
első harsonája.

Ha nem is bögővel,
nem is hegedűvel,
zümögjön csak ugyan
dallal, meg derűvel,
ha nem is hurkával,
egy fehér galambbal
szökjön be Erzsébet,
meglepetve, loppal;

nyárelei tücskök
kerge zenéjével,
hasas téli almák
nyárias lehével,
havak pihekönnyű
dunnáját terítse
a dundi karácsony
léptei elébe;

nagy tüzet se rakjon,
csak hát gyújtson éppen
egy parányi lángot
Erzsikék szemében.
Egy maroknyi fénnel,
egy mosolynyi lánggal
megküzdenek ők majd
mind e télvilággal;

hogyha az a bögő
békét brummog újra,
hogyha azt a nótát
újra magyar fújja,
ha nemcsak kapása,
ha nemcsak szegénye:
mi leszünk a vén föld
legifjabb reménye;

Addig csak Erzsikék –
– lágy tüzek rózséje –
emlékezni kell a
tűzre, meg az égre,
s fehér galambotok,
mit elküldtök reggel,
rózsaágra bukkán
bizonyosan egyszer.

Elefánt

Jöttek a kicsik
és így táncolták körül az elefántot:

én félek ettől az otromba szörnyetegtől,
én gyűlölöm, mert olyan hatalmas,
én gyűlölöm, mert magasabb magamnál
és mindenki vétkes, aki nagyobb minálunk!

Én gyűlölöm azt az otromba állatot;
rettentő fülei vannak
és meghallja suttogásunk;
okos nagy szemei vannak
és látja az agyunk sejtjeit;
hatalmas talpán nyugszik,
s mi nem merünk belefeküdni a pocsolyába.

Én gyűlölöm az elefántot, mert olyan nagy;
gyűlölöm, mert nem harsog, de magában tervel;
mert nem engedi látni
gördülő gondolatait és
hallgatagon töpreng és szigorúan büntet.
Én gyűlölöm a bölcs elefántot;
bölcssége megöli életünket;
én gyűlölöm a csúf elefántot,
mert olyan nagy a teste
s elfogja előlünk a vadvizeket.

Én gyűlölöm az elefántot;
egy holdtalan éjjelen
kiszúrom szemeit
s megölöm a csúf szörnyeteget;
vékony kis lábaimmal
diadalindulót táncolok holt tetemén;

én gyűlölöm az elefántot.

Ember fölfedezése

Én nem tudom, hogy mint veszttem ide,
de hopp! s egyszerre roppant az egész,
árbóca oldalt dőlt s a szép, deli
szálfák hegyén táncolt a remegés.
A víz mohó volt, a bárkám üres,
csak egy-két perc és aztán elsüllyedt.

Ha elsüllyedt, hát Isten hírivel,
kerengjen lent, ha nem visz már tovább,
de oly bolond volt, hogy itt kivetett
s nézem a sárban lábaím nyomát;
szólnék is tán, de füstölög szavam,
én vagyok én, de nem értem magam.

Pedig az út de szép volt: gyönyörű
korálok, gyöngyök, delfinek, csodák,
a tenger nyíló, széles legyező
s bontotta az ég vásznát, sátorát.
De hajóm gyöngé volt s a szirt kemény;
így lett meg néktek ez a költemény.

S most új Robinson, kábán, réveteg
indulnék, ámde nem lelem utam,
s ha szembe jönne valaki velem,
azt se tudnám, hogy más-e, vagy magam?
Venném, venném előre utamat,
de nem tudom, hogy: emberek, vadak?

Lám, oltanám szomjúságom gyümölcscsel,
de nem tudom, hogy melyek édesek,
mi kint üvöltött, tán mézes belül
s mi kívül fényes, bent a férgesebb.
Zengő almám, adj tanácsot, nagyot:
mit is tegyek, ha enni akarok?

Hogy mit tegyek, ha gyomromban az éhség
virgonc, vad farkasai acsarognak,
s ha markom az almát eléri
prédikáljak, vagy inkább ráharapjak?
Ez volna itten kérdés a javából,
tegyen s feleljen rá az, aki bátor.

Csak így ténfergek, szúr a sok tövis,
de mit tehetek, hogyha idevesztem,
megkísérlem hát lenni veletek;
tüdőm és széles hangom megeresztem.
Nyelvem az van, de néktek fületek
van-e; tudok-e szólni veletek?

No, ernyőzöm hát kézzel a szemem,
mert a távolban valami mozog,
nagy csődület s én ismét nem merem
tudni: emberek-e vagy kaktuszok.
Embernek ember: lábon lépeget,
de a kezem mért szúrja meg?

Ha szólok hozzá, miért vigyorog
értelmetlenül, bután, süketen,
ha ember, mikor megsimogatom,
két nagy szarvával miért ront nekem.
Ha vadállatok, bunkózzuk agyon,
ha ember, miért játszik így vajjon?

Emelném szépen fejemet is föl,
de nagy gerendák oszlopán verem be,
lépnék is, de lám ők is mind vakul
futnak s esnek a gödrökbe, verembe.
Az erdő lázas, titkos, szövevényes,
de miért hagyják, hogyha ily veszélyes?

Embernek szólnék, beszélnek, de látom,
nincs köztetek egyetlenegy, ki értse,
hogyan állunk szemben némán, süketen,
hogyan nem értitek; ki felelős érte?
Nem bírva így beszélni veletek,
kit üssünk agyon: engem, titeket?

Mert kettőnk közül valaki hibás
és aki vétkes vesszen és lakoljon,
de aki merne ily percben ítélni
igazságosan; az a bíró hol van?
Ha senki nem mer, szűkül, hát leszek!
Készítsétek fegyveretek!

Ti vagytok vakok, tévelygők, bolondok,
kultúrával kábított hangyaboly,
tudós patkányok, festett tigrisek,
s játékaikban rág a moly:
Szíveteket s a templomköveket,
ki látta eddig meg közületek?

[Ez hát az ucca...]

Ez hát az ucca, a régi ház, a táj, hol,
mint elemistás, nagy szemű gyerek,
nyáron, ha jöttem haza iskolából,
a fény, mint fürge fürdő pezsegett;
s mint kádban, ki nyakszirtig vízbe lábol:
úgy lépett el a fény, s a zöld legyek
lombot zsonglító, andalgó dalától
magam is úgy lettem egyre részegebb.
Ó, hogy lángoltam! De belül a szívemben,
mint árnyak enyhén, ha macska hízeleg;
úgy doromboltam csacska nevedet,
hogyan a szerelemtől nem volt hová lennem!
S az ucca, mint forrongó kád a napban,
szívemtől és szerelmemtől kicsobbant.

Ezerszer halott vagy!

Te azt hiszed, hogy élsz, hiszen létezel és
élelműködéseid összes mozzanata
mint kattogó fogaskerekek kapcsolódnak egymásba:
söröszöl, mint más
olvasol,
megvannak politikai irányelveid,
még könnyű kis kalandokat is keresel,
de hidd el, ha én mondom:
halott vagy...!

Halott vagy, barátom, hidd el; halott vagy,
halottja vagy hatvanmilliárdnyi pillanatodnak
minden pillanatodban meghalsz egyszer, mert hiszed-e:
nincsenek évek, csak pillanatok;
pillanatok lobogó kis láncza az éltünk!

Halott vagy, barátom, hidd el, halott vagy!
halottja vagy annak a tegnapi percnak,
mikor a körúton karórád igazítottad
a villanyóra lángoló számjaihoz,
halottja vagy a mai délutánnak,
mikor egy pohár vizet ittál és a hideg
víz egy csöppje ujjad hegyén át
kecsesen legördült a földre.

Halott vagy, barátom, hidd el, halott vagy;
tegnapelőtti három szótagos szavadnak
halottja, amivel barátod köszöntötted, avagy
annak a mozdulatnak, amivel
sétabotod emelintetted meg.

Sárga arcú lárva vagy, barátom, hiszed-e,
rendelj lassú halottaskocsit,
nyomass gyászlapokat, nem egyet, ezeret,
ezer fekete gyászkeretet;
ezerszeres halott vagy, százezerszeres,
milliónyi íz, hangulat halottja!

Nyomass barátom gyászlapokat,
írasd föl rá összes címeidet,
méltóságaid bátyás várait,
ordítnom kellene, ordítani, hallod-e;
halott vagy, barátom, hidd el, halott vagy,
halottja a Szépségnek, a Jónak, a Percnek
a nyári alkonyatnak, elmulasztott
jócelekedeteid fehér gyöngyeinek,
túltetézett rosszaságaid kicsurrant fehér csöppjeinek.
Halott vagy, barátom, hidd el, halott vagy,
halottja egy félredobott versnek,
egy kézmozdulatnak,
életed összes mozzanatai,
mint a cigarettafüst
oszlanak a levegőbe!

Halott vagy,
már régen ledöngölték sírod fölött a földet,
már régen megette csontodat a fereg,
életed minden oszlopai
ledőltek már százezer éve!
százezer éve, hallod-e – százezer éve:

halott vagy...!

Friss feleség

Ó, Kedvesem, én már ölembe zártam
szerelmedet és benne tégedet.
Úgy simulsz bennem, mint egy puha ágyban,
mint pólyában a kacagó gyerek.

Akár egy csöppség, gügyögő, parányi,
úgy ring ölemben másod, lényeged.
Nem tudnálak így szívembe se zárni,
ily párnás bölcsőt vetni meg neked.

Ha nem szeretnél, s messze mennél egyszer,
akkor se mehetnél tőlem messze el,
mert ölemben vagy, s ölemből nem mehetsz el.

Két karom immár örökre ölel,
s ha akarnál is: soha nem menekszel,
mert enyém vagy és fiammá növekszel.

Görögös korsók

Lásd, hús vízzel csobban e drága korsó s derülve
illeg az asztal tág tenyerében, míg a barna
nyakán feszülő görög ívelések vonala hajlik, s a forma
telt varázsa szelíden bűvöli egybe a vén agyagot.

Lásd, oly tág e korsó, mint maga a bőség,
oly dagadó pompa és mégis oly egyszerű,
mint frissízű kenyerek, mint fekete parasztok
ajkán a tiszta szavak, mint az alkonyatban
elpihenő kis halmok dorombolása;

Lásd, víg vagyok magam is s vidáman
töltök egy kottyánó pohárral,
s mozdulatom
oly józan és higgadt, mint maga

e tágöblű, isteni korsó.

Hő, vérmes nyár

A hőség, ez a bozontos bivaly,
bambán ámolmog kint a kertben,
a bokrok, levelők csillagaival,
talpa alá tipródnak leverten.
A homok, mint bölények sűrű szőre:
aranyos gyapjú, sörénye sütős!
S mint vérekes szemet, már jó előre
vihar felhőzi a tűzpiros időt.
Egy perc kell még s a súlyos láng kilobban.
Már füstölög a magasban az ég.
S e vadbozontú bivaly a homokban
reám emeli két égő szemét.

Idegen macska

Ott ültem az ablak előtt,
a tág keretek s az üvegek fénye
mind rám sikongott, mintha maguk
hús, dús üvegek volnának,

így néztem az élesedő alkonyi árnyakat,
a vonalak ívelését, s azt, hogy a tetők
mint szelídülnek öregekké, így ültem az alkonyi fényben,
s akkor egy cuppanó lendülés, s az ablakomon
ott kuporgott az idegen macska.

Ott kuporgott és szemében
tágra nyílt síkjai a félelemnek s a csodának,
izmai minden rostja
tele feszüléssel, az ugrás idegessége
remegve borzolta prémje szőrét,

lényében a kérdés:
én macska vagyok, de te ember,
én elvégzem szükséges életműködésemet,
azontúl jó vagyok és szelíd,
de te ember, milyen vagy?

Én nem foglak bántani, de te az új úr,
ha akarsz kizavarhatsz, ha tetszik,
fejemre üthetsz, mert én csak a macska
vagyok, s te az ember.

Így remegett szemében a kérdés,
de langyos idő volt, jó nap s én derűs
gondolatokkal néztem őt, remegő
izmait, puha bundáját, a szemét, mely
olyan volt, mint egy emberé,
józan és okos: a helyzet,
s a felismerés bizonyosságával.

S mert vidám voltam és derűs,
előkotortam bölcs pipám tüzeit,
lobbantottam, s míg ráfújtam a füstöt,
ezeket gondoltam:

jó, jó, bundás szörnyeteg, ne félj,
én ember vagyok ugyan, de nem bántalak,
hiszen az emberi név
nem jog arra, hogy a kisebbeket üzzük,
nem csaplak fejen sem,
nem vicsorgok rád kamaszosan,
mert vallom,
hogyan meg kell nyugtatni a remegőket,
riadt macskákat és nyulakat,
hogyan nem vagyunk rosszak,
nincs okuk a félelemre, s az ember
csak játszott, hogy nem ember,
s most megunva a mókát,
rákacag a félőkre, bizonytalanokra,
erősen és derülve,
biztatóan,
mint én reád,
te, idegen macska.

Igézet

Isteni kedvem volt, kacagásom
harsantott haragosra gyöppöcskét,
frissízú mosolyomra kipirultak
a fákon a szűzi cseresznyék.

Napitatta harsogó füvekkel
laktak a kecskék s most beteltek,
ragyogó égbolt üde fogába,
mint drága almák, függnek érő kertek,

feszülő, fényes héjjuk alatt
ízek csobogó gyöngyei fakadnak,
estére, hopp! – Fehér húsukból
lágyan barnállik a kihaladt mag.

(Megj. Vásárhelyi Új Hírek, 1942. április)

Isten hajóján

Már károg a vihar rozsdás csatakürtje,
forr a tenger üstje mélyén a fürgeteg.
Bozontos szél üvölt és szőrös lábával
hőmpölygeti a hullámvölgyeket.
Robban a villám puskapora,
csattan a zápor vitorla rongyán,
dárda sebében hördül a tenger,
loccsan a hab a fürgeteg dorongján.
Még jöhet az élet, még jöhet az élet...

Roppan az árboc, mállik a deszka,
csörren a lánc a rabszolgák testén.
Táncolhatnak a holtak, ölhet a pestis.
Ki meghalt, akinek átokvert keresztjén
még jöhet, még jöhet a vízen járó Isten...

Jöttünk csipkés, bíbor, görögös partokról,
szívünk serlegében a bor volt a nóta.
Most, hogy ránk szakadt a zilálthajú éjjel,
elpöffent az öröm lángoló kanóca,
még ajkunkhoz érhet az isteni serleg...

Pusztíthat az átok, dögvész, vihar ökle,
mérges, sárga ködök árja gomolyogva,
egy szál árva deszkán ájultan zokogva
dadogja ajkunk:
Még jöhet az élet, még jöhet az Isten.

Játék, januári holddal...

Kéken égnek a lámpák a ködben,
gubbasztanak a házak dérütötten.

Az esti úton ballagsz hallgatag,
elkormosuló, híg égbolt alatt.

Egy nyirkos tócsán, mint egy vézna folt,
fölcillan lábadnál a januári hold.

Fölnézel és egy kerítés mögül
kibukkan és a háztetőn megül.

Hunyorog sárgán: csillan a pala,
s fénytől meszelt a ház bús tűzfala.

S hogy tovább indulsz, a nyírfák között,
mint ketrecben úgy ugrál: üldözött

guruló tallér, fölfűjt semmiség,
s lent a tócsában sisteregve ég.

Azután egy sarokra érsz. Az ucca végén
egy állólámpa pislákol sötéten,

mint gyertya lángja hús jéglap mögött.
S végül nem tudod – mert a lomha köd

ölel át, s szemed kábán elborul –
melyik a lámpa, és melyik a hold.

Játék siratása

Én játszottam volna veletek,
de nem voltatok gyerekek
és eltörtétek a tükröket,
s nem láthatom meg magamat.

Én játszottam volna veletek,
de kicsik voltatok, kicsinyek;
nem láttátok a hegyeket,
s a ködöket a hegy megett,
s a szívetek is merre volt?

Én játszottam volna veletek,
de szép szemetek szürke lett,
üveggolyótok összetört,
s mindnyájatokat hív a föld.

Én játszottam volna veletek,
szép játékot, rohanósat,
szép játékot, pihegőset,
de homlokotokon a lüktető seb,
s kezetekben a kések.

Akartam játszani veletek,
de a játék mind elveszett,
elszürkült szép kék szemetek,
s hogy emberek vagytok, emberek,
ki tehet róla?

Jó volna lenni

Holdas úton, hajnali ösvényen,
csak valamerre szállni kéne most.
Kincset találni elhagyott mezőkön,
vagy fűvet szedni, lágyat, illatost.

Ki kéne tépni lelkem ma a csöndből,
halk szekeréről lelopni magam.
Ma jó volna repülni valamerre,
ahol tavasz-nap arany méze van.

Csöndben elszökve jó volna lenni
az élet forrásán szépszavú korsó.
Porló rög egy néma temetőben,
vagy szürke hant alatt, bezárt koporsó.

Kába darazsak mennydörgő dala

Ebéd után a nap forrott,
a levegőben aranypor kavargott,
de a vén pajtának dúsan hullt az árnya:
oda hevertem egy roskadó díványra,
egy bús jószágra, melynek vászna húse
a lelke lázát lágy árnyakkal üzte;
Margit meg a házból, fények özönében,
fürdőruhásan jött, könyvvel kezében,
s én piros szemmel néztem őt s csodálva;
mily asszonyos, mily telt, mily dús a válla,
s hogy a sugarak, melyek, mint ezüst tűk esnek,
hamvát sem sértik e nyárgyümölcsű testnek,
s hogy léptei közt úgy ring a két melle,
mintha csak kikacagna, ingerelne,
s hogy csípőjében, drága derekában
egy darazsmérgű, bujakedvű nyár van!

Karácsonyi vers

Szűrj rideg vasrúdba hűs acélkarókat,
talpfául végy rá súlyos nyirkú márványt,
de dobd tele őket
papírok és cukrok
tarka színeivel,
s a hideg vas valóságereje
feloldódik mind s e megcsalt
fekete vas karácsonyfát mutat.

De a lényeg, a lényegek lényege
marad a vaskarok csupaszsága,
szédítsd is őket
csillagszórókkal és gyertyák fényeivel,
a márvány
hideg marad és nem dobban a szíve.

Elkábhíthatod a valóságot,
de mikor lefoszlik a pára: puha vatta,
elővigyorog a valóság magja
feketén és megdönthetetlenül.

Adj halálos betegnek ópiumot,
ezüst tűkkel szűrj a húsába:
takarhatod előle
a mámor spanyolfalával
a halál józan szemeit:
de mikor eltörlik minden lombik
s a tudomány hűs, bölcs koponyáján
már ott ül a fáradt lemondás,
akkor ledőlnek falak és bástyák,
nagy hómezők mögül
előlép a lerészegített valóság.

Így hozhatsz nekem karácsonyi fákat,
tűlevelen csodaillatú lombot,
én látom,
látom a boltok üvegén keresztül
a kisgyerekeket,
kiknek semmi sem jutott,
az asszonyt,
aki nem tud főzni holnap,
a munkást,
kinek nincsen munkája már,
látom
proletárok öklének az izmát.

Roboghat a
karácsonyi keleti expressz,
én az embert látom,
akit elgázolt a fényes robogás
s most, mint rongy fekszik a sínen.
Szólhat
hangversenyek száz hegedűje s operák
művelt, isteni torka; én azt az öreg
pincért látom, aki ma, mosogatás közben
holtan esett össze, s kinek béréből a gazda
már nem vonhatja le az összetörött tányért.

Aggass, csak aggass
cukrot a valóság
megszépített, szédült karjaira,
látom
a vasrudak egyenes, furcsa vázát:
érzem
ujjaim hegyén
a vasak s a márvány
józan hidegét.

Ketten mentek az esti uccán

Ketten mentek az esti uccán. A férfi
puhakalapot viselt, s mögötte
magasba lendült egy kéz, vén ház ó falán;
az árnyéka köszönt egy cilinderes úrnak.
A férfinek esőkabátja volt, s amint
ment a fal mellett a vászna csattogott.
Katonásan lépkedett, s mögötte
sétabotját pörgette az árnyék.

Lassan a külvárosi utakra tértek:

Áporodott illatok lobogtak,
pinceablakok és vaksi lakások ajtajai hunyorogtak,
tócsák csapódtak bokájukra föl,
s a foszladozó kerítések alatt
kibukkanó zöld kutyaszemek
és ugatások furcsa lebegése
harapott a lábukba, mint exotikus inda.

Csak egy szál lámpa égett messzi
nyirkosan sötéten:
valahol egy korcsma előtt.

Ekkor láttam őket.

A férfi éppen cigarettára gyújtott,
öngyújtója volt – emlékszem – a hideg
acél úgy csillogott, mint egy revolver.

Valami kövér esőcsöpp lobbanthatta ki a lángot
a cigarettából, vagy talán
az öngyújtó nem működött, azt nem tudom, de
csak egy pillanatra láttam a férfi arcát,
amint a sárga fény fölugrott egészen
szigorú vonalú kalapja karimájáig.

Ezután sötét lett. A vaskarikába ácsolt
nyiszlett fát sem láttam már, ahol az előbb állt,
csak bizonytalan zajok és szöszmötölések
fültak tompán bele az éjbe.

S már nem égett a messzi lámpa sem
amellett a messzi korcsma előtt sem.

Ekkor megborzongtam, s úgy éreztem én,
most már elég volt, s így is bizonyos
megfáztam, és a képzeletemben
már gémberedett ujjakkal fogtam a csészét,
melyben a tea volt, melegen és gőzben.

Ekkor még sikerült utoljára felgyújtania
az öngyújtót, s talán
a cigaretta is lángra lobbant, de megint
kiolthatta egy csöpp eső: sötét lett;
a cigaretta fénykarikája elolvadt,
mintha aranygyűrűt veszített volna el valaki.

Többet nem láttam azután.
Mintha valakit fejbe ütöttek volna,
tán baltával, esetleg sétabottal,
egy ember elzuhant – talán ketten is –
csak azt tudom: azután csönd lett,
olyan csönd, hogy hallottam,
amint egy messzi belvárosi uccán
egy taxi kürtje bűg, s egy villamos
kacagva átcsörömpöl a sínen.

Ketten szántanak...

Fény bukdácsol a nyirkos lomha úton,
fűzfák fölött nyugatra száll a nap,
s messze benn a barázdás síkon,
kesernyés őszen ketten szántanak.

Szegény mindkettő, szálás, szép, sudár,
az egyik mundéros sapkás katona.
Lassan baktatnak, szél fűtyül a cserjén,
hull rájuk az ég hűvös bársonya.

Hajh – testvér sötét éjjel jár, november,
könnyű a mundér, s nehéz az eke,
szívós a rög, s kemény könnyekben csorran a vér,
sírva szól együtt a föld s a harc éneke.

Így lépdelték, büszkén, lélek, lélek mellett,
karddal s kaláccsal, az ölelő pusztán benn.
Így szántotok már hősen ezer éve,
és még így legyen százezer évig – ámen.

Kígyóméreg

A kígyómérgű dél sziszeg s heves.
A hőség, mint a lobbant tűz repes.
Ahogy meggyújtom makrancos pipám,
alig látszik a levegőn a láng.
Hús gondolatom, ez a karcsú gyík,
lomb- emlékek árnya alá búvik.
De ott is süt e dél, e délután,
akárha csókra perzselő a szám.
Ma újra tűzzel, lánggal érzem őt,
Nyár-Margitot, a lombot-perzselőt,
a vihart-hozót, mellét-ringatót,
a dús-derekút, bájjal-buggyanót!
S úgy sajdul rám e vak nyár harapása,
mint ki mezítláb hág a hév parázsba.

Kitárom a kaput...

Most már a Szeptember bús baltája dönget,
harcból, szép halálból, vérből már elég volt,
váram ormán szürke, párás őszi felleg,
fölöttem hömpölyög szürke őszi égbolt.

Sírássá vénült a vad, lármás tivornya,
hamuvá dermedtek a bíbor, büszke harcok.
Szilaj köd lovagol a messze csúcsokon,
öblös völgyből kürtök széles hangja harsog.

Most már a porló földbe szúrom dárdám,
hidam talpad alá bocsájtom unottan,
arany vértű, langyos szeptember, már jöhetsz,
s diadalmas lábad a mellemre dobban.

Könyörgés a harcért

Isten, ne ölelj meg lágyan átkarolva,
Ne suttogjál langyos, harc nélküli szókat,
Gyűjts csak a villámokat, messzi lobbanókat,
Elégetne lelked, ha hozzám hajolna.

Kavard csak a felhők fürgeteges üstjét,
Pörzsöld a mezőket halált termő tűzzel.
Ha hívlak szívemmel, korbácsoddal üzz el,
Haragos ökleid testem s lelkem üssék.

Addig élek csak, míg öklöd rajtam táncol,
Míg a kun hörögve le a földre láncol,

Jaj, a csönd a béke, s a béke a semmi.

Üss csak, Úr Isten, üss, úgy szeretnék lenni,
Szikla, min dühöng a hánykolódó tenger.
Üss csak, míg cafattá lesz az ostor s az ember.

Kubikolva...

Emberrögökből raktuk meg a gátat,
mert fortyogott már akkor a világ,
s én segítettem tolni taligádat
a verejtékes, síró sáron át.
Bús október volt. Füst kószált az égre,
mi meg csak egyre raktuk a rögöt.
Alig tudtad már Te is, hogy mi végre?
Borostás állú, vén szél dűnnyögött.

A tarisznyádban alig volt szalonna,
az enyém is csak koppon horpadott,
egy terhünk volt csak, a gazdagok gondja,
a gond, mely minket régen elhagyott.
Éjfélhöz hordtuk így a barna földet,
s pipára gyújtva halkán megpihentél.
– Cigányos ködből víg nóták fűtyültek –
Úgy néztél hátra, köptél, hűmmögöttél.

Alattunk volt a város, s gazdagéknál
– mert tünde fénye mind, mind ide látszott –
bolondos kedvű, kacagó estély szólt,
akkor tartottak kerti mulatságot.
Itt meg az árvíz és az üres bendőnk.
Motyogtál megint, csóváltad fejed.
No, jövődjük nem a mi jövődjünk,
de hát azért csak énekeljenek.

Énekeltek is, harsogott az éjjel,
és elnyomta a taligánk szavát.
Hajnal előttre úgy is omlott széjjel
ezer kis rögre ez a tömzsi gát.
Mi ott húztunk a dombok oldalában,
s Te köptél egyet, amint hátra néztél:
ne légy taligás ily szemét világban
hogy szemetebb ne legyél a szemétnél.

Láncon, a kutyákkal

A tanyaudvarra
szikkadva tűz a nap.
Ég a rossz föld, mint a szalma,
ha a láng belekap.
Ég a rossz szik, mint a szalma
kiszáradt határon.
Kapu előtt nyúve, nyúlva
két kutya, két láncon.

Ég az ég is, füstöl,
mint fölgyújtott kéve.
Ki-kivillan a vak füstből
egy-egy ház fehérje.
Rozsdás láncon a két lonc dög,
lóg a nyelvük csüngve.
Rajtuk táncol, rajtuk röpköd
a tűz lángja, füstje.

Ég az ég is, roppan.
Verset írnék éppen.
De a vak tűz reám dobban,
s a két kutya képe.
Lóg a nyelvük, szőrük csapzott,
lihegnek s hiába.
Bennem is vész-hőség csapkod,
s nézek, mint a kába.

Nézek, mint a kába,
ütve és ütődve,
a két árva, vén kutyára,
a két beste dögre.
Fojtogat a rusnya hőség,
torkom fojtogatja;
bánatomat, e rossz rőzsét
vak nap gyújtogatja.

Nézem a két árva
vicsorító bestét;
az egyik csahos kutyának
ostorral vert testét.
A másiknak kifolyt szemét,
mely még sebes, véres.
Villámot vetnék, mint az ég.
S zúgok, mint a méhes.

Itt állnak talán már
tíz-tizenöt éve
egy átkozott ház falánál
esőbe és szélbe,
rontás-verte kapu mellett,
mely csak másnak nyílik,
s ők csaholva öltnek nyelvet,
mint rabokhoz illik;-

szükölve, csaholva,
lábhoz kapkolászva,
mintha mind az övük volna
a gazdájuk háza,
mintha mind az övük volna,
mintha nem is önkény
tartaná itt őket fogva,
de vagyonuk kötné.

Roskadoz a hőség,
roskadozok, érzem.
Bánatomat, e rossz rözsét
megloccsintom vérben.
Füstölögve csap föl lángja,
nemhogy elaludna,
vagy hogy a zsuppos tanyára
tőle tüzem futna.

Ég a nagy kazal nyár.
Vicsorgok, mint láncon.
Mintha a bús tanya-fálnál
nékem kéne állnom.
Állnom s várnom már tíz éve,
s ki tudja még meddig?
Sorvadt nyarak közepébe,
vénségig, gebedtig.

Vicsorgok a láncon,
gondolatom láncán,
s magamat kell mindig látnom
e kutyákat látván.
Ki tanyáját őrzöm én, s mért?
Ki lovát, ki barmát?
S vet-e majd érte, s mennyi bért,
hogy őrzöm hatalmát?

Udvarát, az aklát,
éltét, eleségét,
fürgé-farú, futós barmát,
fiát, feleségét.
Csontot vet csak, s mért csak mindig
csontokat vet nékem?
Meddig tart még, jaj, még meddig
e reves kötélén?...

Tudhatná, hogy úgyis
vigyáznám én, szívből;
nem tudnék én tőle futni,
szívétől, szemétől.
Mikor lelke százszor jobban
ideköt száz láncnál!
S hangja jobban sújt bajomban
vasas korbácsánál!

Méhes

Parazsat hullat a nap ma, parazsat.
Virágok ajka harapásra éhes.
Csókkal, gyilokkal fullánkossá a méhes.
Szirmokba marnak a tikkadt darazsak.

A kerti útnak minden röge éget,
a lány versek ma oly unalmasak!
A varas almák duzzadt – hasasak.
Lángot csöppentenek a sárga mézek.

A dongók dalán pokol tüze feslik,
a szűz bimbókon szerelem vereslik,

vak kígyómérget evett a világ; –

a pipacsok a hév napot ijesztik,
s nem moccannak, de harsonálják estig
a forró vágyak haragos dalát.

Mélyebbre fuss...

Mélyebbre fuss, te durva kés, szívére,
te korbács, vérig üsd a hátát;
lánc, úgy szorítsd, hogy serkedjen ki vére,
rettentsétek jobban ti gyávák!
Dúlt gazdaságán hűtelen cselédek
földig rontsátok fás tanyáját;
s mi csonk maradt még, lusta tűz, te égesd,
hordjátok ordasok a nyáját!

Vizeiben varangyosok, piócák
csípjétek csöppnyi csimotáját;
országúton ti véres hadi csordák
ejtsétek meg szeplőtlen lányát; -
jegenyék ti a sírján, dermedetten
hallgassatok az esti szélben,
hogyan arról, ki meghalt s kitől születtem,
se síp, se emlék se meséljen,

mert hűtlenül hagynám el, mint ahogyan
ő hagyott el, tagadott engem,
s bár nyelvemre harap haragom, fogam,
hogyan ne zengjem, én mégis zengem,
mégis sírom, hogy jaj, ő volt az anyám,
kit tébolyult láz elragadott,
hogyan szín-üszök bár, mégis az én tanyám
hamvadt el, honnan kitagadott;-

hogyan az én nyájam orozza az ordas,
az én lányom ejti meg a had,
hogyan az én csorbám hűségén a csorba,
s halálom e sír a hant alatt;-
hogyan magában rikolt e vers, magában,
és nem értheti meg senki más,-
s hogy nincs hazám egy halottas szobában,
hol emléke mindig rám kiált!...

[Mert hittem balgán, ...]

Mert hittem balgán, mint a sanda részeg,
kit gyűrött mámor rossz tüze hevít,
hogyan bor s szabadság: két isten-igézet,
megoldja majd az ember nyűgeit:
ó, ittam áldott kancsóid, szabadság,
mikor még szűk kortyokkal mért a rend,
de most, hogy ajkam hordókkal itatnád,
tudom: borodból csak mámor terem.
A mámor pedig Sátán cifra kölyke,
s ki nem szokott még pálinkát, italt:
azt vén részegség veri le a földre,
s a föld rabjává nyúzza újra majd.
A szabadságot úgy szokd, mint a mérget:
kevéssel kezd, hogy ízlelhesd, s megérted!

Mily hév tüzelte

Mily hév tüzelte csipőd valaha!
Mily poklok öble volt sötét öled!
S kebledből – dombos márványok hava –
most tisztos emlékek szent malasztja lett.

Lábaidban még tűnt futás remeg,
és buján ringnak pompás combjaid;
de karodról már foszlik a meleg,
s a szelíd erkölcs hazudni tanít.

Ím, kétszer csaltad meg kemény sorod:
tűzért dobtad el gyenge szüzességed,
oly vágyért, mely mindörökre éget.

S most balgán hiszed: hagy, ha elhagyod
e forró pokol! – Megérdemled
elhízott hasad, lottyadt melledet!

[Mint aki sűrű, sárga mézre éhes...]

Mint aki sűrű, sárga mézre éhes,
s odvába nyúl a vakdühű darázsnek:
ma csók s fullánkok úgy lelkembe fájnak
a múltból, amely zeng, akár a méhes.
Aranysörényű, sok bozontos nyárnap!
Ó, hogy bújtam a föld pilledt szívéhez,
míg hallgattam e zsongást! És a vérmes,
szikrázó szárnyak örvényelve szálltak.
E piros nyárból hallok ma a hangod,
egy nyárból, mely mint darázs raja dongott,
s most mérges csápját ráölti szívemre,
s volt júliusok szikrázó szavával
csak zsong, csak zsong, csak rám zsong e darázsdal,
akárha szívem a nyár méhese lenne.

Mint áldott anyaföld

Bőölű, nagymellű, friss parasztmenyecske.
Két karja cipók sütős melege.
Dévaj legényekkel alszik minden este,
s hús éjjeken száz csillag hál vele.

Mint érett mező, oly forró a teste,
mint ordas éhe, oly vágyó öle!
Ki belé hullna önmagát keresve,
száraz pokol odvába fülne be.

Egy csuhás látta s ráhülledte: céda!
Hogy ifjú élte vén bűnöknek préda,
s üvöltene, ha végét sejtene!...

A másik este arra járt a költő,
s azt bizton tudta: áldott anyaföld ő,
mely szülni akar, bárki vet belé!

Mint eszelős, az egyetlen ígét...

Úgy vallom én már szerte e világba,
– míg rája tettem kincsem, mindenem –
hogy értem jön már Isten nemsokára
csodák szekerén, égi szekerén.
Úgy dünyögöm én estbe, füstbe, szélbe,
mint eszelős, az egyetlen ígét,
hogy hitem a Te ajkaid beszéde,
s nem örületé, mely kormozva ég.
Mint szerető, kit elhagyott arája,
s kin az egész rossz úccasor röhög:
tudom, hogy jössz már hozzám szánva, bánva:
ring deli lépted a nagy hegyek mögött.
Ímé, koszorúm készíttetem Néked,
s Te bennem, Magadnak, örök dicsőséget.

[Mint korsóból a lanya tej...]

Mint korsóból a lanya tej:
a béke mindent átölel.
Venyigés, bokros fák alatt
elül piros kotlós, a nap.
A kertek berkén szerteszt
száz tücsök mondja énekét,
s én nézem Margitot, ahogy
mosolya csillagot ragyog,
s hogy eper ízű, édes ajka
verseim lelkét fölsóhajtja,
s hogy szénfekete éj-haja
illatos, mint az éjszaka.

Mint rossz kalmár...

Mint rossz kalmár egy rézgarasért
adod el már fiaidat, hazám!
A szolganépeknek szennyos piacán
– ki a lélekhez, szívhez mit se ért –
már mustrál minket egy reves cigány.

Fiaid voltunk hazám, fiaid!
S nem sír beléd, hogy durván tapogat
minket egy szőrös kéz, s foglalót is ad
ránk, kik tálad koldus-falatjait
ettük, és nem voltak zok-szavaink.

Eladsz hazám, s nem fáj a szíved.
De fáj szívem, hogy árulod magad,
hogy ennen magadnak rossz kalmára vagy!
Hogy cigányok közt se marad már híved...
S hogy fiad mondja ezt, édes fiad.

Mint vén apa, kit vész, baj éget,
zsidók, adósok zajgó serege,
s ha van még egynéhány süldő gyereke:
értük a kalmár kegye pár pengőt vet;
eladsz minket, s eladod jövődet.

Mint rossz kalmár, egy rézgarasért
árulod már fiaidat, hazám!
S ha csak egyet is megrebben a szám,
– alkuvást az igaz szó mindig sért! –
csontos öklöddel nagyot ütsz le rám.

Nyári fürdő

Piruljatok el dús fák! Vörhenyes
és bronzos legyen hús zöld lombotok!
Nyár, lobbanj lángot, robbanjon heves,
vak viharokat boltos homlokod!
Mert Margit, kit a párás, fűszeres
július aszú borokkal itatott,
a kád vizében most gyöngyöket keres.
S meztelen, meleg testével bent csobog;
s hajával, meg mellével olykor rámnevet,
ki őt nézem és hökkenek, dadogok,
mert tudom, hogy aranyhal ő, mit ki-kivet
egy bársonyos tenger s a bársonyos habok; -
ki-kiveti vállait, nyakát, kerek
erős derekát, mely vizesen ragyog –
ó, piruljatok el fák s ti föllegek,
sodorj, te nyár, ti barna viharok!

Nyavalyádra már...

Nyavalyádra már nincsen ír, se búbáj,
se sarjú fű, se izzó vas, se kés;
dühöngő szélben hitvány pelyva voltál,
s életedért halálod is kevés.
Dézsmáltál, amikor mások vetettek,
s letiportad bolondul a vetést;
tanulhatod most gyaláztán nevednek,
a kínok közt vonagló nevetést.

Ha volna késem, szívednek szegezném,
hogyan fiad öljön meg, ne idegen,
s hogy mondhatnád bár: erőimnek vesztén
magzatom szegzett gyilkos kést nekem!
Ó, dicsőbb volna az ilyen halál is,
ó, szentebb volna ez a pusztulás,
mint lázak között, földre verve várni,
hogyan megfojtsanak buták és pulyák!

Bús hazám, hidd el, mosolyogva nézném,
bárha vergődve is vonaglanál,
ha meggyógyulnál szörnyű lázad végén,
s nem várna szennyese, fölfakadt halál.
Kemény szavam. De volnál te is ilyen!
S mit bánnám én, ha százezer fiad
– közöttük az én bús, verdeső szívem –
el is pusztul, de te, te megmaradsz!

De puhány vagy, s a sík-ölű mocsárba,
mely volt-deli derekadig ellepett,
magaddal rántod vinnyogva és fázva
minden éhes, még élő gyermeked.
Mit szóljak így? Mit dadogjak, hazudjak?
Jobb, ha szavam éles, mint a kés.
Hiszen mákonyodnak, mámorodnak
szívedig szaladt késem is kevés.

Mert nyavalyádra nincs se ír, se bűbáj,
s a dárdád se, mit elvetettél gyáván;-
ó, ha úgy vesznél, esnél, mint a bárány,
az ordasok duhaj lakomáján!
De ordas voltál magad is. Szabad.
S most girhes tested rüh és láz veri.
Ó, nem sajnál már, nem szégyenl fiad.
Csak kiújulnak véres sebei...

Örök Törvény

Barázda, serkenj; kéz, mindig csak vessél,
magot hints untalan, földre, kösziklára,
üstökös erdőn, termő televényen:
ez az örök élet örök muzsikája.

Barázda, serkenj; sebzett, fölsikoltsál,
jaj, ma tűz pörzsöli a meddő mezőket.
Teremni kell most, ha kínnal, jöjj, de vérrel,
átok a bére az álmokat szövőknek.

Barázda, serkenj, lüktessen a ritmus,
jaj, rohan az élet s aki megáll: halott.
Le vesszük fejünkről süvegünket, élet;
csókoljon lelkünkön friss, üde hajnalod!

Őszi ég

Az ég napok óta szürkehajú asszony:
felhők takarják el a Nap széles képét,
égre tárt tenyér a sok-sok falevélke,
irigy por fedi a vidék üdeségét.

De nem esett máig. Hamva csak ígéret,
nosza, jókedvemből ezüst lapdát gyúrtam;
megcéloztam őszes, nagy haját az égnek,
izmos egy dobással meg is hajítottam.

Hosszú haja bomlott: egy szál, két szál hullt csak,
azután lezúdult kacagó ezüstje,
a vidék markolta, szürcsölte vidáman,
poros falevélké takaródtak véle.

Pipázom

A tükörbe nézek s úgy pipázom.

Kis, kurta pipám
szigorú vonalakat rajzol ajkam alá,
pedig nem haragszom,
s szeretném megsegíteni az embereket;

úgy fújom ki a bodrocska föllegeket
és érzem az illatát is, simulva
feszül markomba a füstök telepe, én vidáman
színezem kékre a levegőt, hogy megmaradjon
akkor is ilyen frissnek, fiatalnak,
ha majd
száz esztendő lesz és semmit se látok.

Polgár

Beszélsz, beszélsz s én nem tudok
beleilleszkedni szavaidba, nem találok
a formát, melyhez odasimulva
mondhatnám: megértem,
próbálok odafeküdni, szavaid medrébe,
mondataid hangulatába, koponyádba,
hogyan lássam a bővületet
mely szólni kész, hogy fölfedezem
önmagadat, saját részedre, s magamnak, hiába.
Beszélsz, beszélsz s én nem értelek,
nézek rád, mint idegen szoborra.

Beszélsz, beszélsz s én nem tudom,
miért nem hallom mondataid,
nem örülök örömeidnek,
megnevetetnek apró bánataid,
szeretnék közelebb lenni hozzád,
de tekintélyes vagy és komoly,
a potrohodon óraláncod aranya
úgy láncol önmagadhoz, mint barmot a karóhoz.

Én nem tudok beleilleszkedni szavaidba,
szeretnék föloldani, hogy közel legyél az emberekhez,
de száz körömmel akaszkodol, önmagadba,
sírva és üvöltve,
hogyan ne bántsál; nekem így jó,
én magamat szeretem, nem érdekel
se isten, se mások, én vagyok
a Polgár, aki magát szereti, magának,
mindennap tükörket tartok arcom elé,
mindennap szebb leszek a tükörben,
mindennap dicsérem önmagamat
s mily jól esik nékem e jó szó,
én vagyok a polgár, örök és megmásíthatatlan,
hagyj engemet magamnak, nekem így jó.

Így jajgatsz keseregve s nem értem
szavaidat, talán még
szeretnélek föloldani önmagad
vércsekarmaitól, de látom
könnyebb egy csillagot letépni virágnak,
mint szót szólani véled,
nem értelek.

(Megj.: Vásárhelyi Szó, 1956/1 január,

16.p.)

[Reggel. A mennynek rózsaszínje...]

Reggel. A mennynek rózsaszínje
hús bádogereszen csorog
bő bugyogással le a földre.
A lomb még fészken mocorog.
A konyhából már zaj szűrődik,
csészékben csörög a reggeli;
a néni, görbén hajolva földig,
súrol; vedrét most tette ki.
Margitéknál is csésze csördül,
egy nyíló ablak fölragyog;
lavór víz ezüst uszályal pördül
a kövezetre s loccsan nagyot.
Még meglátom egy pillanatra,
hogymeg válla aranyalma,
s hogy csöpp ingének kék a fodra!...

S az orvos azt mondja: vége...

Vége. Semmit sem remélhetsz.
Bokrok hegyén még gyöngye lobbanás,
aztán kialszik. Fáradt szemeit
lehunyja lassan a parázs.
Ne álltasd magad. Keserű lesz,
ha látod: mind hiába.
A fák odahajolnak a szélhez,
a szél odasimul a fákra.

Semmit se higgy. A szép hazugság
csak lelked ópiuma, de nem menedéke.
Az orvos fölemelkedik,
s azt mondja: vége.
A parázs lezárta szemeit,
a fák odahajolnak a szélhez;
tán sajnálhatod magadat,
de nem remélhetsz.

Sással, náddal, holdvilággal...

Széles szoknyánk szélbe suttyog,
járván sás és nád alatt,
duzzadt mellünk bimbót suttog,
mint almák, ha ringanak,-
csípőinknek drága dombja,
szőke karunk melege,-
arcunk szépét béke zsongja,
csodálja sás serege;

mert urunk már három éve
oda vagy a csatába,
mi magunk nád közepébe,
zsombékok közt, sásvilágba-
kis falunkban kotlónk kárál
barmunk bóklász szerteszét,-
s esténként itt barna holdnál
nézzük a víz tükörét;

vízi világ, víz tükörje,
hajunk meg sötét, fonott,
leengedjük mind a földre,
összebúvó asszonyok;
átöleljük egymást lágyan,
pillánk álmos mézre téved,
úgy aluszunk el a nádban,
nász-nélküli feleségek;-

mert urunk már három éve
háborúba, nagy csatákba;
így jutottunk özvegységre,
szerelmünknek sás az ágya,-
súgó sás közt, éles náddal,
nád fölött a nedves éggel,
elalszunk a holdvilággal,
takarózván messzeséggel;

megöleljük férjeinket,
s úgy hívjuk a messzeségből:
védje meg mi bő ölünket,
védje meg az ellenségtől,
ellenségtől, vad vitéztől,
ki tiporna földre, ágyba,
fájó-csókú férfinéptől,-
tőlük bújtunk mi a nádba,

súgó sásba, víz-világba,
vízi világ közepébe,
leány-barna éjszakába,-
ez most éltünk menedéke;-
egymás asszony-derekára
átalfonjuk a karunkat,
leány-barna éjszakába
elsírjuk a bánatunkat,-

hogy a csókunk megrabolva,
hogy a hajunk szétzilálva,
szemünk fénye mind kioltva,
hogy az ölünk meg van áldva,-
meg van áldva gyalázattal,
terhes-átkú magzatokkal,
hogy víván a férfi-haddal,
megmartak a csókjaikkal;-

mert urunk már három éve
oda vagy a csatákba,
magunk a nád közepébe,
súgó sás közt, víz-világba;-
vizek repedt tükörével
halk arcunkat meg-meglessük,
üzenünk a nedves éggel,
s gyalázatunk nem feledjük,-

nem feledjük, megérleljük,
mint ölünkben magzatunkat,-
így neveljük, fölneveljük,
fölneveljük bánatunkat;
legyen barna, mint az éjjel,
legyen síkos, mint a láp,
fojtsa mély ölébe kéjjel
gyalázónkat, az apát;-

feketüljön nagy felhővé,
vak viharra, förgeteggé,
könnyünk váljon véresővé,
gyalázatunk kénes köddé,
fattyú kölykünk szörnyeteggé,
apja torkát marja át,-
súgó sás éles késekké,
ölő dárdává a nád!

Szeptember bajsza bor csorog

Szeptember bajsza bor csorog,
vörhenyesek a venyigék,
róka-sunyi, vén lomb motyog
még egy-egy búbajos ígét.

Hús must idézné a nyarat
s a forró bor már a tora.
Lohol az ég a fák alatt:
rokkant erők rongy fátyola.

A dombra sátrat ver a köd,
szélnek ereszti nyájait,
s terelgeti a föld fölött
hajnaltól késő alkonyatig.

Töredékes arcképcsarnok

I.

Arcán a nyárnak búza-barnasága,
s dús barnaságban szája hév pipacs;
kék május-éjjek szálltak a hajába,
de benne szeme csillaga virraszt.

Testének érett, mézes jószaga
ódon meséknek lágy lehével árad,
mint Tisza partján holdas éjszaka,
ha széna-lelkű füvet kaszálnak.

Szerelme híves, ízes korsajából
ajkam oly gyakran meghűsíténém!
De alkony-felhők húznak a szemén,

mint rónák fölött bánat-szötte fátyol.
S e bánatban én ráérzek repesve
a Tiszára s a bólogó füzekre...

II.

Ő volt a költők régi szeretője.
Vágy s csók zsongotta, mint a kába dongó.
Alkonyonként sok rímes mesemondó
csodaszínű dalokat ivott belőle.

S mert bíbor lázak nyara volt az álma:
két válla halma bronzbarna búzaföld.
(Hol most a vénség vak vihara süvölt,
s hol a nyomornak rút szele kaszál ma.)

A rímet még csak döngicséltem akkor,
de megbódultam mégis ez ajaktól,
szájától, amely úgy vonaglott hűsen!

S ím a szörnyűség szívem szíven fogja,
mélységek örvén járok viszolyogva
e megrokkant nyárban, e rogyanó időben.

III.

Poklot idéző, forró lánggal égett
hév, éhes szája egész életén át,
s dús, meleg csókok mézízű karéjját
majszolta mindig örök étekének.

A férfi körül forgott, mint az ordas,
kiben az éhség vad haraggá vált már,
s bő éjjelek ágyán, mint nyílt máglyalángnál,
csókjai csorgó kínokba csukoltak.

De ha Ámor már áhított ölére,
s a férfi csókkal úgy bukott föléje,
hogy életét bús vágyban ott föloldja;-

akkor körmei hasítva karmoltak,
akkor tombolt, őrjöngött, mint az ordas,
ha csikasz kölykét védi fuldokolva.

IV.

Már megtörölte vérfoltos kezét.
Kezét, amellyel gyermekét megölte,
s mellyel a férfit emésztőn ölelte
a rozsdás erdőn, míg azt lihegte: még!

Most a tükörnél dús haját kibontja,
vállára ejti, – kígyók farka mind! –
s merően ennen szemébe tekint.
S abban fölbarnul az őszi fáknek lombja.

Derekában még érzi az avart,
s szőke kalászkok zizge selyme
szisszen hajából, hogy megring a melle.

De ajakán már egy fagyos vonal
mind kékebb lesz, és mind mélyebbre ás.

Egy görbe, ráncos, buja, bús vonás.

V.

Úgy fetrengett hús ágán, mintha dárda
vak vége szaladt volna lágy ölére,
s míg gyalázata szörnyű lángja rázta,
sírva vonaglott, bugyogva dőlt a vére,

s a szüzi testét – és testét az imént még
egy vad katona csókjaival falta! –
görbült ujjai görcsös kinnal tépték,
– de nem volt ruha, csak gyalázata rajta;

csak gyalázata tépett, szennyes foltja,
mint élő dárda fölhasított sebje, -
s úgy hempergett, úgy zokogott sikoltva,

s úgy rikácsolt, úgy rázkódott pihegve,
míg csöndesedve buzogtak szelíd
lánysága véres, megmart sebei...

Török és csapók közt...

Török és csapók közt élünk, mint a vad,
minden lépésünk gödrökbe ragad,
s úgy bujkálunk fáid között
hazám, akár az üldözött.
És minden szavunk csak vihart arat.

Ő, ki most fogát fenve néz le ránk:
ez erdő volt nemrég anyánk, hazánk.
S ha zápor vert, vagy révedő
ősz éjjek és hűs idő;
gyakorta megcsókolta lázas szánk.

S ma minket fog minden bokor, minden ág,
mint bújó zsványt, menekülő fiát,
és fű és a fa ránk kiált:
„Itt fut! Itt fut! Fogd a zsványt!”
S már halljuk az ősz didergő dalát.

Az ősz dalát, mely lerontja a fákat,
s holt gallyat tördel útjain, meg ágat,
s ha száraz gallyon tétova
léptünknek fölropog zaja,
az orv puskáknak kénes lángja ránk csap.

Mert török s csapók közt búvik, mint a vad,
erdeidben sok vacogó fiad;
míg egy október estelen
a lombtalan, a meztelen,
fázó erdő mindnyájunkat kiad.

Úttalan utak

Nézd, ez az őszi este olvadt, sűrű tej,
nagy darabban hull loccsanva a földre.
A vaksi nap a könnyes ablakokba bámul,
mint hályogos, kába, megfakult tükörbe.

Részeg szél csatangol, dülöngve az úton,
fölmargol a súlyos, szürke, lomha porból,
s a házak hunyorgó, vak szemébe vágja.

Eltikkadt, száraz kútágas nyikordul,
füledt istálló piheg, s lágyan kergetőzve
libben langyos tejszag, s fulladt utcasarkon
összecsap véle a korcsma durva gőze.

Kertek tömött zöldje feketévé dermed,
kusza fák tövein kusza árnyék sarjad,
lucskos árkok lomha, dús iszapja csobban.

Gondolataim, mint fekete varjak,
csapongtak benne kóka fejjel, lustán.
Téli égbolt híg vizében úszva
üres markú, szót sem ejtő pusztán.

Hé, emberek, hideg, jégkezű az este,
a sors elorozta cifra, meleg szűrünk,
lágypónkat markunkból kiverte.

Kormos az éjjel, nyirkos sárba dülünk,
vigyázva emeljük hitvány kis lámpásunk.
Nem arra futnak az utak, amerre kéne,
mi a korbácsos ősz e viharában ázunk.

Hej, emberek, sőtlan az élet étele,
kezünkben összetört az üdítő korsó.
Valamit kéne vágyni, merni, tenni.

Messze komor erdőn készül a koporsó,
és mi árva kócos, síró bánatunkban,
balgán beledőlünk, mint mikor a nyirkos
árokba parázsló cigaretta huppan.

Üdeség

Oly könnyed az ucca, hogy szinte tipeg,
illetleg libben a fák sora is, a levelek
finom fülei a fényre neszelnék,
éledő zörejek fészkelődnek, mint fecskefiókák,
a házak frissen mosdva tündökölnék és felettük
a reggeli illatok jó szagú vásznai lebegnek.

Az uccasor ablakai
szemközt nézik egymás ragyogását,
a tisztaságot, a reggeli üdeséget,
és boldogok ők is, mint az emberek,
akik egymás szemében keresik
a reggel csodáit s a fények föllobogását.

Vagyok a zsellér elporló keze...

Vagyok a zsellér porladó keze,
Te Krisztus képe vagy a búzamagban,
vagyok szerelmed örök éhese,
s *Te* éhségemből maradsz halhatatlan.

Éretted vetem mindig a mezőt,
s a serkenő mag múltó életem,
s én megrabló kalászaik között
Te megszülető cipőd ölelem.

Veranda...

A nyugalomnak langyos hűse lebben,
az ég mezője messze látszó tiszta.
Aranylávát bölcs, varázslatos üstben,
nem kavargat az est: az alkimista.

Elöttem asztal, rajta egy pohár víz,
a nap lágy fénye benne visszacsillan,
Jaj, minden olyan döbrent egyszerű most,
kék ablaküveg, asztal, a falban néma villany.

Sárga nádszék, hűvös hamutartó,
szemüveg, s a nyelvemen egy halk szó,
Az egyszerűség, jaj, most dáridózik,
tobzódik, s a szépség oly nyilalló.

Cigaretta lángja kígyózik magasra,
s jó dús fényt inni a színüveg verandán.
Évezredekre visszahunyorogni,
messze nézni, s titkot vívni sandán.

Mert az élet hűvös egyszerűség,
szemembe villan s körülölel lágyan.
Öklömet ernyeszti tenyérre, s én várok,
bölcs lázadó a titkok kapujában.

Vers a VIII. ügyosztály előre mozdítóiról

VIII. ügyosztály, az emeleten balra,
Ott fut össze a városnak legtöbb ügye s baja:
Iparügy, szegény ügy, veszettség és W.C.,
Felsorolva mindent, soká lenne vége.

Ügyosztályvezető dr. Gábor Dezső,
Kicsit kemény ember, úgy kell, szeretjük őt,
Nem tűri a piszkot, se a heje-huját,
Kitisztogattatta már az összes szobát.

Gera Erzsébet vidáman, mosolyogva végzi a dolgát,
Biz' néha még ő is megenne egy tortát.
Türeelmes, mert tudja, nem kell várni sokat,
Rövid idő múlva feljebb jut egy fokkal.

Szél Ernő irodatiszt pontosan végzi dolgát,
Csibuk füstje mellett intézi az aktát.
S nem esik kétségbe, ha rosszul megy dolga,
Fülön csíp valakit, s elhiszi, hogy jól van.

Vörös Ilonkának se rosszabb, mint másnak,
Iparügyes dolgok vannak garmadában.
...Nem baj, elintézve el lesz az mind, sorba',
Nagy mester Ilonka ebben a dologban.

Mocsári Ferencné szerződéseket ír,
És régóta már hitelesít.
Az idő forgása neki is hoz rosszat,
De utána lehet, reméli a jobbat.

Szabados Ilona hol iktat, hol gépel,
Bűn volna vádolni szerénytelenséggel.
Ha valaki kerül, aki talán mást mond,
Ne meneküljön meg az akasztófától.

Varga József tb. tanácsnok és büntetőbíró,
Neki is kijut néha a jóból.
Be nem szolgáltatott tejbe' vajba' fürdik,
De enged választani fizetni, vagy csücsülni.

Arnóczky még beteg, de áll Gajjas László,
Ő is bevonult a hosszú szabadságról.
Soha többet ilyen nem történik vele,
Az esetleges B-nek hozzá semmi köze.

Vörös János ír, olvas és számol,
Neki most az élet délibáb és álom,
De néhány év múlva jön a rentábilis élet,
Egy-két kis Vörössel úgy hisszük, hogy több lesz.

Szabó Ernő legény s jó fiatalember,
A hivatalos ügyet elintézi kedvvel.
De ha a szabadság elérkezik végre,
Mi tagadás benne, kutya van a kertbe.

Orovecz Mária türelmesen gépel,
Pedig az nem ad lágykenyeret mézzel.
Sebaj, ez a világ rosszul fizet néha,
De a jövő virágos reményekkel biztat.

Bernátsky Magda pontos, mint az óra,
A lelkét, úgy látszik búbanat nem nyomja.
Ne is nyomja soha, kerülje el a baj,
Neki is, másnak is drága most a vaj.

Szénási és Béni az ügyosztály lába,
Ha sok a strapa, vigye el a kánya.
Az elvégzett munkát holnap kérik újra,
A becsületükön nem esett még csorba.

Én pedig, mint illik, leghátul maradtam,
A tudni valókban úgyis el vagyok maradva.
De segítenék, lesz a szónak éle:
A felsoroltakat az Isten éltesse!

írta Fehéren Fekete

Macska

Puha mancsa belefeszült a selyembe, torka vörös
csiklandós bojtja alatt édes ásitások
fészkelődtek elnyújtva s gömbölyűen,
unottan,
mintha apró üveggolyókat pergetne ki
torka üregéből;
felszakadó dorombolások
apró melegei bugyogtak föl a hang fuvoláján,
azután
zöldes szemében kigyúlt az unalom
s lustán és megvetően
végigterült a szőnyegen.

VI [TÖREDÉKEK]

Az örület versei

A kórház folyosóján egy cserép virág,
s a nap, mint kékes lámpa úgy ragyog,
hideg csillanással néznek az ablakok,
s a folyosó most kába, mint az álom.

A kórház folyosóján egy cserép virág.
A nap, mint kékes lámpa úgy ragyog,
a fénybe néznek a rideg ablakok,
s a messze folyosón puhán fut a szőnyeg.

Egy alma hull a fáról [I.]

A verandán olvastál éppen valamit:

Már árnyék szőtte át a házfalat,
s mint gyökerek markoltak a mélybe,
az illat gomolygott a görbe hárs alatt,
s a hold most lobbant sárgán föl az égre.

Az ablakoknak kékes fénye volt már,
s a lámpa kaján, halott fényt vetett rád.
Reszkető kezekben szürke cigarettád
már szálló pelyheket szórt a levegőbe.

Az Élet furcsa – gondoltad magadban.

Egy alma hull a fáról [II.]

A verandán olvastál éppen valamit.

A kinti fáknak hosszú árnya hullt már
1939. július 27.

Lépcsőház

Párát hömpölyget a szürke fal, s borongó
síkján úgy csorog, mint fülledt verejték
rabszolga hátán, ezer ajkával ásít a csönd, s tátongó
ölében elernyed halk szó és köhentés.

Ős, megdönthetetlen minden itt most! Gránit
a lépcső, s tízezer éves fáraó-mozaik!
A csönd fűjja kába harsonáit!
S nincs Herkules, ki egy szál gyufát a földről
büszkén felemelne! Ólom bilincsbe
nyűgöz a Csönd Istent és halandót!
És úgy látok, mint ős: látom is már:
Most minden téglá sziklatömbbé nő meg.
S fölém borul, mint komor kolostor,
s én, halk szerzetes, durva szálú rostból
hordom megtépett, év verte ruhámat.

Százezer éve élek, lüktetek már;
s ezer karral őriz e lomha katakomba,
s fekete csuklyás sorsom, a goromba

[A sárga körte lángja imbolyogva...]

A sárga körte lángja imbolyogva
az asztalok fölött, miként csupasz
kínai véres feje, és a pár utas
arcán enyésző fényt gyújt. Barna, bús molyok
csapódnak a mécses örvényébe.
Cigarette füst érezik, vakar,
s remeg a falon halk özlábakon.

Vállára billent fejével vastag úr kövér
álmot alszik, a szája tátott, horkol,
hogyan a sárga hasán a gomb kipattant.

A pad végében öregasszony horgol
nagy szemüveggel. Riadt néne, vén
szeme hunyorog és ráncos kezén
a fekete erek vadul dagadnak.

Forró gyékényű, tágtorkú szatyorból
a padló olajára alma pottyán,
s széthullva piros hajából a szottyant
gyümölcsnek romlott belseje elomlik.

A kofa pedig foszló szatyra mellett van. A
gyér szőlőfürtből gerezdet szemelget.
Mellette vén ember, ködmönben pipázgat.

Zaj lobban kint, bús fények cikáznak,
kinti mécsesből az ablaküvegre.
Lámpás öreg bakker lép el mogorván,
árnyéka nagyra nő az este kormán,
s rádöbben futtában a mennyezetre.

Bekiáltja egypár állomás nevét.
Többen szedelődznek. Zsíros hírlapot
dob valaki a földre, holt szivarvég
pottyán le, de estében fölkapar még
ernyedten szálló lila tűzesőt.

[Mikor a Kedves...]

Mikor a Kedves mosolyog,
őszibarackok hamva harsan;
három tikkadt virág
megrészegülve hajol utána.

1942. augusztus 11

Délután

De délután
már víg az ég,
mint szüzi lány,
ha futva lép,-
mint lány mosoly,
– pihék mögül –
ha bujdokol,
majd földerül.

Este

Fáradt világ.
Vén, bágyatag,
elomló ág
a fák alatt.
Ó, barna csend,
te száraz ág;
amerre ment,
őrizd tovább,
én Istenem
hús lábnyomát,
az elpihent,
nagy erdőn át...

1944.

[Nagy az Isten nagyságában...]

Nagy az Isten nagyságában,
igaz Ő igazságában.
S de kicsiny Ő kicsinységben:
úgy elfér itt a szívemben.

Egy szirmából mosolyának
virágoskert lehe támad;
hogya köhint egyszer, kétszer:
dögök hullnak haddal, vésszel.

Talán meg sem leltem volna
purdé éjben bandukolva,
hogya át nem karolt volna,
nevemen nem hívott volna.

Hogyha az én *Kedvesemben*
tükre nem villan szememben
s hogyha nem ösmertem volna
benne Reá s önmagamra.

De nagy ő a kicsinységben,

[jaj, hogyan rebbentsek...]

jaj, hogyan rebbentsek,
jaj, hogyan dobbantsak,
jaj, hogyan döbbentsek,
jaj, hogyan robbantsak?

1942. július 23.

[Már órák óta gyér eső szítál...]

Már órák óta gyér eső szítál
városra. Fázik az őszi táj.

A köerkélyek, tetők, ereszek
bánata, mint könnyek bora csepeg.

A gimnázium előtt megyek el,
ablakairól gyöngysor szemetel.

1946. október 5.

[Megbolondultak a madarak...]

Megbolondultak a madarak!
Immár hetedfél napon át
feszítik égre torkukat,
s csapnak olyan zenebonát,
hogyan száját tátja a világ!

1947. március 8.

Asszonyok

Csókoknak és csodáknak csacsogói!
Értetek szül és szenved mind e lét.
Ti mondjátok ki – hogyha rest már szólni –
az Isten-igék második felét.
Ó, asszonyok! Úr ágyának lakói!
Kik ismeritek ajkának ízét!
Ha lázak árnya retten elborulni,
lelketekben Ő forró csókja ég.
Nékem az Isten egyetlen. Atyám csak,
de ha nem lenne egy másik Istenem:
Tirólatok bátran megvallanám azt,
s e hitre tenném szívem szívesen.
Ó, asszonyok, kik bárha botladoztok:
botlástokban is isteniek vagytok!

[sejtelmes, mint a szőke szél...]

sejtelmes, mint a szőke szél,
sejtelmes, mint egy őszi jel.
Bő vagy, akár a tiszta vér,
bő vagy, akár az anyamell;
meleg, mint megszegett kenyér,
meleg, mint hulló hópehely.

Ifjú vagy, mint a sürgő rügy,
ifjú, mint vénnek szép halál;
arany vagy, mint a nap, ha süt,
arany, mint őszi pók-fonál.
Kutatlak, s lellek mindenütt,
mint gyermek, ha lapdája száll.
Úgy felszökellesz! De visszaüt
Isten, s a szívem Rád talál.

Haláltánc

Szeretni, szeretni, szeretni!
Ajkakban, csókokban fürödni!
Szeretni, szeretni, szeretni:
szívünket vasakkal veretni!

1944. július 26.

[Vers Kaszap Istvánhoz...]

Vers Kaszap Istvánhoz,

melyet Ketten mondanak Egy
szívvel, hogy e két élet – az Ő ke-
gyelmével örökre Egy lehessen,
s a kérés, mely szívünkben van,
megfényesedjen *csodává!*

Íme e földről, ahol bús homály van,
emelem *Hozzád* dadogó imámat,
hogy kezeidben híven megcsodáljam
ragyogó fényét az *Isten arcának*,
hogy szíve nyíljon ki e lágy könnyörgésre
s csodád áltam *Hozzád* leh[...]

1943. szeptember 9-re

Ezen a napon, *Kedvesem*,
ezen a napon lettem
jegyesed s te jegyesem,
a szelíd szeretetben,
két gyűrű, édes guruló
karika s mégis mégis

VII

MŰFORDÍTÁSOK

GÉRALDY, PAUL:

(A „Toi et moi” c. kötetből)

Úgy szeretlek, úgy szeretlek, édes!
Bolond vagyok, bolondod; hallod-e?
Mindig ugyanazt dadogom,
úgy szeretlek, úgy szeretlek, édes!
Szeretlek, érted-e drága?
Kuncogsz, Kicsike? Tán túl csacsi arcom?
De lássad már meg végre-valahára,
tudjad, érezd,
hogyan szeretlek! Hisz' a szó üres!...
Keresem titkunknak nyitját:...
s lásd, igaz, a csók magában nem elég:
lobog itt valami, fojt valami, szívem rejtekén még.
S mert szavak közt bukdácsol életünk,
s bár dadog szívem a szóban, e bilincsben,
kell, kell, hogy tisztázzam, kifejezzem,
hogyan magamat előttem elemezzem:
lásd, tudd, érezd meg Te is, drága!...
– De miért is?... – Szépségek hűse, versek drágagyöngye
fölré-e – mondjad,
ha átölelve lágyan, édesen,
magamhoz húzom fejedet
és úgy ismétlem, zengem, szüntelen:
Te, Te, Te, Te!

1942. január 15.

HEINE, HEINRICH:

„Buch der Lieder” 9. számú dal

Olyan vagy, mint egy friss virág,
Olyan tiszta és üde, szép,
Nézlek, nézlek, s a fájdalom
Osonva a szívembe lép.

Két kezemet a fejedre
Csöndes imával hadd tegyem;
Tartson meg ily üdén, tisztán,
Örökre az én Istenem...

1938. február

LAMARTINE, ALPHONSE DE:

Könyörgés

Tónak habot adj Istenem,
madárnak lanyha pelyhet,
báránynak gyapjú-selymet
és hűs árnyat a réteken.

Betegnek üdvöd adjad,
koldusnak vessél kenyeret,
árvának békét, fedelet
s szabadságot az elnyomottnak!

LILIENCRON, DETLEV VON

Acheroni borzongás

Vörös madárbogyót csennek már a hollók,
S a hegedűk az aratásra zengenek.
De várj csak, várj, az ősz veszi majd az ollót,
S lemetszi a fákról a holt leveleket.

És néma borzongás rezdül át az erdőn,
S nyirkos folyó tűnik fel a tarlott fákon.
Mely majd a partomhoz ringatja merengőn
A bárkát, mely átvisz a nagy hallgatáson.

1938. február

MEYER, CONRAD FERDINAND

Az útipohár

Tegnap rakodtam éppen egy
vén szekrény nyítt fiókjában,
s a sok lomha, régi, első
útipoharam megtaláltam.
S míg füttyülve, símogatva
az év porától megtörültem,
mintha hegyiszél fürge ujja
kócolta volna össze fürtöm
s lihegtek volna a rétek,
hol feküdtem bóbiskolva,
s a források, hol vándorúton,
megálltam egy-egy tiszta kortyra.

SHAKESPEARE, WILLIAM

CVI. szonettje

Vén, nehéz veretű, sárga krónikákat
böngészttem betűzve; a sorok daloltak
és ódon rímekkel ezüstözve álltak
daliás lovagok, dámák, furcsa holtak.
A szépségek metszett tükrére hajolva
néztem a legszebb lábat, homlokot, kezét
s láttam a régi pennát, amely épp úgy véste volna
azt a szépséget is, amilyen a tied.
De öreg betűik csak jövőndölések
szoborrá teljesült Istennő, Terólad,
mert álmodó szemük szürke ködbe nézett
s érdemed nem tudták hűn róni a tollak.
Nekünk, kiket sodornak jelen napok
van szemünk csodálni, de nyelvünk csak dadog.

TENNYSON, ALFRED

A koldusleány

Két karját keblén fonta átal,
S szebb volt ő mit szó csak festni tudhat,
Jött a kolduslány halkán, mezítlábbal
Színe elé dús Kofétusnak.

S ő koronásan, palástban csöndesen,
Köszönti őt, elébb lépkedett.
Súgtak a lordok: Nem csuda hiszen,
E lány a napnál ezerszer szebb.

S miként a hold fölragyog a felhős égre,
Úgy mosolygott ő nyűtt ruhában. Szép
Arcát zengte az egyik és dicsérte
A másik haját, bokáját, szemét.

Angyaltól kapta arca báját és tűzét,
Sehol hasonlót ország nem terem.
S Kofetus mondja hangos esküjét
„E kolduslány, királyi hitvesem.”

TENNYSON, ALFRED

Vers

(A The Princess-ből)

A kastély falát a fény előnti,
S a mesebeli, ódon hegyfokot,
Hosszú fény rezdül a tótükörre,
S a vén vízesés ezüstben ragyog.
Riadj kürt, rivallj az ekhót szárnyra verve,
Búgj kürt, elhalón a visszhangnak felelve!

Óh, hallga halld, mily tisztán, ércesen zeng,
És lobban hangja dúsan s élesebben,
Tündérország varázsos kürtje zug most,
Hangja oromtól sziklacsúcsig lebben.
Búgj kürt, riadjon a rőt barlangok lelke.
Búgj kürt elhalón, a visszhangnak felelve!

Óh szerelem, a kürtnek harsogása,
Az ég alatt, jaj, elhal hömpölyögve,
A mi hangunk lüktet lélektől lélekig
És nő és árad, duzzad mindörökre!
Riadj kürt, rivalj az ekhót szárnyra verve,
Búgj kürt elhalón, a visszhangnak felelve!

VERLAINE, PAUL:

Az asszony és a macska

Fehér macskájával enyelgett.
Rontással verve, s fázva néztem
hús kezét a hús karmok mellett,
mint ficáncol a zöld sötétben,

s hogy körme, mit bár óva rejtett
fekete kesztyűje puha rejtekében,
fénnyel packázva csak kisejlett,
mint egy borotva nyitva, s ébren.

Egyik játszott, a másik dorombolt,
de gyilkos körme már karom volt;
- Az ördög itt mit se veszített...

S a szobában, hol rőt virágba
bomlott ki csengő kacagása, a
négy izzó szem forrósulva rezgett.

1945.

VERLAINE, PAUL:

Fekete álom

Fekete álom
hull életemre;
kedvem, reményem,
aludj pihegve.

Szemem nem lát majd,
emlékem sem lesz
bűnről és erényről...
Bús történet ez!...

Mint gyenge bölcsőt
mélyén a sírnak,
tart egy kéz némán
és ringat, ringat...

VERLAINE, PAUL:

Oly kék az ég...

Az ég oly kék a bús tetők fölött;
ring rajt' a csend;
lombját lengeti álmatag
fa; s elmereng.

A harang hűs égbe zeng:
üde kongás;
faágon bús szívű madár
kesergeti gondját.
Istenem, látod, íme az élet,
oly egyszerű, varázsos,
s békévé ernyedő zajokkal
piheg a város.

Óh, mért zokogsz hát szüntelen,
mi van szíveddel;
az ifjúságod, mondd, szegény,
hol veszett el?

VIII

POSZTUMUSZ KÖTETEK

VIII/1 **HOLT ZENDÜLŐ**

VIII/2 **BRONZTÜKÖR**

Bronztükör

Vöröss István versei

...„Hullok én is, hullok egyszer,
göngyölnék a hús ködök:
s élsz Te mindig szép szemeddel
barna tükreid mögött.”

Menyasszonyomnak.

Mint barnálló bronztükörbe...

I.

Mint barnálló bronztükörbe
istennő, ha nézi lány
arca hamvát, ajka gyöngé
rüggyel ringó vonalát,
dús hajának drága, barna
omló fürtjét, fürgé, hús
szemöldökét s íves karja
pölyheit, mely színezüst;

vállá halmát, - pompás szobra
a Szépségnek! - és derűs
fogai közt mosolyogva
telt málna ring: nevetés;
rabjai ím bús, esetlen
testtel állnak és lesik
engedelmes tiszteletben
parancsoló szemeit;

úgy nézd magad e sok lenge
versezetben, Kedvesem;
homlokodra is merengve
derű szálljon, szemedben
csillanások lelke lengjen,
kacagás a torkodon,
s kacagásod úgy öleljen,
simogassa homlokom;

mint barnálló bronztükörbe
nézd hát magad, Kedvesem,
ring az idő körbe, körbe
s nem állhat meg senki sem.
De e tükör tiszta, fényes,
s homlokod, mely bent ragyog
áhitattal nézik Édes,
messzi, hosszú századok. -

II.

Csendülj most hát vers regénnyé,
sorjában úgy monddjad el,
árnyam mint vált tiszta fénnyé,
s mint ült homlokomra jel.
Szent jele a szerelemnek,
kacagásnak, isteni
ragyogása életemnek.
Ezt fogom elkezdni.

Messzire kell visszamennem,
két-három évre talán,
hogy e vers rügyét fölleljem
egy kifesző rózsafán.
Bizony, rügy volt akkor még csak,
s nem sejtettük, hogy nekünk
bontja ki egy lanyha évszak,
s a rózsái mi leszünk.

De már így van. Áldjuk érte
a jó Kertészt, az Urat,
aki gázolt térdig dérbe,
s előhozta a tavaszt.
Szellőt bontott és virágot,
sarjadoztak szíveink,
s a rózsafán kacagások
rügye botlott fényre: mink.

A jó Kertész meg mosolygott:
„Örüljetek, kis csacsik,
szívetekbe újra oltok
rügyet, s tavasz bimbait.
Selymetekben dédelgetve
ápoljátok őket is,
ha majd zengve kikeletre,
fényes arcuk fölvetik.”

Kis rügyekből újra rózsza,
a rózsákból rózsafák.
De ez a tavasz varázsa,
így lesz tele a világ.
Így lesz a föld rózsáskertté,
csupa illatos, piros,
hogy szívetek tiszta selymén
száz kis új rügy mosolyog.”

III.

Édest már régen ösmerem:
két éves kicsi volt tán,
ott tapsikált együtt velem
a langyos Tisza partján.
Meleg volt a víz, oly meleg,
mint anya gügyögése.
Áradó, mint a szeretet.
Homlokán este fénye.

Mi bronzosodó nap alatt
ültünk a fürge csöndben,
csodák kék szirma kihasadt
kitáruló szívünkben,
és csillogott a méla víz,
az Édes karját tárta,
úgy tapsikált a habok hús,
hullámozó ritmusába.

A hullám friss és csacska volt,
úgy kacagott az Édes;
a víz csillagszemébe folyt,
törleszkedett kezéhez.

A lanyha víz térdig se ért,
szívárványlott szökellve,
s az Édes kedve már nem fért
kacagó, kis szívébe;

ki is buggyant, csupa arany
kacagások röptek,
meglengették szöszke hajam,
onnan szívembe ültek.
Egy árnyat hulló fa alól
komoly szemekkel néztem,
s szívemben is már ő dalolt
e barna gügyögésben.

IV.

Egy másik kép is fölrezeget
szívemben róla lágyan;
már nagyobbacska kisgyerek:
játszadóz a szobában.
A szőnyeg bolyha oly puha,
huncut pihékkal csikland,
csodálatos üvegbúra:
angyal fűjja a villanyt;

a villanyt, amely ott ragyog
az asztal magasában,
de ki a padlón botladoz,
kisgyerekeknek árny van.
Az árnyékok is oly puhák,
selymesek, mint a szőnyeg,
nyiladoznak a friss csodák:
tündérek kergetőznek.

Ó, csupa fürge sejtelem
ez alanti világ most;
törpék táncolnak nesztelen,
és szárnyak szirma szálldos.
Az anyukák és apukák
hogyan is vehetnék észre?
Csak az ilyen pici babák
szeme táglal a fényre.

S a barna kályha moccan is,
mintha fenyegetőzne,
s riasztva, zölden ég hamis
kandúrnak szeme gyöngye.
Az ablaktábla oly sötét,
s kint az ordas szél fűj már,
de a sötét is fénnel ég:
varázslat íze bújkál.

Az Édes szeme nyiladoz
ennyi csacska csodára,
s fölragyog, mint a csillagok
ezüstös kacagása.
Én csak őt néztem: hűs, szelíd
haját, e szőkeséget,
és nagy-nagy gyermekszemeit,
melyekben Isten égett.

V.

Majd jött a ballagó Idő
és síkon, lanka domb megett,
- míg vén furulyát vett elő -
kézen fogva vezetett.
Te a házból integettel,
kék köténykéd gyöngé szél
fodrozgatta. A hegyeknél
messze hűvös este kelt.

Szomorúan, gyermekszívem
bánatával terhesen
vissza-vissza, visszanéztem;
por lebbent a léptemen.
Poroszkáltam, csoroszkáltam;
a vén Idő furulyált,
sípja zengett a homályban,
riogatta a homályt.

De az este sűrű volt már,
s piros gyermekképedet,
mintha vízben kormot oldnál:
elfakítá réveteg.
Vissza-vissza, visszanéztem,
s nem láttam mást, csak a csöpp
lámpátokat pislá fényben,
hunyor ablak mögött.

Mint az árnyék az utamra,
rám feküdt egy sejtelem:
gyermekjátékom megunja,
s rohan majd a szél velem.
Parányi ház, nevetésed,
ékes gyermek-mosolyod
sodorják majd rusnya vészek,
és én velük rohanok.

VI.

Mint akit hullám csavarint,
vagy fürgeteg hegyre dob:
illant virágom szirma mind,
gyermekkorom elhagyott.
S a fürge dal, mit ép elébb
dúdolgattam önfeledt,
üvöltő szélvész vitte szét
görnyedő mezők felett.

Csörgő patakom – angyalok
hordtak belé gyöngyedűt –
most kénes vízzel fortyogott,
haragosra feketült.
Aranyhalaim, hej, dühös,
szörnyű cetekké váltak;
galambjaim is szélütött
sirályként kiabáltak;

dióhéj-bárkám, mely kecses
billegéssel botladott
patakomon; megrezegett,
roppant hajóvá változott.
S gyermek álmodozva-játszva
akkor vettem észre csak,
mikor már e szörnyű bárka
elragadott, s minden hab

toronnyá nőtt és az orkán
bőmbölve vitt engemet.
S köröttem e rőten, tarkán
hullámzó vízrengeteg!
Könnyem csípett, szélvész vágott,
üvöltöztem, de belül
hideglelés félsz rázott,
szám is belefeketült!

Még az előbb játszadoztam,
bohó kedvem nevetett,
s két kézre kell fognom mostan
ezt a kormánykereket!
Jaj, de reccsen; jaj, de síkos!
Csusszan, billen, táncba kap!
Pokolbeli ördög biztos,
a pokolban boldogabb!

Hátára vetett a hullám!
S nyavalyás, nagy félelem:
 őrült cigány, vakon, durván
hegedült a szíven.
Vad zápornak heve csobban,
rongyokat tépdél a köd.
Üvöltöznek csapatokban
reszkető vállam mögött.

 Mért nem játék mindörökre?!

- dadog, hebeg, sír a szám -
Mit akar e bárka tőlem?
Mit akar az óceán?
Szerecsenek sanda szemmel,
késekkel és vigyori
pofájukkal szeretnének
hátam mögé siklani.

Manó harap a bokámba,
mérgező pók a nyakamon;
fanyar hullám üt a számra,
s én hiába; nem bírom,
nem tudom e szörnyű, kerge,
útált kormánykereket
megmarkolni két kezembe!
Minden ujjam dermedett,

s az a gyűlölt szerecsenhad!
Árbocokon, kötelen
csüngenek és sompolyognak,
és mind szembenéz velem.
De szemükből látom: késük
várja hátam közepét,
s még mielőtt öklöm szétüt:
tővig buggyan majd belém.

Mögöttem meg kalózhajók
sötét lepke-szárnyai
- míg a baljós éj oldalog -
reám készek szállani.
Csordogálnak a nyomomban
kitartóan, éhesen.
Árbocukon sárga hold van;
csatlósuk a félelem.

De hívtalak, Édes, Édes!
Azt a szöszke gyereket,
ki oly nagy szemekkel nézett,
ki oly csengve nevetett!
Egy szót talán szóltál volna
s ez az eszelős vihar,
mely nem hajol korbácsolomra:
elcsitul villámival.

VII.

Így vert bizony három hétig
ez a szörnyű borzalom,
hogy: csapódva földtől égig,
tengerre ért a hajóm.
Ember volt e tenger. Ádáz
fölnőttember sokaság.
Vad hullámokkal cibálták
bízó hajóm zászlaját.

Rettenet a vakság átka,
de látni tán nehezebb!
Ó, legyenek százszor áldva
a nem látó gyerekek!
Kik játékkal bíbelődnek,
karikáznak víg futással,
úgy járják a zsenge kertet:
a gyermekkort, dallal átal.

Farkasokkal nincs vitájuk,
s nem tudják, hogy ember is
lehet ordas. A hazájuk:
selymes fütől, mennyekig.
A játéuk: dióhéjnyi,
harmatcsöpp a tengerük.
Egytől sem tudnak még félni,
hogy elrohanhat velük.

Hej, te csetlő-botló árva
dióhéj! Te, kerge könny!
Dióhéjból bamba bárka;
könnyecseppből meg vízőzön!
Így rohant biz' bömbölészve
bárkám ég és föld között;
hol pokolba, hol az égbe,
föllegekbe ütközött.

Gégémben meg, mint akinek
torkára forrt a falat,
s hülő nyelve kéken billeg;
az imádság fennakadt.
Úgy hápogtam, úgy hebegtem!
De Isten szó nélkül is
olvashatott a lelkemben,
s rám vetette szemeit.

Csitult akkor, csihadt már a
viharmadár ereje,
hült vizekre hullt a szárnya,
habra kókadt a feje.
Szemeit csúf, pisla fénnel
le is hunyta réveteg.
Vele húnyt ki a nap éppen
a biborló víz megett.

VIII.

Kamaszkor: harsant, víg vadon,
mézzel buggyan, s keserű
szederrel, s a langy Nyugalom
itt faodvakba menekül.
De nem is verhet itt tanyát,
kamaszkor egy dús sziget;
s a partjain vak áradás
viperanyelve sziszeg.

Meg azután az itt lakók:
furcsa szerzet, annyi szent!
Kerge törpék, meg víg manók,
s kiáltoznak esztelen.
Harsan a lomb, szinte ordít;
olyan vidám, oly erős!
Csodával lakik itt torkig,
aki víg, nem ijedős.

Pajtásul fogadtam én is
rögtön háromszál manót.
Éj színezte szemük kékjít,
de tréfájuk durva volt.
Hátba vertek, rám vihogtak,
hozták mákok mákonyát;
azután meg táncba fogtak
egy pázsitos réten át.

Szedtem én is, kaptam én is,
szedegettem talpamat
körberingó táncon végig.
De kedvem fanyar maradt.
Úgy vihogtak! Vigyorogtak!
S én nem tudtam, hogy: vajon
vihognak vagy viczorognak?
Hej, rossz élttem volt nagyon

három évig! Annyit ettem,
annyit laktam, annyi zöld
gyümölcsöt, hogy már azt hittem:
hideglelés, rossz gyümölcs
vagyok én is. S vén ágbogán
tart egy görcsös, görbe fa.
Elenged tán későn-korán,
vagy örökre itt fogad.

IX.

Bizony, soká nem láttam őt,
de idézgette lelkem,
akár hajnalt a zöld mezők
estéli szürkületben.
Álmodtam róla, mint a völgy
egy téli dérbe dermed;
sejdülten, mint ízes gyümölcs,
melyet letép egy gyermek.

Tükör voltam, ki várta szűz
arcának gyenge selymét,
ringatás voltam, hogy derűs
karomban kedve teljék.
Ige voltam, amit kimond
ajka egy lány tavaszra;
s az élet, mely szívünkben zsong
ímé, megszázsorozza.

De várnom kellett, mert rügyek
nem jöttek még telemre:
bölcs jég intette szívemet
vén, meleg türelemre.
De láttam már, hogy kandi ég
emeli harsonáit;
a bimbó kitárja szívét;
a pintyőke sem fázik;

tavaszos kedvű ágakon
pókok hálaja lendül,
amit az Isten ujja font
ezüstlő végtelenből.
Madár voltam én és az Úr
barna kezében éltem.
Te emlékeddel, és meleg
kenyéren; lány reményen.

X.

Így múltak évek és napok,
lassacskán telt az életem.
Vén bárkám halkán ballagott
tükrös folyó vizében.
Kamaszkor víg, zöld erdejét
elhagytam már s előttem
virult egy nyíló csodarét:
ifjúság, tág mezőben.

Darázzsal zsongott és heves
napban érlett, gyümölcscsel
roskadt bokrain fűszeres
eperrel, rőt szemölccsel.
Szőlőtőkén hús borok
nedűje csorrant; barna
földjein áldást álmodott
a mag: Isten-hatalma.

Király lettem ímé, vígan
dobbant a partra lábam,
hogy földem csalitjaiban
otthonom föltaaljam.
otthonom, amely fészke már
néki, aki kacagva
szökell felém, s kié e nyár
csodásan termő bokra.

XI.

Aztán egy nyári délután
megjött, akár a rózsza,
mely nyílik május lágy haján,
s a tavaszt kibimbózza.
Úgy érkezett, akár a rím,
mely versbe buggyan zengve;
úgy jött, mint a hajnali fény
fölrévülő szemembe;

mint kerti eprek, a piros
kedvvel napra nevetnek;
mint lágy szellő, ha csorgadoz
selymén a szűz füveknek;
mint harmat gyöngye, hogyha halk
göröngyre lengve gördül,
de egy világ bomlik ki majd
e szikkadt, hús göröngyből.

XII.

Vén postás bajszán sárga nap,
s ő kényelmes bakkancs
roggyant kapunkon áthalad
egy fürge távirattal.
Mely homlokomra rásusog,
hogy drága dobbanattal,
mint szívembe a ritmusok:
rohansz már a vonattal.

Ó, kékebb lett akkor az ég,
a lombok egyre zöldebb,
lágyabb lett a nyári vidék,
az árnyak elhűsöltek.
A rozsdás kút víg hangra lelt:
buggyant vidor nedűje,
dünnyögve zümmögött a kert:
a tücskök hegedűje.

Ó, zendült szívem, mely szelíd,
szunnyadt álomba tévedt;
emelgették dús fürtjeik
bóbiskoló vetések.
Bokor hűsén, hol álmosan
gubbadt, most csengve-zengve
fütttyentett árva madaram
víg éneke a mennybe.

Mert téged hozott lomha, nagy
kerekein a gőzös;
s e tömzsi-testű gyorsvonat
úgy ringott, mint az őzek.
S tükrül hozta a szemed,
ahol ím, megtaláltam
lelkem felét, kit réveteg
kerestem a homályban.

XIII.

Július heve megrekedt
az utcán és a fákon,
a pörzsölő nap csüggedett,
mint zárt pilláin az álom.
Árva csibék – csöpp pöttyei
olvadt nap aranyának –
sereglenek mind hűsleni
árok possadt tavának.

A délután még úgy tűzelt,
mint roskadt torkú katlan,
s a nyelvem lassan rímre lelt
förloldódó szavakban.
Mert vártalak már tégedet,
s az ablakot fürkéztem;
a kocsí mikor áll veled
meg a napnak tűzében,

míg kutyánk majd csahol: sötét
torkában leng a nyelve,
míg kecses lábad majd lelép
a pázsitra szökellve.
Régi kapunk is megrezeg,
s egy édes pillanatban
meghallom tündér léptedet,
amint lépcsőre dobban.

Így vártalak, s megérkezett
édesanyám, ki érted
batáron ment és most üres
kocsi-üléssel tért meg.
Ó, akkor úgy belém nyilallt
a fájdalom: csacska tüske.
Pedig már kuncogva bukkant
egy édes rózsa csücske.

XIV.

Csilló pillanat így ragyog
az idő szívéen, Kedves,
a villó hajnal így gagyog
a zsenge, friss füvekhez;
az éjszaka így révedez
a tűzbe, vén mesébe,
költő nyelve így tévedez
egy megváltó ígére,

édesanya így veszi föl
kicsinyét az ölébe,
lány homloka így tündököl
egy suttozás neszére,
imádság ilyen szelíden
suhan a tárt egeknek,
bimbók, mikor a nyár izen,
ily szűzien remegnek, -

mikor új kocsí robogott,
a lovak lába dobbant,
megzörrentek az ablakok,
s megállott a kapunkban.
Süket templomban a harang
küszködve így doboghat:
torkomból nem jött árva hang,
sem lelke a szavaknak.

Hogy mit éreztem, nem tudom.
De mit érez a gyermek,
mondd, Kedves, ha nyári napon
a felhők megerednek,
s ő búsong, csöndben kesereg,
s ahogy könnyein fölneáz:
derűs az ég, s tán fényesebb
és jobban tündököl még. -

XV.

Kedves, még meg sem láttalak,
még nem értél szobámba,
de hangod - ím egy pillanat! -
s rebbent, mint cinke szárnya.
Csicseregtél és csacsogtál,
s a hús előszobában
bíbelődtél csomagodnál
ujjad szirmával lágyan.

Nagyanyád vén feketében,
s csipkék fehér havával,
már ült egy szelíd, régi széken,
halk bánat illatával.
Te meg - tündérek tesznek így! -
nem is jöttél magadban,
de madarak énekeit
zendítetted szavadban.

Mondom; még nem is láttalak,
s hangodat dallalelve
- akár májusi ég alatt -
száz cinke csivitelte.
Pacsirták zsongtak, zendülő
pintyőkék, és a fürjek
seregben surrantak elő,
és köribém röptek.

Tudod, Kedves, a szűz tavasz
érkezik így meg lopva,
hogyan egy hajnalra dalt havaz
a vén föld minden bokra.
Zsongással telik meg az ég,
s madarai nyomában
koszorúsan a tavasz lép
fűzöldszínű ruhában.

Így csicseregtél, csevegtél
Kedves, e könnyű kedvben,
örök tavaszommá lettél,
én meg gyümölcsfád lettem:
kitártam ezer ágamat
te ezer madaradnak,
s szívemre szálltak, ajkamat
csókolták, úgy csacsogtak.

XVI.

Fejeden széles, nagy kalap,
árnyéka barna csipke,
az inged selyme patyolat,
bimbó a kendőd csücske;
arcodon még a nyár heve,
szemedben már a béke;
az ég derűs lehellete;
július menedéke.

Pilláidnak tünde szárnya,
ahogy szemednél repdes,
olyan, mint az alkony árnya,
a réved kék vizekhez.
Barna kalapod oly komoly,
akár a nyári este,
de komoly kalapod alól
bomlik hajad nevetve;

s e kalap, hajadba hull:
arcod csipkésen árnyas,
de cseresznyeként, huncutul
ott is nevet a szájad,
az ajkad, mely csak annyi, mint
egy pattanó rügyecske,
vagy szírom, amit ellegyint
a lágykezű szelecske.

Álladon barack álmodik,
barackok szűzi bája
bontja ki rajta hamvait,
akárha muzsikálna;
az állad halmán csöpp gödör
- csókoknak édes fészek! -
benne pilléként tündököl,
illeg a nevetésed,

a mosolyod, amely egész
lényedet úgy előnti,
hogyan mint a szobámba lépsz,
az árnyat rendre dönti,
s mint éber holdfény, hogyha süt,
és a táj tejfehér lesz:
dús fény ragyogott mindenütt,
ahogy bejöttél Édes...

XVII.

Mint kába aranydarazsak
a kertbe szabadulnak,
s heves sereggel zsonganak
és forró dalt dúdolnak,
s a levegő szinte olyan,
mint sűrű arany-kása,
amelyben fortog bosszúsan
darazsak harsanása;

úgy lett világos a szoba,
úgy töltötte meg fénnel,
mint vemhes darazsak hada
duzzadva dünyögéssel.
E dongó, vak raj meglepett
szobámban minden sarkot:
padló árnyát és szegletet,
oly áradva kavargott;

s mit édesanyám hűs üveg-
tálakban eléd hordott:
megcsente sárga mézedet,
kenyered és a kortyod,
mely tág bögréből torkodon
iramodott kacagva,
s gyümölcsödet, mely harsogón
emlékezett a napra,

szülőanyjára, érlelő
heves, meleg kezére
e csorranó-bő nyáridő
átforrósult lehére.
Így zendültek e darazsak,
s bársony kezedre szálltak,
hogy hűs hamvadba hulljanak:
gyöngy gyümölcse e nyárnak.

XVIII.

Kedves, most megvallom neked
- ámbár nehéz a nyelvem -
én csacska, furcsa vétkemet,
s bízom ítéletedben,
mely fölemel, vagy porba ránt,
- előre itt ígérem! -
megnyugszom benne egyaránt,
akárhogyan is érjen.

Mielőtt belekezdenék,
öltözz bíró-csuhába,
ölts magadra tavasz-pihét;
bújjál virág-ruhába.
Asztalodon a két komondor
gyertya helyett ott álljon
két váza, melyből kibomol
virágok fürtje lágyan.

Vállaidra meg két kecses,
szelíd madárka szálljon,
hogy édes igát így vehess
a kemény igazságon.
Csengettyűdül egy gyöngyvirág
egész jól megfelelhet,
s szuronyos őr helyett, nohát,
vigyázzon rám a lelked.

A hallgatóság: darazsak,
tücskök, meg holdas este,
fehér macska a fák alatt,
egy tünde föllegecske,
a kémény, amely itt pipál
a fejünk magasában,
ez alkony és e tünde táj -
itt vannak valahányan;

a csillagok sorban, körül
az égre könyökölnek,
a kerten barna lepke ül,
a virágok fülelnek.
A mindenség most ráhajol
a tárgyaló teremre.
Csillag hull homloka alól
szívedre és szívemre.

XIX.

Hogy mi a vétkem, Kedvesem?
Bevallom én, de kérlek,
ne rezdüljön meg pelyhe sem
pillád finom ívének.
Ne ráncoljad homlokodat,
ajkad ne csücsörítsed,
mosollyal könnyítsd magadat,
szavam ne nehezítsd meg;

szavam, mely - mondom - úgy dadog,
akár a részeg nyelve,
akiben nemes, jó borok
bölcsekednek feszülve;
s e bölcsesség bár szótalán,
s a mámore is józan,
mégis kövek görgése van
minden kimondott szóban.

Mondom, ámbár vétkes vagyok,
vétkemet mégsem érzem,
s bűneim, bár bohó-nagyok,
kezem nem szennyes vérben.
Pillét nem öltem; e kecses
apródját a tavasznak,
mordályom sem sebezte meg
éltét vén ordasoknak.

Soh sem gyilkoltam rózsafát
mord baltával a kertben,
s a rigó zengette dalát,
hát vele énekeltem.
Mondom, nincs bűnöm, Kedvesem,
s a tolvajságnak, látod,
nem eshet rám még árnya sem.
- Ki állít ily galádót? -

Pedig - szavam csak igazán
most válik dadogósra! -
e gyanú mégis árnyas ám,
akár a tölgyfa lombja.
Mert - bevallani oly nehéz -
ép téged loptalak meg;
tolvajoddá lett ez a kéz,
amely most verset pörget.

Nem ép e kéz, nem testi kéz,
nem az a kéz, amellyel
kecses villát forgatva, s kést
jóllakom libamellel,
vagy az a kéz, mellyel a dús
gyümölcsöket fogom meg,
kik nyár lehével, s illatos
lelkükkel rám lihegnek,

nem is az a kezem, amely
elréved homlokodra,
becéző meleget lehell,
s elringat símogatva,
nem is az, mely a hajadat
járja, akár a tévedt
manó a bársony fák alatt,
selymén a tünde rétnék, -

de lelkem keze, mellyel én
- bár még csak rügye rebbent -
a jövő hímes mezején
a vállad átöleltem,
s e csecsemőnyi rügyeket
már dús virágként, lágyan
eléd szórtam; s úgy nevetett
az ég szemed tavában,

hogy én - szédült darázs tesz így,
ha a nyár hívogatja -
megízlelgetni mézeit
rászálltam ajakadra.
Te nem tudván, mit forralok
ajkaddal, mely szirom volt;
meg sem moccantottad karod,
hogy elhessentsd e dongót.

XX.

-, „A vádlott álljon hát elő!
Tette durva, bűne nagy!
Hisz ő volt az a vakmerő,
s megcsókolta ajkamat.
Vétke súlyos! Irgalommal,
- ha szabálya engedi -
szolgál a Törvény, bizonynal,
de büntetni kell neki.”

- „De sorolom imé bűnét:
Ön egy csókkal illeté
ajkamat, mely nem Öné még,
helyesbíték: nem Öné!
S mi súlyosabb: gondolatban!
mert ellene védelem
- arclegyintés, amely csattan -
semmi bokron nem terem!”

-, „Kérte volna legalább hát
tanácsomat! Avagy egy
biztató szót! Ígyen: ajkát
megcsókolnom szabad-e?
De Ön, mint a tolvaj éjjel,
aki aranyat oroz,
tisztaszívű lámpafénnyel
sétálni vonakodott!

-, „Bújkált inkább! Úgy lopott meg!
S Önnek bármily büntetés,
mit a Törvény megnevezhet,
úgy gondolom, hogy: kevés!
De, hogy mégis észre térjen,
s tanúlságból is elég
példa álljon: én hát kérem
örök láncra tételét!”

-, „Szép bíróság, édes Törvény!
Ösmerem a vétkeket,
mégsem bántja szívem törvén
semmi lelkiösmeret.
A bűn pedig ott kezdődik,
- s igazam van, azt hiszem -
ha egy csúf kiütés érik,
s vérezni kezd szívemen.

- De ez, amit elkövettem,
s mit a Törvény megtorol,
űszköt nem hagyott szívemben,
tüskét sem ejtett sehol.
Ugyanis az édes Vádló
nem tudja még egyedül
azt, ami e könyv lapjáról
lassacskán majd kiderül,

hogyan én Őt, hogyan én az édes
málna-ajkát; a haját
nevetését; a szemének
kacagását, sóhaját,
rebbenését, riadását,
pihegését, révülő,
csöndbehulló hallgatását,
csillagokig szédülő

szárnyalását; drága lelkét,
piros szíve bimbáját,
hamvasodó, szűz szerelmét
nagyon-nagyon!... - De tovább
hogyan mondjam? Hiszen ezzel,
mielőtt még ez a vers
véget érne ,csínnal, renddel
minden mesét befejez.

- Kérem tehát felmentésem.
S ami láncom illeti:
láncomat is kérve kérem
reám erősíteni.
Hűséggel és szerelemmel
hordozom majd, viselem.
Tanúm legyen minden ember,
Isten, és a szerelem!”-

XXI.

Hát fölmentettél! Óh, de jó,
 hogy így megszabadultam,
 hogy csacska vétkem - pihe-hó -
 elolvadt mosolyodban.
 Mert a vétkesnek, jaj, de rossz!
 A megbántott igazság
 fájó tüskéként bent motoz,
 amíg csak ki nem húzzák.

De, ha ilyen édes kezek
osztogatnak kegyelmet,
a büntetés is édesebb,
s a kemény Törvény: gyermek,
kit édesanyja, a meleg
Igazság kézen fogva
apjához, a Joghoz vezet,
és az ölébe kapja.

XXII.

Ó, bárha ilyen lenne mind,
ki törvényt osztogatva
a hatalom joga szerint
a gazokat lecsapja,
és sohasem felejtene,
hogy kardja kettős éle
nem csak a gazba döf belé:
magát is sebzi véle.

Mert mást sebezni, jaj, seb az,
még ha anyám nevére
a mindig örök, mindig az
Igazért hull is vére.
Mert rózsza a seb, amit bár
ültethetsz más szívébe;
illata mégis visszajár
a te szívedbe, égbe.

Így osztogathatsz sebeket
akár egész sereggel:
szívedben rózsáskert eped
vérrel és tövisekkel.
S bár jó anyád; az Igazság
derűs szeméért tetted,
a tüskék durva ág-bogát
önszívedbe vetted.

Lám az Igazság ily kemény,
de szeme lágy tekintet,
szolgáloit e földtekén
sürgeti, hajtja mindet,
hogy szeressék és keressék,
s egyszerre megtalálván,
csúf, reves folt sohse essék
égszínű, kék ruháján.

Ó, az Igazság jó anya,
de szűz húga, a Szépség,
kinek a tavasz mosolya
vezérli minden léptét,
kinek szíve csak csendülés,
a lelke meg cinkedal,
de ki Istennel szembenéz,
s mindörökre fiatal.

Ó, termékeny, serény szülőm,
ki Isten-áldta kebled
a csillagokba révülön
nyitod meg gyermekidnek,
kik repesve és éhesen
körültted nyafognak,
s langy, símogató tejeden
gügyögnek, s megnyugodnak.

Lásd, sokan vagyunk gyermeked,
s családod lesz e föld már.
Ó, ha a szíved melegebb,
s magad is lágyabb volnál,
s ne engednéd, hogy e sereg,
mely tettejeden nőtt fel
egymásnak rontson réveteg,
méreggel, s rusnya törrel.

De karon fognád húgodat,
a szűz Szépséget; s látod,
így tennétek fészekké csak,
otthonná a világot!
Ó, Igazság, föld szüleje,
így érnénk el hazáig,
hiszen az egész föld a te
meleg öledbe vágyik!...

XXIII.

Ó, bizony azért vagy csodás,
mert valóság lett benned
e tünde, égi látomás;
valóvá földi szemnek,
hogy még az is, ki bús vakon
eget a földre rántott,
megtalálja nyomdokodon
itt is a mennyországot,

a mennyországot, mit pedig
dühös haraggal gúnyolt
angyalával, és sohse hitt -
ím, rá nevet szavadból.
Ó, én pedig, ki mindig is
benne erősen hittem;
hírdetem, ha nevetik is:
benned leszállt az Isten,

Aki jelen van mindenütt
e széles föld porában,
de szeme néha ki-kisüt
egy szemben; gyöngyvirágban,
vagy megcsillan egy harmaton,
és megremeg egy szóban,
izmosan és roskadozón,
mégis odaadóan.

Így szállt reád is szelíden,
mint illat a virágra,
mint csillagok esti vízen,
mint madárnak az árnya.
Versbe így száll a szerelem,
gyermekbe így a lélek.
Ó, Kedvesemben, Istenem,
hogy is ne szeretnélek!

Hogy is ne látnám szemedet
az ő tekintetében;
hogy is ne érezném meleg
kezed az ő kezében?
Hisz Te lelked a szeretet,
mely embert istenítve
e rogyant földről úgy repes
egyenesen az égbe!

XXIV.

Az első nap úgy elszaladt
halk csengettyűket rázva,
akár május a fák alatt
tücskökkel muzsikálva,
s lobbantva jánosbogarat,
zöld lángokkal világít,
s amerre az alkony halad,
elkíséri hazáig.

Ily rövid volt a délután,
s május-est is így rövid,
mely vezérelgeti puhán
az ifjú párok lépteit.
Kik csacsogva csacsкасággal
csevegnek, mint madarak,
s ifjú-lehű rózsággal
legyezik homlokukat,

s mikor már a mély, vörös hold
fák hegyében, ház-tetőn
súlyos aranyakkal bókol
intve, figyelmeztetőn,
akkor látják: imé már a
szelíd este oly közel,
sötét lepke száll a fákra,
alkony-szemekkel figyel;-

akkor veszik végre észre:
este lett már, árnyas est,
lány levelek nesz-beszéde
szállingó mesébe kezd.-
Ez így is volt. Már a lámpa
fölcillant a kert zugán
az alkonyban úgy, akár a
gyöngy egy barna lány nyakán,

s mi szobának börtönéből
szabadulva ég alá,
sajtból, vajból, lanyha tejből
készítettünk vacsorát.
Úgy pörögtél, mint egy édes,
tünde tündérke, aki
hű maradva hív szívéhez,
mosolyt akar osztani.

Tányérokkal megrakodva
- fehér foguk nevetett -
terítettél az asztalra
hús villákat, késeket.
Az asztalkendő fehéren
- lelke cipó illata -
úgy kacagott föl az éjben,
mint egy boldog, jó anya,

ki úgy sűrög, villog, illeg,
s áldott szívéből terít,
csillapítani gyermekinek
öklöződő ékeit.
Így forogtál, így nevettél,
s tálban hoztad paprikák
friss, zöld húsát; gyöngyszemeknél
illóbb, lágyabb mosolyát.

Édesanyám, hogy kilépett
- varázslat sincs így sebes -
terülj-asztal megigézett,
csodája ránevetett.
Te meg - hiszen tündér voltál,
édes tündér, jótevő! -
csillagokkal mosolyogtál
sötét pilláid mögül.

XXV.

Azon az első éjjelen
úgy aludtam, akár a
gyermek, ha Jézus megjelen,
beszökik a szobába,
és még az uccán hó ragyog,
lehe karácsonyfának
a menny illatával lobog
és bízva szerte árad,

és sötét van már, s az egész
család pihegve alszik,
de a szoba az messze néz,
angyalok lépte hallszik,
s a kisgyerek a takarót
félőn magára húzza,
de tüzes csíkba kanyarog
a karácsonyfa csúcsa,

mely a nyitott ajtókon át
a harmadik szobából
előlengeti illatát,
s ízes sejtéssel lángol.
S bár a sötétség sűrű, mint
a rossz emberek lelke,
a sötétség is fénybe ring
szikrázással szökellve; -

s ő lány babát vagy katonát
szorítva a szívére,
a gomolygó homályon át,
mintha az égbe nézne.
Mert ahogy a sötét dereng,
lassan ellát a fáig,
s a csillag a hegyében, fenn
villózva idelátszik.

S lány angyalhajak aranya
opálos fénybe csillan,
csillagszóró fanyar szaga
tűnő emlékként illan.
Szaloncukrok drága méze,
gyertyák piros lelkei,
selyempapír zizzenése
emlékké kezd őtleni.

De feje már ólmos, álmos;
pilledt ajka révedez;
a pilláin pille szálldos
- álom, álom-pille ez -
s a szobának fala omlik,
és a fehér mennyezet
páraként a csillagokig
iramolva elrezeg.

Félálomba andalodva
illó, lenge köd felett,
talán most már azt se tudja,
hogy karácsonyeste ez,
hogy a szoba sötétjében
csillaggal áll őrt a fa,
s mint a harmat, tejfehéren
csorgadoz az illata.

S szelíd babát, vagy katonát
szorítva a szívéhez,
úgy érez a homályon át,
ahogy én akkor, Édes.
Hisz karácsony volt az a nap,
s Isten, én apró gyermek,
kit meglepett égből lopott,
csodálatos kegyelmed!

XXVI.

Lágy reggel. Illatot piheg
egy rózsza ébredése.
Pöttöm szírom feszíti meg
mellét a tünde égre.
A csacska szellő tántorog,
akár ha részeg lenne,
kacér virágra mosolyog,
de föl is bukik benne.

A reggel gyenge még, akár
a zsenge, friss gyümölcsök,
melyekre vérmes, büszke nyár
még tűznyilat nem öltött.
Tetők mögött a lányos ég
párnáiból kikelve
kék, fátylas ingét váltja ép,
villan a keze selyme.

Fehér cicánk is ásítóz,
szemében még az álom.
Talpában unalom motoz,
hogypille-lépttel járjon.
Vén, morcos kamra oduján
- éjjel titokkal roskadt -
már serény, dalos kedvű lány:
a kelő fény rakosgat.

Ébred a kert. Már a hajában
víg szellő dudorásztat,
a nap telt pohara csorran,
átitatja ruhámat.
Akár pacsirta szárnya, ha
az egek felé lebben:
szerelem édes dallama,
de rebbent már szívemben.

Te meg, - te édes, nagy szemű
tündér, ki mit se tudva
nem is sejtetted, hogy derül
szerelem a nyomodba -
te hópárnákon, szelíden,
akár egy csöpp virágszál
a hűvös szoba mélyiben
nyugalmasan aludtál,

s nem gondoltad, hogy én olyan
meleg karokkal várlak,
s hogy besurranó mosolyom
pihézi ki párnádat,
s hogy szerelmem, bár hangtalan,
már ringat és becézget,
s zengő, derűs szívére von
téged, te édes Édes!

XXVII.

Nagyanyád arca oly komoly,
de csillanó a csésze,
s a csészék alján bújdokol
a mézek súlyos íze.
A kenyerek gyöngéd kezét
és villanó kést várnak,
hogy étékké lehessenek
ínyén egy puha szájnak.

Az asztalkendő jó szagú
napot lehel magából,
a bögre mind pufók hasú,
és édes ingert vámol.
Hömpölygő sodrú, tiszta fény
zuhog a terítéken,
a tálak öblös üvegén,
a nagyanyád szemében,

s helyetted, aki még a lágy
álom pihéin fekszel
az asztal minden poharát
megtölti könnyed éggel.
S e híg bor úgy megrészegít,
hogy harsognám: szeretlek,
de hallgatok, és e szelíd
táj cimpái remegnek.

XXVIII.

Remeg bizony a szívem is,
hogy az ajtón kilépve
megízlelni a reggelit,
halkan leül székre.
Arcodról friss víz hűvöse
iramlik a világba,
s egy álom emléke, pihe-
puha pirosra váltva.

Ott ülünk az asztal körül
evésre készen, rendben,
s bennem buzdúlva földerül:
te csillansz minden szemben!
Kisöcsém rám nevet, s ilyen
elszédítő ígézet!-
Fölbarnuló szemeiben
te kék szemedbe nézek.

Édesanyám ép kenyeret
szeg a pördülő mézhez,
s a szemében is a szemed
édes meséje réved.
Nagyanyád meg, ki ráhajol
bögréjére és éppen
kortyint, ím pillái alól
szemed melegét érzem.

S a szolgáló, ki most megy a
kertünk sarjú fűvében,
te pillantásod mosolya
nevet tekintetében.-
Én szédülök és révülök
ennyi harsant csodára,
akár egy boldog szélütött,
ki magát Istent látja.

Reád nézek, te én reám,
semmit se szólunk, Kedves.
Még nem mondom - gyáván talán! -
Te meg még nem érted meg,
hogy mit susognak fű, a fák,
s kint az uccán a nyárfák,
s ha emberszavuk lenne, hát:
zengenék, kiabálnák!

Én kávémat kavargatom,
te meg, akár egy éhes
fecskefiók, majszolgatón
gyöngyfogaidhoz tévedsz.
Az asztalkendő meglebeg,
a méz omolva pördül.
S én megláttam hitvesemet
egy gyönyörű tükörből.

XXIX.

Akár a vándor, ki mögött
száz ösvény pora úszik,
s már porló, hazai rögök
kísérik el a házig,
ahonnan élte kiröpült
e nyugtalan világba,
s ím: fehér falai körül
nyárfák békéje várja;

S ő tétováz; remeg keze,
babrál a barna ajtón,
s a szobákból emlék nesze
liheg elé sóhajtón.
S ő fél belépni. Félelem
lepi meg: - durva, gyatra -
hogya: hányva hosszú éveken
most kapuját kinyissa.

Így voltam én is, Kedvesem,
ahogyan az a vándor.
Úgy tétovázott a kezem,
szememben tűzláng táncolt.
Hisz tudtam én már akkor is:
tebenned hazaértem,
de nem tudtam, ha megrogyik
küszöbére a térdem,

mit szól majd a szülői ház:
elfogad-e fiának;
enged-e fehér kis tanyát
verni és gyermeknek ágyat,
meg tűzhelyet; honnan a láng
egyenest égbe szökken,-
nem tudtam; féltem tétován:
szeretsz-e Kedves, engem?

De hogy szegeztem volna ép
e kérdést a szívednek,
akár egy rózsanyelű kést,
ily hirtelen, ily tettleg?
Hiszen a lustaléptű lány
akkor bontotta ép meg
az asztalt, s karja kosarán
csörrentek az edények,

a bögrék, kések - jóllakás
elunt ármádiái,
kiket a győzelem után
nem győzünk megútálni, -
hogyan szóltam volna akkor ép,
mikor tisztán csacsogva
buggyant ajkadról szerteszét
a friss beszéd patakja,

s e rabláncra vont éveket
- távolság bilincseiben -
édes nyelvecskéd oldta meg
fürgően, tündéri szépen.
Úgy csicseregte ott megint,
akár egy erdőalja
dalos kedvű, szíve-szerint
megszédülő pacsirta.

Én ajkad néztem, - s ha te meg
úgy véled, vess meg érte –
s ez édes csacsogás helyett
azt kívántam cserébe.
Hogy bársonyára hulljak és
ott végre elmeséljem,
amire minden szó kevés,
de egy csók elég éppen.

XXX.

Sokat beszélünk délelőtt,
s én szinte alig hittem,
hogy még egy napja meg se jött
veled a vonat, Kincsem.
Hogy ott szaladt még valahol
a forró nyári tájban;
szél szökkent kereke alól
a nagy zakatolásban.

És e sok-sok hosszú, bús év
elomlott mind előlem,
mint szél, ha a köd lepelét
kapdossa lent a völgyben;
s mint aki aranyat talál,
de az este oly hideg,
és éji árnyak raja száll,
s másnap reggel nézi meg;

úgy éreztem rád most én is,
mint kincsemre, Kedvesem;
aranylelked könnyed fényt
cirógattam kezemen.
És szavadból - mint egy tünde
selyemzsákból az arany -
ömlött, pörgött, fordult rendre
szíved kincse, súlyosan.

Tudtam én már: ha kimondom
azt a bűbájos ígét,
s szeretsz te is, lesz, galambom
életünkbe kincs elég.
Amiből majd fészket, édes
otthont rakunk mielőbb,
rózsáskertet, és az éhes
báránycáknak legelőt;

tudtam akkor, hogyha én is
hozzáadom vagyonom,
kevés kincsem, éltünk végig
béke lesz és nyugalom.
Vállainkon teli zsákok,
s ennyi kinccsel terhesek:
ki ne tudna egy világot
vásárolni, emberek?!

XXXI.

És délután meg, amikor
lángostorral ver Isten,
a nap a házakig hajol,
a hő kígyóként szisszen,
s az ég egy megőrült nyilas,
ki egyre, eszelősen
csóvás, vak tüzekkel nyilaz:
láng hökken a mezőben;

délután mi a hűs szobán
függönyök árnya mellett
szemelgettünk tunyán, puhán
egy lágy francia könyvet.
Még nem regényt, nem költeményt,
nem is a súlyos „Fleurs du Mal”-t,
csak oktató könyvet, mi pénzt
hasznos fillérekre vált.

Hol „Bonjour Monsieur”, s „Mademoiselle”
egymást bókolva váltja,
s kelendő magvat hullat el
francia tanulásra;
hol meg van írva józanul,
- csupán csak tudás végett! -
hogyan ott a szerelem: „amour”,
s szerelmes mond „je t’ aime”-t,

hogy „la lune” a hold, s fák hegyén
pirulva ring az égen,
akár egy bohó költemény,
akár lányos szemérem,
amely hamvas arcokra fut,
s a lovag szívszakasztón
a csitri lánynak így dadog:
„Szeretem Önt, kisasszony”.

Hej, papírerdő, papiros!
S ami szívemben égett,
de mondtam volna, zengve most,
de súgtam volna néked.
Nem franciául, magyarul,
s még magyarul se mondva,
csak lehelve, csak szótlanul,
csak nézve, mosolyogva,

hogy megéertsed, melynek a szó
csak gyatra, gyarló szobra,
s mit száz költő, versdaloló
se önthet hív szavakba,
ha nem fejezi ki a csend,
egy pillantás - akármí!
Kedves, minek a végtelent
szavakkal magyarázni?! -

XXXII.

Könyvet olvastál, Kedvesem...
Versek derűs füzére,
mint ki jár rózsás kerteken,
hullott lépted neszére.
A kezed olyan kecsesen
fogta könyved, akárha
angyal hajolna lelken
bókolgató imára.

Madonnát láttam már sokat,
kik festményeken ezüstös
glóriával szent fiukat
szorítják a szívükhöz,
s szelíd mosolyuk úgy csorog,
mint lágy olaj, vagy ámbra,
vagy illatos nehéz borok
aranyékű pohárba.

De azt, hogy két szép földi szem
imígyen tündököljék;
ily mennyeeien, égien...
nem láttam én sohasem még,
hogy homlokról, mit földi lény
teremtett e világra:
ennyi puha csönd, ennyi fény
oly záporozva szállna.

Pásztor nézett így a Szűzre,
Kedves, ahogy én reád,
mikor a Szűz szűzen szülte
kisdedben a Messiást.
Pásztor állt ily földre roppant,
mégis égbeszökkenő
áhitattal az akolban,
s szeme előtt az idő

csodás, nagy örvénye tágult,
jelenések fényei:
Szűz öléből, két karjából
világ készül fesleni. -
Így láttalak Madonnának,
ékes képnek, Kedvesem,
s a versek gyöngye szerte áradt
nyelveden, a szíveden.

Éreztem már, hogy most engem
szült újra e pillanat.
Gyermekednek kellett lennem,
hogy majd megáldhassalak,
s örök lelked megfesthessem,
akár ódon mesterek:
tükroét tartva egy kezében,
másikban a szívedet.

XXIII.

Illatos kert a szerelem,
s nékem is az volt, Kedves,
de bohó voltam, - ég velem! -
s így értem tövisekhez.
Magam faragtam mindahányt,
s hogy útamra ejtettem,
bele is léptem egyaránt,
mikorra észrevettem.

Féltékeny voltam, - úgy igaz -
s ebben a tünde kertben,
szerelmemben; három csupasz
manó sürgött köröttem.
Bokám harapták, szívemen
akartak furulyázni,
pajtásként játszani velem,
kölykeikkel komázni, -

dallal kergültek részegen,
bolondul hahotázva
 csimpázkodtak a kertemen
sok drága rózsafámba!
Hogy mit is nem műveltek ott
garázdán kergetőzve,
de minek tűrtem, én bolond;
a kertnek csacsi csöszle!

XXXIV.

Úgy történt az egész, hogy a
nap már lealkonyulva
borongott, s a hold udvara
fénnel hullt füre, gyomra.
Az ablakunkon már a lágy
sötétség szundikálva
durmolt, és ezüst háláját
bontotta csillag száza.

Pillantásodban is belül
csodás, nagy tüzek égtek
ez estnek gyönggyül, ékszerűl,
e versbe szép mesének.
A homlokodról, mint pihék
puhán pilledve, szállva,
lágy gondjait csókolta szét
az est csillagvilága.

Az ajkad meg - csak akkora,
akár egy buggyant málna -
sejdülő, ízes mosolya
gyönggyét gyűjtötte tálba.
Tudtam azt már akkor is én,
hogy nem lehet jobb semmi,
mint szüret meleg idején
róla málnát szemelni.

Oly szép voltál, olyan csodás!
Szépségnek szüzi szobra!
Egy révedező látomás,
valóság álmodozva.
Ha pillanatig még a csönd
ily hűs, megfoghatatlan...
mondtam volna már, Kedvesem,
szerelmemet szavakban.

Már mondtam volna, hogy nehéz
huszonegy éve várlak,
hogy légy szememre ébredés,
langy álma a pillámnak.
Hogy légy sóhajom és ígém,
művem és pihenésem,
a költemény és a remény,
halálom és az éltem,

hogy oldozzál és semmisíts
a gyöngéd szerelemben,
de egészíts és megidézz
majdan a gyermekedben.
Így szóltam volna...s megropog
a lépcső és én már látom,
hogy akit a manó hozott:
Vazul, egy jó barátom,

(aki ezt a furcsa nevét
még iskolás korunkba'
kapta, s most miként ékszerét
a hölgy, oly büszkén hordja).
Füstölögtem, nem tagadom,
s kívántam én őt égbe,
pokolba, csak hát nem, bizony
nem e kert közelébe!...

XXXV.

Vazul megjött, s én csöndesen
dadogtam néked: íme,
egy jó barátom, ki velem
járt iskolába, szíve
igazán hű s nemes. Bizony,
nyolc hosszú évig jártunk
együtt, s a vén gimnázium
szíszálta gyermekálmunk.

Kezet fogtatok, s jaj, nekem,
már is nyilalt egy tüske,
mert szemét Vazul csöndesen
az arcodra vetette,
s magában biztos dürmögött,
hogy milyen szép vagy, Édes,
s hogy íves homlokod mögött
lágy lélek az ígért.

S nekem az is fájt csacskamód,
hogy szóba elegyedve
ajkadat, ezt a kis kaput
nyitottad feleletre,
sajnáltam minden szavadat,
mit neki válaszoltál,
inkább ülnél csak hallgatag,
vagy reám mosolyognál.

Irigy manó, vak sárgaság,
irigység sárgasága
bontotta bennem zászlaját
hujrázgató csatára.
Mint mokány tatárlovakon
hadak, ha mozgolódnak,
s ligetek bája csupaszon,
pörzsölten földre kókad;

így fenyegette a vihar
kertemnek rózsafáit,
a láng-élű villámival
majd ellenünk csatázik.
De képzeld, Kedves, s nézz belém,
s találász-é nehezebbet
e gondomnál, hogy nem csak én,
de más is megszerethet?

S lásd, Kedves, minden szerelem
e könnyű sebből vérzik,
hogy: mindig csak velem, velem
szárnyalj, lebegj az égig!
Hogy meg se láss mást! Kívülem
úgy sincs külön és hősebb!
Hogy: én vagyok a szerelem,
kezdeted és a véged!

Hogy: az egyetlen én vagyok,
s a föld is velem hal ki,
s hogy téged csak az én jogom
szolgálni és uralni.
Így lázadtam én is, így.
S egy vidor nedű rezgett:
hogy el sem mondtam még pedig
azt néked, hogy: szeretlek!

XXXVI.

Te meg egy pillanat alatt
azonnal észrevetted,
hogy buzgó kútam kiapadt,
a kedvem sötétebb lett,
hogy akadozik a szavam,
mint szárnysegett pacsirta,
s a rózsák bája oda van:
tüskéje több, mint szirma.

S ekkor - erre még innen is,
egy évnek távolából
buzdulna könnyen könnyem is,
akár ezüstös fátyol,
ekkor - így tesz a nyári ég,
a felhők gomolyából
kandítja áldott, szép szemét
és nevetéssel lángol-

ekkor, te Édes, mintha gyöngy-
szüzecke pördül frissen,
ki tőlünk szaladt még imént
harmattal csilló réten,
s a szívnek úgy fájt, hogy szalad,
hogy tűnik arca hamva,-
ő megfordult, s egy pillanat:
kincsét elébünk dobja;-

te már szavat se vétve rá,
hagytad Vazult a sutba,
röppentél homlokom alá,
göngyöltél mosolyodba.
Nem neveltél még így talán,
s nem volt így lágy a kedved,
s a szíved ilyen hű tanyám,
mint mikor észrevetted,

hogy nélküled, ha nem ragyog
reám a lelked mennye:
csak meglőtt, vén varjú vagyok,
tarló fölött kerengve.
Szárnyamban ólom, hív az ég,
s csöppen vérem, mély a sár,
hej, szállani is kéne még,
s jobb lesz mégis hullni már.-

Tán akkor már sejdült, Édes,
szívedben egy halk zene,
csillagszemed messze révedt,
mégis én hulltam bele.
Ház előtt a tünde nyárfák
súgtak-búgtak álmatag;
kitalálták, eldalolták
titkunkat az ég alatt.

XXXVII.

Tüzet rakott a barna hold,
tüzet csiholt a kerten,
s kormosodó ég alól
füstök pörnyéje pöffen.
A bokrok, meg a görbe fák
roskadt, vak lánggal égne,
mint nagy, sötét máglyarakás,
bús szerűjén az éjnek.

Virágok lelke szabadult,
széles vizekként árad,
de levelek alá lapul
lehe petúniának.
A kergefütytyű tücskök mind
daluk mögé lopóznak;
a szél is néha föllegyint,
majd rögek mögé kókad.

Én meg - lehet-e szebben és
puhábban cselekednem? -
csillagról zümmögve mesét,
halkan röpködni kezdtem.
Mint kósza darázs, akit a
feszlő rét tánca csábít,
és ifjú bimbók illata,
s ő mindegyikre vágyik.

Így kószáltunk a tarka menny
virágain dönögve,
pillantást se vetve a lenn
alvó párás rögekre.
A szemed csillant s láttam én,
hogyan tudsz röpködni, Kedves,
darázsként, ki menny mezején
csillagot szedegethetsz.

Tudtam már, hogy hű társam lesz
dalban és röpködében,
s hogy áldott majd a pihenés,
ha szíved lesz a fészke.
Hisz ez a darázs élete:
zengő szárnyakkal szállni,
s egy édes virág kelyhében
gyöngy békére találni.

XXXVIII.

Elpilledt már az alkonyat,
a fákat álom rázza,
a kert most üvegparazsak
derengő csillogása.
Nézd, tálca a hold, hús üveg,
s az éj: varázsos üszke,
s e lágyopálú föllegek:
e gyémánt pörnye, füstje.

A csönd oly végtelen finom,
mint kertek díszes gömbje,
s ha nem mondom, csak suttogom:
tán úgy is összetörne.
Nézd, lehelletünk kék szalag,
akár csikorgó télen,
e tünde menny boltja alatt
szállong, kereng az éjben.

Akár, ha csodás álmokat
alszunk meseszerűen;
csillagok gyér pora tapad
kapisgáló kezünkben;
s mint fényes lapda, ha gurul,
a holddal karikázunk,
és angyalokat ér utól
égies-röptű álmunk;

Oly közel lett most minden itt:
az ég egy hajításnyi,
s ha a kedvünkből úgy telik:
kézzel lehet cibálni
amott a fényes csillagot,
hogy kertünk közepében,
hol csak pislogó láng lobog,
lilás lámpaként égjen.

A kezed csak egy mozdulat,
egy rebbenés az ajkad,
egy sóhajnyi csak a hajad,
s csak rím kell, hogy daloljak.
Csillámok lelke a szemed,
elnyugovó karodban
illatos parasztkenyerek
párás meséje lobban.

Ki is tudná gyarló, gyatra
beszéddel e roppanó
csöndet mérni, akkor is, ha
tarsolyában volna szó.
Nincsen szavam, csak szemem van,
szívem az még itt kacag,
s lelkem már a csillagokban;
bánatom a föld alatt.

Kezedig egy mozdulat csak,
ajkadig egy lágy fohász;
barna tenyerembe foglak,
bölcsőd lettem, ringatás.
Édes ajkad is kihajt, ha
bimbóm leszel, Kedvesem.
S mint szíromra símul barna
éj: kezedre hull kezem.

XXXIX.

Mint kinek édes titka van,
s mindenre ránevet,
és úgy hordozza boldogan
titkát, akár egy rügyet;
másnap reggel a szemedben
úgy láttam meg magamat,
mint fészkében, hogyha rebben,
szárnyat bont a madarat.

Madár voltam, dallal keltem
fészkemen, a szemedben,
dalt tanított nyomban, menten
tanítóm a szerelem.
Én meg, aki sohse voltam
még iskolakerülő;
szerelemről megtanultam
dalt dalolni legelőbb.

Tanítóm meg, - vén már jócskán,
s tanítványa a világ -
nem úgy dorgált, nem nyújtófán,
de metszett egy rózsafát.
Azzal vert el minden reggel,
hogy megjöttél, Kedvesem.
Öreg, nehéz ütlegekkel
hegedült a szívemen.

Én bömböltem, hogy ne bántson,
hisz egy dal nem a világ,
a hátamon már ne szántson,
dobja el a rózsafát!
De ő csak vert, - hála Isten, -
s így dorgálta, kedvesem,
dalt dallani szegény szívem,
mesterem, a szerelem.

XL.

Mint márciusi rét fölött,
míg libbenő kabátját
áztatják kószáló ködök,
s a szellők újjai szántják;
szép leány, ha ballagva megy
dérbe, havakba lépve,
s nem sejti, hogy már serkedez
az ibolyák füzére;

madarat se hall, csak szíve
énekel, dúdoráztat;
nem a világnak, - senkinek,
csak kedvtelve, magának;
s nem is gondolja, hogy dala
már bölcsőringó ének;
hogy gyémántfényű hajnala
e rétnak és szívének;

így jöttél te is, Kedvesem,
hogy asztalomhoz üljél;
hogy lágy szavaknál melegedj,
pislogó rózsatűznél;
hogy amíg ott ülünk, a láng
körött békés szelíden
e jó melegség lelke ránk
mosolygó fényt derítsen.

Én meg, amíg a szavakat
dobáltam rá a tűzre,
a szerelmem már ez alatt
egy vers színét betűzte,
s a hófehér papír fölött
- mint havas mezőn járva -
már zsengeten serkent, ütközött
három vers ibolyája.

Mosolygott rájuk a mező,
nevettem én is hűsen,
becézgető és révedő
kézzel hajadba tűztem.
Három szerény kis ibolya.
Nem lesz tőlük a rét szagos!
De szemeidnek mosolya
ibolyáimmal ragyogott!

XLI.

Három ibolya. Lelkesen
pihegő, ékes ékszer.
De nagy vagy, Kedves, hogy ilyen
kevéssel megelégszel.
Hogy úgy nevet a hajadon
én frissen szedett, árva
virágom, mintha vak vagyon
aranyhalmaza várna.

Pedig nincs kincsem. Szívemet,
- ha te is szeretsz, Kedves, -
igaz, még kincscé teheted,
s aranyakkal nevezhetsz.
De tarisznyám nem roskadó,
s akár ha üres lenne,
gyűrődött alján ott lapul
egy darab égbolt benne.

A ruhám tépett, elhasadt
cafrangján szél fűtyül be.
Lábamban tört lándzsa vasak,
zsebembe harmat gyűl be.
S ha kalmár jön, s mi kenyeret
alkudnánk tőle enni;
Kedves, lehet, hogy pénz helyett
majd szívvel kell fizetni.

A földem is, - nézd - szík-evett,
s nincs igám, barmom nékem;
acélmagvú búza helyett
úgy vetek lágy reménnyel.
Van csöpp tanyám, de ajtaján
ordasok ki-bejárnak,
és minden barna éjszakán
táncot roznak az árnyak.

Ó, én tudom, ó jól tudom,
egy csendülő szavadra
e kerge árnyék-vigalom
vad táncát abbahagyja,
s e sunyi képű farkasok
csahos csordája, Kedves,
tudom: vert ebként sompolyog,
törleszkedik kezédhez.

A pacsirta meg dalra kap,
- nem kell már bujdokolni -
s majd meglátod, Kedves, magad:
én tanítom dalolni!
S mi súlyos magvat elvetünk,
megáldja Isten hétszer,
s telt csűrünk roskasztja nekünk,
nem vésszel, de terméssel.

Így döngtem halkan, csöndesen
a mézízű jövőndön,
mint puffadt, nagy szőlőszemen
darázs, dalokkal zengőn.
Csak az igédre vártam, egy
frigyet kötő szavadra.
S mint liliom, megrezegett
fejceskéd bólogatva.

XLII.

Tudod, Kedves, még régen én
- akkor még nem jöttél te -
egy vers márványos lépcsajén
mentem egyenest égbe.
Vers lépcsajén, melyet pedig
a legszentebb anyához,
föltörölgetni könnyeit:
írtam Szűz Máriához.

Tudod, csak úgy írtam, ahogy
a gyermek elbeszélget,
- ha kedve s bátorsága fogy -
selymén az anyaölnek.
Elmondja baját, panaszát,
s mivelhogy gyöngé: kér is,
míg sűrű könnyei szavát
lágy csókjai kísérik.

Ígyen én is. Panaszoltam,
hogy éltem még oly hideg,
s derűs jövőm merre, hol van?
S bálványok az emberek,
kik aranynak, durva kéjnek
áldoznak, és roskatag
hömpölyög a sötét vérnek
árja a bálvány alatt;

hogy leányok fürge szívéen
kigyó-tánccal, meztelen
a lelket árúknak hívéen:
vonaglik a szerelem.
Sípbal, dobbal, serpenyővel,
dudával és hörrenő
böffenéssel, böggve törrel,
úgy visonganak elő; -

gyermekkek hullája, szőke,
csuklott fejjel elmarad
kínba-, kéjbe-, borba-, vérbe -
fojtott táncaik alatt!
Jaj, de féltem, jaj, de kértem,
könyörögtem, hogy nekem,
csak nekem, - teremtsen értem
egy szüzet, ki hitvesem,

hitvesem lesz majd bizonynal,
és szerelme anyaöl,
s bár roskad most liliummal,
nyara lelke: a gyümölcs.
Ki akkor is szűz legyen majd,
ha már három gyereket
karja halmán, bölcsőn ringat,
életéből életet; -

ki cipónak és kenyérnek
lehével az asztalon
terülj asztalt úgy terít meg,
szeretettből gazdagon.
Ki a párom, ki a társam,
társa lelkem röptinek,
s a frigyét nem cérnaszállal,
de bilincessel köti meg;-

s az a bilincs mégse vérzi,
terhe néki szárnyat ad,
de ujjongva úgyis érzi,
hogy e láncsal lett szabad.
Mert míg mások kötik kötve
mulandóhoz magukat;
fűjő szélbe, porló rögbé
szívüket és szavukat,

életüket, velejüket,
erejüket, hitüket;
mohó szemük kincse dülled,
kapzsi markuk megremeg;-
ó, én kértem, kérve kértem,
olyat adjon hát, aki
bilincseit majdnem értem
vinni meri, vallani; -

s azt a láncot, melyet rám rak
kötözze bár gyöngyvirággal:
én is viszem hegynek, sárnak
magasságán-mélyén átal.
Ígyen hittem. Így is kértem,
keresztül lágy rímeken;
hűs lépcsőkre rogyant térdem,
zene zengett szívemen.

„S jelül pedig, hogyha gyatra
szavamat meghallgatod;
messze-néző homlokomra
majd a csókodat adod.
Nem Te ajkad melegével,
de jövődö hitvesem
édes ajka gyöngy rügyével.
És ez holdas, lágy legyen.”

XLIII.

Vad augusztusi délután.
Kerge tűzzel sárgul a
dühödött nyár heve, s tunyán
hullong szürke hamuja.
S akár fölgyújtott búza közt,
ha riadva szép leány
lohol, s tekergő sűrű füst
csavarodik a haján,

s már szoknyáján is repesve
- mint ijedt manók hada -
lobbanó tüzet keresve
futkároz a láng tova;
s mint egy áldott búzatabla
- szőke haja a kalász -
sikongva és kiabálva
ég már: vörös lobogás;

e délután is így lángolt,
de mi fittyet hányva rá
lángok pokoludvarából
mentünk szoba-árny alá.
S mintha esti-lelkű kerten
sarjúk illata piheg:
hűvösséggel, gyönggyel telten
homlokunk úgy lepte meg.

Csitult csönd volt. Lágyan néztem
szemedet, hajadat,
lelked, szemed tükörében,
e tükörben: magamat.
Kezedet, mely elnyugodva
pihent el az asztalon,
s egy íze sem sejti, tudja,
hoggyűrűmet ráhúzom.

Ráhúzom már nemsokára,
hiszen tudod azt te is,
amit tud már minden nyárfá,
s az égig fölnevetik:
hoggy szívünknek két gyümölcse
megérett már s völgyeden
- mint gyümölcsfát - vettél ölbe,
s ringatsz minket, szerelem.

XLIV.

Mint boldog ember, ki az Úr
színét már színről látja,
és sápadt homlokán kigyúl
jelenés fénynyalábja;
én is reád révedezve
döbrent fényesség nyomán:
szinte tűnve föllegekbe,
láttam rajtad glóriát;

hogy fényekkel gyúlva éppen,
akár égi ormokon,
fehér márványokról lépsz le,
megcsókolni homlokom.
De nem szántam, de nem bántam
délelőttömet, mikor
a lelkemben vívódásban
két kérdés is bújdokolt.

Hogy e verset, melyet ember
nem látott még sohasem;
mutassam-é szerelemmel,
szeretettel, Kedvesem?
Mondjam-é, hogy benned érzem
hitvesemet, kit az ég
e versbe sűgva meg nékem,
ó, megjövendölt már rég!

Vagy pedig - nehogy szavamban
nevetség üszkére lépj! -
Dobjam-e el azon nyomban,
tépjem-é el az egészt?
De vívódtam, de töpödtem
kétélű kardok között,
míg azután forró tűzben
e délután érkezett;

s én mondom, mint boldog ember,
kit az Isten megölel:
látomással, a lelkemmel
leltelek meg, Kedvesem.
S tűzzel ötlött az eszembe:
ez a vers már a tied,
én ötvöztem bár a rímbe,
tolvajkodnom nem lehet.

S kértelek hát - olyan lágyan,
mint rügy kérleli a fát,
hogy új magban, csirájában
nevelje fel a fiát -
úgy kértelek, hogy egy csöppet
ülj közelebb s szelíden
hallgasd meg, hogy rím gügyögve-
ez a vers itt mit üzen?

Nagyot néztél. Két szemedben,
mint egy kékes gyertyaláng
csodálkozás szárnya röppent
az arcomba, én reám.
De megtetted. Én meg halkán,
- szíromhoz szól így a szél -
indultam s beléd karoltam
a vers márvány lépcsőjén.

XLV.

Madár rebben így a fára,
ág lendül így dal után
himbálózva, mikor már a
víg dalosa messze száll;
ahogyan te, Kedves, akkor,
mikorra a versemet
befejeztem, s homlokodról
dalok gyöngye peregett.

Oly szép voltál! Oly ígézett!
Úgy a földre hulltam én!
Fénylő szemed égbe nézett.
Csak te reád az enyém.
Mosolyogtál, mosolyogtam.
Kelő szemed csillogott.
Kezed a kezembe fogtam,
s minket egy nagy kéz fogott;

emelt egyre följebb, följebb,
úgy sietett, úgy rohant.
Deres fények tündököltek,
ünnepeltek komolyan.
S nem riogva harsonákkal,
nem sikongva hegedűn:
égi alak jött ím átal,
jött a havas hegytetőn.

Te is láttad, én is láttam.
Talán az egész világ
velünk együtt látta lágyan
osonni a saruját.
Palástja a könnyed ég volt,
márványból a homloka,
lámpása a lenge, kék hold;
szerelmünk a mosolya.

Jött ím, egyre, jött suhogva,
s hogy haladt a völgybe le,
úgy símultam homlokodra
közel, egyre közelebb.
Drága két bilincse selymes
két kezednek, Kedvesem,
a kezemhez már közelgett,
hogy örök bilincs legyen.

S amit írtam rímbe, versbe
csodás ígélet alatt:
szirmos ajkad úgy lehelte
csókkal a homlokomat.
Ekkor ért le, éppen ekkor
völgybe ért az égi lény:
esteledő csillagokból
koszorúval köpenyén.

Ujjongtunk tán? Csöndben voltunk?
Nem tudom. De harsonák
riadoztak minden ormon:
zengett, bongott a világ.
Csönd lett aztán, súlyos csönd lett,
- s füllel alig hallani -
puha szőnyegén lelkünknek
lépegetett Valaki.

XLVI.

Az árnyas Népkert fái közt,
hol kristály este bujkál,
és tücskök kardala fűröszt,
akár egy zenekútnál;
hol úgy cirpel e csacska nép,
a dal szárnyán úgy szálldos,
hogy bohó szívvel hiszi még:
dal vált meg egy világot;

csöpp háza előtt már a csősz
roppant tüzet rakott meg,
s a bogrács fölött kergetőz
ízes heve a füstnek.
Vacsorát főznek. Rottyán a
pecsenye a fazékban,
és zsíros húsok illata
terhes pásztákban lobban.

E nagy kert most, hol zeg-zugos
utacskák kanyarognak,
s minden kis ösvény gyöpre fut,
s köréje bokrok rognak,
meg görcsös törzsű, régi fák,
hol bölcs harkály kopácsol,
s még délben is a napvilág
itt csak homályos fátyol;

e vadon kert most úgy kinyíl,
mint egy szakállas, éhes
vén martalóc, ha egy szelíd
gyermek simul szívéhez.
S ő kését, minden fegyverét
elejti, szája tátva.
Még ölni akart az elébb,
most fölveszi karjába.

Így csodálkozott reánk is
ez a sűrű, vak vadon.
Meg sem moccantotta fáit
hús szellőcske. Nyugalom
áradt szerte. Mi meg szépen
ott ültünk egy zöld padon.
Meleg szívek belevésve
álmodtak hallgatagon.

Álmodoztam én is, Édes.
Éles késem volt e vers,
amellyel majd belevésem
egy fatörzsbe szívedet.
S ahogy most szemünk e padnál
hűlt szíveken elmereng;
egy-két század úgy mereng már
rajtunk is majd, Kedvesem.

Hallgatóztam, hallgatóztál,
de a csönd is ránk figyelt.
Csordogáló tücsökkútnál
dús korsaja teletelt.
Széles öblén holdfény csobban,
tücsök-dalokkal teli.
S dús rocskája meg se moccan,
hogy karjára emeli.

XLVII.

Hazafelé hold sütött már,
s ringatóztak mind a fák
két oldalt a lanka útnál.
Csöndben aludt a világ.
Ablakoknak szeme zárva,
s gondolatban, melegen
egy-egy ilyen kis szobába
be-beszökkent a szívem.

Nem láttam a mosolygásod,
nem hallottam a szavad;
csak e tünde este látott
hajladozó fák alatt.
De nagy csönd volt akkor, Édes!
De nagy csönd volt, jaj, de mély!
Szájam árva szót se vétett,
mégis mindent elmesélt.

Szinte láttam bólogásod,
hogyan nyakadon egy kis ér
ezüst csengettyűjét rázod;
szíved lüktetve zenél.
A nyárfák meg mosolyogtak,
lelkük ezüst nevetés;
a tücskök meg dalba fogtak:
száz hegedű, száz zenész.

Így értünk a ház elé el,
kinyitottuk a kaput,
s a kert illatos leheével
lábaid alá lapult.
Fehér cicánk éppen akkor
szökkent tova hevesen,
belőlem meg lágy szavakból
szót formált a szerelem:

XLVIII.

-„Édes, ne vedd csacsogásnak;
ne gondold, hogy a szavam
pajkos szellő-susogás csak,
pillanat és oda van.
Oly gyönyörű ez az este!
De, ha nappal lenne is,
hidd el, akkor is repesve
bontná bennem szárnyait

az a madár, melynek a te
piros szíved melege
lesz a fészke, vagy semmise,
s megveszi tél hidege.
Jó szíved van, tudom, Édes,
s ezt a fázó madarat
fogadja be lelked, fészked;
a szerelmed. Te, magad!

A bölcsék könyvét nem tudom,
de olvasok szemedben,
s magam is költőből, bizony,
kinyitott könyvvé lettem.
Ha rám pillantsz, hogyne látnád
minden egyes lapomon,
amit tudnak már a nyárfák:
Édes, szeretlek nagyon!”

Ó, te ugri-bugri hold fönt!
Szepegnek a csillagok.
Szemérmetes estikék közt
hüppögő sírás dadog:
-„En is téged, én is téged!”
Húzod arany-hegedűd.
Nincsen ennél drágább ének,
nincsen ennél gyönyörűbb!

-„Mindörökre?”-„Mindörökre!”
-„Sohase más? Mindig én?”
-„Mindig csak te!”-Tündökölve
fény táncol a jegenyén.
-„Mindig engem?”-„Mindig téged!”
Soha, soha, soha mást!”
Levél hegyén halk nesz éled,
lágymombokon: susogás.

A csillagok szemeiket
törülgetik. Oly nagyon
meghatódtak! Zene illeg
körülöttünk: fuvalom.
Esti pázsit zizzenése,
meg a tücsök-hegedű,
muzsikaként száll az égbe,
már tetőd fölött röpül.

Akkor csókoltalak én meg
föltrepeve ajkadon.
Málna volt-é? Cseresznyének
mosolygása? Nem tudom.
Csak azt tudom, csak azt érzem,
hogy ez édes csók alatt
éreztelek meg egészen,
mint gyümölcsben a nyarat.

Cinke pittyent? Rigó szólott?
De hisz elült mindenik!
Rigódal volt mégis csókod;
föltrebbent a lelkemig.
Tartottalak két karomban,
mint gyümölcsét az a nyár;
mint fészket madár a lombban,
s madár szíve, a dalát.

Olyan édes volt az ajkad!
Íze mégis: drága nyár.
Dünnögése méhe rajnak,
meg egy pittyenő madár.
Így volt, Édes. Ugye, így volt?
Fölkacagott egy szirom,
rásímult a lenge égbolt.
S Isten volt a nyugalom.

XLIX.

Cinke, hogyha dalra bukkan,
s eltítkolja még e dalt,
de egy perc, s lány ritmusokban
ég-világgá zengi majd;
mint egy virág: bólogatva
rüggyel ring a fák alatt,
s talán még maga sem tudja:
ő szüli meg a nyarat;

így néztél rám másnap reggel,
így mosolyogtál reám
csodálkozó, nagy szemekkel,
hamvas arcod tavaszán
pirosságnak édes-ékes
rózsáival, s homlokod
magasságán égi-fényes
kisdéd csillag ragyogott.

Új világra szültél, Kedves,
új világra engemet,
úgy kapdosok gyöngyszívedhez,
akár édes gyereked.
Anyám lesz már eztán, Édes,
szerelemre az anyám,
lány karoddal megölelgetsz,
selyem kendőd adod rám.

Most születted hitvességre,
most születted meg te is,
anyaságra, lány hűségre,
új életet kezdeni.
Égig érni, földre hullni,
meggyújtani a tüzet,
gyümölcsünkkel alkonyulni,
földbe szállni réveteg.

Életünk, mit eddig éltünk
nem volt más, csak anyaméh;
megéledni mostan térünk
élet és halál elé.
Most születünk a világra,
bölcsőnk lesz a szerelem,
illatos a rózsafája,
a paplana meg selyem.

S mégse csókkal születünk meg,
nem a szülőnk ez a csók,
bimbaja e szerelemnek
Isten bimbaja is volt.
Mi szüljük most meg az Istent
önszívünkben, mi magunk
mi magunknak, és e hitben
Isten szülei vagyunk.

Ringass hát, óh, ringass minket,
s nevelj dajkánk, Szerelem,
s hagy neveljük gyermekinket
mi is majd a szíveden.
Készítsd a földet lágygyá,
s porhanyóvá a rögöt,
ha egyszer mi is világgá
futunk egy sírdomb mögött.

Kedves, Te meg jól figyeljél,
s ölelj ott is szeretőn,
szelíd álommá öleljél,
s e vers lesz a szemfedőnk.
Ott is mindig, mindörökre
eskü lesz a pillanat,
mikor szűz tavaszt gügyögve
ajkamhoz ért ajakad.

S unokáink csöpp kezében
néha meg-megtündököl,
s arcodat idézi épen
ez a barna bonztükör...
Tünde játék, fölleg édes
árnya egy szirom haván...
Bronztükörbe belenézett,
s gyémánttá vált egy leány.

L.

Mint barnálló bronztükörbe
istennő, ha nézi lány
arca hamvát, ajka gyöngye
rüggyel ringó vonalát,
dús hajának drága, barna
omló fürtjét, fürgé, hús
szemöldökét s íves karja
pölyheit, mely színezüst;

úgy nézd magad e sok lenge
versezetben, Kedvesem;
homlokodra is merengve
derű szálljon, szemedén
csillanások lelke lengjen,
kacagás a torkodon,
s kacagásod úgy öleljen,
símogassa homlokom; -

mint barnálló bronztükörbe
itt csillansz hát, Kedvesem;
ring az idő körbe-körbe,
s nem állhat meg senki sem.
Hullok én is, hullok egyszer,
göngyölnek a hús ködök:
élsz Te mindig szép szemeddel
barna tükreid mögött! -

Volnék csak alma, harsogó...

1.)

Volnék csak alma, harsogó,
amelyben herseg hús fogad,
kacagnék s túrném szívesen
az apró harapásokat.

Kacagnék s túrném szívesen
míg fájó gyöngysora harap
fogadnak, aztán húsból
nevetve csengne ki a mag.

2.)

Bronzul a szőlő levele,
piros bogyók kacagnak;
rózsás tenyerét a Kedves
életartja a napnak.

Finom szirmán átsüt a fény,
mert keze is sziromnyi
s mosolyától vörös bogyók
kezdenek mosolyogni.

3.)

Rózsát tűzött hajába a Kedves,
s a rózsaszirmán fürge harmatok.
Ím, harmat volt a Kedves maga is;
a kelő kertben frissen csillogott.

Úgy kacagott, úgy gyöngyözött foga,
s az arca-hamva harsant kedvű alma.
Hajnal utánra elhullott a rózsza,
de a Kedvesnek már kinyílt az ajka.

4.)

Az Isten málnákkal kacag,
s mosolyog rózsabokrokat,
de a kezünkbe néhanap
friss diókat is osztogat.

Ne félj Kicsim, ujjunk puha
nyomásán megtör ereje,
s kifeslik, ím, gyermek-fogunk
gyöngyeire, édes bele.

5.)

Augusztus bíboros hava.
A szőlők mézre érnek.
Nyelvemen ízes gyöngyei
bukkannak vers rímének;

egy csacska versnek, mely dönög
fülemben, mint a kába
darázs, ki reátévedett
a mézek illatára.

6.)

Ha pintyőke lennél,
lombom közt dalolnál,
hajnali ágamra
dallal alkonyulnál.

Buggyanó csillagok
harmat gyöngye szállna,
Pintyőkém, válladra,
s ékszerül, e fára.

7.)

Mint fűrj, ha zeng a rozsban,
mint lágy cipők, ha kelnek;
szökdelsz hajnal-pirosban
és bízva árad lelked.

Mint esteli, langy csengés,
fény száll le homlokodra;
az Isten is téged néz
s elszunnyad mosolyogva.

8.)

Ó, Te vagy a nyár gyereke,
ujjad hegyén varázslat:
serdülő kedved sürgeti
virágzani a fákat.

Frisspelyhű szellőt görgetel
futtodban magad előtt;
amerre kacagva iramodsz
nyújtóznak az őszi mezők.

9.)

A fák álmodtak akkor,
borongós, őszi éj volt,
a Kedvesem meg sétált,
fülébe lusta szél fűjt;

tán rám gondolt már akkor,
s én őrá, ösmeretlen.
Tán én voltam a szél is
és ő az ég fölöttem.

10.)

Hús, szálló pihe hulldosott,
friss lett és fehér a világ,
lépted alatt halk hó ropog,
hajnalos kedvű muzsikát.

Piros az arcod s a szemed
olyan kacagó, mint az ég;
s omló pihékbe göngyöli
a csönd, lágy lépteid nesztét.

11.)

Friss, sűrűpelyhű hó esett,
Kedves, te kint futottál,
arcod szelíd selymeihez
piros rózsát nyitottál.

Most tükröd előtt réveteg
babrálsz omló hajadban,
s fürtöd közt bűvös gyöngyszemek
szikrázó fénye pattan.

12.)

Hajnali szélben leng a hajad,
zengnek a füvek a réten,
ringva vidulnak a lenge
pillék, szemed kékes tűzében.

Amint jársz, frissülő füvek
hullnak elébed réveteg
s hosszúszerű, bóbítás virágok
csókolják gödrös térdedet.

13.)

A zápor lágyan libben
a nyújtózkodó út felett,
s amint fut, szűz ruháját
kapdossák kandi szelek.

A dombról ballagsz, Kedves,
s hogy az erdőhöz érsz el,
eléd hull az alkony
záporos, hús lehével.

14.)

Az úccán széles nap lobog,
mint mezőn, hogyha láng szalad.
Kikirics képében kinyílt
a tavasz is a fák alatt.

Neved selymét idézgetem,
szemed színére révedek.
Mint a nyárra azok a fák,
s azok a hajladó füvek.

15.)

Csöppnyi kis ajkad úgy nevet,
amint iszod a kávé,
s a nagy szemű reggeli kert
íves pillákkal rád néz.

Mert a kert is hús reggelit
iszik s szirmok ígézett
ajka szürcsöli a napot,
akár te most a mézet.

16.)

Madárral, dallal, buggyanón
kertünkre ring a reggel;
te az ablakban állsz, meleg
karodban kisgyerekkel.

Fürtös hajadba súg a szél,
a csöndben osonva, lopva,
mögéd állok s ímé, én is
csókot sugok hajadba.

17.)

A kertben, hol most délután
fekszem és nézem az eget,
egy lágy ágbogú almafa
a derűs égre integet.

Darazsak búgnak s nyelvemen
versek sejdülnek selymesen.
A fára nézek s négy kicsi
aranyalmán jár az eszem.

18.)

Hajnali, illatos erdő
bontja ki fűrtjeit halkán,
pintyőkéknek reggeli, zengő
éneke csendül gyenge hajadban.

Barnuló, alkonyi lombban
bukkan a szellő hűs lehe lágyan;
pintyőkéim rendre elülnek
ringadozó hajad mohában.

19.)

Topánkád libben a fűben,
hajadnak leng a csokra,
rózsaszín felhők alatt
iramodsz mosolyogva.

Nevetésedből aranyos
pillangók kiröpülnek,
s csukott szárnnyal az alkonyi
ég virágaira ülnek.

20.)

Madár rebbent a fára,
mint csacska szó a szívre;
hajnalból van a szárnya,
alkony a szeme-színe.

Te, Kedvesem, merengve
ballagtál és a vállad,
lágy fészke lett e versnek,
s a tavaszi madárnak.

21.)

Az esti erdőn bandukolt a Kedves,
hűs alkonyatban, mint barna mohában,
térdig simító csöndben és az alkony
dús illatokban átcsapott a fákon;

s míg áradt, áradt; zengőtorkú, harsant
madarak énekeltek a lomb hegyében.
Vén erdő alján ballagott a Kedves,
egy erdőaljnyi madárral szívében.

22.)

A fák az égre sírnak,
az ég a fákra bólong,
a köd kerengve indul.
és hull a hervadó lomb;

Kedvesem jár az őszben,
görnyedező mezőben;
léptén, mint gyenge lángok:
füvek serkennek zölden.

23.)

Kedves, a kertben járt az ősz,
hol árva, barna lomb nyögött.
Aranykesztyű csillant a kezén,
a homlokán: hulló ködök.

Te egy dalt dúdoltál s szelíd
hangodat fölkapta a szél.
Tétován rezgett bele, mint
pille szárnya, két holt levél.

24.)

A fák esőben áznak,
a kertre varjú szállott,
az égen felhő-árnyak,
fekete, barna álmok.

Indulna sűrű könnyem
a síró őszre halkán,
ha nem lennél szívemben,
fölviduló tavaszban.

25.)

Borús fák barna vére
megpördül, im, nevetve,
alig rügyecske-csipke
himbál a tág erekre.

Ezüstös, szűz virággal
csillan a fürge pázsit,
mint homlokomon, hogyha
mosolyod kivirágzik.

26.)

Hús tükre előtt állt a Kedves
és lány újjakkal fésülte haját.
Szemében szedrek szelíd kéke,
hajában omló, drága barnaság.

Kint barnabronzú este volt már,
csillagok ringtak a könnyed égen;
ilyen volt ő is, haja barna
s kék csillagok lelke a szemében.

27.)

A téli alkony rád gondol s nevet,
s az augusztusi, lenge holdat látja.
A deres szél is megborzong s mereng
egy esti tájra, szellő-muzsikára.

Csillagok fázó, apró égi fénye
fölsejdzül halkan egy nyíló ligetre,
ahol a Kedves arcom simogatta,
s szívem zengette holdas, halk rímekre.

28.)

Sziromból van az a május,
suttogásból az a szél,
aranyhajból az az erdő,
mely az éjnek most mesél.

Az a szirom vállamon van,
az a szellő lelkemen,
s aranyhajad lágyan, halkan
arcomba hull, Kedvesem.

29.)

Alkonyi, lenge tüzek
révedve, im, kigyúlnak,
Kedvesem karjaiba
szelíd ívek simulnak;

felhőknek barna bolyha
feslik az éjszakába,
s a csillagokig téved
szemed kéklő világa.

30.)

A Kedvesemnek csillag a szeme,
én meg a barna nyári est vagyok:
elnyújtózkodom réveteg
s csillagjaival rám ragyog.

A homlokomon illatok csobognak,
s a Kedves mellém ül s gügyög;
milljó csillaggal zsong az ég
s cirpel egy részegült tücsök.

31.)

Esti szellő, libegjél,
lágymellű csobogjál,
a Kedvesem fülébe
édes titkot susogjál;

édes titkot, melytől lágymellű
lesz e barna éjszaka,
s csillagot bont Kedvesem
fölszédítő mosolya.

32.)

Csillagokat kutattam én,
de a fényük olyan messze volt,
és bimbót fészélő éjjelen
oly sárgán égett fent a hold.

Majd tavasz jött s te, Kedvesem,
szívedben ringatsz engem,
s én egy mennybolt csillagait
számlálgatom szívemben.

33.)

Csillagocska a kezemben,
de lehet, hogy csak szirom,
lelkem selymes gügyögését
ősz estbe dúdoló.

Nézzél föl a mennyre, Kedves,
lásd: kivirágzott az ég;
százezernyi csillag zsongja
neked szívem énekét.

34.)

A Kedvesem már alszik -
vén világ, aludj szépen,
fényes szemét behunyta -
csillag, aludj az égen;

a Kedvesem már alszik,
haja selyembe csillog,
úgy hull a végtelenbe, -
Aludj te föld, te csillag... -

35.)

Messzi mezőkön járt a Kedvesem,
s a köves város, ím, zendül derülve:
ragyogó napban mosdik a mennybolt;
serken a füvek fürge fűrtje;

kikelet lépdél a Kedves nyomában;
hangjában fecskék lelke szárnyal:
ím, így ballag hűs szellőkkel szemében,
haján virágok bűvös illatával.

36.)

A városban járt a Kedves,
s egy hónapig tőle ragyogtak
a fák, házak kövei, poros, bús
szalagjai a messzi utaknak.

S hogy elment a Kedves, fanyarabban
buggyantnak vizet a kútak;
s a város fölött a nyurga tornyok
utána néznek s összesúgnak.

37.)

Most messze van tőlem az Édes;
borong sok szürke napom,
barna a lelkem, mint a puszta
bús, szeles alkonyaton.

Most messze van tőlem az Édes;
s mikor képét idézem,
szentjánosbogarak csillannak
lelkemen: esti réten.

38.)

Amikor születted,
bimbók mosolyogtak,
rózsa nyílt gyöngyéből
gügyögő szavadnak;

amikor születted
kisgyerek szememben
a Te mosolyoddal
nevetett az Isten.

39.)

Fékezd meg a zendülő vihart,
ó, Kedvesemnek csillogó szeme,
vedd ölbe e sírós fölleget,
mielőtt sűrű könnye ömlene.

Lásd, gyermek lett karodban e vihar,
ki villámával csak gügyög
és békés esti csillagok
gyúladnak a szeme mögött.

40.)

Mikor egy bimbó meghasad,
május-éjek mosolyognak,
Isten szívéből bolyhai
indulnak új tavaszoknak.

Mikor születted, Kedvesem,
madarak dallal gügyögtek;
s Isten szívében kinyíltak
álmai szűz rügyeknek.

41.)

A május ül Isten ölén,
s május ölén a bimbó,
tenyeredben rügyecske ring,
gyümölcsökre bölintő.

A bölcsek könyvét nem tudom,
de olvasok szemedben,
hogyan nyílunk immár fesleni
e zsongó kikeletben.

42.)

Szívemben rügyek illata,
s a lelkedben a május,
hangomban barna éjszaka,
tiédben pille szálldos.

De így lesz szép s érett a nyár,
ha barna karom lágyan
átfog, s virágzó rózsafa
szunnyad az éjszakában.

43.)

Gyöngyök, ha pörögnek,
szavadra sejdülnek,
hajadban a barna
esték hegedülnek;

galamb tollászkodik
szemed sugarában,
e világ bölcsejét
úgy ringatod lágyan.

44.)

Derű ragyog a szemedben,
májusnak aranysága
hajol ki szavaidból
e nyújtózó világra.

Én dal vagyok csak. Halkan
dúdolgatsz engem s lágyan,
mint kék lehelet, lengék
fogaid gyöngysorában.

45.)

Ódon szobában csipkefüggöny,
vázában illatos virág,
s ibolyák kékje úgy nevet,
oly frissen, mint az ifjúság.

Az ajtón most libbensz be épp,
ifjú, virágos rét: ruhád,
s hamvas szemedben, ímé, mind
fölragyognak az ibolyák.

46.)

Csókoltam a Kedves tenyerét
apró kis csókkal s gyenge, lenge
tenyere gödre úgy simult
alkonnyal barnálló kezembe.

S hogy vége lett a csókoknak, a Kedves
ejtette hús tenyerét merengve
s akárha harmat buggyan: ringva
csorrant kelyhéből csókjaimnak gyöngye.

47.)

Kinyitott könyv az életem,
a lapja is, lásd, szűzfehér.
Isten tenyerén lengeti
lapjaimat hajnali szél.

A könyv ímé, most már tiéd,
rózsás kezeddél írd tele,
úgy forgassa majd lapjaink
az Isten szűz lehelete.

48.)

Oly árva az üres pohárnak,
magányos lelkű, bús üvegnek.
De jó nekünk, te tiszta mustom:
derűs csillanással öllelek.

Üveg-lelkem színig betöltöd
s én téged tartalak. Így halad
a langy idő, s majd unokáink
kiisszák e telt poharat.

49.)

Selymes az ajkad, Édes,
lelkednek selyme benne,
gyöngyök buggyannak róla:
csókodnak drágagyöngye.

Rüggel ring ajkad, Édes,
pattanó, friss rügekben
kacag most ő belőled,
ki alszik még szívedben.

50.)

Tenyeremen tartalak,
s mintha csúcson állnál:
magasabb vagy, magasabb,
az egész világnál.

A válladig ér a hold
s rózsás lábad ujját,
alázatos tengerek
habjai csókolják.

[A gyöngyvirágon fény csilingel...]

A gyöngyvirágon fény csilingel,
aranyerdőkre hull a nap,
a homlokodon a tavasz,
s elomló selyem a hajad;

amerre lépsz, zümmög szavam
versek mézével roskatag,
s szívemből hűs gyöngyvirágok
rózsás lábadoz hajlanak.

[A Kedves a kertben ballagott...]

A Kedves a kertben ballagott
és lépte alatt ringtak a füvek;
harmatok gyöngye buggyant, s lágyan
csillantották félős lelküket;

ím piros volt és víg a Kedves,
szemében hűs ígéretek gyúltak,
s arcának hamvát sóvárogva, duzzadt
barackok irigyen pirultak.

[A Kedvesem a kútba nézett...]

A Kedvesem a kútba nézett
és langyos, lányos este volt,
a kút vizén, ím, fények égtek
s merengve ringott bent a hold;

s hogy Kedvesem rámosolygott,
megrészegült a víz s szökellt,
piros hab buggyant s hajnalig
bíborló tenger volt a kert.

[A kert kinyílt az estbe...]

A kert kinyílt az estbe,
de barna árnyak voltak,
a holdra selymes felhők
szálló pihéi hulltak;

barnállt hajad is, lágyan
bomlott derűs selyembe,
s a mennybolt végtelenje
fölragyogott szemedre.

[Áldott kezekben gyöngyvirág...]

Áldott kezekben gyöngyvirág,
Isten harmata rajt' ragyog,
megnézed halkan szívemet
s a gyöngyvirágot átadod;

olyan csendülve kacagunk,
hogy pattan egy új kikelet
s hűs virágunkkal kacagón
fut ő tovább; a kisgyerek...

[Alkonyi madarak szárnya...]

Alkonyi madarak szárnya
révedve hull az öledbe,
a holdra csapong szelíden
pillantásod: esteli lepke;

hajadban halkan lengedez
sóhajom tünde fátyla,
arannyal süt a hold
homlokod bársonyára.

[Álmodtam egyszer gyönyörűt...]

Álmodtam egyszer gyönyörűt,
én rózsá voltam és te lágy
tavaszi szellő s lelkesen
dalokká éledt a világ.

Azután lassan este lett,
szírmáimban hűs szerelem
bomlott illattá és te hűs
szellő, aludtál kelyhemen.

[Álmok hűs tüllje lesimul...]

Álmok hűs tüllje lesimul,
mint lehelet, a szemedre,
lásd: hajad fürtjeiben
megbújt egy parányi lepke.

Reggelje bontja szárnyát
s a napsugárral ring tova,
s az én ujjamon itt maradt
e csacska lepke hímpora.

[Álmos varangyos voltam én...]

Álmos varangyos voltam én
s egy szédült, ólmos bűvölet
tartott mocsárban és ezer
inda markolta testemet;

de szökdelve jöttél s derűs
homlokodon az égi fény
s egy mosolyodra, ímé, lásd:
áldó királyfid lettem én.

[Amikor lány szírom susog...]

Amikor lány szírom susog,
hallgat akkor a fürgeteg,
a tenger tükörré simul,
ha fölnevet egy kisgyerek;

ó, versem is egy rózsaszín
felhő az alkonyat egén;
hisz' ha mosolyogsz, serked, ím,
e tépett, árva föld, szegény...

[A szemedtől kék az ég...]

A szemedtől kék az ég,
lelkedtől hűs a gyöngyvirág,
a sóhajodban kél a hold,
mosolyodban ringnak a fák;

a két karodban jó meleg;
belőle árad a tavasz,
s szirmok derűs esője, mely
fiókás fészkekre havaz.

[A virágok közt futkosott az Édes...]

A virágok közt futkosott az Édes
és szirmok gyenge lelke leng haján,
de most elpilledt; és térdemre vágyik:
gügyögő, álmos, tikkadt kis leány.

Fáradt az Édes, lágyan ringatom hát,
mint fát az alkony, két karomba zárva;
csönd lesz körülünk s apró, tündefényű
csillagok ülnek ki hűs homlokára.

[A zápor gyöngyöt gyöngyre fűz...]

A zápor gyöngyöt gyöngyre fűz, amint
az ereszen csengve pereg,
kibontja őket csillogón
s szétszórja mindet a szemed,

a szemed, mely halkán mereng
a dudorászó záporon
s dallá válik a szellő is,
amint hajadban átoson.

[Az élet szava ajkadon...]

Az élet szava ajkadon,
szemedben hajnal lelke,
gyümölcsös nyarak sora jár
elébed térdepelve;

tiéd minden kincs, mit az Úr
egy szavadra kibonthat,
s völgyeid virágjain derűs,
bölcс darazsaim zsongnak.

[Az életem már nem enyém...]

Az életem már nem enyém,
öröktől fogva a tied;
ó, fogja át hát finoman,
mint karcsú vázát, a kezed;

bimbók szöknek virágba majd
belőle, frissen, kacagón,
s megcsókolják a homlokod
egy csodálatos hajnalon.

[Az este árnyas, réveteg...]

Az este árnyas, réveteg
s mi ülünk barna tenyerén,
sejtelmek zárait pihés
csönddel nyitottuk: te meg én;

nem volt szavunk, de kérdezőn
ringott barackos mosolyod;
s felhők közén, ím, válaszul,
a fehér hold fölragyogott.

[Az estike a szélbe leng...]

Az estike a szélbe leng
s a szél a kerten imbolyog,
mosolyog halkan Kedvesem,
s a holdon kéklő fátyolok;

csodás az éj és zengedez
s a Kedves ajka oly piros;
egy pillanat: s a holdas éj
szívén már hűs hajnal lobog.

[Az őszi fákon kergeszívű szél fújt...]

Az őszi fákon kergeszívű szél fújt,
de kint a kertben értek még a körték,
a gyöpre már bús, sorvadó levél hullt,
de még füvek ringatták a nyár zöldjét.

Emlékszel, Édes? Lágy szőlőt szemeltél,
őszi bogóknak hűs, derűs húsát,
egy barna versen halkan elmerengtél,
s úgy hulltál rá, mint piros rózsaaág...

[Barna fák susognak...]

Barna fák susognak,
s csillagok rebegnek
kékszemű titkot egy
csöppke kis gyerekek;

ki rügyeket tépdél
parányi kezével,
s szép, szelíd szívünkre
úgy szórdossa széjjel.

[Bíbor augusztus vérpiros heve...]

Bíbor augusztus vérpiros heve,
gyümölcsöt érlel dús bronzzá a nap,
halkan ballagunk, ím, a kertbe le,
s az árnyunk egybenő lábunk alatt;

ó, látod Kedves, kincseit kínálja
nekünk e tág kert ifjú bokra mind,
született-e boldogabb e világra,
mint Isten ifjú gyümölcsfája: mink.

[Csillagocska bújócskál...]

Csillagocska bújócskál
alkonyi, barna felhőn,
elréved homlokomra
lágy szemed is, merengőn;

pilled a föld, s az este
száz hulló szirma szálldos,
s csillagok térnek fényért
a szemed sugarához.

[E pillanatban rokkant meg a nyár]

E pillanatban rokkant meg a nyár.
Az ősz botjára dől és fölfigyel.
A napraforgót még csalja a nap;
a körtékből már szeptember lehel.

Aranyos tálcán ragyog a vidék.
Ó, gyümölcs vagyok, ajkához emel
a nyurga ősz! De tartasz, Kedvesem,
és erős ágad fog, nem enged el!

[E vers is imádság...]

E vers is imádság,
virágok füzére,
pihegő szívedre,
homlokod ívére;

lágy dúdolgatásul,
szelíd ringatónak;
apró csobbanása
végtelen, szűz tónak.

[Egy ige vagyok, mit ajkad kimondott...]

Egy ige vagyok, mit ajkad kimondott,
dús nyár vagyok, hogy neked teljesüljek,
egy dal vagyok, hogy halkan eldúdoljál,
szolgád vagyok, hogy lábad elé üljek;

egy perc vagyok, de szívedben időtlen,
lágy lomb vagyok, hogy arcodra boruljak,
ó, gyümölcsöm vagy és én a gyümölcsöd,
hogy mosolyogva a kezedbe hulljak.

[Egy régi zene zaja zúg...]

Egy régi zene zaja zúg,
s sejtelmes ezredévek
iramlanak, akár a hal,
korálljain a mélynek.

Hallod-e, Kedves? Révedez
egy óceán zenéje,
hol egy kagylóban két gyöngyszem
álmodott ezer éve...

[Egy rügy voltam csak...]

Egy rügy voltam csak s a tavasz
hajából ím, elejtett,
keringve hulltam s fölfogott
párnája a kezednek;

de láttál-e már ily csodát:
virág lettem kezekben
s a lelked - bízó napsugár! -
gyümölcsé érlel engem.

[Emlékszel, Édes? Este volt...]

Emlékszel, Édes? Este volt,
felhőpárnán feküdt a hold,
s lágyan buggyanó, halk szelek
gügyögtek szelíd éneket;

dúdoltál te is s hangodon
szállingva hullt a nyugalom,
s szívedben, mint egy kisgyerek,
aludtak messzi tengerek.

[Emlékszel, Édes? Végtelen mezőkön...]

Emlékszel, Édes? Végtelen mezőkön
én Véled játszadoztam,
felhők bolyhában, szúzi gyöngyvirág közt
utánad futottam;

te nevettél és átölelted vállam,
s szemed csillagokkal fénylett.
A régi mezőkre visszarévedek
s azóta várlak, Édes...

[Ezüstök csöppje hulldos...]

Ezüstök csöppje hulldos,
- kacagó, lenge zápor -
ím, szivárvány játszik
a szemed mosolyából;

engem kacagsz nevetve,
ki szívem-lelkem zengedem
s csak most vettem észre:
rózsa hajt a versemen.

[Felhő borong homlokomon...]

Felhő borong homlokomon,
de te a napsugár vagy,
tavasznak hamvas leánya,
ígérete a nyárnak;

ó, Édes, ragyogj rám, szelíd
fényeivel szemednek,
meglásd; borús felhőimből
derűs gyöngyök születnek.

[Futottál a pillangó után...]

Futottál a pillangó után
ezüst tűzű, nyáresti rét felett,
s szökellt a pille, éppen úgy szökellt,
oly pilleként, akár az éneked.

Kacagott és csengett a mező.
Barna hegyek mögött kihunyt a nap.
És most már röpke csillagok ezer
pillangója csókolta hajadat.

[Füvetek öntözött a Kedves...]

Füvetek öntözött a Kedves
s a füvek lelke éledt;
zölddel harsantak és örömmel
dobták dárdáikat az égnek.

Elment a Kedves, szürkén
gubbasztanak a hűvös esték.
Ki locsol meg ezután minket
bús társaim, szegény füvecskék?

[Ha a virág beszélne...]

Ha a virág beszélne,
csak rólad zengedezne,
harmatok fürge gyöngye
pörögne az öledbe;

az ég is lenge kékben
mosolyogna szemedbe,
havas fákön pattanna
pirosló, friss cseresznye.

[Hajadban a tavasz lobog...]

Hajadban a tavasz lobog,
míg iramodsz nevetve,
lágyság selyme gyüledezik
ajkodon, gyöngy rügyekbe;

szíved tavaszi rímeket
gyöngyszálakba lüktet,
s szemedben ring a rét, folyók,
selyme ifjú füzeknek.

[Hajnali réten járt a Kedves...]

Hajnali réten járt a Kedves,
akkor bukkant a mélyből a nap,
- pitty, patty - zendültek ezüstös
hangon, félszike madarak.

Gyönyörű! - kacagott a Kedves,
a nap a földre hullott lágyan,
s alkonyig lapdázott vele
az égig érő rét mohában.

[Hajnali virágok esőznek...]

Hajnali virágok esőznek
hajadról az alkonyi szélbe,
piros ajkodon nyiladoz már
esteli rímek halk meséje;

dúdolgatnak a barna erdők,
fűzfák haja, ím, messze lobog,
szívedben és a hűs homályban
csillagok gyúlnak: dús rubinok.

[Hajukat igazgatják a fák...]

Hajukat igazgatják a fák,
hogy készen lássa őket július,
álmodnak a fekete földek,
álmuk ringó kalásza dús.

Mondd, mit álmodjak nálad szebbet,
ki vagy az élet, hús valóság,
s kivirulnak belőled az áldott,
terhes kalászok és a rózsák.

[Halkan dúdolgat kint a szél...]

Halkan dúdolgat kint a szél,
és bólog rá a fák feje,
szívemből lágyan nyiladoz
feléd egy ringató mese;

hallgass Kicsim, talán az én
szavam e füttyös tél szava
s az én karommal ölel át
e barna, enyhe éjszaka.

[Hegyen mentem...]

Hegyen mentem, borzas hátú,
sziklaszívű, vad hegyekben;
ezer foggal marta arcom
s hömpölygött a szél kegyetlen;

de én mindig Rád gondoltam,
és magamban úgy gügyögtem;
s amint egyszer visszanéztem:
kivirult a hegy mögöttem.

[Hogy örüljön a Kedvesem...]

Hogy örüljön a Kedvesem,
fehér pihét szítálva
lágy égi felhő: hó esett
tetőkre, barna fákra;

s amint kilépett a kapun,
a templomig szűz selymeken,
mint angyal szőtte szőnyegen
ringott, szökellt a Kedvesem.

[Holdas az ajkad, Édes...]

Holdas az ajkad, Édes,
csilló, mint este hűse,
buggyan szavad: rózsák
jó szagú pihegése.

Holdas az ajkad, Édes,
s két íve drága ágát
kinyitja, - ugye, kinyitja -
e bűgő, szerelmes imádság?

[Hol fürge lábbal siettél...]

Hol fürge lábbal siettél,
elért a réten a zápor;
koppanva hulltak a sűrű
csöppek, az ég mosolyából;

csengve gurultak hosszú
pilláiról is kék szemednek,
s hogy megráztad fürtjeid, róla is
szikrázó gyöngyszemek peregtek.

[Hús őszi-esti égre...]

Hús őszi-esti égre
kéken borulnak, ím, a fák,
borong a darvak éke;
megfagyott csengés a világ;

csak a szívem csilingel
s a hangja is csupa csend;
de a mi szép szívünkkel
az egész világ vele cseng.

[Írom verseimet...]

Írom verseimet
világ tükörére;
két fényes szemednek
tündöklő egére;

ki abba belenéz
- tengermély szavakban -
lássa meg a mi egy,
szent és változatlan.

[Kacag az Édes...]

Kacag az Édes: idehallom
ezüstös, édes kacaját,
mosolygok én is, és köröttünk
nevetni kezd a vén világ;

játszós a kedvünk, jaj, de játszós:
az Édes az ég tülljeit
cseni magára s úgy forog
pirulva, fényes reggelig.

[Kedvesem almákat evett...]

Kedvesem almákat evett; csorranó, édes
gyümölcsöket s úgy csillogott a nagy tál,
amint rózsás ujjaid hajnalában
almák gömbölyödtek s te úgy kacagtál!

Jól tudtad, hogy almák vagyunk mi ketten,
s ajka előtt forgat Isten keze,
de földbehulló magjainknak útját
nem állja szélvész, vihar, semmi se!

[Kinyílott bimbós, fürge ajkad, Édes...]

Kinyílott bimbós, fürge ajkad, Édes,
halk szirma finom illatokkal zsongó,
röppen reá zümmögve, mézre vágyva,
mint hús virágra, szájam: kerge dongó;

kacagjál, csendülj, zengjél szép virágom,
oly gyönyörű e lüktető varázslat
és ha dünnyögve csókolgatja szirmod,
bocsássál meg e zümmögő darázsnek.

[Kócos hajunk lobog, lobog...]

Kócos hajunk lobog, lobog;
morcos erdők fülelnek,
vén sziklaormok esteli
pihés ködökbe dőlnek;

Mi iramodunk a mezőn,
kibomlik kacagásunk:
piros selyme úgy lengedez
az éjjelben, utánunk.

[Lágy, selymes álmokat aludj...]

Lágy, selymes álmokat aludj,
hiszen mindennap megvetem
párnáid pölyhét, s úgy aludj,
hogy párnád szirmos szerelem;

virágok illata lehel
arcodra ringató ígét;
szemed behunyod s homlokod
ívére hull a tünde ég.

[Lásd, úgy vagyunk mi, Édes...]

Lásd, úgy vagyunk mi, Édes,
mint nyár ölen a zsenge fa,
ezer ágamon ringadoz
ezer rügyed szép hajnala.

Így várjuk a pillanatot,
mely minden gyümölcsöt megáld,
s mi megroskaszthatjuk majd az Úr
mély gyümölcsgyűjtő kosarát.

[Látod, Édes, szívünkben...]

Látod, Édes, szívünkben
harmatos rózsák nyílnak,
s Isten ege kinyitja
kacagó bimbainkat;

amerre lépünk, lágyan
hintjük ezer virágunk,
szebb lesz a világ, Édes,
amerre ketten járunk.

[Levél vagyok, rám tűz a nap...]

Levél vagyok, rám tűz a nap;
ragyog a *Kedvesem* szeme,
szellő is libben: suttog ím,
kifeszlő, hús lehelete;

gügyögnék néki kedvesen,
míg csilló fénye hullva süt,
de hajnallal kacag az Édes:
Elébe pattan szívem: drága rügy!

[Már bársony este barnáll...]

Már bársony este barnáll,
s szellőkben ring az álom,
súlyos, csillanó gyöngy ül
Kedvesem, szempilládon;

hajadnak gyenge fűrtje
lágý éjszakába bomlik;
csillagok enyhe fénye
ér íves homlokunkig.

[Márványos ormú, tiszta lépcsők...]

Márványos ormú, tiszta lépcsők,
fehér ruhád üdén lebeg,
őzike lábós szökdel és
én halkán veled lépdelek;

a föld ragyogó pohara
kristályos éggel van tele;
könnyű ruhádra tűz a nap
s úgy lépdelünk mi: fölféle.

[Meleg vagy, mint a barna nyár...]

Meleg vagy, mint a barna nyár,
s oly hűvös, mint a tünde menny.
Kalász alszik a szíveden,
tavak csöndje a szemedén.

Oly erős vagy, hogy egy szavad
sziklaormokat döntene.
S most itt pihensz a szívemen,
s egy virág se rezdül bele.

[Mesebeli csodaréten...]

Mesebeli csodaréten
járt a Kedves alkonytájban,
s kénes tűzzel a szemében
hét sárkány jött izzó lángban;

de csak mosolygott az Édes,
s a hét sárkány őzszelíden
törleszkedett hűs kezéhez
mesebeli csodaréten.

[Meséssel teli hajnal...]

Meséssel teli hajnal,
szellő is épp most ébred;
mint gyermekéhez az anya
rózsa gügyög rügyének;

a párnádon szöszke fejed
megfordítod, akár a
hajnali kertben, fészékben,
lágytollú kismadárka.

[Mikor a tavasz született...]

Mikor a tavasz született,
te esti szellő voltál,
Isten dús rózsáskertjein
szűz bimbókra hajoltál;

tündéri fátylad volt az ég,
ékszereid a csillagok,
óceánok tükeiben
rezgett sejtelmes homlokod.

[Mint sarjű füvek selyme...]

Mint sarjű füvek selyme,
mint hajnalok fuvalma,
ragyogó napban érik
a nyarad: aranyalma;

az Isten fényesíti
szemeivel kacagva,
s egy estén majd kiperdül
mosolygó, négy kis magja.

[Nézz a szemembe, Édes...]

Nézz a szemembe, Édes; benne
mint a tükörben, hűs a szemed,
a kezedet, tedd a szívemre,
s érzem én is cseng a szíved.

Mosolyogj, Édes, mosolyogj, s látod:
nyílik az ajkam a mosolyra,
magot dobtál szívembe s már virág ott
s Isten szívéig ér a szirma bolyha.

[Ó, olyan pihés ez a csönd...]

Ó, olyan pihés ez a csönd,
olyan bársonyos ez az ég,
lépteink neszét selyembe
takarja ez az esti rét;

a szellő minket simogat,
a tücsök csak nekünk dadog,
ó, értünk égnek, Kedvesem
ezek a bűvös csillagok...

[Oroszlán voltam, bús és mormogós...]

Oroszlán voltam, bús és mormogós
és talpam súlyán sokszor seb fakadt,
de, ím, serkent és perdült a tavasz,
s víg szellő himbált ifjú ágakat;

és Kedvesem is csicsergett, s az égen
feslett derűs felhők fehérje;
madár vagyok most: Kedvesemnek ujján
kitárt szárnyakkal zendülök az égre.

[Ó, tiéd vagyok, Kedvesem...]

Ó, tiéd vagyok, Kedvesem,
mint az árnyékod a tiéd,
mely hűsvirágú réteken
követi lépteid neszét;

ó, tiéd vagyok, Kedvesem,
mint ajkadon a lágy mosoly,
mely versemre most szűzien,
szirmok havával kibomol.

[Öröktől voltál, mint a föld...]

Öröktől voltál, mint a föld,
mely szunnyadt az Isten szívéen,
ó, Kedves, szűzi szívedet,
öröktől fogva vártam én;

nem is múlunk el sohasem,
de tengeres szívéen az Úr
dajkál minket s homlokunkra
szemének tavasz-fénye hull.

[Pattog a tűz, úgy muzsikál...]

Pattog a tűz, úgy muzsikál,
kint hull a hó kerengve
s fehérén, mintha gyöngyvirágok
tavaszi lelke lenne;

pattog a tűz a szemünkben
halk mesék csilingelnek;
lassan sötét lesz s a parázsló
hasábok ránk figyelnek.

[Pitty, patty! - csöppecske pendül...]

Pitty, patty! - csöppecske pendül
s koppanva hull a földre;
ím, suttog ajkadon már
szűz tavasz szirma hűse;

pitty, patty! - csöppecske csobban
s csordul vidor erecske,
s május bársonya feslik
szívedből, e füvekre.

[Roskadt, nagykormú éjen...]

Roskadt, nagykormú éjen
szél süvöltött a fákon,
villámok heve hullott
tüzes, haragvó szárnyon;

te éppen gyöngyvirágot
szedtél s aztán szelíden
megremegett a vihar
s elcsitult a kezedben.

[Rózsák feje lehajlik...]

Rózsák feje lehajlik,
amerre lábad lépdél,
harmatok úgy köszöntnek
elringó gyöngyfüzérrel;

komoly fák lombja bólog
gyenge válladra árnyat,
s csengettyűznek ezüstös,
derűs harangvirágok.

[Rózsák, hogyha nyílnak...]

Rózsák, hogyha nyílnak,
tereád gondolnak,
harmatok, ha hullnak,
lelkedre simulnak;

szellő, hogyha lenged,
te ringsz szűzen benne,
tengereknek gyöngye
zár a végtelenbe.

[Szédült szitakötő e reggel, Édes...]

Szédült szitakötő e reggel, Édes,
csillan a szárnya a napban;
rebben szemed és mosolyodnak
friss vize ömlik dús zuhatagban;

kertünk is nyílik hamvasodva,
zeng hangod zenélve
s állad gödréből, homlokodról, Édes,
illatok lelke száll az égre.

[Szemedbe fények gyűlnek...]

Szemedbe fények gyűlnek,
mint gyermekek szemébe
táguló csodák szárnyán,
ha az Úristen lép be;

úgy nyílik ajkad, mint a
gyermeké, ki szavakba
öntené e csodát, de csak
szeme ég mosolyogva.

[Szirmok derűs esője hulldos...]

Szirmok derűs esője hulldos,
szirmoknak csöppke ajka
Kedvesem lüktető szívét
halk illattal csókolja;

kacag is kicsim, buggyanón
fodrozik kacagása:
aranyos felhő, s ráesőzik
szívemben e sok virágra.

[Szirmok haván gyöngy harmatok...]

Szirmok haván gyöngy harmatok
rezdülnek, mint a lelked,
tünde, dúdolgató szelek
fülelve fölneszelnek;

hallják hűs lépteid, amint
füvek lágy selymein suhog,
s nézik, hogy kezed kelyhébe
gyűjtöd a csilló harmatot.

[Szívedben bontja szárnyát...]

Szívedben bontja szárnyát
a hajnal: víg madárka;
úgy zendül ajkad ívén
reggeli muzsikája;

Isten kacag a lombban,
fuvallat ring az égre,
s kezedben félve moccan
a reggel: friss csibécske.

[Szívedben rózsák lelke...]

Szívedben rózsák lelke,
szemedben fürge harmat,
alkonnyal barnulsz s drága
hajnallal feslik ajkad;

derűs vagy, mint a béke,
karodban végtelenség,
a homlokodon gyúlnak
csillagok: lágy tűzecskek.

[Tavaszi lágyselymű éje volt...]

Tavaszi lágyselymű éje volt,
szirmok lelkénél lágyabb,
s az Isten téged álmodott
kifeszítő gyöngyvirágnak;

ó, kelyhed, mint a hó, fehér,
s rajta a harmat gyöngye
talán az Isten mosolygó
szemének boldog könnye.

[Télen nincsenek csillagok...]

Télen nincsenek csillagok,
csak lomhanyelvű köd dadog,
de a szemedben, Kedvesem,
egy csillagos mennybolt ragyog;

fehér a hold s a július
virágok feslő illata.
Ó, hogy ragyog, ó, hogy ragyog,
e lusta, téli éjszaka.

[Tévedt, ijedt csönd béget...]

Tévedt, ijedt csönd béget: kerge bárány,
szerte a kerten: messzi, bús mezőkön;
lebben vén, barna varjú árván, csüggedt
rózsafáimra száll le szürke őszöm;

gyümölcsök pottyannak a földre érve,
bölcs, vaksi mákban tarka mákony;
képed csillan csak *Édes*, mint a ringó
üveggömb fénye őszi rózsafákon.

[Tükörbe néztünk...]

Tükörbe néztünk és az Édes
úgy mosolygott, úgy mosolygott. Szelíd
szép hídja feszült ajka ívének
s csönd csillantotta szeme fényeit.

Nevettem én is. Dörmögésem barnán
bomlott, majd visszahullott csengve;
s a tükörből egy szederszemű, édes
kisgyerek kacagott a szemembe.

[Visszhang vagyok csak...]

Visszhang vagyok csak, szívednek felelek,
mely völgyeimnek pázsitján dobog,
az életed az éltem, Kedvesem
s mert te vagy, én is csak azért vagyok.

Vigyázd hát élted, dédelgesd, szeresd,
mert életed a szívem élete,
s ha kihagyna egyszer a szíved,
ó Kedvesem, hát én halnék bele.

[Vitorlái bontja az ég]

Vitorlái bontja az ég.
Kezedre hull a homlokom.
A tenger békés, oly nyugodt.
Összetörné egy szűz szirom.

Hegyek lágy öble árnyasul.
Tükörré hull a halk szirom.
A szemed hűsen mosolyog.
S kezedben pihen homlokom.

Akár egy kóbor, kolduló barát...

I.

Akár egy kóbor, kolduló barát,
ki esti erdőn talpal és dalol,
szellő kapdossa sarui porát
és harmat szökken talpai alól,

úgy viszlek én is Kedvesem, vidáman,
mint motyóját a kolduló barát.
Veled kelek és benned vetem ágyam,
s e verssel mondok esteli imát.

Nincs nékem görcsös fűtykösöm, dorongom,
s ha lator jönne: szívem sem enyém,
a tarisnyámból kikopott a gondom
s minden reményem ez a költemény.

S a Kedves mégis kincset talál nálam,
mint Isten ama kolduló barátban.

II.

A déli kertből, ímhol homlokodra
a szőke nap tűz csókos, barna lánggal,
ballagsz felém lengedve, imbolyogva,
íves karodban vén, öblös kosárral.

Barackok hamva, szőlők méze buggyan
málnák levele friss haraggal zöldel;
a nyarat hozod két ifjú karodban,
a földanyát e szakajtó gyümölcscsel.

Szemedben versek júliusa érik,
bölcs, sárga méhek donganak szavamból,
hajadból erdők selyme leng az égig,
vetéseinkben az Isten barangol;

a kertből, honnan lépdél fürge lábad,
egy egész kincses nyár kacag utánad.

III.

Hajad fürtjében déli rózsza ringott,
futásodban ím, őzikék szökeltek,
csöpp ajkadról nyíltak a szűzi bimbók,
szemeidben lágy esték térdepeltek;

s hogy szebb legyél, kalászkod barnaságát
hoztad karodban s rétek zsenge selymét,
homlokodon halk csillagok világát,
hogy a tavasznak Benned kedve teljék.

Mosolygott minden, amerre futottál,
völgyek pihettek fürge révületben,
s az Isten, aki pöttyet elszunyókált,
jöttödre halkan fölébredt szívemben;

s hajnallal ringó, ifjú rózsafánkra,
aranyos csőrrel röppen egy madárka.

IV.

Hajadból rózsák illata lobog,
parányi ajkad bimbócsengettyű,
komoly szavadban bíboros borok,
a csókod mégis ibolyalehű.

Pajkos kedved darazsak tanyája,
szemedben meg tücskök hegedülnek,
a hallgatásod rigók rózsafája,
dallal buzogva ágaidra ülnek.

A kék estében csillagok zizegnek,
heverek én is lágy homlokodon,
égig érő kazlain a csöndnek,
s mint széna selyme, szűz a nyugalom.

S én dúdlok és veled fűtyörészek
tág országútján a kanyargó égnek.

V.

Bennem ragyogsz, mint gyémántban a fény,
mint tükörben a lélek, tűzben a heve.
Szemembe ringsz, mint csillag, ég ívén,
mint illatban a virág lehelete.

Együtt vagyunk, mint hajnallal a nap,
mint barna nyárral bronzuló gyümölcsök,
mint fészek pólyhén pihés madarak,
mint bízó visszhang és a méla völgyek.

Úgy repülünk mi az ég felé, Édes,
mint pásztortűznek hívó harsogása,
mint két imában, hogyha egy a lélek,
és egy áldás két híves fohászra;

s Isten erdejében, hol csupa lomb zöldel,
béke vár már minket csupa puha csönddel.

VI.

A hűséget kergettem, mint a gyermek,
de ordas volt a hűség s rám csaholt,
a barna árnyak halkán fölneszeltek,
és roskadt felhők mögé tűnt a hold.

Pedig te tünde, úgy vágytam kezedre,
de nálamnál oly gyorsabb volt a lábad;
így lettem majdnem magam hűtelenje,
mert alig hittem, hogy még megtalállak.

Te jöttél Kedves, kék szemet nyitottál,
s az ujjam vén, öreg betűkre tévedt,
hogy: testvér, ami után úgy futottál,
ott szunnyad mélyén egy szív rejtékének;

hogy: szeress ember, hűtlenhez hitetlen,
s a hűség úgyis ott alszik szívedben.

VII.

A rózsáskertben kerge ördög ballag,
varjakkal száll a nyár az ég alatt,
kénköves füsttel ég a tünde csillag,
a gyenge szellő ordasként harap.

A fürgeteg a rétre robban égve,
az élet szívéen manók hallgatóznak,
a pacsirta, a dal deli vitéze,
markán ragad egy durva martalócnak.-

Te világíts hát Kedvesem, szerelmem,
csak világoljál e vaksi világnak,
ó, virágozz ki, Virágom, szívében
s a szemeidben nyíljon a csodálat,

hogy ármány dühét, bármily ördögi,
egy nevető szem mégis megköti.

VIII.

A sűrű vihar háláját kibontja
és kérges markán mégis fönnakad
egy rózsaszírom árva csonkja-bonkja,
az ajkadról egy suttogó szavad.

Ó, Kedvesem, ne félj e fürgetegtől,
e rest vihar az élet aratása;
a hiú rózsák nemes törzse eldől,
de búzák lelke most gyűlik a zsákba.

S majd serkentik az élet ifjú sarját,
mit vallathat az újdön fürgeteg,
s a rusnya vésznek rüggyel, maggal vallják
kemény hitüket, éber éltüket.

Ó, Kedves, ha csak egy rüggyed maradna,
az Isten abból új kalászt aratna.

IX.

Ó, Kedvesem, már rég szívemben hordlak,
mint álmát a mag, ha rügyre bölintő,
mint május éje gyenge, lenge holdat,
mint hús tavaszok ízét őszi bimbó.

Mióta szüz és lágy a barka selyme,
s a nyári estben fürge dobbanat van;
én lengedek elrövülő szemedbe,
és téged látlok minden új tavaszban.

Emlékszel? Egyszer régi, régi nyárban
szirom voltam s ajkad szirmára hulltam.
Emlékszem, egyszer nagy, mohos homályban,
a barna éjből rám kacagtál halkan.

Ó, Virágom, kezdettől fogva voltunk,
s egy tavaszra, ímé, most kibomoltunk.

X.

Te lettél immár kincsem, aranyom,
amit el nem oroz soha az Idő,
e vén tolvaj, kit hajszol a haszon
s a dús szépséghez könyörögni jó,

és koldus-markát tartja mind elébe,
hogy üres zsebén essen meg szíve,
hogy szirmainak aranyát letépje,
hogy tavasz nélkül töppedjen rügye.

Balga Szépség, vigyázz e latorra
és meg ne bontsád soha magadat,
mert tallérodát filléreként rabolja,
míg egész kincsed markában ragad.

De add aranyad annak, ki szeret,
és megkettőződ mindjárt kincsedet.

XI.

Az Isten ujja véste tükrödet,
mert minden tükrön ott az Ő keze,
de csillogásuk néha réveteg,
és barna homály lelke hull bele,

és néha párás, hogyha rálehel
arany szájával furcsa, durva kód;
csukott, borús pillákkal alszik el
ilyenkor Isten a tükrök mögött.

Tiédre, Kedves, nem tud árnyék szállni,
mert ahogy Isten szűk keretbe vésett,
a homlokát, ím benned vélte látni,
s lelked tükrébe lágyan belenézett.

Azért van, hogy te hűs tükröd mögül,
Ő szelíd arca föl-föltündököl.

XII.

Úgy jöttél, mint a selymes léptű álom,
úgy fakadtál, mint fű a rögökön,
úgy csillantál, mint harmatcsöpp az ágon,
úgy buggyantál, mint pillára a könny;

úgy gügyögtél, mint anya gyermekének,
úgy gagyogtál, mint gyermek az anyának,
úgy rebegtél, mint falevél a szélnek,
úgy susogtál, mint szél az éjszakának;

az vagy nekem, mi mezőnek a pásztor,
mi éhesnek az étel jó szaga,
mi kisdednek a széna lehű jászol,
mi vándornak a füstölgő tanya:

ocsúdó álom, ámuló valóság,
csillagok nyitnak benned s tünde rózsák.

XIII.

Büszke márványból mintáználak, Kedves,
égre néző, kitárt karú szobornak.
De hideg a márvány meleg szívedhez,
s füstökkel vonná tested be a holnap.

Hegyek kövéből vésetném ki képed,
lágy gördülését szelíd mosolyodnak,
de századoknak részeg lába lépked,
s a roppant hegyek sorra térdre rognak.

Így vésetnélek akár csillagokba,
mérhetnélek oszlopához a mennynek:
a szépségednek csonka lenne szobra,
s üres maradna álma a szívemnek.

Ó, maradj csak a szívemben, Kedves, s látod,
a tenyerünkön tartjuk a világot.

XIV.

Ha párom leszel és majd öt gyerek
kapaszkodik ruhádba és beléd,
öt éhes szájnak szelsz majd kenyeret,
kettőnek is ringatod bölcsejét;

hej, akkor szülsz te engem is világra,
és gyermeked lesz ez a csöpp család,
nagy éhünket te langy tejed táplálja,
és mosolyodból terítsz vacsorát.

A tűz mellől én mosolyogva nézem,
- míg arcodon a láng pilléje repdes:-
e gyatra földön - mint a tünde égben, -
hogyan fölmagasztalt téged Isten, Kedves,

hogyan lágy tejedre és meleg kezedbe
egy egész világ életét letette.

XV.

Tenger mélyéről hoztam e szonettet,
hogy mennyi boltjáig csapjon a szavam.
Ó dédelgessed szíveden s szeressed
e csacska kagylót, hogyha gyöngye van.

Ó, mert e gyöngy is csak szíved szülöttje
és benne, ímé, én is a tied,
mert két szemedből kékség gyúlt a ködre,
s meglelte gyöngyöm, Kedves, a kezéd.

Lásd, drága tenger, rólad révedeztem
öröktől fogva, hogy majd megtalálász,
hogy reám bukkan mélység-mély szemedben
a szerelem, a lágyujjú halász.

Mindig is voltam, mégis most születtem;
kékszemű tenger, ringass a szívedben.

XVI.

Ó, hitvány pompa, csilló, cifra szépség,
hűs ínyeiden odvas fog mered,
s vak tükreidből majd kilép a vénség,
s letépi halkán kölcsön-ékszered.

Ha nem vetettél tág mezőkre lágyan,
s ha kerted nem hoz roskadó gyümölcsöt,
vinkó lesz a halál poharában,
duhaj lakomán színig hajt az ördög.

Ó, Kedvesem, szépséged nincs hiába.
Lágy szemeidből dús nyarak nevetnek,
lelkedben az Isten ocsúdó álma
nyit hajtásokat ifjú rügyeidnek.

Szépséged íves ujjaival, Kedves,
egy egész földet formálász a szívedhez.

XVII.

Kóró maradtam volna nélküled,
vagy égett föld, mely kórót sem terem;
ziláló álom, múltó szédület,
gazdagságommal örök nincstelen.

Maradtam volna Isten szemefénye,
akit a könnye mégis megvakított,
egy örök bánat örökös reménye,
kit még csak lágy szegénység gazdagított.

De Isten bízta kincsemet kezedbe,
hogy igéit ím, általad betöltsem,
hogy királyságom, mit hoztál nevetve,
egy fillérig mind életedre költsem.

Lásd, így tetted a földet gazdagabbá,
mely szegénységem soha nem siratná.

XVIII.

Ezüst mezőbe, aranyos ekével,
heves nyarammá foglak, Kedvesem.
Duzzadt marokkal, magok özönével,
úgy hintelek szét az életemen.

Téged viszlek én mindamerre járok,
mint iszákját a szelíd magvető;
így népesítsd majd be a világot,
ha megérlel a kalászos idő,

e vén paraszt, ki üldögél pipázva,
és rám figyel, hogy szántok, a fia
s derűs nyugalma mit se szánja-bánja,
hogy létednek magként kell hullnia.

Mert tudja ő, hogy szépséged cipója,
egy koldus világ éhségét csitítja.

XIX.

Mint kisgyerek, ha rétre menni készül,
s szívében fürge izgalom szorong;
az ablaknál áll és a renyhe égből,
eső szitálgat, hull a kerge lomb,

s míg síró búja, egyre vérzi, bántja:
derűs dombokra roskad rá az ég,
kibontott kontyát fűtyös szél cibálja,
homlokán gond ül: barna, bús, sötét.

Ő mindig vár még. Így jön el az alkony,
akkor már fehér párnáin zokog
az éjszakában, míg elpilled halkan,
s másnapra kelve friss reggel ragyog;

Ó, Kedvesem, így vártalak, s szememre
gyermekkönnyekben gyúl a hála gyöngye.

XX.

Az ajkad szirmát szűzi rímek zsongják,
hajadból versed selyme röppen, Kedves,
homlokodról szonettek barna bronzát
emeli Isten tükörül szívedhez.

Hogy benne lásd: e föld csak vak bolyongás,
de rusnya ösvény tántorog a lápra,
a hús szépséget durva hordák rontják,
s csendülő versnek jöttél e világra.

Halk rímeidben gyermekek pihegnek,
kik lágy szívükön tartják meg a mennyet;
lüktetésében nyíló életednek,
örök költészet harsonái zengnek.

Az Isten írta versét életednek,
hol a költő, ki Véle versenyezhet?...

XXI.

Mint versek bokrán szűzi rím pirosa:
kibuggyant gyöngyét bontja mind a málna.
Az alvó csöndet kandi szél motozza,
tikkadt darázsnek brumman tünde szárnya.

Az ég oly derűs most, mintha rebben
szemed, mert benne lágy versek rügyelnek;
ím, epret tartasz szűzszirmú kezeden,
s de édes íze lehet az epernek!

Mert mosolyogva integetsz felém most,
ki kerti székről nézlek és pipázok:
a könnyű füstnek tünde túllje szálldos,
s belépihegnek nyiladó virágok.

A délutánnak drága tükre metszett;
megnézed benne arcod és e verset.

XXII.

Ó, Kedvesem, nincsen nálad csodásabb;
bölcs bronztükrődben tengerek nyugodnak,
lágú nyári felhők gyenge bolyha fátylad,
s az esti égbolt ágya homlokodnak.

Lásd, engem ringatsz szép, szelíd szívedben,
de bennem ezt a földet hordozod;
úgy sejdítsd ki nyíló életemben
az életed, mit Isten álmodott.

Ifjú erdőmre lanyha záporod hull,
gyümölcseimre mosolyod virágzik,
egy füledt világ iszik majd borunkból
és megcsodálja kertünk rózsafáit.

A tavaszunknak ifjú lombja zöld,
a mi rügyüinktől harsog majd a föld.

XXIII.

Amikoron jöttél, egymagadban jöttél,
betöltötted mégis arcoddal a földet,
rózsabimbót hoztál, haddal nem zörögtél,
s a napjaim édes rabságodban telnek.

Amikoron jöttél, szűzen mosolyogtál,
gyermeki könnyekre így illettél engem;
szelíd csillag lángolt ékes homlokodnál,
elbóbiskolt minden árnyék a szívemben.

Amikoron jöttél, pillékkal siettél,
itt ballag most Isten halkán a nyomunkban;
nevetve daloltál, magokat vetettél,
s kalászunknak ímé, roskadt terhe bukkan.

Amikoron jöttél, egymagadban jöttél,
s velem egy világot megszülni születél.

XXIV.

Hűséges jobbágy voltam én, Igazság,
ki mennykövek közt, lápon is követ,
s a jobbkarod, ha vén latrok lecsapják:
balodba nyomja árva fegyvered.

Hej, kardos ember, harcos hajdú voltam,
egyszál magamban is roppant sereg,
s szelíd völgyek ölében úgy daloltam,
te érczel zengő, kemény éneked.

De kék szeme volt, Kedves, a tavasznak,
s az égnek is oly kék volt a szeme,
és tavasz nyílt barkáján szavadnak
s a szívedben az élet üteme.

Ó, egymagamban a világé voltam,
most meg e vén föld szunnyad a karunkban.

XXV.

És zsákot dobott vállamra az Isten
s mormogva mondta: Itt a tiszta mag,
tág földjeimen hintsed szét szeliden,
friss szélbe dúdolj és ne hagyd magad.

Indultam én, hajnali kedvvel mentem,
hogy lábam nyomán éled majd a föld,
de az Isten ült minden búzaszemben,
s vén zsákom terhe szűz szívemre gyült.

Ó, Kedvesem, te vélem szembe jöttél,
piruló szélben lengett a ruhád;
arcomba néztél, halkán rám nevettél,
s a mosolyodtól szebb lett a világ.

Ó, magjainkra Isten földje vágyik,
így érünk el majd barna homlokáig.

XXVI.

És térdére vett téged is az Isten,
úgy dűnnyögött el halkán egy mesét,
azóta süt a tavasz a szemedben,
azóta nyílik szívedből az ég.

Tükrül meg homlokát tartotta hozzád,
hogyan a szívében ismerd meg magad,
hogyan májusaid majd megszászorozzák
az ő lelkéből bronzuló nyarat.

Szívedből azért néha rád csodálkoz,
- míg illó tavasz harmata pereg -
és éhes kézzel kap a nyár nyakához
te rügyed gyöngye: csacska kisgyerek;

s mikorra lelked álma mind kipattan,
te ringatod az Istent a karodban.

XXVII.

Ha meghalok, a Kedves elsirat,
anyám szívére ül a szenvedés,
pár barát még emléikkel látogat,
a nagyanyám nyűtt fényképemre néz.

Kutyám utánam szűköl néha majd,
bodor füstökre sejdül a pipám,
de nyomomban már minden rög kihajt,
egy rügy se tud rólam a rózsafán.

S a törzs, amelynek hév hajtása voltam,
mint ért gyümölcsöt, e világ elejt;
éhesek étke így leszek majd holtan,
ha úgy gyászol a föld, hogy elfelejt,

s nevem se tudja. Én meg visszatérek,
a könnyel, borral néha megidézget.

XXVIII.

De nem kacérkodom veled, Halál,
akár egy céda, feslett szeretővel;
hajadból mézga buja szaga száll
és vérrel festett szájad hullán rötell.

Hej, másra less és bolondabb szegényre,
ki pénzt vet néked, s szerelmet ígér;
csavargó vagyok, de Isten szegénye,
s nem esdeklek puffadt bájaidért.

Van nékem egem, Kedvesem, dalom,
hej, lesz nekünk még gyümölcsünk, tanyánk,
s ha rám számítasz, én hát megsúgom:
akaszd le rosdás cégéred, Halál,

mert legény vagyok, de olyan szegény nem,
hogy két karod közt csókon vesszek éhen.

XXIX.

A kezeden az Isten ujja éled,
ki mély álomban, bölcsőn ringatott,
s e szunnyadásnak barna íze réved
homlokomra, ha megsimogatod.

Lásd Kedves, Isten szíve volt a fészke,
s utána durva fekhely e világ:
ő álmodott meg ringatásul nékem,
ő álmodta meg kezéd bársonyát.

S te csitítod a gyermeket, ki éhes
s e koldus földtől eseng friss tejet
s e harsant világ kemény üteméhez
gyöngyökkel csendít gyenge éneket.

Ó, Kedvesem, simogató kezeden
egy szívre érzek, ahonnan születtem.

XXX.

Gyarló Igazság, ám csak botladozzál,
kopott ígéret ajkam meg se lopja,
mert elbúsz úgyis, kinccsel roskadoz bár,
ha nincs veled a Szépség rózsabotja.

Csak tévelygés az élet vak homálya,
bár ösvényei csillaggal vezetnek;
az Igazságnak hosszú a szakála,
de kapaszkodni kevés a kezedenek.

Te tudod, Kedves, Szépség az Igazság,
hogy nem hollónak ültet nyár gyümölcsöt,
hogy magja teszi, nem héjja, az almát,
és szívük nélkül rabszolgák a bölcsök;

hogy az Igazság csillagunkká válik,
s a Szépség vezet mégis mindhalálig.

XXXI.

Mint asszony, hogyha ballag barna kertben,
hogy számba vegye, mint fizet a nyár,
s szelíd gyümölcsök megduzzadva, telten
ölébe hullnak s roskad a kosár;

Lásd, Kedvesem, így én is néked értem;
a tavasz is csak érted vett ölébe,
hogy te rügyeddé csattanjak a fényben,
hogy lelkem a nyár gyümölcsre cserélje.

Ó, mert a nyár a boldog Isten álma,
s Ő akarja, hogy július legyek,
s szedett gyümölcsöm magján létre vállva,
csak éledjenek új és hűs rügyek;

mert örök lombom zendül minden magban:
megszedve bár, de egyre gazdagabban.

XXXII.

Az ég színével játszadoz szemed,
de ajkad édes, csöppnyi, mint a málna,
a hallgatásod, szunnyadó rímek:
kiülnek mind a csönd hűs homlokára.

A hajad is oly selymes, versbezengő,
mint nyári alkony bűvös szökesége,
a homlokod lágy gondokkal merengő:
ezüst párákkal ring a messzeségbe.

Így vagy csodás, így lettél szép varázslat,
így maradsz már meg örök végtelennek;
egyedül csak az Isten magyarázhat,
ki ott ülsz piros párnáin szívemnek.

A kagyló vagyok s életembe zárva
ringatlak bűgő, meleg óceánba.

XXXIII.

Szép látomás vagy, tán nem is valóság,
s ha valóság vagy, látomás leszel,
mit szelíd szentek, bóbitás apácák
zsolozsmás lelke dallá énekel.

Ó, mert az Isten nem teremtett testnek,
hogy rögnék szüless e gyöngy világra,
hogy sárszívvvel egy sárbálványt szeress meg,
hogy léted legyen szerelmed halála;

e kurta lét, mely alig ölnyi, rőfnyi
s a szerelmet csak a sírhantig méri,
s ez börtönéből nem tud nagyra nőni,
de minden léptét rácsos árny kíséri.

De fohásznak és zsoltárnak teremtett
s én imádkozlak, meg elénekellek.

XXXIV.

Hűvöslehtë az Isten szőleje,
ballagdál benne vén, mogorva csősz
és ifjú fákkal ülteti tele,
ha arany lombbal rogyan már az ősz.

A gazda járkál, halkán hümmöget,
kedvtelve nézi, mint nőnek a fák,
a kert darázssal rázeng és nevet,
az Isten szeme egy simogatás.

Majd jön a nyár, virágok húga-lánya,
karján cseresznyék friss füzére lenged,
gyümölcseit az ősznek fölkinálja,
s a derűs ősz tálcára rakja mindet,

hogy vélük teljen be az Isten éhe,
s egy bimbó bánat erdőnyi reménye.

XXXV.

Lágy búzáék álma zizzen a hajadban,
karodból cipók ízes lelke süt,
a pilláidon barna alkonyat van,
de ajkadon már pattan mind a rügy.

A te szemeddel néz tavaszt a május,
míg gyöngé ujjá bimbót bontogat,
a nyár álmoddal álmodik virágos,
mézízű tarlót és kalászsokat.

Te lettél Kedves, földem, csöpp tanyám,
mely Istentől az én szívemre szállt át;
ó, hadd ültessen beléd rózsafám
az örök szépség ifjú rózsafáját.

Hogy míg e földet búrján gyom veri,
ne vessenek e rózsák ékei.

XXXVI.

Akár a harcos pusztuló csatából,
ahol egy ország, minden elveszett,
s ő holtakon át, nádasokon gázol
s mellén, arcán vén, rovott sebek;

s tán azt se tudja: fegyvere volt, gyilka,
hogyan ország is volt, s nincsen már sehol,
s kemény éhe, lágy bánata hajtja
hazafelé s alkonnyal bujdokol.

Megverve én is, mégis győzelemmel,
így tértem hozzád, Kedvesem, haza,
s hagy játszadozzon morcos fegyveremmel
nagy, szederszemű gyermekek hada.

Csata is volt? Ország is? Gyalázat?
Csókolj az ajkamra inkább ibolyákat...

XXXVII.

Mikor az Isten ébredszik, Kedves,
a gyarló szemek sorra lecsukódnak,
fülek lelkére ólom ül, ha repdes
hangja az égi hegedűvonóknak.

Mikor az Isten verset ír, a költők
fekete vésszel mind-mind elnémulnak,
ha szobrot vés ő, hitvány, vasból-öntött
kis földi szobrok mind a szélbe hullnak.

Lásd, Kedvesem, úgy botladoz szonettem,
de szikla vagyok s gránitom dobog;
szétvetett lábbal Isten áll fölöttem,
s rettenetes nagy csákánya ropog.

S szelíd szívükön át e lágy rímeknek,
az ő kifejtett kövei görögnek.

XXXVIII.

Én úgy tekintek Kedvesem reád már,
hogy benned látom híven meg magam,
akárha földig érő tükör volnál,
amelyre vakság árnya nem suhan.

Lásd, inkább vélném arcomat hamisnak,
tán azt is, hogy az élet tévelyeg,
semhogy benned ne látnám igaznak,
s az igazinak tükrös képemet.

Rég nem leszek már, ha leszek, csak úgyan,
csak úgy leszek, hogy arcom e tükör,
lelkére egyszer halkan ráborultam,
s e tűnő arc még föl-föltündököl.

Mulandó képem, Kedves, ne keresd,
de kérdezzesd meg néha tükrödet.

XXXIX.

A júliusnak te adtál kalászt,
vén szeptember, te fűrtöd verte csapra,
s ha bízva koccint, rád mond áldomást
a zsellér-földek cammogó parasztja.

Mert te szemedből eredt drága langya
hús zápornak és csobogó esőnek,
te bugyeláltad ködbe, puha rongyba,
gyöngy alkonyba a vacogó mezőket.

S ha megszegi a lány kenyér karéjját:
rád gondol mind a kisgyerek, család,
s ha templomba megy, mert gondjai vonják,
ó, érted mormol anyjuk egy imát,

hogyan fogadj, teremj, égre, földre nézőn;
én megáldott nyaram, én gyümölcsös őszöm.

XL.

Mint cinke lelke: dal vagy Kedvesem,
lány égi dallam, mennyei zene;
mélyen bűgő hegedű: nélkülöm
e süket föld tán meg sem értene.

Mint gyermekének bölcsőt az apa,
mint anyának az anyaság tejet;
ím, engem adott az Isten maga
hangszeredül, hogy elzenghesselek.

Ó, hős hegedű, romló rózsafa,
mit a halál nem lesz rest összetörni:
örökséged az Isten dallama,
s én megtanultam híven hegedülni.

S hogy hitvány húrod elszakad, ne bánjad,
ha eldaloltad őt a nagyvilágnak.

[Mária – versek]

**Vers Máriához,
melyet a költő – régi mesterek
zengésével – nagy bajában mond Neki;**

Óh, Mária, kékfényű égi asszony,
 ki asszony vagy, de mégis, mégis égi,
ne felejtsél el mennybéli redőkből
nyakas, [...]

*

**Vers Máriához,
melyet a költő – régi mesterek módján,
nagy bajában *N é k i* mond el: [I]**

Óh, Mária, lágy, hűs kékkal derengessz
míg barna fürtöd úgy zuhog borongva:
óh, emeljél föl lüktető szívedhez,
óh, hajoljál le vak, durva bajomra;
lám, szorongat nagy óceánom zengve,
libbentsd hajómat nyárba, nyugalomba;
táncoltass napfényt merengő szemembe,
ujjad pihentesd boltos homlokomra.

Lásd, így kiáltott Hozzád mind, lihegve,
így hörgött föl Rád, Villon, a zsvány is,
míg nyakán már a bitófa zsinagye;
óh Mária, hát így tekints le rám is;
óh, ne villantsd szemedet hidegre,
de rendelj mellém angyalt, védelemre,
ne hagyjad lelkem háborgó ebekre,
pálmákat ültess sívó életembe!

Rossz izmaimba ruganyos acélt adj,
a derekamba sudaras gerincet,
az életemnek, haláloknak célt adj,
engedd kezembe kegyelmedet, kincsed,
óh, Mária, ím, verseim tekintsed;
óh, Mária, ím, szavamra hajolj meg,
homlokom, most messzi, majd egykor közeli
hitvesemnek holdas szájával csókold meg.

*

**Vers Máriához,
melyet a költő – régi mesterek módján –
nagy bajában *N é k i* mond el: [II]**

Óh, Mária, hűs kékséggel derengessz,
majd barna fürtöd úgy zuhog borongva;
óh, emeljél föl lüktető szívedhez,
óh, hajoljál le vak, durva bajomra;
lám, szorongat nagy óceánom zengve,
hajóm leheld hát nyárba, nyugalomba,
táncoltass napfényt merengő szemembe,
pihentesd ujjad boltos homlokomra.

Lásd, így kiáltott Hozzád mind, lihegve,
így hörgött föl Rád, Villon, a zsvány is,
míg nyakán már a bitófa zsinegje,
óh, Mária, hát úgy ne vess le rám is;
óh, ne villantsd szemedet hidegre,
de rendelj mellém angyalt oltalomra,
ne hagyd a lelkem kószáló ebekre,
pálmákat ültess sívó, sok napomba;

rossz izmaimba ruganyos acélt adj,
a derekamba sugaras gerincet,
az életemnek, haláloknak célt adj,
engedd kezembe kegyelmedet, kincsed;
óh, Mária, ím, verseim tekintsed,
óh, Mária, ím, szavamra hajolj meg,
homlokom; – most messzi, egykor majd közeli –
hitvesemnek holdas szájával csókold meg.

*

***Szűz Mária második verse,
melyet a költő Hitveséért – Akit már ismer –
és magáért mond el, s gyermekeikért, kik még
a kapun belől vannak, mely ebben a pillá-
natban készül kitérni.***

Ó, Mária, ki kapuidban állok,
és lágyan fogom *Hitvesem* kezét,
ó, fogadd el e most-fakadt virágot,
ó, hallgasd meg e gyöngye zümmögést;
a szívemet, ím, vedd a tenyeredre,
s másik kezébe tedd az *Ő* szívét;
e két hús pirost ím, leheljed egybe,
hogy ne válassa soha semmi szét;

lásd Mária, bár testem izma fáradt,
s még nem bírná meg egy lépésem,
én már szélteben dúdolom világnak,
Te csodát osztó, szent kegyelmedet;
már ajkamon a hála méze buggyan,
s úgy roskadoz a térdem az imára,
ki, ím, itt állok még bezárt kapudban,
de szemem már tág mezeidet látja;

dús réteid, hol *Hitvesemmel* halkan
sétálunk tiszta fényben lépegetve,
s mi szépet látunk, összegyűjtve, dalban,
csakorként tesszük a *Te* szent szívedre.
Ó, Mária, csókodat, mit ígértél
már megéreztem az *Ő* ajakában,
mikor homlokomra, - mint hús vizeknél
aranyos pille-csókkal omlott lágyan;

Ó, Mária, *Kit* versemben sejdültem,
itt ringatom, lásd, dobogó szívemben,
lelke virágán rüggyé vált a lelkem,
Ó, Mária, hát most segíts meg engem,
segítsd meg bennem *Hitvesem*, *Ki* látod,
ím, hosszú úton kapudig kísért el,
a szívében értem nyílnak virágok,
vén, fagyos földön ím, érettem térdel;

gyermekeinket, kik szép rímeinkben,
már lassan színes tavasszá rügyellnek,
ó, áldjál meg *Minket Mária*, minden
szívdobbanásunkra szálljon a kegyelmed,
kapud előtt, hol pár pillanat, aztán
imánkra nyílik két erős tölgy szárnya,
Mi ringatódzunk kegyelmed tavasszán,
s örök tavasz száll könnyörgő imánkra!

Köszönöm

Mocsáry Ferenc,
Dr. Mocsáry Mónika,
Dr. Kecskés István

és

a

következő hódmezővásárhelyi intézmények:

Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium,
Németh László Városi Könyvtár,
Tornyai János Múzeum,
Csongrád Megyei Levéltár Hódmezővásárhelyi Levéltára,

valamint a szegedi

Somogyi Károly Megyei Könyvtár

minden segítségét